İSTİKLÂL HARBİ DÖNEMİNDE RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANAMAYAN

205 KANUN

14 Temmuz 1337 (1921) - 16 Nisan 1339 (1923)

İstiklâl Harbi Döneminde

Resmî Gazete'de Yayımlanamayan 205 Kanun

205 KANUN

14 Temmuz 1337 (1921) - 16 Nisan 1339 (1923)

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI
HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Aralık 2020

İstiklâl Harbi Döneminde Resmî Gazete'de Yayımlanamayan 205 Kanun

Cumhurbaşkanlığı Yayınları; 123

Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü Yayınları; 2

1. Baskı: Ankara, 2020

ISBN: 978-625-7779-68-5

Yayına Hazırlayanlar

Yunus Emre SILAY

Yunus Emre İLKORKOR

Efsun GÜNERİ

Muhammed Enes AKKUŞ

Vahap SAYIN

Selim ÜMİT

Adem SAĞLIK

Tasarım

Seda DEMİR

Yusuf AYDIN

Serkan ACAR

Baskı

Detamat Tanıtım Tasarım Matbaacılık

Hizmetleri Ltd. Şti.

Sertifika No: 17187

© Bütün hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir parçası Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığının yazılı izni olmadan elektronik, mekanik, fotokopi ve benzeri yollarla çoğaltılamaz, aktarılamaz, yayımlanamaz.

TAKDİM/TEŞEKKÜR

Türk Milletinin sahip olduğu köklü devlet geleneğinin önemli kurumlarından biri olan T.C. Resmî Gazete, kuruluşundan günümüze kadar istikrarlı bir şekilde yayımlanmış; ancak İstiklâl Harbi devam ederken 1921-1923 yılları arasında yayımına ara verilmek durumunda kalınmıştır.

26 aylık bir süreyi kapsayan bu dönemde T.C. Resmî Gazete savaş ortamındaki teknik imkânsızlık sebebiyle yayımlanamamıştır. Bu nedenle Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilen 134 ilâ 338 sayılı toplam 205 Kanun, Resmî Gazete'de yayımlanamadan yürürlüğe girmiştir.

Hem TBMM'nin hem de Resmî Gazete'nin kuruluşunun 100. yılı münasebetiyle milletimizin istifadesine sunulmak üzere "İstiklâl Harbi Döneminde Resmî Gazete'de Yayımlanamayan 205 Kanun" adlı eser hazırlanmıştır.

Devletimizin çetin koşullarda kuruluşuna tanıklık etmesi ve Birinci Meclis'in yasama faaliyetleri çerçevesinde çok sesliliğini yansıtması bakımından önemi haiz olan bu eser, milletimizin istifadesine sunulmak amacıyla tamamlanmıştır.

Temel mevzuat kaynaklarından istifade edilerek hazırlanmış olan eser, şu üç safhada gerçekleştirilmiştir: Öncelikle TBMM'nin arşivinde yer alan kanunların orijinal metinleri, günümüz Türkçesine aktarılmış metinleri ile zabıt cerideleri alınmış, tashih edilmiş sonrasında bu metinler Düstur'un 3 üncü tertibinin ilk dört cildinde yer alan kanun metinleriyle karşılaştırılmış ve nihayetinde de Mevzuat Bilgi Sistemi ile Kanunlar Külliyatı Fihristi'nde yer alan kanun adları ile konu bilgilerinden yararlanılmıştır.

Eseri oluşturan 205 Kanunun her biri incelenirken metinlerin aslî hâli korunarak doğrudan aktarılmış, konu kısmı aracılığıyla kanuna ilişkin özet mahiyetinde bilgi verilmiş ve akabinde zabıt ceridelerinden yapılan kısa bir seçki ile çalışma tamamlanmıştır.

Mezkûr çalışmanın bir kitap ölçeğine sığdırılabilmesi bakımından, kanuna ilişkin zabıt ceridelerinden yararlanma esası kanunun özünü yansıtmak olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda daha çok kanunların gerekçelerinin açıklandığı Esbabı Mucibeler, teklif yazıları ile mebusların beyanlarından faydalanılmış olup zaman zaman da Meclis'e çağrılan bürokratların açıklamaları ve tabip raporları gibi içerikler kullanılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna farklı bir pencereden bakabilme imkânı sunması itibarıyla da kıymetli olan bu eser vesilesiyle vatanın istiklâli ve istikbâli için şehadete koşan tüm vatan kahramanlarımızı saygı, minnet ve rahmetle anıyor; emeği geçen mesai arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Metin KIRATLI

Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı

İÇİNDEKİLER

Hâkim-i Münferid Kanununun Bazı Mevaddını Muaddil Kanun

Kanun Numarası: 134 3

Darülharpte Hüsn-i Hizmet ve Yararlık İbraz Eden Mahkûmînin Müddet-i Mahkûmelerinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 135 7

Nüfus Vukuatının Altı Ay Müddetle Ceza-yı Nakdiden Mafuviyetine Dair Kanun

Kanun Numarası: 136 11

Hudut Sıhhiye İdaresiyle Tekaüt Sandığına Ait Rüsumun Tezyidi Hakkındaki 28 Teşrinisani 1336 Tarihli Kanunu Muaddil Kanun

Kanun Numarası: 137 15

Garp Cephesinde Bilfiil Harekât-ı Askeriye Sahası Olan Mevakie Münhasır Olmak Üzere Aşarın Suret-i Cibayetine Dair Kanun

Kanun Numarası: 138 21

Muafiyet-i Askeriye Vergisi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 139 27

Türkiye-Afganistan Muahedenamesi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 140 33

Türkiye-Rusya Muahedenamesi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 141 45

Türkiye ile Rusya Beyninde Münakit Üsera Mukavelenamesi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 142 59

İhracat Resminin İlgasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 143 67

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine Başkumandanlık Tevcihine Dair Kanun

Kanun Numarası: 144 69

Elviye-i Selâsede Vergilerin Suret-i Cibayetine Dair Kanun

Kanun Numarası: 145 73

Boduroğlu Ahmed'in Müddet-i Bakiyye-i Mahkûmiyetinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 146 77

Müftülerin Tekaütten İstisnası Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 147 79

Kanun-ı Cezanın 242 ve 243'üncü Maddelerini Muaddil Kanun

Kanun Numarası: 148 83

Van Vilâyeti Dâhilinde İki Nahiyenin Lâğvıyla (Zilanderesi) ve (Sarısu) Namıyla İki Nahiye Teşkili Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 149 87

Usul-i Muhakeme-i Şeriyye Kararnamesinin Yedinci Maddesine İlâve Edilen Mevad Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 150 91

Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanun

Kanun Numarası: 151 95

Türkiye Büyük Millet Meclisi Takdirnamesiyle Usul-i Taltif Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 152 99

Büyük Millet Meclisi Reisi Başkumandan Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine Gazilik Unvanı İta ve Rütbe-i Müşiri Tevcihine Dair Kanun

Kanun Numarası: 153 105

Dersim Hapishanesinde Mahpus Zeynozade Ali Bey Oğlu Beko'nun Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affı Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 154 109

Taklib-i Hükûmet Maddesinden Dolayı Ankara İstiklâl Mahkemesince 9 Mayıs 1337 Tarihinde Mahkûm Edilenlerin Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyelerinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 155 111

8 Ağustos 1335 Tarihli Tahsil-i Emval Kanununun 3'üncü Maddesinin Tadiline Dair Kanun

Kanun Numarası: 156 115

Amasya'daki Şefkat-ı İslâmiye Yurdu İçin Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Bütçesine Beş Bin Lira Tahsisat Kabulüne Dair Kanun

Kanun Numarası: 157 117

Şeyh Eşref Meselesinde Alâkadar Olanların Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 158 121

Hıyanet-i Vataniye Cürmünden Mahkûm Yenişehirli Edhem Paşa'nın Bakiyye-i Müddet-i Mahkûmesinin Affı Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 159 125

Başkumandanlık Müddetinin 5 Teşrinisani'den İtibaren Üç Mah Daha Temdidine Dair Kanun

Kanun Numarası: 160 129

Düşmandan İstirdat Edilen ve Edilecek Olan Mahaller Ahalisine Muavenet Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 161 133

İzinnamesiz Akd-i Nikâh ve İzdivaçtan Dolayı Maznun ve Mahkûm Olanların Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 162 137

Sulh Hâkimleri Kanununun Dördüncü Maddesinin Tadiline Dair Kanun

Kanun Numarası: 163 141

Vilayât-ı Müstahlasa Ahalisine Verilmiş Olan Tohumlukların Affı Hakkındaki Kanunun Birinci Maddesine Müzeyyel Kanun

Kanun Numarası: 164 145

Gümrük Tarife Kanununun Temin-i Meriyeti Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 165 147

Bey'iyye Hakkının ve Gişe Memurluklarının Malûl Gazilere Tahsisi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 166 151

Dâhiliye Vekâletinin 1337 Senesi Bütçesinin 151'inci Faslının Birinci Memurin Harcırahı Maddesine Otuz Bin Lira Tahsisat İtası Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 167 155

Aff-ı Umumî Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 168 159

Gaziantep Ahalisine Muavenet Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 169 163

Hıyanet-i Vataniye Mücrimininden Bir Kısmının Aflarına Dair Kanun

Kanun Numarası: 170 167

Umum Jandarma Kumandanlığının Sene-i Haliye Bütçesine Zammedilen Tahsisata Dair Kanun

Kanun Numarası: 171 171

Emniyet-i Umumiye Bütçesine Zamaim İcrasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 172 175

Nafia Bütçesine Zamaim İcrasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 173 179

Adana Leyli Sultanisi ile Gaziantep'teki Ticaret İdadisi İçin Maarif Vekâletinin 1337 Bütçesine Tahsisat İlâvesine Dair Kanun

Kanun Numarası: 174 183

Münhasıran Gümrük Muamelâtını Teftiş İçin Maliye Vekâletinde Dört Müfettişlik İhdası Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 175 187

Posta Müdüriyet-i Umumiyesi Bütçesine Zamaim İcrası Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 176 191

Şûra-yı Devletin Memurin Muhakematına Müteallik Vezaifinin Suret-i İfası Hakkındaki 4 Temmuz 1337 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun

Kanun Numarası: 177 197

Cihet-i Askeriye Emrinde Bulunan Lâgar Hayvanatının Bilâ-Bedel Muhtacin-i Zürrâa İtası Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 178 201

Sülüsân Müddet-i Cezaiyelerini İkmal Eden Mahkûminin Aflarına ve İşgal Olunan Mahaller Ahalisinden Maznun ve Müttehem Olan Cünha ve Cinayet Erbabı Hakkındaki Hukuk-ı Umumiye Davasının Teciline Dair Kanun

Kanun Numarası: 179 205

Mut Kazasının Kale Mahallesinde Vaki Maa-Müştemilât Bir Kıta Hamam Arsasının Mut Kazası Belediyesine Terkine Dair Kanun

Kanun Numarası: 180 209

Divan-ı Harpçe İdama Mahkûm Keskin'in Çengelli Karyesinden Bekiroğlu Hasan'ın Affı Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 181 213

İşkodralı Arap Cemil'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affı Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 182 215

Tecil-i Takibat Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 183 217

Buhara Mümessili ve Maiyyeti Erkânı Maaş ve Tahsisatı Karşılığı Olarak Hariciyenin 1337 Bütçesine Zamaim İcrasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 184 221

Bin Üç Yüz Otuz Yedi Senesi Posta ve Telgraf Müdiriyet-i Umumiyesi Bütçesine Kırk Bin Lira Tahsisat-ı Munzama İtasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 185 225

Anadolu ile Dahil-i İttihat Memalik-i Ecnebiye Arasında Müteati Posta Müraselâtının Tezyidi Ücüratına Dair Kanun

Kanun Numarası: 186 229

Konya Darüleytamı İçin 1337 Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Bütçesine Zamaim İcrasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 187 233

Müdafaa-i Milliye Bütçesine İki Milyon Lira Avans İtasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 188 237

Başkumandanlık Müddetinin 5 Şubat 1338 Tarihinden İtibaren Üç Mah Daha Temdidine Dair Kanun

Kanun Numarası: 189 239

1337 Hariciye Vekâleti Bütçesine Yüz Altmış Bin Lira Tahsisat-ı Munzama İlâvesi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 190 241

Sene-i Haliye Dâhiliye Vekâleti Bütçesinin Yüz Elli Birinci Faslının Dördüncü Tahsisat-ı Muhtelife Maddesine İlâveten Dört Bin On Lira Tahsisat İtası Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 191 243

1338 Senesi Emlâk ve Temettü Vergileriyle Ağnam Resminin ve Harp Kazançları Vergisinin Suret-i Tahsiline Dair Kanun

Kanun Numarası: 192 247

Bolu Hapishanesinde Mahpus Bakkal Hasan Bin Mustafa'nın Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 193 251

Ferağ ve İntikal Harçlarının Tadilini Mutazammın 27 Şubat 1329 Tarihli Kanun-ı Muvakkate Müzeyyel 21 Teşrinievvel 1335 Tarihli Kararnamede Muayyen Müddetin İnkızasından İtibaren Bir Sene Daha Temdidi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 194 255

Zahire İthalâtından Alınmakta Olan Gümrük Resmi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 195 259

Koçgiri Hadisesinde Duçar-ı Sefalet Olanlara Verilecek Tohumluk ve Yemeklik Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 196 263

1337 Senesi Muvazene-i Umumiye Kanunu

Kanun Numarası: 197 269

1338 Senesi Avans Kanunu

Kanun Numarası: 198 275

Tayyarecilere Verilecek Müteferrika Tahsisatı Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 199 279

Tahsisat-ı Fevkalâde Kanununa Müzeyyel Kanun

Kanun Numarası: 200 283

Seferberlik ve Cephe Zammı Maaş Kanununu Muaddil Kanun

Kanun Numarası: 201 287

Makam Maaş ve Müteferrikası Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 202 291

Emirber ve Seyis Neferleri Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 203 295

Seferberlikte Mal-ı Zatî Binek Hayvanatının İaşesine Dair Kanun

Kanun Numarası: 204 299

Zabitandan Kıdemli Yüzbaşı ve Memurin ve Mensubin-i Askeriyeden Maaşça Muadilleri İçin Melbusat ve Teçhizat Bedeli İtası Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 205 303

Türkiye - Ukrayna Muhadenet ve Uhuvvet Ahitnamesi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 206 309

Türkiye, Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan Muahedenamesi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 207 321

Kocakafaoğlu İbrahim'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 208 331

Alikirioğlu Ali'nin Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 209 333

Emrazoğlu Hasan'ın Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 210 335

Hariciye Vekâleti Bütçesine Vazife-i Mahsusa ile Ukrayna'ya Gidecek Heyetin Masarif-i Seferiye ve Zaruriyesine Karşılık Olmak Üzere Zam İcrası Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 211 337

Harb-i Umumî Esnasında Kurâ Ahalisine Zimmet Kayıt Olunan Aşarın Suret-i Cibayeti Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 212 341

Kars - Ardahan - Borçka - Hopa Tarikinin Turuk-ı Umumiye Meyanına İthaline Dair Kanun

Kanun Numarası: 213 345

Bayezid Livasına İthal Olunacak Zehair Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 214 349

Sigara Kâğıtları, Kibrit ve Kav Kutularının İstihlâk Resmine Dair 12 ve 14 Mart 1334 Tarihli Kanunlara Müzeyyel Kanun

Kanun Numarası: 215 353

Merakib-i Bahriyeden Alınacak Rüsum Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 216 357

İstihlâk Resmi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 217 361

Zabıta-i Saydiye Nizamnamesini Muaddil Kanun

Kanun Numarası: 218 367

Şehbenderhaneler Rüsumunun Tezyidi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 219 371

Kibrit İstihlâk Resminin Tezyidi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 220 373

Sigara Kâğıdının İstihlâk Resminin Tezyidine Dair Kanun

Kanun Numarası: 221 377

Ceza-yı Nakdilerin Beş Misline İblâğına Dair Kanun

Kanun Numarası: 222 381

Mükellefiyet-i Nakliye-i Askeriye Kanunu

Kanun Numarası: 223 385

Memalik-i Müstahlâsadan Firar veya Gaybubet Eden Ahalinin Emval-i Menkule ve Gayrimenkulelerinin İdaresi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 224 391

Çivril'in Baraklar Karyesinden Mustafaoğlu Halil'in İdam Cezasının Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 225 395

Arapsun'un Rum Mahallesinden Dimitri Kızı Timya Hakkındaki Hükmün Ref'ine Dair Kanun

Kanun Numarası: 226 397

Vazife-i Mahsusa ile Ukrayna'ya Gidecek Heyetin Masarif-i Zaruriyesine Karşılık Olmak Üzere 1338 Senesi Hariciye Vekâleti Bütçesine Mevzu Tahsisat Kanununa Müzeyyel Kanun

Kanun Numarası: 227 401

Müecceliyet-i Askeriye Vergisi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 228 407

Başkumandanlık Müddetinin 5 Mayıs 1338 Tarihinden İtibaren Üç Mah Daha Temdidine Dair Kanun

Kanun Numarası: 229 415

1338 Senesi İkinci Avans Kanunu

Kanun Numarası: 230 417

Harp Kazançları Vergisi Kanununun Yirmi Yedinci Maddesinin Birinci Fıkrasını Muaddil Kanun

Kanun Numarası: 231 421

İbrahimoğlu Mustafa'nın Affı Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 232 425

Haliloğlu Kasım'ın Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affı Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 233 427

Keçi Oğullarından Ahmetoğlu Kemal'in Affı Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 234 429

Mustafaoğlu Ali'nin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 235 431

Alioğlu Veli'nin Affı Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 236 433

Divan-ı Temyiz-i Askerî Teşkiline Dair Kanun

Kanun Numarası: 237 435

Zahire İthalatından Alınan Gümrük Rüsumunun Temdid-i Meriyetine Dair Kanun

Kanun Numarası: 238 439

Meccanen Kereste Kat'ına Müsaade İtasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 239 441

Elviye-i Selâsede Vergilerin Suret-i Cibayetine Dair Kanun

Kanun Numarası: 240 445

1338 Senesi Üçüncü Avans Kanunu

Kanun Numarası: 241 449

Ziraat Bankası Bütçe Kanunu

Kanun Numarası: 242 455

Emir Osmanoğlu Mehmed'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 243 459

İcra Vekillerinin Suret-i İntihabına Dair Kanun

Kanun Numarası: 244 463

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Müşir Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine Başkumandanlık Tevcihi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 245 467

Müecceliyet-i Askeriye Vergisi Kanununu Muaddil Kanun

Kanun Numarası: 246 471

İktisat Vekâleti Bütçesine Otuz Bin Lira İlâvesine Dair Kanun

Kanun Numarası: 247 475

Garp Cephesinde Bilfiil Harekât-ı Askeriye Sahası Olan Mevaki Aşarı Hakkındaki 16 Temmuz 1337 Tarihli Kanunun Temdid-i Meriyetine Dair Kanun

Kanun Numarası: 248 479

İstiklâl Mehakimi Kanunu

Kanun Numarası: 249 483

Dördüncü Avans Kanunu

Kanun Numarası: 250 487

Harp Kazançları Vergisinin Tahsiline Dair Olan 25 Teşrinievvel 1336 Tarihli Kanuna Tezyil Edilen Kanun

Kanun Numarası: 251 491

Zonguldak Memurları Maaşına Zamaim İcrasına Dair 23 Kânunuevvel 1336 Tarihli Kanunun İlgası Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 252 495

Malûlîn-i Guzâtın Terfih ve İkdarı Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 253 497

Türkiye Dâhilinde Açılmış ve Açılacak Mıntıka Ziraat Mekteplerinin Ziraat Bankası Tarafından İdaresine Dair Kanun

Kanun Numarası: 254 503

Askerî Tekaüt ve İstifa Kanununa Müzeyyel Kanun

Kanun Numarası: 255 509

Mehmed Oğlu İsmail ve Beş Refikinin İdam Cezalarının Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 256 513

Hasan Oğlu Ahmed'in İdam Cezasının Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 257 517

Beşereli Mustafa Efendi'nin Affı Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 258 519

1338 Senesi Dâhiliye Bütçesinin Harcırah Maddesine Otuz Bin Lira Tahsisat-ı Munzama İtasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 259 523

28 Şubat 1338 Tarihli Avans Kanununun Üçüncü Maddesinin İlgasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 260 525

Ekmekçi Saib Oğlu Kara Mehmed'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 261 527

Battal ile Molla Ali'nin Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyelerinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 262 529

Değirmencioğullarından Akif Oğlu Said'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 263 533

Kadıoğlu Hacı Mehmed Bin Mevlüd'ün Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 264 535

Ereğli'nin Kirmanlı Mahallesinde Mukim Ahmed'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 265 537

Beşinci Avans Kanunu

Kanun Numarası: 266 539

Düşmandan İstihlâs Edilmiş ve Edilecek Mahallere Muavenet Hakkındaki 31 Teşrinievvel 1337 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun

Kanun Numarası: 267 543

Sinop'ta Tersane Namıyla Mevcut Arazinin Belediyeye Terkine Dair Kanuna Zeyl

Kanun Numarası: 268 547

Altıncı Avans Kanunu

Kanun Numarası: 269 551

Ankara Mebus-ı Sabıkı Atıf Bey'e Hidemat-ı Vataniye Tertibinden 1000 Kuruş Maaş Tahsisine Dair Kanun

Kanun Numarası: 270 555

Boğazlıyan Kaymakam-ı Esbakı Kemal Bey'in Ailesine Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisine Dair Kanun

Kanun Numarası: 271 557

Nisab-ı Müzakere Kanununun Yedinci Maddesini Muaddil Kanun

Kanun Numarası: 272 561

Hasbe'l-lüzum Celp veya Bir Mahalle İzam Kılınacak İmalât-ı Harbiye Sivil Ustalarıyla Levazımat-ı Umumiye Fabrika ve Müessesatı Sanatkârlarına Harcırah İtasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 273 565

Mustafa Oğlu Osman'ın Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 274 569

Yahya Kaptan'ın Ailesine Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Bin Kuruş Maaş Tahsisine Dair Kanun

Kanun Numarası: 275 571

Konya Bidayet Mahkemesi Reisi İhsan ve Azadan Sabit ve Refet Efendiler Hakkındaki Hükmün Ref'ine Dair Kanun

Kanun Numarası: 276 573

Elâziz'in Helezor Karyesinden Hasan Oğlu Yusuf Ağa'nın Hukuk-ı Medeniyesinin İadesine Dair Kanun

Kanun Numarası: 277 577

Devair-i Belediye Rüesasının Suret-i İntihabına Dair Kanun

Kanun Numarası: 278 581

Sulh Heyet-i Murahhasası Masarifine Dair Kanun

Kanun Numarası: 279 585

Anadolu ve Bağdat ve Uşak - Afyonkarahisar Demiryolları Tarifeleri Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 280 589

İstilâzedelere Tavizen Verilecek Tohumluk Bedeli Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 281 593

Yunanlılardan Tahlis Olunan Mahallerde Menhubat Komisyonlarının Suret-i Teşkili ile Vezaifine Dair Kanun

Kanun Numarası: 282 595

Hamid Oğlu Yusuf'un Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 283 599

Şûra-yı Evkaf Hakkında Madde-i Münferide

Kanun Numarası: 284 601

Üç Milyon Lira Avans İtasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 285 603

Binbaşı Ömer Lütfi Efendi'nin Cürüm ve Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 286 607

Esbak Amasya Müddeiumumisi Süleyman Efendi'nin Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 287 611

Hayrullah ve Ali'nin Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyelerinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 288 615

Yedinci Avans Kanunu

Kanun Numarası: 289 617

Çillioğullarından İbrahim'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 290 621

Evkaf Vekâletinin Hidemat-ı Umumiyesinin İfası İçin Avans İtasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 291 623

Mustafa Oğlu Ali Paşo'nun Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 292 627

Şer'iye ve Evkaf Bütçesinde Münakale İcrasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 293 631

Sulh Heyet-i Murahhasası Masarifatı İçin Tahsisat-ı Munzama İlâvesine Dair Kanun

Kanun Numarası: 294 633

Müsakkafat Vergisi ve Ağnam Resmiyle Gümrük Tarifesinin Tadiline ve 15 Ağustos 1336 Tarihli Kanunun İlgasına ve Memalik-i Müstahlasa Âşar Muamelâtına ve Âşar Mültezimlerinden Eda-yı Deyn Edenlerin Emlâk-i Merhune ve Mütefevvizelerinin İadesine ve Âşar Nizamnamesine ve Vilâyetlerin Hisse-i Menafi ve Maarifine ve Tömbekiler Beyiyye ve İstihlâk Resmine ve 9 Kânunuevvel 1338 Tarihli Avans Kanununa Bir Madde İlâvesine Dair Kanun

Kanun Numarası: 295 637

İstanbul Avans Kanununa Müzeyyel Kanun

Kanun Numarası: 296 643

İstihlâs Edilen Mahallerdeki Ziraat Bankaları Varidat ve Masarifatına Dair Kanun

Kanun Numarası: 297 651

Büyük Millet Meclisi Bütçesine Zamaim İcrasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 298 655

İstanbul Vilâyeti ile Düşmandan İstihlâs Edilen Mahallerin Âşar Hisse-i İanesi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 299 657

Memurin Muhakematına Müteallik Vezaifin Suret-i İfası Hakkındaki 4 Temmuz 1337 Tarihli Kanunun Dördüncü Maddesinin Tadiline Dair Kanun

Kanun Numarası: 300 659

Dâhiliye Vekâleti Bütçesine Zamaim İcrasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 301 663

Şeyh İsmailoğlu Reşid'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun

Kanun Numarası: 302 667

Mehmed Oğlu Mustafa ve Nadir Oğlu Mahmud'un Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyelerinin Affı Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 303 669

Mamo Bin Hüseyin'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affı Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 304 673

Jandarma Muhassasatının Tezyidi Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 305 677

Ceza Kanununun Birinci Babının Beşinci Faslına Müzeyyel Mevadd-ı Kanuniye

Kanun Numarası: 306 681

9 Kânunuevvel 1338 Tarihli İstanbul Avans Kanununa Müzeyyel Kanun

Kanun Numarası: 307 685

Evkaf Vekâleti Hidemat-ı Umumiyesinin İfası İçin 20 Kânunuevvel 1338 Tarihli Avans Kanunu ile Verilmiş Olan Yedi Yüz Elli Bin Liralık Tahsisata İlâveten Dört Yüz Bir Bin Doksan Dokuz Liranın Avans Olarak İtasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 308 689

Sekizinci Avans Kanunu

Kanun Numarası: 309 693

Büyük Millet Meclisi Bütçesine Tahsisat-ı Munzama İtasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 310 697

1339 Senesi Birinci Avans Kanunu

Kanun Numarası: 311 701

Havali-i Şarkiye Demiryollar İdaresinin 1339 Senesi Bütçe Kanunu

Kanun Numarası: 312 705

Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçesine Altmış Bin Lira İlâvesine Dair Kanun

Kanun Numarası: 313 709

Nafia Vekâleti Bütçesine İki Yüz Bin Lira Tahsisat Vazına Dair Kanun

Kanun Numarası: 314 711

Nisab-ı Müzakere Kanununun Altıncı ve Sekizinci Maddelerini Muaddil Kanun

Kanun Numarası: 315 715

Evkaf Vekâletinin 1339 Senesi Üç Aylık Muvakkat Bütçesine Dair Kanun

Kanun Numarası: 316 719

Memalik-i Müstahlâsada İşgal Müddetince Tekevvün Eden Her Nev' Deavi ve Muamelât-ı Şeriyye ve Nizamiye ile Sadır Olan Hükümler Hakkında Yapılacak Muameleye Dair Kanun

Kanun Numarası: 317 723

Mahkûm Askerî ve Sivil Üsera Hakkında Aff-ı Umumi İlanına Dair Kanun

Kanun Numarası: 318 729

Havali-i Şarkiye Muhacirlerinin İadesi ve Mesakinin Tamir ve İnşası İçin Tahsisat İtasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 319 733

İntihab-ı Mebusan Kanun-ı Muvakkatinin Bazı Mevaddını Muaddil Kanun

Kanun Numarası: 320 737

Meclis Bütçesine Tahsisat-ı Munzama İtasına ve İstanbul Gayr-i Faal Memurlarına Dair Kanun

Kanun Numarası: 321 741

Darüleytam Müdüriyet-i Umumiyesi İçin Avans İtasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 322 745

Ziraat Bankası İçin Avans İtasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 323 749

Emniyet Sandığı İçin Avans İtasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 324 753

Seyrisefain İdaresi İçin Avans İtasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 325 755

İdare-i Vilâyat Kanunuyla Tedrisat-ı İptidaiye Kararnamesinin Tadiline Dair Kanun

Kanun Numarası: 326 759

Şarkî Anadolu Demiryollarına Dair Kanun

Kanun Numarası: 327 765

Düyunat-ı Sabıkanın Suret-i Tediyesine Dair Kanun

Kanun Numarası: 328 767

Ziraatte Müstamel Olup Hariçten İthal Edilecek Mevaddın Gümrük ve İstihlâk Resmine Dair Kanun

Kanun Numarası: 329 771

Hariçten İthal Edilecek Hayvanatın İki Sene Müddetle Gümrük Resminden Muafiyetine Dair Kanun

Kanun Numarası: 330 775

İkinci Avans Kanunu

Kanun Numarası: 331 779

Evkaf Vekâleti İçin Avans İtasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 332 783

Ahar Mahallere Nakledilen Eşhasın Emval ve Düyun ve Matlubat-ı Metrukesi Hakkındaki 17 Zilkade 1333 ve 13 Eylül 1331 Tarihli Kanun-ı Muvakkatin Bazı Mevaddı ile 20 Nisan 1338 Tarihli Emval-i Metruke Kanununu Muaddil Kanun

Kanun Numarası: 333 787

Hıyanet-i Vataniye Kanununun Birinci Maddesinin Tadili Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 334 791

19 Nisan 1336 Tarihli Hıyanet-i Vataniye Kanununun Sekizinci Maddesini Muaddil Kanun

Kanun Numarası: 335 793

İhtiyacat-ı Umumiye İçin Celp Olunacak Madenî Boruların Gümrük Resminden Muafiyeti Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 336 797

Vefaen Bey‘ ve Ferağ veya Teminat Suretiyle Emval-i Gayrimenkuleleri Merhun Olup Tediye-i Deyn Edemeyen Medyunların Emlâk ve Düyunu Hakkında Kanun

Kanun Numarası: 337..... 799

26 Cemaziyelâhir 1336 ve 8 Nisan 1334 Tarihli Sükna Kanununun İlgasına Dair Kanun

Kanun Numarası: 338 803

İstiklâl Harbi Döneminde Resmî Gazete'de Yayımlanamayan 205 Kanunun Nümerik Fihristi 807

Emsal Zabıt Ceridesi (15/10/1921 Tarihli TBMM Zabıt Ceridesi)..... 821

Emsal Düstur Metni (157 Sayılı Kanuna İlişkin Düstur Metni)..... 833

İstiklâl Harbi Döneminde

Resmî Gazete'de Yayımlanamayan 205 Kanun

205 KANUN

14 Temmuz 1337 (1921) - 16 Nisan 1339 (1923)

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI
HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Aralık 2020

حاكم منفرد قانونك بعض موادينى معدل قانون

نومرو
١٣٤

ماده ١ — حاكم منفرد قانونه توفيقاً تشكل ايدن استيناف محكمه‌سنه اشبو محكمه‌نك تشكيلاتسز قالان ملحقاتى وياخود حاكم منفرد تشكيلاتى خارجنده تشكل ايدن استيناف محكمه‌لرينه حاكم منفرد تشكيلاتى كورن محاكم ابتدائيه‌يى ربطه عدليه وكيلى صلاحيتداردر .

ماده ٢ — اشبو قانون تاريخ نشرندن معتبردر .

ماده ٣ — اشبو قانونك اجراسنه عدليه وكيلى مأموردر .

١٤ تموز ١٣٣٧ و ١٠ ذى‌القعده ١٣٣٩

بويوك ملت مجلسى رياستندن تبليغى :

تاريخ	نومرو	مقام
١٦ تموز ١٣٣٧	٥٤٨	هئت وكيله رياسته
	٥٤٩	عدليه وكالته

مجلس ضبط حريده‌لرنده‌كى مذاكرات فهرستى :

جلد	صحيفه
١١	٢٦٤ : ٢٣٩ ، ٢٦١ : ٢٢٥

اشبو قانونك علاقه‌دار اولديغى ديگر قانونلر :

HÂKİM-İ MÜNFERİD KANUNUNUN BAZI MEVADDINI MUADDİL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
134	14/7/1337 (1921)	Tarih: 16/7/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; istinaf mahkemelerinin oluşumu konusundaki yetkinin Adliye Vekâletine verilerek istinaf mahkemesi üye sayısının düşürülebilmesi ve teşkilâtı eksik olan liva[1] merkezlerine veya teşkilâtı hiç bulunmayan ve bütün yetkinin sadece kadıda bulunduğu bölgelere aktarılabilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Hâkim-i Münferid Kanununa tevfikan teşekkül eden İstinaf Mahkemesine işbu mahkemenin teşkilâtsız kalan mülhakatı veyahut Hâkim-i Münferid teşkilâtı haricinde teşekkül eden istinaf mahkemelerine Hâkim-i Münferid teşkilâtı gören mehakim-i iptidaiyeyi rapta Adliye Vekili salâhiyettardır.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Refik Bey (Konya) — Heyet-i muhteremeniz teslim buyurursunuz ki her zaman adliye meselesi mevzubahis olursa hepimizin ittihat ettiğimiz bir nokta vardır ki o da adliye teşkilâtının, adliyenin hâlihazır teşkilâtının halkın muhtaç olduğu adaleti temine kâfi olamadığıdır.

Adliye Vekili Refik Şevket Bey (Saruhan[2]) — Efendim! Adliye teşkilâtımızın noksanı hakkında ve bu noksandan tevellüt eden mehaziri ilga ederek memlekette hakiki adalet düsturları vaz' etmek hususunda heyet-i muhteremeden malûmatı daha çok olanların bulunabilmesini zannetmem. Zaten aynı ihtiyac-ı adlî iledir ki Misak-ı Millîmize ve bilhassa bütün dünyaya karşı kapitülasyonları katiyen kabul edemeyeceğimizi bildiriyoruz. Kapitülasyonları kabul etmemek için bidayet-i teşekkülümüzden

1 Birkaç kazânın bir araya gelmesiyle oluşan idari birimdir. (Sancak, il)
2 Manisa

beri bu hususta muhtelif mesaide bulunduk. Memleket idaresinde düşünmek iktidarını haiz olduğumuz günden beri hepimiz yeni yeni teşkilât ihtiyaçları duyarız. Fakat hiçbir zaman arzumuzu tatmin edecek ne bir teşkilât-ı idariye ne de bir teşkilât-ı mülkiye görmek şerefine nail olamıyoruz. Bendenizce bu adem-i mazhariyetin saik-i aslisi toptan istemek, hiçbir şeye muvaffak olamamaktır. Bütün arzularımıza vâsıl olmak için takibi icap eden derecatı tedrici bir suretle iktisap edersek zannederim ki muvaffakiyet daha sağlam ve daha esaslı olur. Bundan evvel Meclis-i Âlinize Heyet-i Vekile canibinden bir teşkilât-ı adliye kanunu verilmişti. O teşkilât-ı adliye kanunu Adliye Encümeninde müzakere edilmekte idi. O kanun da heyet-i umumiye-i memleket nazar-ı dikkate alınarak vâsi teşkilâta icrası düşünüldüğü için bendeniz her kazada, her livada ve her vilâyet merkezinde ve hatta bazı nevahide ve memleketin ve ahalinin ihtiyacatıyla mütenasip adliye teşkilâtı yapmak için lâzım gelen masrafın defaten tesviyesi imkânından sarfınazar bu teşkilât için lâzım gelen zevatın defaten bulunması imkânsızlığı karşısında böyle amelî bir kanunun defaten tatbik edilemeyeceğini nazar-ı dikkate alarak Heyet-i Muhteremeye bir suret-i hâl arz ediyorum. Ve rica ediyorum. İstediğimiz nokta budur efendim. Takip ettiğimiz nokta-i nazar az adamla çok iş görmek, çok işi olan yere çok adam tayin etmek ve sonra Meclisin muhtelif celesatında adliyemizde esas olarak kabul edilen hâkim-i münferid teşkilâtına doğru tedrici gitmekten ibarettir.

Şimdi bu maksadı istihsal için bu iki maddede ne vardır? Bendeniz burada muvazene-i maliye noktasını esas ittihaz ettim. Bütçe dairesinde Adliye Vekâleti'nin dilediği şekil ve surette hükkâmı istihdam etmesi salâhiyetini alması. Saniyen mevcut teşkilâtı mümkün olabildiği kadar bir nokta-i nazara ircaa çalıştım. Malûm-ı âliniz bizde üç türlü istinaf mahkemesi var. Birisi Hâkim-i Münferid Kanununun icap ettirdiği istinaf mahkemesi diğeri her vilâyet merkezinde mevcut istinaf mahkemeleri ve üçüncüsü her liva merkezinde liva merkezlerinden gayrı kazaları şâmil olan istinaf mahkemesi. İstinaf nâmı altında üç türlü teşkilâtın bulunması vahdet-i adliye itibarıyla muvafık değildir ve bunu defaten kaldırmak imkânı da yoktur. Binaenaleyh ikinci madde mucibince verilecek salâhiyet dairesinde hâkim-i münferidlik istinaf mahkemesini teşkil etmek salâhiyetini Adliye Vekâleti ihraz etmiş olacaktır. O hâlde ne kazanmış olacaktır? Malûm-ı âliniz Hâkim-i Münferidlik Kanunu, istinaf mahkemelerini iki şekilde tayin eder. İstinaf-ı hukuk ayrıdır. İstinaf-ı ceza ayrıdır. Fakat ne olursa olsun hâkim-i münferidliğin icap ettirdiği istinaf mahkemesinin azası beş kişidir. Hâlbuki gerek liva istinaf mahkemesinin ve gerek vilâyet istinaf mahkemesinin icap ettirdiği azanın miktarı reisle beraber yedi kişidir. Dört aza, iki aza mülâzımı, bir de reistir. Şimdi eğer Adliye Vekâleti bir istinaf mahkemesini hâkim-i münferid istinaf mahkemesi şeklinde tesis etmek salâhiyetini ihraz ederse her istinaf mahkemesinden iki adam kazanacak ve kazandığı ikişer adamı teşkilâtı noksan olan liva merkezlerine, teşkilâtı hiç bulunmayan ve bütün muamelâtı adliye yalnız kadının elinde bulunan yerlere lâzım olduğu kadar muavin, müddeiumumi ve müstantik göndermek gibi bütçesi dâhilinde olmak üzere salâhiyet imkânını iktisap edecektir. Ondan maada müçtemi olan bazı mehakimi münferid hale irca ederek, onlardan ikişer aza tasarruf edecek ve yine bütçesi dâhilinde noksan olan yerleri ikmal edecektir. Bu, nokta-i nazarın en mühim kısmıdır.

Hâkim-i Münferid Kanununun gayet mühim bir noktası var. Orada teşkilât-ı mülkiye esas ittihaz edilmiştir. Teşkilât-ı mülkiyeye tâbi kazalarda mutlaka hâkim-i münferid bulunur. Binaenaleyh meselâ Kırşehir livasında hâkim-i münferid teşkilâtı yapmak lâzım geldiği zamanda kanun mucibince

Kırşehir'de bir istinaf mahkemesi olduğu gibi Kırşehir'e tâbi olan kazalarda da hâkim-i münferid bulundurmak lüzum-ı kanunisi vardı. Hâlbuki her kazaya bu şekilde hâkim bulmak zamana mütevakkıf olduğu için eğer Meclis-i Âli Adliye Vekâletine bu salâhiyeti verirse Kırşehir'de teşekkül eden istinaf mahkemesine, hâkim-i münferid bulunmayan bugünkü mahkemelerin raptı salâhiyeti de mevzuubahis olmalıdır.

Ezcümle bugün Tokad mahkemesine iki tane kaza mahkemesi merbuttur ki bu hilaf-ı kanundur. Eğer bu salâhiyet verilecek olursa Adliye Vekâleti lüzum görürse merkezi teşkilâta hâkim-i münferidleri raptedecek veyahut merkezde teşkil ettiği hâkim-i münferid istinaf teşkilâtıyla mülhakatın bugünkü teşkilâtını raptedecek. Tabii maksat, gaye yavaş yavaş hâkim-i münferidlik esasına doğru gitmeye müstenittir...

Binaenaleyh heyet-i muhteremeden rica ederim, muvazene-i maliyeye katiyen dokunmamak şartıyla muamelât-ı adliyeyi de tesri etmek nokta-i nazarından faydalı olan bu kanuna ve aynı zamanda teşkilât yapılacak yerlerde yeni yeni adamlar tasarruf etmek suretiyle teşkilât ihdasına meydan verecek olan bu salâhiyete Adliye Vekâleti mazhar olsun.

Abdülkadir Kemali Bey (Kastamonu) — Hâkim-i münferid teşkilâtı hakkında da düşündüm. Memlekette hakiki adalet tesisi gayesiyle ne hâkim-i münferid teşkilâtı sözünün ve ne de elde mevcut kanunların hiçbir münasebeti olmadığına kanaat ettim. Hiç şüphe yok ki memlekette hakiki adaletin teessüsünde ittihat ediyoruz. Yalnız bir türlü ittihat edemediğimiz bir nokta varsa o da mazide yapılmış olan bütün kavaninin, bütün teşkilâtı yıkarak yerine başkasını mı ikame edelim yoksa kanunu tekâmüle tevfik-i hareket mi edelim? İttifak edemediğimiz nokta budur. Ben zannediyorum ki mazide yapılmış olan kavanin, bizim birçok kanunlarımızdan daha çok düşünülerek muhit ve zamana daha çok muvafık olarak vücuda getirilmiştir. Biz umumiyetle bir şey yapalım diyoruz fakat bu yapacağımız şeylerin netice itibarıyla memlekette maksadımıza kâfil ve kâfi olup olmadığını maatteessüf düşünmüyoruz.

Hakiki adaletten ben iki şey anlarım, birisi; mahkemeye müracaat eden herhangi bir mazlumun hakkının süratle ihkak edilmesi, hakkındır diye teslim olunmasıdır. İkincisi; hakkımdır dedikten sonra icra edilmesi. Ben Adliye teşkilâtından bu manayı anlarım. Fi'l-hakika ekser hukuk-şinasan usul-i muhakemat-ı mevcudenin bazı noktalarının tashihi hususunda müttefiktirler. Efendiler bidayet mahkemesi üç kişiden mürekkep iken onun vazifesini bir kişilik hâkim-i münferide tevdi etmekle meselenin hallolunmuş olacağını zannetmek hatasına düşmemek lâzım gelir. Yani tebdili lâzım gelen şey, hâkim-i müçtemi mevcudunun bire tenzili değildir. Mesele, onların ellerinde bulunan kavanindeki noksaniyi izale etmek ve hâkimin kendisine müracaat vaki olduğu zaman o müracaatı süratle hallederek neticesini süratle, davacıya haklısın veyahut haksızsın diye söylemek mevkiinde bulundurulmasıdır. Yoksa böyle bir İrade-i Seniyye ile binlerle hâkim yapıvermek, binlerce masum ve mazlumların cahil hükkâm elinde gözyaşı dökmesine sebebiyet verecektir. Bunun da günahı maalesef esaslı tetkikatı yapmayan bizlere terettüb edecektir.

درالحربده حسن خدمت ویارارلق اراز ایدن محکومینك مدت محکومه‌لرینك عفوینه دائر قانون

نومرو
۱۳۵

ماده ۱ — جنایتله مظنون ومحکوم‌وجنحه‌دن دولایی‌مظنوناً موقوف ومحکوم اولوبده مکلفیت عسکریه‌قانونله ودارالحربه کیدمجك اشخاصك تأجیل تعقیبات ومحاکمه دائر اولان ۱۹ شباط ۱۳۳۰ تاریخلی قانونه توفیقاًسفربرلکك اعلانندن متارکه‌نك عقدی تاریخنه قدر عسکره آلنان واوتاریخه قدر عسکرده بولنمکده دولایسیله هرنه صورتله اولورسه اولسون مقدما ایشلدکلری جرمدن دولایی حقلرنده تعقیبات اجراسی تأجیل اولنان اشخاص حقوق شخصیه‌یه خلل گلمك شرطیله عفو اولنمشلردر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه داخلیه وعدلیه وکیللری مأمورلردر .

۱٤ تموز ۱۳۳۷ و ۱۰ ذی‌القعده ۱۳۳۹

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك‌ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱٦ تموز ۱۳۳۷	۵۵۰	اجراوکیلری هیئتی ریاستنه
		۵۵۱	داخلیه وکالتنه
		۵۵۲	عدلیه »

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندەکی مذاکرات‌فهرستی :	۱۱	۲٦٤:۲۷۷

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :

DARÜLHARPTE HÜSN-İ HİZMET VE YARARLIK İBRAZ EDEN MAHKÛMÎNİN MÜDDET-İ MAHKÛMELERİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
135	14/7/1337 (1921)	Tarih: 16/7/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; ordunun asker ihtiyacı nedeniyle Birinci Dünya Savaşı sırasında cephelere gönderilen ve geri döndüklerinde tekrar cezalarını çekmek üzere hapishaneye konulanlardan askerlikte fedakârlık ve yararlılık gösteren cinayetten hüküm giymiş olan mahkûmların affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Cinayetle maznun ve mahkûm ve cünhadan dolayı maznunen mevkuf ve mahkûm olup da Mükellefiyet-i Askeriye Kanununa ve darülharbe gidecek eşhasın tecil-i takibat ve muhakematına dair olan 19 Şubat 1330 tarihli kanuna tevfikan seferberliğin ilanından mütarekenin akdi tarihine kadar askere alınan ve o tarihe kadar askerde bulunmaları dolayısıyla her ne suretle olursa olsun mukaddema işledikleri cürümden dolayı haklarında takibat icrası tecil olunan eşhas hukuk-ı şahsiyeye halel gelmemek şartıyla affolunmuşlardır.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Abdülhalim Bey (Konya) — Cinayetle müttehem ve mahkûm olup cephelerde ibraz-ı fedakâri eden eşhasın afları muvafık-ı ahkâm-ı Kur'an olup olmadığının tetkiki zımnında ulemadan müteşekkil bir heyet-i ilmiyeye havalesini talep ederim.

Vehbi Efendi (Konya) — Efendim! Af herhâlde iyi bir şeydir. Velâkin gayrın hukukuna tecavüz etmemek ve mahallinde vâki olmak şartıyla bu misillü erbab-ı cinayet ve erbab-ı kabahati mahpushaneden aldık, askere götürdük, acaba vazifelerini bihakkın ifa ettiler mi, gittikleri yerlerde ne gibi ahval zuhur ettiğini bildiğimiz ve dinlediğimiz var mı? Bununla beraber bunlar içerisinde farz edelim bazıları vazife-i askeriyesini bihakkın ifa ederek gelmiş olsun. Şimdi onun cinayet işlediği aile, hanedan, eşhas, onların gözü önünde ceza görmeksizin bu adamın gezdiğini görürse müteessir olmaz mı? Şimdi onların tesiratını nazar-ı itibara almalı. Sonra heyet-i içtimaiyeye yapmış olduğu kötülükten yani âlemin intizamını, ahengini bozmuş olduğundan, herkesin nazarında bir ceza görmesi matlup iken şimdi onu çıkarıp da o cinayet ettiği adamların gözü önünde gezdirmek doğru mudur efendiler? (Doğru değil sesleri)

Kanunun maddesinde hukuk-ı şahsiyeye tecavüz etmemek şartıyla deniyor. Fakat Efendiler! Adliye teşkilâtı ortaya konalı hukuk-ı umumiyeden başka hukuk-ı şahsiye aranıyor mu ve aradığı vakit kim arıyor? Adliye teşkilâtında aranan ancak hukuk-ı umumiyedir ve görülen de hukuk-ı umumiyedir. Hukuk-ı şahsiye daima gaip ve heder olmaktadır. Esasen diyebilirim ki bizim inhitatımıza başlıca sebep budur. Hukuk-ı şahsiyenin ziyaıdır. Binaenaleyh bu erbab-ı cinayeti vara yoğa affedip de onları şımartmakta bir mana yoktur efendiler.

Neşet Nâzım Bey (Kengırı[1]) — Efendim! Malûm-ı âlinizdir ki seferberliğin ilanı anında Hükûmet, cinayet ve ağır cünha ile mahkûm olan birtakım eşhası, ihtiyaca binaen askere göndermek mecburiyetinde bulunmuş ve bunlar için de bir kanun yapmış; Heyet-i Vekileden bir kararname ile çıkmış. Bu kararnamede, bu gibi eşhasın harp meydanında ibraz-ı liyakat eyledikleri takdirde mücazatlarının af veya tahfif edileceklerini vaad etmişti. Yani birinci vaid halinde bulunuyordu. Yalnız burada fazla olarak bir fıkra bulunuyor ki o da ibraz-ı liyakat ve şecaat ettiklerine dair mensup oldukları kolordu, fırka kumandanlarının vesikalarının nezdlerinde bulunmasını şart kılmıştır. Malûm-ı âliniz harbin neticesi gayet elîm bir vaziyette tecelli etti. Terhis muamelesi de muntazam bir şekilde icra edilmediği için askerlerin birçoğu vesikalarını mensup oldukları kolordu ve fırka kumandanlıklarından alamadılar. İşte bu saika iledir ki Hükûmet böyle vesaiki bulunmayan bu gibi eşhası mahallî müddeiumumilerinin tevkif ettiklerini gördü. Bu esas üzerine Heyet-i Vekile bir kanun getirmişti. Bu encümenimize geldi. Tetkikat-ı lâzımede bulunduk, icabı veçhile müzakere edildi ve hakikat-i hal netice-i harbin böyle fena bir şekilde tecelli etmesi nazar-ı itibara alınarak bunlardan bir kısmının bu gibi vezaifte bulunamaması ve birçoğunun beş sene gibi uzun müddet harpte ibraz-ı liyakat ve şecaat ettikleri nazar-ı itibara alınarak yalnız bu beş senelik hizmeti kâfi gördü. Bu itibarla bunların 19 Temmuz tarihinde yapılan kanuna istinaden vaadini kanun şeklinde tespit ederek cezalarının affı için Heyet-i Âliyenize takdim etti. Yani evvelce 19 Temmuz 1337 tarihinde bu gibi ceraim ashabının bilâhare ibraz-ı liyakat ettikleri takdirde affedilecekleri vaad edilerek bir kanun yapılmıştır. Yoksa Hoca Vehbi Efendi Hazretlerinin buyurdukları gibi bir katilin, bir caninin affolunarak bunlardan mutazarrır eşhasın yanında gezmelerini encümen de istemez, Heyet-i Âliyeniz de istemez. Binaenaleyh bir mesele vardır. Hükûmet bunu vaad etmiştir. (Doğru sesleri) Ve bunlar da beş sene hizmet etmiştir. Bu itibarla o kanuna istinaden bu kanunun kabulü zaruridir.

1 Çankırı

نفوس وقوعاتنك آلتی آی مدتله جزای نقدیدن معفویتنه دائر قانون

نومرو
۱۳۹

ماده ۱ — هر ولایت ومستقل لواده رسمی وخصوصی غزته‌لرله وغزته بولنمیان محللرده معتاد وجهله وقوع بوله‌جق اعلان تاریخندن اعتباراً آلتی آی ظرفنده اخبار اولنه‌جق نفوس وقوعاتندن جزای نقدی آلنمیه‌جقدر . بقایاده قالمش اولان جزای نقدیلرده معفودر .

ماده ۲ — بو آلتی آی ظرفنده هرمحله وقریه‌نك امام ومختاری بوقریه داخلنده وقوعه‌کلوبده هنوز تسجیل اولنمامش تولدات، وفیات ، مناکحات وطلاق وقوعاتنه عائد علم‌وخبرلرینی بالتعقیب تنظیم ایتدیروب نفوس اداره‌لرینه ویرمکه مجبوردرلر .

ماده ۳ — اشبو قانونك احکامنه داخلیه وعدلیه‌وکیللری مأموردر .

۱۶ تموز ۱۳۳۷ و۱۲ ذی‌القعده ۱۳۳۹

	تاریخ	نومرو	مقام
یوروك مات مجلسی‌ریاستدن تبلیغی :	۱۷ تموز ۱۳۳۷	۵۵۳	اجرا وکیلری‌هیئتی‌ریاستنه
		۵۵٤	داخلیه وکالتنه
		۵۵۵	عدلیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات خلاصه‌سنك :	۱۱	۳۱۲:۳۱۱،۲۸۸،۲۸۳:۲۸۲،۲۷٤،۱٤۳

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :

NÜFUS VUKUATININ ALTI AY MÜDDETLE CEZA-YI NAKDİDEN MAFUVİYETİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
136	16/7/1337 (1921)	Tarih: 17/7/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; seferberlik sırasında ölüm ve doğum gibi nüfus kayıt işlemlerini yapamayanların eksik nüfus kayıtlarını altı ay içinde tamamlamaları hâlinde para cezasının uygulanmaması ve affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Her vilâyet ve müstakil livada resmî ve hususî gazetelerle ve gazete bulunmayan mahallerde mutat veçhile vuku bulacak ilan tarihinden itibaren altı ay zarfında ihbar olunacak nüfus vukuatından ceza-yı nakdi alınmayacaktır. Bakayada kalmış olan ceza-yı nakdiler de ma'füvdür.

Madde 2- Bu altı ay zarfında her mahalle ve karyenin imam ve muhtarı bu karye[1] dâhilinde vukua gelip de henüz tescil olunmamış tevellüdat, vefiyat, münakehat ve talâk vukuatına ait ilmühaberlerini bi't-takip tanzim ettirip nüfus idarelerine vermeye mecburdurlar.

Madde 3- İşbu kanunun ahkâmına Dâhiliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Salih Efendi (Erzurum) — Arkadaşlar! Nüfus mesaili gibi mühim hususat için tabiî Hükûmet dikkat edip milletin selâmeti için bir gaye takip edecektir ve bu meselede de ilk nüfus muamelâtını ilk önce yapmaya memur eimme ve muhtarandır. Hâlbuki köylerimizin kısm-ı âzamında imam ve muhtar yoktur. Sonra, bir muhtarın otuz saatlik bir mesafeden gelip de Ahmed Ağa'nın bir evlâdının dünyaya geldiğini Hükûmete ihbar etmeye ne mecburiyeti vardır? Çünkü bu ihbardan dolayı kendisine bir ücret ve menfaat yoktur. Hâlbuki bunu yapmak zaruridir. İmam olmayan bir köyde ise bir muhtar

1 Köy

kendi işiyle meşgul oluyor. Sonra, Ahmed Ağa'nın evlâdının dünyaya geldiğini Hükûmete ihbar etmediği için bir de yüz kuruş ceza-yı nakdî verir. Eğer ücretli muhtaran ve eimme olsalar bunlardan ceza-yı nakdî almak doğrudur.

Ali Sürurî Efendi (Karahisar-ı Şarki[2]) — Efendim! Bendenizin anladığıma göre bu kanunun esbab-ı teklifi şimdiye kadar vukuatın Hükûmete yani nüfus dairesine haber verilmemesi ve kuyudun tesviye edilmemesidir. Üçüncü maddeye gelince, vukuatı vaktiyle ihbar etmeyen imam ve muhtara Hükûmet ayrıca bir ceza-yı nakdî tayin ediyor. Hâlbuki bu bapta ahkâm-ı cezaiye zaten mevcuttur. Bu ahkâmı değiştirmekte bir mana ve muhassenat yoktur. Altı ay sonra verirse olmaz mı? Altı aydan sonra vermezse ki o zaman eskisi gibi müddet-i muayyene geçmiş olur. Ondan sonra nasıl ki şimdiye kadar vukuatı vaktiyle ihbar etmeyen eimme ve muhtarandan ceza-yı nakdî alınıyorsa öylece alınır. Yani ahkâm-ı cezaiye hal-i mevcudu ile cereyan eder. Eğer biz üçüncü maddeyi kabul edecek olursak ahkâm-ı cezaiye hakkında müşevveş müteşettit ahkâm kabul etmiş oluruz. Bu katiyen doğru değildir. Reddini teklif ediyor ve şimdi de bir takrir takdim ediyorum yani bu maddenin büsbütün tayyını teklif ediyorum. (Hayır sadaları)

Hamdi Namık Bey (İzmit) — Efendim! Ceza-yı nakdî meselesi vukuatı vaktiyle haber vermeyen eimme ve muhtaran hakkındadır. Hükmü mer'i olan nizamnamede bu mesele mevcuttur. Malûm-ı âliniz her kanuna bir kuvve-i teyidiye koymak lâzımdır. Altı ay müddetle bir mehil verilir. Altı ay zarfında muhtar elbette bu vukuatı Hükûmete verecektir. Vermezse vazifesini ifa etmemiş olur. Malûm-ı âliniz biz halka idareyi vermek istiyoruz. Nasıl ki Hükûmetin halka karşı vazifesi varsa köylünün de Hükûmete karşı vazifesi vardır. Şimdi bu vezaifi yapması için muhtarın ahaliden para mı istemesi lâzımdır? Mamafih Salih Efendi'nin beyanatına rağmen imamların az veya çok maaşları vardır. Halbuki kendileri de zannederim iyi bilirler ki münakalât ve tevellüdat mesailinde parasız bir şey yapılmadığına kaniyim. Onun için bunu koymak zaruridir. Yoksa bunu koymadan bu vukuatın önünü almak imkânı yoktur. Binaenaleyh, maddenin aynen kabulünü teklif ediyorum.

2 Şebinkarahisar (Giresun)

حدود صحیه اداره‌سیله تقاعد صندوغنه عائدرسومك تزییدی حقنده کی ۲۸ تشرین ثانی ۱۳۳۶ تاریخلی قانونی معدل قانون

نومرو
۱۲۷

ماده ۱ ــ عثمانلی بایراغنی حامل سفائندن طونیلاتو باشنه ایکی غروش واجنبی بایراغنی حامل سفائندن طونیلاتو باشنه بش غروش رسم استیفا اولنور . اشبو رسم سفینه‌نك ایلك حرکت ابتدیکی یورکیه لیمانده آلنیر .

ماده ۲ ــ هرسفینه‌یه سنه‌ده بردفعه (مجلد یاکنه) لردن برنسخه ویریلور ویونك ایچون‌ده برطونیلاطودن یکرمی بش طونیلاتویه قدر اولان سفائندن یوز ویکرمی بش طونیلاتودن یوز طونیلاتویه قدر اولان سفائندن ایکی یوز ویوز طونیلاتودن فضله اولان سفائندن‌ده بهر یوز وکسوراتی ایچون ایکی یوز غروش رسم استیفا اولنور.

ماده ۳ ــ (شهادتنامه) بدلی یوز غروشدر .

ماده ٤ ــ نظامات صحیهٔ موجوده‌یه مغایر حرکاتده بولنان سفائن قپودانلرندن برطونیلاتودن اللی طونیلاتویه قدر اولان سفائندن (۱۵) واللی طونیلاتودن ایکی یوز طونیلاتویه قدر سفائندن (۲۵) وایکی یوزدن فضله سفائندن (۱۰۰) لیرا وعلی‌العموم وابورلردن (۵۰) وموطورلردن (۲۰) لیرا جزای نقدی اخذ اولنور .

ماده ۵ ــ اجنبی لیمانلرندن کلن بهر یولجی‌دن یوز غروش آلنور . بورسم یولجینك جیقدیغی اسکله‌ده سفینه قاپودانندن تحصیل اولنور . (۱۲) یاشندن آشاغی جوجوقلر اشبو رسمدن معافدر.

ماده ٦ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۷ ــ اشبو قانونك اجراسنه مالیه وصحیه وکیللری مأموردر .

۱٦ تموز ۱۳۳۷ و ۱۲ ذی‌القعده ۱۳۳۹

	تاریخ	نومرو	مقام
یوزك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۷ تموز ۱۳۳۷	۵۵٦	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه
		۵۵۷	مالیه‌وکالتنه
		۵۵۸	صحیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۱۱	۲۸۳:۲۸۸،۲۹۱،۳۱۰،۳۱۱

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر : ۳٦،۵۰۰

HUDUT SIHHİYE İDARESİYLE TEKAÜT SANDIĞINA AİT RÜSUMUN TEZYİDİ HAKKINDAKİ 28 TEŞRİNİSANİ 1336 TARİHLİ KANUNU MUADDİL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
137	16/7/1337 (1921)	Tarih: 17/7/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; hudut sıhhiye resminin toplam hasılatının personel maaşlarına dahi yetmemesi nedeniyle ve vatandaşların yabancılara karşı korunması amacıyla vergi miktarının artırılarak vergiye ilişkin bazı hususların yeniden düzenlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Osmanlı bayrağını hamil sefainden tonilato başına iki kuruş ve ecnebi bayrağını hamil sefainden tonilato başına beş kuruş resim istifa olunur. İşbu resim sefinenin ilk hareket ettiği Türkiye limanında alınır.

Madde 2- Her sefineye senede bir defa (mücellet patente)lerden bir nüsha verilir ve bunun için de bir tonilatodan yirmi beş tonilatoya kadar olan sefainden yüz ve yirmi beş tonilatodan yüz tonilatoya kadar olan sefainden iki yüz ve yüz tonilatodan fazla olan sefainden de beher yüz ve küsuratı için iki yüz kuruş resim istîfa olunur.

Madde 3- (Şehadetname) bedeli yüz kuruştur.

Madde 4- Nizamat-ı sıhhiye-i mevcudeye mugayir harekâtta bulunan sefain kaptanlarından bir tonilatodan elli tonilatoya kadar olan sefainden (15) ve elli tonilatodan iki yüz tonilatoya kadar sefainden (25) ve iki yüzden fazla sefainden (100) lira ve alelumum vapurlardan (50) ve motorlardan (20) lira ceza-yı nakdi ahzolunur.

Madde 5- Ecnebi limanlarından gelen beher yolcudan yüz kuruş alınır. Bu resim yolcunun çıktığı iskelede sefine kaptanından tahsil olunur. (12) yaşından aşağı çocuklar işbu resimden muaftır.

Madde 6- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 7- İşbu kanunun icrasına Maliye ve Sıhhiye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Hudut Sıhhiye Müdüriyetinin hîn-i tesisinde başlıca âmil ecnebiler olduğundan ve alelûmum ecanibe karşı vaz' olunan rüsumda kapitülâsyonlar nazar-ı dikkate alındığından Hudut Sıhhiye Dairesinin vaz' ettiği rüsumda da ecnebilerin menfaati nazar-ı dikkate alınmış ve hâlbuki Hudut Sıhhiye masarifatını kapamak zarureti baş gösterdiğinden yerli sefain ve İslâm yolcularına âzami resim vaz' olunarak milletin şimdiye kadar beyhude yere birçok zararını mucip olmuştur.

16 Rebiülevvel 1338 ve 27 Teşrinisani 1336 tarihli Büyük Millet Meclisi tarafından tadilen kabul edilen Rüsum-ı Sıhhiye Kanunu dahi tamamıyla maksadı temin edememiştir. Bundan maada ahiren vaz' olunan resim miktarının son zamanda İstanbul Hükûmeti tarafından vaz' olunan rüsum ile düvel-i ecnebiye tarafından kendi memleketleri hakkında vaz' olunan resme nispetle pek noksan olduğu da bi't-tahkik anlaşılmıştır. Elyevm Türkiye Büyük Millet Meclisi havza-i Hükûmeti dâhilinde bulunan karantina devairi masarifine mukabil kanun-ı âhir mucibince istihsal olunan resmin tamamıyla tekabül edememekte olması elyevm mer'i olan hudut sıhhiye resminin tezyidini istilzam ettirmektedir. Binaenaleyh İstanbul Hükûmeti ve Fransa Hükûmeti tarafından hudut sıhhiye resmi hakkında mevzu mekadir ile milletin menfaati ecnebi menfaatine takdim edilmek sureti nazar-ı dikkate alınarak tanzim olunan kanun lâyihası leffen takdim kılınmıştır.

Devairi Merkeziye Muhasebe Müdür-i Umumisi Tahsin Bey — Meclis-i Âliniz bundan evvel bu kanunu tadilen kabul etmişti. Esası da karantina idarehanelerine ait olarak tahsil olunan rüsumu havi bulunuyordu; evvelce malûm-ı âliniz karantina idarehaneleri beynelmilel bir idareye tâbi idi. Hükûmet-i milliyenin teşekkülünden sonra, Hükûmet-i milliye dâhilinde bulunan karantina idarehaneleri Sıhhiye Vekâletine raptedildi ve 1336 senesi zarfında alınmakta olan resim senevi dört bin lira kadar bir hasılata baliğ oluyordu. Hâlbuki bunların memurlarına verilen mebaliğ, senevi yirmi beş bin lira tutuyordu. Bunun üzerine Sıhhiye Vekâleti, Maliye Vekâletiyle bi'l-müzakere bu resmin tezyidini esas itibarıyla kabul etti ve Meclis-i Âlinize tanzim etmiş olduğu kanunu takdim eyledi. Geçen sene Meclis-i Âlinizce kabul edilen kanun mucibince bu hâsılat otuz bin liraya kadar reşide oldu ve memurin maaşatını kapamaya başladı. Ancak gerek İstanbul Hükûmetinin gerek Fransa Hükûmetinin kabul etmiş olduğu kanun mucibince evvelce alınan resim beş misli tezyit edildiğinden; bu resmin de evvelki hesaba nazaran beş misli tezyidi esas itibarıyla kabul edilerek tanzim edilen lâyiha-i kanuniye Meclis-i Âliye takdim edildi. Kavanin-i Maliye ve Muvazene-i Maliye Encümenlerince de kabul edilerek Heyet-i Celilenize arz edilmiştir. Maddeler hakkında da lüzum görürse lâzım gelen izahatı arz edeceğim.

Mazhar Müfid Bey (Hakkâri) — Efendim! Muvazene-i Maliye Encümeniniz bu beşinci maddeyi kabul etmiyor. Esbabı da şu: Beşinci maddede diyor ki: Ecnebi limanlarından gelen yolcudan yirmi kuruş resim alınacak. Bu resim yolcunun çıktığı iskelede sefine kaptanından tahsil edilecek. Kaptandan tahsil edilecek demek değil. Kaptan ya bilete zammedecek veyahut da tahsil edecek. Binaenaleyh

kaptandan para tahsil olunmuyor. Sonra iskelelere yalnız ecnebiler değil tebaa-i Osmaniye'den birçok yolcular da gelecek. Encümen düşündü ki zaten vesait-i nakliye fiyatlarının şu sırada fevkalâde pahalı olması dolayısıyla toprakbastı diyerek bir de kaptanlardan bir şey almaktan birkaç misli zammıyla nakliye ücretini tezyid etmektense bunu tayyetmeyi muvafık buldu. Zaten çok bir para da tutmuyordu. Encümenin nokta-i nazarı budur. Heyet-i Âliyeniz ne yaparsa ona diyecek yok.

Mustafa Necati Bey (Saruhan) — Efendim! Encümenin bu hususta düşündüğü esas şudur: 20 kuruş gibi pek cüzi bir parayı ve varidat hâsıl etmeyecek bir parayı almayı devletin şahsiyet-i mâneviyesiyle mütenasip bulmuyor encümen, Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin bir şahıstan toprakbastı parası diye yirmi kuruş almasını muvafık görmemiştir. Efendim, bazı memleketlerde vardır; meselâ rıhtım yapılmıştır. Bunun için bir resim konur ve alınır. Başka hiçbir memlekette böyle toprakbastı parası alınmaz. Encümen bunu, devletin şahsiyet-i mâneviyesiyle mütenasip bulunmadığından reddetmiştir.

Besim Atalay Bey (Kütahya) — Bendeniz bu kanunun müzakeresinden sonra muhalifim diye imza attım. Malûmdur ki harpten çıkan hükûmetler birçok yükler altında ezilirler ve bu yükleri tahfif için de birçok vergiler tarhına mecburdurlar. Ecnebi limanlarından, limanlarımıza gelecek yolcular ki ekserisi tüccardır bunlardan para almak, öteberi vergi tarh etmek doğrudur ve buna mukabil biz onlara bir muayene-i sıhhiye yapıyoruz yani bir hizmet yapıyoruz. Gazetelerde okursunuz zannederim, Bulgaristan'da o kadar saçılacak vergiler icat ediyorlar ki yerde sürünen etekten vergi alıyorlar. Bir gün gelecek ki biz de bunları tarha mecbur kalacağız efendiler. Bunu bir an evvel tarh etmek muvafıktır. Eğer az görülüyorsa ve memleket yirmi kuruş vergi alıyormuş deniliyorsa bunu çoğaltalım; bir liraya çıkaralım. Hususuyla bu köylüden alınacak değil.

Dr. Mazhar Bey (Aydın) — Efendim! Meclis-i Âliniz daima tenkis-i masarif ve tezyid-i varidat için meşgul iken ve bunu bir vazife olarak telâkki eylemişken; bilhassa kendi memleketimizin ahalisinden olmayıp hariçten bulunan ahaliden tahsil edilecek herhangi bir verginin aleyhinde bulunmayı zıt ve tuhaf bulduğumdan bu kürsüye çıktım. Memleketin dâhilinde rençberlerden alınan tuz vergisini alkışlarla kabul eden Meclis-i Âli; ecnebi limanlarından semerat-ı mesaimizi toplamaya gelen ecnebilerden bir mecidiye almayı münakaşa ediyor. Velev ki ecnebilerden olmasın, ecnebi limanlarından gelecek Osmanlılar dahi bir mecidiye değil, daha birçok para vermekten çekinmezler ve vermek vaziyet ve mevkiindedirler. Sonra ikide bir toprakbastı parası deniyor. Lütfen memur-ı mahsus bunu izah etsin. Yoksa her söz söyleyen buna böyle bir isim takacak olursa o başka. Toprakbastı parası ve saire diye adlar takıyoruz, bunlar doğru değildir. Hükûmetin haysiyet ve şahsiyet-i maneviyesi meselesine gelince; vergi, vergidir. Her şeyin cinsiyle, kıymetiyle nispet olunur. Binaenaleyh bir mecidiye Hükûmet tarafından tensip edilmiş ve konmuş. Bu hiçbir zaman mucib-i münakaşa olamaz. Belki çoktur veyahut daha çok koymak için münakaşayı kabul edebiliriz. Fakat Hükûmetin haysiyet ve şerefiyle katiyen alâkası yoktur. On paralık, yirmi paralık bandrol yapıştırırken. Ya bendenizde mantık kalmadı veyahut bu meselede, bu münakaşada mana kalmadı. (Bir lira olsun sadaları)

Ali Şükrü Bey (Trabzon) — Bendeniz de denizde gezdim, böyle bir varidat aldıklarını görmedim. Alınan resimler mahallî varidattır. Nitekim Samsun'a gidersiniz orada da alırlar ve bu belediyenin resmidir. Sonra bir kanun içinde iki türlü resim almak, bu da muvafık değildir. Zaten alınırsa bunu

biraz tezyit edersiniz. Başka yerde böyle bir resim yoktur. Esasen memurin-i sıhhiyenin yani karantina için kullanılan memurinin masarifatına mukabil karantina resmi alınıyor ve bu resim ton başına geminin büyüklüğü nispetinde alınır, kayıklardan alınmaz. Ecnebi memleketlerinden esas itibarıyla bu büyük gemiler gelir, küçük gemiler gelmez. Gelecek olan birkaç bin kişiden alınacak resim, esas itibarıyla az görülürse biraz tezyit edersiniz. Meselâ on para artırsanız, bundan temin edeceğiniz varidatı on misli, yüz misli artırmış olursunuz. Muhtelif varidat olmasın rica ederim.

غرب جبهه‌سنده بالفعل حركات عسكريه ساحه‌سی اولان مواقعه منحصر اولمق اوزره اعشارك صورت جبايتنه دائر قانون

نومرو
۱۳۸

ماده ۱ — غرب جبهه‌سنده بالفعل حركات عسكريه ساحه‌سی اولان مواقعه منحصر اولمق اوزره و محلی مجلس اداره‌سنجه منتخب بر وقريه ويا محله هيئت اختياريه‌سنجه منتخب ايكی ذاتدن مركب هيئت معرفتيله ترلا ويا خود خرمنلرده محصولات مقداری اتفاق ويا اكثريت آرا ايله بالتخمين عشری عيناً وياصاحبنك موافقتيله بدلاً استيفايه حكومت مأذوندر .

ماده ۲ — اشبو قانون ۱۳۳۷ سنهٔ ماليه‌سنه مخصوصدر .

ماده ۳ — اشبو قانون احكامنك اجراسنه ماليه وكيلی مأموردر .

۱۶ تموز ۱۳۳۷ و ۱۲ ذی‌القعده ۱۳۳۹

	تاريخ	نومرو	مقام
بيوك ملت مجلسی رياستندن تبليغی :	۱۷ تموز ۱۳۳۷	۵۵۹	اجرا وكيللری هيئتی رياسته
		۵۶۰	ماليه وكالته
	جلد	صحيفه	
مجلس ضبط جريده‌لرنده‌كی مذاكرات فهرستی :	۱۱	۲۶۰:۲۹۱:۳۰۰	۲۴۴
اشبو قانونك علاقه‌دار اولديغی ديگر قانونلر :			

GARP CEPHESİNDE BİLFİİL HAREKÂT-I ASKERİYE SAHASI OLAN MEVAKİE MÜNHASIR OLMAK ÜZERE AŞARIN SURET-İ CİBAYETİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
138	16/7/1337 (1921)	Tarih: 17/7/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Batı cephesi askerî harekât sahası içinde yer alıp da düşman işgalinden kurtarılan bölgelerin aşar vergilerinin ayni veya nakdi olarak tahsil edilebilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Garp Cephesinde bilfiil harekât-ı askeriye sahası olan mevakie münhasır olmak üzere ve mahallî meclis-i idaresince müntehap bir ve karye veya mahalle heyet-i ihtiyariyesince müntehap iki zattan mürekkep heyet marifetiyle tarla veyahut harmanlarda mahsulât miktarı infak veya ekseriyet-i ârâ ile bi't-tahmin âşarı[1] aynen veya sahibinin muvafakatıyla bedelen istifaya Hükûmet mezundur.

Madde 2- İşbu kanun 1337 sene-i maliyesine mahsustur.

Madde 3- İşbu kanunun ahkâmının icrasına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Râgıb Bey (**Kütahya**) — Meselâ şimdi, Efendiler! Biliyorsunuz ki düşman Kütahya'nın bazı yerlerine, Gediz'in birçok köylerine, Emet ve Tavşanlı'nın köylerine girmiştir. Buralarda aşar ya satıldı veyahut bu kanun mucibince tahakkuk ettirilecektir. Sonra inayet-i Hakk'la ordumuz düşmanı yine oralardan kovacak, düşman oralardan tardedildikten sonra -ki düşman bıraktığı yerlerde taş taş üstünde bırakmıyor- harmanları mahvedecek. Ordumuz girip de bizim Hükûmetimiz oralarda hükümran olduğu zaman Maliye Vekili Bey diyecek ki: "Sizin defter mucibince şu kadar borcunuz vardır, verin."

1 Aşar (Öşür) vergisi; köylülerden, ürettikleri tarım ürünleri üzerinden belli bir oranda alınan vergidir.

Maliye Vekili Hasan Bey (Trabzon) — Malûm-ı âlileri olduğu vecih ile, Aşar Nizamnamesi ki eski bir nizamname olmak itibarıyla kanun hüküm ve kuvvetindedir. Gerek tahmin suretiyle aynen ihale edilsin ve gerek nakden ihale edilsin gerek emaneten idare edilsin her üç şekle nazaran erbab-ı ziraat, muamelât-ı tâşiriye ikmal edilinceye kadar her zaman malını Hükûmetin emrine veyahut onun vekili demek olan mültezimin emrine harmanda amade bulundurmak mecburiyetindedir. Muamelât-ı tâşiriye ikmal edilmeden harman yapılıp kaldırılamaz. Hâlbuki vaziyet gayet sıkı ve müz'ic olduğu ve oraların harakât-ı harbiye sahnesi olması itibarıyla bazen ileri geri bırakıldı, yandı, mahsûlün ziyanına sebebiyet vermiş olduk gibi mantıksız bir neticede kalmamak için ordu kumandanıyla bi'l-muhabere sahiplerinin kendi borçları tahakkuk ettirilerek malına sahip olabilmesi ve icap ederse mallarının geriye nakli için Hükûmetçe de vesait-i nakliye ve saire verilerek suhulet gösterilmesi için yegâne kabil-i tatbik usul olarak bunu bulduk. Efendim, tahmine raptederek Hükûmetin hakkı tespit edilecek ve mükellefin kabulüne muallâk olarak aynen veya nakden tahakkuk eden bu borcu tespit olunacak ve ondan sonra istediği gibi harman yapacak ve malına sahip olabilecektir. Eğer bu usulü yapmaz da Aşar Nizamnamesinin usulünü tatbike mecbur olacak olursak, harekât-ı askeriye icap etse dahi kanunen harmanların bilâ ta'şir geriye nakline imkân yoktur. Bu mecburiyetten ahaliyi kurtarmak için böyle bir madde-i kanuniye teklif ediyoruz...

Aşar Nizamnamesinin mevaddı, ancak bütün muamelât-ı Hükûmet orada tespit edildikten sonra tatbik olunabilecektir. Malûm-ı âlinizdir ki, elviye-i selâsede[2] teşkilât peyderpey yapılmaktadır. Henüz bâzı yerlerde teşkilât bile yapılmamıştır. Bu itibarladır ki vaziyet-i müstacele karşısında Garp harekât-ı askeriyesi sahasında yaptığımız gibi oralarda da tahmin ile muamele yapmak istiyoruz. Gelecek sene inşallah bütün teşkilâtı ikmal edebilirsek bütün kavanin-i maliye ve sairemizi orada da siyyanen tatbik etmek arzusundayız.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) — Efendim! Elimizde bir Aşar Nizamnamesi mevcuttur. Bu Aşar Nizamnamesi iki kısma tefrik edilmiş; birisi doğrudan doğruya ihale muamelâtından birisi de idare muamelâtından bahistir. İhale muamelâtı ne suretle yapılır? Bunu Nizamname göstermiştir. İdareye gelince; idare usulü birkaç suretle olur. Mevcut olan kavaninde aşarın ya tekyil veya demet veya tahmin suretiyle, suret-i cibayeti gösterilmiştir. Evvelemirde bunun için ayrıca bir kanun teklifini nâbemahal görürüm. Çünkü her cihet gösterilmiştir. Nizamname mucibince ameliyat yapılacaksa orada tahmin de gösterilmiş demet usulü de gösterilmiştir. Tahmin usulüne gelince; tahmin usulü eğer muntazam memurlar bulunur, iyi memurlar tayin edilirse bundan memleket zarar görmez. Yok, eğer sellemmehüsselâm böyle meclis-i idare-i livanın intihap edeceği iki kişi gider, köylüden de iki kişi giderse bundan bazen Hazine zarar görür bazen de köylüler mahvolur. Sonra muamelât-ı nakdiyede bir tahakkuk meselesi vardır. Bunu daima nazar-ı dikkate almalıdır. Yüz bin, yirmi bin kuruş bir kere tahakkuk kaydedildi mi, o bir daha silinmez, onu köylü ölünceye kadar vermeye mecburdur. Bizim ahval-i maliyemiz içinde en fena usul; aşar usulüdür. Bu aşar usulünü düşünmek ve salim bir tarika raptetmek lazım geldi. Senelerden beri düşünüldü, salim usul bulunamadı. Şimdi Kars ve mülhakatında eskiden bir usul cariymiş. Bu usul iyi mi, fena mıdır bilmeden bunu bozmak doğru değildir. Çünkü yapılacak olan tahmin usulü de tekyil usulü de berbattır. Mültezim usulü de berbattır. Bir kere Hükûmet kendisi cibayetinden âciz olduğu bir kazayı[3], bir nahiyeyi[4] bir mültezime veriyor. Mültezim gidiyor, bin türlü fenalık yapıyor. Ya köylüyü bütün bütüne mahvediyor ya köylünün arkası oluyor, mültezimi mahvediyor. Bendeniz tahmin usulünü Halep'te bi'n-nefis tatbik

2 "Üç liva" yani "üç il" anlamına gelen Elviye-i Selâse, Kars, Ardahan ve Batum sancaklarını ifade eder.
3 Sancakları (liva) oluşturan ve kadı/kaymakam tarafından yönetilen küçük idari birimlere kaza/ilçe denir.
4 Köylerden büyük, ilçelerden küçük olan yerleşim birimlerine nahiye/bucak denir.

ettim. Emin olunuz yüzde on Hazine istifade ettiyse -bunu itiraf etmeyi kendime vecibe addederim- yüzde yirmi ahali mutazarrır olmuştur. Sonra; efendim bu tahmin usulünü Kastamonu'da yaptım ve o kadar iltizam ettim. Ben başında olduğum halde çalıştım. Ahali ve Hazine menfaat kazanamadı. Sonra Ankara'da yaptım, burası da menfaat görmemiştir. Beyefendi tecrübeden başka büyük bir ders yoktur. Şimdi, cepheye yakın olan sahada tahmin yapacağız. Sonra bu talimin içine -samimi ruhumla söylüyorum, başka türlü telâkki edilmesin- askeri de karıştıracağız. Askerin karıştığı işte cebir çıkar... Bu kuvve-i cebriyeyi bu vazifede istimal ve istihdam etmek yanlıştır. Saha-i harpte ne suretle tahmin yapılabilir? Üç tane efendi gelecek diyecek ki bundan yüz kile çıkar, aman efendim çıkmaz, çıkar diye tahakkuk ettirilecek, köylü bu yüz kileyi veremezse mahvolacak. Binaenaleyh bu kanunu bize teklif edip de mesuliyetin Heyet-i Umumiyesini bize yükletmektense bugün Aşar Nizamnamesinde sarahat vardır, Maliye Vekili esasen buna mezundur, Maliye Vekili nerede lüzum görürse orada o suretle yapar.

Durak Bey (Erzurum) — Garp Cephesi'nde harekât-ı askeriye icra edilen sahada aşarın ne suretle alınacağına dair söz söylemeyeceğim. Çünkü o cihete ait malûmatım olmadığı için belki hata etmiş olurum. Bendeniz elviye-i selâse hakkında söz söyleyeceğim. Efendim, elviye-i selâsede bir usul vardır. Bendeniz bizzat gördüm ve pek güzel bir usuldür. Zannediyorum ki biz bu usulü elviye-i selâsede olduğu gibi Memalik-i Osmaniyenin her tarafına teşmil edersek pek güzel bir şey yapmış oluruz. Halkımız birçok fenalıktan kurtulur ve Hükûmetimiz birçok kırtasi muamelelerden kurtulur. Oralarda bu vergi bizim aşarı sattığımız gibi alınmıyor. Halk bu suretle alışmamış, köyün maktu bir vergisi var. Aşarı ve sairesi onun içinde dâhildir. Halk ona alışmıştır, tahsildar ve saire yoktur, halk o borcunu bilir. Köylü borcunu çift başına yani bir çift öküz başına beyinlerinde uyuşarak taksim ederler. Köyün içinde bulunan birkaç fukara varsa onlar vergi vermezler. Onlar da bundan müstefit olur, vergi yüklenmezler. Tabiî vergiyi zahire eken, parası, malı olan adamlar verir. Meselâ köyün aşarı satılmaz, satılmadığı olur, o köye mültezim gitmez. Pek güzel bilirsiniz ki efendiler, biçare köylülere mültezimler ne kadar gadr ederler. Sekizde bir mi alır, yedide bir mi alır, beşte bir mi alır. Zavallı köylü bunu anlamaz ve boyuna verir. Fakat oralarda köylü tahsildar gürültüsünden, jandarma gürültüsünden mültezim gürültüsünden azadedir. Bunların hiçbirisi köye gitmez ve köylüyü sıkmaz. Köylü kendi borcunu bilir ve kendi kendine dört taksitte parayı getirir heyet-i ihtiyariyeye verir ve heyet-i ihtiyariye de parayı doğru kaza, liva mal sandığına yatırır. Hattâ bu sene yani biz orayı aldıktan sonra dahi cari olan usul el-an böyledir. Bilmiyorum, eğer iki üç ay zarfında değişti ise onu bilmiyorum. Hükûmet yine orada o usulü kabul etti ve köylülerin eski Rusya zamanında olan kuyudunu çıkardı. O vakit ne kadar para alıyordu. O vakit Manat usulü idi, şimdi bizim banknota tahvil ettiler, şimdi o hesaptan alınıyor. Hatta orada yeni tahsildar teşkilâtı yapıldı. Tahsildarlara tahsildar namı verilmedi. Bendeniz orada bulunuyordum. Muakkip ismi verildi. Mesela yirmi tahsildarın yerine bir livaya altı tane muakkip kâfi geliyor. Taksit zamanı gelmiş ise heyet-i ihtiyariyeye haber verir, para verme zamanı gelmiştir, paranızı alınız, götürünüz Hükûmete teslim ediniz, der. Heyet-i ihtiyariye de parayı alır, Hükûmete teslim eder. Makbuzunu keser götürür. Bendeniz çok rica ediyorum. Oranın ahalisi de bu suretle alışmıştır. Kendi kendine gelir parayı da verirler, müşkülât da yoktur. Heyet-i Umumiyenizden çok rica ederim, bu usulü değiştirmeyelim. Oraya yine böyle bir usul vaz' edelim. Halk da buna alışmıştır. Halk da ezilmez köylü de. Hazine de daha ziyade istifade eder. Birtakım kırtasi muamelelerden kurtuluruz. Heyet-i Muhtereminizden çok rica ederim bu usulü değiştirmeyelim.

Maliye Vekili Hasan Bey (Trabzon) — Efendim! Durak Bey biraderimizin elviye-i selâsede beyan ettiği usul buraların Rus elinde bulunduğu zaman tatbik edilen Rus usulüdür. Şunu itirafa mecburum ki Rus usulü mucibince o mahallerden alınan vergi borcu bizim doğrudan doğruya kavaninimizin tatbik olunduğu memalikte diğer mahallerimizdeki mükellefînin borcunun pek dûnundadır. Ve eski usulün idamesini arzu etmek onların tekâlif-i emiriye noktasından diğer memalikimizden müstesna bir mevkide tutulmasından başka bir şey değildir. Bendenizin nokta-i nazarıma göre eğer elviye-i selâse bilâ kayd ü şart bizim malımız ise ve bizim ecza-yı memalikimizden madud ise Hükûmetin istisnai muamele yapmasına imkân yoktur. İmkân olsa bütün yüklerimizin bilhassa âşar muamelâtı gibi erbab-ı ziraati fevkalâde mahmul eden verginin hafifleştirilmesi lâzımdır. Fakat hepiniz itiraf buyursunuz ki âşarın şimdiye kadar hafifleştirilmesi çaresi çoktan beri aranıldığı halde bulunamamıştır. Ve şu şekil ve vaziyet-i maliye içerisinde bunun halline de imkân yoktur, efendim. Bendeniz istisnai muamele yapılmasına taraftar değilim. Bilâ kayd ü şart kavanin-i maliyemizin bizim elviye-i selâsede de tatbiki lüzum ve kanaatindeyim. Fikr-i müsavat ve fikr-i Hükûmet muamelenin bütün tebaasına siyyanen tatbik edilmesini istilzam eder. Nitekim Ağnam Kanunumuz buralarda da tamamen tatbik edilmiştir, efendim. Oralarda henüz tahrir yapılamadığı ve 93'ten evvelki kuyud-ı kadime mevcut olmadığı için emlâk vergisinin ve böyle tahrire müstenit diğer vergilerin suret-i tatbikîyesi hakkındaki meseleyi tetkik edip Heyet-i Celilenize ayrıca teklifte bulunacağız. Fakat aşar, ağnam[5] ve tahkiki taht-ı imkânda olan temettü vergilerimizin diğer memalikte olduğu gibi siyyanen buralarda da tatbikinin lâzıme-i adalet ve müsavat olduğuna kaniyim. Onun için istisna değil, fakat suhulet olmak üzere doğrudan doğruya Aşar Nizamnamesi oralarda tatbik edilmeden evvel Garp Cephesi sahaları gibi oraları da bu seneye mahsus olmak üzere tekâlifin bu suretle istîfası lazım gelir. Gelecek sene vaziyeti için şimdiden bir şey söylemek imkânı olmadığından âtiyen icabı teemmül olunmak üzere şimdilik yalnız bu mahaller için tahmin esası üzerine Aşar Kanununun tatbikini kabul etmenizi rica ederim.

Mazhar Müfit Bey (Hakkâri) — Efendim! Âşar ihale edilir veyahut emanete kalır. Âşarın suret-i ihalesi elimizdeki Âşar Nizamnamesinde musarrahtır. Âşar eğer satılmazsa veyahut bazı esbaba mebni Hükûmet aşarı ihale etmezse veyahut hadd-i layıkını bulmazsa, Meclis-i İdare kararı veçhile emanete kalırsa, olunacak muamele pek hatrımda kalmamış zannederim, eski düsturların üç ve beşinci ciltlerinde emaneten idare olunacak Âşar hakkında sayfalarca izahat vardır. Fakat bu usul, emaneten idare hususunda Âşar Nizamnamesindeki tarifata muvafık bir usul değildir. Emaneten idarede bu usulü göremezsiniz efendiler. Vakaa emaneten idarede Yahya Galib Beyefendi'nin buyurdukları gibi pek çok usuller var. Meselâ hatrımda kaldığına göre Hükûmet gider tarlada demet üzerine hatta başak üzerine bile mahsul saptar iken öşür alır, beylik harman yaptırır, birçok usuller vardır. Fakat Hükûmetin teklifi; bu usullerin hiçbirisi değildir efendim. Madem ki emaneten idare hakkında nizamname vardır, bu maddeye ne lüzum vardır? Efendim emaneten idare hakkındaki kanun veya tahmin usulündeki mevadd-ı nizamiye bu kadar basit değildir. Bazı mahsulâtın öşrü tahmin suretiyle alınmakla olsun, fakat uyuşulamadığı takdirde malûm-ı ihsanınız mecalis-i idare erbab-ı vukuf zevat gönderir. Erbab-ı vukuf gider, bunların tahminatına ashabı razı olmazsa o vakit meclis-i idare azasından yeniden muhamminler gider. Bakınız muamele ne kadar uzun sürüyor. Evvelemirde erbab-ı vukuf gidiyor, erbab-ı vukufun tahminine razı olunmadı, meclis-i idareye tekrar müracaat olunacak, bu sefer meclis-i idareden muhamminler tayin edilecek. İkinci defa onlar gidecek ve sonra verilecek karar artık kati olacaktır. Hâlbuki bu kanunda böyle şeyler yoktur ve esbabı da Maliye Vekili

5 Ağnam Vergisi; koyun, keçi, deve, manda gibi hayvanlardan alınan sayım vergisidir. Ağnam Resmî Kanunu Meclis'in kabul ettiği ilk kanun olup 7 Şubat 1921 tarihli Ceridei Resmiye'nin (Resmi Gazete) ilk sayısında yayımlanmıştır.

Beyefendi'nin buyurdukları gibi ordu kumandanı saha-i harp olmak üzere bazı yerlerin tahliyesi icab eder, diyor. Böyle tahliye edilen yerlerde böyle müteaddit usuller tatbik etmek mümkün değildir. Yani bir kere muhammin gitsin, sonra istinafı olsun, sonra temyizi olsun, bunlara vakit ve imkân yoktur. Vakit ve imkân olmadığı içindir ki; bu madde-i kanuniye vaz' ediliyor. Hattâ Hükûmetin teklifinde, yalnız meclis-i idareden muhamminler teşkil olunur şeklinde idi ve Kavanin-i Maliye Encümeniniz de aynı şekilde kabul etmişti. Fakat biz Muvazene-i Maliye Encümeninde düşündük ki; bu usulün istinafı yoktur, katidir. Mademki bu usulün istinafı yoktur ve yalnız Hükûmet tarafından memur gitmesi doğru değildir. Fakat karyenin heyet-i ihtiyariyesi de diğer iki memur intihab ediyor. Şu hâlde bir karyeden ve Hükûmetten olmak üzere dört kişilik bir heyet olursa elbette uyulacaklardır ve sonra Maliye Vekili Beyefendi bize encümende izahat vermişlerdir. Demişlerdir ki: Saha-i harp olan yerlerden maksat, tahminatı fazla göstererek halkı ızrar değildir. Ve biz buna kani olduk ki Hükûmet de aynı fikirdedir. Yani zamana muvafık bir tahmini kabul ederiz. Biz bunda ısrar etmeyiz, dediler. Her ne suretle olursa olsun Hükûmetin tayin edeceği yerde mutlaka her karyenin heyet-i ihtiyariyesinden iki kişi dahi kabul ettik.

Vehbi Bey (Konya) — Efendim! Benim evvelâ anladığım bir şey varsa bu kanunu ikiye taksim etmeli. Garp Cephesi başka, elviye-i selâse başka. Orada olacak muamele Garp Cephesi'nde olacak muamelenin aynı değil gibi bilirim ben. Onun için Garp Cephesi'ne dair söylemeyeceğim. Yalnız bazı arkadaşlarımdan anladığıma nazaran elviye-i selâse hakkında bir iki şey söyleyeceğim bizim usul-i maliyemizin salim bir tarike ifrağ olunamadığı cümlemizin malûmudur. Fransa'dan Mösyö Lorani getirdik, yine olmadı. Mösyö Coni getirdik, yine olmadı. Sonra birtakım mütehassıslar aradık yine bir şey yapamadık onun için usul-i maliyemiz salim bir halde değil, bunu tasdik etmeli. Binaenaleyh elviye-i selâsede şimdiye kadar cari olan bir usul varmış ve bu da kırk beş seneden beri cari imiş ve bu mahalleri biz istirdad edeli, taht-ı idaremize alalı bir buçuk senedir işbu bir buçuk sene zarfında biz her türlü pürüzden salim olmayan maliye usulümüzü orada tatbik edecek olursak, zannederim ki ahalide o kadar hoşnudiyet olmayacaktır. (Doğru sesleri) Şimdi maliyenin hukukuna gelelim; maliyenin hukukuna gelince Beyefendiler, biz şimdi burada bire kaç zammettik? Meselâ; dört orada beş zammedelim diyelim ki orada bir adam ne veriyor? Beş lira, yirmi beş lira versin. Bunu dersek ahali eski usul üzere amelelik eder, çiftçilik eder, ne yapar yapar, vakit ve zamanıyla Hükûmete borcunu teslim eder. Binaenaleyh, Hükûmet tahsildar masrafı çekmez, ahali de tahsildar jandarma ve sairenin esareti altında bulunmaz. Bundan dolayı herhalde Edib Bey'in dediği gibi hiç olmazsa bu seneye mahsus olmak üzere usul-i atika-i cariyeyi tatbik etmek ora için ve Hükûmet için muvafıktır, zannederim. Parayı fazla alalım, fakat usulü değiştirmeyelim. Biliyorsunuz ya efendiler; seferberlikte bazı mahallere girerken ahali bizi tak-ı zaferlerle karşıladı, fakat orada beş, on, yirmi gün eğleştikten sonra ne yolda çıkıp geldiğimizi birçok zâbitan ve askerlerden dinledik. Efendiler; biz bu usulü yeniden vaz' edip de o usulü adalet üzere tatbik edebilmekte çok müşkülât çekeceğiz. Onun için bu müşkülâta duçar olmaktansa usul-i cariyeyi tağyir ve tebdil etmeksizin bu senelik o usul üzerinde oradan cibayet olunsun. Fakat diyelim ki bire beş, bire altı ver; ahali buna razıdır fakat usulün tağyirine razı değildir. (Muvafık sesleri) Çünkü tatbikinde müşkülât görülecektir.

معافیت عسکریه ویرگوسی حقنده قانون

نومرو
۱۲۹

ماده ۱ — هم تولدلیاری خدمت عسکریه آلنان عناصر غیر مسلمه‌دن بدل نقدی اعطاسنه طالب اولانلرك آمال ملیه‌نك حصولنه قدر مجرد بر مساعدهٔ مخصوصه اولمق اوزره بروجه‌آتی درجات وشرائطله بدل نقدی قبول اولونمشدر :

بدل‌نقدی اعطاسنه طالب اولانلرك ، حکومتجه اعشار واغنام واملاك واراضی تمتع وتجارت قیودی‌ویا امثالی احوال ایله متحقق استطاعت مالیه‌سنه کوره اوچ درجه‌دن عبارتدر . سنوی برنجی درجه بیك ، ایکنجی درجه آلتیوز ، اوچنجی درجه اوچ یوز لیرادر . درجات مذکوره هر شخص ایچون محلی مجالس اداره‌سی و تجارت و زراعت اوطه‌لری و تجارت اوطه‌سی اولیان برلرده‌بلدیه مجلسی‌طرفندن تعیین ومال صندوقرنجه‌استیفا اولنور.

ماده ۲ — مالیه وکالتی بدلات مذکوره‌یی‌هرسنه خدمت‌وموظفیه‌یه آلنان‌اصناف ایچون‌ایکی، دیکرلری ایچون درت تقسیطده اولمق اوزره تعیین ایده‌جکی ترتیب داثره‌سنده استیفایه مأذوندر .

ماده ۳ — بدل اعطاسنی متعهد اولوبده بالآخره فرار ایدنلرك برنجی ماده موجبنجه بدل نقدیلری منقول وغیرمنقول اموالدن وکافی کلمه‌دیکی تقدیرده کاتب عدالدن مصدق کفیلندن تحصیل اموال قانونه توفیقاً استیفا اولنور .

ماده ٤ — خدمات مسلحه وغیر مسلحه‌یه آیریلان افراددن هیچ کیمسه هیچ بر سبب وبهانه ایله متمکن بولندیغی موقع ومحلده استخدام اولنه‌ماز .

ماده ٥ — بو قانون ۱۳۳۷ سنه‌سندن اعتباراً معتبردر .

ماده ٦ — بوقانونك اجراسنه مدافعهٔ ملیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۲۱ تموز ۱۳۳۷ و ۱۷ ذی‌القعده ۱۳۳۹

	تاریخ	نومرو	مقام
یوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۳ تموز ۱۳۳۷	٥٦١	امرا وکیلفری‌هیئتی ریاستنه
		٥٦٢	مدافعهٔ ملیه وکالتنه
		٥٦٣	مالیه «

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۱۱	۲۲٦ : ۳۳٥ ، ۳۱۷ ، ٤٠٩ : ٤٣٠٠ : ٤٣٠ ، ٢٩٠ : ٢٨٨
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۸۳۹	

MUAFİYET-İ ASKERİYE VERGİSİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
139	21/7/1337 (1921)	Tarih: 23/7/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; gayrimüslimlerden askerlik yapmaları yerine sanat ve ticaretle iştigal etmelerinin daha uygun olacağı düşünülenlerin belli bir ücret karşılığında askerlikten muaf tutulabilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Hem-tevellütlüleri hizmet-i askeriyeye alınan anasır-ı gayrimüslimeden bedel-i nakdi itasına talip olanlara âmâl-i milliyenin husulüne kadar mücerret bir müsaade-i mahsusa olmak üzere bervech-i ati derecat ve şeraitle bedel-i nakdi kabul olunmuştur:

Bedel-i nakdi itasına talip olanların, Hükûmetçe aşar ve ağnam ve emlâk ve arazi temettü ve ticaret kuyudu veya emsali ahval ile mütehakkık istitaat-ı maliyesine göre üç dereceden ibarettir. Senevî birinci derece bin, ikinci derece altı yüz, üçüncü derece üç yüz liradır. Derecat-ı mezkûre her şahıs için mahallî meclis-i idaresi ve ticaret ve ziraat odaları ve ticaret odası olmayan yerlerde belediye meclisi taraflarından tayin ve mal sandıklarınca istîfa olunur.

Madde 2- Maliye Vekâleti bedelât-ı mezkûreyi her sene hizmet-i muvazzafaya alınan sınıf için iki, diğerleri için dört taksitte olmak üzere tayin edeceği tertip dairesinde istîfaya mezundur.

Madde 3- Bedel-i itasını müteahhit olup da bilâhare firar edenlerin birinci madde mucibince bedel-i nakdileri menkul ve gayrimenkul emvalinden ve kâfi gelmediği takdirde kâtibiadilden musaddak kefilinden Tahsil-i Emval Kanununa tevfikan istîfa olunur.

Madde 4- Hidemat-ı müselleha ve gayr-ı müsellehaya ayrılan efrattan hiç kimse hiç bir sebep ve bahane ile mütemekkin bulunduğu mevki ve mahalde istihdam olunamaz.

Madde 5- Bu kanun 1337 senesinden itibaren muteberdir.

Madde 6- Bu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Hakkı Hami Bey (Sinop) — Milel-i gayrimüslimeyi böyle muattal bir hâlde bırakmak ve böylece bütçeye bir şey yükletmektense hem onları çalıştıralım ve hem de çalıştırmadığımız takdirde madem ki onlar da bu memleketin evlâdıdır, memleketin hizmetine bu suretle iştirak ettirelim denildi ve bedel-i nakdînin kabulü lüzumu hissedildi.

Müdafaa-i Milliye Encümeni Mazbata Muharriri[1] Selâhaddin Bey (Mersin) — Bilirsiniz ki memleketimizde iktisadiyat nokta-i nazarından milel-i gayrimüslime pek faik bir haldedirler. Binaenaleyh bu miktar milel-i gayrimüslimeyi yıkmaz. Bilâkis muhik ve meşru bir şeydir. Çünkü memleketimizde malûm-ı ihsanınız herkesin istitaat-i maliyesi alelusul meclis-i idarece takdir olunacaktır. Binaenaleyh bu bedeli isteyen verir istemeyen gelir, asker olur. Bedelin az veya çok olmasında birtakım fevait vardır. Lâkin umumunun siyyanen müsavi olması doğru değildir. Malûm-ı ihsanınız şerait-i içtimaiye, şerait-i iktisadiye, şerait-i maliye, maişet itibarıyla kesb-i kâr itibarıyla müsavi değildir. Çok kazanan hizmet-i askeriye için çok vermelidir. Ve bunu da bir müsaade-i mahsusa olmak üzere yapıyoruz ki maksadımız amal-i milliyenin husulüne kadar yani sulhun akdiyle memlekette yeni bir vaziyette bu gibi kararları esaslı bir şekle rapt etmektir. Yoksa biz esas itibarıyla böyle bedel-i nakdî kabul etmek arzusunda değiliz. Fakat bugünkü vaziyet itibarıyla bu lâzımdır. Bunu böyle yapmak memleket için bugün nâfidir. Binaenaleyh bu suretle kabulünü teklif ediyorum. Para meselesine gelince: Bin, altı yüz, üç yüz olmak üzere kabul edilmiştir. Efendim, bunlardan daha fazla vermek için talip vardır, bunlardan almak da lüzum-ı menfaat vardır. Şu esasa göre üç derece olarak takdir edilmiştir. Bu husus da artık Heyet-i Âliyenizin takdirine kalmıştır.

Hakkı Hami Bey (Sinop) — Rica ederim memleketi bugün takdir etmek lâzımdır. Ticaret vergisi, bilmem ne vergisi ve sairesi ve sairesi tadat ediliyor, rica ederim. Bunlar nazar-ı dikkate alınacak deniyor. Muamelât-ı iktisadiyemizi nazar-ı dikkate alalım. Ankara'nın içerisinde bin lira verebilecek kaç tane tüccar vardır: Bin lira verecekler asker değildirler. Asker olanlardan alacaksınız. Asker olmayanlardan almayacaksınız. Bu kanun mucibince mükellefiyet-i askeriye dâhilinde bin lira verecek hiç kimse yoktur. Sizin bulacağınız birtakım baldırı çıplaklardır. Onun için bendeniz bin lirayı çok görüyorum. Ve sonra derecat üç değil, ikidir efendim. Bunu ikiye indirmek muvafıktır. Bizde üç derece yoktur, iki derece vardır. Birinci derece yüksek tabaka diye bendeniz bir şey göremiyorum, onun için iki sınıfa tefrik etmelidir. Birinci sınıfa beş yüz, ikinci sınıfa iki yüz elli lira tahmil etmelidir. (Gürültüler) Yani maksat almak ise böyle olmalıdır, yok almamak ise bu kanun çok iyidir.

1 Mazbata muharriri; bir komisyon kararının gerekçesini kaleme alan ve onu savunan üyedir. Raportör milletvekili/Komisyon adına konuşan milletvekili/Sözcü milletvekili.

Bu şekilde kalsın. Almak ise iki sınıfa tefrik etmeli, birinci sınıfa beş yüz, ikinci sınıfa iki yüz elli lira demeli ve bu suretle madde tadil edilmelidir. Binaenaleyh bu tarzda bir tadil teklifi vereceğim.

Kavanin-i Maliye Encümeni Reisi Hüseyin Avni Bey (Erzurum) — Şimdiye kadar efrad-ı gayrimüslimeden altı yüz lira alınmakta imiş. Mamafih pek çok olduğu için verilemiyor, daha ziyade suhulet gösteriliyorsa fazla verileceği memul bulunuyor. Binaenaleyh memleketimizin şerait-i hayatiyesini gözümüzün önüne getirirsek yalnız zengin halk değil, herkes müsavi suretle verirse bizim için daha ziyade müfit olacaktır. Şimdiye kadar mutasavver olan miktarın pek cüzisi elde edilebilmiştir. Dört beş milyon tasavvur edilirken maalesef ellide biri yoktur. Böyle olursa belki ümit edilen faide hâsıl olacaktır. Onun için bu ciheti nazar-ı dikkate almalı, öyle bin lira verilebilecek bir kısım belki vardır. Fakat diğer bir kısım daha var ki; veremeyecektir. Ondan mahrum kalacağız ve bir de birçok sanatkâr adamlar yetiştireceğiz. Zannediyorum ki ihtiyacımız nispetinde hizmet edecek askerimiz vardır. Bunlardan bu suretle istifade etmekliğimizi daha muvafık görüyorum ve encümenimiz de bu hususta karar vermiştir. Herhalde vasati olarak bunu kabul edelim. Böyle derece üzerine kabul edersek emin olunuz efendiler, suiistimale karşı kapı açmış oluruz. Binaenaleyh derece üzerinden bedel almak katiyen doğru değildir. Bu suretle kabulünü teklif ediyorum.

Behçet Bey (Kengırı) — Efendim! Hristiyanlardan bedel-i nakdî alınmak fikri ile vaz' edilmekte olan şu kanım taayyün ediyor ki hayat-ı meşrutiyetimizden şimdiye kadar bunun misli mesbuk değildir. Çok defa bu hususa ait müzakere cereyan etmiştir. Bedel-i nakdî 500 lira olsun, 1.000 lira olsun, 2.000 lira olsun denilmişti. Selahattin Beyefendi Hazretleri demin burada buyurdular ki herkesin sınai maliyesi nispetinde 300 liradan 600 liraya kadar, 600 liradan 1.000 liraya kadar bedel-i nakdî takdiri muvafıktır. Hayat karşılığının para ile tekabül etmesi ihtimali var mıdır? Fukaranın hayatı 300 lira, ortancanın 600, zenginin 1.000 liradır. Bu şimdiye kadar işitilmiş bir mesele midir? (Gürültüler) Bunun bu derece şayan-ı kabul olması katiyen doğru değildir. Binaenaleyh burada vahdet lâzımdır. Mademki bin lira vermeye iktidarı olmayan var, binaenaleyh bunların mecmuundan da bedel almak memul müdür? Evet, arzu ederiz fakat bu arzuyu terviç etmek için türlü türlü mikyaslar vaz' etmek bu hayat meselesinde aklımın erdiği bir mantık değildir. Bunun için bir mikyas kabul edelim. Madem ki bin lira, altı yüz lira veren adam yok, şu hâlde biz adaletten niçin ayrılıyoruz? Bunların Hristiyan olmak dolayısıyla bütün varlıklarını almak mı iktiza eder? Binaenaleyh efendiler, hak ve âdil ne ise onun dairesinde hareket edelim.

Tunalı Hilmi Bey (Bolu) — Altı bin liraya kadar bir gayrimüslimin bedel-i nakdî vermesi ihtimali vardır. Bu fevkalâde bir şeydir ve istisnai bir misaldir. Fakat herhalde vasati olarak bin, bin beş yüz arasında bedel verecek pek çok adam vardır. Tahkikatıma göre bizim gayrimüslim halkın verdiği vergilerin mecmuu göz önüne getirildiği takdirde beş yüz ile bin arasında bedel-i nakdî verebileceklerin miktarı ve ne kadar bedel-i nakdî alınabileceği tahakkuk eder. Burada iki esas vardır. Birincisi servet nispetinde bir miktar takdir ediliyor. Bunda adalet temin edilmiş oluyor, ikincisi; Hazinenin varidatı tezyit edilmiş oluyor. Binaenaleyh âcizane şu teklifimin kabulünü istirham ederim. Vereceğim takrir esasınca kanun encümene iade edilerek encümenden bir mikyas cetveli tanzim edilir ki bir iki saatlik bir meseledir. Yahya Galib Bey'in tasavvuru ve hele Muvazene-i Maliye

Encümeni Mazbata Muharririnin iddiaları veçhile katiyen uzun bir şey değildir. Hatta yarım saatlik bir meseledir. Çünkü beş kuruş, on beş kuruş değil, yüzlere çıkacağız. Yüzlerden binler, binlerden on bine atladık mı biter, gider. Çünkü bizde on bin liralık vergi veren adamlar yoktur. Teklifim bundan ibarettir. Binaenaleyh bu kanunda bu esasın kabulünü teklif ederim, efendim.

Cemil Bey (Kütahya) — Efendiler, bendeniz esasen takrir sahibi olduğum için söz aldım. Biz bu anasır-ı gayrimüslimden bedel-i nakdî ahzi meselesini çok geciktirdik, 1336 senesini beyhude yere kaybettik, bunda daha ziyade teehhür etmeyelim. Lâkin bendeniz sınıfların, yani derecelerin beş dereceye iblâğı, işi daha ziyade teshil edecek zannediyorum. (Olmaz sesleri) Binaenaleyh bu yolda bir takrir verdim. Bu takrir okunsun. Münasip ise o yolda kabul edilsin efendim. (Müzakere kâfi sesleri)

ماده ۵ ــ طرفین عاقدیندن هربری دیگرینك حال اختلافده بولندیغی اوچنجی بر دولتك منافعنه موافق ویا طرف دیگر عاقدك منافعنه مضر هیچ بر معاهده ومقاوله دولیه‌یی عقد ایتمه‌مکی وهر هانکی بر دولتله معاهده عقد ایده‌جکی زمان اوبله دیگر طرفی خبردار ایتمکی تعهد ایلر .

ماده ٦ ــ طرفین عاقدین آره‌لرنده‌کی مناسبات اقتصادیه وتجاریه‌لرینك وشهبندرلك معاملاتنك تنظیمی ایچون لازم‌کان مقاولاتی آیروجه عقد ایده‌جکلر وشمدیدن مرکزلرینه سفیر کوندره‌جکلردر .

ماده ۷ ــ طرفین عاقدین ایکی مملکت آراسنده منتظم وخصوصی پوسته‌لر احداث ایدرك وضعیت سیاسیه‌لریله معارف، تجارت‌وسائر احوال ووضعیتدن هرنوع احتیاجات رآرزولرینك متقابلاً وات سریع برصورتده یکدیگرینه معلومات ویره‌جکلردر .

ماده ۸ ــ تورکیه افغانستانه حرتاً یاردیمی ، معلم وضابط کوندرمکی ویوهیئت معلمین وضابطك لااقل بش سنه خدمتده قالمسی ومدت مذکورمك انقضاسنده افغانستان طلب ایتدیکی تقدیرده تکرار برهیئت معلمه کوندرمکی تعهد ایدر .

ماده ۹ ــ بومعاهده‌نامه اصغری بر مدت ظرفنده تصدیق ایدیله‌جك واو آنلدن اعتباراً مرعی‌الاحکام وله‌جقدر .

ماده ۱۰ ــ بومعاهده‌نامه ایکی نسخه اوله‌رق موستووادہ تنظیم وطرفین مرخصاری طرفندن امضا وتبادل ایدلمشدر. بومعاهده بیك اوچیوزاوتوزطقوزنجی هجریه‌سی جمادی‌الآخرمك یکرمی برنجی کونیله مصادف بیك اوچ یوز اوتوز بدی سنه‌سی مارتك برنجی صالی کونی امضا ایدلمشدر .

سفیر فوق‌العاده ولی دوقتور رضانور یوسف‌کمال

بورق ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی : تاریخ ۲۳ تموز ۱۳۳۷ — نومرو ٥٦٤ — مقام احراوکیلری‌هیئتی ریاسته

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی : جلد ۱۱ — صحیفه ۳۱۸:۳۲۱،۳۲۳:۳۳۵

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :

تورکیه ـ افغانستان معاهده‌نامه‌سی حقنده قانون

نومرو
۱٤۰

ماده ۱ — تورکیه یوبوك ملت مجلسی حکومتی ایله افغانستان حکومتی آره‌سنده بیك اوچیوز اوتوز یدی سنه‌سی مارتنك برنجی کونی عقد وامضا اولنان معاهده‌نامه یوبوك ملت مجلسنجه قبول وتصدیق اولنمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانونك اجراسنه هیئت وکیله مأموردر .

۲۱ تموز ۱۳۳۷ و ۱۷ ذی‌القعده ۱۳۳۹

بسم الله الرحمن الرحیم

دولت علیهٔ تورکیه وافغانستان ، کندیلرینك روابط صمیمیهٔ قلبیه ایله یکدیکرینه مربوط ، براعل و مقصد مقدسی ایله متحسس ، مادی ومعنوی منافع عالیهٔ مشترکهٔ تامه‌یه مالك بولندقلری ، دولتین مشارالیهمادن برینك سعادت وفلاکتنك دیکرینك سعادت وفلاکتنی موجب اولهجغی قناعت وایمانی‌ایله شرق عالمنك دور تیقظ‌وانتباه واستخلاصنك باشلادیغنك کمال مس و شکران ایله کورولدیکی شو آنده ازمنهٔ ماضیه‌ده‌کی کبی ارتباطسز و منفرد قالمه‌لرینك آرتق ممکن اولامیه‌جغنه وعهده‌لرینه برطاقم وظائف تاریخیه‌نك مترتب اولدیغنك ضرورتنه حکم ایدرك بر وجودك اعضاسی کبی طرفیندن برینه کلهجك رنج وآزاردن دیکر طرفك متأثر ومتأذی اولهجغنی طبیعی کورەرك بو ایکی قرده‌ش دولت وملت بینلرنده اوته‌دنبری جایکیر اولان وحدت معنویه واتفاق طبیعی‌نی ساحهٔ سیاسیه‌یه نقل ایله اتفاق مادی ورسمی حالنه قلب وعموم شرقك آتیٔ مسعودی نامنه بر مقدمة‌الخیر اولمق اوزره آرالرنده تماماً بر اتفاق معاهده‌نامه‌سی عقد ایتمکه قرار ویرمشلر وبو خصوص ایچون تورکیه یوبوك ملت مجلسی حکومتی طرفندن حکومت مشارالیها اعضاسندن امور اقتصادیه وکیلی (ناظری) یوسف‌کمال وامور معارف‌وکیلی (ناظری) دوقتور رضا نور بکلر ودولت علیهٔ افغانستان طرفندن سفیر فوق‌العادهٔ مرخصی جناب جلالتمآب جنرال محمدولی خان مرخص تعیین اولنمشلردر. مرخصین مشارالیهم صلاحیتنامه‌لرینك بمدالابراز بولنده ومنتظم اولدیغنی کوره‌رك مواد آتیه‌یی قبول ایتمشلردر .

ماده ۱ — الاماشاالله برحیات مستقل سورن تورکیه دولتی الك صمیمی‌ووجدانی روابط ایله مربوط بولندیغنی دولت علیهٔ افغانستانی معنای حقیقیٔ تامیله مستقل طانیمنی برفریضه بیلیر .

ماده ۲ — طرفین عالیین عاقدین بوتون‌شرق ملتلرینك آزادی‌وحریت کامله‌یه وحق استقلاله مالك اولدقلرینی وبونلردن هرملتك بذاته وآرزو ایتدیکی هرهانکی براصول و طرز ادارهٔ حکومت ایله کندیسنی اداره‌ده مختار اولدیغنی بخارا وخیوه دولتلرینك استقلالنی تصدیق ایدر .

ماده ۳ — دولت علیهٔ افغانستان، عصرلردن بری اسلامیته رهبرلك وخدمات برکزیده ایفا ایتمش اولان‌وعلم خلافتی الده طوتان تورکیه‌نك بوبابده مقتدابها اولدیغنی بومناسبتله‌ده تصدیق ایدر .

ماده ٤ — طرفین عاقدیندن بری ، شرقی استیلا ویا استثمار سیاستنی تعقیب ایدن هرهانکی امپریالیست بر دولت‌طرفندن دیکرینه واقع‌اولهجق تجاوزی بالذات کندینه واقع اولمش‌عد ایدرك وسائط موجوده‌ومکنه‌سیله دفع ایتکی قبول ایدر .

TÜRKİYE-AFGANİSTAN MUAHEDENAMESİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
140	21/7/1337 (1921)	Tarih: 23/7/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Afgan heyeti, kendi bağımsızlıkları için Rusya ile bir anlaşma imzalamak maksadıyla Moskova'da bulunuyordu. Aynı tarihte orada bulunan Türk heyeti ile Türk tarafının hazırladığı metne sadık kalınarak bir anlaşma imzalanmıştır. Bu Kanun, bu anlaşmanın uygun bulunması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ile Afganistan Hükûmeti arasında bin üç yüz otuz yedi senesi, Martının birinci günü akd ve imza olunan muahedename Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına Heyet-i Vekile memurdur.

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Devlet-i Aliyye-i Türkiye ve Afganistan, kendilerinin revabıt-ı samimiye-i kalbiye ile yekdiğerine merbut, bir emel ve maksad-ı mukaddes ile mütehassis, maddî ve manevî menafi-i âliye-i müştereke-i tâmmeye malik bulundukları, Devleteyn-i Müşarünileyhimadan birinin saadet ve felâketinin diğerinin saadet ve felâketini mucip olacağı kanaat ve imanı ile Şark âleminin devr-i teyakkuz ve intibah ve istihlasının başladığının kemal-i menn ve şükran ile görüldüğü şu anda ezmine-i maziyedeki gibi irtibatsız ve münferid kalmalarının artık mümkün olamayacağına ve uhdelerine bir takım vezaif-i tarihiyenin müterettip olduğunun zaruretine hükmederek bir vücudun âzası gibi tarafeynden birine gelecek renc ü âzârdan diğer tarafın müteessir ve müteezzi olacağını tabii gören bu iki kardeş devlet ve millet beyinlerinde öteden beri cay-gîr olan vahdet-i maneviye ve ittifak-ı tabiiyi saha-i siyasiyeye nakil ile ittifak-ı maddî ve resmî haline kalb ve umum şarkın âti-i mesudu namına bir mukaddemetü'l-hayr olmak üzere aralarında teyemmünen bir ittifak muahedenamesi akd eylemeye karar vermişler ve bu husus için Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti tarafından Hükûmet-i Müşarüleyha azasından Umur-ı

İktisadiye Vekili (Nazırı) Yusuf Kemal ve Umur-ı Maarif Vekili (Nazırı) Doktor Rıza Nur Beyler ve Devlet-i Aliyye-i Afganistan tarafından Sefir-i Fevkalâde-i Murahhası Cenab-ı Celâlet-meâb General Mehmet Veli Han murahhas tayin olunmuşlardır. Murahhaseyn-i Müşarünileyhim salâhiyetnamelerini bade'l-ibraz yolunda ve muntazam olduğunu görerek mevadd-ı âtiyeyi kabul etmişlerdir.

Madde — 1. İlâ-maşaallah bir hayat-ı müstakil süren Türkiye Devleti en samimî ve vicdanî revabıt ile merbut bulunduğu Devlet-i Aliyye-i Afganistan'ı mana-yı hakikî-i tâmmıyla müstakil tanımayı bir farize bilir.

Madde — 2. Tarafeyn-i âliyeyn-i âkideyn bütün şark milletlerinin azadî ve hürriyet-i kâmileye ve hakk-ı istiklâle malik olduklarını ve bunlardan her milletin bizzatihi ve arzu ettiği her hangi bir usul ve tarz-ı idare-i hükûmet ile kendisini idarede muhtar olduğunu Buhara ve Hive Devletlerinin istiklâlini tasdik eder.

Madde — 3. Devlet-i Aliyye-i Afganistan, asırlardan beri İslâmiyet'e rehberlik ve hidemat-ı bergüzide ifa etmiş olan ve alem-i hilâfeti elde tutan Türkiye'nin bu bapta muktedabiha olduğunu bu münasebetle de tasdik eder.

Madde — 4. Tarafeyn-i âkideynden biri, Şarkı istilâ veya istismar siyasetini takip eden her hangi emperyalist bir devlet tarafından diğerine vaki olacak tecavüzü bizzat kendine vaki olmuş addederek vesait-i mevcude ve mümkinesiyle defeylemeyi kabul eder.

Madde — 5. Tarafeyn-i âkideynden her biri diğerinin hal-i ihtilafta bulunduğu üçüncü bir devletin menafiine muvafık veya taraf-ı diğer âkidin menafiine muzır hiç bir muahede ve mukavele-i düveliyeyi akdeylememeyi ve her hangi bir devletle muahede akdedeceği zaman evvelce diğer tarafı haberdar eylemeyi taahhüt eyler.

Madde — 6. Tarafeyn-i âkideyn aralarındaki münasebat-ı iktisadiye ve ticariyelerinin ve şehbenderlik muamelâtının tanzimi için lâzım gelen mukavelâtı ayrıca akdedecekler ve şimdiden merkezlerine sefir göndereceklerdir.

Madde — 7. Tarafeyn-i âkideyn iki memleket arasında muntazam ve hususî postalar ihdas ederek vaziyet-i siyasiyeleriyle maarif, ticaret ve sair ahval ve vaziyetten her nev' ihtiyacat ve arzularının mütekabilen ve en seri bir surette yekdiğerine malûmat vereceklerdir.

Madde — 8. Türkiye Afganistan'a harsen yardımı, muallim ve zabit göndermeyi ve bu heyet-i muallimin ve zabitanın lâakal beş sene hizmette kalmasını ve müddet-i mezkûrenin inkızasında Afganistan talep ettiği takdirde tekrar bir heyet-i muallime göndermeyi taahhüt eder.

Madde — 9. Bu muahedename asgarî bir müddet zarfında tasdik edilecek ve o andan itibaren mer'iyyü'l-ahkâm olacaktır.

Madde —10. Bu muahedename iki nüsha olarak Moskova'da tanzim ve tarafeyn murahhasları tarafından imza ve teati edilmiştir. Bu muahede bin üç yüz otuz dokuz sene-i hicriyesi Cemaziyelahirinin yirmi birinci gününe müsadif bin üç yüz otuz yedi senesi Martının birinci Salı günü imza edilmiştir.

Sefir-i Fevkalâde Veli – Doktor Rıza Nur – Yusuf Kemal

ZABIT CERİDELERİNDEN

Abdullah Azmi Efendi (Eskişehir) — Yalnız iki büyük kardeş ve müstakil devlet arasında ilk defa olarak muahede akdolunuyor. Bunu dua ile tahtim edelim. (Muvafık sesleri)

Sırrı Efendi (İzmit) — Efendim! Müstahzar dualar bu esasa tevafuk etmez, binaenaleyh bunu düşünerek söylemek icap eder, ona göre dua edilsin.

Bir Mebus Bey — Efendim! Kabul edilsin, akabinde dua edilsin.

Hariciye Vekili Yusuf Kemal Bey (Kastamonu) — Efendim! Meclis-i Âlinizin ruznamesinde Afganistan Devleti ile akdettiğimiz muahede ile Rusya Şûralar Devleti ile akdettiğimiz iki muahede var. Bunların müstacelen ve takdimen müzakeresini teklif ediyorum. (Bugün alınmıştır daha tetkik edilmedi sadaları)

Reis — Teklifi reye koyacağım.

Hasan Basri Bey (Karesi[1]) — Reis Bey usul-i müzakere hakkında söyleyeceğim. Bu lâyihaları elimize şimdi aldık. Bu mesele hayati bir meseledir. Gayet mühimdir. Binaenaleyh hiç olmazsa birkaç gün tehir edelim. Tetkik edelim. (Gürültüler)

Salih Efendi (Erzurum) — İstirham ediyorum. Bunu henüz almışız, tetkik edemedik, hariçte kalan bizim gibi arkadaşlar da anlamamıştır. Bir defa okuyalım, anlayalım da ondan sonra müzakere edelim.

Reis — Efendim! Hükûmetin teklifi veçhile bu muahedelerin takdimen ve müstacelen müzakeresini kabul edenler el kaldırsın. Kabul edilmiştir. Efendim muahede ve mukavelename müzakereleri Heyet-i Âliyenizde sık sık vuku bulur bir şey değildir. Bunun ayrıca müzakere usulü vardır. Bu hususta

1 Balıkesir

Nizamname-i Dâhilinin mevadd-ı mahsusası var. Müsaade buyurursanız o mevadd-ı mahsusayı bir kere okuyalım:

"**Madde 76** – Kanun-ı Esasi'nin yedinci maddesi mucibince tasdikleri Meclis-i Mebusanın müsaadesine mütevakkıf bulunan muahedatın tasdiki talebini mutazammın levayih-i kanuniyenin Meclise takdimi halinde muahedenin mevaddı reye vaz' olunamayacağı gibi metni hakkında tadilât dahi teklif edilemez.

Birinci müzakere esnasında muahedenin maddeleri hakkında vuku bulacak itiraz lâyihanın encümene iadesini talep suretinde olmak icap eder.

İtiraz-ı mezkûr bade'l-müzakere heyetçe nazar-ı mütalâaya alındığı takdirde encümene havale olunur.

Encümen beray-ı tasdik kendisine havale olunan tekliflerin heyet-i mecmuası hakkında bir takrir tanzim eyler. İşbu takrir tab' ve tevzi olunmak icap eder. Encümen takririnde lâyiha-i kanuniyenin kabul, ret veya tehirine karar verir. Tehir kararı bervech-i âti esbab-ı mucibeyi ihtiva eder. Meclis-i Mebusan muahedenin filanı ve filan maddeleri bâdi-i tehir mevad tamamen tahrir olunmalıdır hakkında Hükûmetin nazar-ı dikkatini celp ederek tasdikine muktezi maddesini tehir eyler.

İşbu muahedat hakkında müstaceliyet kararı ita edildiği halde encümen tadilât teklifi hakkındaki takririni itiraza uğramayan mevaddın müzakeresi akabinde takdim eder.

Madde 77- Meclis-i Mebusanın kabulüne muallâk olarak Hükûmetçe akdedilen mukavelât ile bunların tasdiki talebini mutazammın levayih-i kanuniye hakkında dahi madde-i sabıkadaki usule tevfik-i hareket olunur."

Reis — Bu maddelere göre tevfik-i hareket edeceğiz.

Hariciye Vekili Yusuf Kemal Bey (Kastamonu) — Efendim! Muahedenin muhteviyatı hakkında hiç tafsilâta girişmeyeceğim. Suret-i akdine dair bir iki söz söyleyeceğim. Bekir Sami Bey ile biz birinci gidişimizde Moskova'da daimî bir Afgan sefiri görmüş, aynı zamanda kendisiyle muahedeyi imza ettiğimiz Muhammed Veli Han'la müşerref olmuştuk. O zaman gerek Muhammed Veli Han gerek Afgan Sefareti ve gerek Afganlı namına kimi gördükse cümlesi bizi gözyaşlarıyla karşılamışlar ve tarafeyn arasında münasebatın resmî bir surette de teessüsünü şiddetle arzu etmişlerdir. Buraya avdetim zamanında bunu arkadaşlara arz ettim. Vuku bulan davet üzerine Moskova'ya giderken arkadaşım Doktor Rıza Nur Beyefendi ile bana bu bapta icra-yı müzakereye ve icap ederse bir muahede akdine salâhiyet verdiler. Oraya gittik, Muhammed Veli Han, Afganistan'ın istiklâlini başka devletlere tebliğe memur ve o devletlerle istediği muahedeleri akde salâhiyettar idi. Rusya ile akdettikleri muahedenameyi imza etmek üzere idiler, bir iki güne kadar Moskova'dan müfarekat edeceklerdi. Biz bu fırsatı ganimet bildik, kendilerine dedik, böyle böyle arzular izhar edilmişti. Bu arzular Büyük Millet Meclisinin ve umum Türk milletinin arzusuna tamamıyla muvafıktır. Onun

için sizinle her vakit, her şey akdine salâhiyettarız ve hazırız. Kendileri de bir müsvedde getirmişlerdi. Ona mukabil arkadaşım Doktor Rıza Nur Beyefendi tarafından gördüğünüz muahede müsveddesi yapıldı. Aramızda geçen müzakereden sonra muahede müsveddesini götürdük. Murahhas tarafından (Bismillâhirrahmanirrahim'den) başlanılarak ve ağlayarak okunarak ve Fatiha ile hitam verilerek bir harfini değiştirmeksizin olduğu gibi kabul edilmiştir. Tasdikinize arz edilen surette imza edilmiştir. (Çok güzel sesleri)

۲ ــ آراس منطقه‌سی :

سلیمان کوی (دیزا) وقره‌باغ علی‌جان آره‌سنده‌کی خط مستقیم .

برطرفدن کمری ــ ارپوان تیموربولی دیکرطرفدن اشبو تیموربولندن اعتباراً درت‌وسکز وه‌رسللك مسافه‌لرده قصر ایدیلن خطلرله (بو آرالق خطلری مذکور منطقه‌دن خارجدر) تحدیدایدیلن منطقه‌لرده‌تورکیه‌حکومتی هیچ‌برنوع استحکامات انشا ایتمه‌مکی ومنتظم قطعات بولندیرمامغی تعهد ایدر . آنجق مذکور مناطقده نظام وامنیت اداره قطعاتی بولندیرمق حقنی محافظه ایدر .

ذیل ۱ [ث]

نخجوان اراضیسی :

آرارات استاسیونی — سرای بولاق طاغی (۸۰۷۱) که موردلو طاغ « Kemourlu » ، (۸۸۳۹) (۸۹۳۰) (۳،۰۸۰) ــ سایات طاغ « Sayat » ، (۷،۸۶۸) قورت‌قولاق « Kourt koulak » ، «Kiourt koulag» قریه‌سی ــ غامه‌سور طاغ « Gamessour » ، (۸،۱۶۰) ــ (۸،۰۲۲) کوکی طاغ « Kuki » ، (۸،۲۸۲) واسکی نخجوان قضاسنك حدود اداریهٔ شرقیه‌سی .

ژورژ چیچه‌رین — یوسف کمال

جلال قوقازوف — دوقتور رضا نور

علی فؤاد

بیوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی : تاریخ ۲۳ تموز ۱۳۳۷ — نومرو ۵۶۰ — مقام اجرا وکیلاری هیئتی ریاستنه

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی : جلد ۱۱ — صحیفه ۳۴۳:۳۴۲،۳۲۷:۳۲۳،۳۲۱

اشبو قانونله علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

خط تقسیم میاهی تعقیباً تپه‌ریلیان‌باشی «Airrilian_bachi» طاغنه (۸,۵۱۲) واصل‌اولور ـ کل‌تپه «Kell tapa» (۸,٤٦۳) وخرمن تپه (۹,۷۰۹) طاغلرندن کچر ـ قاسریس ـ سری «Kasris_seri» (۹,٦۸۱) طاغنه کلیر ـ اورادن قورا «Koura» تهرینه قدر قارزامه‌ت «Karzaméte» چایی تعقیب ایدر ـ بعده قارتاناکو «Kartanakeu» قریه‌سنك شرقنه قدر قورا نهری تالوه‌غنی تعقیب و اوراده قره اوغلی (۷,۱۵۹) طاغنك خط تقسیم میاهنه کچه‌رك نهر مذکوری ترك‌ایدر ـ بعده قازاپین «Kazapine» کولنی ایکی‌یه آیره‌رق (۷,۵۸۰) نقطه‌سنه واورادن کوك طاغ (۹,۲۵۲) واصل اولور ـ اوچ تپه‌لر (۹,۷۸۳) تایا قلعه «Tafya kala» (۹,۷۱٦) (۹,۰٦۵) نقطه‌سی‌اوراده اسکی اردهان سنجاغی‌حدودینی ترك‌ایدر وبویوك آق‌بابا «Bal. Akh baba» (۹,۹۷۳) داغلرینه کچر . (۸۸۲۸)ـ(۸۸۲۷)ـ(۷۰٦۲) ایپش کوینك شرقنه کچه‌رك (۷۵۱۸) راقنه وبعده قیزیل‌طاشه‌واصل اولور ـ (۷٤۳۹) ـ (۷٤۹۰) نووی قیزیل‌طاش «Novi_kizil_dach» کوی (قیزیل طاش) ـ قره‌محمدك غربندن کچه‌رك جاموشبو [۱] «Djamouchbou» جاینه واصل اولور ـ (دلاور ـ ب . قلی «Délavere» «b. kamly» تخنیس «Tikhnis» کویلرینك شرقنده کائن) وارتانلی «Vartanly» وباش شوره‌کل «Bach_chouragél» کویلرندن وسالف‌الذکر ارماغی تعقیباً (قلعه‌لی) «Kalali» نك شمالنده آربه‌چای ارماغنه واصل اولور ـ اورادن متعاقباً آربه چای تالوه‌غنی تعقیب ایله (آراسه) کلیر ـ آراس تالوه‌غنی آشاغی قره صو منصبنه قدر تعقیب ایدر .

(تنبیه) شوراسی مقرردرکه حدود سالف‌الذکر اوتفاعلرك خط تقسیم میاهندن کچر .

ذیل ۱ [ب]

(آ) ذیلنده ارائه ایدلدیکی اوزره خط حدودك آربه چای و آراسك تالوه‌غ خطلرنده قالدیغی لایقیله تقرر ایتدیکنه نظراً تورکیه حکومتی‌یالکز استحکامات خطی حال حاضرده‌کی (کمری ـ اریوان) تیموریولنی شمدیکی کذرکاهندن آربه چای منطقه‌سنده سکز وه‌رستلك برمسافه‌یه و آراس منطقه‌سنده مذکور تیمور یولندن درت وه‌رستلك برمسافه‌یه چکمکی تعهد ایدر .

مارالیان مناطقی تعهد ایدن‌خطلر آربه‌چای منطقه‌سی ایچون برنجی فقره‌نك (آ) و (ب) بندلرندن‌وآراس منطقه‌سی ایچون ایکنجی فقره‌ده بروجه آتی ارائه ایدلشدر :

۱ ـ آربه چای منطقه‌سی :

(آ) وارتانینك جنوب شرقیسنده ـ اوزون کلیسانك شرقنده ـ بوزیار «Boziar» طاغی (۵۰۹٦) (۵۰۸۲) (۵۰٤۷) قارمیروانغك «Karmirvank» شرقنده ـ اوچ‌تپه (۵٤۷۸) آراز اوغلنك‌شرقنده ـ آنی «Ani» نك شرقنده ـ اینه کوی «Enikei» غربنده آربه چایه واصل اولور .

ب : (۵۰۱۹) راقنك شرقنده آربه‌چایی یکیدن ترك ایدر دوغربدن (۵۵۸۱) ه کیدر .

ـ قیزیل قولانك درت‌یحق وه‌رست شرقنده ـ بوجالی «Bodjali» نك شرقنده ایکی وه‌رست

ـ بعده دویغور چای «Digor tchai» ارماغی ـ دوز کیدن کوینه قدر بو ارماغی تعقیباً دوغربجه قره‌باغ خرابه‌لرینك شمالنه کیده‌رك آربه چاینه واصل اولور .

---

[۱] جاموشبوی چای اسمی ۱۸۸٦ تاریخلی طبعنده اشارت ایدلشدر .

حرب اسیرلریله سیویل اسراسی حقنده‌ده تورکیه عین تعهده بولنور . بوسوق واعده‌نك تفصیلاتی اشبو معاهده نامه‌نك امضاسنی متعاقب همان عقد ایدیله‌جك خصوصی برمقاوله ایله تعیین اولنه‌جقدر .

ماده : ١٤ — طرفین متعاقدین ممکن اولدیغی قدر آز بر مدت ظرفنده بر قونسولوسلق مقاوله‌سیله اشبو معاهده‌نك مقدمه‌سنده ذکر اولنوب ایکی مملکت آره‌سنده‌کی مناسبات وروابطك تقویه‌سنه خادم اقتصادی ، مالی وسائر مسائلی تنظیم ایدیجی اتفاقات عقدینه موافقت ایدرلر .

ماده : ١٥ — اشبو تورك‌وروس معاهده‌سنده جنوبی قافقاس جمهوریتلرینه عائد اولهرق مذکور بولنان موادك تورکیه ایله اشبو جمهوریتلر آره‌سنده عقدّ اولنه‌جق معاهداتده مجبوری القبول اولمسی ایچون سالف‌الذکر جنوبی قافقاس جمهوریتلری تزدنده تشبثات لازمه‌ده بولنمق روسیه تعهد ایدر .

ماده ١٦ — اشبو معاهده معاملهٔ تصدیقیه‌یه تابع طوتیله‌جقدر . تصدیقنامه‌لری سرعت ممکنه‌ایله قارصده تعاطی اولونه‌جقدر . اشبو معاهده، اون‌اوچنجی ماده‌سی مستثنا اولمق اوزره تصدیقنامه‌لرك تعاطیسی تاریخندن اعتباراً مرعی اوله‌جقدر .

تصدیقالمقال سالف‌الذکر مرخصلر اشبو معاهده‌یی امضا وتختیم ایتمشلردر .

اشبو معاهده نسختین اولهرق موسقووده بیك‌اوچیوز اوتوزیدی [بیك‌طقوزیوز یکرمی‌بر] سنه‌سی مارتنك اون آلتنجی کونی تنظیم اولونمشدر .

ژورژچیچه‌رین	یوسف‌کمال
جلال‌قوقازوف	رضانور
	علی‌فؤاد

ذیل ١ [١]

تورکیه‌نك شمال شرقی حدودی، بروجه‌آتی تثبیت اولونمشدر .

[روس ارکان‌حربیه‌سنك $\frac{1}{210000}$ مقیاسنده (بر پوس بش‌ورمست) لك خریطه‌سنه نظراً] قره‌دکز ساحلنده سارب «Sarpe» قریه‌سی ـ قره‌شالوار طاغی «Cnalvar Cara» (٥٠١٤) ومارادایدی «V.Maradidi» قریه‌سنك شمالنده جوروخی قطع ایدر ـ ساباور «Sabaor» قریه‌سی شمالی ـ خه‌دیز ـ مه‌تا طاغی «Khedis - mela» (٧,٠٥٢) قوا کیبه طاغی «Kva - kibé» قاوتارمتی قریه‌سی «Kavtareti» مه‌زبینا «Medzybna» طاغنك خط تقسیم میاهی کهرات کهسون طاغی «Crat - kessoun» (٦,٤٦٨) قوردا طاغی «Korda» (٧,٩١٠) خط تقسیم میاهی تعقیباً خره‌بت‌شاوشه‌تسکی «Karabèle chavchatesky» طاغی ذروه‌سنك قسم غربیسندن اسکی آرتوین قضاسنك حدود ادارهٔ قدیمه‌سنه واصل اولور ـ شاوشه‌تسکی طاغی خط تقسیم میاهندن کچه‌رك صاری چای (قره‌عیسالی) (٨,٤٧٨) طاغنه واصل اولور ـ قیورالیسکی بویونی «Kioralsky» بورادن اسکی اردهان قضاسنك حدود ادارهٔ قدیمه‌سنه قانی «Kanuy» طاغنه کلیر ـ اوردن شماله توجه ایله تلیل «Aiil» (غرمانی) «Grmany» (٨,٣٥٧) طاغنه واصل اولور ـ عین‌اردهان‌حدودینی تعقیباً باده‌لا «Badela» قریه‌سنك شمال شرقیسنده پوسقوو «Poskhov» چاینه واصل اولور ـ و چانچاق «Tchnalchak» قریه‌سنك شمالنه قدر بو ایرماغی جنوبه دوغری تعقیب ایدر ـ اوراده بو ایرماغی ترك ایله

ماده ٦ — طرفین متعاقدین ایکی ملت آراسنده شمدیه قدر عقد اولنان بالجمله معاهداتك کندی منافع متقابله‌لریله تطابق ایتمدیکنی تصدیق ایدرلر . بناءً علیه اشبو معاهداتك کن‌لیکن ومنفسخ اولدیغی خصوصنده طرفین متعاقدین متحددر . روسیه شورالری سوسیالیست فدره‌راتیف جمهوریتی حکومتی تورکیه ایله چار حکومتی آراسنده اولجه منعقد بین‌الملل سندلره مستندمالی وسائرهرنوع تعهداتدن کندیسنه قارشی تورکیه‌نك بری اولدیغنی بالخاصه بیان ایلر .

ماده ٧ — روسیه شورالری سوسیالیست فدره‌راتیف جمهوریتی حکومتی قاپیتولاسیونلر اصولك هرمملکتك انکشاف مایسنك سریعاً جریانی وحقوق حکمرانیسنك تمامی‌اجراسیله قابل تألیف براصول اولمدیغنی بالتصدیق تورکیه‌ده بواصول ایله هرهانکی برصورتله مناسبتدار اولان هرنوع معاملاتك وحقوقك اجرا واستعمالنی کأن‌لم‌یکن وملغا عد ایلر .

ماده ٨ — طرفین‌متعاقدین اراضیلری داخلنده طرف دیکر مملکتنك ویاخوداقسام مملکتدن برینك حکومتی وظیفه‌سنی درعهده ادعاسنده بولنان تشکیلات وتجمعاتك تشکلی ویا اقامتی ودیکر مملکته قارشی مجادله مقصدیله بولنان تجمعاتك اقامتی قبول ایتمهمکی تعهد ایدرلر تورکیه وروسیه ، قفقاسیه سوویت جمهوریتلرینه قارشی‌ده معاملهٔ متقابله شرطیله عین تعهددده بولنورلر. شوراسی مقرردرکه اشبومادەده مذکور تورکیه اراضیسی دوغریدن دوغری‌یه تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتنك ادارهٔ ملکیه وعسکریه‌سی تحتنده بولنان اراضیدر .

ماده ٩ — ایکی مملکت آراسنده مناسباتك عدم انقطاعنی تأمیناً طرفین متعاقدین سرعت ممکنه ایله شبندوفر تلغراف وسائر مناقلاتك محافظه وتکمیلی وایکی مملکت آراسنده بلا مشکلات اشخاص واشیانك سریعاً مرارینك تأمینی ایچون تدابیر لازمه‌یی متحداً اتخاذنی تعهد ایدرلر . شوراسی مقرردرکه بوجیلرك واشیای تجاریه‌نك گیروب چیقماسنده مملکتیندن هربرنده جاری قوانین ونظامات حرفیاً تطبیق ایدیله‌جکدر .

ماده ١٠ — طرفین متعاقدیندن برینك طرف دیکر اراضیسنده ساکن تبعه‌لری مقیم اولدقلری مملکت قوانینندن متولد حقوق ووظائف اساسانه مستنداً معامله کوره‌جکلدر . فقط مدافعهٔ مایه‌به عائد قوانین ونظامات مستثنا اولوب آنلره تابع طوتولیه‌جقلردر . حقوق عائله‌یه ، وراثته واهلیته عائد مسائله‌ده طرفین تبعه‌سی اشبو ماده احکامندن استثنا ایدیله‌جکلردر . مواد مذکوره برخصوصی اشتلافنامه عقدیله حل اولنه‌جقدر .

ماده ١١ — طرفین متعاقدین هرایکی مملکتندن برینك دیکرمملکت اراضیسنده ساکن تبعه‌لری حقنده لزوم‌یافته تمائل مساعده ملت معامله‌سی تطبیقنه موافقت ایدرلر . اشبو ماده احکامی تورکیه‌نك منفق بولنان مسلمان‌دولتلری تبعه‌لریله روسیه‌نك متفقاری اولان سویت جمهوریتلری تبعه‌لرینه عائد حقوقده تطبیق ایدلمز .

ماده : ١٢ — ١٩١٨ سنه‌سندن اول روسیه اقسامندن ایکن‌اوزرلرینده تورکیه‌نك حق‌حاکمیتی اولدیغی‌روسیه شورالر سوسیالیست فدره‌راتیف‌جمهوریتی حکومتی‌طرفندن اشبومعاهده ایله‌تصدیق اولنان‌اقسام اراضی اهالیسندن هربری تورکیه‌یی مربوطیتدن ترك ایده‌بیله‌جك وبرلکده اشیا واموالنی ویا عقودینی کوتوره‌بیله‌جکدر . اشبومعاهده ایله تورکیه طرفندن حق متبوعیتی کورمجبوریتله ترك ایدیلن بالطوم اراضیسی اهالیسندن هربری دخی عین حقی حائزدر .

ماده : ١٣ — روسیه بالجمله‌حرب‌ایرلریله‌سیویل اسرادن قافقاسیاوآوروپای‌روسیده بولنانلری‌اشبو معاهده‌نك امضاسی تاریخندن اعتباراً اوچ آی ظرفنده آسیای روسیده بولنانلری آلتی آی‌ظرفنده مصارفی روسیه طرفندن تسویه اولنمق اوزره تورکیه‌نك شرق شمالی حدودینه قدرسوق واعاده‌یی تعهد ایدر . الآن تورکیه‌ده بولنان‌روس

(۱۹۲۰) ده استانبولده منعقد مجلس مبعوثان طرفندن تنظیم وباجمله دولتلرله مطبوعاته تبلیغ اولنان میثاق ملینك احتوا ایتدیکی اراضی قصد ایدلمشدر .

تورکه‌نك شمال شرقی حدودی بحرسیاه ساحلنده کائن « سارب » قریه‌سندن باشلایه‌رق « خه‌دیس‌متا » طاغی ـ « شاوشت » طاغنك خط تقسیم میاهی ـ « فای » طاغندن کچن ـ اوردن دائما اردهان و قارص سنجاقلرینك حدود اداریهٔ شمالیه‌سی ـ آرداجای وآرس طالوغنی تعقیب ایدرك آشاغی قره‌صو منصبنه واصل اولان خط ایله تعیین اولونمشدر . (حدودك تفصیلاتی وبوکامتعلق مسائل ایجون ۱ (آ) و ۱ (ب) ذیللرینه وطرفین عاقدینجه ممضی خریطه‌یه مراجعت)

تورکیه

ماده ۲ ـــ اولا : اشبو ماده‌ده تخصیص وتعیین اولنان محال اهالیسی ، هرجماعتك دینی وحرفی حقوقنی تأمین ومحال مذکوره‌یه اهالینك آرزولرینه موافق براصول تصرف اراضی ادخالنه امکان بخش ایده‌جك واسع برمختاریت داریه‌یه نائل اولمق .

ثانیاً : باطوم لیمانی طریقیله تورکیه‌یه کیدن ویاکلن بالجمله مواد ایله‌اشیای تجاریه‌نك کمرك رسمنه تابع طوتولمه‌رق بلامشکلات وموانع بالجمله رسوم وتکالیفدن معاف اولمه‌رق سربست برصورتده امراری حق ، هرنوع مصارف خصوصیه‌دن مستثنا اولمه‌رق باطوم لیمانندن استفاده حقینه برلکده تورکیه‌یه تأمین ایدلمك شرطلریله اشبو معاهده‌نك برنجی ماده‌سنده کوستریلن حدودك شمالندهبولنان وباطومیلواسنه عائد اولان اراضی ایله باطوم لیمان وشهری اوزرلرندهکی حق متبوعیتی کورجستانه ترك رضا کوسترر .

ماده ۳ ـــ طرفین متعاقدین اشبو معاهده‌نك ۱ (ث) اشارتلی ذیلنده تعیین وتصریح اولنان حدوددا خلنده‌کی نخجوان قطعه‌سنك ، حائز اولمه‌جغی حق حمایه‌یی بردولت ثالثه‌یه اصلا ترك ایتممك شرطیله آذربایجان حمایه‌سنده مختار براراضی تشکیل ایلمه‌سی خصوصنده ائتلاف ایتمشلردر .

نخجوان اراضیسنك ، آآ ـ س طالوغنك شرقی ایله طاغنا طاغی (۳۸۲۹) ـ ولی طاغ (٤۱۲۱) ـ باغیرسوق (٦٥۸۷) ـ کومورلی طاغ (٦۹۳۰) ـ خطی آره‌سنه صیقیشمش مثلثی منطقه‌سنده ، اراضیٔ مذکوره‌نك کومورلی طاغ (٦۹۳۰) دن باشلایوب سرای بولاق (۸۰۷۱) ـ آرادات استاسیونندن کچه‌رك قره صونك آراسه منصب اولدیغی نقطه‌ده نهایت بولان خط حدودی تورکیه آذربایجان و ارمنستان مرخصارندن مرکب برکومیسیون معرفتیله تصحیح اولنه‌جقدر .

ماده ٤ ـــ طرفین متعاقدین شرق مائلرینك حرکات ملیه اوستخلاصکارانه‌سی ایله روس اربابك مساعیسنك یکی برنظام اجتماعی ایجون اولان مجادله‌سی بینندهکی تقارنی بالمشاهده اشبو اقوامك حریت واستقلاله اولان حقلرینی وآرزو ابتدکاری شکل حکومت ایله اداره اولونمق صلاحیتلرینی رسماً تصدیق وتأیید ایدرلر .

ماده ٤ ـــ بوغازلرك بالجمله اقوامك مناقلات تجاریه‌سنه کشادینی وبوخصوصده سربستیٔ مروری تأمیناً طرفین متعاقدین قرمدکز وبوغازلرك تابع اولمه‌جغی نظامنامه‌نك احضار قطعیسنی دول ساحلیه مرخصارندن مرکب اولمه‌رق بالآخره تشکل ایده‌جك برقونفرانسه تودیعه موافقت ایدرلر . شوقدرکه مذکور قونفرانسدن صدر اولمه‌جق مقررانك تورکیه‌نك حاکمیت مطلقه‌سنه وتورکیه ایله پایتختی ولان استانبول شهرینك امنیتنه برکونه خلل ایراث ایتمه‌سی شرطدر .

تورکیه ـ روسیه معاهده‌نامه‌سی حقنده قانون

ماده ۱ ـــ تورکیه وروسیه دولتلری بینلنده ۱٦ مارت ۱۳۳۷ (۱۹۲۱) تاریخنده موسقووده عقد وامضا اولنان مخادنت عهدنامه‌سی بویوك ملت مجلسی جانبندن قبول وتصدیق ایدلمشدر .

ماده ۲ ـــ اشبوقانونك اجراسنه هیئت وکیله مأموردر .

۲۱ تموز ۱۳۳۷ و ۱۷ ذی‌القعده ۱۳۳۹

تورکیه ـ روسیه مخادنت عهدنامه‌سی

ملتلرك اخوتی اساسنی واقوامك کندی مقدراتی سربستجه تعیین ایتمك حقنی طانیمقده متحد اولان تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتیله روسیه شورالری فه‌دراتیف سوسیالیست جمهوریتی حکومتی توسع واستیلا سیاستنه قارشی اولان مجادله‌لرنده‌کی تساندلرینی‌وایکی ملتدن برینه‌واقع اولان مشکلاتك دیکرینك وضعیتی‌ده وخیم قیله‌جغنی بالمشاهده آرملرنده دائما مناسبات مخادنکارانه‌نك ومرایکی ملتك منافع متقابله‌سنه مستند دواملی روابط دوستانه‌نك جایکیر اولمسنی کورمك آرزوسیله متحسس اولدقرق برمخادنت واخوت عهدنامه‌سی عقدینه قرار ویرمشلر وبوخصوصده مرخصلرینی تعیین ایتمشلردر .

تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی

تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی اقتصاد وکیلی وبومجلسده قسطمونی . . ن یوسف کمال بك وحکومت مذکوره معارف وکیلی‌وتورکیه بویوك ملت مجلسنده‌سینوب مبعوثی دوقتور رضانوربك وتورکیه بویوك‌ملت‌مجلسی حکومتی سفیر کبیری ومجلس مذکورك آغره اعضاسی علی‌فؤاد پشا .

روسیه شورالری فه‌دراتیف سوسیالیست جمهوریتی حکومتی

امورخارجیه خلق قومیسری وعموم روسیه مرکز اجراقومیته‌سی اعضاسی ژوژرچیچه‌رین ایله‌عموم روسیه مرکز اجرا قومیته‌سی اعضاسندن جلال قوقازوف .

مرخصین مشارالیهم اصولنه موافق بولنان صلاحیتنامه‌لرینی بعدالتعاطی‌مواد آتیه‌یی قرارلاشدیرمشلردر .

ماده ۱ ـــ طرفین متعاقدینك هربری طرفیندن برینه تحمیل اولنمق ایسته‌نیلن معاهدهٔ صلحیه ویا دیکر بر بین‌الدول سندی طانیمامق اساس اولدقرق قبول ایدر . روسیه‌شورالری فه‌دراتیف سوسیالیست جمهوریتی حکومتی الیوم بیوك‌ملت مجلسی طرفندن تمثیل‌ایدلمکده اولان تورکیه حکومت ملیه‌سی‌جایندن طانیمامش تورکیه‌یه عائدهیچ بر بین‌الدول سندی طانیمامق قبول ایدر . اشبو معاهده‌ده مذکور « تورکیا » تعبیریله ۲۸ کانون ثانی ۱۳۳٦

TÜRKİYE-RUSYA MUAHEDENAMESİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
141	21/7/1337 (1921)	Tarih: 23/7/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Türkiye'nin bugünkü Kuzeydoğu sınırlarını tayin etmek için Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ile Rusya Şûraları Federatif Sosyalist Cumhuriyeti Hükûmeti arasında imzalanan anlaşmanın uygun bulunması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Türkiye ve Rusya Devletleri beyninde 16 Mart 1337 (1921) tarihinde Moskova'da akd ve imza olunan muhadenet ahitnamesi Büyük Millet Meclisi canibinden kabul ve tasdik edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına Heyet-i Vekile memurdur.

TÜRKİYE - RUSYA MUHADENET AHİTNAMESİ

Milletlerin uhuvveti esasını ve akvamın kendi mukadderatını serbestçe tayin etmek hakkını tanımakta müttehit olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetiyle Rusya Şuraları Federatif Sosyalist Cumhuriyeti Hükûmeti tevessü ve istilâ siyasetine karşı olan mücadelelerindeki tesanütlerini ve iki milletten birine vaki olan müşkülâtın diğerinin vaziyetini de vahim kılacağını bi'l-müşahede aralarında daima münasebat-ı muhadenetkâranenin ve her iki milletin menafi-i mütekabilesine müstenit devamlı revabıt-ı dostanenin cay-gîr olmasını görmek arzusuyla mütehassis olarak bir muhadenet ve uhuvvet ahitnamesi akdine karar vermişler ve bu hususta murahhaslarını tayin etmişlerdir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ HÜKÛMETİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti İktisat Vekili ve bu mecliste Kastamonu Mebusu Yusuf Kemal Bey ve hükûmet-i mezkûre Maarif Vekili ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde Sinop Mebusu Doktor Rıza Nur Bey ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti Sefir-i Kebiri ve meclis-i mezkûrun Ankara Azası Ali Fuat Paşa.

RUSYA ŞURALARI FEDERATİF SOSYALİST CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ

Umur-ı Hariciye Halk Komiseri ve Umum Rusya Merkez İcra Komitesi azası Jorj Çiçerin ile Umum Rusya Merkez İcra Komitesi Azasından Celâl Kokmazof.

Murahhaseyn-i müşarünileyhim usulüne muvafık bulunan salâhiyetnamelerini bade't-teati mevadd-ı atiyeyi kararlaştırmışlardır.

Madde — 1. Tarafeyn-i müteakideynin her biri tarafından birine tahmil olunmak istenilen muahede-i sulhiye veya diğer bir beyne'd-düvel senedi tanımayı esas olarak kabul eder. Rusya Şuraları Federatif Sosyalist Cumhuriyeti Hükûmeti elyevm Büyük Millet Meclisi tarafından temsil edilmekte olan Türkiye Hükûmet-i Milliyesi canibinden tanınmamış Türkiye'ye ait hiç bir beyne'd-düvel senedi tanımamayı kabul eder. İşbu muahedede mezkûr «Türkiye» tabiriyle 28 Kânunusani 1336 (1920)'de İstanbul'da münakit Meclis-i Mebusan tarafından tanzim ve bilcümle devletlerle matbuata tebliğ olunan Misak-ı Milli'nin ihtiva ettiği arazi kastedilmiştir.

Türkiyenin şimalişarki hududu Bahr-i Siyah sahilinde kâin (Sarp) karyesinden başlayarak «Hedis Meta» Dağı - «Şavşat» Dağı'nın hatt-ı taksim-i miyahı – "Kâni" Dağı'ndan geçen - oradan daima Ardahan ve Kars Sancaklarının hudud-ı idariye-i şimaliyesini – Arpa Çayı ve Aras talveğini takip ederek aşağı Karasu munsabına vasıl olan hat ile tayin olunmuştur. (Hududun tafsilâtı ve buna müteallik mesail için 1 (A) ve 1 (B) zeyillerine ve tarafeyn-i âkideynce mümzi haritaya müracaat)

TÜRKİYE

Madde — 2. Evvelâ: İşbu maddede tahsis ve tayin olunan mahal ahalisi, her cemaatin dinî ve harsî hukukunu temin ve mahall-i mezkûreye ahalinin arzularına muvafık bir usul-i tasarruf-ı arazi idhaline imkân bahşedecek vâsi bir muhtariyet-i idariyeye nail olmak.

Saniyen: Batum Limanı tarikiyle Türkiye'ye giden veya gelen bilcümle mevad ile eşya-yı tüccariyenin gümrük resmine tabi tutulmayarak bilâ müşkülât ve mevani bilcümle rüsum ve tekâliften muaf olarak serbest bir surette imrarı hakkı, her nev' masarif-i hususiyeden müstesna olarak Batum Limanı'ndan istifade hakkıyla birlikte Türkiye'ye temin edilmek şartlarıyla işbu muahedenin birinci maddesinde gösterilen hududun şimalinde bulunan ve Batum Livasına ait olan arazi ile Batum liman ve şehri üzerlerindeki hakk-ı metbuiyeti Gürcistan'a terke rıza gösterir.

Madde — 3. Tarafeyn-i müteakideyn işbu muahedenin 1 (S) işaretli zeylinde tayin ve tasrih olunan hudut dahilindeki Nahçıvan kıtasının, haiz olacağı hakk-ı himayeyi bir

devlet-i saliseye asla terk etmemek şartıyla Azerbaycan himayesinde muhtar bir arazi teşkil eylemesi hususunda itilâf etmişlerdir.

Nahçıvan arazisinin, Aras talveğinin şarkı ile Tağna Dağı (3829) - Veli Dağ (4121) - Bağırsık (6587) – Kömürlü Dağ (6930) – hattı arasına sıkışmış müsellesi mıntakasında, arazi-i mezkûrenin Kömürlü Dağ (6930)'dan başlayıp Saray Bulak (8071) - Ararat istasyonundan geçerek Karasu'nun Aras'a munsab olduğu noktada nihayet bulan hatt-ı hududu Türkiye Azerbaycan ve Ermenistan murahhaslarından mürekkep bir komisyon marifetiyle tashih olunacaktır.

Madde — 4. Tarafeyn-i müteakideyn Şark milletlerinin harekât-ı milliye-i istihlâskâranesi ile Rus erbabın mesaisinin yeni bir nizam-ı içtimai için olan mücadelesi beynindeki tekarünü bi'l-müşahede işbu akvamın hürriyet ve istiklâle olan haklarını ve arzu ettikleri şekl-i hükûmet ile idare olunmak salâhiyetlerini resmen tasdik ve teyit ederler.

Madde — 5. Boğazların bilcümle akvamın münakalât-ı ticariyesine küşadını ve bu hususta serbesti-i müruru teminen tarafeyn-i müteakideyn Karadeniz ve boğazların tabi olacağı nizamnamenin ihzar-ı kat'isini düvel-i sahiliye murahhaslarından mürekkep olarak bilâhare teşekkül edecek bir konferansa tevdie muvafakat ederler. Şu kadar ki mezkûr konferanstan sâdır olacak mukarreratın Türkiye'nin hakimiyet-i mutlakasına ve Türkiye ile payitahtı olan İstanbul şehrinin emniyetine bir gûna halel iras etmemesi şarttır.

Madde — 6. Tarafeyn-i müteakideyn iki millet arasında şimdiye kadar akdolunan bilcümle muahedatın kendi menafi-i mütekabileleriyle tetabuk etmediğini tasdik ederler. Binaenaleyh işbu muahedatın keenlemyekûn ve münfesih olduğu hususunda tarafeyn müttehittir. Rusya Şuraları Sosyalist Federatif Cumhuriyeti Hükûmeti Türkiye ile Çar Hükûmeti arasında evvelce münakit beynelmilel senedata müstenit malî vesair her nev' taahhüdattan kendisine karşı Türkiye'nin berî olduğunu bilhassa beyan eyler.

Madde — 7. Rusya Şuraları Sosyalist Federatif Cumhuriyeti Hükûmeti kapitülasyonlar usulünün her memleketin inkişaf-ı millisinin serbesti-i cereyanı ve hukuk-ı hükümranîsinin tamami-i icrasıyla kabil-i telif bir usul olmadığını bi't-tasdik Türkiye'de bu usul ile her hangi bir suretle münasebettar olan her nev' muamelâtın ve hukukun icra ve istimalini keenlemyekûn ve mülga addeyler.

Madde — 8. Tarafeyn-i müteakideyn arazileri dahilinde taraf-ı diğer memleketin veyahut aksam-ı memalikinden birinin hükûmeti vazifesini deruhte iddiasında bulunan teşkilât ve tecemmüatın teşekkülü veya ikametini ve diğer memlekete karşı mücadele maksadında bulunan tecemmüatın ikametini kabul etmemeyi taahhüt

ederler. Türkiye ve Rusya, Kafkasya Sovyet Cumhuriyetlerine karşı da muamele-i mütekabile şartıyla aynı taahhütte bulunurlar. Şurası mukarrerdir ki, işbu maddede mezkûr Türkiye arazisi doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin idare-i mülkiye ve askeriyesi tahtında bulunan arazidir.

Madde — 9. İki memleket arasında münasebatın adem-i inkıtaını teminen tarafeyn-i müteakideyn sürat-i mümkine ile şimendifer telgraf vesair münakalâtın muhafaza ve tekemmülü ve iki memleket arasında bila müşkülât eşhas ve eşyanın, serbesti-i imrarının temini için tedabir-i lâzimeyi müttehiden ittihazını taahhüt ederler. Şurası mukarrerdir ki yolcuların ve eşya-yı ticariyenin girip çıkmasında memleketeynden her birinde cari kavanin ve nizamat harfiyen tatbik edilecektir.

Madde — 10. Tarafeyn-i Müteakideynden birinin taraf-ı diğer arazisinde sakin tebaaları mukim oldukları memleket kavanininden mütevellit hukuk ve vezaif esasatına müsteniden muamele göreceklerdir. Fakat Müdafaa-i Milliyeye ait kavanin ve nizamat müstesna olup onlara tabi tutulmayacaklardır. Hukuk-ı aileye, verasete ve ehliyete ait mesailde de tarafeyn tebaası işbu madde ahkâmından istisna edileceklerdir. Mevadd-ı mezkûre bir hususi itilâfname akdiyle hal olunacaktır.

Madde — 11. Tarafeyn-i müteakideyn her iki memleketten birinin diğer memleket arazisinde sakin tebaaları hakkında en ziyade nail-i müsaade millet muamelesi tatbikine muvafakat ederler. İşbu madde ahkâmı Türkiye'nin müttefiki bulunan Müslüman devletleri tebaalarıyla Rusya'nın müttefikleri olan Sovyet Cumhuriyetleri tebaalarına ait hukukta tatbik edilmez.

Madde — 12. 1918 senesinden evvel Rusya aksamından iken üzerlerinde Türkiye'nin hakk-ı hakimiyeti olduğu Rusya Şuralar Sosyalist Federatif Cumhhuriyeti Hükûmeti tarafından işbu muahede ile tasdik olunan aksam-ı arazi ahalisinden herbiri Türkiye'yi serbestçe terk edebilecek ve birlikte eşya ve emvalini veya nükudunu götürebilecektir. İşbu muahede ile Türkiye tarafından hakk-ı metbuiyeti Gürcistan'a terk edilen Batum arazisi ahalisinden her biri dahi aynı hakkı haizdir.

Madde — 13. Rusya bilcümle harp esirleriyle sivil üseradan Kafkasya ve Ayrupa-yı Rusî'de bulunanları işbu muahedenin imzası tarihinden itibaren üç ay zarfında Asya-yı Rusî'de bulunanları altı ay zarfında masarıfı Rusya tarafından tesviye olunmak üzere Türkiye'nin şark-ı şimalî hududuna kadar sevk ve iadeyi taahhüt eder. Elân Türkiye'de bulunan Rus harp esirleriyle sivil üsera hakkında da Türkiye aynı taahhütte bulunur. Bu sevk ve iadenin tafsilâtı işbu muahedenamenin imzasını müteakip hemen akdedilecek hususî bir mukavele ile tayin olunacaktır.

Madde — 14. Tarafeyn-i müteakideyn mümkün olduğu kadar az bir müddet zarfında bir konsolosluk mukavelesiyle işbu muahedenin mukaddemesinde zikrolunup iki

memleket arasındaki münasebat ve revabıtın takviyesine hâdim iktisadî, malî ve sair mesaili tanzim edici itilâfat akdine muvaffakat ederler.

Madde — 15. İşbu Türk ve Rus Muahedesinde Cenubî Kafkas Cumhuriyetlerine ait olarak mezkûr bulunan mevaddın Türkiye ile işbu cumhuriyetler arasında akdolunacak muahedatta mecburiyyü'l-kabul olması için zalifü'z-zikir Cenubî Kafkas Cumhuriyetleri nezdinde teşebbüsat-ı lâzımede bulunmayı Rusya taahhüt eder.

Madde — 16. İşbu muahede muamele-i tasdikiyeye tabi tutulacaktır. Tasdiknameleri sürat-i mümkine ile Kars'ta teati olunacaktır.

İşbu muahede, on üçüncü maddesi müstesna olmak üzere tasdiknamelerin teatisi tarihinden itibaren mer'i olacaktır.

Tasdikan li'l-makal salifüzzikir murahhaslar işbu muahedeyi imza ve tahtim etmişlerdir. İşbu Muahede nüshateyn olarak Moskova'da bin üç yüz otuz yedi (bin dokuz yüz yirmi bir) senesi Martının on altıncı günü tanzim olunmuştur.

Jorj Çiçerin - Celâl Kokmazof - Yusuf Kemal - Rıza Nur - Ali Fuad

ZEYL 1. (A)

Türkiye'nin şimalişarkî hududu bervech-i âti tespit olunmuştur:

(Rus Erkân-ı Harbiyesinin 1/210000 mikyasında (bir pus beş verst)lik haritasına nazaran) Karadeniz sahilinde Sarp "Sarpe" karyesi - Karaşalvar Dağı "Cnalvar Cara" (5014) ve Maradidi "Maradidi" karyesinin şimalinde Çoruh'u kat' eder -Sapaur "Sabaor" karyesi şimali - Hediz-meta Dağı "Khedis – meta" (7,052) Kavakibe dağı "Kva – kibe" Kavtareti karyesi "Kavtareti" Mezibna "Medzybna" Dağı'nın hatt-ı taksimi miyahı Kerat-Keson dağı "Crat – Kessoun" (6,468) Korda dağı "Korda" (7,910) hatt-ı taksimi miyahını takiben Harebet Şavşeteski "Karabéte Chavchatesky" Dağı zirvesinin kısm-ı garbisinden eski Artvin kazasının hudud-ı idariye-i kadimesine vasıl olur - Şavşateski Dağı hatt-ı taksim miyahından geçerek Sarı çay (Kara İsalı) (8,478) dağına vasıl olur - Kıyoralıski boyunu "Kioralsky" buradan eski Ardahan kazasının hudud-ı idare-i kadimesine Kannı "Kanny" dağına gelir - oradan şimale teveccüh ile Elil "Aiil" (Grmani) "Grmany" (8,357) Dağı'na vasıl olur - Aynı Ardahan hududunu takiben Badela "Badela" karyesinin şimalişarkisinde Poskov «Poskhov» çayına vasıl olur - ve Çancak "Tchnatchak" karyesinin şimaline kadar bu ırmağı cenuba doğru takip eder - orada bu ırmağı terk ile hatt-ı taksim-i miyahı takiben Erilyan başı "Airrilian-bachi" Dağı'na (8,512) vasıl olur – Kel tepe "Kelle tapa" (8,463) ve Harman tepe (9,709) Dağlarından geçer -Kasris- seri "Kasris-seri" (9,681) Dağı'na gelir - oradan Kura "Koura" Nehri'ne

kadar Karzamet "Karzaméte" Çayı'nı takip eder - badehu Kartanekev "Kartanakev" karyesinin şarkına kadar Kura nehri talvegini takip ve orada Karaoğlu (7,159) Dağı'nın hatt-ı taksim miyahına geçerek nehr-i mezkûru terk eder - badehu Kazapin "Kazapine" Gölü'nü ikiye ayırarak (7,580) noktasına ve oradan Gök dağ- (9,252) vasıl olur – Üç tepeler (9,783) Tayfa kale "Taya kala" (9,716) (9065) noktası orada eski Ardahan Sancağı hududunu terkeder ve Büyük Akbaba "Bal-Akbaba" (9973) dağlarına geçer. (8829) - (8827) - (7062) İbiş köyünün şarkına geçer (7518) rakımına ve badehu Kızıltaş'a vasıl olur - (7439) - (7490) Novi Kızıltaş "Novi - Kizil – dach" köyü (Kızıltaş) - Kara Memed'in garbından geçerek Camuşbu (1) "Djamouçhbou" Çayı'na vasıl olur - (Dilavar – B. Kamlı "Delavere" "B. Kamlg" Tıhnız "Tikhnis" köylerinin şarkında kâin) ve Vartanlı "Vartanli" ve Başşuragel "Bach – chouragel" köylerinden ve salifüzzikir ırmağı takiben (Kaleli) "Kalalı" nın şimalinde Arpa çay Irmağı'na vasıl olur - oradan mütemadiyen Arpa çay talvegini takip ile (Aras'a) gelir - Aras talvegini Aşağı Karasu munsabına kadar takip eder.

(Tenbih) Şurası mukarrerdir ki hudut salifüzzikir irtifaların hatt-ı taksimi meyahından geçer.

ZEYL 1 (B)

(A) Zeylinde irae edildiği üzere hatt-ı hududun Arpaçay ve Aras'ın talveg hatlarında kaldığı layıkıyla takarrür ettiğine nazaran Türkiye Hükûmeti yalnız istihkâmat hattını halihazırdaki (Gümrü - Erivan) demiryolunu şimdiki güzergâhından Arpaçay mıntıkasında sekiz verstlik bir mesafeye ve Aras mıntıkasında mezkûr demiryolundan dört verstlik bir mesafeye çekmeyi taahhüt eder.

Marü'l-beyan menatıkı taahhüt eden hatlar Arpaçay mıntıkası için birinci fıkranın (A) ve (B) bentlerinden ve Aras mıntıkası için ikinci fıkrada bervech-i âti irae edilmiştir:

1 — Arpa çay mıntıkası: (A) Vartanin'in cenubîşarkisinde - Uzun Kilise'nin şarkında – Boziyar "Boziar" Dağı (5906) (5082) (5047) Karmırvangın "Karmırvank" şarkında - Üç tepe (5478) Arazoğlu'nun şarkında - Ani "Ani" nin şarkında - İne köy "Enikei" garbında Arpa çaya vasıl olur.

B — (5019) rakımının şarkında Arpaçay'ı yeniden terkeder doğrudan (5581) e gider.

— Kızıl Kula'nın dört buçuk verst şarkında - Bocalı "Bodcali" nin şarkında iki verst

— Badehu Duygur Çayı "Digor Tchai" Irmağı - Düz Geçit köyüne kadar bu ırmağı takiben doğruca Karabağ harabelerinin şimaline giderek Arpa Çayı'na vasıl olur.

2 — Aras mıntıkası: Süleyman köy (Diza) ve Karabağ Alican arasındaki hatt-ı müstakim. Bir taraftan Gümrü - Erivan demiryolu diğer taraftan işbu demir yolundan itibaren dört ve sekiz verstlik mesafelerde kasredilen hatlarla (bu aralık hatları mezkûr mıntıkadan hariçtir) tahdit edilen mıntakalarda Türkiye Hükûmeti hiç bir nev' istihkâmat inşa etmemeyi ve muntazam kıtaat bulundurmamayı taahhüt eder. Ancak mezkûr menatıkta nizam ve emniyeti idare kıtaatı bulundurmak hakkını muhafaza eder.

ZEYL 1 (S)

Nahçıvan arazisi : Ararat İstasyonu — Saray Bulak Dağı (8071) Kömürlü dağ "Kemourlu" (8839) (8930) (3,080) - Sayatdağ "Sayat" (7,868) Kurt kulak "Kourtkoulak" karyesi Gamasur dağı – "Gamessour" (8,160) - (8,022) Gökidağ "Kuki" (8,282) ve Eski Nahçıvan kazasının hudud-ı idare-i şarkiyesi.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Abdullah Azmi Efendi (Eskişehir) — Efendim! Garp devletlerinin medeniyet perdesi altında bu dakikada hukuk-ı düvele değil, insaniyete mugayir bir şekilde bütün mevcudiyetimizi ayak altına almak istedikleri bir zamanda şarkın böyle bize el uzatmasını bugünkü başladığımız mücadele için bir beraat-ı istihsal addediyorum (Alkışlar) ve inşallah başladığımız muharebe için bir beraat-ı istihlâs görüyorum. (Şiddetli alkışlar)

Durak Bey (Erzurum) — Efendim! Bendenizin soracağım sualler de bu suallerden ibaretti. Bunlara cevap verildi. Yalnız bendeniz bir cihet daha soracağım. Acaba muhadenetname imza edildikten sonra çünkü Ruslar memleketimizde komünistlik için çok paralar döküyorlar ve propagandalar yapıyorlar. Bundan sonra da böyle bir şey yapmak ihtimali var mı, yok mu?

Hariciye Vekili Yusuf Kemal Bey (Kastamonu) — Efendim! Buna da cevap veririm. Hükûmet azasından, efradından olmak itibarıyla fakat burada mevzuubahis olan muhadenet ahitnamesidir. Arkadaşımızın sorduğu sual zannederim siyaset-i dâhiliyeye mütaalliktir. Benden ziyade Dâhiliye Vekili arkadaşıma taallûk eder.

Doktor Rıza Nur Bey (Sinop) — Efendim! Hariciye Vekâletinden gelen şu tercümeyi bendeniz gördüm. Bu muahedename evvelce de tercüme edilmiş; matbuata da verilmiş ve burada da okunmuş

zannederim. Vakıa bu tercüme asim ruhunu tamamıyla eda ediyor. Fakat zannedersem bu gibi muahedat pek mühimdir. Bir harfi bile değişmemek icap eder ve tamamı tamamına tercüme edilmek lâzımdır.

Bendenizce tamamı tamamına tercüme edilmemiştir. Meselâ; arz edeyim, evvelce matbuatta neşredilen kısımla bugün Hariciye Vekâletinden gelmiş olan kısımları karşılaştırdım, bugün elimizde bulunan evvelce matbuatta neşredilmiş olanın bazı tashihat görmüş olanıdır. Bu tashihatta bazı isabetler olmakla beraber bazı hatalar da olmuştur. Diğerinde daha iyi iken bu iyi olmayan bir şekle getirilmiştir. Meselâ aslında şu birinci maddede tarafeyn-i müteakideynin her biri; tarafeyninden birine tahmil olunmak istenilen deniliyor. Hâlbuki aslından Fransızca "empoze" kelimesi vardır. Şarje değildir. "Şarje" tahmil etmek demektir. Empoze de bir cebir ve ikrah vardır. Cebren yapılmak. Matbuatta gördüğümde kerhen kelimesi vardı ki zannedersem daha muvafıktır. Burada tahmil denilmiş o mânayı, ifade etmez. Vakıa umumiyetle bir mana gösteriyor, sonra "vudre" deniyor, istenilen değil, istenilecek olandır. Sonra efendim bir şey var. Matbuatta gördüğüm tercümede murahhas vekili denmiş burada yalnız murahhas deniyor. Sefir için Fransızca ambasadör, ministr, delege kelimeleri var. Hâlbuki muahedenin aslında "plepi muadisie"dir. Murahhas zannedersem doğrudan doğruya delegeye mahsus bir şeydir. Bunun gibi birtakım şeyler de vardır. Uzun uzadıya izah edip baş ağrıtmayayım. Onun için şunu teklif edeceğim ki; aslına mümkün olduğu kadar muvafık olarak harfi harfine tercüme edilsin. Çünkü bir muahededir.

Hariciye Vekili Yusuf Kemal Bey (Kastamonu) — Efendim! Muahedenin iki devlet arasında akdolunan metni Fransızca'dır. İki devleti yekdiğerine rapteden metin, Fransızca metindir. Her ne zaman iki devlet arasında bir ihtilâf vaki olacak olursa o ihtilâf Türkçe metne müracaat olunarak değil Fransızca metne müracaat edilerek halledilecektir. (Türkçesi de halledilsin sadaları) Müsaade buyurunuz onu da arz edeceğim. Şimdi tercüme hususuna gelince, bu hususu Rıza Nur Beyefendi daha iyi yaparlar, Meclisinize arz ederler, asıl maksat manayı ifade etmektir. Eğer asıl maksat, yani Devletin taahhüdü Rusya'ya karşı veyahut Rusya'nın Devlete karşı taahhüdünü bozuyorsa o zaman bir kusur vardır. Başka suretle hakikaten burada dedikleri gibi lugat manasında ıstılâhat manasında ve saire manasında her kelimesinde tevakkuf ederek onu müzakere etmek iktiza ederse bu lede'l-hace; bizi raptedecek metin hakkında olur o metin ise Fransızca metindir, Türkçe metin değildir. Hatayı kabul etmiyorum. Empoze kelimesi cebren kabul ettirmek kerhen kabul ettirmektir. Burada tahmil ettirmek sözü ile cebren, kerhen kabul edilmek sözü arasında esas itibarıyla mana ve ruhu tebdil eder bir surette fark varsa, (Gürültüler) o zaman muahedede hatayı tamamen kabul ederim. Müsaade buyurunuz, şurasını da nazar-ı dikkati âlinize arz edelim ki burada mevzuubahis olan devletin menafi-i siyasiyesidir. Muahedenin falan ve filan kelimesi değildir.

Veli Bey (Burdur) — Bu gibi mesainle Hariciye Vekâleti lisan-ı diplomasinin muhtaç olduğu incelikleri ve bir tarafın -ki bizim kendimizindir- lisanının iktiza ettiği tamamıyla edayı her veçhile muhafaza etmelidir. Yalnız lisan-ı diplomaside değil lisan-ı kanunide bile daima bir harfin, bir virgülün muazzam manalar ifade ettiği hepimizin bildiğimiz bir hakikattir. Bugün bu meselenin şu suretle ortaya atılmış olması ileride her vekâletin meydana getireceği metinde mananın edasına

son derece riâyetkar olmasını temin için Heyet-i Âliye tarafından bir muhtıra mahiyetinde telakki edilir. Encümen tetkikat-ı lâzimesini ifa etmiş olduğu için bu tercüme ile o metin arasında incelik noktasından manayı tamamıyla ifade edemeyen tefavütler görmekle beraber arz ettiğim esbap dolayısıyla müzakerenin tehirini mucip olacak bir nokta görmemektedir.

Hariciye Vekili Yusuf Kemal Bey (Kastamonu) — Kapitalizm iki türlüdür. Rica ederim müsaade buyurunuz. Fransızca kelimeler arzına mecbur olurum, yine Türkçesini arz edeyim, Biri "mondial" denilen kapitalizmdir. Yani cihana müstevli olan cihana hükümran olan kapitalizm, diğeri her milletin, her memleketin kendi dâhilinde sermaye ile amel arasında mevzuubahis olan kapitalizmdir. Rusya Devleti ile Türkiye Devleti arasındaki akdolunan mukavele mukaddimesine konulan kapitalizm "mondial"dir. Yoksa bizim dâhilimizde bulunan şeylere düşmanımız da karışamaz, biz bu hususta hürüz, serbestiz. O kaideleri tatbik edecek dünyada bir yer, bir hedef vardır: o da Meclis-i Âlinizdir. Bu milletin kendi kendisini idare etmek, kendisine kanun vaz' etmek için tayin ettiği heyettir. Başka bir şey değildir. Kimse şunu kabul edeceksiniz, bunu kabul edeceksiniz diyemez hatta düşmanlarımız diyemez ve bunu dedirttirmemek için kan akıtıyoruz ve akıtmaktayız hâlen. Bu başka bir şey için değildir.

۵ — رسمی مهرلر استعمال ایتمك .

ماده ۱۰ — اشبو مقاوله‌نامه امضاسندن اعتباراً پای‌تخته‌ده الك كچ اون كون وولایانده بر آی ظرفنده اعلان ایدیله‌جكدر.

ماده ۱۱ — اشبو مقاوله‌نامه تصدیق معامله‌سنه حاجت قالمقسزین امضاسنی متعاقب مرعی‌الاجرا اولاجقدر . موسقووه‌ده نسخه‌ین اوله‌رق ۲۸ مارت ۱۳۳۷ [۱۹۲۱] تاریخنده امضا ایدلمشدر .

نی	یعقوبویچ	سیفی
ا	ساباف	صفوت
ا	لاستره‌لوف	مدحت

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۳ تموز ۱۳۳۷	۵٦٦	اجرا وكیلاری هیئتی ریاستنه
		جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌ن مذاكرات فهرستی :		۱۱	۳۳۸ : ۳٤۲ ، ۳٤۳ : ۳٤۵
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :			

اشبانك تصفيه‌سي ويا بعده ارسالي مسئله‌سنده برنجي ماده‌ده مذكور وكيلدكلري مملكتك تبعه‌سندن بولنان اشخاص معاهدهٔ صلحيه احكامیله ایکی تابعیتدن برینی اختیار ایدنلره وبریله‌جك حقوقدن مستفید اوله‌جقدر .]

[روسیه ـ لهستان معاهده‌نامه‌سنك طقوزنجی ماده‌سی : اشبو مقاوله‌یه مستنداً مملکتلرینه عودت ایدنلرك اشیاسی هردرلو اخراج رسومندن معافدر .

ماده ٥ ـــ اسرانك واشیالرینك مبادله نقطه‌لرینه قدر طرفین عاقدینك هر بری اراضیسنده نقلیات مصارفی واو طرف عاقده عائد اوله‌جقدر .

بوندن ماعدا طرفین عاقدیندن هربرینك کندی اراضیسنده اسرانك حین اعاده‌لرنده اعاشه واحوال صحیه‌لرینه اهتمام ایله مشغول اوله‌جقدر .

شوراسی مقرردرکه طرفین عاقدینك حرب وسیویل اسرایی اعاده‌لری زمانینه قدر ایش عاملی اوله‌رق استخدامه حق اولمقله برابر اساساً آغیرویا شوویابوصورتله اسرانك اعاده‌سنی تأخیر ایده‌بیله‌جك ایشلرده استخدام ایتمه‌مکی تعهد ایدرلر .

ماده ٦ ـــ اشبو مقاوله‌نامه‌نك امضاسنی متعاقب موقوف ویا هرهانکی بر جرم ایله محکوم اولان اسرا درحال اعاده اولنمق اوزره تخلیه اولنه‌جقدر . قتل ویا سرقتله محکوم اولانلر مستثنادر .

مأمورین مخصوصه بر جنایتله متهم اوله‌جقلر ایله قتل وسرقت ایله محکوم اولانلرك هویتلرینی متضمن مفصل تعریفات ایله متهم اولدقلری جرمك جنسی ومحکومیتلرینك درجاتیله برلکده اسمارینی حاوی بر لیستهٔ آله‌جقلردر .

ماده ٧ ـــ اشبو مقاوله‌نامه‌نك امضاسندن اعتباراً بش آی ظرفنده مأمورین مخصوصه اسرادن وفات ایدنلرك اسمارینی مبین هرنوع تعریفاتی ، عائله لقبلرینی ، مسقط رأسلرینی ، خسته‌لقلرینی ویا اسباب وفاتی طرفین عاقدیندن موجود بوکی معلوماتی حاوی لیسته‌لری آله‌جقلردر .

ماده ٨ ـــ اسرانك مبادله نقطه‌سی روسیه ایچون نووورویسکی ، باطوم ، توأپسه ، کمری ، تورکیا ایچون اینه‌بولی ، طربزون وکمری اولق اوزره قبول ایدلشدر .

ماده ٩ ـــ شوراسی مقرردرکه طرفین عاقدینك هربری ایچون اوچ اعضادن مرکب اولمق واشبو مقاوله‌نامه‌نك مؤثر بر صورتده اجراسنی تسریع ، اسرایه معاونت و مظاهرت و اشبو مقاوله‌نامه‌نك موادینك اجراسنه وبالآخره عین مسئله حقنده عقد اولنه‌جق ائتلافاته نظارت ایتمك وظیفه‌سیله مکلف اولمق اوزره رسمی بر هیئت مخصوصه تشکیل اولنه‌جقدر .

اشبو هیئت اعضالرینه اقامت ایتدکلری مملکت پای تختنده وبو مملکت اراضیسی اوزرنده اجرا ایده‌جکلری بالجمله سیاحتلرنده معافیات دیپلوماتیقیه تأمین اولنه‌جقدر . مع ایکی طرف اسرانك اعاده‌سیله موظف رسمی هیئت مخصوصه ارکانینه بروجه آتی حقوق طانیمق تعهد ایدرلر .

١ ـــ سفارت وحکومتلریله مخابره ایتمك .

٢ ـــ اسرانك اقامت ایتدکلری محللری زیارت ، مأمورین محلیه لزوم کوردیکی تقدیرده اشبو زیارتلرنده مأمورین مخصوصه‌یه رفاقت حقی حائزدرلر .

٣ ـــ احتیاج حالنده اسرانك الباس واعاشه‌سی صورتیله ونقدی صورتله معاونت .

٤ ـــ مأمورین محلیه ایله بالائتلاف دیکر طرف مملکتده اسرانك تخلیه‌سنی تنظیم ، اسرایی اعاده کیفیتندن خبردار ایتمك ایچون بالجمله وسائطی استعمال ، اشبو تعریفده اسرانك لسانی ایله اعلان یاپیشدیرمك ومطبوعاتده رسمی تبلیغات یاپمق دخی داخلدر .

فوقی‌ده سائر مواد غذائیه اولمق اوزره یکرمی فونت ارزاقدن فضله‌سی بونلر میانده آنجق برفونت قدر شکر جاریك فونت قدرده چای بولنه‌بیله‌جکدر .

٥ ــ حیوانات وطیور اهلیه :

واضحاً احتکار اولدیغی آکلاشیله‌جق وضعیتلرك غیریسنده شمندوفر طریقی تعقیب ایتمه‌ین ملتجیلرك ذاتی حیوانات وطیور اهلیه‌لرینی نقل ایتمه‌لرینه مساعده واردر .

٦ ــ اوطوموبیل ، موتوسیقلت ، وبلوسیت ، هردرلو بینك ویوك آرابه‌لریله قیزاقلر و شمندوفر طریقی تعقیب ایتمه‌ین ملتجیلرك اموال ذاتیه‌لرندن ایولان بینك ویوك آرابه‌لریله قیزاقلرینی اخراج ایتمه‌لرینه مساعده واردر .

٧ ــ غیر معمول حالنده ذیقیمت معادن واحجار ، آلتون ، کموش ، مسکوکات

٨ ــ هربری‌اون آلتی رالوتینقدن‌فضله‌اولان‌آلتون و بلاتین‌اشیا ، هرشخصه اون‌آلتی‌رالوتینقدن‌فضله‌اصابت ایدن آلتون ، وبلاتین اشیا ، شخص باشنه بر فونتی متجاوز کموشدن معمول‌اشیا ، آلتون‌وکموش‌ساعت‌و قوردون کموش سیغاره قوطوسی وکموش قادین پورت مونه‌لرندن هرشخص ایچون بر عددینك اخراجنه مساعده ایدیلیر . وبو تقدیرده بونك ثقلی اشبو فقره‌ده معین ثقله ادخال ایدلز .

٩ ــ [الماس ، برلانطه ، زمرد الخ] کبی معمولات حجریه‌دن ثقلی بر قاراتدن فضله اولانلر[ایچوده عین معامله‌یه تابعدر .]

١٠ ــ هر درلو ماکینه واقسامی ، وفیزیك آلاتی ، جراحی وموسیقی ادواتی [(٢) نك اوچنجی فقره‌سنده مذکور اولانلر مستثنا] دیکیش ماکینه‌لرندن هرعائله ایچون برعددینك اخراجنه مساعده واردر .

١١ ــ توتون معمولاتی[اون سکز یاشنی متجاوز اشخاصدن هربری ایچون بش یوزدن‌فضله‌سیغاره‌ویاخود یارم فونتدن فضله توتون]

١٢ ــ صابون [هرشخصه بر عدد توالت صابونندن وهرعائله‌یه بر فونت عادی صابوندن فضله‌سی]

١٣ ــ هرشخص ایچون روسیه واوقرایناده‌ن هرهانکی ترتیبدن اولورسه اونسون یکرمی بیکدن فضله روبله و لهستاندن‌ده قرق بیکدن فضله مارق . اشبو فقره‌ده معین‌مقداردن‌فضله مبالغ اخراجی ایچون‌هردفعه‌سنده آیریجه مساعده آلنمق لازمدر .

١٤ ــ مساعدهٔ مخصوصه اولمقسزین هر درلو نقود اجنبیه .

١٥ ــ روسیه واوقرایناممالکی داخلنده اجرای‌فعالیت ایدن آنونیم شرکتلر طرفندن اخراج اولنان‌اسهامدن داخل اولمق اوزره « *Papiers à interêts à Dividentes Obligation* » بو کبی اوراق آنجق مساعدهٔ مخصوصه ایله اخراج اولنه‌بیلیر .

سندلر ، تقلیات قائمه‌لری و « *Varra* » شهادتنامه‌لری‌ده بو صورتله مساعدهٔ مخصوصه‌یه تابعدر .

١٦ ــ صورت مخصوصه‌ده اخراجنه مساعده ایدلمه‌مش‌اولان وصنعت وآنتیقه‌جیلق نقطهٔ نظرندن‌حائزاهمیت بولنان مواد ،

[روسیه ــ لهستان معاهده‌نامه‌سنك سکزنجی ماده‌سی : اشخاصك بولندقاری مملکت نظامات وقوانینیه‌توفیقاً اشخاص مذکوره‌نك مالی عد اولنان واشبو اتلافنامه‌نك برنجی ماده‌سنده ذکر ایدیلن اموال مارالذکر قوانین ونظاماته توفیقاً بلا مانع تصفیه وترك اولنه‌بیلیر . اشبو ماده‌نك برنجی فقره‌سنده موضوع بحث ایدلش اولان

والده‌سی ، چالیشه‌میان باباسی ، یکنلرینی و صاتی آلنده‌کی جوجقلرینی ، تعلیم وتربیه‌سی درعهده ایتدیکی جوجقلرینی کندیسنه باقان عائله ایله برکل تشکیل خدمتجیسی) کندیسیله کتورمکه حق وصلاحیتی واردر .

[مذکور روسیه ـ لهستان مقاوله‌نامه‌سنك یکرمی بشنجی ماده‌سی : مهاجر وفراریلرك مملکتلرینه عودتلری انناسنده بونلردن الك اول مملکتلرینه کیتمسی ایجاب ایدنلر : ایش ایشلمکه مقتدر اولمیانلر ، باشقه‌سنك معاونتنه محتاج اولانلر ، خسته ومعلوللر ، اختیارلر یالکز قالمش‌قادین وجوجقلرحکومتك معاونتیله کچینلر ، عائله‌لری‌دیکر مملکتلرده بولنان عائله افرادی. شرائط مذکوره‌رعایت ایدلمك صورتیله عاده معامله‌سنه اعاشه‌واسکان‌خصوصنده وضعیتی فنا اولان محللردن ابتدار اولنه‌جقدر .

ماده ٤ ـ اسرانك اموالنك اخراجی مسئله‌سی‌ده ٢٤ شباط ١٩٢١ ده روسیه ولهستان آره‌سنده‌اعادهٔ‌اسرایه مدائر منعقد معاهده‌نامه‌نك ٩،٨،٧ نجی ماده‌لری احکامنه توفیقاً تنظیم اولنه‌جقدر . اشبو مقاوله‌نك اوچنجی ماده‌سی موجبنجه اعاده اولنه‌جق اسرا عائله‌لری‌ده اموالك اخراجی حقنده اسرانك حائز اولدیغی عین حقدن استفاده ایده‌جکلردر .

[روسیه ـ لهستان اعادهٔ اسرا معاهده‌نامه‌سنك یدنجی ماده‌سی : اشبو ائتلافنامه‌نك برنجی ماده‌سنده موضوع بحث ایدلمش اولان اشخاص مملکتلرینه عودتلری حالنده آتیده‌کی قواعده رعایت شرطیله کندی اموالنی برابرجه کتورمك حقنی حائزدرلر .

[١] ـ الده کتوریله‌بیله‌جك اشیادن ماعدا عائله رئیسلریله منفرد کیمسه‌لر سکزر پوط [*] عائله اعضاسندن هربری بشر پوط واون یاشندن آشاغی چوجقلرده ایکیشر پوط باغاز نقل ایده‌بیلیرلر .

[٢] ـ باغاز اولەرق اخراج اولنه‌جق مواد سائره میانده اشیای آتیه‌نك‌ده خروجنه مساعده اولنور :

١ ـ کیلمش البسه و جاشور ، البسه وقوندیره ایکی چفتدن وقیشلق کورك برعددن وجاشورده هر شخص ایچون آلتی قاندن فضله اولمیه‌جقدر .

٢ ـ پول ایچون لازم عد اولنان مقداری تجاوز ایتمك اوزره یصدیق ، یتاق چارشافی ، بطانیه ، حاولی جایدانلق الخ ... کبی لوازم

٣ ـ ایشچی ، اصناف ، زراع ، طبیب ، رسام ، عالم الخ کبی بر صنعت مخصوصه اصحابنه هردفعه‌سنده آیریجه بیاننامه اعطاسی شرطیله وتعیین اولنان مقداردن فضله اولمامق اوزره‌اجرای صنعت ایچون مقتضی اشیانك‌ده اخراجنه مساعده اولنور .

[٣] ـ مواد آتیه‌نك اخراجنه مساعده اولنماز .

١ ـ دائرهٔ عائده‌سنجه کورولمش اولدیغنه دائر اشارت مخصوصه‌یی حائز بولنمیان آثار مطبوعه، اوراق‌ووثائق فطوغراف وهردرلو اوراق

٢ ـ سلاح ، تجهیزات عسکریه اشیاسی وصحرا دوربینلری

٣ ـ مانیفاطوره « *Ckjouer menoe* » ودری معمولاتی ، غالانتری اشیاسی و استعمال ذاتیه مخصوص اولیوب تجارته تخصیص اولنان اشیای سائره

٤ ـ هرشخص ایچون سکز فونت [*] اتمك ویا اون بش فونت ات ، اوچ فونتی سود و معمولاتی و درت

[*] بر پوط ١٢,٥ قیه‌در .

[٢] بر فونت یوز آلتمش درهمدر .

تورکیه ایله روسیه بینده منعقد اسرا مقاوله‌نامه‌سی حقنده قانون

نومره
۱٤۲

ماده ۱ ــ تورکیه ایله روسیه دولتلری آره‌سنده ۱٦ مارت ۱۳۳۷ (۱۹۲۱) تاریخنده موسقوواده عقداولنان مخادنت عهدنامه‌سنك اون اوچنجی ماده‌سنه توفیقاً طرفین بینده تنظیم ایدلمش اولان ۲۸ مارت ۱۳۳۷ تاریخلی اعادهٔ اسرا مقاوله‌نامه‌سی بویوك ملت مجلسی طرفندن قبول وتصدیق ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانونك اجراسنه هیئت وکیله مأموردر .

۲۱ تموز ۱۳۳۷ و ۱۷ ذی‌القعده ۱۳۳۹

مقاوله‌نامه

۱٦ مارت ۱۳۳۷ (۱۹۲۱) تورکیه وروسیه آره‌سنده امضا اولنان معاهده‌نامه‌نك اسرای حربیه‌نك وطنلرینه اعاده‌سنه متدائر اون اوچنجی ماده‌سنك موقع اجرایه وضعی ضمننده کندی حکومتلری طرفندن اصولی‌دائره‌سنده مأذون قلنان آتیده واضع‌الامضا ذوات مواد آتیه‌یی قرارلاشدیرمشلردر :

ماده ۱ ــ طرفین عاقدین کندی مملکتنده بولنان طرف دیکرك حرب وسیویل اسراسی ممکن مرتبه الك آز زمان ظرفنده اعاده‌یی تعهد ایدرلر .

شوراسی مقرردرکه ۱٦ مارت ۱۳۳۷ [۱۹۲۱] تاریخلی تورکیه وروسیه معاهده‌نامه‌سنك عقدی کوندن اعتباراً اوچ آی ظرفنده آوروپای روسیده وقافقاسیه‌ده بولنان اسرا وآلتی آی ظرفنده‌ده آسیای روسیده‌کی اسیرلر اعاده اولنه‌جقدر .

ماده ۲ ــ شوراسی مقرردرکه اسرانك وطنلرینه اعاده‌سی کیفیتی متقابلاً اختیاریدر واعاده ایچون هیچ برحالده جبر وتضییق قابل تجویز دکلدر .

اسرا قید بورولری مملکتلرینه اصلا عودت ایتمك ایسته‌مین سیویل حرب اسراسنك مملکت اصلیلرینه اسم ولقبلرینی ، بولندقلری موقعلری ، ایفا ایتدکلر وظائفی ، اجرا ایتدکلری صنعتی متضمن تعریفات مفصله‌یی اشبو مقاوله‌نامه‌نك طقوزنجی ماده‌سنده اشارت اولنان طرف دیکر هیئت مرخصه‌سنه ویرلمك اوزره طوپلایه‌جقلردر .

ماده ۳ ــ اسرا عین زمانده آنلرله برلکده، اسیر اولان ویا اسیر اولدقلری بیان اولنان عائله‌لرینك‌ده اعاده‌سنی طلب حقنه مالك اولدقلری کبی اسارتده حاصل اولان عائله‌لرك چوجوق وقادینلرینك‌ده اعاده‌لرینی طلب حقلری واردر . معمافیه بوصوك حالده مشترك اقامتکاه مجبوری عد اولنمشدر .

عائله‌لرك اعاده‌سی خصوصنده عمومیتله روسیه ولهستان آره‌سنده ۲٤ شباط ۱۹۲۱ ده منعقد اعادهٔ اسرامعاهده نامه‌سنك ۲٤ ، ۲۵نجی ماده‌لری احکامی نظر دقته آلنه‌جقدر .

[مذکور روسیه ــ لهستان معاهده‌نامه‌سنك یکرمی دردنجی ماده‌سی : مذکور مقاوله موجبنجه مملکتلرینه اعاده ایدیله‌جك اشخاصك عائله‌سی ، (عائله افرادندن قاریسی قوجه‌سیله برلکده یاشایورسه) چوجوقلریی ،

TÜRKİYE İLE RUSYA BEYNİNDE MÜNAKİT ÜSERA MUKAVELENAMESİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
142	21/7/1337 (1921)	Tarih: 23/7/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Türkiye ve Rusya arasında savaş esirlerinin karşılıklı olarak iadesine ilişkin hususları düzenleyen anlaşmanın uygun bulunması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Türkiye ile Rusya devletleri arasında 16 Mart 1337 (1921) tarihinde Moskova'da akdolunan muhadenet ahitnamesinin on üçüncü maddesine tevfikan tarafeyn beyninde tanzim edilmiş olan 28 Mart 1337 tarihli iade-i üsera mukavelenamesi Büyük Millet Meclisi tarafından kabul ve tasdik edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına Heyet-i Vekile memurdur.

MUKAVELENAME

16 Mart 1337 (1921) Türkiye ve Rusya arasında imza olunan muahedenamenin üsera-yı harbiyenin vatanlarına iadesine mütedair on üçüncü maddesinin mevki-i icraya vaz'ı zımnında kendi hükûmetleri tarafından usulü dairesinde mezun kılınan âtide vâzıü'l-imza zevat mevadd-ı âtiyeyi kararlaştırmışlardır.

Madde — 1. Tarafeyn-i akideyin kendi memleketinde bulunan taraf-ı diğerin harp ve sivil üserasını mümkün mertebe en az zaman zarfında iade-yi taahhüt ederler.

Şurası mukarrerdir ki 16 Mart 1337 (1921) tarihli Türkiye ve Rusya muahedenamesinin akdi gününden itibaren üç ay zarfında Avrupa-yı Rusîde ve Kafkasya'da bulunan üsera ve altı ay zarfında da Asya-yı Rusîdeki esirler iade olunacaktır.

Madde — 2. Şurası mukarrerdir ki üseranın vatanlarına iadesi keyfiyeti mütekabilen ihtiyaridir ve iade için hiç bir halde cebir ve tazyik kabil-i tecviz değildir.

Üsera kayıt büroları memleketlerine asla avdet etmek istemeyen sivil harp üserasının memleket-i asliyelerine isim ve lakaplarını, bulundukları mevkileri,

ifa ettikleri vezaifi, icra ettikleri sanatı mütazammın tarifât-ı mufassalayı işbu mukavelenamenin dokuzuncu maddesinde işaret olunan taraf-ı diğer heyet-i murahhasasına verilmek üzere toplayacaklardır.

Madde — 3. Üsera aynı zamanda onlarla birlikte, esir olan veya esir oldukları beyan olunan ailelerinin de iadesini talep hakkına malik oldukları gibi esna-yı esarette hâsıl olan ailelerin çocuk ve kadınlarının da iadelerini talep hakları vardır. Mamafih bu son halde müşterek ikametgâh mecburi addolunmuştur.

Ailelerin iadesi hususunda umumiyetle Rusya ve Lehistan arasında 24 Şubat 1921'de münakit iade-i üsera muahedenamesinin 24, 25'inci maddeleri ahkâmı nazar-ı dikkate alınacaktır.

[Mezkûr Rusya - Lehistan muahedenamesinin yirmi dördüncü maddesi: mezkûr mukavele mucibince memleketlerine iade edilecek eşhasın ailesini, (aile efradından karısını kocasıyla birlikte yaşıyorsa) çocuklarını, validesini, çalışmayan babasını, yeğenlerini vesayeti altındaki çocuklarını, talim ve terbiyesini deruhde ettiği çocuklarını kendisine bakan aile ile bir kül teşkil eden hizmetçisini) kendisile götürmeye hak ve salâhiyeti vardır.

[Mezkûr Rusya - Lehistan mukavelenamesinin yirmi beşinci maddesi: Muhacir ve firarilerin memleketlerine avdetleri esnasında bunlardan en evvel memleketlerine gitmesi icap edenler: İş işlemeye muktedir olmayanlar, başkasının muavenetine muhtaç olanlar, hasta ve malûller, ihtiyarlar yalnız kalmış kadın ve çocuklar hükûmetin muavenetiyle geçinenler, aileleri diğer memleketlerde bulunan aile efradı. Şerait-i mezkûreye riayet edilmek suretiyle iade muamelesine iaşe ve iskân hususunda vaziyeti fena olan mahallerden iptidar olunacaktır.

Madde — 4. Üseranın emvalinin ihracı meselesi de 24 Şubat 1921'de Rusya ve Lehistan arasında iade-i üseraya mütedair münakit muahedenamenin 7, 8, 9'uncu maddeleri ahkâmına tevfikan tanzim olunacaktır. İşbu mukavelenamenin üçüncü maddesi mucibince iade olunacak üsera aileleri de emvalin ihracı hakkında üseranın haiz olduğu aynı haktan istifade edeceklerdir.

{Rusya - Lehistan iade-i üsera muahedenamesinin yedinci maddesi: İşbu itilâfnamenin birinci maddesinde mevzubahis edilmiş olan eşhas memleketlerine avdetleri halinde âtideki kavaide riayet şartıyla kendi emvalini beraberce götürmek hakkını haizdirler.)

[1] —Elde götürülebilecek eşyadan maada aile reisleriyle münferid kimseler sekizer put[(*)] aile azasıdan her biri beşer put ve on yaşından aşağı çocuklarda ikişer put bagaj nakledebilirler.

[2] — Bagaj olarak ihraç olunacak mevadd-ı saire meyanında eşya-yı âtiyenin de hurucuna müsaade olunur:

1. — Giyilmiş elbise ve çamaşır, elbise ve kundura iki çiftten ve kışlık kürk bir adetten ve çamaşır da her şahıs için altı kattan fazla olmayacaktır.

2. — Yol için lâzım addolunan miktarı tecavüz etmemek üzere yastık yatak çarşafı, battaniye, havlu çaydanlık ilh... gibi levazım.

3. — İşçi, esnaf, zürra, tabip, ressam, âlim ilh,.. gibi bir sanat-ı mahsusa ashabına her defasında ayrıca beyanname itası şartıyla ve tayin olunan miktardan fazla olmamak üzere icra-yı sanat için muktezi eşyanın da ihracına müsaade olunur.

[3] — Mevadd-ı âtiyenin ihracına müsaade olunmaz.

1. — Daire-i aidesince görülmüş olduğuna dair işaret-i mahsusayı haiz bulunmayan âsâr-ı matbua, evrak ve vesaik fotoğraf ve her türlü evrak

---

(*) Bir put 12,5 kıyyedir.

2. — Silah, teçhizat-ı askeriye eşyası ve sahra dürbünleri

3. — Manifatura "Ckjouer menoe" ve deri mamulâtı, galanteri eşyası ve istimal-i zatiye mahsus olmayıp ticarete tahsis olunan eşya-yı saire

4. — Her şahıs için sekiz font(*) ekmek veya on beş font et, üç fontu süt ve mâmulâtı ve dört fontu da sair mevadd-ı gıdaiye olmak üzere yirmi font erzaktan fazlası bunlar meyanında ancak bir font kadar şeker çeyrek font kadar da çay bulunacaktır.

5. — Hayvanat ve tuyur-ı ehliye: Vazıhan ihtikâr olduğu anlaşılacak vaziyetlerin gayrisinde şimendüfer tarikini takip etmeyen mültecilerin zatî hayvanat ve tuyur-ı ehliyelerini nakletmelerine müsaade vardır.

6. — Otomobil, motosiklet, velespit, her türlü binek ve yük arabalarıyla kızaklar ve şimendüfer tarikini takip etmeyen mültecilerin emval-i zatiyelerinden olan binek ve yük arabalarıyla kızaklarını ihraç etmelerine müsaade vardır.

7. — Gayr-ı mamûl halinde zîkıymet maadin ve ahcar, altın, gümüş, meskukât

8. — Her biri on altı ralotinkten fazla olan altın ve pilatin eşya, her şahsa on altı ralotinkten fazla isabet eden altın, ve pilatin eşya şahıs başına bir fontu mütecaviz

gümüşten mamûl eşya, altun ve gümüş saat ve kordon gümüş sigara kutusu ve gümüş kadın port monelerinden her şahıs için bir adedinin ihracına müsaade edilir. Ve bu taktirde bunun sıkleti işbu fıkrada muayyen sıklete ithal edilmez.

9. — [Elmas, pırlanta, zümrüt ilh...] gibi mamulât-ı haceriyeden sıkleti bir kırattan fazla olanlar [inci de aynı muameleye tabidir.]

10. — Her türlü makine ve aksamı, ve fizik alâtı, cerrahi ve musiki edevatı ["2" nin üçüncü fıkrasında mezkûr olanlar müstesna] dikiş makinelerinden her aile için bir adedinin ihracına müsaade vardır.

11. — Tütün mamulâtı [on sekiz yaşını mütecaviz eşhastan her biri için beş yüzden fazla sigara veyahut yarım fonttan fazla tütün]

12. — Sabun [her şahsa bir adet tuvalet sabunundan ve her aileye bir font adi sabundan fazlası]

13. — Her şahıs için Rusya ve Ukrayna'dan her hangi tertipten olursa olsun yirmi binden fazla ruble ve Lehistan'dan da kırk binden fazla mark. İşbu fıkrada muayyen miktardan fazla mebaliğ ihracı için her defasında ayrıca müsaade alınmak lâzımdır.

14. — Müsaade-i mahsusa olmaksızın her türlü nukud-ı ecnebiye.

15. — Rusya ve Ukrayna memaliki dâhilinde icra-yı faaliyet eden anonim şirketler tarafından ihraç olunan esham da dahil olmak üzere "Papiers à interéts à Dividentes Obligation" bu gibi evrak ancak müsaade-i mahsusa ile ihraç olunabilir. Senetler, nakliyat kaimeleri ve "V. varra" şehadetnameleri de bu suretle müsaade-i mahsusaya tabidir.

16. — Suret-i mahsusada ihracına müsaade edilmemiş olan ve sanat ve antikacılık nokta-i nazarından haiz-i ehemmiyet bulunan mevadd.

(*)Bir font yüz altmış dirhemdir.

[Rusya - Lehistan muahedenamesinin sekizinci maddesi: Eşhasın bulundukları memleket nizamat ve kavaninine tevfikan eşhas-ı mezkûrenin mali addolunan ve işbu itilâfnamenin birinci maddesinde zikredilen emvali marrü'z-zikr kavanin ve nizamata tevfikan bilâ-mâni tasfiye ve terk olunabilir. İşbu maddenin birinci fıkrasında mevzubahis edilmiş olan eşyanın tasfiyesi veya badehu irsali meselesinde birinci maddede mezkûr ve gittikleri memleketin tebaasından bulunan eşhas

muahede-i sulhiye ahkâmıyla iki tabiiyetten birini ihtiyar edenlere verilecek hukuktan müstefit olacaktır.]

[Rusya - Lehistan muahedenamesinin dokuzuncu maddesi: İşbu mukaveleye müsteniden memleketlerine avdet edenlerin eşyası her türlü ihraç rüsumundan muaftır.

Madde— 5. Üseranın ve eşyalarının mübadele noktalarına kadar tarafeyn-i âkideynin her biri arazisinde nakliyat masarifi o taraf-ı âkide ait olacaktır.

Bundan maada tarafeyn-i âkideynden her biri kendi arazisinde üseranın hîn-i iadelerinde iaşe ve ahval-i sıhhiyelerine ihtimam ile meşgul olacaktır.

Şurası mukarrerdir ki tarafeyn-i âkideynin harp ve sivil üserayı iadeleri zamanına kadar iş amili olarak istihdama hakkı olmakla beraber esasen ağır veya şu veya bu suretle üseranın iadesini tehir edebilecek işlerde istihdam etmemeyi taahhüt ederler.

Madde — 6. İşbu mukavelenamenin imzasını müteakip mevkuf veya her hangi bir cürüm ile mahkûm olan üsera derhal iade olunmak üzere tahliye olunacaktır. Katl veya sirkatle mahkûm olanlar müstesnadır.

Memurin-i mahsusa bir cinayetle müttehim olacaklar ile katl ve sirkat ile mahkûm olanların hüviyetlerini mütazammın mufassal tarifat ile müttehim oldukları cürmün cinsi ve mahkûmiyetlerinin derecatıyla birlikte isimlerini havi bir listeyi alacaklardır.

Madde — 7. İşbu mukavelenamenin imzasından itibaren beş ay zarfında memurin-i mahsusa üseradan vefat edenlerin isimlerini mübeyyin her nevi tarifatı, aile lakaplarını, meskat-ı re'slerini, hastalıklarını veya esbab-ı vefatı tarafeyn-i âkideynden mevcut bu gibi malumatı havi listeleri alacaklardır.

Madde — 8. Üseranın mübadele noktası Rusya için Nevorosiski, Batum, Tüeyse, Gümrü Türkiye için İnebolu, Trabzon ve Gümrü olmak üzere kabul edilmiştir.

Madde — 9. Şurası mukarrerdir ki tarafeyn-i âkideynin her biri için üç azadan mürekkep olmak ve işbu mukavelenamenin müessir bir surette icrasını tesri, üseraya muavenet ve muzaheret ve işbu mukavelenamenin mevaddının icrasına ve bilâhare aynı mesele hakkında akdolunacak itilâfata nezaret etmek vazifesiyle mükellef olmak üzere resmî bir heyet-i mahsusa teşkil olunacaktır.

İşbu heyet azalarına ikamet ettikleri memleket payitahtında ve bu memleket arazisi üzerinde icra edecekleri bilcümle seyahatlerinde muafiyat-ı diplomatikiye

temin olunacaktır. Her iki taraf üseranın iadesiyle muvazzaf resmî heyet-i mahsusa erkânına ber-vech-i âtî hukuku tanımayı taahhüt ederler.

1 — Sefaret ve hükûmetleriyle muhabere etmek.

2 — Üseranın ikamet ettikleri mahalleri ziyaret, memurin-i mahalliye lüzum gördüğü takdirde işbu ziyaretlerinde memurin-i mahsusaya refakat hakkını haizdirler.

3 — İhtiyaç halinde üseranın ilbas ve iaşesi suretiyle ve nakdî surette muavenet.

4 — Memurin-i mahalliye ile bi'l-itilâf diğer taraf-ı memlekette üseranın tahliyesini tanzim, üserayı iade keyfiyetinden haberdar etmek için bilcümle vesaiti istimal, işbu tarifte üseranın lisanı ile ilan yapıştırmak ve matbuatta resmî tebligat yapmak dahi dâhildir.

5 — Resmî mühürler istimal etmek.

Madde — 10. İşbu mukavelename imzasından itibaren payitahtta en geç on gün ve vilâyatta bir ay zarfında ilan edilecektir.

Madde — 11. İşbu mukavelename tasdik muamelesine hacet kalmaksızın imzasını müteakip mer'iyyü'l-icra olacaktır.

Moskova'da nüshateyn olarak 28 Mart 1337 (1921) tarihinde imza edilmiştir.

Yakoviç	Seyfi
Saban	Saffet
Lastrelof	Midhat

ZABIT CERİDELERİNDEN

Hariciye Vekili Yusuf Kemal Bey (Kastamonu) — Malûm-ı âliniz Meclis-i Âlinizin teşekkül ettiği günlerde Hükûmet, Rusya'ya bir heyet gönderdi. O heyet Rusya'ya gitti. Çünkü bizim maruz kaldığımız ahval ile Rusya'nın uğraştığı ahval arasında bir müşabehet vardı, bir müşareket vardı. Binaenaleyh oraya gidecek heyetin Rusya murahhaslarıyla Rusya Hükûmetleriyle müzakerat ve mükâlematlarında Türkiye milletine, Türkiye'ye faydalar geleceği muhtemel idi, mutasavver idi...

Birtakım müstevli devletler bizim memleketimizi menatık-ı nüfuza taksim etmek, bizim hak ve hürriyetimizi elimizden almak istiyorlar. Biliyorsunuz, Sevr Muahedenamesi nedir? Tamamıyla okuyorsunuz, görüyorsunuz değil mi efendim? Hatta çocuklarımızı besleyecek kadar ekmek vermemek istiyorlardı. Biz, bundan kurtulmak istiyorduk. Rusya da ilan ettiği prensiplerle ben cihanın bu gibi şeylerden kurtulmasını istiyorum, diyor.

اخراجات رسمنك الغاسنه دائر قانون

نومرو
۱٤۳

ماده ۱ ــ ۷ محرم ۱۳۳۹ و ۲۰ ایلول ۱۳۳۶ تاریخلی اجراجات رسمی قانونی ملغادر .
ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی الاجرادر.
ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه مالیه واقتصاد وکیللری مأموردر .
۳ آغستوس ۱۳۳۷ و ۳۰ ذی‌القعده ۱۳۳۹

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	٤ آغستوس ۱۳۳۷	۰۸۷	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه
		۰۸۸	مالیه وکالتنه
		۰۸۹	اقتصاد وکالتنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۱۱	۵۱۰ : ۵۰۹ ، ٤۰۵ ، ٤۰۹ ، ۳۸۹ ، ۳۷۱ : ۳٦۹	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۲۳		

İHRACAT RESMİNİN İLGASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
143	3/8/1337 (1921)	Tarih: 4/8/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *20 Eylül 1336 (1920) tarihli İhracat Resmi Kanunu uyarınca alınan ihracat vergisi vatandaşlar üzerinde büyük bir yük olmakla birlikte ticaret hayatını da olumsuz etkilemiştir. Bu kanun; İhracat Resmi Kanununun yürürlükten kaldırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 7 Muharrem 1339 ve 20 Eylül 1336 tarihli İhracat Resmi Kanunu mülgadır.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Riyaset-i Celileye

Daire-i intihabiyem olan Söke, Koçarlı, Çine, Karacasu, Bozdoğan semtlerinde ve mücavir olan Milas ve Muğla cihetlerinde halkın elinde zeytin yağları ve sair malları kalmıştır. Buna sebep işgal altında bulunan Aydın'dan ve Ayvalık semtinden düşmanlar külliyetli zeytinyağı vesaire İzmir ve memaliki ecnebiyeye sevk ederek ucuz fiyatlarla satmasıdır. Halkımızın ihracat resmi pek büyük mazarratını mucip oluyor. Hâkipâki vatanda hayat-ı ticaret sönüyor, mahv oluyor. İhracat resminin mazarratı güneş gibi aşikâr. İhracattan alınacak resmin ithalâta zammedilmesiyle menafi-i azîme hâsıl olacağı derkâr almakla vâkıfı her hal sahib-i kemal olan Heyet-i Celilenin nazar-ı takdir ve irfanına ihracat resminin ilgası hakkında bervech-i âti mevadd-ı kanuniyeyi takdim eylerim.

Aydın Mebusu Esad Efendi

تورکیه بویوك ملت مجلسی رئیسی مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه باش قوماندانلق توجیهنه دائر قانون

نومرو
١٤٤

ماده ١ — ملت ومملکتك مقدراتنه بالفعل واضع الید یکانه قوت عالیه اولان واعضاسندن هربرینك قانون اساسی وتشکیلات اساسیه قانونیله حقوق ومصونیت تشریعیه‌سی طبیعتیله محفوظ وشخصیت معنویه‌سی باش قوماندانلغی حائز بولنان تورکیه بویوك ملت مجلسی قیود آتیه ایله باش قوماندانلق وظیفهٔ فعلیه‌سنه کندی رئیسی مصطفی کمال پاشایی مأمور ایلهمشدر .

ماده ٢ — باش قوماندان اردونك مادی ومعنوی قوتی اعظمی صورتده تزیید و سوق وادارهسنی بر قات دها ترصین خصوصنده تورکیه بویوك ملت مجلسنك بوکا متعلق صلاحیتنی مجلس نامنه فعلاً استعماله مأذوندر .

ماده ٣ — مشارالیه بالاده‌کی مواد ایله مودوع صفت و صلاحیت اوج آی مدتله مقیددر . مجلس لزوم کوردیکی تقدیرده بومدتك انقضاسندن اول دخی بوصفت وصلاحیتی رفع ایدهبیلیر .

ماده ٤ — اشبو نون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی الاجرادر .

ماده ٥ — اشبو قانونك اجراسنه تورکیه بویوك ملت مجلسی مأموردر .

٥ آغستوس ١٣٣٧ و٢ ذی‌الحجه ١٣٣٩

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	٥ آغستوس ١٣٣٧	٥٩٣	باش قوماندانلغه
		٥٩٤	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	١٢	١٧٠١٨٧٢٠:٢١
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	١٦٠٧١٨٩٧٢٢٩٧٢٤٥	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ REİSİ MUSTAFA KEMAL PAŞA HAZRETLERİNE BAŞKUMANDANLIK TEVCİHİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
144	5/8/1337 (1921)	Tarih: 5/8/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa'ya Başkumandanlık unvanı verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Millet ve memleketin mukadderatına bilfiil vazıü'l-yed yegâne kuvvet-i âliye olan ve âzasından her birinin Kanun-ı Esasi ve Teşkilât-ı Esasiye kanunuyla hukuk ve masuniyet-i teşriiyesi tabiatıyla mahfuz ve şahsiyet-i maneviyesi başkumandanlığı haiz bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisi kuyud-ı âtiye ile başkumandanlık vazife-i fiiliyesine kendi reisi Mustafa Kemal Paşa'yı memur eylemiştir.

Madde 2- Başkumandan ordunun maddi ve manevi kuvvetini azamî surette tezyit ve sevk ve idaresini bir kat daha tarsin hususunda Türkiye Büyük Millet Meclisinin buna müteallik salâhiyetini Meclis namına filen istimale mezundur.

Madde 3- Müşarünileyhe bâlâdaki mevadd ile mevdu sıfat ve salâhiyet üç ay müddetle mukayyettir. Meclis lüzum gördüğü takdirde bu müddetin inkızasından evvel dahi bu sıfat ve salâhiyeti refedebilir.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icrasına Türkiye Büyük Millet Meclisi memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Şeref Bey (Edirne) — Vatanın istihlâsı ve milletin istiklâlini istihdaf eden bu kanunun bilâ münakaşa kabulünü arkadaşlardan rica ederim. (Alkışlar)

Reis — Kanunun bilâ münakaşa ve müzakere kabulünü arzu buyuranlar lütfen el kaldırsın. (Kabul sadaları) Kabul edilmiştir.

Mustafa Kemal Paşa (Ankara) — (Umum Meclisin alkışları arasında kürsüye geldiler.) Muhterem arkadaşlar; Meclis-i Âlinin şahsiyet-i mâneviyesinde mütecelli ve mündemiç olan Başkumandanlık vazifesini fiilen ifa etmek üzere bendenizi memur etmiş olduğunuzdan dolayı arzı teşekkür ederim. (Allah muvaffakiyet versin sadaları ve şiddetli alkışlar)

Bu tevcih Heyet-i Celilenizin hakkımdaki itimat ve emniyetinin bariz bir delili olduğundan dolayı benim için pek kıymetli bir taltiftir ve bu mükâfatın hayatımın en kıymetli mükâfatı olacağını arz ederim. (Allah muvaffak etsin sadaları)

Binaenaleyh bu tevcihe kesb-i liyakat etmek için bütün mevcudiyetimi amaliniz dairesinde sarf etmekten bir dakika içtinap etmeyeceğimi ve bunda tereddüt etmeyeceğimi telâkki ve kabul buyurmanızı rica ederim. (Şiddetli alkışlar, Allah muvaffak etsin sadaları)

Efendiler zavallı milletimizi esir etmek isteyen düşmanları inayet-i Subhaniye ile behemehâl mağlup edeceğimize dair olan emniyet ve itimadım bir dakika olsun sarsılmamıştır. (Şiddetli alkışlar)

Bu dakikada bu itminan-ı tammımı Heyet-i Celilenize karşı, bütün millete karşı ve bütün âleme karşı ilan ederim. (Şiddetli alkışlar) Bu itminanımın fiiliyata munkalip olması için yegâne arz-ı ihtiyaç ve iftikar ettiği bir şey varsa o da Heyet-i Celilenizin beni sıyanet etmesi ve milletimizin bana daima muavenet etmesidir. Gerek Heyet-i Celilenizden ve gerek büyük ve şefkatli milletimden daima büyük bir şefkat ve sıyanete mazhar olacağıma dair olan emniyetim büyüktür. Binaenaleyh Heyet-i Celilenizden aldığım feyiz ile bu dakikadan itibaren Başkumandanlık vazife-i fiiliyesine başlıyorum. (Şiddetli alkışlar) (Allah zafer versin sadaları) (Allah muvaffakiyetler ihsan buyursun, dua sesleri)

Şeref Bey (Edirne) — Artık sahife-i istikbalini yazan en büyük Türk Milleti Meclisi; siz mazinin toplanan bütün haşmetli varlığını istikbale en emin bir surette yürüterek milleti lâyık olduğu mevkie is'ad için bugün verdiğiniz karar işte tarihine, ırkına, lâyık bir millet olduğumuzu ispat etti. Vatanımızı istilâ eden düşman yalnız Türk milletini böyle bir kütle-i vahide halinde karşısında gördükçe eriyecek, düşecek ve Türk milletinin çelik gibi azim ve imanı hain düşmanı denizlere dökecektir. (Allah'ın inayetiyle sesleri) Allah'ın atıfeti, Allah'ın zaferi; Allah'ın Kâbesini, Kitabını müdafaa eden Türk milleti ile beraberdir. (İnşallah sesleri) Türk milletinin tarihinde öyle müşkül dakikalar vardır ki bugün hissetmiş olduğumuz bu dakika ona nispetle hiçtir. İşte o dakika da milletin dehasına mihrak olarak zuhur etmiş birçok sahib zuhurlar vardır ve bu, Hazret-i Peygamber Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem Efendimiz hazretlerinin bir hadisine iptina etmektedir. Her açılan devre-i inkılâbın başında muazzam bir dimağ bitmiştir. Sen en büyük milletin Büyük Reisi Mustafa Kemal Paşa hazretleri; milletin senin omuzlarına yüklettiği bu muazzam yükü, bu zafer alemini bu milletin al bayrağını, zafer merasimini ta ilerilere götüreceksin.

Bugün İzmir'de, Edirne'de, Balıkesir'de bütün mazlum ve masum inleyen saçı bitmedik ağlayan biçarelerin namusunu, ırzını bu milletin azim ve imanıyla ve Allah'ın inayetiyle sen kurtaracaksın. Tarihe namın altın harflerle geçecektir. (Alkışlar)

Reis — Efendim! Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa hazretlerine Başkumandanlık tevcihine dair olan kanun tayin-i esamiyle[1] reye konulduğu zaman 184 zat reye iştirak etmiş ve 184 zat da müttefikan kabul reyi vermiştir ve bu suretle kanun kabul edilmiştir. (Şiddetli alkışlar)

Süleyman Sırrı Bey (Yozgat) — Paşa hazretlerinin muvaffakiyetleri için bir dua edilmesini teklif ediyorum.

1 Milletvekillerinin, üzerinde ismi yazılı iki çeşit oy pusulasından ya kabul manasına gelen beyaz pusulayı ya da ret manasına gelen kırmızı pusulayı oy sandığına atmasıyla gerçekleşen ad okunarak yapılan açık oylama yöntemidir.

الویهٔ ثالثه‌ده ویرکولرك صورت جبایتنه دائر قانون

نومرو
۱٤۰

ماده ۱ — ۱۳۳۷ سنه‌سنه مخصوص اولمق اوزره قارص ، آردهان ، آرتوین لوالریله ایفدیر ، سورمه‌لی قضالرنده اراضی ، اعشار ویرکولریله قرایه عائد املاك ویرکوسی یرینه قائم اولمق اوزره روس اداره‌سی زماننده جاری منقطوع ویرکو استیفا اولنور .

ماده ۲ — برنجی ماده‌یه توفیقاً هرقریه‌نك روبله اولهرق تحقق ایدن ویرکوسی اون روبله آلتی یوز غروش حسابیله عثمانلی اوراق نقدیه‌سی اوزرندن تحصیل ایدیلیر .

ماده ۳ — اشبو قانونك نشرندن اول اراضی، اعشار ، املاك ویرکولری حقنده یاپیلان معاملات کأن لم یکن در.

ماده ٤ — اشبو لوالر وقضالر خالقندن اولوب ۱۳۳۷ سنه‌سی ظرفنده مهاجرتدن عودت ایدنلر مقطوع ویرکودن معافدرلر .

ماده ٥ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعیدر .

ماده ٦ — اشبو قانونك اجراسنه مالیه وکیلی مأموردر .

۱۱ آغستوس ۱۳۳۷ و ۸ ذی‌الحجه ۱۳۳۹

	تاریخ	نومرو	مقام
یوروك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۳ آغستوس ۱۳۳۷	٦۰۹	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
		٦۱۰	مالیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندکی مذاکرات نهرستی :	۱۲	٦۰:٦٤:٦٦:٦۷
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۲٤۰	

ELVİYE-İ SELÂSEDE VERGİLERİN SURET-İ CİBAYETİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
145	11/8/1337 (1921)	Tarih: 13/8/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; sadece 1921 yılında uygulanmak üzere Elviye-i Selâse olarak bilinen Kars, Ardahan, Artvin livaları ile Iğdır ve Sürmeli kazalarında vergilerin eski usul maktu olarak alınması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 1337 senesine mahsus olmak üzere Kars, Ardahan, Artvin livalarıyla Iğdır, Sürmeli kazalarında arazi, aşâr vergileriyle kurâya ait emlâk vergisi yerine kaim olmak üzere Rus idaresi zamanında cari maktu vergi istifa olunur.

Madde 2- Birinci maddeye tevfikan her karyenin ruble olarak tahakkuk eden vergisi on ruble altı yüz kuruş hesabıyla Osmanlı evrak-ı nakdiyesi üzerinden tahsil edilir.

Madde 3- İşbu kanunun neşrinden evvel arazi, aşâr, emlâk vergileri hakkında yapılan muamelât keenlemyekündür.

Madde 4- İşbu livalar ve kazalar halkından olup 1337 senesi zarfında muhaceretten avdet edenler maktu vergiden muaftırlar.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meridir.

Madde 6- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Maliye Vekili Hasan Bey (Trabzon) — Efendim! Bu Heyet-i Celilenizin bir kararı üzerine yapılmıştır. Malûm-ı âliniz olduğu veçhile harekât-ı askeriye sahası olan yerlerde bu sene âşar

muamelâtının tahmin usulüyle cibayeti hakkındaki lâyiha-i kanuniyenin Elviye-i Selâse'de de tatbiki mevzuubahis idi. O lâyiha-i kanuniyenin müzakeresi esnasında bir takrir kabul edilmiş ve o takrirde Elviye-i Selâse'de eskiden beri câri olan maktu vergi usulünün bu seneye mahsus olmak üzere de tatbiki esas kabul edildi. Bu lâyihanın evvelâ Kavanin-i Maliye ve sonra Muvazene-i Maliye Encümenlerinde tetkikine vakit yoktur. Muamelât-ı öşriye; başlamak üzere hattâ birçok yerlerde başlamış olduğundan eğer encümenlerden lâyihayı geçirmek suretiyle intaç edecek olursak o vakit bittabi meriyetine dair elimde, bir kanun bulunmadıkça bendeniz muameleyi durduramayacağım, âşar muamelesini Elviye-i Selâse'de tatbika mecbur olacağımdan müstaceliyetle bunun kabul edilmesi lazım olduğu düşünülmüş ve Elviye-i Selâse mebuslarının müracaatı üzerine bendeniz de kendileriyle birleşerek bu kanunu hazırladık... Efendim, Heyet-i Umumiyesi hakkında arz-ı malûmat etmemi arzu buyuruyorsanız arz edeyim. Şimdi mebus arkadaşlarımızın verdikleri hesabata nazaran elde ettiğim malûmat şudur: Âşar ve arazi vergileriyle kuraya mahsus emlâk vergisi yerine kaim olmak üzere Rus idaresindeki maktu vergiyi ahzedeceğiz. Bilumum tekâlif-i devletin yerine kaim olmak üzere değildir. Bunu mebus arkadaşlarımız da teklif etmiyorlar. Yalnız âşar ve arazi vergileriyle, köylerdeki emlâk vergisi yerine kaim olmak üzeredir. Binaenaleyh ağnam resmi zaten tahakkuk etmiş ve cibayet edilmiştir. Temettü vergisi hakkındaki kanunlarımız, erbab-ı sanayi ve ticaret hakkındaki kanunlarımız, diğer aksam-ı memlekette olduğu gibi Elviye-i Selâse'de de tatbik edilecektir. Fakat âşar muamelâtının malûm olan şeklinin o memlekette yapacağı su-i tesiri ve muamelâtın mazbut olmaması ve köylerin dağınık olması hesabıyla bilhassa orada tevlit edeceği mehazir itibarıyla bendeniz müracaat ediyorum. Bu sene bir tecrübe devresi yaparız. Gelecek sene daha ziyade tetkikat yapabilir, malûmat alabiliriz. İcap ederse hepsini bir olarak tensik eder ve umumi bir şekle ifrağ ederiz. Gelecek sene bu şekilde fayda görülürse bunun için de ayrıca bir teklifte bulunuruz.

Fahrettin Bey (Kars) — Şimdi efendiler! biz Elviye-i Selâse hakkında bu istediğimiz maktu vergi usulü ile hem Hükûmetin menfaatini nazar-ı dikkate aldık, hem de ahalinin. Rus vergisinde ağnam da dâhildir. Onlar bir tek maktu fiyat olmak üzere vergi alıyordu. Elyevm defterler de mevcuttur. Hâlbuki ağnam tadat edildi. Bunların rüsumu alındı. Fakat bu çıktıktan sonra burada yazıldığı veçhile yalnız âşar ve emlâk için vergi vereceğiz. Ağnam tadadında birçok yolsuzluklar oluyor. Gelen mültezimler ahaliye birçok sıkıntılar verdi. Memleketimizde 120 pare karye hiç tohum ekmemiştir. Maliye bundan istifade edemeyecektir. Bu ekmeyenlerden âşar alınamaz. Fakat ağnam rüsumunu bunlar vermişlerdir. Yalnız bu verginin orada bir komisyon vasıtasıyla cibayeti lâzımdır. Çünkü Ermeni zulmünden tahrip edilmiş karyeler var. Ermeni felâketinden kurtulmak için hicret etmiş ahali vardır. Bu ahali 1337 senesinde muhaceretten henüz hanelerine avdet ediyorlar. Bunlar birçok felâketlere maruz kalmışlardır. Şimdi oradan buradan komşularından araba alıp ağaç taşıyıp yine karyelerini şenlendirmeye çalışıyorlar. Biz kanuna ilâve edilmek üzere bir madde teklif ediyoruz ki: 1337 senesinde muhaceretten karyelerine avdet edenlerden bu vergi alınmasın, bu vergiden muaf tutulsun. Zaten onlar zahire almamışlar ki Maliyeye zahire versinler, karyelerine yeni gelmişlerdir. Tabiî Büyük Millet Meclisi muvafakat ederse bunların muaf tutulmasını rica ederim.

بودور اوغلی احمدك مدت بقیهٔ محکومیتك عفوینه دائر قانون

نومرو
۱٤٦

ماده ۱ ــ قتل مادهسندن دولایی اون بش سنهیه محکوم وقسطمونی حبسخانهسنده محبوس بولنان بودور اوغلی احمدك تحقق ایدن معلولیت وشیخوختنه مبنی مدت بقیهٔ محکومیتی عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانونك اجراسنه داخلیه وعدلیه وکیللری مأموردر .

۲۷ آغستوس ۱۳۳۷ و ۲۲ ذیالحجه ۱۳۳۹

بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۲۸ آغستوس ۱۳۳۷	٦٨٠	اجراوکیلری هیئتی ریاستنه
	٦٨١	داخلیه وکالتنه
	٦٨٢	عدلیه وکالتنه

مجلس ضبط حریدهلرندهکی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۱۲	۸۹

اشبو قانونت علاقهدار اولدیغی دیکر قانونلر :

BODUROĞLU AHMED'İN MÜDDET-İ BAKİYYE-İ MAHKÛMİYETİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
146	27/8/1337 (1921)	Tarih: 28/8/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; katl maddesinden dolayı on beş seneye mahkûm edilen Boduroğlu Ahmet'in kalan hapis cezasının tabip raporuna istinaden sakatlık ve kocama nedeniyle affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Katl maddesinden dolayı on beş seneye mahkûm ve Kastamonu Hapisanesinde mahpus bulunan Boduroğlu Ahmed'in tahakkuk eden malûliyet ve şeyhuhetine mebni müddet-i bakiyye-i mahkûmiyeti affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Tabip Raporu

10 Kânunusani 1337 tarihli Sıhhiye Müdüriyetinden muhavvel evrak üzerine heyetimizce muayenesi talep edilen Kastamonu Hapishanesinde mahkûm Araç kazasının Kel karyesinden Boduroğlu Ahmed'in icra kılınan muayenesinde sinninin tahminen yetmiş beş, sekseni mütecaviz olduğu ve mukteza-yı şeyhuhet inhina-i amud-i fikari ve fıtk-ı kebir-i muzaaf ve tasallub-ı şerayin ile müterafik sâd-ı şeyhi gibi ilel ve emrazla malûl ve inhitat-ı kuva-yı umumiye-i bedeniyesi de ayrıca meşhut olduğu cihetle ömr-i tabiîsini ikmal eylemek üzere bulunan merkumun marü'l-arz işbu hastalıklarının gayrikabil-i tedavi ve ıslah olduğunu mübeyyin işbu heyet-i sıhhiye raporu bi't-tanzim takdim kılındı.

20 Kânunusani 1337

مفتیلرك تقاعددن استثناسی حقنده قانون

نومرو
۱٤۷

ماده ۱ — علی‌العموم مفتیلر افتایه مقتدر اولهمیه‌جق درجه‌ده علیل ومریض اولدقلری فناً ثابت اولمادقچه ویاخود آرزوی ذاتیاریله تقاعدلرنی طلب ایلدیکه تحدید سنه تابع اولهماز وتقاعده سوق ایدیله‌مزلر .

ماده ۲ — بو وجهله معلولیتلری فناً ثابت ولدی‌الاقتضا معزول‌اولان مفتیلر حقنده ملکیه تقاعد و معزولیت قانونی موجبنجه معامله اولنور .

ماده ۳ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ٤ — اشبو قانونك اجرای احکامنه امور شرعیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۲۷ آغستوس ۱۳۳۷ و ۲٤ ذی‌الحجه۱۳۳۹

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی

تاریخ	نومرو	مقام
۲۸ آغستوس ۱۳۳۷	٦۸۳	احرا وکیللری هیئتی ریاستنه
	٦۸٤	شرعیه وکالتنه
	٦۸٥	مالیه وکالتنه

مجلس ضبط حریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی : جلد ۱۲ صحیفه ۹۱:۹۳

اشبو قانونك علاقه اولدیغی دیکر قانونلر:

MÜFTÜLERİN TEKAÜTTEN İSTİSNASI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
147	27/8/1337 (1921)	Tarih: 28/8/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; müftülerin görevi yerine getiremeyecek derecede yaşlı ve hasta olmadıkları veya kendi istekleri ile emeklilik talebinde bulunmadıkları sürece, emeklilik yaşı olan 65 yaşını tamamlamış olsalar dahi emekli edilmemeleri amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Alelumum Müftüler iftaya müktedir olamayacak derecede alîl ve marîz oldukları fennen sabit olmadıkça veyahut arzu-yı zatileriyle tekaütlerini talep eylemedikçe tahdid-i sinne tabi olamaz ve tekaüde sevk edilemezler.

Madde 2- Bu vecihle malûliyetleri fennen sabit ve lede'l-iktiza mazul olan müftüler hakkında Mülkiye Tekaüt ve Mazuliyet Kanunu mucibince muamele olunur.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Umur-ı Şeriyye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Reis — Madde 1. - Alelûmum kaza ve vilâyet müftüleri ifa-yı iftaya muktedir olamayacak derecede alil ve mariz oldukları sabit olmadıkça veyahut arzu-yı zatileriyle tekaütlerini talep eylemedikçe muamele-i tekaüdiyeden müstesnadır.

Bir Mebus Bey — Liva kelimesinin ilâvesini rica ederim.

Behçet Bey (Kengırı) — Vilâyet ve kaza kelimelerinin kaldırılmasıyla madde tashih edilmiş olur. Alelûmum müftüler denilmelidir.

Ali Sururi Efendi (Karahisar-ı Şarki) — Böyle denilirse alay müftülerine de şamil olur mu? Lâyihayı teklif eden alay müftülerini nazar-ı itibara almamış, sonra da bir mahzur tevellüt etmesin.

Vehbi Bey (Karesi) — Müftü deyince kaza, liva müftüleriyle bazı nahiyelerde bulunan müftülere şâmildir. Alay müftüsüne daima alay müftüsü denir. Onlar müftülere dâhil değildir. Bu mesele zapta geçtikten sonra daha ziyade tavazzuh eder.

Reis — Bir teklif var: Kaza ve vilâyet tâbiratını kaldırırsak umumi olur, diyorlar. Bazı arkadaşlar da alay müftüleri için itiraz ediyor. Vehbi Bey buna cevap verdi ve zapta geçerse bu süratle tefsir edilir dediler. Kaza ve liva kelimelerinin maddeden tayyını kabul ediyor musunuz? (Hay hay sesleri)

Vehbi Bey (Karesi) — Reis Bey! Tahdid-i sin olmaksızın da 65 yaşına girmeksizin de müddet-i tekaüdiyesini doldurmuş olanlar bulunabilir. Ve olabilir ki 65 yaşına girmiş olsa dahi tekaüde dâhil olmaz. (O demektir sesleri) Altmış yaşına girmiş bir müftü olur. Müddet-i tekaüdiyesini doldurmuş olur. Tahdid-i sinne tâbi değildir. Fakat tekaüde sevk edilebilir. Yoksa tahdid-i sin olamaz, talep eylemedikçe tahdid-i sinne tâbi tutulmaz, bunun için tekaüde sevk edilemez demek lâzım gelir.

قانون جزائك ٢٤٢ و ٢٤٣ نجی ماده‌لرینی معدل قانون

نومرو
١٤٨

ماده ١ — قانون جزائك ٢٤٢نجی ماده‌سی بروجه آتی تعدیل ایدلمشدر :

علی‌العموم قمار اویناپان واویناتان وقمارخانه کشاد ایدن وقمار اویناپانلره بیلهرك اقراضاتده بولنان اشخاص بر آیدن آلتی آیه قدر حبس واون‌لیرادن یوز لیرایه‌قدر جزای نقدی‌یه‌دخی محکوم ایدیلیرلر. وقمارمحلنده قمار ایچون موضوع نقود واشیا ضبط ومصادره اولنه‌رق اشبواشیا ونقودك ربعی جرمی میدانه چیقارمقده خدمتی سبق‌ایدنلره ویریلیر سالف‌البیان افعال جرمندن برینی ارتکاب ایدنلر مأمورین ملکیه وضابطان ومنسوبین عسکریه‌دن ایسه‌لر بالاده‌کی جزالردن ماعدا برنجی دفعه‌سنده موقتاً وتکرارنده مؤبداً مأموریتدن طرد اولنورلر .

ماده ٢ — قانون جزائك ایکی یوز قرق اوچنجی ماده‌سی بروجه آتی تعدیل اولنمشدر :

بلا استثنا بیانقو کشاد ایدنلر کذلك (بر آیدن آلتی آیه قدر) حبس اولنور و اون لیرادن یوز لیرایه قدر جزای نقدی آنور . بیانقویه قونلش اولان اشیا ونقود خزینه نامنه ضبط اولنور .

ماده ٣ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعیدر .

ماده ٤ — اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

١ ایلول ١٣٣٧ و ٢٨ ذی‌الحجه١٣٣٩

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
٢ ایلول ١٣٣٧	٧٠٠	اجراوکیلری هیئتی ریاستنه
	٧٠١	عدلیه وکالتنه

مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات خلاصتی :

جلد	صحیفه
٦	٧:٨
١٢	١٠٦:١٠٨،١١٨:١٢٤،١٢٤:١٢٩

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

KANUN-I CEZANIN 242 VE 243'ÜNCÜ MADDELERİNİ MUADDİL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
148	1/9/1337 (1921)	Tarih: 2/9/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Ceza Kanununun kumarı düzenleyen 242'nci maddesi ve şans oyunlarını düzenleyen 243'üncü maddelerindeki cezaların yeniden düzenlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Kanun-ı Ceza'nın 242'nci maddesi ber-vech-i âti tadil edilmiştir:

Alelumum kumar oynayan ve oynatan ve kumarhane küşat eden ve kumar oynayanlara bilerek ikrazatta bulunan eşhas bir aydan altı aya kadar hapis ve on liradan yüz liraya kadar ceza-yı nakdiye dahi mahkûm edilirler. Ve kumar mahallinde kumar için mevzu nükud ve eşya zapt ve müsadere olunarak işbu eşya ve nükudun rub'u cürmü meydana çıkarmakta hizmeti sebk edenlere verilir. Salifü'l-beyan efal cürmünden birini irtikâp edenler memurin-i mülkiye ve zabitan ve mensubin-i askeriyeden iseler bâlâdaki cezalardan maada birinci defasında muvakkaten ve tekerrüründe müebbeden memuriyetten tard olunurlar.

Madde 2- Kanun-ı Ceza'nın 243'üncü maddesi ber-vech-i âti tadil olunmuştur:

Bilâ-istisna piyango küşat edenler kezalik (bir aydan altı aya kadar) hapsolunur ve on liradan yüz liraya kadar ceza-yı nakdi alınır. Piyangoya konulmuş olan eşya ve nükud hazine namına zaptolunur.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meridir.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Vehbi Efendi (Konya) — Efendim! Bütün milletlerin payidar olması salâh-ı hal ile muttasıf olmalarına bağlı olduğu gibi bir ailenin de payidar olması o ailenin, ev halkının salâh-ı hal ile muttasıf olması ile kaimdir. Şimdi her birerlerinizden soruyorum: Kumar denilen şey nazar-ı şer'ide

haram olduğu gibi örfen, aklen, âdeten mazarratı mucib olduğunda şüphe yoktur. Efendiler! Kumar yüzünden harap olan aileleri, kumar yüzünden vâki olan belâyayı unuttuk mu? Kumar insanların yekdiğerine karşı husumetini ve yekdiğerine karşı birçok mazarratı icat etmiştir. Bunun men'i hakkındaki bir madde-i kanuniyenin şu Meclisten reddi, bu Hükûmet, bir Hükûmet-i İslâmiye ve Meclis, bir Meclis-i İslâm olmak itibarıyla rica ederim, nasıl reddolunuyor ve bu ret nasıl kabul olunuyor? (Kanun-ı Ceza var sadaları) Kanun-ı Ceza'yı tatbik etmiyorlar. Et-tekrarı ahsen velevkâne yüz seksen. Rica ederim, adliyeden zaten bıktık usandık, inşallah bu kürsüden o kanunların yanmasına dair bir karar verilecektir. Bunu iyi bilmeli, bu kürsüde adliye kanunlarının tamamen yakılmasına dair bir karar verilecektir. Bunun için rica ederim, bir Men'-i Müskirat Kanunu yaptık, ne kadar gürültüler çıkardık.

Hatrımda kaldığına göre muarız bir arkadaşımız dedi ki; efendiler; Men'-i Müskirat Kanununa ben son derece muterizim. Fakat bu defa İstiklâl Mahkemesine âza olarak gitti geldi, halkta o kadar bir hüsn-i tesir hâsıl etmiştir ki; daha bu Meclisin bu kanunun fevkinde hiçbir kanunu yoktur, dedi. O arkadaşımızın ismini de söyleyeceğim. O arkadaşımız Saruhan Mebusu Necati Bey'dir ve benim kulağım bunu duydu. Efendim rica ederim, bunu kürsüden söyledi. Bunun gibi efendiler, kumarın men'i hakkında ve oynamaya cesaret edenler hakkında ceza tayin edelim. Ayrıca bir madde-i kanuniye çıkarırsak bu Meclis kendi şeref ve haysiyetiyle mütenasip bir kanun daha çıkarmış olacaktır. Rica ederim, bu kanunu reddetmek doğru değildir ve muvafık olamaz. Müzakere edelim, çıkaralım yalnız tadil edeceğimiz maddeleri tadil edelim.

وان ولایتی داخلنده ایکی ناحیه‌نك لغویله (ذیلان دره‌سی) و (صاری صو) نامیله ایکی ناحیه تشکیلی حقنده قانون

نومرو
۱۴۹

ماده ۱ — وان ولایتنه ملحق کواش قضاسی داخلنده (قارقار) ووان مرکز قضاسنه مربوط (اوه‌رك) ناحیه‌لری لغو ایدیله‌رك ارجیش قضاسی داخلنده (ذیلان دره‌سی) و(صاری صو) نامیله مجدد ایکی ناحیه تشکیل ایدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مریعی‌در .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجرای احکامنه داخلیه وکیلی مأموردر .

۳ ایلول ۱۳۳۷ و ۱ محرم ۱۳۴۰

	تاریخ	نومرو	مقام
مبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۹ مایس ۱۳۳۷	۷۰۸	اجراوکلری هیئتی ریاستنه
		۷۰۹	داخلیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۱۲	۱۱۵:۱۱۶،۱۳۳
اشبو قانونه علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :		

VAN VİLÂYETİ DÂHİLİNDE İKİ NAHİYENİN LÂĞVIYLA (ZİLANDERESİ) VE (SARISU) NAMIYLA İKİ NAHİYE TEŞKİLİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
149	3/9/1337 (1921)	Tarih: 4/9/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; nüfusunun az olması nedeniyle Van merkezine bağlı Everek nahiyesi ile Gevaş kazasının Karkar nahiyesinin kaldırılması ve Erciş'te bulunan Zilanderesi ve Sarısu adlarıyla iki nahiye kurulması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Van vilâyetine mülhak Gevaş kazası dâhilinde (Karkar) ve Van merkez kazasına merbut (Everek) nahiyeleri lâğvedilerek Erciş kazası dâhilinde (Zilanderesi) ve (Sarısu) namıyla müceddet iki nahiye teşkil edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meridir.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Van vilâyeti dâhilindeki kazalar meyanında gerek cesamet ve ehemmiyet-i mevkiiyesi ve gerek varidatının diğerlerinden farklı olması itibarıyla birinci derecede olan Erciş kazasında hiçbir nahiye teşkil edilmediğinden inzibat ve idarece müşkülât çekilmekte olduğu ve ahalisinin cüziyetine binaen ve nahiye halinde idaresine de ihtiyaç olmadığı anlaşılan Van merkezine merbut Everek ve Gevaş kazasına muzaf Karkar nahiyelerinin lağvı ile buna mukabil Erciş dâhilinde Zilanderesi ve Sarısu namıyla müceddeden iki nahiye teşkili muamelât-ı umumiye ve masalih-i ahali nokta-i nazarından muvafık görülmüştür.

Nebil Efendi (Karahisarı Sahib[1]) — Şimdi Efendim! Bu okunan lâyiha-i kanuniyede bahsolunan nahiye teşkilâtı doğrudan doğruya İdare-i Vilâyat Kanunu mucibince mecalis-i umumiyeye aittir. Orada sarahaten beyan eder ki; bir nahiye merkezinin tebdili veya müceddeden bir nahiye teşkili veyahut bir karyenin diğer nahiyeye rabıt ve ilhakı doğrudan doğruya İdare-i Vilâyat Kanunu mucibince mecalis-i umumiyeye verilmiştir. Burada müzakere edilemez. Bu hak onlarındır, reddini teklif ederim.

Vehbi Efendi (Konya) — Efendim! Nebil Efendi'nin söylediği doğru olmakla beraber iki nahiyeyi lâğvediyoruz, iki nahiye teşkil ediyoruz. Lâğvedeceğimiz nahiyeler nerelerdedir? Teşkil edilecek nahiyeler nerelerdedir? Lağvı lâzım mıdır? Değil midir? Bu lüzuma dair mahallî mebusları izahat versin.

Cavid Bey (Kars) — Bu işler hakkında Van Mebusu arkadaşlarımız izahat verebilirler. Fakat kimse söz almadı. Bendeniz iki sene Van'da bulunduğum için arz edeceğim. Bunlar boş olan nahiyelerdir. Ahalisi yerlerine gidememiştir, yeniden de iskân edilememiştir, boş duruyor. Yeniden teşkili teklif edilen nahiyeler de kalabalıktır, aşair çoktur; karye halinde idaresi müşküldür. Bunun için teklif ediliyor. Eğer vilâyet kanunlarını acilen müzakere edip çıkaracaksak bunu tehir edelim. Fakat uzun zamanlardır duruyor. İhtimal ki çıkması için uzun münakaşalara ihtiyaç vardır. Onun için Hükûmetin teklifini kabul etmek ahalinin daha ziyade nef'inedir. O halde kabulü lâzımdır.

Hamdi Namık Bey (İzmit) — Efendim! Bendeniz bu kararın imzasında bulunmadım. Nebil Efendi Hazretlerinin beyan buyurdukları mütalâa varit değildir. Çünkü mesele tebdil veya tahvil-i irtibat gibi bir şey değildir, iki nahiye lâğvediliyor, yerine iki nahiye teşkil ediliyor. Malûm-ı âliniz yeni yapılan teşkilât için bu noktadan dolayı kanuna ihtiyaç vardır.

1 Afyonkarahisar

اصول محاكمهٔ شرعيه قرارنامه‌سنك بدنجى ماده‌سنه علاوه ايديلن موادحقنده قانون

نومرو
۱۰۰

ماده ۱ — اصول محاكمهٔ شرعيه قرارنامه‌سنك بدنجى ماده‌سنه بروجه آتى فقرات علاوه اولنمشدر .

اموال غير منقوله وموائجاريه‌دن ماعدا حصهٔ ارثيه‌دن متولد خصوصاتايله موجب تحرير تركه‌نك حين تحريرنده تركه‌دن كرك عين وكرك دينه متعلق اولهرق اقامه اولنه‌جق استحقاق دعالرى وزوجين آره‌سنده حدوث ايده‌جك مهر ونفقه دعولرى مباشنده اقامه اولنان اشياى جهازيه وذاتيه دعوالرى دخى محكمهٔ شرعيه‌ده رؤيت وفصل اولنور .

ماده ۲ — اشبو قانون تاريخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه عدليه وكيلى مأموردر .

۵ ايلول ۱۳۳۷ و ۳ محرم ۱۳۴۰

بوبوك ملت مجلسى رياستندن تبليغى :

تاريخ	نومرو	مقام
۸ ايلول ۱۳۳۷	۷۱۲	احراوكالتى هيئتى رياستنه
	۷۱۳	عدليه وكالتنه

مجلس ضبط جريده‌لرندهكى مذاكرات قه‌سمى :

جلسه	صحيفه
۱۲	۱۴۸:۱۴۶:۱۴۲:۱۳۷

اشبو قانونك علاقه‌دار اولديغى ديگر قانونلر :

USUL-İ MUHAKEME-İ ŞERİYYE KARARNAMESİNİN YEDİNCİ MADDESİNE İLÂVE EDİLEN MEVAD HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
150	5/9/1337 (1921)	Tarih: 8/9/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Eşler arasındaki mehir ve nafaka uyuşmazlıklarına ilişkin davaların bir kısmı Şeriye mahkemelerinde bir kısmı ise Hukuk ya da Sulh mahkemelerinde görülmektedir. Bu kanun; usulü Muhakeme-i Şer'iye Kararnamesi'nin 7'nci maddesine bir fıkra eklenerek anılan sürecin Şeriye mahkemelerinde görülebilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Usul-i Muhakeme-i Şeriyye Kararnamesinin yedinci maddesine ber-vech-i âti fıkarât ilâve olunmuştur:

Emval-i gayr-i menkule ve mevadd-ı ticariyeden maada hisse-i irsiyeden mütevellit hususat ile mucib-i tahrir terekâtın hîn-i tahririnde terekeden gerek ayn ve gerek deyne müteallik olarak ikame olunacak istihkak davaları zevceyn arasında hudus edecek mehir ve nafaka davaları meyanında ikame olunan eşya-yı cihaziye ve zatiye davaları dahi mahkeme-i şeriyyede rüyet ve fasıl olunur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Riyaset-i Celileye

Mehakim-i Şeriyeye müracaat eden erbab-ı masalihin ekserisi aceze-i nisvan ve eytam ve eramilden ibaret olduğu malûm-ı âlileridir. Hâlbuki mehakim-i mezkûre için tedvin edilen usul-i

muhakematta hükkâm-ı şer"in vezaifi hasr u tazyik edildikten başka bir dâvada bir kimseyi dört mahkemeye ayrı ayrı müracaat etmek mecburiyetinde bulundurmaktadır. Mahkemeden mahkemeye takib-i davadan melâl-pezir olanlar ekseriya davalarını takipten vazgeçtikleri gibi herkes de usul-i takib-i davaya aşina olamayacağından vekil tutmaya ve bazen hisse-i irsiyeden ziyade masraf ihtiyarına mecbur kalıyorlar. Meselâ zevci vefat eden bir kadın terekeden hisse ve mehrini talep etmek için Mahkeme-i Şeriyeye müracaat edip de bâzı eşya-yı zâtiyesinin kayınvalidesi tarafından zapt edildiğini dâva ederse mehir dâvasının niyetiyle beraber Mahkeme-i Şeriye eşya-yı zatiye dâvası da rüyet edememekte olduğundan eşya-yı zatiyesi beş bin kuruştan dûn ise Sulh mahkemesine; ziyade ise Hukuk mahkemesine ve şayet terekede bir poliçe zuhur ederse Ticaret mahkemesine müracaat gibi müziç ahval karşısında kalıyor. Bu gibi daha bazı esbaptan dolayı hisse-i irsiyeden mütevellit deavinin taksim ve tevziine mehakim-i mezkûreye mezuniyet itasında fevaid-i âdide mevcut bulunduğundan Usulü Muhakemat-ı Şeriye Kararnamesi'nin tevlid eylediği müşkülâtı bertaraf etmek üzere teklif eylerim.

Kayseri Mebusu Atıf Bey

Adliye Vekili Refik Şevket Bey (Saruhan) — Efendim! Malûmuâliniz Usulü Muhakemat-ı Şeriye Kararnamesi çıkınca mehakim-i şeriye ile mehakim-i nizamiye arasındaki vezaifin aslı, mahkeme-i şeriyede bulunduğu zaman, fer'i, mehakim-i nizamiyede bulunuyor. İşte böyle ihtilâfat vardır. Bu teklifle bu usul-i muhalefet kaldırılmıştır. Eski şekilde muhalefet kalmamıştır. Fakat bazı öyle işler oluyor ki bazı öyle hâdisat husule geliyor ki aslı mahkeme-i şeriyede bulunduğu zaman fer'i mehakim-i nizamiyededir. Hâlbuki bu suretle bir adamı bir meseleden dolayı iki mahkemeye koşturmak zahmeti icap ediyor. Bunu nazar-ı dikkate alan sahib-i teklif şu şekilde bir mütalâa dermeyan etmiş ve Adliye Encümeni de kabul etmiş ve bendeniz tamamen bu fikirdeyim. Eshab-ı masalihe bir suhulet gösteriyor. Çünkü terekeyi tahrir eden mahkeme-i şeriye iken ve ona vâzıu'l-yed iken alacak davasının başka mahkemede ikame edilmesi, ilam alınması gibi uzun işler oluyor. Hâlbuki vâzıu'l-yed mahkemeye dava etmek muvafık olur.

Nebil Efendi (Karahisar-ı Sahib) — Müsaade buyurursanız usul-i muhakemat-ı şeriyenin maddesi nedir? Bilmiyoruz ki fer'i üzerinde yani tadil olunacak madde üzerinde beyan-ı fikir edelim. Münasip ise bunlar bir kere tab' olunsun.

Vehbi Bey (Karesi) — Bu mahkemelerden her zaman şikâyet ediyoruz. Hâlbuki Adliye Vekili Beyefendi'nin izahatına nazaran bu gibi işleri tavikten ziyade tacil etmelidir. Davaları mahkeme-i şeriyeye vermekle işler tacil edilmiş olacak. Binaenaleyh bunun kabulünü rica ediyorum.

ماده ۱۲ ــ معدن نظامنامه‌سنك ۷۷ نجی و ۷۸ نجی ماده‌لریله اشبو قانون احکامنه معارض ایدن علی‌العموم مواد نظامیه ملغادر .

ماده ۱۳ ــ معدن اوجاغی عاملری برمسجد وکنیج عمله‌یه کیجه درسلری ویرمك اوزره بر مکتب یاپمغه ومعلم طوتمغه مجبوردرلر .

ماده ۱٤ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۱۵ ــ اشبو قانونك اجراسنه عدلیه واقتصاد وکیللری مأموردر .

۱۰ ایلول ۱۳۳۷ و ۸ محرم ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۰ ایلول ۱۳۳۷	۷٤۸	اجراوکیلری هیئتی ریاستنه
		۷٤۹	اقتصادوکالتنه
		۷۵۰	مالیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندکی مذاکرات فهرستی :	۱۰	۱۹٤:۲۲٤
	۱۲	۱۶۳:۱۷۰

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

ارکلی حوضهٔ فحمیه‌سی معدن عمله‌سنك حقوقنه متعلق قانون

نومرو
۱۵۰

ماده ۱ — معدن اوجاقلرنده مستخدم عمله‌نك بیتوتلری وتأمین استراحتلری ایچون هراوجاق جوارنده اقتصاد وکالتجه تنظیم ایدیلن نمونه‌لره توفیقاً عمله قهوشلریله حمام انشاسنه اوجاق عاملری مجبوردر .

ماده ۲ — معدن ایشلرنده عمله‌نك جبراً استخدامی و آتفاریه صورتیله هرهانکی بر ایشه سوقی ومعدن اوجاقلری داخلنده اون سکز یاشندن دون اولانلرك استخدامی ممنوعدر .

ماده ۳ — هرمعدنجی استخدام ایتدیکی عمله‌نك مقدار اجرتیله کیمه‌سنی‌مبین نمونه‌سنه‌توفیقاً منتظم دفترطوتمغه وبو دفتری عمله برلسکی مفتشنه واقتصاد وکالتی مأمورلرینه برای تدقیق ابرازه مجبوردر .

ماده ٤ — علی‌العموم معدنجیلر نظامنامهٔ مخصوصنه توفیقاً عمله طرفندن تشکیل اولنه‌جق احتیاط و تعاون صندقلرینه بهرماه ظرفنده استخدام‌ایده‌جکلری عمله اجورات‌عمومیه‌سنك یوزده برندن دون اولماق اوزره معاونت تقدیره‌ده بولنمغه مجبوردرلر .

ماده ٥ — عمله‌نك ذاتنه عائد اولوب اثنای عملیاتده قیریلان آلات وادواتیله تقلیات اثناسنده تلف اولان حیواناتی معدنجی طرفندن تضمین اولنور .

ماده ٦ — بالعموم معدنجیلر خسته وقضازده اولان عمله‌یی مجاناًمداوی ایتدیرمکه وبونی تأمیناً معدن‌جوارنده خسته‌خانه، اجزاخانه وشهادتنامه‌لی اطبا بولوندیرمغه مجبوردرلر . بونلرك تعیین محل وعددی ایله مختلف معدنجیلرك آراسنده مصارفك وجه توزیع واعطاسنه دائر آیرنجه برنظامنامه تنظیم اولنه‌جقدر .

ماده ۷ — حوضهٔ فحمیه‌ده سعی وعملدن دولایی قضازده اولانلرله وفات ایدنلرك وارثلری ویاعمله مفتشلکی ویاخود اقتصاد وکالتی طرفندن تضمینات دعواسی اقامه اولنور. اشبو تضمینات دعواسی مقداری قاچ غروشدن عبارت اولورسه اولسون صلح حاکمکری حقنده‌کی قانونه توفیقاً صلح محکمه‌لرنجه قابل تمیز اولمق اوزره رؤیت اولنور . تضمینات مقداری طرفیندن علی‌الاصول منتخب ارباب وقوفدن تشکل ایده‌جك هیئتك ویره‌جکی رابوره استناد ایدر .

قضا وقوعی عامل ویاملتزمارك سوء اداره‌سندن ویا فناً ابقاسی‌لازم کلن خصوصاتك عدم ابقاسندن نشأت‌ایتمش ایسه تضمیناتدن ماعدا اشبو عامل ویا ملتزماردن بش‌یوز لیرادن بش بیك لیرایه قدر جزای نقدی آلنور .

ماده ۸ — مساعیٔ یومیه علی‌الاطلاق سکز ساعتدر . بومدتدن فضله چالیشمغه‌هیچ برایشجی اجبارایدیله‌مز. ساعت مساعی خارجنده طرفینك رضا وموافقتیله ایکی قات اجرتله تابعدر . تحت‌الزمین مسافه‌ده نزول وصعود ایچون کچن مدت سکز ساعته داخلدر .

ماده ۹ — عمله‌نك احوال صحیه وحیاتیه‌لریله حقوق عمومیه‌لرینه متعلق اشبو موادی ایفا ایتمین معدنجی وملتزمارك رخصتنامه ، شرطنامه وامتیازلری فسخ اولنور .

ماده ۱۰ — اشبو قانون احکامی الیوم مرعی اولان بالعموم رخصتنامه وشرطنامه وائتلافنامه وامتیازلره‌ده شاملدر .

ماده ۱۱ — معدن اوجاقلرنده چالیشان عمله‌نك حد اصغری اجرتی اوجاق عامل ویا ملتزملریله عمله برلسکی واقتصاد وکالتی طرفندن منتخب اوچ ذات معرفتیله تعیین اولنور .

EREĞLİ HAVZA-İ FAHMİYESİ MADEN AMELESİNİN HUKUKUNA MÜTEALLİK KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
151	10/9/1337 (1921)	Tarih: 10/9/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Halen yürürlükte olan bu Kanun, Ereğli maden ocaklarında çalışan işçilerin hakları ile çalışma koşullarının düzenlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Maden ocaklarında müstahdem amelenin beytutetleri ve temin-i istirahatleri için her ocak civarında İktisat Vekâletince tanzim edilen numunelere tevfikan amele koğuşlarıyla hamam inşasına ocak âmilleri mecburdur.

Madde 2- Maden işlerinde amelenin cebren istihdamı ve angarya suretiyle her hangi bir işe sevki ve maden ocakları dâhilinde on sekiz yaşından dûn olanların istihdamı memnudur.

Madde 3- Her madenci istihdam ettiği amelenin miktarı ücretiyle künyesini mübeyyin numunesine tevfikan muntazam defter tutmaya ve bu defteri amele birliği müfettişine ve İktisat Vekâleti memurlarına beray-ı tetkik ibraza mecburdur.

Madde 4- Alelumum madenciler nizamname-i mahsusuna tevfikan amele tarafından teşkil olunacak ihtiyat ve teavün sandıklarına beher mah zarfında istihdam edecekleri amele ücurat-ı umumiyesinin yüzde birinden dûn olmamak üzere muavenet-i nakdiyede bulunmaya mecburdurlar.

Madde 5- Amelenin zatına ait olup esna-yı ameliyatta kırılan alât ve edevatıyla nakliyat esnasında telef olan hayvanatı madenci tarafından tazmin olunur.

Madde 6- Bilumum madenciler hasta ve kazazede olan ameleyi meccanen tedavi ettirmeye ve bunu teminen maden civarında hastane, eczane ve şahadetnameli etıbba bulundurmaya mecburdurlar. Bunların tayin-i mahal ve adedi ile muhtelif madencilerin arasında masarifin vech-i tevzi ve itasına dair ayrıca bir nizamname tanzim olunacaktır.

Madde 7- Havza-i fahmiyede say‘ ve amelden dolayı kazazede olanlarla vefat edenlerin varisleri veya amele müfettişliği veyahut İktisat Vekâleti tarafından tazminat davası ikame olunur. İşbu tazminat davası miktarı kaç kuruştan ibaret olursa olsun sulh hakimleri hakkındaki kanuna tevfikan sulh mahkemelerince kâbil-i temyiz olmak üzere rüyet olunur. Tazminat miktarı tarafeynden alelusul müntahap erbab-ı vukuftan teşekkül edecek heyetin vereceği rapora istinat eder.

Kaza vukuu amil veya mültezimlerin sû-i idaresinden veya fennen ifası lâzım gelen hususatın adem-i ifasından neşet etmiş ise tazminattan maada işbu amil veya mültezimlerinden beş yüz liradan beş bin liraya kadar ceza-yı nakdi alınır.

Madde 8- Mesai-i yevmiye ale'l-ıtlâk sekiz saattir. Bu müddetten fazla çalışmaya hiçbir işçi icbar edilemez.

Saat mesai haricinde tarafeynin rıza ve muvafakatiyle iki kat ücrete tabidir. Tahte'z-zemin mesafede nüzul ve suut için geçen müddet sekiz saate dâhildir.

Madde 9- Amelenin ahval-i sıhhiye ve hayatiyeleriyle hukuk-ı umumiyelerine müteallik işbu mevaddı ifa etmeyen madenci ve mültezimlerin ruhsatname, şartname ve imtiyazları fesholunur.

Madde 10- İşbu kanun ahkâmı elyevm meri olan bilumum ruhsatname ve şartname ve itilâfname ve imtiyazlara da şamildir.

Madde 11- Maden ocaklarında çalışan amelenin hadd-i asgarî ücreti ocak amil veya mültezimleriyle amele birliği ve İktisat Vekâleti tarafından müntahap üç zat marifetiyle tayin olunur.

Madde 12- Maden Nizamnamesinin 77'inci ve 78'inci maddeleriyle işbu kanun ahkâmına tearuz eden alelumum mevadd-ı nizamiye mülgadır.

Madde 13- Maden ocağı amilleri bir mescit ve genç ameleye gece dersleri vermek üzere bir mektep yapmaya ve muallim tutmaya mecburdurlar.

Madde 14- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 15- İşbu kanunun icrasına Adliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Adliye Encümeni Mazbatası

Maden ocaklarında çalışan amelenin hukuk-ı mütekabilelerinin temini hakkındaki Kanunun yedinci maddesi beray-ı tadil Heyet-i Umumiyeden encümenimize havale edilmekle İktisat Vekili hazır olduğu halde mütalâa edildi. Madde-i mezkûrenin ihtiva eylediği hususat (1) ikame-i dava, (2) merci-i dava, (3) tazminat miktarı için hükme medar esas, (4) su-i idareden neşet eden kazadan dolayı âmil ve mültezimlerin tecziyesinden ibaret olmakla bu siyak üzere tetkikat icra edildi. Kazazede olanlarla vefat edenler hakkında tazminat davasının ikamesi evvelemirde kazazedelerle vefat edenlerin vârislerine, saniyen amele birliği müfettişliğine, salisen İktisat Vekâletine aidiyeti muvafık görüldü. Hal-i maslahat ve sürat nazar-ı itibara alınarak bu gibi deavinin Sulh Hâkimleri Hakkındaki Kanuna tevfikan rüyet ve intacı münasib-i mütalaa kılındığı gibi tazminat miktarının tayin ve tespiti için de hâkim veya memur edeceği naibin riyaseti tahtında tarefeynin; "Yani ikame-i davaya salâhiyettar olanlarla maden âmil ve mültezimlerinin" intihap edecekleri birer ehl-i vukuftan müteşekkil heyetin vereceği raporun esas ittihazı ve su-i idareden neşet eden kazalardan dolayı âmil veya mültezimlerin tazminattan maada ayrıca ceza-yı nakdi ile mahkûmiyetleri muvafık görülmüş, binaenaleyh madde-i mezkûre atîdeki şekilde tespit edilmiştir.

Adliye Vekili Refik Şevket Bey (Saruhan) — Efendim! Sıhhiye Encümeninin tertip ettiği madde Adliye Encümeninin maddesinde zaten dâhildir. Vukua gelen amele kazasının şekil ve mahiyetini tayin ve tespit etmek fennî bir mesele olduğundan elbette tabip raporuna iktiran edecektir. Burada gösterilen ehl-i vukuf meselesi kazazede olan amelenin zarar ve ziyanını tahfife medar olduğu için ne kazanacak idi? Ne kaybetti? Ve kaybeden adamın ne alması lâzım geleceği tababetle alâkadar değildir. Bu mesele hayat-ı iktisadiye ile alâkadar mesailde fikir, vukuf dermeyanı olduğuna nazaran bendeniz Adliye Encümeninin fikrini kabul ederim. Ehl-i vukuf meselesini serbest bırakmalı. Eğer hâkim dilerse yapabilir. Yani hâkim tamamıyla serbest kalsın. Yani hâkime bu kadar ehl-i vukuf içinde bir de mutlak doktor bulunacak demeyelim... Büsbütün amelden de sakıt kaldığına nazaran yine tazminat alır. Bir karar verilecek ki; adı tazminattır. Ve yalnız miktarı tespit edilecektir. Sonra Adliye Encümeninin maddesinde şayan-ı dikkat bir fıkra vardır. Kazayı vukuundan evvel men' etmek hususunda bir tedbir-i idari ve deniyor ki; eğer amelenin mâruz kaldığı kaza ve faciayı âmil veya sermayedarların ifasıyla mükellef oldukları hususatın adem-i ifasından mütevellit ise o vakit maden sahipleri ve âmilleri bu tazminattan maada bilmem kaç liradan kaç bin liraya kadar tazminat da verecektir. Hâlbuki tedabir-i maniadır. Sıhhiye Encümeninin iki nokta-i nazarını da Adliye Encümeni mazbatası ihtiva etmektedir. Ve bundan maada tedabir-i maniayı da muhtevi bulunmak itibarıyla Adliye Encümeni mazbatasını muvafık buluyorum. Mümkün ise onu tercih edelim.

تورکیه بویوك ملت مجلسی تقدیرنامه‌سیله اصول تلطیف حقنده قانون

نومرو
۱۵۲

ماده ۱ — محاربه‌لرده بالفعل آتش آلنده فوق‌العاده یارارلق کوسترنلر تورکیه بویوك ملت مجلسی تقدیرنامه‌سیله تلطیف اولنور .

ماده ۲ — تورکیه بویوك ملت مجلسنك تقدیرنامه‌سنه ایکی دفعه مظهر اولانلر قدملری هرنه اولورسه‌اولسون ترفیع رتبه ایدرلر .

ماده ۳ — تورکیه بویوك ملت مجلسی تقدیرنامه‌سنی احراز ایدنلره مدافعهٔ ملیه بودجه‌سنه موضوع مکافات نقدیه ترتیبندن مع تخصیصات ایکی معاش مقدارنده مکافات اعطا اولنور .

ماده ٤ — تقدیرنامه صاحبنك کنیه‌سی ایله محاربه‌نك محل وتاریخ وقوعی ومنسوب اولدیغی قطعه‌نك اسم ونومروسی درج اولنور .

ماده ٥ — بویوك ملت مجلسنك تقدیرنامه‌سنه مظهر اولانلرك اسماری جریدهٔ رسمیه ایله اعلان وکنیه‌لرینه اشارت اولنور .

ماده ٦ — بویوك ملت مجلسی تقدیرنامه‌سیله تلطیف باش قوماندانلق قانونی مرعی اولدیغی اومقامك ، مرعی اولدیغی زمانلرده مدافعهٔ ملیه وکالتنك توسطیله بویوك ملت مجلسنه عرض وانها اولنور .

ماده ۷ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۸ — اشبو قانونك اجراسنه مدافعهٔ ملیه وکیلی مأموردر .

۱۳ ایلول ۱۳۳۷ و ۱۱ محرم ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستدن تبلیغی :	۱۳ ایلول ۱۳۳۷	۷٦۱	اجراوکیلری هیئتی ریاستی
		۷٦۲	مدافعهٔ ملیه وکالتنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۱۲	۱۸۳:۲۰۸	
اشبو قانونه علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۲۵۵,٤۰۰		

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TAKDİRNAMESİYLE USUL-İ TALTİF HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
152	13/9/1337 (1921)	Tarih: 13/9/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından İstiklal Harbi'nde olağanüstü yararlılık gösterenleri taltif etmek amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Muharebelerde bilfiil ateş altında fevkalâde yararlık gösterenler Türkiye Büyük Millet Meclisi takdirnamesiyle taltif olunur.

Madde 2- Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdirnamesine iki defa mazhar olanlar kıdemleri her ne olursa olsun terfi-i rütbe ederler.

Madde 3- Türkiye Büyük Millet Meclisi takdirnamesini ihraz edenlere Müdafaa-i Milliye bütçesine mevzu mükâfat-ı nakdiye tertibinden maa-tahsisat iki maaş miktarında mükâfat ita olunur.

Madde 4- Takdirname sahibinin künyesi ile muharebenin mahal ve tarihi vukuu ve mensup olduğu kıtanın isim ve numarası derç olunur.

Madde 5- Büyük Millet Meclisinin takdirnamesine mazhar olanların isimleri Ceride-i Resmiye ile ilan ve künyelerine işaret olunur.

Madde 6- Büyük Millet Meclisi takdirnamesiyle taltif Başkumandanlık Kanunu meri oldukça o makamın, meri olmadığı zamanlarda Müdafaa-i Milliye Vekâletinin tavassutuyla Büyük Millet Meclisine arz ve inha olunur.

Madde 7- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 8- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Muharebatta fevkalâde hizmet ifa edenlere bir taltif-i mahsus olmak üzere Büyük Millet Meclisi teşekkürnamesi itasına dair bir kanun lâyihası leffen Meclis-i Âlinin nazar-ı tasvibine arz edilmiştir. Böyle bir teşekkürname milletimizin maddeten ve manen timsali olan en yüksek bir makamdan tecelli etmek itibarıyla sahibi için cidden mucib-i iftihar bir nişane-i takdir olacağı gibi fevkalâde liyakat ve hizmeti mesbuk olanların mesleklerinde terakki ve tefeyyüzlerine de hizmet ve suhulet temin edecek ve bu teşvikatın tesiriyle muharebatta fevkalâde yararlık ibrazına bir müsabaka-i makbule tevlid eyleyecektir. Ordumuzun sebeb-i kuvvet ve satveti ve istiklâl zaferlerinin bir hâtıra-i kıymettarı olacak olan bu usul-i taltifin kabulünü arz ve teklif eylerim.

12 . IX . 1337
Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi
Başkumandan Mustafa Kemal

Müdafaa-i Millîye Vekili Refet Paşa (İzmir) — Arkadaşlar! Bundan birkaç gün evvel hususi tarzda huzurunuza çıktığım zaman en büyük vazifenin bu harp dolayısıyla bu gaza dolayısıyla köylülere düştüğünü, onların sayesinde bu harbin kazanıldığını ve bunun için köylülere medyun-ı şükran olduğumuzu burada söylemiş idim. Bu katî zaferi milletin uluvv-i cenabına medyunuz. Müdafaa-i Milliye Vekili ordunun şükranını milletin ayaklarına sererken, göz önünde kağnı arabalarıyla çalışan köylülere ve köylü kadınlara bu şükranı burada bir defa daha eda etmek en mukaddes bir vazifedir. Ve bunda hiç şüphe yoktur. Bu, ferdin zaferi değil, milletin zaferidir. Ve asıl kağnı arabasıyla koşan, yavrusunu kucağında taşıyan köylü kadınının zaferidir. Şükranı bir defa daha resmen ve alenen tekrar ediyorum. (Alkışlar) Vatandaşlar, bugün zaferimizi resmen ilan ediyoruz. Konstantin'in tacı tehlikeye düşmüş, Yunan ordusunun tırnakları sökülmüştür. (Alkışlar, Haza Minfazli Rabbi sesleri)

Bir hafta evvel hususi bir celsede yine bu kürsüden düşmanın artık tırnaklarının sökülmüş bir hale geldiğini ve artık bundan sonra harp edemeyeceğini arz etmiştim. Bugün huzur-ı millette ve onların vekilleri huzurunda resmen arz ediyorum. (Alkışlar) Bunu azmimize ve milletin azmine medyunuz. Beyefendiler, kumandanlarımıza da teşekkür ederiz. Bu kavga bize çok pahalıya mal oldu. Çünkü kavgalar kolay kolay kazanılmaz. Elbette efrad-ı milletten birçoğu kolunu, gözünü kaybettiler, aileler evlatlarını kaybettiler, birçok aileler medar-ı maişetlerini kaybettiler, birçok nişanlılar nişanlısız, birçok zavallı zevceler dul kaldı. Şüphesiz, millet hepsine yed-i şefkatini uzatmak mecburiyetindedir. Bunları ayrı ayrı düşünmek milletvekillerinin borcudur. Burada mevzuubahis olan kısım, doğrudan doğruya efrad-ı millete yegân yegân yardım değildir. Buradaki mesele başkadır. Efrad-ı millete muhtelif tarzda, kısmen maddi ve kısmen manevi surette teşekkür etmektir. Medar-ı maişetlerini, istinatgâhlarını, aile reislerini kaybeden zavallı insanlara yapılacak yardım başkadır. Acaba bu zavallı

köylülerin terfihi için neler yapmak mecburiyetindeyiz ve ne kadar yaparsak vazifemizi ifa etmiş oluruz? Onlara yardım etmek, maişetini temin etmek bizim borcumuzdur. Asıl bu köylüye, asıl bu halka medyun olduğumuz borcumuzu bu suretle ifa edeceğiz. Sonra; malûllere, yetimlere yardım edeceğiz. Bu gibi şeyler ve bu gibi basit kanunlarla temin edilemez. Burada mevzuubahis olan mesele büsbütün başkadır. Burada ordu bir zafere nail oldu, bittabi ordunun kazandığı bu zafer milletin zaferidir. Fakat her şeyde olduğu gibi burada da milleti Meclis-i Âliniz temsil ediyor. Harpte de ordu milleti temsil ediyor. Onun için ona karşı da yapılacak ayrıca bir şey vardır. Bu teklif ile yapılmak istenilen şey; kazanılan zaferin mükâfatını vermek ve ileride kazanılacak zaferin esasını hazırlamaktır. Bir Sakarya Muharebesi'yle Anadolu harbi halletmiş addolunamaz.

Önümüzde memleketin istiklâl-i tammını malî ve adlî, iktisadi tekmil istiklâlini ve vahdet-i milliyi temin etmek meselesi var ki bu daha çok zaferlere muhtaçtır. Millet tekmil azim ve iradesini gösterdiği zaman orduya daha birtakım muavenette bulunmak mecburiyetindeyiz. Burada asıl mevzu olan kısım arkadaşlar; ordunun fedakârlığını mânevi ve maddi delillerle bir kere daha takdir etmek meselesidir. Bir genç zabit için tekmil bir milletin teşekkürünü almak ne kadar kıymetli bir şeydir. Tasavvur ediniz senelerden senelere, nesillerden nesillere nakledilecek ne kadar kıymetli bir mükâfattır. Acaba benim kalbim ne kadar çarpıyor? Evlâdım olursa sizin, tekmil bir Türk milletinin, tekmil bir Müslüman âleminin vekilleri tarafından tanzim edilmiş bir teşekkürnameye nail olmak ne bahtiyarlıktır! Düşününüz; cephede bir zabit çarpışıyor ve bu suretle bir şehadetname alıyor ve ihtiyar olduğu zaman onu oğluna çıkarır da gösterirse, ne kadar bahtiyar olacaktır... İşte Başkumandan Paşa Hazretleri bu teklifi bizim nazar-ı tasvibimize arz ediyor. Bu halde mesele gayet basittir. Biz bir gün kazandığımız zaferin teşekkürünü yapmakla yarın kazanacağımız zaferlerin temel taşlarını hazırlamak için düşüneceğiz. Burada mevzuubahis olan bir nokta daha var: Bu mükâfatı efrada teşmil etmek meselesi. Bir defa kıta kumandanı denildiği zaman, herhangi rütbede olursa olsun tekmil kıta kumandanlarının bunda dâhil olduğunu tekrar zikretmek lüzumunu hissediyorum. Küçük zabitler, büyük zabitler kumandan kelimesinin daire-i şümulündedir. Bundan hariç kalır gibi görülen kısım ihtimal efrad-ı askeriyedir...

Câvid Bey (Kars) — Arkadaşlar, fedakârlık; şöyle otururken, konuşurken bihakkın takdir olunamaz. Bizzat muharebe meydanında bulunmuş arkadaşın o muharebe zamanında çektiği ıstırap ve tehlike göz önüne getirilirse, o fedakârlığın ne kadar büyük olduğu ancak o zaman takdir olunabilir. Hayatını istihkar eden ve hayatı müddetince ezvak-ı şahsiyesini feda eden, ailesi hakkında muavenetten ve saireden mahrum kalan ve her şeyi istihkar ile senelerce bu ocakta oradan oraya koşmuş, yine senelerce ailesinden, evlâdından mahrum kalmış bir zabitin, bu defa hayatını dahi istihkar ederek, muharebe meydanında yaralanarak, yapmış olduğu hizmeti, fedakârlığı Büyük Millet Meclisi takdir etmezse, takdir edecek daha büyük Cenab-ı Hakk vardır. Onun mükâfatı da daha ziyade uhrevi olduğu için herhalde Meclisin yapacağı bu takdirin kıymetini hissederek bir an evvel uzun müzakerelerle vakit geçirmeyip doğru maddelere geçilmesini arz ederim.

Durak Bey (Erzurum) — Efendiler! Bu geçirdiğimiz harbin kıymetini takdir etmemek imkânı yoktur. Bizim takdir ettiğimiz kadar ecnebiler bile bu harbi takdir ediyorlar. Arkadaşlarım da

buyurdular ki bu harp tarih-i Osmani'de en az kaydedilen harplerdendir. Bu harp namus-ı milliyi kurtardı, bu harb; elhamdülillah bizi istiklâlimize nail etti. Bu harbin daha büyük daha şümullü müjdelerini yakında alacağız. (İnşallah sadaları) (Sadede sesleri) Saded dâhilindeyim, harpten bahsediyoruz. Rica ederim saded haricinde ne söyledimse ihtar buyurun. Bu esbaba binaen bu harpte fedakârlık gösterenleri de milletin herhalde takdir etmesi lâzımdır. Zannediyorum ki orduda neferden, onbaşıdan en büyük kumandanımıza kadar herhangisi takdir edilirse o, yalnız o ferde ait değildir, şahsa ait değildir; hepsine aittir. Çünkü onların hepsi bu milletin evlâdıdır. Hiç aralarında ayrı gayrı fark yoktur. Arkadaşlarımızdan bazıları ordu, millet, efrat, şehirli, köylü diye ayırmak istediler. Bendeniz zannediyorum ki böyle bir şey yoktur. Onların hiç biri birinden farkı yoktur, bu teşekkür umuma aittir. Zannediyorum ki bir zabit, bir onbaşı, bir nefer, bir kumandan arkadaşımız bir takdirname alacak olursa onun şerefi bütün millete aittir.

بویوك ملت مجلسی رئیسی باش قوماندن مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه غازیلك عنوانی اعطا ورتبهٔ مشیری توجیهنه دائر قانون

نومرو
۱۵۳

ماده ۱ — تورکیه بویوك ملت مجلسی رئیسی باش قوماندن مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه غازیلك عنوانی اعطا ورتبهٔ مشیری توجیه اولنمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه بویوك ملت مجلسی مأموردر .

۱۹ ایلول ۱۳۳۷ و ۱۷ محرم ۱۳۴۰

بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۱۹ ایلول ۱۳۳۷	۷۸۰	باش قوماندانلغه
	۷۸۱	اجرا وکیلی میلی ریاستنه

مجلس ضبط جریده‌لرندهٔ مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۱۲	۲۵۹ : ۱۶۰

اشبو قانونله علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر:

BÜYÜK MİLLET MECLİSİ REİSİ BAŞKUMANDAN MUSTAFA KEMAL PAŞA HAZRETLERİNE GAZİLİK UNVANI İTA VE RÜTBE-İ MÜŞİRİ TEVCİHİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
153	19/9/1337 (1921)	Tarih: 19/9/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Başkumandan Mustafa Kemal Paşa'ya Gazilik unvanı ile Mareşallık rütbesi verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Başkumandan Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine Gazilik unvanı ita ve rütbe-i müşiri tevcih olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Büyük Millet Meclisi memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Garp Cephesi

Bizzat muharebe meydanındaki tedabir ile muzafferiyetin âmil ve müessiri olmuş olan Başkumandan Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine müşirlik rütbesi ve gazilik unvanı tevcihini teklif ve istirham ederiz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu tevcihini milletimiz tarafından doğrudan doğruya bütün orduya müteveccih bir eser-i takdir ve taltif olacağı kanaatinde bulunduğumuzu arz eyleriz.

Kozan Mebusu Fevzi Paşa ve Edirne Mebusu İsmet Paşa

Başkumandan Mustafa Kemal Paşa — Muhterem arkadaşlar! Türkiye Büyük Millet Meclisi ordusunun Sakarya'da ihraz etmiş olduğu muzafferiyet hasebiyle birkaç gün evvel Meclis-i Âlinizden vuku bulan tebrikâta ancak bugün arz-ı teşekkürat etmek fırsatına nail oluyorum. Aynı zamanda bugün uhde-i âcizaneme tevcih buyurduğunuz unvan ve rütbeden dolayı suret-i mahsusada minnet ve şükranımı arz ederim. (Estağfurullah sesleri, şiddetli alkışlar) İhraz edilen bu muvaffakiyet Heyet-i Celilelerinin iradesiyle kuvvet bulan ordumuzun iradesi sayesinde düşman ordusunun iradesinin kesredilmesi suretiyle tecelli etmiştir. Binaenaleyh taltifatınızın hakiki muhatabı yine ordunuzdur. Bunun için ordu namına da kendi namıma da arz ettiğim teşekküratımı ilâveten tekrar etmeyi bir vazife addederim.

درسم حبسخانه‌سنده محبوس زینو زاده علی بك اوغلی بكونك بقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفوی حقنده قانون

نومرو
۱۰٤

ماده ۱ ــ اوچ سنه‌یه محکوم درسم حبسخانه‌سنده محبوس زینو زاده علی بك اوغلی بكونك تحقن ایدن معلولیته بناءً بقیهٔ مدت جزائیه‌سی عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ـ اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۱۹ ایلول ۱۳۳۷ و ۱۷ محرم ۱۳٤۰

بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۱۹ ایلول ۱۳۳۷	۷۸۲	احرا وکیلاری‌هیئتی ریاستنه
	۷۸۳	عدلیه وکالتنه

مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی:

جلد	صحیفه
۱۲	۲٦۱

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

DERSİM HAPİSHANESİNDE MAHPUS ZEYNOZADE ALİ BEY OĞLU BEKO'NUN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
154	19/9/1337 (1921)	Tarih: 19/9/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Hıyanet-i Vataniye Kanununa muhalefet etmekten dolayı üç yıl hüküm giyen Zeynozade Ali Bey oğlu Beko'nun doktor raporuna istinaden kalan bir buçuk yıllık hapis cezasının affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Üç seneye mahkûm Dersim Hapishanesinde mahpus Zeynozade Ali Beyoğlu Beko'nun tahakkuk eden malûliyetine binaen bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Riyaset-i Celileye

Güya harekât-ı na-merziyeden dolayı Hıyanet-i Vataniye Kanununa tatbikan bundan bir buçuk sene evvel Mamuretilaziz'de taht-ı tevkife alıp üç seneye mahkûm edilen ve hastalığı dolayısıyla Dersim Hapishanesine naklolunan Dersimli Zeynozade Ali Bey oğlu Beko Ağa mahkûmiyetinin hemen nısfını ikmal eylemiş ve mumaileyhin mevkufiyeti devam ederse duçar olduğu fakru'd-dem ve maraz-ı saire hayatını tehlikeye mâruz kılacağı belediye tababeti tarafından verilip mahallî mutasarrıflığından gönderilen raporla tahakkuk etmiş ve esasen mumaileyh Hükûmet-i mahalliyenin muhalifi değil, vatan mücahidi aileden bulunduğu biraderi Dersim Mebusu Mustafa Ağa bugün Meclis-i Millimizde âzâ bulunması suretiyle de sabit olmuş ve bunun pek az kalan bakiyye-i müddetinin affı hem hayatının muhafazasını hem de rifk ve adalete muntazır Dersimliler üzerinde arzu edilen hüsn-i tesiri temin edeceği şüphesiz bulunmuş olmakla ordumuzun devam etmekte bulunan muvaffakiyatı şerefine bervech-i zir mevadd-ı kanuniyenin kabulü suretiyle mumaileyhin bakiyye-i müddet-i cezaiyesinin affını arz ve teklif ederiz.

تقلیب حکومت مادەسندن دولایی آنقره استقلال محکمەسنجه ۹ مایس ۱۳۳۷ تاریخنده محکوم ایدیلنلرك بقیهٔ مدت جزائیەلرینك عفوینه دائر قانون

نومرو
۱۰۵

ماده ۱ ــ تقلیب حکومت مادەسندن دولایی آنقره استقلال محکمەسنجه اون بش سنه کورك جزاسنه محکوم ایدیلن توقاد مبعوث سابق ناظم وبیطر بیکباشی سابق صالح ومطبوعات واستخبارات مدیریتی مأمورین سابقەسندن زینت‌الله نوشیروان واوچرسنه یه محکوم امك خزنەسی مدیری عبدالقادر وتجاردن حلمی وبقال احمد وسیور محصار اعدادی مدیر سابق بهرام لطفی وخزنه محررلرندن مصطفی نوری وسکز سنه یه محکوم خزنه محررلرندن نظام‌الدین بك وافندیلرك بقیهٔ مدت جزائیەلری عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وداخلیه وکیللری مأموردر .

۲۹ ایلول ۱۳۳۷ و ۲۷ محرم ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
وجوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۹ ایلول ۱۳۳۷	۸۳۷	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
		۸۳۸	عدلیه وکالتنه
		۸۳۹	داخلیه وکالتنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریدەلرندەکی مذاکرات فهرستی :	۱۳	۵۲	
اشبو قانونك علاقەدار اولدیغی دیکر قانونلر :			

TAKLİB-İ HÜKÛMET MADDESİNDEN DOLAYI ANKARA İSTİKLÂL MAHKEMESİNCE 9 MAYIS 1337 TARİHİNDE MAHKÛM EDİLENLERİN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYELERİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
155	29/9/1337 (1921)	Tarih: 29/9/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Taklib-i Hükûmet (Darbe-i Hükûmet) maddesi gereğince Ankara İstiklâl Mahkemesi tarafından kürek cezasına[1] mahkûm edilen bazı kişilerin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Taklib-i hükûmet maddesinden dolayı Ankara İstiklâl Mahkemesince on beş sene kürek cezasına mahkûm edilen Tokat Mebus-ı Sabıkı Nazım ve Baytar Binbaşı-ı Sabıkı Salih ve Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti memurin-i sabıkasından Zinetullah Nuşirevan ve üçer seneye mahkûm Emek Gazetesi Müdürü Abdülkadir ve tüccardan Hilmi ve Bakkal Ahmet ve Sivrihisar İdadi Müdür-i Sabıkı Behram Lütfi ve gazete muharrirlerinden Mustafa Nuri ve sekiz seneye mahkûm gazete muharrirlerinden Nizamettin bey ve efendilerin bakiyye-i müddet-i cezaiyeleri affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

Taklib-i Hükûmet maddesinden dolayı Ankara İstiklâl Mahkemesince 1 Ramazan 1339 ve 9 Mayıs 1337 tarihinde derecat-ı muhtelifeden ceza ile mahkûm edilen Nâzım ve Salih ve Ziynetullah Nuşirevan ve Abdülkadir ve Hilmi ve Ahmed ve Nizameddin ve Behram Lütfi ve Mustafa Nuri

1 16. yüzyılda mevcudu artan Osmanlı donanmasının kürekçi ihtiyacını karşılamak için ortaya çıkmış örfî bir ceza türüdür. Bu ceza, 20. yüzyılın başlarına kadar mahkemeler tarafından verilmeye devam edilmiştir.

Bey ve Efendilerin aflarını tazammun eden teklif-i kanuninin Meclis-i Âliye arzı İcra Vekilleri Heyetinin 28.IX.1337 tarihli içtimaında tensip edilmekle kabul edilen lâyiha-i kanuniye rapten takdim kılınmıştır. İfa-yı muktezasıyla neticesinin işarına müsaade buyurulmasını rica ederim, efendim.

İcra Vekilleri Heyeti Reisi Vekili ve Müdafaa Milliye Vekili Fevzi Paşa

۸ آغستوس ۱۳۳۵ تاریخلی تحصیل اموال قانونك اوچنجی ماده‌سنك تعدیلنه دائر قانون

نومرو
۱۰۶

ماده ۱ ــ تکالیف مختلفه ایچون هرسنه مارتدن اول اعتبا قلنان تذاکردن املاك واراضی وبرکوسنه عائد اولانلرملغادر. یالکزك مقدار مکلفیتی آکلامق ایچون مراجعت ایدن اصحاب املاك‌ایله مجدداً انشا وتعدیل وتزیید قیمت صورتیله وقوعات کورمش اولان مستغلات واراضی ایچون بردفعه‌یه مخصوص اولق اوزره اصحابنه تذکره تبلیغی مجبوریدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه وکیلی مأموردر .

۱ تشرین اول ۱۳۳۷ و ۲۸ محرم ۱۳۴۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بیوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲ تشرین‌اول ۱۳۳۷	۸۷۲	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
		۸۷۳	مالیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندن مذاکرات فهرستی:	۱۲	۳٤٥
	۱۳	۵۵٤٦۳٤٦۷:٦۸

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :

8 AĞUSTOS 1335 TARİHLİ TAHSİL-İ EMVAL KANUNUNUN 3'ÜNCÜ MADDESİNİN TADİLİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
156	1/10/1337 (1921)	Tarih: 2/10/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Tahsil-i Emval Kanununun 3'üncü maddesi değiştirilerek emlak ve arazi vergisine ilişkin bazı hususların yeniden düzenlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Tekâlif-i muhtelife için her sene marttan evvel ita kılınan tezakirden emlâk ve arazi vergisine ait olanlar mülgadır. Yalnız miktar-ı mükellefiyeti anlamak için müracaat eden ashab-ı emlâk ile müceddeden inşa ve tenzil ve tezyid-i kıymet suretiyle vukuat görmüş olan müsakkafat ve arazi için bir defaya mahsus olmak üzere ashabına tezkere tebliği mecburidir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

8 Ağustos 1335 tarihli Tahsil-i Emval Kanununun üçüncü maddesi mucibince her sene marttan evvel mükellefîne tevzi olunmakta olan emlâk ve arazi vergi tezakirinin gerek kâğıt ve ücret-i tab'iyesi ve gerek bunların imlâsı için istihdam olunan ketebe maaşat ve ücret-i imlaiyesi olarak birçok masraf ihtiyar edilmekte olduğu gibi ahaliye tevzii dahi mümkün olamayıp tahsildaran ve muhtaran yedlerinde kalmakla mükellefîn namına mütehakkik verginin miktarından malûmat husulü maksadı dahi hâsıl olamamakta olduğundan emlâk ve arazi vergisine ait tezakirin ilgası muvafık görülmüş ve fakat miktar-ı mükellefiyetini anlamak isteyen mükellefîn ile vergisinde geçen seneye nazaran tadilât icra edilmiş olanlara usulen ba-tezkere tebliğ-i keyfiyet mecburiyetinin ifası bi't-tensip bu bapta tanzim olunan madde-i kanuniye merbutan takdim kılınmıştır.

آماسیه‌ده‌کی شفقت اسلامیه یوردی ایچون صحیه ومعاونت اجتماعیه بودجه‌سنه بش یك لیرا تخصیصات قبولنه دائر قانون

نومرو
۱۰۷

ماده ۱ ــ اولاد شهدا ومهاجرینك اعاشه‌سی وتعلیم وتربیه‌لری ایچون آماسیه‌ده کشاد ایدلمش اولان شفقت اسلامیه یوردینك مصارف دائمه ومبرمه‌سنه مدار اولمق اوزره ۱۳۳۷ صحیه ومعاونت اجتماعیه بودجه‌سنك ۱۹۳ (آ) فصلنه بش بیك لیرا تخصیصات قبول ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه مالیه ، صحیه ومعاونت اجتماعیه وکیللری مأموردر .

۱۵ تشرین اول ۱۳۳۷ و ۱۲ صفر ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
یوروك ملت مجلسی ریاستدن تبلیغی :	۱۵ تشرین اول ۱۳۳۷	۹۹۷	احراوکبلری هیئتی ریاسته
		۹۹۸	مالیه وکالته
		۹۹۹	صحیه ومعاونت اجتماعیه وکالته

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط حریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۱۳	۱۳۹:۱٤۲،۱٤٤:۱٤۵
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :		

AMASYA'DAKİ ŞEFKAT-I İSLÂMİYE YURDU İÇİN SIHHİYE VE MUAVENET-İ İÇTİMAİYE BÜTÇESİNE BEŞ BİN LİRA TAHSİSAT KABULÜNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
157	15/10/1337 (1921)	Tarih: 15/10/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Şehit ve muhacir yetimlerinin bakım ve terbiyeleri için Amasya'da kurulmuş olan Şefkat-i İslâmiye Yurdu'nun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Evlâd-ı şüheda ve muhacirinin iaşesi ve talim ve terbiyeleri için Amasya'da küşad edilmiş olan Şefkat-ı İslâmiye Yurdu'nun masarif-i daime ve mübremesine medar olmak üzere 1337 Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye bütçesinin 193 (A) faslına beş bin lira tahsisat kabul edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye, Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Riyaset-i Celileye

Erzurum, Erzincan, Bayburt, Trabzon muhacirleriyle Sivas mültecilerinin ana-baba, akrabadan mahrum ve ekseri kız olan üç yüz eytamı Amasya'da Şefkat-i İslâmiye namındaki cemiyet-i hayriye tarafından iki buçuk senedir iaşe ve terbiye olunmakta ve başkaca altıdan on bir yaşına kadar yüz yetmiş yetim cemiyetin hususi mektebinde okutturulup yazdırılmakta ve büyüklerine yine hususi muallim ve muallimeler vasıtasıyla biçki, dikiş, nakış, dokumacılık gösterilmektedir. Çocuklar için yirmi beş yataklık bir de hastane vücuda getirilmiştir ki buraya guruba da kabul olunuyor. Şefkat Yurdunun bi-lûtfihi Tealâ iki buçuk senedir muntazaman devamı burasının bir müessese-i İslâmiye

olarak takarrür ettirilmesi ve fukara-yı İslâmı gerek tedavi ve gerek suver-i saire ile Merzifon'daki koleje müracaata mecbur bırakmayarak eytam ve fukaraya melce olabilmesi için esbab-ı lâzımeye teşebbüsü teşvik etmekte bulunuyor. Binaenaleyh hastane ve mekteple beraber üç yüz mevcudu istiap eder bir binanın vücuda getirilmesine Amasya'da erbab-ı hamiyet ibzal-i mesai etmekte iseler de böyle bir binanın tesisi en az altmış, yetmiş bin lira ile kabil olabileceğine ve cemiyetin masarif-i daime tedarikindeki şiddet-i alâkası ile bu masrafı da kamilen deruhte etmesi imkânsız bulunduğuna ve mevsim-i inşaat hulul etmekte olduğuna binaen otuz bin lirası muavenet-i içtimaiye bütçesinden tesviye kılınmak üzere mevadd-ı âtiyenin müstaceliyetle müzakere ve kabulünü teklif eylerim.

Amasya Mebusu Hamdi Bey

Hüseyin Avni Bey (Erzurum) — Efendim! Böyle bir teklif karşısında hatıra gelir ki memleketin her tarafında muhacir, her tarafında fakir var. Fakat şurasını arz ederim ki, Amasya'dan geçtiğim zaman mezkûr müesseseyi büyük bir müessese haline getirilmiş olarak gördüm. Büyük bir himmetle bir mektep vücuda getirilmiş, muallimleri var. Buyurdukları gibi cemiyet hakikaten çok çalışmıştır. Binaenaleyh bu teklif gayet musiptir, bu paranın verilmesini rica ederim. (Kabul sadaları)

Ragıb Bey (Amasya) — Efendim! Bendeniz bu yurdun ufacık tarihçesini arz edeceğim. Başka bir şey değil. Malûm-ı âlileridir ki Harb-i Umumi'de ricat zamanlarında pederleri gitmiş, şehit olmuş, valideleri yahut büyük pederleri veyahut akrabaları nezdinde kalmış birtakım evlâd-ı şühedayı ve muhacirîni ordumuz hîn-i ricatte toplamış ve muavenet-i içtimaiye namıyle tesis etikleri eytam yurtlarında hıfz ve sıyanet etmekte bulunmuştur. Müterakeyi müteakip ordu kadrosundan bunların parasını çıkarmış. Binaenaleyh bu eytam Merzifon'da 300 - 350 kadar miktarındadır. Bunları salıverip sokak ortasına bırakmak bittabi insaniyete muvafık gelemiyordu. Bu zamanda da İngilizler ve Amerikalılar bu çocukları bize verin diye müracaat ediyorlardı. Biz iaşe edelim, siz iaşe edemeyeceksiniz diyorlardı. Hâlbuki bizim bunları vermekliğimiz kabil olamıyordu. Alelacele memlekette Şefkat-i İslâmiye namıyla bir cemiyet teşkil edilerek ve bunlara muktezi olan şey iaşe ve saire suretiyle alâ-kadr-il-imkân derç olunarak Merzifon'da 350 kadar yetim ve yetimeyi o cemiyet taht-ı himayesine aldı. İki senedir bunların iaşe ve ilbasını her suretle temin ediyor. Bunlar bırakılmış olursa, bugün, o cemiyetin birçok âzası askerdir, birçoğu tekâlif-i harbiye suretiyle Hükûmete birçok muavenette bulunmuşlardır. Şimdi biz bunların bir kısmını ianeten, bir kısmını da Hükûmetin muavenetiyle besliyoruz. Bir kısmını, darü't-tahsiller açarak okutturuyoruz ve bir kısmı için darüssinalar küşat ederek bez dokutturuyoruz. İnşallah ileride daha terakki ettireceğiz. Bunlar için bir ipek fabrikası aldık. Alât ve edevatı mevcut. Sermayemiz olursa bunu işlettireceğiz. Bunlara ipekçiliği öğreteceğiz. Bizim istediğimiz para cüzi bir paradır, muavenet-i içtimaiye tertibinden aldık. Şimdi de kış geliyor. Kış gelmezden evvel Meclis-i Âliniz bu parayı kabul ederse 350 çocuğun her birisine beşer lira düşer ki elbette bunu diriğ buyurmazsınız.

Hasan Basri Bey (Karesi) — Görüyorum ki, Heyet-i Celile bu kanunu maa'l-iftihar kabul taraftarı. Binaenaleyh uzun uzadıya söz söylemeye lüzum yoktur. Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinin birinci defa olmak üzere yaptığı en büyük hizmet bu kanunla tezahür etmektedir. Memleketin bazı yerlerinde

halkın teşebbüsatıyla açılan böyle İslâmî müesseseleri idame etmek bizim için farizedir. Binaenaleyh bu kanunun bilâ-münakaşa kabulünü teklif ediyorum.

Maliye Vekili Hasan Bey (Trabzon) — Efendim! Amasya'daki Şefkat-i İslâmiye Yurdu'nun masarif-i mübremesine karşılık olmak üzere Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinin bütçesinin fasl-ı mahsusuna beş bin lira ilâvesine dair olan lâyihayı müzakere eden encümende bendeniz o zaman mazbata muharriri idim ve bendeniz de bu reye iştirak etmiş arkadaşlarınızdan biriyim. Bittabi bu itibarla bence, şahsım itibarıyla şayanı kabuldür. Muavenet-i içtimaiye bütçesi, değil Amasya'da, bütün yerlerde bulunan bu gibi şayan-ı himaye ve muavenet müesseselere muavenet edilmesi lâzımdır. Fakat maatteessüf vaziyet-i maliyemiz buna müsait olmadığından en ziyade hizmeti tebarüz etmiş, müspet neticeler vermeye başlamış olan bu müesseseye beş bin lira sarfı bendeniz de dâhil olduğum hâlde, Muvazene-i Maliye Encümenimizce şayan-ı kabul görülmüştür. Binaenaleyh buna bir itirazım yoktur.

Nebil Efendi (Karahisarı Sahib) — Tahsisat-ı munzama mıdır?

Maliye Vekili Hasan Bey (Trabzon) — Tahsisat-ı munzama demek, Heyet-i Celilenizce bir bütçe kabul edilip kesb-i katiyet ettikten sonra herhangi bir şey için ilâvesi istenen bir paraya derler. Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Bütçesi fasıl fasıl, madde madde Heyet-i Celilenizce henüz tasdik edilmediği cihetle bunu tahsisat-ı munzama olarak telâkkiye mahal yoktur. Olsa olsa, o faslın miktar-ı tahsisatını ve bu müesseseye sarf edilecek paranın miktarını tahdit eden bir madde-i kanuniye şeklinde telâkki edilir. Amasya Şefkat-i İslâmiye Yurduna vereceğimiz paranın miktarı bu kanunla tasrih ve tahdit edilmiş olur.

Ragıb Bey (Amasya) — Paranın müesseseye müstacelen lüzumu vardır hâlbuki bütçenin ne vakit çıkacağı malûm değildir.

شیخ اشرف مسئله‌سنده علاقه‌دار اولانلرك عفوینه دائر قانون

نومرو
۱۰۸

ماده ۱ — کچن سنه بایبوردك خارت‌قریه‌سنده تحدث ایدن شیخ اشرف‌مسئله‌سنده علاقه‌دار اولانلرك جلهسی حقوق شخصیه باقی قالمق اوزره عفو ایدلمشلردر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۲۰ تشرین اول ۱۳۳۷ و ۱۸ صفر ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بیوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۹ تشرین‌اول ۱۳۳۷	۱۰۲۱	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
		۱۰۲۲	عدلیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط محرره‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۱۳	۱۷۹:۱۸٦
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :		

ŞEYH EŞREF MESELESİNDE ALÂKADAR OLANLARIN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
158	20/10/1337 (1921)	Tarih: 21/10/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Bayburt'un Hart (Aydıntepe) kasabasında meydana gelen Şeyh Eşref olayından dolayı onar seneye mahkûm olan ve hala Erzurum Hapishanesinde yatan 13 mahkûmun affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Geçen sene Bayburt'un Hart karyesinde tahaddüs eden Şeyh Eşref meselesinde alâkadar olanların cümlesi hukuk-ı şahsiye baki kalmak üzere affedilmişlerdir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Erzurum Vilâyetinin Tahriratı Umur-ı Adliye Vekâlet-i Celilesine

Leffen takdim kılınan cetvelde esamisi muharrer on üç şahıs mahkûmiyetlerinin âdil ve kanuna tevfik edilmediğinden ve masumiyetlerinden bahisle sebillerinin tahliyesi esbabının istikmalini istida etmiş ve tahkikat-ı âcizaneme nazaran bunlar şerir olmayıp erbab-ı diyanetten bulundukları ve hapishanedeki hayatları namuskârane olduğu anlaşılmıştır. Esasen kendileri geçen sene Bayburt'un Hart karyesinde tahaddüs eden Şeyh Eşref meselesinden dolayı maznun-ı aleyh olup haklarında usulen muktezi takibatın icrası lâzım gelirken zât-ı devletlerince de malûm olduğu üzere nasılsa meseleye cihet-i askeriye vaz-ı yedle hilaf-ı kanun Bayezid'e nakil ve ora Divan-ı Harbi Örfisince onar seneye mahkûm edilmişlerdir. Bu işte alâkadar bulunan merkum Şeyh Eşref maktul olduğu gibi avanesinden birkaçı da idama mahkûm edilerek haklarında hüküm ve karar infaz olunmuş ve asıl mücamiinden

birçokları da affedilmiştir. Bu itibarla mevzii bir vaka mahiyetini haiz olan meselenin halledilmiş olmasına nazaran müstedilerin temadi-i mevkufiyetleri muvafık-ı mâdelet olamayacağından hukuk-ı şahsiye ciheti baki kalmak üzere hukuk-ı umumiye cihetinden afları hususuna delâlet-i aliye-i vekâlet-penahilerinin şayan buyurulması mâruzdur.

Erzurum Valisi Hamid

Câvid Bey (Kars) — Bu mesele kumandanın işi vaktiyle idare edememesi yüzünden tevessü etti. Bunlar etraf köylerden toplandılar. Bayburt ve civarında askeri esir ettiler. Zabitleri tevkif ettiler. Askeri dövdüler, tüfeklerini aldılar. İşi sulhan halletmek için teşebbüs eden kumandanlara cevabı ret verdiler.

Hüseyin Avni Bey (Erzurum) — Şeyh Eşref oldukça ilmiyle, fazlıyla temayüz etmiş bir insandır. Bu zat Hükûmetin bazı hususatta icraaatından müteessirdir. Köyde bir gün düğün oluyor. Nahiye müdürünün veyahut akrabasının düğünü: Caminin kilimlerini çıkarırlar, üzerinde kadın oynatmak, rakı içmek gibi harekette bulunuyorlar. Bu hal şeyhin taassubuna dokunur ve bâzı lisan-dırazlıkta bulunur, belki kâfi diye söyler. Bu hikâye menkul. Bu mesele büyür, mesele mahallî birtakım dedikodulardan başlayıp uzar; yoksa o adam Mehdiyim diyecek kadar budala bir insan değildir, bilâhare o şekli ona verdiler, binaenaleyh; maiyetindeki insanlar da bizim Anadolu halkı gibi dindar kimselerdir. Beş, on, yirmi seneden beri kendisine hizmet ederler. Onlar da Peygamber nedir, din nedir, Peygamber kimdir? Benim kadar ve benden ziyade bilirler. O kadar budala dünyada insan kalmamıştır ki ona veyahut bir adama Peygamber desin, Allah desin. Bu kadar sersem adam bugün dünyada yoktur. Daha doğrusu Hükûmet kendi icraatındaki adem-i isabeti bastırmak için bu şekli vermiştir. Cavit Beyefendi Van'da idiler. Tabiidir ki bu mesele oraya kadar mevcelerle gitmiştir. Yani dalgalanarak oraya kadar vâsıl olmuştur. Fakat biz vaka mahalline giderek orada buna muttali olduk. Her tarafta hergün şikâyet edilen mesailden başka bir şey değildir.

خیانت وطنیه جرمندن محکوم یکیشهرلی ادهم پاشانك بقیهٔ مدت محکومه‌سنك عفوی حقنده قانون

نومرو
۱۵۹

ماده ۱ ــ خیانت‌وطنیه جرمندن اون‌بش‌سنه‌یه محکوم یکیشهرلی ادهم‌پاشانك تحقق‌ایدن معلولیت‌وشیخوخته بناءً بقیهٔ مدت محکومیتی عفو ایدلمشدر :

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ تصدیقندن مرعیدر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وداخلیه وکیللری مأموردر .

۲۴ تشرین‌اول ۱۳۳۷ و ۲۲ صفر ۱۳۴۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بورونك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۵ تشرین‌اول۱۳۳۷	۱۰۵۳	اجرا وکیلری هیئتی‌ریاسته
		۱۰۵۴	عدلیه وکالته
		۱۰۵۵	داخلیه‌وکالته

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۱۳	۲۶۲ : ۲۶۱، ۲۴۴، ۲۴۲ : ۲۳۶

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

HIYANET-İ VATANİYE CÜRMÜNDEN MAHKÛM YENİŞEHİRLİ EDHEM PAŞA'NIN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ MAHKÛMESİNİN AFFI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
159	24/10/1337 (1921)	Tarih: 25/10/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Hıyanet-i Vataniye Kanununa muhalefet etmekten dolayı on beş yıl hüküm giyen Yenişehirli Ethem Paşa'nın heyet raporuna istinaden kalan on dört yıllık hapis cezasının affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Hıyanet-i vataniye cürmünden on beş seneye mahkûm Yenişehirli Edhem Paşa'nın tahakkuk eden malûliyet ve şeyhuhatına binaen bakiyye-i müddet-i mahkûmiyeti affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i tasdikinden meridir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Adliye Encümeni Mazbatası

Hıyanet-i vataniye cürmlerinden dolayı on beş seneye mahkûm Yenişehirli Edhem Paşa'nın bakiyye-i müddet-i mahkûmiyetinin fennen tahakkuk eden maluliyetine binaen affına dair İcra Vekilleri Heyetince tanzim kılınan lâyiha-i kanuniye ile ol baptaki rapor mütalâa ve tetkik olundu. Heyet-i sıhhiyece tanzim kılınan raporda tasallub-ı şerayin ve hafif surette taannüf-i tulâni felc-i eymen ve iltihab-ı kasabat-ı müzmine ve intifakürrie dahi mevcud olduğu gösterilmesine ve sinni dahi şeyhuhete vâsıl olmasına binaen İcra Vekilleri Heyetince tanzim kılınan maddedeki "Hükûmetçe tayin edilecek mahalde ikamet etmek şartı ile" kaydının ref'i suretiyle maddenin zirdeki şekli veçhile

encümenimizce müttefikan tadili tensip kılınmış olmakla affa mütedair olan madde-i mebhusun-anhanın tetkik ve tasdiki Heyet-i Umumiyeye arz ve teklif olunur.

Rasih Efendi (Antalya) — Efendim! Kanunda Hükûmetin tensip edeceği mahalde ikamet edeceği deniyor. Mazbatadaki madde-i kanuniyede ise öyle bir kayıt yok. Sonra Ethem Paşa Yenişehirlidir. Düşmanın, Yenişehir'i işgali esnasında birçok hıyanet-i vataniyede bulunmuş bir adamdır. Mazisi karıştırılacak olursa Meclis'te ismi zikredilemeyecek bir şahsiyettir. Bunun senelerce devam eden hayat-ı sefihanesi yüzünden o muhitte binlerce mukadderatın namusu lekelenmiştir. Son zamanda ise sinni şeyhuhete vasıl olduğu halde nam ve nimetiyle perverde olduğu bu millete, bu vatana, hatta ihraz ettiği paşalık rütbesine karşı Yunanlıların oraya yaklaşması üzerine ihaneti göze almış bir adamdır. Eğer hastalığı veyahut şeyhuheti affına sebep teşkil ediyorsa zannederim hapishanelerde çok yaşlı, çok hasta adamlar vardır. Meclis, ihanette bulunmuş olan adamlara böyle af kapısını açacak olursa zannetmem ki gayesindeki sebatını kâinata inandırabilsin. Binaenaleyh, Meclisin beş ay evvel verilmiş olan bir hükmü affetmesi pek muvafık bir şey değildir.

Mehmed Şükrü Bey (Karahisar-ı Sahib) — Hiç şüphe yok ki şedit müzakereyi mucip olan Edhem Paşa'nın şahsiyetidir. Edhem Paşa'yı biz de tanırız. Edhem Paşa bugünkü hali itibarıyla memleketi işgal edilmiş, emval ve emlâki Yunanlıların tamamıyla eline düşmüş bir adam. Kendisi sadakaya muhtaçtır. Sadakaya muhtaç olan bir adam ne yapabilir? Efendiler bunu yapan Edhem Paşa'nın şahsı değil, serveti idi. Edhem Paşa'nın muhiti idi. Bugün ne serveti kalmış ne de muhiti kalmıştır. Ethem Paşa bugün muhtaç bir haldedir. Binaenaleyh karşımızda bulunan madde-i kanuniyeyi hissimize tebaan değil, şahsı nazar-ı itibara alarak reddetmeyelim. Çünkü burada bahsedilen af meselesidir. Efendiler; cezadan maksat tehzib-i ahlâktır, imha-yı vücut değildir. Maatteessüf efendiler; bizim memleketimizde hapishaneler imha-yı vücut için açılmış birer hapishanelerdir. Temenni ederiz ki o hapishanelerimiz imha-yı vücut için olmasın, tehzib-i ahlâk için olsun, Meclis-i Âliniz böyle bir raporla gelmiş birçok kimseleri affetmişti... Burada mevzuubahis olan şey, bu adamın şahsiyeti değildir. Eğer o adamın şahsiyeti mevzuubahis olsa hepimiz reyimizi vermeyebiliriz fakat burada mevzuubahis olan şey cezanın müddet-i bakiyyesinin affıdır. Hukuk-ı şahsiye bakidir. Aff-ı hususiler hiçbir vakit mücrimiyeti izaleyi mucip olmaz. Hıyanet-i vataniyeden dolayı mahkûm ise beşeriyet indinde ve kendi memleketi dâhilinde yine o hıyanet-i vataniye mahkûmudur. Affedilen onun sinnine, hastalığına binaen müddet-i mütebakiye-i cezaiyedir. Binaenaleyh affı doğrudur. Rasih Efendi burada aleyhte söz söylemiştir. Bittabi kendisi bu adamın mahkûm edildiği mahkemede hâkim olarak bulunmuştur. Onun buradan söz söylememesi icap ederdi. Çünkü bitaraf olması lâzımdır.

Müfid Efendi (Kırşehir) — Malûm-ı âlileri bir mücrimin ika ettiği cürümden dolayı mahkemeler tarafından verilen hüküm onun imha-yı vücudu maksadına matuf olmayıp bilâkis ıslah-ı nefis etmesi ve mütenebbih olması içindir. Şimdi buradaki af, verilen cezayı ikmale vücudunun tahammülü olmadığından dolayıdır. Bu hastalık hasebiyle hürriyet-i şahsiyesini tahdidinden sarfınazar edilmektedir. Şimdi Meclis-i Âlinizin bunu affedip affetmemesi meselesine gelince; eğer Meclis beşeriyetin vücuduna arız olacak, sâri olacak ilel ve emrazı nazar-ı itibara almayarak, onların hapishanelerde çürümesini, tahrib-i vücut etmesini ve nihayet ölmesini terviç edecek olursa zannedersem Meclis uhdesi olan

adalet esasından inhiraf etmiş olacaktır. (Hayır sesleri) Bir hâkim mahkûm ettiği bir adam hakkında Hükûmet tarafından verilen affa mütedair teklif hakkında beyanatta bulunmamalıdır.

Meclis-i Âliniz tarafından intihap olunan encümeniniz, Hükûmet tarafından verilen teklifi ve mütehassısı tarafından itâ olunan raporu, hiçbir hisse tâbi olmayarak tetkik etti. Felç gelmiş, ikinci derecede tasallub-ı şerayin, üçüncü derecede tahannük-i sadır, dördüncü derecede bilmem ne. Rica ederim doktor beyler bile böyle adamların hapishanede kalmalarına müsaade etmiyor. Hattâ efendiler, idamına hüküm verilen bir mücrim hükmü idam infaz edileceği esnada hasta olursa hastalığı zail olup, tammü's-sıhha oluncaya kadar infaz-ı hüküm tehir olunur. Binaenaleyh bu gibilerin hastanelerde bulunmasına rıza göstermeyen fenne, tıbba karşı Heyet-i Celileniz ve encümeniniz izhar-ı acz eder. İşte Hükûmet de hastalığa duçar olan bu adamın bundan sonra hapishanede kalmasına yani idam edilmesine razı olmadığından böyle bir madde-i kanuniye teklif etmiş.

Efendiler belki cezasıdır diye gözlerine sâri olan âmâlıktan da bahsetmedik. Gözleri de kör olmuştur. (Pekâlâ olmuş sesleri) Demek ki ceza-yı mâneviyesini çekiyor. Sonra bizde bir mesele daha vardır. Sinn-i şeyhuhete vâsıl olmuş sakalı bembeyaz olmuş olanların mânevi nokta-i nazardan irtikap etmiş oldukları günahları Allah bile affediyor efendiler.

باش قوماندانلق مدتنك ٥ تشرين‌ثانيدن اعتباراً اوچ ماه دها تمديدينه دائر قانون

نومرو
١٦٠

ماده ١ ــ بويوك ملت مجلسى رئيسى مصطفى كمال پاشايه‌باش قوماندانلق توجيهنه دائر اولان ٥ آغستوس ١٣٣٧ تاريخلى قانون ٥ تشرين‌ثانى ١٣٣٧ تاريخندن اعتباراً اوچ ماه دها تمديد ايدلمشدر .

ماده ٢ ــ اشبو قانون ٥ تشرين‌ثانى ١٣٣٧ تاريخندن معتبردر .

ماده ٣ ــ اشبو قانونك اجراسنه بويوك ملت مجلسى مأموردر .

٣١ تشرين‌اول ١٣٣٧ و ٢٩ صفر ١٣٤٠

	تاريخ	نومرو	مقام
بويوك ملت مجلسى رياستندن تبليغى :	٣١ تشرين‌اول ١٣٣٧	١٠٦٦	باش قوماندانلغه
		١٠٦٧	اجرا وكيلرى هيئتى رياستنه

	جلد	صحيفه
مجلس ضبط جريده‌لرنده‌كى مذاكرات فهرستى :	١٤	٥٠٦

اشبو قانونك علاقه‌دار اولديغى ديكر قانونلر : ١٤٤٦١٥٣٦١٨٩٠٢٢٩

BAŞKUMANDANLIK MÜDDETİNİN 5 TEŞRİNİSANİ'DEN İTİBAREN ÜÇ MAH DAHA TEMDİDİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
160	31/10/1337 (1921)	Tarih: 31/10/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa'ya Başkumandanlık unvanı verilmesine dair 5 Ağustos 1337 tarihli Kanundaki üç aylık süre, 5 Teşrinisani 1337 tarihinde hitam bulacağından mezkûr Kanunun 5 Teşrinisani 1337 tarihinden itibaren üç ay daha uzatılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa'ya Başkumandanlık tevcihine dair olan 5 Ağustos 1337 tarihli kanun 5 Teşrinisani 1337 tarihinden itibaren üç mah daha temdit edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun 5 Teşrinisani 1337 tarihinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Büyük Millet Meclisi memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Riyaset-i Celileye

Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa'ya Başkumandanlık tevcihine dair 5 Ağustos 1337 tarihinde Büyük Millet Meclisince kabul buyurulan kanundaki üç mah müddetin hitamı 5 Teşrinisani 1337 tarihinde hitam bulacağına nazaran mezkûr kanunun 5 Teşrinisani 1337 tarihinden itibaren üç mah daha mer'iyetine dair olan zirdeki madde-i kanuniyenin müstacelen müzakere ve kabul buyurulmasını teklif ederim.

Kırşehir Mebusu Müfid Efendi

ماده ۱۰ — اشبو قانونك ۳ ، ۸ ، ۹ نجی ماده‌لریله ویریلان تخصیصاتك سنهٔ مالیهٔ جاریه نهایتنه قدر صرف ایدیله‌مه‌ین مقداری کله‌جك سنهٔ مالیه ظرفنده دخی استعمال ایدیلیر .

ماده ۱۱ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً معتبردر .

ماده ۱۲ — اشبو قانون احکامنك اجراسنه هیئت وکیله مأموردر .

۳۱ تشرین اول ۱۳۳۷ و ۱ ربیع‌الاول ۱۳٤۰

بوبوك مات مجلس ریاستدن تبلیغی : تاریخ ۲ تشرین‌ثانی ۱۳۳۷ نومرو ۱۰۹۰ مقام اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

مجلس ضبط حریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۱۳	۲۶۱:۲۵۲
۱٤	۱۷:۱٦،۱٤،۱۲،۵:۱

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر ۲٦۷

دشمندن استرداد ایدیلن وایدیلهجك اولان محللر اهالیسنه معاونت حقنده قانون

نومرو
۱۶۱

ماده ۱ — استرداد ایدیلن وایدیلهجك اولان محللرده دشمن طرفندن تخریب ویغما ایدیلن ویا حرب سبیله دوچار خسار اولان قصه وقریهلر اهله جفلدکلرك الیوم استیفا ایدلهمش اولان مسقفات واراضی وتمنع ویرکولریله اعشار و غنم دیلری ۱۳۳۷ سنهٔ مالیهسنی تهیئه قدر عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو محللر زراعتك زراعت باقهسنه اولان دیلری ایکی سنه مدتله بلاقاض تأجیل ایدلمشدر.

ماده ۳ — محل مذکوره اهالیسندن فقروضروریتی تعین ایدنلره جیفلك وتخماق اولهرق مجاناً ذخیره توزیعنه حکومت مأذوندر . بونك ایچون مالیه بودجهسنده (۹۹ آ) نومروسیله و (استیلازدهلره مجاناً توزیع اولونهجق جیفلك وتخماق نامیله یکیدن آچیلهجق برفصل مخصوصه بش یوز بیك لیرا تخصیصات وضع اولونمشدر .

ماده ٤ — تخریب و احراق ایدیلان مبانیك انشاسی ایچون میری اورمانلرندن اصولی دائرهسنده قطع ایتدیریلهجك آغاج وکراستهلر اورمان رسمندن معفودر .

ماده ٥ — مجاناً ویریلهجك کراستهلرك قطعیی استرداد تاریخندن اعتباراً نهایت اوچ سنهده ختام بولهجقدر.

ماده ٦ — بلارسم ویریلن کراستهیی دوچار خسار اولان مبانیك انشاسنه صرف ایتدیکی تحقق ایدنلر کراستهنك پیاسه موجبنجه قیمتی مع رسم تأدیهیه مجبوردرلر .

ماده ۷ — بوصورتله ویریلهجك کراستهلرك نوع ومقدارینه وتعرفهسنه کوره بالحساب تعین ایدهجك رسم میریسی موازنهٔ عمومیهده (میری اورمانلر حاصلاتی) فصلنه ایراد و (استیلازدهلره میری اورمانلردن مجاناً ویریلهجك کراستهلك بدلی) نامیله مالیه بودجهسنده یکیدن آچیلهجق (۹۹ ب) فصلنه تخصیصات قید اولنهجقدر.

ماده ۸ — شبو محللر اهالیسنه وسائط نقلیه وحیوانات توزیعی ایچون مالیه بودجهسنده یکیدن آچیلهجق (۹۹ج) فصلنه بش یوز بیك لیرا تخصیصات وضع اولنمشدر . اشبو وسائط نقلیه وحیواناتك بدلاری استیفا اولنماز .

ماده ۹ — اشبو محللردهکی مخرج معاونت ارباب زراعته اوچ سنه مدت ظرفنده و اوچ مساوی تقسیطده گرك عیناً ، گرك نقداً تحصیل اولونق اوزره تخماق اعطاسنه حکومت مأذوندر . بونك ایچون اقتصاد بودجهسنده (استیلازدهلره تعویضاً ویریلهجك تخماق بدلی) نامیله یکیدن آچیلان برفصل مخصوصه بش یوز بیك لیرا تخصیصات وضع اولونمشدر .

DÜŞMANDAN İSTİRDAT EDİLEN VE EDİLECEK OLAN MAHALLER AHALİSİNE MUAVENET HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
161	31/10/1337 (1921)	Tarih: 2/11/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; düşmanla yapılan savaşta tahrip edilen ve yağmalanan kasaba, köy ve diğer kırsal bölgelerin vergilerinin affedilmesi, vergi borçlarının ertelenmesi ve ihtiyaç sahiplerine yemeklik ve tohumluk zahire ile kerestelerin ücretsiz dağıtılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- İstirdat edilen ve edilecek olan mahallerde düşman tarafından tahrip ve yağma edilen veya harp sebebiyle düçar-ı hasar olan kasaba ve kariyeler ile çiftliklerin elyevm istifa edilmemiş olan müsakkafat ve arazi ve temettü vergileriyle aşar ve ağnam deynleri 1337 sene-i maliyesi nihayetine kadar affedilmiştir.

Madde 2- İşbu mahaller zürrâının Ziraat Bankasına olan deynleri iki sene müddetle bilâ-faiz tecil edilmiştir.

Madde 3- Mahall-i mezkûre ahalisinden fakr u zarureti tebeyyün edenlere yemeklik ve tohumluk olarak meccanen zahire tevziine hükûmet mezundur. Bunun için maliye bütçesinde (99 A) numarasıyla ve (istilâzedelere meccanen tevzi olunacak yemeklik ve tohumluk) namıyla yeniden açılacak bir fasl-ı mahsusa beş yüz bin lira tahsisat vazolunmuştur.

Madde 4- Tahrip ve ihrak edilen mebaninin inşası için miri ormanlardan usulü dairesinde kat' ettirilecek ağaç ve keresteler orman resminden mafuvdur.

Madde 5 - Meccanen verilecek kerestelerin kat'iyatı istirdat tarihinden itibaren nihayet üç senede hitam bulacaktır.

Madde 6 – Bilâ-resm verilen keresteyi düçar-ı hasar olan mebaninin inşasına sarf etmediği tahakkuk edenler kerestenin piyasa mucibince kıymetini maa-resm tediyeye mecburdurlar.

Madde 7 - Bu suretle verilecek kerestelerin nev' ve miktarına ve tarifesine göre bi'l-hesap tebeyyün edecek resm-i mirisi muvazene-i umumiyede (Miri ormanlar hasılatı) faslına irat ve (İstilâzedelere miri ormanlardan meccanen verilecek kerestenin bedeli) namıyla maliye bütçesinde yeniden açılacak (99 B) faslına tahsisat kaydolunacaktır.

Madde 8 - İşbu mahaller ahalisine vesait-i nakliye ve hayvanat tevzii için maliye bütçesinde yeniden açılacak (99C) faslına beş yüz bin lira tahsisat vazolunmuştur. İşbu vesait-i nakliye ve hayvanatın bedelleri istifa olunmaz.

Madde 9 - İşbu mahallerdeki muhtac-ı muavenet erbab-ı ziraate üç sene müddet zarfında ve üç müsavi taksitte gerek aynen gerek nakden tahsil olunmak üzere tohumluk itasına hükûmet mezundur. Bunun için iktisat bütçesinde (İstilâzedelere tavizen verilecek tohumluk bedeli) namıyla yeniden açılan bir fasl-ı mahsusa beş yüz bin lira tahsisat vazolunmuştur.

Madde 10 - İşbu kanunun 3, 8, 9'uncu maddeleriyle verilen tahsisatın sene-i maliye-i cariye nihayetine kadar sarf edilemeyen miktarı gelecek sene-i maliye zarfında dahi istimal edilir.

Madde 11 - İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren muteberdir.

Madde 12 - İşbu kanun ahkâmının icrasına Heyet-i Vekile memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Abdullah Azmi Efendi (Eskişehir) — Efendim! Kanunun mevzuu Yunan'ın yakıp yıkarak mahv u harap ettiği mahaller ahalisine tohumluk, yiyecek gibi mevaddın verilmesidir. Bu kanun buraya geldiği zaman Hükûmet ne için bunu bu kadar tehir etmiştir; ne için şimdiye kadar göndermemiş denecek yerde, maatteessüf ve maatteessür bu lâyiha Kavanin-i Maliye Encümenine de havale edilsin, diyenleri gördüm ve bu teklif en ziyade mantıkına hürmet ettiğim bir zat tarafından vâki oldu... Böyle bir kanunun üzerlerinde tatbik olunacak ahaliyi bir kere düşünelim. Bunlar Yunan'ın bilcümle mezalimini görmüş, evleri yanmış, mülkleri gitmiş, çırılçıplak kalmış. Bunlar yalnız Allah'tan rahmet, bizden bir nevaziş bekliyorlar. Bizim nevazişimiz velev bir yem borusu kabilinden bulunsun. Bu sebeple böyle bir kanunla kendilerine derakap muavenete şitab etmekliğimiz lâzım gelir. Daha beş, on gün evvel bunlar hakkında ne yapılmıştır diye sual takrirleri veren bu Meclis, bu kanun buraya geldiği vakit Ieyte ve lealle denecek derecede adeta encümenden encümene havale etmek suretiyle mütalâalar dermeyan etti. Yapılacak iş ne idi ve ne için yapılıyordu? Evet, bihakkın zürra olan ve ziraatıyla orduyu

da bu memleketi de geçindiren o halka tohumluk vererek, yarın ondan yine istifade etmek içindir. O tohumluklarını ekinceye kadar kendilerine muavenette bulunmak içindi. Böyle bir kanunun Heyet-i Umumiyesini müzakereye bilmem lüzum var mıydı? Maddelere geçilirdi, eğer maddelerde aykırı, kendilerine muavenet lâzım gelemeyen eşhas-ı maddiye ve mâneviye varsa bunlar çıkartılır idi. Bu kanun buraya geldikten sonra münakaşalarla çıkması muvafık mıdır? Ve böyle bir kanun, doğrudan doğruya müstacelen çıkarmamız icap eden kanunu Meclisin böyle teehhürata meydan vermesi vicdan üzerinde muhasebe yaparak elimizi kalbimize koyarak, yani kalben düşünerek, istifta etmek suretiyle düşünsünler. Binaenaleyh; Heyet-i Umumiyesi hakkında müzakere cereyan etmeyerek maddelere geçilsin. (Maddelere sadaları)

اذنامه‌سز عقد نکاح وازدواجدن دولایی مظنون ومحکوم اولانلرك عفویته دائر قانون

نومرو
۱۶۲

ماده ۱ ــ قانون جزانك (۲۰۱) نجی ماده‌سنك ایکنجی ذیلی موجبنجه اذنامه‌سز ازدواج ایدن زوجلر ایله عقدی اجرا ایدنلر اشبو قانونك نشری تاریخندن اعتباراً آلتی آی ظرفنده معامله‌ٔ رسمیه‌لرینی قید ایتدیرمکلرنده مرتب اولان حزادن عفو اولنمشلردر .

ماده ۲ ــ برنجی ماده‌ده محرر جرمدن دولایی مظنون ویا محکوم اولانلر دخی عفو ایدلمشلردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانون هرمحلده نشر وهیئات اختیاریه‌یه تبلیغ واعلانی تاریخندن معتبردر .

ماده ٤ ــ اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وداخلیه وکیللری مأموردر .

۳ تشرین ثانی ۱۳۳۷ و ٤ ربیع‌الاول ۱۳٤۰

ویرك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
٤ تشرین ثانی ۱۳۳۷	۱۱۰۶	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	۱۱۰۷	داخلیه وکالتنه
	۱۱۰۸	عدلیه وکالتنه

İZİNNAMESİZ AKD-İ NİKÂH VE İZDİVAÇTAN DOLAYI MAZNUN VE MAHKÛM OLANLARIN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
162	3/11/1337 (1921)	Tarih: 4/11/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Ceza Kanununun 201'inci maddesi uyarınca izin belgesi olmaksızın evlenenler ile bu nikâhı kıyanlara verilen cezaların 6 ay içerisinde resmî belgelerin sunulması halinde affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Kanun-ı Ceza'nın (201)'inci maddesinin ikinci zeyli mucibince izinnamesiz izdivaç eden zevçler ile akdi icra edenler işbu kanunun neşri tarihinden itibaren altı ay zarfında muamele-i resmiyelerini kaydettirdiklerinde mürettep olan cezadan affolunmuşlardır.

Madde 2- Birinci maddede muharrer cürümden dolayı maznun veya mahkûm olanlar dahi affedilmişlerdir.

Madde 3- İşbu kanun her mahalde neşir ve heyet-i ihtiyariyeye tebliğ ve ilanı tarihinden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Adliye ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Altı ay zarfında ihbar olunacak tevellüdat vefiyat ve münakâhat ve talâk vukuatı ceza-yı nakdîsinin affı 16 Temmuz 1337 tarihli Kanun iktizasından ise de kura ve mahallattan alınacak tevellüdat ve

münakâhat vukuatının kısm-ı küllisi bilâ-izinname teehhül edenlerle ve bunların çocuklarına ait olup hâlbuki izinname ihtihsal etmeksizin izdivaç eden zevç bir aydan altı aya ve akdi icra edenlerin de iki aydan bir seneye kadar hapis olunacağı Ceza Kanunnamesinin iki yüz birinci maddesinin zeylinde muharrer olduğuna ve bu kabil tevellüdat ve münakâhat vukuatı ber-sabık ketm olunmakta bulunduğundan ceza-yı nakdi misillû takibat-ı kanuniyenin bir müddet-i muayen için affolunmadıkça ve nakl-i mekân muamelesine de müsaade buyurulmadıkça zikrolunan vukuatı tescil gayr-ı mümkün olacağı anlaşıldığından 16 Temmuz 1337 tarihli kanuna zeyil olmak üzere tanzim edilen madde beray-ı taknin takdim kılınmıştır.

Adliye Vekili Refik Şevket Bey (Saruhan) — Reis Beyefendi müsaade eder misiniz? Efendim malûm-ı âliniz bir kanun çıkardık. Nüfus vukuatında ceza-yı nakdi altı ay müddetle affediyoruz. Bilâ-izinname akd-i nikâh edenler, gerek akd-i nikâhı ve gerek bunlardan doğan çocuklar, haber vermeyenlerden mütevellit cezalar da altı ay müddetle mafuv olacaktır. Adliye Encümeninden rica ederim yarın bu kanunu çıkarsınlar. Perşembe günü müzakere edelim ve çıkaralım ki onlar da istifade etmiş olsunlar.

Müfid Efendi (Kırşehir) — Efendim! ikinci maddede bu suretle bilâ-izinname akd-i nikâh etmiş olan zevç ile izinnamesiz nikâh akdini icra eden imamın yapmış olduğu muamele Hükûmet tarafından haber alınmış, tahkikata başlanılmış, muhakeme icra ediliyor. Yahut muhakemesi bitirilmiş, cezası infaz edilmemiş ve evvelce maznun olup da altı ay zarfında yani müddeti zarfında muamele-i kaydiyeyi ifa ettirenler muaf olsunlar da evvelce mahkûm imiş veyahut maznun kalıp da kendi hakkında takibat icra edilmesine başlanılmış adamların da affedilmemesini muvafık göremediğinden dolayı encümeniniz bu maddenin ilâvesine lüzum görmüştür.

صلح حاکمی قانونك دردنجی ماده‌سنك تعدیلنه دائر قانون

نومرو
۱۶۳

صلح حاکمی ماهیت وقیمتی نظر اعتباره آلنمیه‌رق بالجمله دعاوی منقابلهیی دخی رؤیت ایدر. مدعینك شخص واحد ذمتنده جهات مختلفه‌دن متعدد مطلوباتی و دعواده جمع اولندیغی تقدیرده مطلوبات مذکوره‌دن هر بری اللی بیك غروشدن دون اولسه بیله مجموع دعوا اللی بیك غروشی متجاوز اولور ایسه صلح حاکمی رؤیته حائز صلاحیت دکلدر. آنجق دعوای اصلیه‌یه متفرع فائض ومصرف وضرر وزیان ومنافع مقداری هرنه‌یه بالغ اولورسه اولسون رؤیت وحکم ایده‌جکی کبی منحصراً دعوای اصلیه‌دن متحدث ضرر وزیان دعوای منقابلهسنی دخی هرنه مقداره اولورسه اولسون رؤیت وحکم ایدر .

۳ تشرین ثانی ۱۳۳۷ و ٤ ربیع‌الاول ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بیوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	٤ تشرین ثانی ۱۳۳۷	۱۱۰۹	اجرا وکیلری هیئ
		۱۱۱۰	عدلیه وکالتنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۱۲	۱٤۲:۱٤٦	
	۱۳	۱۷٦:۱۷۹	
	۱٤	٤۷	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :	۵٦,٤۹۲		

SULH HÂKİMLERİ KANUNUNUN DÖRDÜNCÜ MADDESİNİN TADİLİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
163	3/11/1337 (1921)	Tarih: 4/11/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Sulh Hakimleri Kanununun 3'üncü maddesinde yer alan Sulh Hakimlerinin bakacakları dava konusu değer 50 bin kuruşa çıkarılmıştır. Bu kanun; 4'üncü maddenin de mezkûr değişikliğe uyum sağlaması amacıyla çıkarılmıştır.*

Sulh Hâkimi mahiyet ve kıymeti nazar-ı itibara alınmayarak bilcümle deavi-i mütekabileyi dahi rüyet eder. Müddeinin şahs-ı vahit zimmetinde cihât-i muhtelifeden müteaddit matlûbatı bir davada cemolunduğu takdirde matlubat-ı mezkûreden her biri elli bin kuruştan dûn olsa bile mecmu-ı dâva elli bin kuruşu mütecaviz olursa sulh hâkimi rüyete haiz-i selâhiyet değildir. Ancak dava-yı asliyeye müteferri faiz ve masraf ve zarar ve ziyan ve menafi miktarı her neye baliğ olursa olsun rüyet ve hükmedeceği gibi münhasıran dava-yı asliyeden mütehaddis zarar ve ziyan dava-yı mütekabilesini dahi her ne miktarda olursa olsun rüyet ve hükmeder.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Adliye Encümeni Mazbatası

Sinop Mebusu Şevket Bey'in Sulh hakimleri hakkındaki Kanun'un üçüncü ve dördüncü maddelerinin tadiline mütedair bulunan 9 Teşrinisâni 1336 tarihli teklif-i kanunisi tetkik ve mütalâa olundu. Sulh Hâkimleri Kanununun üçüncü maddesi mukaddema Meclis-i Umumice kabul edilerek iktisab-ı kanuniyet eylemiş olmakla bunun tekrar müzakeresine hacet olmayıp ancak mezkûr üçüncü maddeye nazaran sulh hâkimlerinin salâhiyet-i kazaiyesi elli bin kuruşluk deaviye iblâğ edilmiş ve dördüncü maddenin bu dairede tadiline ihtiyaç hâsıl olmuş ve teklif-i vâki yalnız bu cihete matuf

olmakla şayan-ı iltifat bulunmuş olduğundan aynen kabulü ittifakla tensip kılınmakla tasdiki Heyet-i Umumiyeye teklif olunur.

Adliye Vekili Refik Şevket Bey (Saruhan) — Efendim! Her kanunun harfleri üzerinde bile imal-i zihin ile mükellef olan bizler, böyle "Sulh Hâkimleri Kanununun 4'üncü maddesinin tadili" şeklinde müzakere edersek, bizim Vehbi Efendi hocamızın buyurdukları gibi, yırtılacak, yakılacak Adliye Kanunu çıkar. Rica ederim, hepinize sorarım, iştigal eden zatlara sorarım. Dördüncü maddeyi bilen kimimiz var? Yoktur. Efendim! Bendeniz şimdi burada istinasın verdiği bir kudretle düşündüm, biraz bir şey anladım. Fakat bir kanunu tadil etmek için mefhumu anlamak kâfi değildir zannederim. Onun için Heyet-i Muhteremlerinden rica ederim, zaten ikinci ve üçüncü maddelerin dördüncü madde ile rabıtası olmak itibarıyla üçüncü madde tadil edilince dördüncü madde de tadil edilmek lâzım gelir. Çünkü üçüncü madde, beş bin kuruşa kadar deaviden bahseder. Hâlbuki dördüncü maddede beş binden bahsediliyor. Üçüncü maddeyi elli bin yapınca dördüncü maddede mevcut miktarı da tashih ederek elli bine iblâğ etmek lâzım gelir. Onun için Heyet-i Muhteremeden rica ederim, eğer mesele yalnız adet üzerinde ise yani beş bin adedinin elli bine iblâğı suretinde bir tadil ise demek ki kanunun iskeleti duruyor, yalnız rakamlar elli bin olmuş oluyor.

Mehmed Şükrü Bey (Karahisarı Sahib) — İstinaf meselesi de mevzuubahistir.

Adliye Vekili Refik Şevket Bey (Saruhan) — Müsaade buyurun bir defa anlayalım efendim. Kanunun aslını tetkik etmek üzere talik edelim. (Şüphesiz öyle münasip sadaları)

Reis — Efendim! Adliye Vekili Bey de bunun talikini teklif ediyorlar. (Muvafık sesleri) Efendim! Talikini kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edildi.

Vehbi Efendi (Konya) — Talikini kabul ettik. Fakat dönüp dolaşacak yine böyle olacak. Mütalâa etmek için tab' ettirelim.

ولایات مستخلصه اهالیسنه ویرلمش اولان تخملقلرك عفوی حقنده کی قانونك برنجی ماده سنه مذیل قانون

نومرو
١١٤

دشمن آیاغی کرمدیکی حالده آتش منطقه سنه تصادف ایدهرك جبهه اتخاذ ایدلش محللر اهالیسنده مذکور برنجی ماده‌نك حکمی شاملدر .

١٠ تشرین ثانی ١٣٣٧ و ١١ ربیع الاول ١٣٤٠

	تاریخ	نومرو	مقام
بیوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	١٢ تشرین ثانی ١٣٣٧	١١٤٣	اجرا وکیلری هیئتی ریاسته
		١١٤٤	مالیه وکالته
		١١٤٥	اقتصاد وکالته

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	١٤	١٣٦:١٣٨
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	١٢٠	

VİLÂYAT-I MÜSTAHLASA AHALİSİNE VERİLMİŞ OLAN TOHUMLUKLARIN AFFI HAKKINDAKİ KANUNUN BİRİNCİ MADDESİNE MÜZEYYEL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
164	10/11/1337 (1921)	Tarih: 12/11/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Düşman işgalinden kurtarılmış şehirlerin ahalisine verilen tohumluk tahıl bedelinin affedilmesi 30 Nisan 1337 tarihli Kanun ile hükme bağlanmıştır. Bu kanun; düşman işgaline uğramamasına rağmen ateş hattında olan bölge ahalisinin de mezkûr kanun kapsamına alınması amacıyla çıkarılmıştır.*

Düşman ayağı girmediği halde ateş mıntakasında tesadüf ederek cephe ittihaz edilmiş mahaller ahalisine de mezkûr birinci maddenin hükmü şamildir.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Madde-i Asliye

Madde 1 — 1334 ve 1335 senelerinde muhtacin-i zürraa Hükûmet tarafından tevzi edilen tohumluk ve yemeklik zehairinin tahsil edilmeyen kısımlarının düşmandan istihlâs ve istirdat edilen mahaller ahalisinden aynen ve bedelen tahsilinden sarfınazar edilmiştir.

Nebil Efendi (Karahisar-ı Sahib) — Yalnız burada ateş mıntıkası mutlak ve müphem geçiyor, nereler ateş mıntakasıdır? Lalettayin bir kanun çıkarsa olmaz. Memleketin hemen her tarafı cephedir, tahrip edilmiştir.

Emin Bey (Erzincan) — Efendim! Bu kanun en çok bizim daire-i intihabiyemize taallûk ediyor, bu da Refahiye ve Kuruçay kazalaradır. Kemah'ın da bir kısmı. Şimdi efendim vakaa Kuruçay, Refahiye bugün ateş hattının gerisindedir, fakat bugün Kuruçay'daki tahribat zannederim Erzincan'daki tahribattan daha fazladır. Bunların ne mezruatları kalmış ne mebanisi kalmış ne de emlâkı kalmıştır. Yiyecek ekmekleri bile kalmamıştır. Ondan başka esasen ateş hattı mıntıkası dâhilinde bulunduğu nazar-ı itibara alınarak Hükûmetçe ahalisi çıkarılmıştır, tamamen arazi haliyetü'l-haliye kalmıştır.

کرك تعرفه قانونك تأمین مرعیتی حقنده قانون

نومرو
۱٦٥

ماده ۱ ــ ۱۱ نیسان ۱۳۰٤ تاریخلی کرك قانونك موقع مرعیتدن رفعنی متضمن اولان قرارنامه ملغادر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون نار یخ نشریدن اعتباراً مرعی الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه مالیه وکیلی مأموردر .

۱۷ تشرین ثانی ۱۳۳۷ و ۱۷ ربیع الاول ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
یوروك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۷ تشرین ثانی ۱۳۳۷	۱۱٦٤	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
		۱۱٦٥	مالیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده لرنده کی مذاکرات فهرستی :	۱٤	۲۳٦:۲۳۷

اشبو قانونت علاقه دار اولدیغی دیکر قانونلر :

GÜMRÜK TARİFE KANUNUNUN TEMİN-İ MERİYETİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
165	17/11/1337 (1921)	Tarih: 17/11/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; İtilaf devletlerinin baskısıyla İstanbul Hükûmeti tarafından yürürlükten kaldırılan Gümrük Kanununun tekrar yürürlüğe konulması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 11 Nisan 1334 tarihli Gümrük Kanununun mevki-i meriyetten refini mutazammın olan kararname mülgadır.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Hüseyin Avni Bey (Erzurum)— Kapitülasyonlar, biliyorsunuz ki bizi bir taraftan siyasi tazyik altında bulunduruyor, diğer taraftan da iktisadiyatımızın istiklâline mâni oluyor. İktisadiyatımızın istiklâli mahiyetinde olan şu kanun Avrupalıların nazarına ne kadar batmıştır ki ilk fırsatta ihtilâf Hükûmetleri meriyetini ref'e muvaffak olmuşlardır. Tabiidir ki arz ettiğim gibi iktisadiyatımızın istiklâlini temin mahiyetinde olan bu kanunun ref'i ile mallarını memleketimize serbest sokmaya muvaffak oldular. Ve bundan sonra da kapılarımızı açtık. Onlar eski kapitülasyonların ibkası için daha ziyâde uğraşacaklar. Buna meydan verilmemesi için bu kanunun şimdiye kadar kalması şayan-ı teessürdür.

Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — Harb-i Umumi'ye duhulden evvel umumi seferberlik ilanını müteakip, kapitülasyonların ilga edildiği ilan edilmişti. Malûm-ı âliniz kapitülasyonların ilgasını ilan ettiğimiz güne kadar, gümrüklerimizde uhud-ı atîka denilen kapital muahedelere müstenit esasata

göre muamele olunurdu. Bunların ilgası ilan olununca derhal gümrük muamelâtında bir boşluk hissolundu. 1330 senesinde İstanbul'da içtima eden Meclis-i Mebusana Maliye Vekâleti uzun ve esaslı tetkikat neticesi olmak üzere bir gümrük lâyiha-i kanuniyesi takdim etti ki o kanun da bu kanundur. Meclis-i Mebusan müşterek encümenlerinde senelerce tetkikatını icra ettikten ve ayandan geçtikten, iradeye iktiran ettikten sonra mevki-i meriyete vaz' edilen bu kanun, deniz ve karalarda gümrüklerin hududunu, mıntıkalarını, gümrük memurlarının hukuk ve salâhiyetini, kuvve-i zabıta ve adliyenin gümrük üzerindeki vezaifini, ecnebi sefainin limana duhulünde ifasına mecbur oldukları muamelâtı esaslı bir surette tanzim edilen bir kanundur. Mütarekenin akdini müteakip İstanbul'un düvel-i mü'telife tarafından resmen işgali ilan edilmezden evvel mütarake tatbikatı vesilesiyle, İstanbul'a giren kuvve-i işgaliye mümessillerinin Babıâliye ilk ve birinci teklifi, bu kanunun mevki-i meriyetten ref'i ve ilgası olmuştur. Hal ve zamanın icabatı, İstanbul Hükûmeti derhal yarım satırlık bir kanun-ı muvakkat ile 11 Nisan 1334 tarihli Gümrük Kanunu mevki-i meriyetten ref' olunmuştur, dedi. Yani bu kanunu ref' etmek, bundan evvelki uhud-ı atikaya müstenit muamelât ve teamülâtın tatbikatta iadesi demek oldu. Bu kanunun mevki-i meriyetten ref'ini tazammun eden kararname, Ankara'da Büyük Millet Meclisi teşekkül etmezden evvel İstanbul'da vâki olmuştur. Ankara'da içtimaını müteakip ilk celselerinin birisinde, İstanbul'un işgali günü olan 16 Mart tarihinden mukaddem neşredilen, bilûmum kavanin ve nizamat-ı devletin hatta karar-ı muvakkatlerin dahi kanun addedilerek mer'i ve muta olduğunu bir karar ile ilan buyurdular. O vakit hatıra geldiğinden böyle mühim bir, kanunun Düvel-i Mü'telife mümessillerinin müracaat ve tazyiki ile mevki-i meriyetten ref'ini tazammun eden bir kararname de kabul ettiğimiz kanunlar meyanına girdi. Bu meselede her nasılsa bugüne kadar zühul edildi... Bendeniz altı ay evvel verdiğiniz mezuniyet dolayısıyla memleketime giderken sahillerde ve bilhassa merakiz-i mühimme-i ticarette, gümrük muamelâtı nazar-ı dikkatimi celp etti ve bi't-tetkik bu kanunun mevki-i meriyette olmadığını ve Ankara Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin teessüsünden evvel İstanbul Hükûmetinin bu kanunu ref' ettiğini anladım. Ve o vakit Heyet-i Celilenizin nazar-ı dikkatini telgrafla celp etmiştim. Fakat hâdisat ve mesail-i mühimmenin tevali etmesi bugüne kadar bu meselenin Meclis-i Âliye arz edilmesine mani oldu. Şimdi bu teklif bu kanunun iade-i meriyetini ve İstanbul Hükûmeti'nin neşrettiği bir kararnameyi iptal için verilmiş bir maddedir. Bunda azîm fevait vardır. Evvelâ şeref ve izzet-i nefis meselesi vardır. İkincisi: Gümrüklerin bütün hususatını teshil, tam müstakil, iktisadi harekâtımızı temin ve teshil edecek ahkâm münderiçtir. Üçüncüsü: Ecnebi sefainin kaçakçılığına suret-i katiyede mani olacak mevad ve ahkâm münderiçtir. Daha mühimini, son zamanlarda akdettiğimiz uhud ve mukavelât dolayısıyla, düvel-i mü'telifenin bazılarıyla ve bilhassa mücavir Hükûmet ve memleketlerle ticaret muahedelerine girişmek ihtimalimiz mevcuttur. Bu kanunu onlardan daha evvel meriyete koyup ahkâmını tespit etmek mecburiyetindeyiz. Böyle esaslı bir kanunu tekrar mevki-i meriyete vaz' için bir dakika geçmeksizin müstaceliyet kararıyla kabulünü istirham ediyorum.

بیعیه حقنك وكیشه مأمورلقلرینك معلول غازیلره تخصیصی حقنده قانون

نومرو
١٦٦

ماده ١ ــ دولت انحصارنده بولنان وبواندیریله‌جق اولان موادك قوانین ونظامات مخصوصه‌لرینه توفیقاً بیعیه حقی وكیشه مأمورلقلری‌علی‌الدرجات ترجیحاًمحاربه‌لرده معلول اولان غازیلره تخصیص ایدلمشدر . معلولیتلری بالذات ایفای معامله‌یه مانع اولانلر دیله‌دیکی توكیل ایده‌بیلیرلر .

ماده ٢ ــ شهر وقصبه‌لرك احتیاجی نسبتنده معلول اولان غازیلر طالب ایكن آخره بیعیه تذكره‌سی‌ویرلمز. معلولیندن كافی طالب ظهور ایتمدیكی تقدیرده اولاد شهدا ومعلول متقاعدین ترجیح اولنور .

ماده ٣ ــ بیعیه تذكره‌سی ویریله‌جك معلولینه آلتی آیلق تقاعد معاشلری نسبتنده اعتبار كشاد ایدیلیر . آنجق دینلرینی تسویه ایتمیه‌نلره معاشلری ویرلمز وتوقیف ایدیلن معاشلری بلا محاكمه‌دینلری مقابل دوائر عائده‌سی صندوقلرینه اعطا اولنور .

ماده ٤ ــ اشبو قانونك نشرندن مقدم معلولیندن غیری كیمسه‌لره ویرلمش اولان بیعیه تذكره‌سیله كیشه مأمورلقلرینك حكمی ١٣٣٧ سنهٔ مالیه‌سندن صوكره معتبر دكلدر .

ماده ٥ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٦ ــ اشبو قانونك اجراسنه مدافعهٔ ملیه ومالیه و كیللری مأموردر .

١٩ تشرین ثانی ١٣٣٧ و ١٩ ربیع‌الاول ١٣٤٠

	تاریخ	نومرو	مقام
یوزوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	٢٠ تشرین‌ثانی ١٣٣٧	١١٩١	احراوكیلری هیئتی ریاسته
		١١٩٢	مدافعهٔ‌ملیه وكالته
		١١٩٣	مالیه وكالته
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌كی مذاكرات فهرستی :	١٤	٢٦٠:٢٥٩:٢٤٥:٢٣٧	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :	٤١٩		

BEY'İYYE HAKKININ VE GİŞE MEMURLUKLARININ MALÛL GAZİLERE TAHSİSİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
166	19/11/1337 (1921)	Tarih: 20/11/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; damga, tütün, sigara gibi devlet tekelinde bulunan malların bey'iyye hakkının gazi olanlara tahsis edilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Devlet inhisarında bulunan ve bulundurulacak olan mevaddın kavanin ve nizamat-ı mahsusalarına tevfikan bey'iyye hakkı ve gişe memurlukları ale'd-derecat tercihan muharebelerde malûl olan gazilere tahsis edilmiştir. Malûliyetleri bizzat ifa-yı muameleye mani olanlar dilediğini tevkil edebilirler.

Madde 2- Şehir ve kasabaların ihtiyacı nispetinde malûl olan gaziler talip iken âhara bey'iyye tezkeresi verilmez. Malûlinden kâfi talip zuhur etmediği takdirde evlâd-ı şüheda ve malûl mütekaidin tercih olunur.

Madde 3- Bey'iyye tezkeresi verilecek malûline altı aylık tekaüt maaşları nispetinde itibar küşad edilir. Ancak deynlerini tesviye etmeyenlere maaşları verilmez ve tevkif edilen maaşları bilâ-muhakeme deynleri mukabili devair-i aidesi sandıklarına ita olunur.

Madde 4- İşbu kanunun neşrinden mukaddem malûlinden gayrî kimselere verilmiş olan bey'iyye tezkeresiyle gişe memurluklarının hükmü 1337 sene-i maliyesinden sonra muteber değildir.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Sırrı Bey (İzmit) — Ben bu kânunun ruhunda memleketin selâmet ve istiklâli için çalışarak hayatını istihkar edenlere karşı bir mana-yı hürmet görüyorum. Bu kanunun lehinde söz söylemek, memleketin selâmeti için çalışanlar hakkında hiss-i kadir-şinasi izhar etmek demektir. Zannetmem ki aleyhinde söz söyleyecek bir zat bulunabilsin ve bu noktada Heyet-i Celilenin müttehit ve müttefik olduğuna kaniim. Binaenaleyh bu zevatı daha ziyade takdis etmek ve onlara hissi ihtiram göstermiş olmak için kanunun bilâ-münakaşa kabulünü teklif ediyorum.

Dr. Suad Bey (Kastamonu) — Efendim! Mevzuubahis olan teklifin ihtiva ettiği mesail insaniyet efkârını iltizam ettiği cihetle söz söylemeye hacet yoktur zannederim. Memleketin müdafaası uğrunda kan dökmeyi göze aldıran ve bu suretle malûl düşen zevatın tercihan bu vazifeye kabul edilmiş olmaları, her hususta hiçbir itiraza mâruz olmayacak bir derecede takdire layıktır. Ancak bu münasebetle, bir şey arz etmek isterim. Meselâ bugün çarşıya gittim pul alacaktım, pul bayilerinde pulun biri var biri yok. Bayilik karmakarışık bir hale gelmiştir. Diğer pul nerede bulunur diye soruyorum. Sandıkta bulunur diyorlar. Sandığa gidiyorum. Sandık emini yoktur. Bayilik tarzı pek ziyade karışıktır. Bayilik vakıa esas itibarıyla bu zevat-ı kirama maişet tedarikinden ibarettir. Fakat bu öyle bir şeydir ki inhisar altında olduğu için umumun hakkı vardır. Yani menafi-i umumiyeyi de nazar-ı dikkate almalıdır, muameleyi tanzim etmelidir. Bugün her rastgelene istida vermek için pul lâzım oluyor. Hâlbuki bu bayilik meselesi memlekette maalesef tanzim edilmiş bir hâlde değildir. Gerek reji idaresi gerek Düyun-ı Umumiye Dairesi, Maliye Vekâleti bu mesaili nazar-ı dikkate alır da tanzim ederse menfaat-i umumiyeye de hizmet etmiş olurlar zannederim.

Tahsin Bey (Aydın) — Bu kanun pekâlâ, pek münasip, pek muvafık bir kanundur. Buna zannetmem ki arkadaşlardan kimse itiraz etsin. Yalnız bu kanun, bey'iyesi mütekaidîn-i askeriyeye tahsis edilen barut meselesini hatırıma getirdi. Taşralarda bulunanlar pekâlâ bilirler ki mütekaidîn-i askeriyeden olan bu bayiler haftada bir gün olsun dükkanlarını açmış ve gelecek olan müşterilerin ihtiyacını vermek için müşterilerini beklemiş adamlar değillerdir. Bu bir inhisar meselesidir. Bahusus tütün; malûm-ı âliniz insan bin türlü gavail içinde gününü geçirdikten sonra akşamları kendisinin derdine ortak olmak üzere, bir paket tütün almak için, bâzı günlerde çarşıları kıvrandığı halde yine bulamıyor. Maliye Vekâleti son zamanlarda tütünün ihtikârdan kurtarılması ve mevcut tütünleri saklayıp da daha pahalı satılmaması için birtakım memurlar istihdam ediyor. Ve birtakım barakalar yaptı. Ve memleketin birçok yerlerine, koydu. Çok defa gördük ki bu barakalar ne sabahleyin ne öğle üstü açık bulunmuyor. Bunlara ayda beş bin kuruş da aylık veriyor. Şimdi biz bu damga ve tütün, sigara ve kâğıdı bey'iyelerini bu mâlûlîne vereceğiz. Hakkıdır. Hiç kimsenin diyeceği yok. Yalnız sair esnaf dükkânlarını açık tuttukları esnada bunlar da behemahal dükkânlarının başında bulunsun. Erbab-ı ihtiyaç müracaat ettiği vakit eli boş olarak dönmesinler. Bunu temin etmek için kanuna bazı ahkâm konulması herhâlde lâzımdır. Birçok defa başımıza gelmiştir. Bakkallar gibi açık bulunmazlarsa halk tütün bulmaktan âciz kalacak, buna karşı tedabir ittihazı için her hâlde bazı ahkâm ilave etmek lâzımdır.

Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — Tahsin Beyefendi'nin hatrına gelen mesail hiç varit değildir. Çünkü; Kavanin ve nizamat-ı mahsusalarına tevfikan diye birinci maddedeki bu sarahat bütün o ihtimalâtı bertaraf etmiştir. (Doğru sesleri) (Müzakere kâfidir sesleri)

Mehmed Şükrü Bey (Karahisar-ı Sahib) — Bunda ehliyet aranılacaktır. Karabet olmazsa muhibbinden veyahut daha ziyade itimat ettiği bir adam olabilir. Karabet cihetini encümen nazar-ı dikkate almamıştır. Esbabı şudur: Elden, ayaktan, gözden malûl olan herhangi bir gazinin akrabasından itimat ettiği adam olmazsa muhibbinden birisini veyahut ahar kimseyi vekâlete salâhiyeti vardır. Bunlar hayatta görülen şeylerdir. Halkı daha serbest bırakmak ve kayıt altına almamak için mutlak olarak zikredilmiştir. Çünkü vekâlet salâhiyeti takyit edilemez.

Durak Bey (Erzurum) — Efendim! Bendeniz bu kanunda bir noksanlık görüyorum. Gerek tütün ve gerek sigara kâğıdı bey'iyesini gazilere veriyoruz. (Sigara kâğıdı yok sesleri) Anladınız mı hatamızı? Gürültü ettiniz! İşte biz sigara kâğıdı yazdık, gördün mü günahı? Bırakınız böyle şeyi, doğru yazalım. Gerek sigara ve gerek tütünün muhterem gazilerimize bey'iyesinin verilmesi çok muvafık. Bendeniz bunlar hakkında bir şey söyleyemem. Yalnız bir şey unutulmuş zannediyorum. Şehitlerin bazı yavruları vardır. 13-14-15-16-18 yaşlarında şehit yavruları ki onların bâzıları tütünle sigara ile o evleri besliyorlar. Efendiler, onları da buraya dâhil etmek çok doğru bir şey olur. Bunun için kanuna dercini teklif ediyorum.

داخليه وكالتنك ۱۳۳۷ سنه‌سی بودجه‌سنك ۱۵۱ نجی فصلنك برنجی مأمورين خرجراهی ماده‌سنه اوتوزبيك ليرا تخصيصات اعطاسی حقنده قانون

نومرو
۱۶۷

ماده ۱ ــ داخليه‌وكالتنك ۱۳۳۷ سنه‌سی بودجه‌سنك ۱۵۱ نجی فصلنك برنجی مأمورين خرجراهی‌ماده‌سندن اوتوزبيك ليرانك صرفنه مأذونيت ويرلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاريخ نشرندن مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه داخليه ومالیه وكيللری مأموردر .

۳ كانون اول ۱۳۳۷ و ۳ ربيع‌الآخر ۱۳۴۰

	تاريخ	نومرو	مقام
يوزوك ملت مجلسی رياستندن تبليغی :	٤ كانون‌اول ۱۳۳۷	۱۲۶۲	اجراوكيللری هيئتی‌رياسته
		۱۲۶۳	داخليه وكالته
		۱۲۶٤	ماليه وكالته
	جلد	صحيفه	
مجلس ضبط جريده‌لرنده‌ن مذاكرات فهرستی :	۱۵	۳:۱۰	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولديغی ديگر قانونلر :	۱۳۰		

DÂHİLİYE VEKÂLETİNİN 1337 SENESİ BÜTÇESİNİN 151'İNCİ FASLININ BİRİNCİ MEMURİN HARCIRAHI MADDESİNE OTUZ BİN LİRA TAHSİSAT İTASI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
167	3/12/1337 (1921)	Tarih: 4/12/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Dâhiliye Vekâletinin 1921 yılı bütçesinin memurların harcırah kısmına ilişkin düzenleme yapılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Dâhiliye Vekâletinin 1337 senesi bütçesinin 151'inci faslının birinci memurin harcırahı maddesinden otuz bin liranın sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Durak Bey (Erzurum) — Biz, işitiyoruz ki bilâ sebep, bilâ lüzum birçok memurlar oradan oraya mekik dokur gibi gönderilmiştir. Bu gönderilen memurlar hakikaten bilâ sebep mi gönderilmiştir? Gönderilmiş ise bunlar hakikatte ne için gönderilmiş? Binaenaleyh, Meclisin teşekkül ettiği günden bugüne kadar, meselâ bir livada üç ayda dört mutasarrıf değişmiştir. Bir kazada üç ay içerisinde sekiz kaymakam değişmiştir. Bunlara fuzuli harcırahlar verilmiştir. Bunların sebepleri nedir? Artık, biz bunları soruyoruz ve bunları biraz şiddetle takip etmek istiyoruz. Bunların cevabı verilmeksizin bir akçe veremeyiz. Bunların mesullerini meydana koyunuz ve cezasını herkes çeksin. Bu millet bundan sonra böyle fuzuli, şunun bunun keyfi için on para sarf edemez.

Dâhiliye Vekili Ali Fethi Bey (İstanbul) — Efendim! Durak Beyefendi'nin buyurduğu gibi bilâ-sebeb-i kanuni hiçbir memur azledilemez. Memurların azli ve nasbı bittabi kavanine tâbi bir

meseledir. Eğer bendenizden evvel böyle aziller, nasıplar vâki olmuş ise onun cevabını şimdi burada vermekte mazurum. Eğer buna dair bir madde tasrih edecek olursanız keyfiyeti tahkik eder ve size izahat veririm.

Durak Bey (Erzurum) — Zatıâlinizden buradan cevap istemiyorum. Fakat şimdiye kadar yapılan azil ve nasbların bir listesini yapınız. Sebebi ne imiş tetkikat yapılır ve bunların değişmelerindeki sebeb-i meşru ne ise biz de anlarız ve Heyet-i Celileniz buna kesb-i ıttıla eder. Gayr-i kanuni bir şey olmadığı anlaşılırsa yeni bir tahsisat veririz. Yoksa verilmez mesulleri aranır, cezalarını çekerler.

Dâhiliye Vekili Ali Fethi Bey (İstanbul) — Arz ettiğim veçhile, tahsis edilen meblâğ gayrikâfi gelmiş. Şimdi hiçbir yere memur tayin edemiyoruz, tayin ettiğimiz memurlar harcırah talep ediyorlar, veremiyoruz, gönderemiyoruz. Ezcümle Adana'ya gönderdiğimiz memurların harcırahını veremedik. Bu halin idamesini Meclis tecviz ediyorsa ve bütün Dâhiliye umur ve muamelâtını muattal bir halde bırakmak istiyorsa o başka bir mesele fakat zaruret meydandadır. Ve size arz ediyorum: Gerek Kayseri'ye nakil ve gerek Eskişehir ve Konya'dan vâki olan harekât bu masrafı büyütmüş, binaenaleyh evvelce verilen tahsisatı gayrikâfi bir hale getirmiştir. Esbap meydanda iken zannedersem bunu Meclis-i Âli takdir eder ve ona göre lâzım gelen tahsisatı verir.

Mustafa Kemal Bey (Ertuğrul[1]) — Mazbata Muharriri namına bendeniz söyleyeceğim efendim. Geçen sene Muvazene-i Maliye Encümenince Dâhiliye Vekâleti harcırah faslına bir miktar para konmuştu. Bilâhare Bilecik'in, Eskişehir'in, Karahisar'ın işgali üzerine birtakım memurine harcırah verilerek öteye beriye sevk edildi. Bu defa da Adana'nın istirdadı dolayısıyla oraya giden memurlara harcırah vermek için Muvazene-i Maliye Encümeni bu hususta bunu kabul etti. Bunun cihet-i itirazı yok, Eskişehir'deki memurlar buraya gelmiş. Bu memurlara harcırah verilmeyecek mi? Karahisar işgal altına girmiştir, oradan gelecek memurlara harcırah verilmeyecek mi? Kütahya işgal altına girmiş, oradan gelecek memurlara harcırah verilmeyecek mi? Adana'ya gidecek memurlara harcırah verilmeyecek mi? Muvazene-i Maliye Encümeni harcırah faslını kabul ettiği vakit bu hâdiseler vukua gelmemişti ve meydanda değildi. Sonradan bu vaka-yı fecia vuku buldu. Dâhiliye Vekâletinin borcu vardır, verecektir. Bunu bilâ münakaşa kabul ediniz.

Lütfi Bey (Malatya) — Efendim! Halen bütçe Meclise tevdi edilmezden evvel Dâhiliye tahsisatı olarak yalnız 3,5 milyon kuruş verildi. Dâhiliye Vekâleti bu parayı israf etti, ibzal etti. Tamamen imha etti, Antalya'dan Mersin'e mutasarrıf tayin olunuyor, harcırahı bir senelik maaşına mukabil oluyor. (Handeler) (Kars'a sadaları) Maksadınız vermekse, batırın. Kars'a, Ardahan'a, Antalya'dan mutasarrıf tayin edilmiş ve gönderilmiştir. Kars denecek yerde Mersin'e denmiş kıyamet mi koptu? Efendim, şimdi bu 3,5 milyon kuruş gitti, yeniden bir tahsisat daha isteniliyor. Bir daha 3,5 milyon kuruş. İstanbul'dan gelen aile harcırahı, ısmarlanıp gelen memur harcırahı, bu hususta vukua gelen su-i istimalâtın derecesi Heyet-i Celileniz nazarında tamamıyla tespit edilebilmek için evvelemirde şimdiye kadar Dâhiliye Vekâleti nerelere, ne miktar harcırah vermiş ise bir cetvelini yapsın tali ettirsin, bize tevdi etsin, tetkik edelim. Efendiler altı ay zarfında bir kazada sekiz kaymakam değişmiştir. Artık gerek bu sene ve gerek geçen sene yapılan, bu israfata bu milletin tahammülü yoktur. Şimdi efendim, benim teklifim budur, isterseniz muvafık görün isterseniz reddedin. Şimdi bugün madem ki bütçe

1 Bilecik

tasdik olunmamıştır, Dâhiliye Vekâleti de bunun için bir tahsisat istiyor, istediği tahsisata mukabil verdiğiniz 3,5 milyon kuruş kimlere verilmiştir? Nereye sarf edilmiştir? Buna dair bir cetvelini yapıp tab' ve tevzi ettirsin, bakınız, tetkik ediniz. Bir yere altı ay zarfında sekiz memurun gönderildiğini siz de görürseniz o vakit lâzım gelenlerden sual edersiniz ve icap edenlere tazmin ettirirsiniz. Ben buradan Antalya'dan Mersin'e demişim. Bunun için birçok şeylere meydan verdiniz. Meselenin ruhunu nazar-ı dikkate alalım. Bu millet buna mütehammil değildir. Bu fuzuli bir masraftır. Bu ibzaldir, bu israftır, bunun vebali hepinizin omzundadır, yapmayın bunu. Bunun için bu cetvel gelip de tetkik edilmeden on para verirseniz indAllah ve inde'l-kanun mesulsünüz.

عفو عمومی حقنده قانون

نومرو
۱٦۸

ماده ۱ ــ فرانسزلر طرفندن اشغال ایدیلوب ۲۰ تشرین‌اول ۱۳۳۷ (۱۹۲۱) تاریخلی اتلافنامه‌موجبنجه تخلیه ایدیلن اراضیده ایقاع ایدلمش اولان باالجمله جرائم مرتکبلری حقنده عفو عمومی اعلان ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۵ کانون‌اول ۱۳۳۷ و ۵ ربیع‌الآخر ۱۳٤۰

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغ

تاریخ	نومرو	مقام
۵ کانون‌اول ۱۳۳۷	۱۲۹۳	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	۱۲۹٤	عدلیه وکالتنه

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۱٦	۱۲:۱٦

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :

AFF-I UMUMÎ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
168	5/12/1337 (1921)	Tarih: 5/12/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; 20 Ekim 1921 tarihinde Fransızlarla imzalanan Ankara Anlaşmasının (İtilafnamesinin) beşinci maddesi gereğince Fransızlar tarafından tahliye edilen bölgede genel af ilan edilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Fransızlar tarafından işgal edilip 20 Teşrinievvel 1337 (1921) tarihli itilâfname mucibince tahliye edilen arazide ika edilmiş olan bilcümle ceraim mürtekipleri hakkında aff-ı umumî ilan edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Hacı Tevfik Efendi (Kengırı) — Teklif olunan şu aff-ı umumi alenen ilan ediyor ki; Meclis Fransızlarla yapılan itilâfnamenin bir maddesini kabul ediyor. Bunu herhalde bir mıntıkaya, bir yere tahsis etmemelidir, umum memleket aff-ı umumiye muhtaçtır. Her yerde birçok şeyler olmuştur. Aff-ı umumi olmalıdır.

Lûtfi Bey (Malatya) — Hukuk-ı şahsiye ne olacak?

Yusuf Ziya Bey (Bitlis) — Fransızlarla akdedilen itilâfnameyi Meclis-i Âli henüz tetkik ve tasdik etmedi. Onu tetkik etmeden böyle bir af kanunu yapmak doğru mudur? Bu ciheti nazar-ı dikkatinize arz ediyorum.

Adlîye Encümeni namına Nafiz Bey (Canik[1]) — Efendim! Fransızlarla akdedilen muahedenamenin beşinci maddesinde "Tarafeyn-i âkideyn arazi-i meşgulenin tahliyesini müteakip bir aff-ı umumi ilan edecektir" deniyor. Beşinci maddede tarafeynin kabul ettiği şu kayıt mevcuttur. Binaenaleyh itilâfnamede mucibince Hükûmet o muhitte aff-ı umumi ilan etmek mecburiyetindedir.

1 Samsun

Yalnız rüfekadan birisinin buyurduğu veçhile, hukuk-ı şahsiye tabiî aff-ı umumi dâhilinde değildir. Esasen bu kavaid-i umumiye ahkâmındadır. Bunu tasrih etmeye lüzum yoktur. Biz encümende itilâfnamedeki maddeyi aynen naklederek madde-i kanuniye tanzimini daha muvafık gördük. Hukuk-ı şahsiyenin affı zaten ahkâm-ı umumiyeye mugayirdir. Binaenaleyh zikredilse de edilmese de ehemmiyeti yoktur. Kanunun bilâ münakaşa kabulünü teklif ederim.

Şeref Bey (Edirne) — Efendim! Hukuk-ı şahsiye hakkında Adliye Encümeni mazbata muharriri kardeşimiz kâfi izahatta bulunduğundan onu tekrar etmeyeceğim. Yalnız Ziya Bey kardeşimize cevap vereceğim. Malûm-ı âliniz muahedeler yapıldıktan sonra Meclisten geçmediği takdirde adem-i tatbiki lâzım gelmez. Muahedeler yapılır. İhtimal bir müddet sonra Meclisten geçer. Yalnız yeter ki biz burada kabul ve itilâf eylediğimiz noktada sadık kalalım.

Müfid Efendi (Kırşehir) — Refik-i muhteremimiz Nafiz Beyefendi hukuk-ı şahsiye hakkında bir şey denilemeyeceğini çünkü bunun için kaavid-i umumiye mevcut bulunduğunu beyan buyurdular. Bendeniz elimizde bulunan ve Meclis-i Âlinize resmen haber verilen itilafnamenin bir maddesinde tam bir aff-ı umumi kaydını, yani tam kelimesini gördüğüm için bunun hukuk-ı şahsiyeye de şümulü olabileceğini, binaenaleyh bu tam kelimesinin buradan kaldırılarak yalnızca aff-ı umumi denilmesi icap edeceğini Hariciye Vekilimize söylemiştim. Yusuf Kemal Bey biraderimiz o vakit bu tam kelimesinin neden ibaret olduğunu sarahaten izah etmediler. Bu kelime belki Hariciye Vekilimizi mahçup edecek bir şeydir. Binaenaleyh bu kelimenin mana-yı vuzuh ve şümulünü anlatmalıdır. Saniyen; Şeref Beyefendi biraderimizin buyurdukları gibi bu itilâfnamede taahhüt ettiğimiz affın mütekabil olması lâzımdır. Meclis-i Âli, bu aff-ı umuminin orada ilanıyla beraber, öbür tarafın da aff-ı umumisini nazar-ı dikkate almalıdır. Biz orada aff-ı umumi ilan ederiz. Fakat diğer taraftan da kendi tebaamız hakkında aff-ı umumi ilan ettirmek ve onları da mağduriyetten kurtarmak çaresine tevessül etmek lâzım gelir. Binaenaleyh buradaki, tam kelimesinin hukuk-ı şahsiyeye taallûk edip etmediğini Hariciye Vekilinden sual ediyorum.

Mustafa Kemal Bey (Ertuğrul) — Efendim! Bendeniz, Fransızlarla akdettiğimiz bu itilâfname bu Meclis-i Âlice resmen tanınmış bir şey değildir. Onun tazammun ettiği bu af kanununun da burada müzakere edilmesi muvafık değildir, mütalâasında bulunuyorum.

Hafız Mehmed Bey (Trabzon) — Efendim! Müfid Efendi biraderimiz muahedenamedeki tam bir aff-ı umumi tâbirinden, yani buradaki tam kelimesinin vaz'ından istidlalen bu aff-ı umuminin hukuk-ı şahsiyeye dâhi şümulü olmak ihtimalinden bahsettiler. Hukuk-ı şahsiyeyi Allah affedemiyor, değil ki biz affedeceğiz. Bu kavaidi hukukiye icabındandır. Biz affettik desek de nazar-ı hukukta hiçbir kıymeti yoktur, hiç manası yoktur. Af ancak hukuk-ı umumiyeye, cürme şâmildir. Katiyen hukuk-ı şahsiyeye taallûk ve şümulü yoktur. Bunun için hiç tereddüde lüzum yoktur. Hukuk-ı şahsiyeyi o adam affedebilir.

Ali Sürurî Efendi (Karahisar-ı Şarki) — Hafız Mehmed Efendi Bey biraderimizin mütalâalarına karşı bir nokta arz edeceğim; hukuk-ı şahsiyeyi af caizdir. Şu kadar ki taraf-ı Hükûmetten ashabına tazminat verilmek icap eder. Yoksa hukuk-ı şahsiye affedilmez diye bir kaide mevcut değildir.

Hafız Mehmed Bey (Trabzon) — Efendim! Bizim kavaid-i fıkhiye ve hukukiyemiz nokta-i nazarından hukuk-ı şahsiye kabil-i af değildir. Efendi hazretlerinin buyurdukları tazmindir. Hâlbuki zaten matlûp olan şey tazmindir. Bir şey tazmin edildikten sonra tabiîdir ki kendi kendine bertaraf olur. Yine hukuk-ı şahsiyeyi o adam affetmiş oluyor. Parayı almakla affediyor. Yoksa Hükûmet kendi kendine böyle bir şey yapamaz. Yani bunun kanunda kıymeti yoktur. Bunun üzerinde oynamayalım. Mahkeme bunu dinlemez.

Musa Kâzım Efendi (Konya) — Tarafeyn-i âkideyn arasında münakit olan itilâfnamede, itilâfnamenin akdini müteakip bir aff-ı umumi ilanı mezkûrdur. Bu muahedenamede tam bir af zikredilmiştir. Onu tefsir edecek tam bir affın medlulü dâhiline hukuk-ı şahsiye hiçbir vakit giremez. Hukuk-ı şahsiyeyi affetmek, hiçbir vakit Hükûmetin salâhiyeti dâhilinde değildir. Af bir hak mukabilinde olur. Bir kimse kendi hakkını affedebilir. Kendi hakkı meyanına dâhil olmayan hakkı ne Hükûmet ne efrat, hiçbir suretle affedemez çünkü bu eda-yı deyn kabilinden bir şey olamaz. Hukuk-ı şahsiyeyi af salâhiyeti olmayınca, aff-ı umumi ilanına dair olan, tam bir af değil, nâkis bir aftır. Bu mutlaka Hükûmetin salâhiyeti dairesinde bulunan hukuk-ı umumiyeye ait aksamı ceraim için mevzuubahistir. Hukuk-ı şahsiye tam bir af kelimesi içinde dâhil değildir. Bundan başka esasen bir itilâfname ile Hükûmetin mütekabilen yapmaya mükellef olduğu bu Aff-ı Umumi Kanununu müzakere ederken, itilâfnameyi müzakere eder gibi, kelimeler üzerinde münakaşa etmesek de çıkarıversek herhalde daha isabet olur. İtilâfnamedeki tam bir aff-ı umumi kelimesinin tefsiri bize düşmez. Bunun için bunda hukuk-ı şahsiye dâhildir. Mademki itilâfnâme kabul edilmiştir. İtilâfnameyi müzakere etmiyoruz. O kelime konduğu gibi muhafaza edilsin. Onu tefsir edecek Hariciye Vekâleti ve onun zabıtlarıdır. Binaenaleyh biz burada aff-ı umumiyi kabul edelim. Burada hukuk-ı şahsiye dâhil değildir. (Doğru sadaları)

Hariciye Vekili Yusuf Kemal Bey (Kastamonu) — Efendim! Zannediyorum ki tereddüdü mucip olan nokta kelimenin Fransızca'dan Türkçe'ye tercümesinden ileri geliyor. Türkçe ifadesinden ileri geliyor. Yani biz aff-ı umumi diyoruz. Umumi kelimesi olunca "tam"a ne lüzum var gibi zihinlere bir sual geliyor. Hâlbuki bizde bu aff-ı umumi, aff-ı hususi suretinde ifade edilen şey, Fransız lisanında bir kelime ile ifade olunuyor. Birisi; yani bu aff-ı umumiye mukabil olan kelime Amnistie'dir. Bu cüzi de olur, sonra da olur. Bunun umuma şamil olacağını ifade için konmuştur. "Plein" kelimesi yani tam kelimesi başka bir mana değil. Yani umumi kaydı olunca artık tam kelimesine hacet yoktur demeyiniz. Vardır. Çünkü bizde aff-ı umumi sözü, malum-ı âliniz, aff-ı hususiye mukabilidir. Aff-ı umumi dendiği vakitte umum affolunacak değildir. Aff-ı umumi nedir, ne gibi netayiç tevlit eder? Aff-ı hususi nedir, ne gibi netayiç tevlit eder? Bunları burada izaha lüzum görmüyorum. Onun için bizde aff-ı umumi denilince manası umuma şamil demek değildir. Aff-ı umumi o aftır ki; bilirsiniz, cürmü ortadan kaldırır. Bu manayadır. Buradaki umumi kelimesi mânayı lûgavisini tevsi etmiş bir mana-yı ıstılahide müstameldir. Onun için zihinlere tereddüt gelmesin rica ederim. Sonra diğer hususatta, itilafname ve saire hususatında Hariciye Vekiliniz itilâfname akdolunduğunu size resmen tebliğ etti. İtilâfnameyi burada okudu. Rica ederim bunları tefrik edelim. Her noktayı düşünelim. Yaptığımız işin yalnız bir muamele-i adliye olmayıp bir muamele-i siyasiye olduğunu ve büyük büyük neticeler tevlit ettiği ve edeceğini nazar-ı dikkatten dûr tutmalıyız. (Doğru sadaları)

غازی عینتاب اهالیسنه معاونت حقنده قانون

نومرو
۱۶۹

ماده ۱ — غازی عینتاب وقراسنه اعا ةً اسکان ایدیلهجك اهالینك سوق ، اسکان واعاشهلریله مساعیلرینك تنظیمی ایچون کشاد ایدیلهجك دارالایتام و دارالمساعینك مصارفنه مدار اولق اوزره ۱۳۳۷ سنهسی مهاجرین بودجهسنك یوز سکسانجی فصلنك دردنجی اسکان ، یدنجی اعاشه ، سکزنجی سوقیات واون دردنجی مؤسسات مادهلرینه علاوةً یکرمیشر بیك لیرا تخصیصات اعطا اولنمشدر .

ماده ۲ — قدرت مالیهلری مساعد اولمیان محتاجین خانهلریك تعمیری ایچون ۱۳۳۷ سنهسی مهاجرین بودجهسنك یکیدن کشاداولنان (۱۸۰ ـ آ) غازی عینتاب محتاجین خانهلرینك تعمیری فصلنه قرق بیك لیرا تخصیصات وضع ابدلمشدر .

ماده ۳ — اشبو مخصصاتك ۱۳۳۷ سنهٔ مالیهسی نهایتنه قدر صرف ایدیلهمهین مقداری ۱۳۳۸ سنهٔ مالیهسی ظرفنده دخی صرف ایدیلهجکدر .

ماده ٤ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی الاجرادر .

ماده ٥ — اشبو قانونك اجراسنه مالیه وصحیه ومعاونت اجتماعیه وکالتلری مأموردر .

۸ کانون اول ۱۳۳۷ و ۸ ربیع الاخر ۱۳۴۰

	تاریخ	نومرو	مقام
یوزوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی	۸ کانون اول ۱۳۳۷	۱۲۰۱	احراوکالتی هیئتی ریاستنه
		۱۲۰۲	مالیه وکالتنه
		۱۲۰۳	صحیه ومعاونت اجتماعیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریدهلرندهکی مذاکرات فهرستی:	۱۵	۹۷:۲۳،۵۳،۶۹،۷۰
اشبو قانونك علاقهدار اولدیغی دیگر قانونلر :		

GAZİANTEP AHALİSİNE MUAVENET HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
169	8/12/1337 (1921)	Tarih: 8/12/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Gaziantep ahalisinin düşmanla mücadelesinde yıkılan yerlerin iskân edilmesi ve zarar gören kişiler ile muhtaçlara yardım edilmesinde kullanılmak üzere Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye bütçesine toplam 120.000 lira eklenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Gaziantep ve kurâsına iadeten iskân edilecek ahalinin sevk, iskân ve iaşeleriyle mesailerinin tanzimi için küşad edilecek darüleytam ve darülmesainin masarifine medar olmak üzere 1337 senesi muhacirîn bütçesinin yüz sekseninci faslının dördüncü iskân, yedinci iaşe, sekizinci sevkiyat ve on dördüncü müessesat maddelerine ilâveten yirmişer bin lira tahsisat ita olunmuştur.

Madde 2- Kudret-i maliyeleri müsait olmayan muhtacin hanelerinin tamiri için 1337 senesi muhacirin bütçesinin yeniden küşad olunan (180 A) Gaziantep muhtacin hanelerinin tamiri faslına kırk bin lira tahsisat vazedilmiştir.

Madde 3- İşbu muhassasatın 1337 sene-i maliyesi nihayetine kadar sarf edilemeyen miktarı 1338 sene-i maliyesi zarfında dahi sarf edilecektir.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icrasına Maliye ve Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Ali Cenani Bey (Gazianteb) — Tarihin ıttılâ kesp ettiği zamandan beri Asya'nın ve hattâ Avrupa'nın şark aksamında vuku bulan, inkılâpların bâisi olan Türk milleti her türlü asar-ı celâdet

göstermiştir. Zaferde, hücumda ne kadar celâdet göstermişse müdafaada da aynı şiddet ve aynı metanet ibraz eden necip milletimiz Vidin, Silistre, Plevne müdafaasında göstermiş olduğu ulvi celâleti, hâlihazırda düşmanının birçok asar-ı cedide-i muhribesine karşı elinde yalnız tüfengi ve sopası ve kalbinde imanından başka bir çaresi olmayarak, dişiyle, tırnağıyla Anteb müdafaasında göstermiştir. Ve bu giriştiğimiz dâva-yı millîde Türk azim ve imanının bariz bir abidesi şeklinde tecelli etmiştir. O müdafaanın teferruatına girişirsek Heyet-i Celilenizi belki saatlerce işgal ederim.

Fransızların şehre attığı on beşlik top güllelerini topraklar içinde elleriyle kazarak içindeki barutu alıp tüfek doldurup istimal etmek ve zırhlı otomobillere kama ile hücum edip tahrip etmek gibi asar-ı celâdet, on bir aylık muhasarada ibraz edilen fedakârlığın pek ufak misallerini teşkil eder. Müdafaaya yalnız şehrin erkekleri değil, kadınları ve çoluk çocukları bile iştirak etmiştir. Hatta efendiler bu istediğimiz tahsisatın içerisinde darüleytam tesisatına sarf edeceğiniz kırk bin lira, en büyüğü on iki yaşında en küçüğü sekiz yaşında olarak teşkil edilen kıvılcım namındaki sekiz yüz kişilik bir çocuk alayının kopmuş kolları ve kesilmiş ayaklarıyla yerde sürünen o masumların bir darüleytamda hayatlarını temin etmek için istenilmiş bir paradır. Diğer altmış bin lira ise sevk ve iaşe ve iskân masrafıdır ki, Anteb'den hicret ederek Fırat kenarındaki eski mağaralarda ve Rumkalelilerin lütfen kabul ettikleri samanlıklarda ve ahırlarda oturttukları biçarelerin oralardan kaldırılıp şehre getirilerek iskân edilmesi içindir. Diğer kırk bin lira ise; kâmilen harap olmuş şehir ahalisinin iskânı sırasında birer odasını ve birer mutfak ve birer pencerelerini tamir ettirecek kadardır.

Eğer Heyet-i Celileniz bu ufak muaveneti ibraz buyurursa bugün o şehrin ahalisini yerine getirerek, iki seneden beri çekmekte oldukları mezahim ve meşakkatin mükâfatı olarak evlerinde oturtturacağız.

Bir de şurasını arz ederim ki, deminki aff-ı umumi ile aflarını temin ettiğimiz bazı kesan vardır ki, bugün Anteb'in içinde yine kendi kâşanelerinde kemal-i zevk ve saadetle oturacaklardır. Onun karşısında Müslüman kardeşlerimiz perişan bir halde sizin vereceğiniz bu para ile yalnız evlerinde kuru ekmekle geçineceklerdir. Onun için bu ufak muaveneti diriğ buyurmayacağımıza eminim.

Osman Bey (Lâzistan) — Gazianteb'in menakıb-ı kahraman annesi hakkında söz söylemeyeceğim. Bütün bu menakıb-ı tarihiyeyi işite işite buradan mülhem olan Meclis-i Âliniz Anteb'e Gazi unvanını tevcih etmişti ve bu bütün o memleketin menakıbını tasvire kâfi bir kelimedir.

Gazi demek, hak ve hayatını müdafaa ederken ölümün her türlü mehalikine göğüs gererek ve nihayet hakk-ı hayatını temin ve iktisap eden kimselere verilen unvandır. İşte Anteb beldesi de bu suretle Gazianteb olmaya kesb-i istihkak etmiştir. Memleketin her tarafında millet fedakârlık yapmıştır, bu şüphesizdir. Fakat memleketin her tarafını muzlim bir perde, velev muvakkat bir zaman için olsun, ihata ettiği zamanda, Cenuptan parlayan ve bu muzlim bulutları kendi ziyasıyla yavaş yavaş aydınlatmaya başlayan ve ilk evvel mumunu parlatan Anteb yıldızı olmuştur.

Onun için bu seksen bin, yüz yirmi bin lira kadar bir meblâğ Gazianteb'in kendi hakk-ı hayat ve İstiklâl mücahedesinde yaptığı fedakârlık, akıttığı kanlar yanında hiç mesabesinde bir şeydir. O memleket düne kadar düşman istilâsı altında bulunuyordu. Hâlbuki bugün düşman istilâsından

kurtulmuş, Anavatana iltihak etmiştir. Bu âna kadar hakk-ı İstiklâl ve bekasını temin etmek için kan döktüğü Hükûmetinin saye-i re'fetine girmiş bulunuyor. Şimdi şu vaziyette orada sönen hanemanlar ve bu maksat için akan kanlardan hâsıl olan boşluklar, yetimler ve sair mekteplere karşı istenilen yüz yirmi bin lira bir meblâğ Meclis-i Âliniz tarafından çok görülmeyecektir zannederim. Yalnız şunu Heyet-i Celilenize hatırlatmak isterim ki 7 Mart tarihinde burada bir karar vermiştiniz. Biz o beldeyi altından yapacağız demiştiniz. Hâlbuki şimdi altın istemiyorlar. Efendiler, cüzi bir meblâğ istiyorlar. Bu para orada çarpışan mücahitlerin, şehitlerin, yıkılan hanümanlarına tahsis edilecektir. Bendeniz müzakere edilmeyerek kabulünü teklif ediyorum.

خیانت وطنیه مجرمیندن بر قسمنك عفولرینه دائر قانون

نومرو
۱۷۰

ماده ۱ — خیانت وطنیه جرمندن دولای استقلال محکمه‌لریله محاکم نظامیه ودیوان حربلر طرفندن اعدامه محکوم ایدیلن اشخاصك جزالری مؤبد کوره‌که ومؤبد کوره‌ك جزالری اون بش سنه موقت کوره‌که تحویل وماعداسی عفو ایدلمشلردر (اشبو افعالدن مظنون بولنانلر دخی اوراقه نظراً بو عفودن استفاده ایلیه‌جکلردر . آنجق اجزای وطندن بر سمنك تفریق ویا اجنبی بر دولته لحوقه چالیشانلر وجاسوسلق ایدنلر وحالا ممالك اجنبیه وبلاد مشغوله‌ده بولنانلرله اختلاس ورشوت اخذ ایلیه‌رك ایدولتك قوای مادیه ومعنویه‌سنی تنقیص ایتمش اولانلراشبو عفودن مستثنادر .

ماده ۲ — ۲۳ نیسان ۱۳۳۶ تاریخندن اعتباراً شمدیه قدر حقلرنده خیانت وطنیه جرمندن دولای تحقیقات وتعقیبات قانونیه اجراسنه مباشرت ایدلمه‌مش اولانلر علیهنده آرتق تعقیبات قانونیه اجرا ایدیلمز .

ماده ۳ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر.

ماده ٤ — اشبو قانون بویوك ملت مجلسی طرفندن اجرا اولنور .

۱۹ کانون اول ۱۳۳۷ و۱۹ ربیع الآخر ۱۳٤۰

بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۲۰ کانون اول ۱۳۳۷	۱۳۶۱	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۱۵	۱٤۲ ،۱٤۱ ،۱۳۶ ،۱۲۸ ،۱۲۶ ،۱۱۰ ،۹۹ ،۷٤ ،۶۹ ،۵۷

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :

HIYANET-İ VATANİYE MÜCRİMİNİNDEN BİR KISMININ AFLARINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
170	19/12/1337 (1921)	Tarih: 20/12/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; İstiklâl Mahkemeleri, nizamiye mahkemeleri ve divan-ı harpler tarafından hıyanet-i vataniyeden dolayı mahkûm edilen kişilerden bazılarının affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Hıyanet-i vataniye cürmünden dolayı İstiklâl Mahkemeleriyle mehakim-i nizamiye ve divan-ı harpler tarafından idama mahkûm edilen eşhasın cezaları müebbet küreğe ve müebbet kürek cezaları on beş sene muvakkat küreğe tahvil ve maadası affedilmişlerdir. İşbu efalden maznun bulunanlar dahi evrakına nazaran bu aftan istifade edeceklerdir. Ancak ecza-yı vatandan bir kısmının tefrik veya ecnebi bir devlete ilhakına çalışanlar ve casusluk edenler ve halen memalik-i ecnebiye ve bilâd-ı meşgulede bulunanlarla ihtilâs ve rüşvet ahzeyleyerek devletin kuva-yı maddiye ve maneviyesini tenkis etmiş olanlar işbu aftan müstesnadır.

Madde 2- 23 Nisan 1336 tarihinden itibaren şimdiye kadar haklarında hıyanet-i vataniye cürmünden dolayı tahkikat ve takibat-ı kanuniye icrasına mübaşeret edilmemiş olanlar aleyhinde artık takibat-ı kanuniye icra edilemez.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanun Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Yusuf Ziya Bey (Bitlis) — Efendiler! Mâlûm-ı âlinizdir ki kanunlar ihtiyaçtan doğar. Bunu tevlit eden saik ve ihtiyaç nedir? Evvel be evvel bu ciheti görmek, tetkik etmek, maziye dönmek, mazi

üzerinde tetkikat yapmak lâzımdır. Maziyi tetkik ettiğimiz zaman şu hakâyıkın sendelediğini görürüz. Hâdise-i işgal tahakkuk etmiş, her tarafa akseylemiştir. Ahval ve vakayii bihakkın tahkikten âciz olan birtakım cühela müphem bir sis tabakası içinde kalmış ve hatt-ı hareketini tayinden âciz bulunmuştur. Bir taraftan işgal sahasında cebir ve şiddetle ferman-ferma olmaya çalışan düşmanlarımızın bir taraftan düşmanlarımıza hoş görünmek isteyen hainlerin mel'un sadaları her tarafa aksetmiş, bir taraftan derin bir aşk ve alâka ile merbut olduğumuz büyük bir makamın hissiz küçük sadası acı acı ve baykuş sadası gibi, muhit-i içtimaimize aks-i endaz olmuş ve bir taraftan heyz ve kıyafette halkın arasına sokulan müfsit kimseler halkı ifsat için hissiyat-ı diniyelerini tahrike çalışıyorlar. Bunlar yetmiyor gibi bir taraftan da avuç avuç, kucak kucak altın sadaları etrafı çınlatıyor. Şimdi bu ahval ve şerait içerisinde vaziyetini ve hatt-ı hareketini tayin etmek için vekayi-i muhakemeden âciz olan biçareler şaşırıyor, yoldan çıkıcı bir vaziyet alırken, mehakim-i nizamiye, divan-ı harpler, istiklâl mahkemeleri önüne geçiyor. Onlara birer sille, birer tokat, birer siyaset silsilesi vuruyor. Kanunun tarif ettiği vaziyete düşürüyor. İşte maziyi tetkik ettiğimiz zaman bu ahval ve bu hâdisat arasında birtakım zavallıların bugünkü vaziyete düştüğü görülür ve bu kanun zannedersem bu ihtiyaç ile doğmuştur. Günahkârların günahlarından hesap sormak; mücrimlerin cürümlerinden hesap sormak, ceza vermek, nasıl icab-ı adalet ve siyaset ise yanlışlıkla günah işleyenleri, hata ile cürme düşenleri affetmek şan-ı merhamet ve insaniyettir. (Bravo sadaları) Gerçi merhamet ve insaniyet bazen muzır olur. Fakat ekser-i zaman müsmir ve müfid olmuştur. Bendeniz bu sene mezunen daire-i intihabiyeme kadar gitmiştim. Ucu ta daire-i intihabiyem olan Bitlis'e kadar yetişen Konya hâdisesini gördüm. Konya hâdisesi dolayısıyla oralara kadar nefy edilenlerin ahvalini gördüm. Bunlar üzerinde yaptığım tetkikatla, sefaletleri karşısında bir insan sıfatıyla ağladım. Tetkikatım bendenize şu kanaati verdi; şaşkın zavallılar, evet efendiler, her biri tarihî hayatında kırkar, ellişer sene isminin telâffuzundan bile hiss-i hürmet duydukları bir makamın tahrikâtıyla vukua gelen bir hâdise karşısında kül hâlinde, yalnız bir vaz'ı tevekkül almışlar, bütün cürüm ve günahları bunun etrafında toplanıyor. Şimdi mücrim bunlar mıdır? Yoksa o makam namına her tarafı iğva etmeye çalışanlar mıdır? Ah makam-ı mübarek! Senin namına ne cürümler, ne cinayetler işlenildi! Bendenizce asıl mücrim o zavallıların hissiyat-ı diniyelerini tahrik ederek, bu vâz'ı almaya mecbur edenlerdir. Binaenaleyh, onlardan ekserisi cürmünün cezasını çekmiş, müstahak olanlar ceza-yı sezasını bulmuştur. Bu kısmın da hesabını görecek günler bimennihi tealâ yaklaşmıştır. İğvaatla bu yanlış, bu fena vaziyete düşenleri affetmek, kanunda gösterildiği veçhile Sakarya zaferi namına bir zekât-ı zafer oluyor. İşte bu kanunun bu kadar mühim makasıdı vardır. Binaenaleyh bendenizin bunlar hakkındaki temenniyatım esasen zaittir. Çünkü Meclis-i Âlinizin affetmek, merhamet etmek, adalet göstermek, esasen şanındandır. (Alkışlar)

عموم ژاندارمه قوماندانلغنك سنهٔ حالیه بودجه‌سنه ضم ایدیلن تخصیصاته دائر قانون

نومرو
۱۷۱

ماده ۱ ــ آطنه ولایتی ژاندارمه‌سنك تقویه‌سی ایچون عموم ژاندارمه قوماندانلغنك سنهٔ حالیه بودجه‌سنك مربوط جدول موجبنجه عائد اولدیغی فصول ومواده‌سنه سکسان طقوز بیك یدی یوز قرق بش لیرا ضم ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون سنهٔ حالیه تشرین ثانیسی ابتداسندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه داخلیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۱۹ کانون اول ۱۳۳۷ و۱۹ ربیع‌الاخر ۱۳٤۰

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۱۹ کانون‌اول ۱۳۳۷	۱۳٦۲	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه
	۱۳٦۳	داخلیه وکالتنه
	۱۳٦٤	مالیه وکالتنه

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۱۰	۱۳٦:۱۳۸،۱٤۲:۱٤۳

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

UMUM JANDARMA KUMANDANLIĞININ SENE-İ HALİYE BÜTÇESİNE ZAMMEDİLEN TAHSİSATA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
171	19/12/1337 (1921)	Tarih: 19/12/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Adana vilâyeti jandarmasının takviye edilme ihtiyacı kapsamında Umum Jandarma Kumandanlığı bütçesinin 89.745 lira artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Adana vilâyeti jandarmasının takviyesi için Umum Jandarma Kumandanlığının sene-i haliye bütçesinin merbut cetvel mucibince ait olduğu fasıl ve mevaddına seksen dokuz bin yedi yüz kırk beş lira zammedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun sene-i haliye Teşrinisanisi ibtidasından muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Adana vilâyeti muhtelif âmâl ve menafiin mahalli tesadümü olmak hasebiyle ilan-ı meşrutiyeti takip eden senelerde birtakım hâdisata sahne-i vuku olduğu gibi Harb-i Umumi'yi müteakip duçar-ı işgal olduğu sıralarda da sekene-i mahalliye arasında hüsn-i âmizişi ihlâl edecek şekillerde hâdisata saha-yı cereyan olmuş ve bu hâl işgal esnasında da devam etmiş olduğundan beyne'l-ahali münasebat gayr-i tabiî bir hâlde ve efkâr hal-i heyecandadır. Bu sebeple Adana'nın ehemmiyet-i siyasiye ve inzıbatiyesi büsbütün tezayüt etmiştir. Elîm ve medid bir devre-i muvakkate-i iftiraktan sonra anavatana iltihak eden bu vilâyette hüsn-i idare hususunda hükûmet-i mahalliyece gösterilecek kudret ve kabiliyet yedi seneden beri tezviratı gûnagûn ile aleyhimize imalesine çalışılmış olan âlem-i medeniyet ve insaniyet nazarında bütün bu isnadat ve tezviratı fiilen tekzip edecek bir delil ve hüccet

olacağı ve aksi hâlin hayat ve mevcudiyet-i milliye nokta-i nazarından pek azîm mehalik ve mehazir tevlit edeceği umur-ı bediheden ve senelerden beri heyecan ve asabiyet içinde yaşamakta olan bu muhitte en ufak bir hâdisenin pek büyük vukuata sebebiyet vereceği derkâr olup bu gibi hâdiselere meydan vermemek ve her tarafta nüfuz-ı Hükûmeti bihakkın tesis ile asayişi ecnebi işgalinin devam eylediği zamanlardan daha iyi bir hale ifrağ eylemek memleketin şeref ve haysiyeti icabatındandır. Bunun için ittihazı muktezi tedabirden en mühimmi kuva-yı inzıbatiyenin ihtiyacat-ı mahalliye ile mütenasip olmasının temini olup mülhakatı da dâhil olduğu halde hâlâ Adana vilâyetinde istihdam edilen ve 1102 neferden ibaret olan jandarma kuvvetinin kemiyet itibarıyla her türlü vakayii takip ve sükûn-ı mahalliyi idameye adem-i kifayeti meydanda olduğundan, bu kuvvetin merbut kadro mucibince tezyidine lüzum görülmüş ve kemiyeten tezyit edilecek jandarma efradının intihapları hususunda keyfiyeten haiz olmaları lâzım gelen evsaf ve şerait-i mahsusa da suret-i ciddiyede taharri edilmekte bulunmuş olduğundan bir lüzum-ı katiye müsteniden tanzim olunan bu kadro ile bunun icap ettirdiği masarifin bilâ tadil kabulünü arz ve teklif eylerim.

Mustafa Kemal Bey (Ertuğrul) — Adana'nın istirdadından sonra orada jandarma teşkilâtının vücudu lâzımdır. Jandarmasız asayiş temin edilemez. Bu münasebetle Hükûmeti temsil eden jandarma hakkındaki kanun muvafık görülmüş ve nazar-ı tasvibinize arz ediyoruz.

امنیت عمومیه بودجه‌سنه ضمائم اجراسنه دائر قانون

مرد
۱۷۲

ماده ۱ ــ آطنه ولایتی پولیس قادروسنك تقویه‌سی ایچون امنیت عمومیه مدیریتنك سنهٔ حالیه بودجه‌سنك مربوط جدول موجبنجه عائد اولدیغی فصول ومواده‌سنه یکرمی ایکی بیك آلتی یوز بش لیرا ضم ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون سنهٔ حالیه کانون اول بدایتندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه داخلیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۲۰ کانون اول ۱۳۳۷ و ۲۰ ربیع‌الاخر ۱۳٤۰

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی : ۲۰ کانون‌اول ۱۳۳۷ ۱۳٦۰ احراریکیری هیئتی ریاسته

مجلس ضبط مریده‌لرندهکی مذاکرات خلاصه‌سی : جلد ۱۰ صحیفه ۱۲۸:۱۳٦:۱٤۲:۱٥۰:۱۷۲

اشبو قانونك ملاحظه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :

EMNİYET-İ UMUMİYE BÜTÇESİNE ZAMAİM İCRASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
172	20/12/1337 (1921)	Tarih: 20/12/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Adana vilâyeti polis kadrosunun takviye edilme ihtiyacı kapsamında Emniyet-i Umumiye Müdüriyetinin bütçesinin 22.605 lira artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Adana vilâyeti polis kadrosunun takviyesi için Emniyet-i Umumiye Müdüriyetinin sene-i haliye bütçesinin merbut cetvel mucibince ait olduğu fusul ve mevaddına yirmi iki bin altı yüz beş lira zammedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun sene-i haliye Kânunuevvel bidayetinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Dâhiliye Vekili Ali Fethi Bey (İstanbul) — Efendim, Adana vilâyetinin tahliye dolayısıyla almış olduğu vaziyet-i nazike cümlenizin malûmudur. Bunun hakkında uzun uzadıyâ bast-ı kelâm etmeyi zait addederim. Malûm-ı âliniz, vukuat-ı sabıka dolayısıyla Hükûmet-i milliye orada teessüs edeceği ve etmekte bulunduğu şu hâlde de gerek ecnebilerin ve gerekse dâhilde bulunan muhtelif anasırın bütün enzar-ı dikkati; Hükûmetin orada tatbikine başlayacağı idareye matuf bulunmaktadır. En mühim mesele, malûm-ı âliniz asayişin her suretle temini esbap ve vesailine tevessül etmektir. Bu nokta-i nazardan biz vilâyetle muhabere ettik ve diğer alâkadaranın reylerini aldık. Mevcut olan kadroya behemehâl bir miktar daha polis ilâvesi lüzum-ı katisi tahakkuk etmiştir. Bu lüzuma binaen bütçeyi arz ediyoruz. Eğer Vehbi Beyefendi hazretlerinin istedikleri izahat orada; asayişi behemehâl daha itinalı bir suretle tatbik etmek hususuna bir itiraz tarzında ise ki zannetmiyorum, bu fikirde olsunlar çünkü efendiler bugün Adana'daki idaremiz; memalik-i meşgulede ilerde tatbik edeceğimiz idare

hususuna bir numune olacaktır. Siyaseten de fevkalâde nazik bir hususta ve haiz-i ehemmiyet bir vaziyette bulunduğumuz için Meclis-i Âlinin bu ciheti de nazar-ı dikkate alarak, Emniyet-i Umumiye bütçesini kabul edeceğine itikat ederim.

Mustafa Kemal Bey (Ertuğrul) — Efendim! Bu kadro eski teşkilâta nispeten ne zam ne de tenkistir. Malûm-ı âliniz, Adana'nın düşman tarafından istilâsı üzerine, diğer memurlarda olduğu gibi, polis memurları da öteye beriye dağıtılmış ve polis kadrosu da tenzil edilmiştir. Bilâhare Adana'nın Anavatan'a iltihakından dolayı jandarma polis kadrosu da eskisine nispeten tanzim edilmiştir. Yani eski kadro ikmal edilmiştir. Eskiden bizim idaremizdeki zamandan fazla bir kadro değildir.

Vehbi Efendi (Konya) — Müsaade buyurun, Efendim. Ben bu hususta Hükûmetimize şaşıyorum. Kasabalara polis tayin ediyor, bekletiyoruz. Köyleri kiminle bekletiyoruz? Sonra Beyefendiler, polisin bidayet-i teşekkülünde ve teşekkülünden evvelki istatistiklere bakın, her ne kadar olursa olsun vukuat şimdi olan vukuatın yüzde beşini teşkil etmez. Demek oluyor ki polis teşkilâtı memleketi muhafaza etmiyor. Onun için ben Dâhiliye Vekili Beyefendi'den rica ederim ki yüz polis tayin etmekten ise bir kere icraya dikkat etmek daha evlâdır. Binaenaleyh icraya dikkat etsinler. Memurun adedini tezyit etmekle memleket muhafaza olunmayacağını anladık. Efendiler, icra olmadıktan sonra efrad-ı nasdan her ferde bir polis tayin edilse yanlıştır, fayda yoktur. İcra olursa şimdiki kadronun yüzde beşi kâfidir. İcra olmadıkça, şimdiki kadronun miktarını ne kadar tezyit etseniz paralar boşa gider. Binaenaleyh rica ederim ki icraya dikkat olunsun. Memur adedinin tezyidine dikkat olunmasın.

Emir Paşa (Sivas) — Bendeniz efendim, polislerin lüzum ve adem-i lüzumu hakkında beyan-ı mütalâa edecek değilim. Fakat hakikat olmak üzere bir şey arz edeceğim ki; bugün Sivas merkez-i vilâyetinde komiser ve polis olmak üzere yüz kadar adam vardır. Bu yüz nefer polis ve komiseri bugün oradan kaldıracak olursak, Sivas'ın kemafi's-sabık emniyet ve asayişi bozulmaz, bendeniz bunu size temin ediyorum. Şimdi polislerin lüzum ve adem-i lüzumu meselesi başkadır. Meselâ Adana meselesi başkadır. Bu mesele hakkında uzun uzadıya müdavele-i efkâra lüzum görmüyorum. Adana vilâyeti hakikaten, mevkian, siyaseten idareten ehemmiyetlidir. Bendeniz diyorum ki oraya ilâve polis komiseri göndermekten ise başka yerlerde mevcut olan polis kadrosundan en müsteit ve muktedirlerinden olanları seçip oraya gönderelim. Tecrübe olunmuş zevat oraya gönderilmelidir. Tanınmamış, tecrübe edilmemiş bir kimseyi bugün Adana vilâyetine ne polis ne komiser ve ne de memur olarak göndermek caiz değildir. Çünkü orası en ziyade haiz-i ehemmiyet bir yerdir. Bendeniz Dâhiliye Vekili Beyefendi'ye bu ciheti söylerim ki Sivas muhitinin vekili olduğumdan o muhitin polislerini kaldırsın. Sivas'ta ne fazla asayiş ve ne de noksan asayiş olur. Bendeniz buna kaniim ve ispat ederim. Binaenaleyh Adana vilâyetine tayin edilecek polisler kadro haricinde değil, kadro dâhilinde ve en ziyade muktedir ve en emniyetli bildikleri zevattan olmalı. Adana'nın polis ve komiserini bu suretle ikmal etsinler. Onun böyle olmasını kabul ediyorum. Kendi muhitimde bulunan polislerin kaldırılıp oraya gönderilmesini kendi muhitim için teklif ediyorum.

Dâhiliye Vekili Ali Fethi Bey (İstanbul) — Efendim! Malûm-ı âliniz Adana vilâyeti tarafımızdan ahiren işgal olunmazdan evvel vilâyet merkezi Pozantı'da bulunuyordu. Orada yine vilâyetin bir kadrosu vardı. Ve polis teşkilâtı da mevcut idi. Lehü'l-hamd Adana'mızın Anavatan'a iltihak etmesi suretiyle

bütün vilâyette idareyi ele almak lüzumu hâsıl olunca, evvelki vaziyetin idareye kâfi gelemeyeceği ve bu meselenin o kadar aşikâr olduğu malûm-ı âlinizdir, bu o kadar aşikâr bir meseledir ki bendeniz bunun hakkında münakaşayı bile lüzumsuz ve zait görürüm. Pozantı'ya inhisar eden bir polis kadrosunun şimdi tekmil Adana vilâyetine kâfi gelmeyeceğini cümleniz tasdik edersiniz zannederim. Mesele bundan ibarettir. Yoksa ayrıca ilâve, tezyid edilmiş bir mesele değildir. Vilâyetin ihtiyacatı ile kâfi gelebilecek derecede kadro yapılmıştır. Emir Paşa hazretleri diğer yerlerdeki muktedir memurların oraya tayini mütalâasını ileri sürdüler. Filvaki Adana vilâyetine göndereceğimiz gerek polis olsun gerek diğer memurlar olsun, son derecede itina ile seçilmiştir. Mevcutlar arasında en muktedirlerini intihab ettik, gönderdik. Fakat bu ancak vilâyetin ihtiyacatına kâfi gelecek bir kadrodur. Fazla bir şey değildir.

نافعه بودجه‌سنه ضمائم اجراسنه دائر قانون

نمره
۱۷۳

ماده ۱ — نافعه وکالتك ۱۳۳۷ بودجه‌سنك ۲۵۷ نجی فصلنك برنجی ولایات والویه‌مستقله سرمهندسلریله طرق عمومیه مأمورین فنیه و مفتشلر و مستخدمین معاشاتی ماده‌سنه یوز اللی بش و۲۵۸ نجی فصلنك برنجی « طشره مأمورین فنیه‌سی خرجراهی ماده‌سنه ایکی یوز و [۲۶۳ ـ ت] و « بغداد دمیر یولی قومیسرلکی » نامیله آجیلهجق فصل مخصوصه قومیسرلك معاش ومصرفی اولهرق یدی یوز سکسان بش و ۲۷۱ نجی تخصیصات فوق‌العاده فصلنه آلتی یوز اون بر لیرا علاوه اولونمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه ونافعه وکیللری مأموردر .

۲۰ کانون‌اول ۱۳۳۷ و ۲۰ ربیع‌الآخر ۱۳۴۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بوروك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۰ کانون‌اول ۱۳۲۷	۱۲۶۸	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه
		۱۲۶۹	مالیه وکالتنه
		۱۲۷۰	نافعه وکالتنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندن مذاکرات فهرستی :	۱۰	۱۳۸،۱۴۱،۱۴۲،۱۰۰،۱۷۲	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :			

NAFİA BÜTÇESİNE ZAMAİM İCRASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
173	20/12/1337 (1921)	Tarih: 20/12/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Nafia bütçesinin artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Nafia Vekâletinin 1337 bütçesinin 257'nci faslının birinci vilâyat ve elviye-i müstakile ser mühendisleriyle turuk-ı umumiye memurin-i fenniye ve müfettişler ve müstahdemîn maaşatı maddesine yüz elli beş ve 258'inci faslının birinci "Taşra memurin-i fenniyesi harcırahı maddesine iki yüz ve (263 S) ve "Bağdat Demiryolu Komiserliği" namıyla açılacak fasl-ı mahsusa komiserlik maaş ve masrafı olarak yedi yüz seksen beş ve 271'inci tahsisat-ı fevkalâde faslına altı yüz on bir lira ilâve olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Salâhaddin Bey (Mersin) —Efendim! Pozantı'dan Nusaybin'e kadar imtidat eden hat için teşkil olunacak komiserliğe bir komiser, bir kâtip, bir muavin koymuşlar; bunu bendeniz çok buluyorum. Bunun lüzumunu daire-i aidesi izah ederse kabul ederiz. Fakat Pozantı - Nusaybin hattı üzerinde murakabe için bendenize bu miktar çok geliyor. Bunun ne gibi lüzuma binaen yapıldığının izahını isterim.

Nafia Vekili Rauf Bey (Sivas) — Efendim! Malûmuâliniz, Adana'nın tahliyesi münasebetiyle Fransızlarla akdedilen itilâfname mucibince Pozantı'dan Nusaybin'e kadar şimendifer işletme

muamelâtını Fransız grubu deruhte edecekti. Bu muamelâtın ehemmiyeti zannederim zatıâlilerince takdir buyurulur. Umur-ı cerriye ve umur-ı hesabat nokta-i nazarından şirket nezdinde devletimizin Hükûmetimizin menafiini tetkik ve kontrol etmek için behemehâl bir komisere ve bunun refakatinde bir başmühendise ve bir mühendise ve şimdilik de bir kâtibe şiddetle ihtiyaç vardır.

Buna şiddet-i ihtiyaç mahza Hükûmetinizin menafiini tetkik ve hakkını ihkak içindir. Başka hiçbir fevkalâde vazifesi yoktur. Bu şiddetle lâzımdır. Binaenaleyh bunun kabulünü rica ederim.

Tahsin Bey (Aydın) — Efendim! Malûmuâliniz bu gibi hatların şirketleri nezdinde bulunan devlet komiserlerinin vazifesi şirkette olmasına göre, tahsisatı da onlar tarafından veriliyor.

Nafia Vekili Rauf Bey (Sivas) — Efendim! Bu belki buyurdukları gibidir. Fakat bugün şirket henüz teşekkül edip de işletme muamelâtına başlamamıştır. Bugün müşterek işletme muamelesi vardır.

Besim Atalay Bey (Kütahya) — Komiserin maaşını kumpanya verirse, o komiser bizim hukukumuzu kumpanyaya karşı nasıl müdafaa eder?

Maliye Vekili Hasan Bey (Trabzon) — Efendim! Tahsin Bey'in buyurduğu mesele vârittir. Fakat bir başka türlü halledilmiştir. Şimendifer imtiyaz mukavelenamelerinde, Hükûmetin kilometre teminatını ve muamelâtı hesabiyeyi ve tarifelerin suver-i tatbikiyesini kontrol vesaire suretiyle murakabe etmek vazifesiyle mükellef ikame edeceği komiserin ve maiyetinde olan memurinin maaşatına karşılık olmak üzere imtiyaz mukavelâtı ahkâmı mucibince kumpanyanın Hükûmete verdiği bir para vardır. Netice itibarıyla bu para Hükûmetin murakabe için ikame ettiği memurların tahsisatına karşılık olmak üzere, kumpanya varidatı tarafından alınır. Fakat bu bir bütçe müamelesidir. İmtiyazname mucibince komiserlik makamına olmak üzere, alınan para bütçemizde irat kaydedilir. Yani fasl-ı mahsusuna irat olarak kaydedilir ve Hükûmet tarafından ikame olunan komiserin ve maiyetindeki memurların maaş ve muhassasatı da taallûku itibarıyla Nafıa bütçesine masraf olarak vaz' edilmiş bulunur. Fakat usul-i muhasebe nokta-i nazarından alınan para irat kaydolunur ve memurin ve saire masarifatı Maliye Vekâletinden doğrudan doğruya Nafıa bütçesine masraf olarak konulması icap eder. Efendim komiserlik tahsisatı için alınan para, ikame edilen memurların tahsisatından fazladır.

آطنه لیلی سلطانیسی ایله غازی عینتابده کی تجارت اعدادیسی ایچون معارف وکالتنك ۱۳۳۷ بودجه‌سنه تخصیصات علاوه سنه دائر قانون

نومرو
۱۷٤

ماده ۱ — ۱۳۳۷ معارف بودجه‌سنه بروجه‌زیر اون آلتی بیك اوچیوز یمش بر لیرا علاوه ابدلشدر .

فصل	ماده	نوع تخصصات	لیرا
۲۳۹	۱٦	مکاتب سلطانیه واعدادیه معاشاتی	۲٤۲۷
۲٤۰	۱۰	» » » مصارفاتی	۷۷٤۰
۲۵۲	۰	تخصیصات فوق‌العاده	٦۲۰٤
			۱٦۳۷۱

ماده ۲ — اشبو قانون ۱ کانون اول ۱۳۳۷ تاریخندن معتبردر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه مالیه ومعارف وکیللری مأموردر .

۲۲ کانون اول ۱۳۳۷ و ۲۲ ربیع‌الاخر ۱۳٤۰

برروك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۲٤ کانون‌اول ۱۳۳۷	۱٤۳٤	اجراوکیلری هیئتی ریاستنه
	۱٤۳۵	مالیه وکالتنه
	۱٤۳٦	معارف »

مجلس ضبط جریده‌زندمکی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۱۵	۱۹۷:۱۹٦:۱۸٦:۱۷۵

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :

ADANA LEYLİ SULTANİSİ İLE GAZİANTEP'TEKİ TİCARET İDADİSİ İÇİN MAARİF VEKÂLETİNİN 1337 BÜTÇESİNE TAHSİSAT İLÂVESİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
174	22/12/1337 (1921)	Tarih: 24/12/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Düşman işgalinden kurtarıldıktan sonra Adana vilâyeti ile Gaziantep livasında yeniden açılan bir Leylî Sultani ile bir Ticaret İdadisinin üç aylık maaş ücretleri ve diğer masraflarının karşılanması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 1337 maarif bütçesine ber-vech-i zîr on altı bin üç yüz yetmiş bir lira ilâve edilmiştir.

Fasıl	Madde	Nev'-i muhassasat	Lira
239	16	Mekâtib-i Sultaniye ve İdadiye maaşatı	2 427
240	10	Mekâtib-i Sultaniye ve İdadiye masarifatı	7 740
252	0	Tahsisat-ı fevkalâde	6 204
			16371

Madde 2- İşbu kanun 1 Kânunuevvel 1337 tarihinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Evvelce olduğu veçhile, bu kerre istirdat edilen Adana vilâyeti ile Gazianteb livasında küşadına lüzum görülen bir Leylî Sultani ile bir Ticaret İdadisinin üç aylık maa tahsisat-ı fevkalâde maaşatı ile

masarifatı için üç yüz otuz yedi senesi bütçesinin merbut kararnamede mukarreratı muharrer fusul ve mevaddına on beş bin yüz seksen bir buçuk liranın tahsisat-ı munzama suretiyle ilâvesine ihtiyaç hâsıl olmakla işbu esbab-ı mucibe lâyihası tanzim ve takdim kılındı.

Vehbi Bey (Konya) — Binaenaleyh zaten şimdiye kadar hiçbir zaman bu memlekette lâzım olduğu mevkii alamayan ve her yerde ezilmekte olan muallimînin böyle bir bütçe hatası dolayısıyla da sefaletini neticelendirmek için bu teklifi huzur-ı âlinize getirdim.

Mazbata Muharriri Dr. Tevfik Rüştü Bey (Menteşe[1]) — Arkadaşlar zaten sarih olarak yazılan encümenin mazbatasından keyfiyet anlaşılıyor. Maarif Vekâleti kadrosu da diğer kadrolar gibi vaktiyle bir encümen-i mahsus tarafından tespit edilmişti. Bütçesi de burada huzur-ı âlinizde fasıl fasıl okunarak, bütçe kanunlarının şekl-i mahsusunda kanun mahiyetinde çıkmamakla beraber Heyeti Umumiyesi kabul olunmuş ve maddelerin tespiti için de vaktiyle Muvazene-i Maliye Encümenine verilmişti. Hâlbuki bu defa Adana ve Ayıntab'da, istirdat olunan bu kıymetli, memleketlerimizde öteden beri mevcud olan mekteplerimizin tekrar idamesi için, pek haklı olarak, Maarif Vekili müracaat ettiği zaman bu ikinci mesele de nazar-ı dikkatimizi celp etti. Görüldü ki; kadrolar üzerinde oynanmış. Meselâ hikmet ve kimya muallimi bir iken, ikiye ayrılmış, iktisat ve kavanin muallimi hiç yok iken, kadroda ihdas edilmiş. Maarif müdürlerinin adedi yirmi olarak tespit edilmişken, yirmi beşe iblâğ edilmiş ve bundan başka o meyanda bazı kâtip maaşatından tasarruf edilmiş, zammedilmiş, ilâve edilmiş, hülâsa esas maddedeki tahsisata tecavüz edilmemiş, bilâkis tasarruf bile edilmiş. Görülüyor ki onlar üzerinde az çok tadilât icra olunmuştur. Encümen azaları meyanında bu mesele konuşulurken encümende daha evvel mevcut arkadaşlarımızdan birçoğu Maarif Vekili Bey'in encümenden bu bapta şifahi bir karar aldığını söylemişlerdir. Bendeniz olduğu gibi, müsaade buyurursanız arz edeyim. Biz Meclisin şekl-i teşekkülü itibarıyla Hükûmetin bir kabine mahiyetinde olmadığını, maliyeye taallûk eden kudret-i icraiyenin pek de Maliye Vekâletinde değil bilûmum kuvve-i icraiyenin encümende bulunduğunu düşünerek, bu gibi kadrolarda madde üzerinde keyfemayeşa hattâ isabet dahi olsa, vekâletlerce doğrudan doğruya muamele yapılmamasını muvafık bulduk. İşte bu nokta-i nazardandır ki vâki olan mesele için şifahen bir izin alınmış olmasını ve tasarrufa riayet edilmiş bulunmasını esbab-ı makbuleden addetmek zaruretinde bulunduk ve bu yüzden memur olup da istihkakları tahakkuk eden ve herhangi suretle içtihat edilirse edilsin, istihkak olarak taayyün edilen bu meblâğın, devletin deyni olan bu maaşatını verilebilmesi için işin usule ircaını düşünerek, keyfiyeti huzur-ı âlinize arz ettik. Binaenaleyh mesele ikidir. Biri Adana ve Ayıntab'a ait tahsisattır ki kabulü zaruridir. İkincisi de esbab-ı makbuleye binaen ve ancak yanlış bir icra suretinde telâkki ettiğimiz meseledir ve bundan tevellüt eden üçüncü ve esaslı bir meselede, bademe bu gibi teşevvüşata mahal kalmamak üzere, encümenimiz Heyet-i Âliyenizden bu bapta bir karar ittihazını talep ediyor. Şöyle ki bir maddenin dâhilinde şayet bâzı tadilât lâzım olacaksa o vekâletin veçhesine taallûk edeceği cihetle bu mesele o vekâletin taallûk ettiği encümene aittir. Çünkü veçhe evvelemirde oradan geçtiği gibi, Heyet-i Umumiyenin kararına iktiran ettikten sonra tefsiri yine encümene aittir. Fakat bir fasıl dâhilindeki maddelere taallûk ederse Muvazene-i Maliye ile alâkadar olduğundan yine encümenimize keyfiyet gelmelidir. Daha büyük fasıllara taallûk ederse hiç şüphesiz Heyet-i Umumiyeye aittir.

1 Muğla

Besim Atalay Bey (Kütahya) — Arkadaşlar, demin arkadaşımın birisi Maarif Vekâleti kadrolarında birtakım tebdilât ve tahvilât icra edildiğini söyledi. Bu kanunsuz bir şeydi şüphesiz. Deveye boynun niye eğri demişler de nerem doğru demiş. Bendeniz malî cihetini değil, idari cihetini de söyleyeceğim. Efendiler, Maarif İdaresi o kadar bozuldu ki devair-i saireye kabil-i kıyas değildir. Birden bire bir iptidai muallimi alındı, maarif müdürü yapıldı. Bir maarif müdürü senelerce tecrübe görmüş, mevkiinden indirildi. Bunu o vakit söyledim. Uğraştım. Kimseye dinletemedim. Sonra zamaim meselesinde de pek büyük fenalıklar yapılmıştır. Üç sene yahut beş sene muallimlik ve muallimelik etmiş kimselere zamaim yapıldı. Senelerden beri memleketin irfanına hizmet etmiş adamlar bundan mahrum, bırakılmıştır. İsterseniz, rica ederim arkadaşlar, lütfen dinleyiniz, iki üç zattan mürekkep bir komisyon teşekkül etsin, bunlar tahkik edilsin, mesulleri kimse tecziye edilsin. Tekerrür etmesin, bunlar. Memleketimizde ve bütün dünyada şayan-ı hürmet olan ve mazhar-ı teveccüh olan muallimlere, gadr edildi, ezildi, kahredildi. Bunlar tetkik ve tahkik edilmeli, garbı ve şarkı tanımış, memlekete hizmet etmiş birçok maarif müdürleri inliyor. Maarif Vekili Bey'e teşekkür ederim, bunları telâfiye çalışıyor. Fakat şişe kırıldıktan sonra ne kadar tamir edilir. Sultani meselesine gelince; geçen sene bendeniz teklif etmiştim, o vakit kabul edilmedi. Daha ziyade iş kendisini gösterdikten sonra bugün bakıyorum ki Meclis kabule maildir. Muhterem arkadaşlarım; memleketin böyle her tarafına tuba ağacının meyveleri gibi saçarak hiçbir şey yapmamaktansa üç-beş sultani yaparak memleketin ilim ve irfanına ve harsına hizmet etmek şüphesiz daha iyi olur. Adana bu cihetten bizim arayacağımız maarif eyaletlerinden birisi, belki birincisi olacaktır. Çünkü Adana, Arabistan, Suriye'den, Akdeniz'den gelecek efkâra karşı önümüzde bir set olması icap eder.

Arkadaşlar biliniz ki irfansız ekseriyet hiçtir, insanlar nerede olursa olsun, hattâ milyarlara baliğ olsun irfansız mı? Kafasız mı? Onun mevcudiyeti sıfırdır. Biz Adana'ya verilecek maarif, mekâtip tahsisatına acımamalıyız. Hattâ memleketimizin her tarafına verilecek olan ilim ve irfan tahsisatına acımamalıyız. Biz öyle şeylere acımalıyız ki arkadaşlar; deniz aşırı yerlerden gelip de İktisat Vekâleti müsteşarlığına tayin olunuyorlar. O paraları alın da çocuklar için mektep açtırın. Çocuklara dinini, milliyetini öğretin. Sonra gelelim, arkadaşlarım, hikmet ve kimya derslerinin neden ayrıldığını sordular. Tahsin Bey'e anlatacak lisanla derim ki; demircilikle çilingirlik birdir. Fakat ayrı ayrı sanattır. Sultanilere biz pek büyük bir mevki vermek istiyoruz. Bunlarda hikmetle kimyayı ayırmazsak istifade kabil değildir. Bu dersin ikisi de birçok tecrübelere, birçok müşahedelere, birçok uğraşmalara mütevakkıftır. Binaenaleyh bendeniz Adana ve Ayıntab'a verilecek olan tahsisatın lehindeyim. Gerek Ayıntab'daki ecnebi müessesesine mukavemet edebilmek için ve gerek Akdeniz'den akıp gelecek birtakım cereyanlara karşı koyabilmek için Adana ve havalisinde ilim ve irfani müesseseler tesis etmek akdes vezaifimizdendir.

منحصراً کمرك معاملاتی تفتیش ایچون مالیه وکالتنده درت مفتشلك احداثی حقنده قانون

نومرو
۱۷۵

ماده ۱ ــ منحصراً کمرك معاملاتی تفتیش ایچون مالیه وکالتنده درت مفتشلك احداث ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ بومفتشلر ایچون ۱۳۳۷ مالیه بودجه‌سنه بروجه‌زیر ایکی بیك اون لیرا تخصیصات قونلمشدر .

فصل	ماده	نوع تخصصات	لیرا عدد
۵۷		هیئت تفتیشیه	
	۲	مفتشلر	٤٨٠
٦٣		مصارف متنوعه	
	۷	مفتشلر خرجراهی	٨٤٠
۹۹		تخصیصات فوق‌العاده	٦٩٠
		یکون	۲۰۱۰

ماده ۳ ــ اشبو قانون ۱ کانون اول ۱۳۳۷ تاریخندن معتبردر .

ماده ٤ ــ اشبو قانونك اجراسنه مالیه وکیلی مأموردر .

۲۲ کانون اول ۱۳۳۷ و ۲۲ ربیع‌الاخر ۱۳٤۰

بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی : تاریخ ۲۲ کانون اول ۱۳۳۷ نومرو ۱٤۳۷ مقام اجرا وکیلاری هیئتی ریاستنه

۱٤۳۸ مالیه وکالتنه

مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی : جلد ۱۵ صحیفه ۱۰۵۸٫۱۷۰٫۱۸۷٫۱۹۷ : ۱۲۸٫۱۵۰

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :

MÜNHASIRAN GÜMRÜK MUAMELÂTINI TEFTİŞ İÇİN MALİYE VEKÂLETİNDE DÖRT MÜFETTİŞLİK İHDASI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
175	22/12/1337 (1921)	Tarih: 22/12/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; gümrük işlemlerinin teftişi görevini yerine getirmek üzere Maliye Vekâletinde görev yapmak üzere 4 müfettişlik kadrosunun ihdas edilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Münhasıran gümrük muamelâtını teftiş için Maliye Vekâletinde dört müfettişlik ihdas edilmiştir.

Madde 2- Bu müfettişler için 1337 maliye bütçesine ber-vech-i zîr iki bin on lira tahsisat konulmuştur.

Fasıl	Madde	Nev'-i muhassasat	Lira
57		Heyet-i Teftişiye	
	2	Müfettişler	480
63		Masarif-i mütenevvia	
	7	Müfettişler harcırahı	840
99		Tahsisat-ı Fevkalâde	690
		Yekûn	2 010

Madde 3- İşbu kanun 1 Kânunuevvel 1337 tarihinden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Hasan Basri Bey (Karesi) — Efendim! Bugün Kânunuevvelin yirmisi, Meclise henüz bütçemiz gelmedi. Gelecek sene de yaklaştı. İki senedir Meclis bir zulmet-i maliye içerisinde bulunuyor. Vaziyetimiz nedir? Nereye gidiyoruz! Maalesef bundan haberimiz yok. Hâlbuki Meclisin en mühim, vazife-i esasiyesi bütçe meselesidir. Bütçe meselesi hakkında maalesef hiçbir malûmata malik değiliz... Maliye Vekilini ne vakit tazyik edeceğiz? Vaziyetimizi ne vakit anlayacağız? Birtakım avanslarla, tahsisat-ı munzamalarla, emrivakilerle vaziyet-i maliyemizi büsbütün işkâl ettik. Binaenaleyh vaziyet-i maliyemiz içinden çıkılmaz bir hale gelmiştir. Muvazene-i Maliye Encümenine bir salâhiyet vermiştik; vekâletlere ait bütçeleri tetkik edecekti. Tetkikata zannederim Dâhiliyeden başladı. Heyet-i Celilelerini ilgasını tasvip ettiği müdürleri bidayeten ilga ettiği halde, tekrar ipka etti. Sonradan Dâhiliyenin müfettişliklerini lâğvetti. Meselâ umur-ı şeriyenin zaten dar olan bütçesinde alabildiğine tenkihat yaptı. Fakat bâzı vekâletlere gelince; o vekâletlerde müfettişlikleri ipka eyledi. Meselâ Adliye ve Maliye vekâletlerinin müfettişlikleri zannederim ipka edildi. Bu meyanda rüsumat müfettişlerinin de kaldırılmış olduğunu anlıyoruz. Fakat ne zaman? İşte bugün. Muvazene-i Maliye Encümenine vakıa Meclis-i Âli bir salâhiyet vermişti. Fakat Meclis-i Âli onlara vermiş olduğu salâhiyetle, vaziyet-i maliyemizden büsbütün bihaber kalalım mânasını onlara ifade etmiş olmadı. Binaenaleyh bize, vaziyet-i maliyemiz nedir? Muvazene-i Maliye Encümeni ne yapmıştır? Hükûmet ne yapıyor? Bunlar hakkında hem encümen, hem Maliye Vekili izahat vermelidir. Rüsumat müfettişliklerinin uzun uzadıya lüzumundan bahsedildi. İhtimal öyledir, fakat biz bunun lüzum ve adem-i lüzumu hakkındaki kanaatimizi daha evvel meydana çıkarmak vaziyetinde, mecburiyetinde idik. Maalesef, lüzumu olduğu söylenen bu teşkilâtın ihdası keyfiyeti, bugüne kadar talik edilmiş, kalmış. Bundan mütevellit zararlar acaba kime aittir.

Sonra efendiler salâhiyet verdiğimiz Muvazene-i Maliye Encümeninin mesaisinde bendeniz bir istikrar göremiyorum. Dün ilga ettiğini bir gün sonra ipka ediyor. Dün ipka etiğini ertesi gün ilga ediyor. Rica ederim bu kadar mutlak, bu kadar mesuliyetsiz bir salâhiyet olamaz. Mazbatada deniyor ki: Rüsumat müfettişlikleri lâzım imiş, ama bu lüzum lâyıkıyla dairesi tarafından izah edilmediği için kaldırılmış. (Vah vah sesleri) Demek ki, bizim encümenimiz çenesi kuvvetli olan vekâletlere bol bol para vermiş. Fakat çenesi zayıf olanların paralarını kesmiş. Ben bunda bir mantık göremiyorum. İhtimal ki bâzı vekâletler de çenesi kuvvetli olmadığı için birçok haklarından mahrum kalmış. Bazı vekâletler ise çenesinin kuvveti sayesinde hakkından fazla para almıştır. Hulâsa mâruzâtım; bu müfettişlikler lâzımdır yahut değil, merkezinde değildir. Maliyemiz hakkında şimdiye kadar encümen ne yapmıştır ve ne yapmak istiyor? Vaziyet-i maliyemiz nedir? Hangi girdaba doğru gidiyoruz? Menabi-i iktisadiyemiz nasıldır? Ne yapmak istiyoruz? Bunlar hakkında biraz tenevvür edelim. Biraz vaziyetimizi bilelim, ondan sonra müfettişler lâzım mıdır, değil midir? Bu tâli meseleyi düşünelim. Binaenaleyh bendeniz hem Muvazene-i Maliye Encümeninden ve hem de Maliye Vekâletinden vaziyet-i maliyemiz hakkında mufassal, mukni izahat istiyorum ve bu izahatı dinlemedikçe bu gibi kanunları kabul etmeyelim.

Dr. Mazhar Bey (Aydın) — Efendim! Her dairenin murakabe ve teftişi için müfettişlere lüzum ve ihtiyaç vardır. Bendeniz bu vadide söz söylemek istemiyorum. Yalnız onların ifa edecekleri vezaif itibarıyla tereddüt ettiğim bir nokta vardır. Onu anlamak daha doğrusu onu öğrenmek istiyorum. Meselâ, Meclis-i Âli ipekli eşyaların ithalini sarahaten men' etmiştir. Fakat görüyorsunuz ki; şu kadar eşyanın İstanbul'dan celp edildiğini şu kadar ipekli eşyanın yeni İstanbul'dan getirildiğini gazeteler yazıyor ve mağazaların camlarında kolonya şişelerinin teşhir edildiğini görüyorsunuz. Bununla şimdiye kadar hiçbir daire alâkadar olmuş mudur? Ve alâkadar olmak lâzım mı imiş? Ve bundan sonra müfettişler bu ciheti takip edecekler mi? Yoksa gümrük dairelerinde cereyan eden mesailin tetkikinden mi mesul olacaklar? Hiç şüphesizdir ki hiç kimse iddia etmek istemez ki memnu olan eşya; gümrüklerden kaçak olarak geçmektedir, diye bunlar gümrük dairelerinin haricinde başka yerlere kaçırılmaktadır. Binaenaleyh hariçten kaçak olarak ithal edildiğini zannettiğimiz bu eşyanın teftiş ve murakabesi elbette bu kadar memurla orada gümrük dairelerinde olamayacağı pek tabiîdir. Binaenaleyh bu hareket ve karar karşısında şimdiye kadar gittikçe artan bu memnu olan eşyanın ithali hakkında hiçbir tedbir ittihaz edilmemiştir. Bu cihetten benden daire-i aidesinin nazar-ı dikkatini celp ederim ve ben bundan doğan bir meseleyi arz etmek istiyorum ki yalnız gümrük dairelerinin teftişi münasebetiyle memleketin ve Hazinenin mazarratını intaç eden kaçakçılık ve saire temin edilmiş olmayacaktır. Pek geniş sahile malik olan Anadolu'ya yapılan kaçakçılığa karşı evvelâ ne gibi tedabirin ittihazı lâzımdır? Dört tane müfettişin dört bin kilometrelik savahili dolanmasıyla kaçakçılığın men'inin mümkün olamayacağını herkes kabul eder. Binaenaleyh herhâlde sevahilde dolaşmak için motor meselesi de mevzuubahistir. Acaba bu cihetleri nasıl düşünüyorlar? Oraya teftişat meselesi için sarf edilecek paralardan hâsıl olacak fayda ile bu kadar bir para ile motor ve saire ile yapılacak fayda, yekdiğeriyle kıyas edilirse acaba hangisi daha fazladır. Binaenaleyh bu cihetler hususunda herhâlde ikna edilecek bir şekilde Meclis tenvir edilmek lâzımdır, zannederim.

پوسته مدیریت عمومیه‌سی بودجه‌سنه ضمائم اجراسی حقنده قانون

نومرو
۱۷۶

ماده ۱ — آناطولیده یوپوك وثابت برتلسز تلغراف استاسیونی مبایعه وتأسیسی ایچون پوسته‌وتلغراف ریت عمومیه‌سی بودجه‌سنك (۱۳۶ـآ)فصله یوزیبك لیرا ضم اولنمشدر .

ماده ۲ — اشبو تخصیصاتك ۱۳۳۷ سنهٔ مالیه‌سی ظرفنده صرف اولنه‌میان قسمی دوراً بیك اوچیوز اوتوز سکزسنهٔ مالیه‌سی ظرفنده دخی صرف ایدیله‌بیله‌جکدر .

ماده ۳ — اشبو قانون تاریخ تصدیقندن معتبردر .

ماده ٤ — اشبو قانونك اجراسنه داخلیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۲٤ کانون اول ۱۳۳۷ و ۲٤ ربیع‌الاخر ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
یوپوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۵کانون‌اول ۱۳۳۷	۱٤۳۹	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه
		۱٤٤۰	داخلیه وکالتنه
		۱٤٤۱	مالیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط حریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۱۵	۲۰۹:۲۰۱

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

POSTA MÜDÜRİYET-İ UMUMİYESİ BÜTÇESİNE ZAMAİM İCRASI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
176	24/12/1337 (1921)	Tarih: 25/12/1337 (1921)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Anadolu'da kuvvetli bir telsiz telgraf merkezi kurulması ihtiyacı doğrultusunda Posta ve Telgraf Müdiriyet-i Umumiyesi bütçesine ödenek konulması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Anadolu'da büyük ve sabit bir telsiz telgraf istasyonu mübayaa ve tesisi için Posta ve Telgraf Müdiriyet-i Umumiyesi bütçesinin (A-136) faslına yüz bin lira zammolunmuştur.

Madde 2- İşbu tahsisatın 1337 sene-i maliyesi zarfında sarf olunamayan kısmı devren bin üç yüz otuz sekiz sene-i maliyesi zarfında dahi sarf edilecektir.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i tasdikinden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Matbuat ve istihbarat hidematının muhabere ve muvasala vesaitine göre temin ve istikmal olunabileceği derkârdır. Elyevm hiçbir tarafla muntazam posta ve telgraf muhaberesi mümkün olamadığından dâhil ve hariçten seri bir surette haber almak ve tebligatta bulunmak mümkün olamıyor. Alelhusus aleyhimize birçok taraflardan neşrolunan işaat-ı bed-hahaneyi vaktiyle tekzip ve tashih etmek kabil olamadığı gibi neşir ve tebliği muktezi bazı mevada bi'z-zarure terk ve ihmal olunuyor. Binaenaleyh tebliğ ve istihbar umurunun temin-i intizam ve mükemmeliyeti için Ankara'dan Berlin,

Paris ve Moskova telsiz telgraf merkezlerine haber isal ve ahzedebilecek gayet kuvvetli bir telsiz telgraf merkezi tesisi takarrür etmiş, bunun da ancak 50 bin lira ile iştira ve tesisi kabul olabileceği anlaşılmış olduğundan bu paranın Matbuat ve İstihbarat Müdüriyetinin sene-i haliye bütçesine ilâve ve şimdiden sarfına mezuniyet itasını mutazammın bir lâyiha-i kanuniye tanzim ve takdim kılınmıştır.

Dr. Tevfik Rüşdü Bey (Menteşe) — Arkadaşlar! Mevzubahis olan meselede mevzu-ı muaheze bir şey varsa o da bu işin bugüne kadar gecikmiş olmasıdır. Çünkü mukadderatımızın hiç şüphe yok memleketin çocuklarının fedakârlığına bağlı olmasıyla beraber, cihan mukadderatıyla alâkadar olduğumuzu içimizde inkâr edecek kimse yoktur. Her gün dünyanın her noktasında ne olduğunu haber almak ve ondan daha fazla, burada nasıl ve ne emelle çalışıp uğraştığımızdan dünyayı her an haberdar edebilmekliğimiz için pek az bir tahsisat ile mâlik olabilmek imkânı olan bir aletten mahrum kalmaklığınız cidden şayan-ı teessüftür. Devletler müttefikleri ile çalışırken her dakika ne yaptıklarını bilmek istiyorlar. Bizim müttefiklerimiz yakın ve uzak birçok yerlerde bulunuyorlar. Ne âlemde olduklarını, her gün ne gibi vakayi-i siyasiyenin bizi alâkadar eden noktalarında bize haber vermek imkânını bulamıyorlar. Telsiz telgrafın gerek irşat ve propaganda bahsinde gerek siyasiyat-ı umumiye hususunda, lüzum ve faidesinden daha uzun ve daha çok huzurunuzda bahsetmeye hicab ederim. Ancak düşünülecek bir nokta vardır ki o da nasıl bir alet olmalı ki Vehbi Efendi Hazretlerinin buyurdukları mahzurlara mâruz bulunmayalım? Hakikaten memleketimizin bu gibi ince âlâtı kullanmaktaki tecrübesizliği nazar-ı itibara alarak bu en sade, en kavi şüphesiz ki bütçemizi de nazar-ı itibara alarak en ucuzunu, daha doğrusu para noktasından bize daha faydalı olan bir diyardan getirmek zaruretini düşünmekteyiz. Şayan-ı teşekkürdür ki bugün bu umur-ı telgrafiyenin başında cidden bu sıfatla çalışmış, uğraşmış ve usulü dairesinde öğrenmiş mütehassıs bir zat vardır. Bizi istediğimiz veçhile tenvir etti ve encümeniniz buna tamamıyla kani oldu. Şimdi varid olan itirazattan telli telgrafa gelince onun bu mesele ile taallûku yoktur. O hususa dair memur-ı aidi burada huzurunuzda cevap vermelidir, herhâlde arkadaşlar çok rica ederim, iki seneden beri bu aletten mahrum kaldığımız sebebiyle pek çok zararlarını çektik. Avrupa'ya giden arkadaşlarımız, yani konferansa giden arkadaşlarımız bizim nokta-i nazarımıza arz-ı ihtiyaç eyledikçe malûmat almalarına imkân olmadı. Hattâ size bir vaka hatırlatayım. Moskova'da bulunduğumuz sırada hepimizi heyecan içerisinde bırakan garp ordusu harekâtta devam ederken nerede bulunduğumuzu, ne vaziyette olduğumuzu öğrenmenin imkânı olmuyor ve sözlerimizi idare edemiyorduk. Hiç şüphesiz arkadaşların benden ziyade lüzum ve ehemmiyetine kani olduğu bu mesele için bu kadarla iktifa edilmesini rica ederim.

Tunalı Hilmi Bey (Bolu) — Lâyiha okunurken zannediyorum ki, bu mesele bila münakaşa kabul edilecek. Hiç hatrıma gelmiyordu ki bu telsizin aleyhinde bir söz sâdır olsun. (Söylenmemiştir sadaları) Efendim, aleyhinde söylenmiştir, ispat ederim. Hoca Efendi Hazretlerinin sözlerini tahattur buyurursunuz. Bu teşebbüsün aleyhinde söylendi. Telsiz telgrafın değil, bu teşebbüsün aleyhinde söylendi. Bu mesele bittabi doğrudan doğruya memleketin selâmetine taallûk eden bir meseledir. Hoca Efendi Hazretleri "Şurada Konya'ya birkaç kilometrelik tellisini yapamayan bir millet, telsizini mi yapabilir?" Buyurdular. Hâlbuki tele lüzum olmadığı için telsizini daha kolay yapar. Eğer biz bu telsiz telgrafı yapmazsak acaba ne gibi zararlar göreceğiz? Tevfik Rüşdü Bey arkadaşımız bu ciheti oldukça

izah ettiler. Bendeniz iki misal getireceğim; Fransız İtilâfnamesi dolayısıyla ve onun müzakeresi dolayısıyla arkadaşlarımızdan ve Hariciye Vekâletinden bâzı memurların müteaddit kere Mersin'e kadar, filân yere kadar gitmek mecburiyeti hâsıl oldu. Zira telsiz telgraf yoktu. Ve kuvvetli bir telsiz telgraf olmadığı için muhabere edilemiyordu. Ondan dolayı onlara kucak dolusu harcırah verildi, tazminat verildi, tahsisat verildi ve nihayet birçok beyhude masraftan sonra itilâfnameyi akdetmek nasib olabilir. İkincisi; gayetle mühim olan Moskova Muahedenamesini tahattur edersiniz, ne kadar uzamıştır ve muhaberesizlik dolayısıyla arkadaşlarımızdan biri Moskova'dan kalkarak buraya gelmeye mecbur olmuştur. Efendiler, zannederim biz bu yüz bin lirayı oraya sarf etmemiş olsa idik, telsiz telgrafa sarf etmiş olsaydık yani bir sene evvel telgraf yapmış olsaydık bu lüzumsuz parayı katiyen zayi etmeyecektik. Hoca Efendi Hazretleri buyuruyorlar ki; Trabzon'da falan ve falan yerde var. Her şeyin küçüğü var, büyüğü var. İyisi var, fenası var. Efendiler! Biz bu yüz bin lira ile on bin liraya alınan makinanın başına bir başmakina koyacağız ve o sayede cihanın haberlerini an-ı vahitte belki almaya muktedir olacağız ve bu sayede birçok mesail-i siyasiyemiz, mesail-i iktisadiyemiz hallolunacaktır. Ben arkadaşlar bunun bila münakaşa kabulünü teklif ediyorum. Çünkü söz söyleyerek vakit kaybetmek, yüz bin lirayı, yüz on bin liraya iblâğ etmektir.

Posta ve Telgraf Müdür-i Umumisi (Posta ve Telgraf Müdürü) Sabri Bey — Efendim! Hoca Vehbi Efendi Hazretleri cidden mühim bir meseleden bahis buyurdular. Bir kere buyurdular ki, evvelâ telli telgrafı işletmezken telsiz telgrafı nasıl işleteceğiz! Efendiler! Bilirsiniz ki teceddüdün efkâr ve hissiyat üzerinde tesiratı büyüktür. Birçok küçük işler vardır ki muahharan icat edildiğinden dolayı tesirleri büyüktür. Erbab-ı fen nazarında telsiz telgraf, telli telgraftan daha ziyade sehildir. Asıl müşkül olan telli telgraftır. Çünkü telsiz telgraf daha ziyade kavanin-i tabiiyeye muvafıktır ve daha sehil olmak icab eder. Bütün tâbi olduğu kavanin, Hoca Vehbi Efendi Hazretlerinin ağzından çıkan savtın tâbi olduğu kanundur. En tabii olan söz nasıl ağızdan çıkar ve işitilirse telgraf muhaberatında da tabii olacak şey bu gibi kavanin-i tabiiyeye muvafık olan bir sözdür. Yalnız telsiz telgraf muahharan icat edildiğinden dolayı hayal ve nazarda azîm görünür. Fark bundan ibarettir. Yoksa fenni nokta-i nazardan tahlil etmiş olursanız küçücük bir telin üzerinde gayet uzak mesafeleri de cüzi bir kuvvetle büyük muhaberat nakletmek büyük bir şeydir, büyük mesele budur. Asıl muhayyiri'l-ukul olan cihet budur. Yoksa yüksek bir kuvvetle hava-i nesîmiye tesir ederek uzun telgraf yazmak bu bize mahsustur. Dünyada beş bin kelimelik telgraf yoktur. Bunlar enderdir. Sonra tasavvur edelim ki: Bize beş bin kelimelik verdiler. En adi bir telsiz telgraf muhakkak saatte dört yüz, beş yüz kelime nakleder. Binaenaleyh; biz beş bin kelimeyi hadd-i azami on saatte naklederiz. Sonra efendiler, her vakit bizde bir mahviyet vardır ki maatteessüf o mahviyet bize birçok şeyler kaybettiriyor. Telsiz telgrafın tarihinde Türkiye'nin büyük bir mevki-i mahsusu vardır. Telsiz telgraf 1900 senesinde keşfedildiği zamanda 1903 - 1904 tarihinde henüz daha ilk tatbikatında bizde Kelemiş ile Derne arasında telsiz telgraf yapıldı ve biz bunu altı bin liraya aldık. Bu istasyonumuzun tesisiyle telsiz telgrafın terakkiyatına da hizmet ettik. Fabrikanın sermühendisi dedi ki: Bir iki istasyonu yapmak için kavaninine tevfikan tesirat-ı elektrikîyeyi isal etmek büyük bir şey değildir.

Nusret Efendi (Erzurum) — Sabri Bey, zatıâlinizden bir şey soracağım. Ne için bidayeten insanlar telli telgraftan başlamışlar da sonra telsiz telgrafı icad etmişler? (Ooo sadaları)

Posta ve Telgraf Müdüri Umumisi Sabri Bey — Buyurduğunuz nokta-i nazar mâkuldür. Fakat efendiler bilirsiniz ki; teceddüdat ve keşfiyat daima silsile-i mantıkıyeyi takib etmez. Bazı tesadüfler hiç beklenilmeden büyük bir vasıta-i fenniyeyi vücuda getirebilir. Efendi hazretlerinin buyurdukları telli telgrafı işletmekteki aczi göstermek için efendiler size mübalâğa gelir ben diyeceğim ki; posta ve telgraf (Gürültüler) Avrupa'dan ziyade (Bu taraf işitemiyor sadaları) efendiler affınıza mağruren fakat sözümü su-i telâkki etmeyiniz ve latifeye hamil buyurmayınız, ciddî söylüyorum, dünyada en büyük muvaffakiyetle telli telgrafı işleten Türkiye'dir. Efendiler her türlü vesait-i fenniyeye muvafık olarak yapılan teçhizatı işletmek kolaydır. Müsaade buyurunuz efendiler, Avrupa'da; Diyarbakır - Kulp arasında bir fincan olmadığı halde ben telgraf işletiyorum, derse adama gülerler. Fakat işte Diyarbakır mebusları beylere, şark mebusları beylere sorunuz, işletiyoruz. Sonra efendiler hatları gezerken gördünüz. Tellerin üzerinde bir mücerrit denilen ve nakiliyetini temin eden bir tabaka vardır. Bizim tellerde bu tabaka çoktan bitmiştir. Teller pas içerisindedir, işte biz bu telleri işletiyoruz. Efendiler affınızı istirham ederim. Eski bâzı itiyadatın tesiriyle elimi kürsiye vuruyorum. Hoca Efendi Hazretleri buyurdular ki; ya bize Londra'dan beş bin kelime verirlerse nasıl olur ve biz bunu on beş günde nakledemeyiz dediler. Tam üç yüz bin frank ziyan ettik. Fakat mukabilinde iki milyon kazandık. Çünkü sizin sayenizde ve memleketimizde mühim tecrübeler yaptık, sistemimizde de tekemmülât husule getirdik. Usulümüz Avrupa'daki diğer sistemlere faik oluyordu ve o sayede büyük para kazanıyoruz. Sultan Hamid devrinde Trablusgarb ile olan muhaberatı telsiz telgrafla icra ettik ve İngiliz kablolarından muhaberemizi kurtardık, menafi-i memleketi temin ettik ve bundan dolayı Türkiye telsiz telgraf işletmekteki rüşdünü daha 1905 senesinde yani bundan on beş sene evvel ispat etmiştir. Vehbi Efendi hazretleri bir şey buyurdular, dediler ki; Trabzon'da bir istasyonumuz var. Evet var. Fakat efendiler on yaşında bir çocuğu Kara Ahmed pehlivanın karşısına çıkararak, yere vur derseniz olur mu? Bunun gibi her kuvvetin bir derecesi vardır. Trabzon'daki istasyonun kuvveti ancak dört beş yüz kilometreye kadar işleyebilir. Fazla gidemez. Biz eğer ona icap eden kudret-i elektrikîyeyi verebilirsek altı yüz kilometreden elbette fazla gider. Her istasyonun kuvve-i iptidaiyesi derecesinde mesafe-i muhaberesi vardır. Hoca Vehbi Efendi Hazretleri tesirat-ı elektrikîyeyi mevzubahis ettiler. Efendiler harbden 3 - 4 sene evvel Roma'da bir kongre açıldı. Roma'da telgraf memurlarının arasında yapılan müsabakada heyet-i mümeyyizeden birisi dedi ki siz Türk memuru ikinci çıktınız. Fakat sizi müdafaa edecek bir murahhasınız olmadığından birinciliği kaybettiniz. Türk muhabere memuru Roma'da birinci çıkmak istidadını gösterdi. Efendiler; 1905 senesinde yapmış olduğumuz telsiz telgraf henüz tekâmül hassasını çok haiz olmadığı zamanda, her türlü tesirattan çok müteessir olduğu bir devirde idi ki; Ben Derne'de bulunuyordum. O zaman Derne'de bir Papaz katledilmiş, bir mesele-i siyasiye vardı. Mabeyin Trablusgarb valisine gayet mühim bir telgraf tebliğ ediyordu. Kelemiş'ten bir satır, iki satır aldık. Telgrafta deniyordu ki; bu telgrafın ekalli üç saat zarfında kumandana iblâğı lâzımdır. Çünkü fevkalâde mühim bir mahiyet-i siyasiyeyi haizdi. O esnada semada bir elektrik bârânı boşanıyordu. İmkânı yok muhabere etmenin. Telgraf makinalarını muayene ediyorum. Bardaktan boşanır gibi elektrik semadan boşanıyor. Bir kulağı sağır olan bir memurum bana dedi ki; "Üç gün bana müsaade vereceksiniz. Üç gün izin vaat ediniz, ben bu muhabereyi alırım." Ben de; "Sana üç gün değil, on üç gün müsaade ederim." dedim. Efendiler! Oturdu. O, bir kulağı sağır olan memur bütün bu tesirat-ı elektrikîye içinde yüzde beş hata ile tamam dört saatte telgrafı aldı. Eğer Londra'dan gelen telgraf iyi alınmamışsa o istasyondaki memur ehil değilmiş. Acaba istasyondaki

memurumuzun almaktaki ehliyetsizliği, işletmekteki ehliyetsizliğimize adem-i muvaffakiyetimize delil olabilir mi? (Kâfi sadaları) Efendiler, acaba bugün telsiz telgraf makinasını alalım mı, almayalım mı? Tabiidir ki bunların tafsilâtı zaittir. İhtimal ki bugün telsiz telgraf istasyonunu yapacağız. Belki işletemeyeceğiz. Farz-ı muhal olarak, böyle kabul ediniz. Görüyorsunuz ki efendiler memleketimiz bugün Avrupa ile bütün dünya ile münasebat-ı telgrafiyeden mücerret bir vaziyet almıştır. Bizim belli başlı Avrupa ile bir iki tarikimiz var. Birisi İstanbul tariki. Maalesef o sevgili vatan, o sevgili payitaht düşmanın elinde. Bugün telli telgrafla muhaberemizde bile İngilizler bütün telgraflarımızı banda alıyor, okuyor. Bu kadar tecessüs gösteren düşman bizim muhaberat-ı siyasiyemizde acaba onu tahlil ve teşrihe, tâmike uğraşmaz mı? İkincisi Rodos tarikidir ki; Şira Adasındaki kablo ile Avrupa'ya merbut bulunuyoruz. Şira, bugün bütün memleketin kanını emen en hain düşmanın memleketinde bir yerdir. Onun merkezinden geçecek hiçbir telgrafımız yerine varabilir mi? Hiç düşmandan onu bekler misiniz? Bugün bizim kanımızı içmekle zevk-yab olan düşman en büyük siyasetimize ait olacak telgrafı geçirmek lütuf ve atıfetinde bulunur mu? Tabii bunu kabul etmezsiniz. Üçüncü tarikimiz; bugün Batum üzerinden yapılan hattımızdır. Esasen Trabzon'a telsiz telgrafa lüzum yoktur. Çünkü bugün Batum'da karadan Moskova ile muhabere cereyan ediyor. Yakın zamanda tekâmül edecektir. Fakat size söyleyeceğim, garip gelir, muhaberattaki teehhürattan dolayı çok şikâyetler vâki oldu ve nihayet Rus Sefareti Müsteşarı geldi, dedi ki: Hata sizde değil, bizdedir. Yani o tarik istediğimiz tekâmülde yürümez. Sonra birçok hâdisata tâbidir. Geciken bütün telgraflar tabiî Almanya'dan, yani uzun mesafelerden dolaşarak icap eden mahallere gidecektir ki, düşününüz bu, ne kadar uzun olur. Biz öyle bir hâdise içindeyiz ki: İcab ettiği zaman maksadımızı emelimizi bir anda dünyanın her ucuna isal etmekliğimiz icab eder. Sizi temin ederim, bâzı öyle muamele olur ki; bir telgraf, zannederim ki yüz bin liraya satın alınmaz. Burada ben ümit ederim ki telsiz telgrafı işletememekle değil, şimdiye kadar teklifte geç kaldık diye muaheze edilmeli idik. Ben bunu size muahezenizden evvel itiraf edeyim; bu bapta çok geciktik. Encümen mazbatasında buna ait bazı izahat var. Bunları izah etmeye lüzum görmem. Böyle kayıtlarla da mukayyet olmamalıdır. Bunun için Hükûmet bunu tesis etmek için tekemmülât-ı ahireden istifade etmelidir. Efendiler Harb-i Umumide telsiz telgraf öyle bir harika gösterdi ki bunu size tarif ve teşrihe imkân yoktur. Ben size şunu arz edeyim ki efendiler; bugünkü gibi vesaikin fıkdanı içinde uğraşırken Almanların saatte 3-4 bin kelime nakleden müthiş telli makinaları ile çalışmak mümkünken bile kendi hudutları ile Türkiye hudutları arasındaki muhaberatını telsiz telgrafla yapıyordu. Bunun neticesi olarak, İstanbul'da Osmaniye namıyla benam müthiş, telsiz telgrafın tarihinde cidden bir eser-i nefîs olan istasyonu yaptırmak mecburiyetinde bulunmuştu. Sonra biliyorsunuz ki seri aletler İstanbul ile Bağdad ve İstanbul ile Halep arasında işlerken Bağdad cihetine yeni getirmişlerdir. Efendiler inkılâp hayatını, mücadele hayatını yaşayan milletler hiçbir zaman telsiz telgraftan müstağni olamaz ve bu hususdaki ihmali kendisi için gayet ağır zararları mucip olur. Fakat bugünkü buhranlı zamanlarda belki Hükûmetimiz için yüz yirmi bin lira bir kıymeti, bir ağırlığı müstelzimdir fakat bunu feda etmek lâzımdır. (Kabul sadaları)

شورای دولتك مأمورین محاكماتنه متعلق وظائفنك صورت ایفاسی حقنده‌كی ٤ تموز ١٣٣٧ تاریخلی قانونه مذیل قانون

نومرو
١٧٧

مادهٔ مذیله — ادارهٔ عمومیهٔ ولایات قانونك آلتمش بدنجی مادهسنك صوك فقرهسیله آلتمش سكزنجی ویوز اوتوز بشنجی ویوز قرق آلتنجی مادهلرندهٔ كوستریلان مقررات دخی اشبو هیئتده تدقیق اولنور .

٣١ كانون اول ١٣٣٧ و ١ جمادی‌الاولی ١٣٤٠

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك‌ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	٢ كانون‌ثانی ١٣٣٨	١٤٨٧	اجرا وكیلری هیئتی ریاستنه
		١٤٩٠	تدقیق هیئتی ریاستنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندهٔ مذاكرات فهرستی :	١٥	١٨٧:١٩٠:٢٤٨:٢٥٥
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیكر قانونلر :	١٣١	

ŞÛRA-YI DEVLETİN MEMURİN MUHAKEMATINA MÜTEALLİK VEZAİFİNİN SURET-İ İFASI HAKKINDAKİ 4 TEMMUZ 1337 TARİHLİ KANUNA MÜZEYYEL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
177	31/12/1337 (1921)	Tarih: 2/1/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu Kanun; Danıştaya atama yapılamaması hasebiyle İl İdaresi Kanunu uyarınca devlet memurlarının yargılanmasında Danıştaya yapılması gereken başvuruların Memurin Muhakemat Encümenine (Memurların Yargılanması Komisyonu) yapılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde-i Müzeyyele – İdare-i Umumiye-i Vilâyat Kanununun altmış yedinci maddesinin son fıkrasıyla altmış sekizinci ve yüz otuz beşinci ve yüz kırk altıncı maddelerinde gösterilen mukarrerat dahi işbu heyette tetkik olunur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

T. B.M. Meclisi Riyaset-i Celilesine

İdare-i Umumiye-i Vilâyat Kanununun 67'nci maddesinin fıkra-i ahiresi ve 68'inci maddesi mucibince vilâyat ve elviye-i müstakille mecalis-i idaresinden halkın mesalih ve muamelâtına mütaallik sudur eden mukarrerattan kendilerini mutazarrır addeden alâkadarana işbu mukarreratı derece-i ahirede Şûra-yı Devlette tetkik ettirmek hak ve salâhiyeti verilmişti. Şûra-yı Devletin müteşekkil olmaması hasebiyle merci-i tetkik kalmamış olmaktan naşi halkın bu misillû mesaili yüzüstü durmakta ve bütün erbab-ı mesalih fevkalâde müteessir bulunmaktadır. Elyevm tetkikat ifâ edilmek üzere taşralardan gönderilmiş birçok idari mukarreratı muhtevi evrakın mevcut bulunmasına ve daha ziyade ukde-i teehhürde kalması ve gün geçtikçe çoğalması hukuk-ı âmmenin tedvir ve tesrii nokta-i nazarından münafi-i maslahat ve adalet bulunmasına mebni mukarrerat-ı mebhusenin tetkik ve intacı için zirde muharrer madde-i kanuniyenin; Memurin Muhakematına Mütallik Mesail Evrakının Niyetine Memur Encümenin Vezaifini Mübeyyin Kanuna zeyil olarak kabul buyurulmasını arz ve teklif ederim.

Bolu Mebusu Şükrü Bey

Süleyman Sırrı Bey (Yozgat) — Efendim! Malûm-ı âliniz mecalis-i idarenin memurin muhakematına mütaallik kararları Şûra-yı Devlet Tetkik Heyeti namındaki bir heyete tevdi olunuyor, bundan başka yine mecalis-i idarenin Şûra-yı Devletçe tetkiki lâzım gelen mukarreratına bir merci olmadığı için bu kararların da şimdiki tetkik encümenine havalesine, sonra mecalis-i umûmiye mukarreratına valiler itiraz ederse bu kararın da keza Şûra-yı Devlete yani Tetkik Encümenine havalesine lüzum görülerek madde o şekilde yapılıyor. Bunun kabulünü encümen teklif ediyor.

İktisat Vekili Mahmud Celal Bey (Saruhan) — Bendeniz kendime taallûk eden şeyler üzerinde söyleyeceğim. Herhâlde Şûra-yı Devlete bir şekl-i kati verebilmek için Meclis-i âliniz müteaddit müzakeratta bulundu. Fakat Şûra-yı Devletin esası kabul edilmemekle beraber kanunen Şûra-yı Devletçe ifâsı, icrası lâzım gelen hususat için de bir merci-i rüyet gösterilmemiş oldu. Bu itibarla efradın hukukuna taallûk eden bazı hususat açıkta ve muallâkta kalmıştır. Bendeniz de meclis-i idarelerin vermiş olduğu kararları istinafen rüyet edecek bir makam bulunmadığından dolayı bir hayli evrakın olduğu gibi beklemekte olduğunu söylüyorum. Kezalik muadili ve sair imtiyazata ait Şûra-yı Devletçe rüyet edilmesi lâzım hususat da mevcuttur. Demin arz ettiğim veçhile bunlara bakacak bir merci-i resmî bulunmadığından dolayı bu evrakın nereye tevdi edileceğinde biz de mütehayyiriz ve bu itibarla, bu teklifi fevkalâde haiz-i ehemmiyet görüyorum. Herhâlde bu olmasa bile Meclis-i Âlinizden bu kabil evrak için ne yapılmak lâzım geldiğine dair bir karar verilmesi hakkında ricada bulunuyoruz.

Refik Şevket Bey (Saruhan) — Bendeniz Tetkik Encümeninin de bu hususta mütalâası alınması taraftarıyım. Çünkü işler çoğalacaktır.

Esad Bey (Lazistan) — Malûm-ı âliniz Şûra-yı Devletin birkaç vazifesi vardır. Bir Mülkiye Dairesi bir Tanzimat bir de Maliye Dairesi vardır. Memurin muhakematına ait muamelâtı ifa etmek için Meclis-i Âliniz iki encümen teşkil etti. Biri dokuz kişiden biri de on beş kişiden ibarettir. Dokuz kişiden ibaret olan Memurin Muhakemat Encümeni, on beş kişiden ibaret olan da Memurin Muhakemat Tetkik Heyetidir. Bendeniz bu işi görmek için meclis-i idarelerin merci-i tetkik olmadığını söylemek isterim. Malûm-ı âliniz İdare-i Umumiye-i Vilâyat Kanununda; "Vilâyet meclis-i idaresince ve mecalis-i umumiyece bir karar ittihat olunup da onun aleyhinde bir itiraz vâki olursa Şûra-yı Devletçe tetkik olunur." diye bir ibare, bir kayıt vardır. Bu gibi evrak şimdi bir merci olmadığı için yüz üstü kalıyor. Ezcümle bendeniz de Memurin Muhakemat Encümeninde bulunuyorum. Encümenimizdeki evrak-ı muhakeme meyanında meclis-i idareden karara iktiran edip de havale olunmuş birçok evrak vardır, bakan yok. Binaenaleyh bu işin tetkiki için bir teklif-i kanunide bulundum. Lâyiha Encümeni Memurin Tetkik Encümeninin nokta-i nazarını kabul etti, Dâhiliye Encümenine havale etti orada da zaten bir teklif varmış, onunla tevhiden bakılmasına karar verildi. Binaenaleyh Tetkik Encümeninin, yani Memurin Muhakemat Heyetinin vazifesi pek azdır. Diğer bizim encümenin de işi o kadar meşguliyetli değildir. Bunun da encümenimize tevdii pek muvafık olur. Onun kabulünü teklif ediyorum.

Müfîd Efendi (Kırşehir) — Esad Bey biraderimiz sahib-i teklif olmak ve Memurin Muhakemat Encümeninde bulunmak dolayısıyla Heyet-i Celilenize lâzım gelen izahatı verdiler. Bendeniz de tamamıyla fikrine iştirak ederim. Memurin Muhakemat Tetkik Heyetinin Kanununda "Şûra-yı Devlet Heyet-i Umumiyesi Makamına kaim olmak üzere" diye bir ibare vardır. Onu on beş kişilik bir heyete tevdi buyurmuşsunuz. O, on beş kişilik heyet, memurin muhakematından doğrudan doğruya men'-i

muhakeme kararı verilip de re'sen kabil-i rüyet ve tetkik olan muamelelere bakıyor. Bir de Memurin Muhakemat Encümeninin verdiği karar aleyhine itiraz vuku bulursa, bundan dolayı da onların işine bakıyor. Tetkik Heyetinin işi âdeta yok gibidir. Bu vazife de onlara tahmil olunursa çalışırlar, bu işlerde bir an evvel biter. Bendeniz bunun kabulü taraftarıyım.

Süleyman Sırrı Bey (Yozgat) — Efendim, İktisat Vekili Beyefendi Meclis-i İdareden memurin muhakematına ait olarak sâdır olan kararlara Şûra-yı Devlet Tetkik Encümeninde bakılıyor. Sonra mesalih-i umumiyeye ait olan kararlara da şimdi yapılan teklif mucibince Meclis-i Âlinin kabulü takdirinde yine o encümence bakılacaktır. Yalnız bazı imtiyazat için Şûra-yı Devlete müteallik vezaif kalıyor. Buna müteallik evrak vekâlette teraküm ediyor. Buna ne suretle bakılacaktır? Buna bir merci gösterilsin buyurdular. Hâtır-ı âlinize gelir ki Şûra-yı Devlet Tetkik Encümeni Kanununun hîn-i müzakeresinde uzun uzadıya münakaşalar oldu ve o vakit Şûra-yı Devletin vazifesini ekser arkadaşlarımız şu suretle tefrik ettiler, dediler ki Şûra-yı Devletin vazifesi üçtür. Birisi; memurin muhakematı, ikincisi; imtiyazat itası, üçüncüsü; kavanin ve nizamatın tefsiri. Kavanin ve nizamatın tanzim ve tefsiri meselesinde dendi ki: Meclis-i Âli kanunu yapar, yaptığı kanunu da tefsir eder. İmtiyazata gelince bunun da encümen-i mahsusu vardır. İcabında bu evrak encümene verilir, encümence tetkik edilir, Heyet-i Vekilece de karara raptolunur. Bunlar için başka bir merci gösterilmedi. Yalnız memurin muhakematı meselesi nazar-ı dikkate alınarak tetkik heyeti kabul edildi. Binaenaleyh bendeniz Celâl Beyefendi'nin buyurdukları gibi, Şûra-yı Devlet vesaire tenkil ederek teşkilâtın çoğaltılması taraftarı değilim. Teşkilâtın tarz-ı mahsusu vardır. Meclis-i Âlide encümenler de mevcuttur. Heyet-i Vekile vardır. Heyet-i Vekile müzakere eder, encümene verir. Buna Meclis-i Âli bir şekil verir.

Nafiz Bey (Canik) — Efendim! Malûm-ı âlileridir ki Şûra-yı Devletin kanunen muayyen vezaifi mevcuttur. Tetkik Encümeni teşkil-i hakkındaki kanunun müzakeresi esnasında Şûra-yı Devletin vezaif-i umumiyesinden ve bu vezaifin nereye tevdii lâzım geldiğinden uzun uzadıya bahsedildi. Bu meyanda Süleyman Sırrı Bey'in buyurdukları gibi, Şûra-yı Devletin memurin muhakematından maada diğer vezaifin encümenlerce veyahut vekâleti aidesince rüyet ve halli bâzı arkadaşlar tarafından burada dermeyan edildi. Fakat kanuna bu veçhile bir kayıt ve sarahat vaz'edilmedi. Şu hale nazaran henüz ref ve tağyir edilmemiş, tebdil ve tahvil edilmemiş olan kavanin-i mevcudeye nazaran Şûra-yı Devlete müteallik vezaif bugün muallâktadır. Binaenaleyh ya kavanin-i mevcudeye nazaran Şûra-yı Devlet vezaifinin yegân yegân birer merci-i kanunisi olduğunu sarahat-i kanuniye ile tayin etmek veyahut bu vezaifi bu Tetkik Encümenine havale eylemek lâzım gelir. Hâlbuki bunun hiçbirisi yapılmamıştır. Bendenize kalırsa kavanin-i mevcude icabında, zamanı geldiğinde tadil edilmek üzere Şûra-yı Devletin vezaif-i umumiyesi, yani kavanin-i mevcude ile Şûra-yı Devlete tevdi edilmiş olan bir umum vezaif Tetkik Encümenine havale edilmelidir. Yani Heyet-i Umumiyeye değil, Tetkik Encümenine tevdi edilmelidir. Sonra bu kanun tanzim, edilirken uzun uzadıya mevzu bahsedildiği veçhile Şûra-yı Devletin memurin muhakematı hakkındaki vezaifi ref' edilsin, yalnız memurin muhakematının beşinci maddesi mi, sekizinci maddesi mi bunun için de bilâhare Meclisten veyahut Hükûmetten bir teklif vâki olur, ona göre ref' edilir. Bu encümenin vezaif-i kanuniyesi yine bir kanunla tahdit edilerek bir zaman gelir ki bu encümende artık evrak kalmamış olur. Fakat bugün Şûra-yı Devlete kanunen tevdi edilmiş olan vezaifin herhâlde bir merci-i kanunisi bulunmak şarttır, bu gibi işler muallakta kalamaz, onun için bu gibi işlerde böyle bir encümene tevdii lâzım gelir. Bendenizin mütalâam budur.

جهت عسکریه امر ایده بولنان لاغر حیواناتك بلابدل محتاجین زراعه اعطاسی حقنده قانون

نومرو
۱۲۸

ماده ۱ — اردو جبه وکیرایسنده بولنان بالعموم لاغر حیوانات ایله اسباب مختلفه‌دن دولایی قریباً استفاده تأمین ایدمه‌یه‌جك وعدم لزومی مدافعهٔ ملیه وکالتجه تحقق ایلیه‌جك اولان داخل محاکمه‌ده‌کی قضایات مراکزنده موجود حیوانات وفضله قاغی آرابه‌لری بلابدل محتاجین زراعه وترجیحاً دشمن استیلاسندن متضرر اولمش مناطقده‌کی زراعه ویریلیر .

ماده ۲ — معاینه وتدابیر بیطریه بعدالایفا حیوانات مذکوره، توزیعات حکومت ملکیه‌جه ایفا ایدلمك اوزره الك یقین مراکزده‌کی رؤسای مأمورین ملکیه امرینه تسلیم ایدیله‌جکدر. شوقدرکه توزیعاتك ختامنه قدر اعاشه‌لری جهت عسکریه‌دن ایفا اولنور .

ماده ۳ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ٤ — اشبو قانونك اجراسنه مدافعهٔ‌ملیه ومالیه وداخلیه واقتصاد وکیللری مأموردر .

۵ کانون‌ثانی ۱۳۳۸ و ٦ جمادی‌الاولی ۱۳٤۰

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۷ کانون‌ثانی ۱۳۳۸	۱۰۳۷	اجرا وکیلری هیئتی ریاسته
	۱۰۳۸	مدافعهٔ‌ملیه‌وکالته
	۱۰۳۹	مالیه وکالته
	۱۰٤۰	داخلیه وکالته
	۱۰٤۱	اقتصاد وکالته

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۱۵	۳۰۰:۱۷۱٫۲۹٦:۱۵۸

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

CİHET-İ ASKERİYE EMRİNDE BULUNAN LÂGAR HAYVANATININ BİLÂ-BEDEL MUHTACİN-İ ZÜRRÂA İTASI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
178	5/1/1338 (1922)	Tarih: 7/1/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; ordunun elinde bulunup da zayıflığından dolayı yararlanılamayan büyükbaş hayvanların ihtiyaç sahibi köylülere dağıtılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Ordu cephe ve gerisinde bulunan bilumum lâgar hayvanat ile esbab-ı muhtelifeden dolayı karîben istifade temin edemeyecek ve adem-i lüzumu Müdafaa-i Milliye Vekâletince tahakkuk eyleyecek olan dahil-i memleketteki nakliyat merakizinde mevcut hayvanat ve fazla kağnı arabaları bilâ-bedel muhtacın-i zürrâa ve tercihan düşman istilâsından mutazarrır olmuş menatıktaki zürrâa verilir.

Madde 2- Muayene ve tedabir-i baytariye bade'l-ifa hayvanat-ı mezkûre, tevziat hükûmet-i mülkiyece ifa edilmek üzere en yakın merakizdeki rüesa-yı memurin-i mülkiye emrine teslim edilecektir. Şu kadar ki tevziatın hitamına kadar iaşeleri cihet-i askeriyeden ifa olunur.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye ve Maliye ve Dâhiliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Riyaset-i Celileye

Memleketimiz ziraat diyarı olduğu gibi ziraatimiz de öküzlerin omuzları üzerine dayanıyor. Anadolu'da fazla bir öküzün vücudu bir avuç fazla ekinin istihsali demektir. Halktan, Askerî vesait-i

nakliyenin temini için toplanılan öküzler her gün gözümüzün önünde kırılıp gidiyor. Maalesef bunlara ciddî bir çare bulamıyoruz. Buna binaen aşağıdaki kanunun müstacelen müzakeresini teklif ederim.

Besim Atalay Bey (Kütahya) — Bu işin en nihayet mevki-i müzakereye konduğundan dolayı Cenabı Hakk'a Elhamdülillah diyeceğim. Günlerce çağırdım, bağırdım. Nihayet elde öküz kalmadı. Ondan sonra kanunun müzakeresi kabul edildi. Bilirsiniz ki pek eski ve kökleşmiş bir itikat vardır: Yeryüzü öküzün boynuzuna istinad eder diye... Bu, boş söz değildir. Arkadaşlar bahusus bizim gibi çiftçi bir kâfinin dünyasını tutan şüphesiz öküzlerdir. Bizim, elimizden öküzlerimizi alırsanız aç ve çıplak kalırız. Köylü çiftini onunla sürer. Köylü vesait-i nakliyesini onunla temin eder. Köylünün elinden öküzünü almak için bir hafta gidip köyde oturmak lâzımdır. Öküzsüz köylünün hayatı kâbil değildir. Köylünün ellerinden öküzünü aldık, bakamadık, imha ettik, düğeninin üzerinden öküzünü aldık, Buraya getirdik. Gözümüzün önünde ölen öküzleri ölmekten men edemeyen bizler, acaba dünyada hangi inkılâbı yapacağız? Çok atmayalım. Gözümüzün önünde ölen öküzlere çare bulamayan acaba daha büyük dertlere çare bulabilecek mi? Seferberlikte adam kalmadı. Şimdi de öküz bırakmıyoruz. Arkadaşlar biliyorsunuz ki bir hayvan hastalığı zuhur etti. Bu hastalığın sebebi öküzlere bakılmamaktan ibarettir. Dünyanın öbür tarafından otomobilleri için benzin getirenler acaba iki saatlik yerden saman getirtemediler mi? (Alkışlar) Almakta çok yiğidiz, tahripte çok yiğidiz. Fakat tamirde hiçiz efendiler. Böyle gözlerinin önünde öküzlerinin mahvolduğunu gören halk acaba bize ne demiyorlar? Ben utanıyorum. Bunu Heyet-i Âliyeniz takdir buyursun.

Hacı Mustafa Efendi (Ankara) — Efendiler öküz meselesinde, Besim Bey'in mütalâasına tamamen mutabık değilim. Fakat bütün bütün reddetmek de istemiyorum. Şimdi bu öküzlerde malûm-ı âliniz, veba-yı bakari vardır. Bu öküzlerin köylere tevzi ve taksim olunması, geride kalan öküzlerimizin de imhasına sebep olacaktır. Binaenaleyh evvelâ baytarlar bunları iyice muayene etsin, vebadan salim olduğu kati olarak, tebeyyün ve tahakkuk ederse ondan sonra kime verilecekse verilsin. Ve illâ bu öküzler biliyorsunuz ki nakliye sebebiyle yol üzerinde şuradan gidiverir, Karaoğlan, Çakal, Beynam' da dökülmüştür. Ahırlarda öküz kalmamasına sebep olmuştur. Bunun sebebini pekâlâ biliyorsunuz. Açlık, bakımsızlık, gıdasızlık... Ne için bakılamıyor? Neden bakılamıyor? Bir türlü aklım ermiyor. Bizim zabit evlâtlarımız ki ben onlara bir şey diyemem, muharebede gösterdikleri şecaatin ve idarenin yüzde birini bu geri hidematta gösteremedi. Yalnız gösterdikleri bir şey varsa o da fukara köylüye karşı tahakkümdür. Başka türlü değildir.

Sırrı Bey (İzmit) — Hayvanlar köylülerden toplandığı zaman ihtiyaç nispetinde toplanmalı ve ihtiyaç nispetinden fazla olanlarda köylülerin elinde bırakılmalıydı. Hayvanatı böyle hesapsız, kitapsız bir surette köylüden alarak, ölüme mahkûm bir halde bırakmak affedilir bir kabahat değildir. Onun için birinci derecede alâkadarlarından soracağımız sual, bunu sizin ihtiyacınızın fevkinde niçin fukarayı ahaliden aldınız? Bunun cevabı yoktur. İşte iaşeler gözümüzün önündedir. Fakat Meclis-i Âli o kadar âlicenaptır ki mesullerine karşı daima âtıfetkârane ve cemilekârane muamelede bulunduğu için cüretle bu hareketlerine daima devam ediyorlar ve bundan sonra da edeceklerdir. Binaenaleyh Meclis-i Âlinin bu sükûtu kendisine büyük, büyük mesuliyet tevcih ediyor.

Ragıb Bey (Kütahya) — Hakikaten şu hayvanların rençberlere tevziine ait olan teklif münasebetiyle memleketin en canlı bir yarasına temas edilmiş bulunuyor. Efendiler tahminime göre yirmi bin çift hayvan bi-gayr-ı hakkın fuzulen öldürülmüştür. Bunlar bizim gözümüzün önünde böyle öldürülüp dururken, bizim şimdiye kadar camid gibi kalışımız bizim için affolunmaz bir günahtır. Binaenaleyh bir taraftan hayvanatın bu suretle ahaliye tevzii müzakere edilirken, diğer taraftan da bunun müsebbiplerinden hiç değilse, birkaç tanesi tayin ettirilerek Meclisin kapısı önünde asılmalıdır. (Bravo sadaları) Zira yalnız memleketin hayat-ı ziraiyesine hayat-ı iktisadiyesine değil doğrudan doğruya ordunun da kuvvetine büyük bir nakîsa iras etmiştir. Bu hayvanların böyle öldürülmesi binaenaleyh her kusur affolunsa, her kusura şu Mecliste müsamaha edilse bile bu kusura zerre kadar müsamaha edilmemelidir. Müsebbibinin tecziyesi zerre kadar tehir edilmemelidir. Yapılan fenalıklar, yolsuzluklar gayet açıktır. Ve hayvanat bi-gayr-ı hakkın fuzulen öldürülmüştür. Göz göre göre öldürülmüştür. Bendeniz şunu teklif edeceğim. Meclis-i Âliye ki bizzat Meclisçe bunun bir Anket Parlamanter[1] yapılsın.

1. Meclis araştırması

ثلثان مدت جزائیه‌لرینی اکمال ایدن محکومینك عفولرینه واشغال اولنان محللر اهالیسندن مظنون ومتهم اولان جنحه وجنایت اربابی حقلرنده‌کی حقوق عمومیه دعواسنك تأجیلنه دائر قانون

نومرو
۱۷۹

ماده ۱ ــ فعل شنیع محکومه‌لری مستثنا اولمق اوزره ثلثان مدت جزائیه‌لرینی اکمال ایدن بالعموم محکومینك بقیهٔ مدت جزائیه‌لری عفو ایدلمشدر.

ماده ۲ ــ اشبو قانون اول بولندقلری محللرده حقلرنده تحقیقات وتعقیبات عدلیه باشلایوبده اوراق دعوالری الده بولنمیان باجمله جنحه وجنایت مظنون ومتهملری حقلرنده‌کی تحقیقات وتعقیبات امکان حصولنده تجدید ایدلمك اوزره تأجیل ایدلمشدر. بوقبیل مظنونین ومتهمین حالاً موقوف بولندقلری محال محکمه‌لرنجه ایکیبوز لیرایه قدر کفالت نقدیه ویامالیه‌یه ربطاً وکفالت ارائه ایده‌میانلر ضابطه نظارتی آلتنده بولونمق اوزره تخلیه ایدیلیرلر. آنجق جنحه مظنونلری کفالتدن وضابطه نظارتی آلتنده بولونمقدن مستثنادرلر.

ماده ۳ ــ ممالك مشغوله‌ده محکوم اولوبده حکملری هنوز کسب قطعیت ایتمین واشغال دولایسیله داخله نقل اولنوب اوراق اساسیلری الده بولونمیان اشخاصدن فعل‌شنیع محکوملرندن ماعداسنك نصف مدت جزائیه‌لری عفو اولونمشدر.

ماده ٤ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر.

ماده ٥ ــ اشبو قانونك اجراسنه مدافعه‌علیه وعدلیه وکیللری مأموردر.

۷ کانون ثانی ۱۳۳۸ و۸ جمادی‌الاولی ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
یوروك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی	۷ کانون ثانی ۱۳۳۸	۱۵۳٤	احرا وکیللری هیئتی ریاستنه
		۱۵۳۵	عدلیه وکالتنه
		۱۵۳٦	مدافعه‌علیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی:	۱۵	۲۹٦،۲۹۵،۲۹٤:۲۸٦
	۱٦	۳٦٤

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر:

SÜLÜSÂN MÜDDET-İ CEZAİYELERİNİ İKMAL EDEN MAHKÛMİNİN AFLARINA VE İŞGAL OLUNAN MAHALLER AHALİSİNDEN MAZNUN VE MÜTTEHEM OLAN CÜNHA VE CİNAYET ERBABI HAKLARINDAKİ HUKUK-I UMUMİYE DAVASININ TECİLİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
179	7/1/1338 (1922)	Tarih: 7/1/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; iyi hâl sergilediği anlaşılan mahkûmlardan yüz kızartıcı suçların failleri hariç tutulmak üzere cezalarının bir kısmını dolduranların affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Fiil-i şeni' mahkûmları müstesna olmak üzere sülüsan müddet-i cezaiyelerini ikmal eden bilumum mahkûminin bakiye-i müddet-i cezaiyeleri affedilmiştir.

Madde 2- İşgalden evvel bulundukları mahallerde haklarında tahkikat ve takibat-ı adliye başlayıp da evrak-ı dâvaları elde bulunmayan bilcümle cünha ve cinayet maznun ve müttehimleri haklarındaki tahkikat ve takibat imkân husulünde tecdit edilmek üzere tecil edilmiştir. Bu kabîl maznunin ve müttehimin halen mevkuf bulundukları mahal mahkemelerince iki yüz liraya kadar kefalet-i nakdiye veya maliyeye rapten ve kefalet irae edemeyenler zabıta nezareti altında bulunmak üzere tahliye edilirler. Ancak cünha maznunları kefaletten ve zabıta nezareti altında bulunmaktan müstesnadırlar.

Madde 3- Memalik-i meşgulede mahkûm olup da hükümleri henüz kesb-i kat'iyet etmeyen ve işgal dolayısıyla dâhile naklolunup evrak-ı esasileri elde bulunmayan eşhastan fiil-i şeni' mahkûmlarından maadasının nısf-ı müddet-i cezaiyeleri affolunmuştur.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 5- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Birçok mahallerden vuku bulan müracaat ve bu müracaat üzerine icra kılınan tahkikat ve tetkikat neticesinde ceraim-i muhtelifeden mahkûm bulunanlardan ekserisinin ıslah-ı hâl eylediğine kanaat hâsıl olmuş ve mutahassıl kanaat üzerine evvel ve âhir mevcut teamül veçhile bu kabil mahkûmînden sülüsan-ı müddet-i cezaiyelerini ikmal edenlerin affı muvafık ve münasip görülmüştür. Bu suretle aftan müstefit olanların saff-ı harbe dâhil olmak suretiyle kuva-yı maddiye-i devleti de tezyid edecekleri teemmül edilmiştir ancak fiil-i şeni', zina ve katl ve irtişa ve ihtilas mahkûmlarının affı milletin telâkkiyat-ı meşruasına gayr-ı muvafık görüldüğünden bu kısım istisna edilmiştir

Mustafa Necati Bey (Saruhan) — Efendiler! Bu madde hakkında bendeniz birkaç söz söylemek isterim, işgal olunan mahaller dâhilinden gelen, bu suretle hapishanede bulunan mevkufin maatteessüf şimdiye kadar pek perişan bir tarzda kalmışlardır ve bakılmamışlardır, bunların içinde bir aya mahkûm olanlar bir senedir yatıyorlar ve maatteessüf bunlar her gün açlıktan, sefaletten eksiliyorlar, ölüyorlar. Binaenaleyh bu madde çok doğrudur ve derhal icrayı icabı icab eden bir maddedir. Bir de kefaletle tahliye meselesi vardır. Bunlar malûm-ı âliniz muhacirdir ve esasen mevkuf olarak gelmişlerdir. Bu kaydı koyacak olursanız kimse emniyet ve itimad edemez. Bu kayıt dâhilinde hiçbirisi kalmaz. Nezaret altında bulunmak şartıyla tahliyeleri doğru mu olur? Kefaletle olursa hiç kimse çıkmayacaktır. Maddenin o suretle tashihini teklif ederim.

Mustafa Necati Bey (Saruhan) — Efendim! Esasen bu mevkufların cünha ile cinayetle mevkuf oldukları hakkında hiçbir evrak yoktur. Hiçbirisi ne cünha ile mahkûm ne cinayetle mahkûm. Burada evrak yoktur. Mesele onların şahsi itiraflarına münhasır kalır. Binaenaleyh bu itibarla bunları ayırmak doğru olamaz. Sonra kefalete raptetmek de doğru olamaz. Çünkü içinde bir haftaya mahkûm, kefil veremediği için zabıta nezareti altında kalacaktır. Meselâ birisi belki beş seneye mahkûm olacaktır. Evrakı nakıs olduğu için kefalet verecek ve zabıta nezaretinden kurtulacaktır. O itibarla kefalet meselesini lâğvetmek lâzımdır. Çünkü mehakim bir şey bulamaz. Şimdi burada bir şey göstermek lâzımdır. Cünha ve cinayetleri ayrılamaz çünkü evrak yoktur. Şahsi itiraflarına iş kalmıştır. (Pek muvafık sadası)

Behçet Bey (Kengırı) — Efendim! Tanzim edilen şu kanun bir Af Kanunu. Fakat bunun içine sonradan ilâve suretiyle vâki olan şu hüküm bir Ceza Kanunudur. Zabıta nezareti altında bulunmak bizim kavanin-i cezaiyemizde mahz-ı cezadır. İşlediği cürümden cezaya müstahak olmayan kimseler için ceza olarak zabıta nezareti tayin ediliyor. Kanun-ı Ceza'mız buna müstenittir. Binaenaleyh bu af denilen şey ayni cezadır. Şimdi affı matlub olan kimseler bir müddet sonra o affa müstahak imişlerse şu suretle ceza-dide olmuş oluyorlar. Değillerse zabıta nezareti altında kaldığı müddetçe vâki olan, mürur eden müddet, müddet-i cezaiyelerinden tenzil olunmak gibi bir kayıt da konmak iktiza eder. Binaenaleyh zabıta nezareti kaydının ilâvesi bu kanunda doğru değildir.

موط قضاسنك قلعه محله‌سنده واقع مع مشتملات برقطعه حمام عرصه‌سنك موط قضاسی بلديه‌سنه ترکنه دائر قانون

نومرو
۱۸۰

ماده ۱ ــ موط قضاسی مرکزنده حکومت نامنه موجود اولان مع مشتملات برقطعه حمام عرصه‌سی برسابق اعمار واحیا ایدلمك وهیچ برنام ایله آخره صاتیلمامق شرطیله محلی بلديه‌سنه مجاناً ترك ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه وداخلیه وکیللری مأموردر .

۱٤ کانون‌ثانی ۱۳۳۸ و ۱۵ جمادی‌الاولی ۱۳٤۰

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۱۵ کانون‌ثانی ۱۳۳۸	۱٦۳۷	احرا وکیللری هیئتی ریاسنه
	۱٦۳۸	مالیه وکالتنه
	۱٦۳۹	عدلیه وکالتنه

مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی:

جلد	صحیفه
۱٦	۱۸:۲۰٦۳۷۰۳۸

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

MUT KAZASININ KALE MAHALLESİNDE VAKİ MAA-MÜŞTEMİLÂT BİR KITA HAMAM ARSASININ MUT KAZASI BELEDİYESİNE TERKİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
180	14/1/1338 (1922)	Tarih: 15/1/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; İçel sancağına bağlı Mut kazasındaki tapuda maliyeye kayıtlı hamamın belediyeye verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Mut kazası merkezinde hükûmet namına mevcut olan maa-müştemilât bir kıta hamam arsası ber-sabık imar ve ihya edilmek ve hiçbir nam ile âhara satılmamak şartıyla mahalli belediyesine meccanen terk edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Ali Efendi (İçel) — Bu hamam asar-ı atikadan bir hamamdır. Belki de Selçukîlerden kalmıştır. Evvelce bunun üzerinden yol geçerdi. Bilâhare ahali içtima ederek meccanen işlemek suretiyle bu hamamı meydana getirdiler. Aynı zamanda belediye de elli bin kuruş sarf etmek suretiyle bu hamamı yaptırdı. Sonradan istibdat beliyesi olmak üzere bütün emlâkin emlâk-i emriyeye devri hakkında bir karar ittihazıyla bir emir ve tebligat icra etmişler. Bu tebligat üzerine tapu kâtibi belediyenin ve mahallenin katiyen haberi olmaksızın bir koçan vermiştir. Şu hâlde maliyenin kanunen, katiyen hak ve salâhiyeti ve hukuk-ı tasarrufiyesi yoktur. Bu sefer müzayedeye vermişler. Ahar bir rakip peyda olmuş, o rakipten kurtarmak ve aynı zamanda belediye kendi masraflarını Hazineden almak daiyesiyle pey vurmuşlar, onun üzerine şimdi Hazine namına belediye üzerine ihale edilmiştir. İhale de merduttur. Esasen hakkı tasarruf yoktur. Bunun için bu hamamın belediyeye meccanen emr-i

ihalesini istirham ederim. Belediye bu parayı vermeseydi katiyen bu hamam yapılamazdı. Çünkü belediyenin de varidatı yoktur. Bu hususta rüfekanın nazar-ı dikkatlerini celp ederim.

İsmail Şükrü Efendi (Karahisar-ı Sahib) — Doğru olmakla beraber şayan-ı muhakemedir. Bu ancak mahkeme-i aidesine havale edildikten sonra olabilir. Çünkü tapuya raptedilmiş olduğundan usulen Maliyeye ait olması lâzımdır.

Ali Efendi (İçel) — Efendim! Bu esasen kimsenin mülkü değildir. Evvelce bunun üzerinden yol giderdi. Sonra belediye buna elli - altmış bin kuruş masraf etti, bu hamamı meydana getirdi. Sonra Hazine bunu sahte olarak zaptetti. (Doğru sesleri) Artık siz bilirsiniz.

Vehbi Efendi (Konya) — Efendim! Maliyeye verelim velâkin maliye elinde olan mallara bakabiliyor mu? Eğer elinde olan malları maliye tamamıyla muhafaza edebilirse biz zengin bir millet oluruz. Şu hâlde millet toparlanmış, para sarf etmiş. Enkaz-ı atîkadan bir hamam meydana getirmiştir. Bunu yine o millete terk edelim. Ora belediyesi hiç olmazsa ona bir şeyler yapar. Mâmur olur. Rica ederim bunun mamuriyetini muhafaza için Ali Efendi'nin takririni kabul edelim. (Reye sesleri)

Süleyman Sırrı Bey (Yozgat) — Efendim Ali Efendi izah buyurdular. Bu hamam kasaba içerisinde yeraltında kalmış atik bir bina imiş. Belediye bunu keşfetmiş, zahire ihraç için pek çok para sarf etmiştir ve ondan sonra imar ederek, işletmeye başlamış, bir müddet tasarruf ettikten sonra emlâk-ı emiriye sırasına ithal etmiş, fakat Hazine bunu gasp etmiş. Malûm-ı âliniz belde dâhilinde bulunan sahipsiz arsalar belediyenindir. Şu hâlde hamamın da belediyenin olması lâzım gelir. Hazinenin müdahalesi fuzulidir. Binaenaleyh bu hamamın belediyeye iadesi lâzım gelir. (Çok doğru sesleri)

Ali Vefa Bey (Antalya) — Efendim! Bu hamam malûm-ı âliniz mazbatada zikredildiği veçhile maliye namına tapuya merbut imiş. Tapuda maliye namına mukayyettir. Hukuk-ı tasarrufiyesi maliye namınadır. Binaenaleyh bu tapunun hükmü bi'l-muhakeme icra ve iptal edilmedikçe ahkâmı cari olamaz. Saniyen vuku bulan müzayedeye belediye iştirak etmiş, kendi hakkını kendisi ıskat etmiştir. Binaenaleyh bunun kabulünü rica ederim.

Maliye Vekili Hasan Bey (Trabzon) — Heyet-i Celilenin kararı tezahür etti. Fakat efendiler bu hamam belediyeye meccanen veriliyor. Küçük bir formaliteyi ihmal etmekten çekinelim. Esası bozmayalım. Mahiyeti nez'i mülktür. Yani emlâk-i Devletin terkidir. Herhâlde tayin-i esamiye muhtaç bir maddedir. Efendim esasen ben de beyaz pusula vereceğim. (Gürültüler) (Hacet yok sesleri)

Süleyman Sırrı Bey (Yozgat) — Sinop Tersanesi arsasını mahallî belediyesine terk ettiğimizde tayin-i esamiye müracaat etmedik.

Hasan Basri Bey (Karesi) — Efendim! Tayin-i esamiye lüzum yoktur. Çünkü bu hamam üzerinde esasen Hazine-i Maliyenin hakkı yoktur. Binaenaleyh meydanda nez'i mülk de yoktur. O hâlde tayin-i esamiye lüzum yoktur ve zaittir. Tayin-i esami ile kabul etmeyelim, işari reyle doğrudan doğruya kabulümüz kabuldür. Çünkü bu hamam Hazinenin değildir.

Maliye Vekili Hasan Bey (Trabzon) — O hâlde kanunu değiştiriniz. Müsaade buyurunuz burada kabul edilen kanun Hazinenin malının belediyeye terki içindir. (Gürültüler) Kabul edilen kanun bu şekildedir.

دیوان حربجه اعدامه محکوم کسکینك چنکلی قریه‌سندن بکراوغلی حسنك عفوی حقنده قانون

نومرو
۱۸۱

ماده ۱ ـ آلای نڤ ك ٥ افراندن ایکن مسلحاً فرار جرمندن دولایی دردنجی فرقه‌افراددیوان حربندن اعدامنه قرار ویریلوب مضبطهٔ حکمیه‌سی برنجی اردو قوماندانلغنجه تصدیق ایدیلن کسکینك چنکلی قریه‌سندن غزل‌اوغلارندن ۱۳۱٥ تولدلی بکراوغلی حسنك اعدام جزاسی عفو اولنمشدر .

ماده ۲ ـ اشبو قانونك اجراسنه مدافعهٔ ملیه وکیلی مأموردر .

۱۹ کانون‌ثانی ۱۳۳۸ و ۲۰ جمادی‌الاولی ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۰ کانون‌ثانی ۱۲۳۸	۱۷۱۱	اجراوکیلری هیئتی ریاستنه
		۱۷۱۲	مدافعهٔ ملیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط حریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۱٦	۱۷:۱۸٤۷۷:۷۸
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :		

DİVAN-I HARPÇE İDAMA MAHKÛM KESKİN'İN ÇENGELLİ KARYESİNDEN BEKİROĞLU HASAN'IN AFFI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
181	19/1/1338 (1922)	Tarih: 20/1/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; askerden firar etmesi sebebiyle divan-ı harp tarafından idamına karar verilen Bekir oğlu Hasan'ın idam cezasının affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Alay 40/2'nin 5 efradından iken müsellehan firar cürmünden dolayı Dördüncü Fırka Efrad Divan-ı Harbinden idamına karar verilip mazbata-i hükmiyesi Birinci Ordu Kumandanlığınca tasdik edilen Keskin'in Çengelli karyesinden Gazeloğullarından 1315 tevellütlü Bekiroğlu Hasan'ın idam cezası affolunmuştur.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye Vekili memurdur

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Alay 40, Tabur 2, Bölük 5 efradından iken müsellahan firar cürmünden dolayı Dördüncü Fırka Efrat Divan-ı Harbinde idamına karar verilip bu baptaki mazbata-i hükmiyesi orduca tasdik edilen Keskin'in Çengelli karyesinden Gazeloğullarından 315 tevellütlü Bekir oğlu Hasan'ın 29 Ağustos 1337 tarihinde Şehit Abdullah Efendi Tepesine vuku bulan taarruzda ibraz-ı fedakârî ederek mecruh olmak suretiyle kanını ödemiş olduğu ve böyle can-siparane hizmet eden bir neferin idamı cihetine gidilmek muvafık-ı mâdelet olamayacağından bahisle merkumun hidemat-ı mesbukasına mükâfaten ve âtıfeten mazhar-ı af olunması lüzumu Birinci Ordu Kumandanlığından mevrut 8.11.1337 tarih ve 27/1421 No.lu tahriratta işar kılınmış ve suret-i işar vekâlet-i âcizice de muvafık-ı nefsü'l-emir görülmüş olduğundan ol bapta tanzim kılınan iki maddelik af kanunu müsveddesi leffen takdim kılınmıştır. İcra-yı icabına müsaade buyurulması maruzdur.

اشقودره‌لی عرب جیلك بقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفوی حقنده قانون

نومرو
۱۸۲

ماده ۱ — قبل ماده‌سندن دولایی صورت قطعیه‌ده اون بش سنه کورمك جزاسنه محکوم اولوب الیوم قیرشهری حبسخانه‌سنده بولنان اشقودرالی عرب جیلك معلولیت دائمیه مبتلا اولمسنه مبنی بقیهٔ مدت جزائیه‌سی عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۱۹ کانون ثانی ۱۳۳۸ و ۲۰ جمادی‌الاولی ۱۳۴۰

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۲۰ کانون ثانی ۱۳۳۷	۱۷۱۳	اجرا وکیلری هیئتی ریاسته
	۱۷۱٤	عدلیه وکالته

مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۱٦	۱۸٤۷۷

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

İŞKODRALI ARAP CEMİL'İN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
182	19/1/1338 (1922)	Tarih: 20/1/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; adam öldürme suçundan 15 sene kürek cezasına mahkûm edilen İşkodralı Arap Cemil'in hastalığı nedeniyle kalan süresinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Katl maddesinden dolayı suret-i katiyede on beş sene kürek cezasına mahkûm olup elyevm Kırşehir Hapishanesinde bulunan İşkodralı Arap Cemil'in malûliyet-i daimeye müptelâ olmasına mebni bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Katl maddesinden dolayı on beş sene kürek cezasına suret-i katiyede mahkumen Kırşehir Hapishanesi'nde mahpus bulunan ve mahkûmiyetinden beş senesini ikmal etmiş olan İşkodralı Arap Cemil'in mazhar-ı af olması istirhamını havi Kırşehir Mutasarrıflığına ita eylediği istida üzerine Meclis-i İdare-i Livaca tanzim kılınan mazbatada mahpus bulunduğu müddetçe namus dairesinde imrar-ı evkat ve salâh-ı hal kesbeylediği gibi malûl ve şayan-ı merhamet bir hâlde bulunduğu cihetle affı muvafık olacağı beyan edilmesine ve bade'l-muayene etıbba tarafından verilen raporda dahi maluliyet-i daimeye müptelâ olduğu tasdik edilmekte olmasına mebni esbab-ı maruzadan nâşi merkumun müddet-i bakiyye-i cezaiyesinin affı adil ve nasfete tevafuk edeceği mütalâa kılınmış olduğundan bu baptaki iki maddelik kanun lâyihası kaleme alınmıştır.

تأجیل تعقیبات حقنده قانون

نومرو
۱۸۳

ماده ۱ ــ شقاوت اربابندن اولوبده شمدیه قدر استیفان ایتمش ویاخود اشبو قانونك هر قضا مرکزنده تاریخ اعلانندن اعتباراً بر ماه ظرفنده استیفان ایده‌جك کسان حقنده تأجیل تعقیبات قراری اتخاذینه ولدی‌الایجاب بو بابده بعض قیود وشروط وضعنه هیئت وکیله مأذوندر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه هیئت وکیله مأموردر .

۲۱ کانون‌ثانی ۱۳۳۸ و ۲۲ جمادی‌الاولی ۱۳٤۰

بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۲۲ کانون‌ثانی ۱۳۳۸	۱۷۲۶	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

مجلس ضبط جریده‌لرندن مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۱٦	۲۰:۲٤٫۷۸٫۹۳:۹٤

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر ۰۲۱

TECİL-İ TAKİBAT HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
183	21/1/1338 (1922)	Tarih: 22/1/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; eşkıyalık yaptıktan sonra pişmanlığı nedeniyle teslim olanların takibatlarının ertelenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Şekavet erbabından olup da şimdiye kadar istiman etmiş veyahut işbu kanunun her kaza merkezinde tarih-i ilanından itibaren bir mah zarfında istiman edecek kesan hakkında tecil-i takibat kararı ittihazına ve lede'l-icap bu bapta bazı kuyut ve şurut vaz'ına Heyet-i Vekile mezundur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Heyet-i Vekile memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Dursun Bey (Çorum) — Efendim! Bugün bir madde-i kanuniye ile Hükûmet tarafından affı Meclis-i Âlinize takdim edilen katil İlyas kimdir? Ve ne gibi vukuat yapmıştır? Bidayeten ona dair malûmat verdikten sonra bu kanuna dair icap eden izahatı vereceğim. Bu katil İlyas Seferberlikten evvel idama mahkûm, Çorum ve havalisinde şekavet-i müstemirre ashabındandır. Bunun yapmadığı şenaat, icra etmediği cinayet kalmamıştır. Kengırı livası ve Çorum havalisi bunun cevelângâh-ı şekavetidir. Seferberlik esnasında bunlar affedildi. Hapishaneden çıkarıldı. Irak cephesine sevk edildiler. Oradan firar ettiler ve firarından beri şimdiye kadar Hükûmetçe mazbut olan vukuatının hadd-i hesabı yoktur. Yozgat vakası esnasında âsilerle beraber şekavete iştirak etmiştir. Sonra âsi Ethem çeteleriyle güya istiman etmiş, buraya gelmiştir. Buraya geldiğinde bendeniz Dâhiliye Vekâletine müracaat ettim. Böyle bir şaki buraya rüfekayı şekavetiyle gelmiştir: Bunlar katiyen cepheye gitmeyecektir ve millete bir vazife yapmayacaklardır. Bunlar buraya gelmiş iken derdest ediniz dedim. Neyse müsamaha edildi yapılmadı. Çetelerin gideceği gece on beş refiki ile birlikte firar eylediler. Buradan Yahşıhan'ın öte

taraflarında Karabekir denilen köye vardılar. Orada iki masum köylüyü altlarından atlarını almak için şehid etmiştir. O zamandan beri icra-yı şakavet eyliyor. Ne ise bir sene evvelki şeyi arz etmeyeceğim. Altı aydan beri vukua getirdikleri cinayetin bir zübdesini arz edeceğim. Bundan üç dört ay evvel iki yüz seksen atlı ile cesim bir kuvve-i şekavet meydana getirdi. Sevkiyat-ı askeriyeyi bir hafta durdurdu. Birçok kafileleri dağıttı. Cephane sandıklarını dağıttı ve 45 - 50 kadar askeri şehid etti. Henüz kanları kurumamıştı. Sonra Hükûmet bunu takip için ne yaptı? Katiyen hiçbir şey yapmamıştır. Havada gezdi. Şekavetin daha ziyade müessir olabilmesi için ne icap etti ise yaptı. Tedibi için iki alay süvari ve piyade gittiler. İki üç ay Sungurlu ve Alaca havalisinde bunu takip ettiler. Güya bunu takip ediyorlar. Bunların müfreze kumandanlarına haber veriliyor. Filan yerdedir, gidiniz tutunuz deniyor. O şarkta ise garptaki köyleri tazyik ettiler. Askerden firar edenlerin kuvvetini teksir ettiler. Bu tutulmaz, imha edilmez, bir kuvvet değildir. Sırf müsamaha ve tedbirsizlik ve Dâhiliye Vekâletinin himaye demeyeceğim, su-i idaresi ve tedbirsizliği yüzünden beş on neferden ibaret olan bu şerzime 280 kadar oldu. İçinde birçok adamlar, zâbitler İstanbul'dan gelenler de vardır diyorlar. Şimdi bu, siyasi bir çete halini aldı. Katil İlyas, Hükûmet ile mütareke yapıyor. Şubat nihayetine kadar ortalık bir parça kırlar misafir kabul edinceye kadar bir mütareke yapıyor. Bu mütarekeyi kabul ederseniz emin olunuz cepheye gitse de kaçacak ve daha ziyade kuvvetlerle ahaliyi tâciz edecek. Köylerde takat kalmadı. Bunun takibine giden çeteler yüzünden yüz, iki yüz pare köy mahvoldu. Binaenaleyh ellerinizi vicdanınıza koyunuz. Eğer böyle bir şakiyi affetmek doğru ise affedersiniz. Binaenaleyh Hükûmet gelsin izahat versin. Bu hususta aczi nedir? Ne için bunların affı cihetine gidiyor? Cepheden kaçmış olan Mehmetçikleri bir taraftan İstiklâl Mahkemesine verip onları terbiye ederken, bu kısım şenaat erbabını teessüf ederim ki affediyoruz.

Hasan Basri Bey (Karesi) — Biz efendiler hakkı hak olmak üzere telâkki etmek mecburiyetindeyiz. Af kanunlarında hukuk-ı şahsiye baki kalmak üzere kaydı vardır. Efendiler şimdiye kadar affettiğimiz bir şakiden hukuk-ı şahsiyesini dava eden kimse çıkmış mıdır? Buna imkân yoktur. Şimdiye kadar aflar yüzünden fukaranın daima hakkı ihmal edilmiş olan bu memlekette rica ederim, aflara dair çok mutaassıp olalım. Kolay kolay karar vermeyelim. Af ilan etmeyelim. Bugün meydanda ihkak edilmeyen haklar varken, mazlumların ahı semaya yükselirken onları görmeyip de yalnız erbab-ı şekavete bir hak vermek isteyen Heyet-i Vekileye bir salâhiyet vermenin bu kabîl eşkıyanın affını tercih etmek olacağını anlıyorum. Eğer meşruiyetimizden şüphemiz yoksa eğer zalimleri, şakileri, canileri cezasız bırakmamak lâzım gelirse bu teklif-i kanuniyi yırtıp atalım ve kabul etmeyelim.

بخارا ممثلی ومعیتی ارکانی معاش وتخصیصاتی قارشولغی اولهرق خارجیه‌نك ۱۳۳۷ بودجه‌سنه ضمائم اجراسنه دائر قانون

نومرو
۱۸٤

ماده ۱ — بخارا ممثلی ومعیتی ارکانی معاش وتخصصاتی قارشولغی اولهرق خارجیه‌نك۱۳۳۷ سنه‌سی بودجه‌سنك آتیده‌کی فصول ومواده‌سنه آلتی یوز یتمش بش لیرا علاوةً اعطا قیلنمشدر .

لیرا	فصل	ماده	نوع مخصصات
۱۰۰	۲۰۵	۱	سفرا معاشی
۵۵	۲۰۵	۲	سفارت مأمورینی معاشی
۱۲۰	۲۰۵	٤	اجورات متفرقه
۲۰۰	۲۰٦	۱	سفرا تخصیصاتی
۲۰۰	۲۰٦	۲	سفارت مأمورینی تخصیصاتی
٦۷۵			یکون

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه مالیه وخارجیه وکیللری مأموردر .

۲۳ کانون ثانی ۱۳۳۸ و۲٤ جمادی‌الاولی ۱۳٤۰

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی : تاریخ ۲۳ کانون ثانی۱۳۳۸ — نمرو ۱۷۵۱ — مقام اجرا وکلای هیئتی ریاسته
۱۷۵۲ — خارجیه وکالته
۱۷۵۳ — مالیه وکالته

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی : جلد ۱٦ — صحیفه ۹۱:۹۳،۱۱۱،۱۱۲،۱۱۳:۱۱٤

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

BUHARA MÜMESSİLİ VE MAİYYETİ ERKÂNI MAAŞ VE TAHSİSATI KARŞILIĞI OLARAK HARİCİYENİN 1337 BÜTÇESİNE ZAMAİM İCRASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
184	23/1/1338 (1922)	Tarih: 23/1/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Hariciye Vekâleti bütçesine Buhara temsilciliğinin dört aylık maaş ve diğer giderlerine tahsis edilmek üzere 675 lira eklenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1-Buhara mümessili ve maiyeti erkânı maaş ve muhassasatı karşılığı olarak Hariciyenin 1337 senesi bütçesinin âtideki fusul ve mevaddına altı yüz yetmiş beş lira ilaveten ita kılınmıştır.

Lira	Fasıl	Madde	Nev'-i muhassasat
100	205	1	Süfera maaşı
55	205	2	Sefaret memurini maaşı
120	205	4	Ücurat-ı müteferrika
200	206	1	Süfera tahsisatı
200	206	2	Sefaret memurini tahsisatı
675	Yekûn		

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye ve Hariciye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

B. M. Meclisi Muvazene-i Maliye Encümeni Riyaseti Aliyesine

Buhara mümessili ve maiyeti erkânı maaş ve tahsisatları için istenilen 2750 lira ile sefarethaneler tesisatı maddesine ilâvesine lüzum görülen 15 bin liralık tahsisatın bütçemizin diğer fusul ve mevaddından tasarruf edilerek münakale suretiyle verilebileceği şifahen dermeyan buyurulmuş ise de Hariciyenin 1337 bütçesinin münakaleye mütahammil hiçbir fasıl ve maddesinde tahsisat-ı kâfiye mevcut olmadığından matlup muhassasatın tahsisat-ı munzama suretiyle bir an evvel itası esbabının istikmalini rica ederim efendim.

Hariciye Vekili Yusuf Kemal Bey

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbatası

Buhara mümessili ve maiyeti erkânının dört aylık maaş ve tahsisatları karşılığı olarak, istenilen iki bin yedi yüz liranın sene-i maliye nihayetine takarrüb edilmesi münasebetiyle aynen kabulüne artık mahal kalmadığı cihetle bir aylık için, altı yüz yetmiş beş liranın kabulü tasvip edilmiş ve ona göre tanzim kılınan mevadd-ı kanuniye merbutan takdim kılınmıştır.

Bilûmum memurin-i mülkiye ancak mahall-i memuriyetlerine muvasalat ve işe mübaşeretleri gününden itibaren maaşa kesb-i istihkak edegeleceğine ve yalnız bu usul ve kaide memurin-i askeriye hakkında tatbik edilmeyip onlara tarih-i tayinlerinde maaş verilmekte olup sene nihayeti demek olan 16 Şubat 1338 (1922) tarihine az zaman kaldığı malûm bulunacağına nazaran bir mahta bile mahall-i memuriyetine muvasalat edemeyen süferaya şimdiden maaş verilmesi Heyet-i Umumiyenin inzimam-ı reyine vabeste bulunduğu arzı ile tahşiye kılındı.

Çorum Mebusu Haşim Bey

بیك اوچیوز اوتوز یدی سنه‌سی پوسته وتلغراف مدیریت عمومیه‌سی بودجه‌سنه فرق بیك لیرا تخصیصات تضمنه اعطاسنه دائر قانون

نومرو
۱۸۵

ماده ۱ — پوسته وتلغراف مدیریت عمومیه‌سنك بیك اوچیوز اوتوز یدی سنه‌سی بودجه‌سنك یوز اوتوز ایکنجی فصلنك ایکنجی اشیا بهاسی ماده‌سنه فرق بیك لیرا علاوه ابدلشدر .

ماده ۲ — اشبو تخصیصاتدن سنهٔ جاریه نهایته قدر صرف ایدیلمه‌مین مقداری کله‌جك سنهٔ مالیه ظرفنده‌دخی ستعمال اولنه‌جقدر .

ماده ۳ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ٤ — اشبو قانونك اجراسنه مالیه وداخلیه وکیللری مأموردر .

۲۳ کانون ثانی ۱۳۳۸ و۲٤ جمادی‌الاولی ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
یوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۳ کانون‌ثانی ۱۳۳۸	۱۷۵٤	اجراوکیلری هیئتی ریاستنه
		۱۷۵۵	داخلیه وکالتنه
		۱۷۵٦	مالیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات قهرستی :	۱٦	۱۰۱:۱۰۸،۱۱۱،۱۱۲:۱۱۳

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

BİN ÜÇ YÜZ OTUZ YEDİ SENESİ POSTA VE TELGRAF MÜDÜRİYET-İ UMUMİYESİ BÜTÇESİNE KIRK BİN LİRA TAHSİSAT-I MUNZAMA İTASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
185	23/1/1338 (1922)	Tarih: 23/1/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; telgraf şebekesinin iyileştirilmesinde kullanılmak üzere Posta ve Telgraf Müdüriyet-i Umumiyesinin bütçesine 40.000 lira eklenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Posta ve Telgraf Müdüriyet-i Umumiyesinin bin üç yüz otuz yedi senesi bütçesinin yüz otuz ikinci faslının ikinci eşya pahası maddesine kırk bin lira ilave edilmiştir.

Madde 2- İşbu tahsisattan sene-i cariye nihayetine kadar sarf edilemeyen miktarı gelecek sene-i maliye zarfında dahi istimal olunacaktır.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Maliye ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Telgraf şebekesinin köhne, memleketin ihtiyacat-ı muhaberesine gayr-i müsait ve son inkılâbat-ı siyasiyeye binaen pek çok tadilâta muhtaç bulunduğu vâreste-i arzdır. Posta ve Telgraf ve Telefon Müdüriyet-i Umumiyesi ahval-i mesrudeyi nazar-ı itibara alarak tadilât ve ilâvat-ı lâzımenin icap ettirdiği malzemenin tedarikine 1337 senesi bidayetinde tevessül etmiş gerek Avrupa'dan ve gerek mahall-i saireden 150 bin kilo yani 1.500 kilometreye yakın tel ve 70 bin fincan ve işletmeye mütaallik sair levazımat-ı fenniyeden de mühim bir miktar celp ve idhar eylemiş idi. Ancak levazımatın

vüruduna tesadüf eder zamanlarda ordunun Sakarya önlerine avdeti tâ Çay istasyonundan bed' ile Afyonkarahisar, Bilecik, Geyve'ye kadar ve Eskişehir'den Polatlı'ya kadar şebeke-i telgrafiyenin âda eline geçerek mahvolması ve ordunun hiçbir telgraf teli bulunmayan bir sahada ahz-ı mevki etmesi idareyi yeni birçok ihtiyacata mâruz bırakmış ve ordunun buhran içerisindeki ehemmiyet-i muhaberatı diğer muhaberata faik ve raci bulunması hasebiyle, tedarik edilen bütün yeni teller orduya teslim veya orduya hadim olacak yeni hatların tesisine tahsis kılınmıştır. İşte bu esbab-ı elîme neticesi olarak müdüriyet-i umumiye icrasını tasavvur ettiği tadilâtı yapamamakla beraber yeni yeni birtakım ihtiyacat-ı âcileye de maruz kalmıştır. Bu ihtiyacatın şiddeti bugün Ankara - Konya - Adana muhaberesinde görülen ahval ile de mütezahirdir. Müdüriyet-i umumiye ahval-i mebhuse karşısında derakap levazımat tedarikine teşebbüsü teemmül etmiş ise de ahval-i harbiye ve maliye buna fırsat bahşetmemiştir. Bugün bu mevaninin indifaıyla beraber yeniden büyük miktarda tel ve fincan idharı ihtiyacı şiddetle tezayüt etmiştir. Bu husus ambarlarının boşalmasına rağmen orduca da taleplerin tekerrürü Adana gibi yeni kıtaların iltihakıyla muhaberenin tevessüü bu hususiaki ihtiyaç-ı fevkalâde tacil ve tesri eylemiştir. Arz olunan esbab-ı ihtiyaç meyanında ordunun ileriye doğru, hareketleri ihtimalâtı da derpiş olunmaktadır. İşte bu ihtiyacatın taht-ı tesirinde olarak müdüriyet-i umumiye üç yüz otuz sekiz senesi bütçesinin tasdik ve tatbikine adem-i intizarda muztar kalmış ve 1337 bütçesinde de temin-i maksada kâfi tahsisat bulunmaması cihetle gayr-i ez sarf kalacak miktarı 1338 senesinde sarf olunmak şartıyla 1337 senesi için tahsisat-ı munzama teklifine mecbur olmuştur. En kısa ve en müfit kuyut ve şerait ile yapılan hesabata göre muhtelif kuturda 310 bin 980 Kgr. galvanizmalı tel ile 49 bin iki yüz adet fincana lüzum görülmüştür. Geçen seneki mübayaata ve piyasadan yapılan tahkikat-ı saireye göre tellerin kilosu 10 küsur kuruşa ve fincanların beheri 17 küsur kuruş bedel ile alınabileceği anlaşılmıştır. Binaenaleyh bütçenin 132'nci faslının ikinci eşya bahası maddesine tahsisat-ı munzamma olarak kırk bin liranın ilâvesi muktezi bulunmuştur.

Vehbi Efendi (Konya) — Efendim! Hakikaten altı yüz senedir kaale alınmayan Konya ile Ankara arasında temin edilmeyen telgrafın tesisi için Sabri Bey çalışıyor. Buna teşekkür olunur. Fakat yalnız bizde bir şey vardır. Bir iş için ne zaman sıkışırsak o zaman o işe başlarız. Acaba Sakarya Muharebesi olmasa ve Eskişehir, Karahisar, Kütahya Yunan elinde, bugün bulunmasa idi; bu Konya ile Ankara arasındaki teşebbüs olacak mıydı? Olmayacaktı. Efendiler, ihtiyaç görülmüyordu. Bununla beraber Sabri Bey buyuruyor ki, efendim, Sakarya Harbi bize epey bir iş açtı. Bunun için birtakım masrafa muhtaç oluyoruz. Şimdi ben soruyorum, Sabri Bey'den, acaba Sakarya Muharebesi'nden sonra Yunan birkaç kasabaları boşalttı ve oraların telgraflarını tahrip etti. Kendi de o tahrip olunan yerlere mi yapacak? Yoksa bizim telgrafın vardığı yerde iş; duruyor ve telgraflar da oraya kadar işliyor, ondan ötesine elimiz değmiyor - değecek o başka - Bugün elimiz değmiyor, bugün elimiz değmeyen yere mi masraf edecek? Bunu anlamıyorum. Bununla beraber Konya, Adana arasında telgraf daima işlemiştir ve hiç kesilmemiştir ve bugün yine işlediğini Beyefendi kendileri de itiraf buyurdular. Oraya ayrıca bir masraf ihtiyarına hacet yoktur zannederim. Bununla beraber bir şey buyurdular "Efendim, yollar bozulduğundan dolayı telgrafları posta ile gönderdik." dediler, ben bunu böyle bir makama yakıştıramadım. Sebebi efendi? Telgrafla veremeyeceğim havadisi memurlara söylese de "Oğlum telgrafımız yoktur. Yol bozuktur. Mektup verin!" dese olmaz mı? (Handeler) (Gürültüler) Mektupla gelecek bir işe neden telgraf parası alıyorlar efendim?

Atıf Bey (Bayezid) — Para kendi kesesine mi giriyor?

Vehbi Efendi (Konya) — Nereye girerse girsin. Bu halkı bir nevi aldatmaktır. Madem ki telgrafla gönderemeyeceksin. Mektupla gelecek. Benden parayı neden alıyorsun? Yazık değil mi? Gelelim Konya ile Ankara arasında tesis olunacak yola: Efendiler, buradan Hamam'a kadar telgraf vardır. Hamam ile Sarayönü arası, iyi bilmem, belki tahminde yanılıyorum, zannedersem, yirmi beş saatlik bir mesafedir. Bu yirmi beş saatlik mesafeye yeniden yol yapmak icap eder. Şimdi benim anladığıma nazaran yeniden masraf icap eden ancak burasıdır. Buraya da öyle kırk beş bin, kırk bin lira gidecek bir masraf icap etmez.

آناطولی ایله داخل اتحاد ممالك اجنبیه آره‌سنده متعاطی پوسته مراسلاتنك تزیدا جوراتنه دائر قانون

نومرو
۱۸۶

ماده ۱ — آناطولی ایله داخل اتحاد اولان ممالك اجنبیه آره‌سنده تعاطی اولنان حق عادی مکاتیبدن یکرمی غرام ثقلته قدر اولانلردن یدی بچق غروش و یکرمی غرامدن یوقاری بهر یکرمی غرام و کسوری ایچون اوچ غروش اونوز پاره اجرت استیفا ایدیلیر .

ماده ۲ — آچیق مخابره ورقه‌لرندن درت بچق وجوالی مخابره ورقه‌لرینك هر برقسمی ایچون ده کذلك درت بچق غروش تحصیل قیلنور .

ماده ۳ — هرنوع اوراق مطبوعه ، مصالحه دائر اوراق وقیمتسز اشیای تجاریه نمونه‌لرندن بهر الی غرام ثقلت ایچون آلتمش پاره استیفا ایدیلیر . آنجق مصالحه دائر اوراقدن استیفا اولونه‌جق اجرت یدی بچق و قیمتسز نمونه‌لرکیکی دخی اوچ غروشدن دون اولهماز .

ماده ٤ — مکتوب و آچیق مخابره ورقه‌لرندن غیری مواد (اوراق مطبوعه، مصالحه دائر اوراق وقیمتسز اشیای تجاریه) اجرتی قسماً ویاکاملاً تأدیه ایدیلدیکجه ، یعنی پوللانمش اولمایجقه پوسته‌خانه‌لرجه قبول ایدیلهمز

ماده ٥ — مواد اتفه اجرتلرینه براستثنا تشکیل ایتمك اوزره اعمالره مخصوص ومقوا ویوکا شبیه مواداوزرینه اولان اوراق مطبوعه‌نك بهر بش بوز غرام وکسوردن اونوز پاره استیفا قیلنور .

ماده ٦ — مواد سابقه‌ده تعداد ایدیلمیان بالجمله پوسته مراسلاتنك تعهد اجرتی عادیلر ایچون سیناً یدی بچق غروش واعاده علم وخبرلیلر ایچون ده اون بش غروشدر .

ماده ۷ — ممالك اجنبیه‌دن ورود ایده‌جك مراسلاتدن پوسته‌خانه‌دن آلنه‌جق طرزنده یعنی پوست رسانت اولانلردن طرز مذکور خدمتی ایچون سیناً بش غروش اجرت مخصوصه آلنیر .

ماده ۸ — مراسلاتنك پوسته‌یه تودیعندن صوکره طلب ایدیلن اعاده علم وخبری ایچون اون بش غروش اجرت آلنیر .

ماده ۹ — عادی وتعهدلی مراسلات حقنده وقوعبوله حق مستدعیات ایچون کذلك اون بش غروش اجرت آلنیر

ماده ۱۰ — بشرط التأدیه مراسلاتك بهری ایچون مرسلدن آلنمق اوزره تأدیه اجرتی آلنمش پاره ومرسل الیهدن آلنمق اوزره تحصیلیه اجرتی ایکی غروش اون پاره‌در .

ماده ۱۱ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی الاجرادر .

ماده ۱۲ — اشبو قانون احکامنك اجراسنه داخلیه ومالیه وکیللری مأموردرلر .

۲۳ کانون ثانی ۱۳۳۸ و ۲٤ جمادی الاولی ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۳ کانون ثانی ۱۳۳۸	۱۷۰۷	احراوکه ی هیئتی ریاسته
		۱۷۰۸	داخلیه وکالته
		۱۷۰۹	مالیه وکالته

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌ی مذاکرات خلاصه‌سی :	۱٦	۱۰۸ : ۱۱

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر:

ANADOLU İLE DAHİL-İ İTTİHAT MEMALİK-İ ECNEBİYE ARASINDA MÜTEATİ POSTA MÜRASELÂTININ TEZYİD-İ ÜCÜRATINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
186	23/1/1338 (1922)	Tarih: 23/1/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Türkiye ile Posta İttihad-ı Umumisine dâhil olan yabancı ülkeler arasında karşılıklı olarak yapılacak posta işlemlerinin ücretlerinin belirlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Anadolu ile dahil-i ittihat olan memalik-i ecnebiye arasında teati olunacak âdi mekâtipten yirmi gram sıkletine kadar olanlardan yedi buçuk kuruş ve yirmi gramdan yukarı beher yirmi gram ve küsuru için üç kuruş otuz para ücret istifa edilir.

Madde 2- Açık muhabere varakalarından dört buçuk ve cevaplı muhabere varakalarının her bir kısmı için de kezalik dört buçuk kuruş tahsil kılınır.

Madde 3- Her nevi evrak-ı matbua, mesalihe dair evrak ve kıymetsiz eşya-yı ticariye numunelerinden beher elli gram sıklet için altmış para istifa edilir. Ancak mesalihe dair evraktan istîfa olunacak ücret yedi buçuk ve kıymetsiz numunelerinki dahi üç kuruştan dûn olamaz.

Madde 4- Mektup ve açık muhabere varakalarından gayrı mevad (evrak-ı matbua, mesalihe dair evrak ve kıymetsiz eşya-yı ticariye) ücreti kısmen veya kâmilen tediye edilmedikçe, yani pullanmış olmadıkça postahanelerce kabul edilemez.

Madde 5- Mevadd-ı anife ücretlerine bir istisna teşkil etmek üzere âmâlara mahsus ve mukavva ve buna şebih mevad üzerine olan evrak-ı matbuanın beher beş yüz gram ve küsurundan otuz para istîfa kılınır.

Madde 6- Mevadd-ı sabıkada tadat edilen bilcümle posta müraselâtının taahhüt ücreti âdiler için seyyanen yedi buçuk kuruş ve iade ilmühaberliler için de on beş kuruştur.

Madde 7- Memalik-i ecnebiyeden vürut edecek müraselâttan postahaneden alınacak tarzında yani postrestant olanlardan tarz-ı mezkûr hizmeti için seyyanen beş kuruş ücret-i mahsusa alınır.

Madde 8- Müraselâtın postaya tevdiinden sonra talep edilen iade ilmühaberi için on beş kuruş ücret alınır.

Madde 9- Âdi ve taahhütlü müraselât hakkında vuku bulacak müsted'iyat için kezalik on beş kuruş ücret alınır.

Madde 10- Bi-şartü't-tediye müraselâtın beheri için mürsilden alınmak üzere tediye ücreti altmış para ve mürselünileyhten alınmak üzere tahsiliye ücreti iki kuruş on paradır.

Madde 11- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 12-İşbu kanun ahkâmının icrasına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdurlar.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Geçen sene evasıtında Madrid'de inikat eden Beyne'd-düvel Posta Kongresinde harb-i ahirin bilcümle memalikteki müessiratı nazar-ı itibara alınarak, alelûmum posta hidematına ait ücuratın tezyidi karargir olmuş ve esas ücret altın frank üzerine tayin edilmiş olmakla beraber meskûkâtı frank olmayan idarelerin ücre-i mukarrerenin muadilini tayin etmeleri takarrür etmiştir. Şu kadar ki meskukât kıymetleri düşük olan idareler için mutemedin kabul eylediği esas ücreti tamamen tatbik ederek tayin edilecek muadillerin pek yüksek olacağı ve meselâ mektup ücreti olarak takarrür eden elli santim bizim evrak-ı nakdiyemizle on üç kuruş tutacağı ve bunun da halka pek ağır geleceği inde'l-hesap anlaşılmakla ücurat-ı mebhusenin Roma Mukalevename-i Umumisinde mukarrer ücurata kadar tenzilinde hakk-ı hayır da bırakılmıştır. Buna binaen İstanbul Hükûmetince beher altın frank santimi evrak-ı nakdîyemizin kıymet-i mütenasibesine nazaran, altı para itibar edilerek posta müraselâ-ı muhtelifesinden ona göre ücret ahzı kabul ve tasdik edilerek ittihada dâhil idarata tamimi ve gösterilen ücuratın da 1 Haziran 1337 tarihinden itibaren mevki-i tatbike vaz'edileceği Bern İttihat Kalem Merkezine tebliğ kılınmış ve tarih-i mezkûrdan itibaren gösterilen ücuratın meriyeti hakkında Bern Kalemi tarafından umum posta idarelerine tebligat-ı lâzıme icra kılınmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi havza-i idaresinde bulunan bilâd ile İtalya, Fransa, Almanya, Amerika ve diğer bilcümle memleketlerle posta müraselâtı teati kılınmakta bulunmasına nazaran, idaratı mezkûre tarafından riayet ve tatbik olunan kongre ahkâmına tarafımızdan da müraat taht-ı vücubda olduğu ve

Bern Kalemince kabul olunan muadillere tevfikan ücret ahzı zaruri ve bu tarz-ı hareket posta idaresinin menfaat-i umumiyesi muktezasından bulunduğu gibi adem-i iştirâk halinde Anadolu merakizince ücret-i sabıka ile gönderilecek müraselâtın mevlidinde takse edilerek Avrupa ve hariçle münasebattar olan ahalinin de zararını müeddi olacağı cihetle Bern Kalemince kabul olunan muadillere tevfikan ücret ahzı taht-ı vücubda görülmüştür.

Posta ve Telgraf Müdüri Umumisi Sabri Bey — Bu kanun hakkında uzun uzadıya münakaşa edilecek bir şey yoktur. Yalnız bir iki kelime arz edeyim. Biliyorsunuz ki Avrupa ile posta münasebatı devletler arasında münakit kongrelerin kararına mütevakkıftır. Bundan bir sene evvel Madrid'de bir kongre akdedilmişti. O kongrede bütün ahval ve vaziyet nazar-ı itibara alınarak ücretler hakkında bazı mukarrerat ittihaz edilmişti. Şimdi Avrupa ile münasebata giriştik, Avrupa Posta İttihadı denilen bu ittihada dâhil olan her devlet bu ittihada riayet etmeye ve o kongrenin vermiş olduğu karar dâhilinde ücret almaya mecburdur. Bunun haricinde ne on para fazla ne de noksan alacaktır. Bu kongrenin kararları altın frank üzerinedir. Her devlet kendilerine göre bu paranın mukabilini mutazammın bir kanun yapar. Çünkü bu ücrettir. Bazen fazladır. Bazen de eksiktir. Bu teklif ettiğimiz kanunda münderiç ücret son kongrede kabul edilmiş olan altın frangın bizim idaremizce muadillerinden ibarettir ki; zannederim ki bunun için münakaşayı icap edecek bir hal yoktur.

قونیه دارالایتامی ایچون ۱۳۱۷ صحیه و معاونت اجتماعیه بودجه‌سنه ضمائم اجراسنه دائر قانون

نومرو
۱۸۷

ماده ۱ ــ ایتامك اعاشه وتعلیم وتربیه‌لری‌ایچون قونیه‌ده کشادایدلش اولان دارالایتامك‌انشاآتنه ومصارف دائمه وسائره‌سنه مدار اوامق‌اوزره ۱۳۳۷ صحیه ومعاونت اجتماعیه بودجه‌سنك (۱۹۳ــب) فصلنه اون بیك لیرا علاوةً قبول ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه مالیه وصحیه ومعاونت اجتماعیه وکیللری مأموردر .

۲۸ کانون‌ثانی ۱۳۳۸ و ۲۹ جمادی‌الاولی ۱۳۴۰

	تاریخ	نومرو	مقام
مبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۸ کانون‌ثانی ۱۳۳۸	۱۸۰۸	اجراوکیلری هیئتی‌ریاسته
		۱۸۰۹	مالیه وکالته
		۱۸۱۰	صحیه‌ومعاونت اجتماعیه وکالته

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۱۶	۱۳۹ : ۱۳۸ ، ۱۳۰ : ۱۳۲
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۳۶۳	

KONYA DARÜLEYTAMI İÇİN 1337 SIHHİYE VE MUAVENET-İ İÇTİMAİYE BÜTÇESİNE ZAMAİM İCRASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
187	28/1/1338 (1922)	Tarih: 28/1/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Konya Darüleytamında[1] bakılan yetim ve öksüz çocuklar için bütçeye 10 bin lira eklenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Eytamın iaşe ve talim ve terbiyeleri için Konya'da küşat edilmiş olan darüleytamın inşaatına ve masarif-i daime ve sairesine medar olmak üzere 1337 Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye bütçesinin (193 - B) faslına on bin lira ilâveten kabul edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye ve Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Konya vilâyeti dâhilinde Karaman, Ereğli, Ermenek, Sultaniye kazaları hariç olmak üzere (3326) zükûr, (2635) inas olarak ceman (5961) yetim olduğu ve mezkûr kazalar eytamının da derdest-i tespit bulunduğu anlaşıldı. Bunların talim ve terbiyeleri için Konya kasabasında iane-i hamiyetmendan ile bir Darüleytam tesis edilmiş ve bir hayli de iane derç olunmuştur. Cenabı Hak'tan başka kimseleri olmayan ve babaları, kardeşleri bizim husul-i saadetimiz için ifna-yı vücut eyleyen bu yavrucukları nafi birer uzuv olarak yetiştirmek Heyet-i Umumiyeye ait vezaiftendir. Vilâyetçe her türlü vesaite müracaatla mahallen temin-i tahsil ve terbiyelerine çalışılıyorsa da eytamın baliğ olduğu yekûn itibarıyla

1 Darüleytam; Balkan ve I. Dünya savaşlarında kimsesiz kalan çocukları barındırmak ve bu yetim çocuklara bir meslek kazandırmak amacıyla kurulan müesseselerdir. Yetimhane.

bunun yalnız mahallerince teminine imkân olmadığı bedihidir. Bu yavrucukların husul-i saadetlerini düşünmek Maarif ve Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletlerinin de cümle-i vezaifindendir. İnde'l-hace mezkûr vekâletler bütçesinden bâ-tasarruf bunlara icra-yı muavenet iktiza eder. Vilâyet ve elviyede bu misillû vuku bulmakta olan teşebbüsat-ı hayriyenin tevsi ve teşviki zımnında merkezce de muavenet-i nakdiye ve fikriye suretiyle alâka göstermek hayat ve istikbal-i memleket için pek lâzımdır. Binaenaleyh Konyaca iane-i hamiyetmendan ile vücuda getirilen darüleytama şimdilik hiç olmazsa umumi bütçeden yirmi bin lira itası suretiyle muavenet edilmesi zımnında zirdeki mevadd-ı kanuniyenin kabulünü teklif ederiz.

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbatası

Konya Mebuslarından Kâzım Hüsnü, Vehbi ve Musa Kâzım Efendilerin, Konya Darüleytamına yirmi bin lira ita ve Hükûmete ait kerestelerden iki yüz doksan dört metre mikâbının dâr-ı mezkûra bilâbedel terki hakkındaki iki kıta teklif-i kanunileri tevhiden Müdafaa-i Milliye ve Maliye vekilleri huzuruyla müzakere ve münakaşa edildi. Belemedik'te Hükûmete ait kereste varsa tercihan matlup kerestenin terki, yoksa muavenet-i nakdiyenin ifası lüzumu tasvip edilerek kereste keyfiyeti istiknah ettirilmiş ve Belemedik'teki kerestenin kısmen sarf ve kısmen dahi ihtiyaç-ı askerîye karşılık tutulduğu ve binaenaleyh kerestenin verilemeyeceği anlaşılmıştır. Konya vilâyeti dâhilinde şehit ve muhacir ve yerli eytamı olarak 8.000 kadar çocuk tespit edildiği ve bunlardan bir kısmının küşat edilen Darüleytamda talim ve terbiye olunmakta bulunduğu tahkik olunmuş ve böyle bir emr-i hayır için muavenet-i nakdiye icrası ittifakla encümenimizce kabul ve tasvip kılınmıştır. Ancak hasbe'l-hâl yirmi bin lira itası münasip görülememiş ve sene-i haliyeye mahsuben dar-ı mezkûr inşaatına ve diğer her türlü ihtiyacatına sarf olunmak üzere on bin lira verilmesi kabul edilmiştir.

مدافعهٔ ملیه بودجه‌سنه ایکی میلیون لیرا آوانس اعطاسنه دائر قانون

نومرو
۱۸۸

ماده ۱ — مدافعهٔ ملیه‌نك احتیاجات مستعجله‌سنه صرف ایدلمك وموازنهٔ مالیه انجمنه ابراز اولنه‌جق حسابات اوزرینه انجمنجه تکلیف اولنه‌جق مقداردن محسوبی اجرا قلنمق اوزره دائرهٔ مذکوره بودجه‌سنه ایکی میلیون لیرا آوانس اعطا قلنمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه مالیه ومدافعهٔ ملیه وکیللری مأموردر .

۳۰ کانون‌ثانی ۱۳۳۸ و ۲ جمادی‌الآخره ۱۳۴۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۳۰ کانون‌ثانی ۱۳۳۸	۱۸۶۰	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
		۱۸۶۱	مالیه وکالتنه
		۱۸۶۲	مدافعهٔ ملیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۱۶	۱۶۱ : ۱۶۰ : ۱۴۹ : ۱۴۷ : ۱۴۰ : ۱۳۹
اشبو قانونله علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :		

MÜDAFAA-İ MİLLİYE BÜTÇESİNE İKİ MİLYON LİRA AVANS İTASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
188	30/1/1338 (1922)	Tarih: 30/1/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Müdafaa-i Milliye bütçesine acil ihtiyaçları karşılamak üzere iki milyon lira avans verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Müdafaa-i Milliyenin ihtiyacat-ı müstacelesine sarf edilmek ve Muvazene-i Maliye Encümenine ibraz olunacak hesabat üzerine encümence teklif olunacak miktardan mahsubu icra kılınmak üzere daire-i mezkûre bütçesine iki milyon lira avans ita kılınmıştır.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye ve Müdafaa-i Milliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Riyaset-i Celileye

Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekillerinin heyet-i idariye hakkındaki izahat-ı mebsutalarına binaen mesalih-i askeriyenin halelden vikayesi emrinde bervech-i âti madde-i kanuniyenin müstacelen kabulünü ve tahsisat-ı munzama ihtiyacı hakkındaki hesabın daire-i aidesince encümene bir hafta içinde itası esbabının istikmalini teklif ederim.

Mersin Mebusu Selâhaddin Bey

باش قوماندانلق مدتنك ٥ شباط ١٣٣٨ تاريخندن اعتباراً اوچ ماه دها تمديدينه دائر قانون

نومرو
١٨٩

ماده ١ — بويوك ملت مجلسى رئيسى مصطفى كمال پاشايه باش قوماندانلق توجيهنه دائر اولوب اوچر اوچ ماه تمديد ايدلش اولان قانون ٥ شباط ١٣٣٨ تاريخندن اعتباراً اوچ ماه دها تمديد ايدلمشدر .

ماده ٢ — اشبو قانون ٥ شباط ١٣٣٨ تاريخندن معتبردر .

ماده ٣ — اشبو قانون بويوك ملت مجلسى طرفندن اجرا اولنور .

٤ شباط ١٣٣٨ و ٦ جمادى الآخره ١٣٤٠

	تاريخ	نومرو	مقام
بويوك ملت مجلسى رياستدن تبليغى :	٤ شباط ١٣٣٨	١٨٨٩	باش قوماندانلغه
		١٨٩٠	اجرا وكيلرى هيئتى رياستنه

	جلد	صحيفه
مجلس ضبط جريده لرنده كى مذاكرات فهرستى:	١٦	١٧١ : ١٧٤
اشبو قانونك علاقه دار اولديغى ديكر قانونلر :	١٤٤٧ ١٥٣٧ ١٦٠٧٢٢٩	

BAŞKUMANDANLIK MÜDDETİNİN 5 ŞUBAT 1338 TARİHİNDEN İTİBAREN ÜÇ MAH DAHA TEMDİDİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
189	4/2/1338 (1922)	Tarih: 4/2/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa'ya Başkumandanlık unvanı verilmesine dair 5 Ağustos 1337 tarihli Kanundaki üç aylık sürenin üç ay daha uzatılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa'ya Başkumandanlık tevcihine dair olup evvelce üç mah temdit edilmiş olan kanun 5 Şubat 1338 tarihinden itibaren üç mah daha temdit edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun 5 Şubat 1338 tarihinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanun Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Meclis-i Âlinin dâva-yı millimizi hüsn-i neticeye isal için ittihaz eylediği tedabir-i mühimme meyanında bulunan Başkumandanlık Kanununun temdit edilen müddeti dahi 5 Şubat 1338 tarihinde hitam bulmaktadır. Başkumandanlık ihdası ile bu vazifenin Reis-i Muhterememize tefvizini icap ettiren esbap mündefi olmadıktan başka işin süratle ve hüsn-i niyetle intacı hakkındaki elzemiyet kuvvetle cari bulunduğundan âtideki teklif-i kanuninin bugünkü ruznameye alınarak müstaceliyet kararıyla müzakeresini ve kabulünü arz ve teklif eyleriz.

۱۳۳۷ خارجیه وکالتی بودجه‌سنه یوز آلتمش بیك لیرا تخصیصات منضمه علاوه‌سی حقنده قانون

نومرو
۱۹۰

ماده ۱ — اوروپاده اجرا‌ءاته لزوم کوریلن هیئتك خرجراه ، یومیه‌ومصارف ضروریه‌لریله مصارف مخابره‌سنه صرف ابدلمك اوزره ۱۳۳۷ سنه‌سی خارجیه بودجه‌سنه فصل مخصوص اولهرق یوز آلتمش بیك لیرا تخصیصات وضع اولونمشدر .

ماده ۲ — ۱۳۳۷ سنه‌سنده صرف ابدیلهمه‌ین مقدار تخصیصات ۱۳۳۸ سنه‌سنده دخی صرف اولونه‌جقدر .

ماده ۳ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ٤ — اشبو قانونك اجراسنه خارجیه ومالیه وکیللری مأموردر .

٦ شباط ۱۳۳۸ و ۸ جمادی‌الاخره ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بوروك ملت مجلسی‌ریاستدن تبلیغی :	٦ شباط ۱۳۳۸	۱۹۲۹	اجرا وکیلری هیئتی‌ریاسته
		۱۹۳۰	مالیه وکالته
		۱۹۳۱	خارجیه وکالته
	جلد	صحیفه	
مجلس‌ضبط‌محرره‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۱٦	۲۰۷،۲۰٦،۱۹۷،۱۸۹	

تك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :

1337 HARİCİYE VEKÂLETİ BÜTÇESİNE YÜZ ALTMIŞ BİN LİRA TAHSİSAT-I MUNZAMA İLÂVESİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
190	6/2/1338 (1922)	Tarih: 6/2/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Avrupa'ya gönderilecek heyetin harcırahı ve diğer masrafları için Hariciye Vekâleti bütçesine 160 bin lira tahsis edilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Avrupa'ya izamına lüzum görülen heyetin harcırah, yevmiye ve masarif-i zaruriyeleriyle masarif-i muhaberesine sarf edilmek üzere 1337 senesi Hariciye bütçesine fasl-ı mahsus olarak yüz altmış bin lira tahsisat vaz' olunmuştur.

Madde 2- 1337 senesinde sarf edilemeyen miktar-ı tahsisat 1338 senesinde dâhi sarf olunacaktır.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Hariciye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Şark mesailinin Avrupa mahafili siyasiyesinde ehemmiyetle mevzubahis olduğu şu sıralarda dâva-yı millîmizin müdafaasını alâkadar mahafile yakından isma maksadıyla Avrupa'ya izamına lüzum görülen heyetin masarifi umumiyesine sarf edilmek üzere 1337 senesi Hariciye Vekâleti bütçesine merbut lâyiha mucibince yüz altmış bin lira tahsisat vaz'ı İcra Vekilleri Heyetince bi't-tetezekkür kabul edilmiş olmakla muamele-i lâzımesinin icrası zımnında Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine takdim kılınır.

سنهٔ حالیه داخلیه وکالتی بودجه‌سنك یوزاللی برنجی فصلنك دردنجی تخصیصات مختلفه ماده‌سنه علاوةً درت بیك اون لیرا تخصیصات اعطاسی حقنده قانون

نومرو
۱۹۱

ماده ۱ ــ سنهٔ حالیه داخلیه بودجه‌سنك یوز اللی برنجی فصلنك دردنجی تخصیصات مختلفه ماده‌سندن درت بیك اون لیرانك صرفنه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه داخلیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۷ شباط ۱۳۳۸ و ۹ جمادی‌الآخره ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستدن تبلیغی :	۷ شباط ۱۳۳۸	۱۹۰۲	اجرا وکیلری هیئتی ریاسنه
		۱۹۰۳	مالیه وکالتنه
		۱۹۰٤	داخلیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۱٦	۲۰۷:۲۰۸،۲۱۳،۲۲۲

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

SENE-İ HALİYE DAHİLİYE VEKÂLETİ BÜTÇESİNİN YÜZ ELLİ BİRİNCİ FASLININ DÖRDÜNCÜ TAHSİSAT-I MUHTELİFE MADDESİNE İLÂVETEN DÖRT BİN ON LİRA TAHSİSAT İTASI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
191	7/2/1338 (1922)	Tarih: 7/2/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Dâhiliye Vekâleti bütçesine maaş ve diğer giderlere tahsis edilmek üzere 4.010 lira eklenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Sene-i haliye Dâhiliye bütçesinin yüz elli birinci faslının dördüncü tahsisat-ı muhtelife maddesinden dört bin on liranın sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Dâhiliye Vekâleti bütçesinin 151'inci faslının dördüncü tahsisat-ı muhtelife maddesinden maaş ve masraf olarak senevi tesviye olunan miktarı tahsisat balâda irae edilmiş olduğundan mezkûr maddenin dört bin on lira ilâvesiyle on dokuz bin on lira tahsisat olarak kabulü lâzımdır.

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbatası

Dâhiliye Vekâleti 1337 bütçesinin 151'inci faslının dördüncü tahsisat-ı muhtelife maddesine ilâveten dört bin on lira tahsisat itası hakkındaki lâyiha-i kanuniye ve merbutu cetvel encümenimizde mütalâa

ve tetkik olundu. Cetvel-i mezkûra nazaran meblâğ-ı mezburun 2430 lirası bazı zevata verilmekte olan tahsisattan dairesince vaktiyle noksan hesap ve taleb edilmiş ve 1580 liranın da Şeyh Sünusi Hazretlerinin mütezayit ihtiyacatının tehvinine medar olmak üzere 5 Teşrinievvel 1337 iptidasından itibaren şehrî üçer yüz liradan ilâveten verilmekte bulunmuş olduğu anlaşılmış ve görülen lüzum üzerine bu bapta mütalâası istifsar kılınan Dâhiliye Encümenince de keyfiyet tasvip edilmiş olmakla tahsisatı mezkûrenin aynen kabul edilmiş olduğu arz olunur.

۱۳۳۸ سنه‌سی املاك وتمتع ویرکولریله اغنام رسمنك وحرب قازانجلری ویرکوسنك صورت تحصیلنه دائر قانون

نومرو
۱۹۲

ماده ۱ ــ قوانین مخصوصه‌سنه توفیقاً معین تقاسیطده استیفا ایدلمکده اولان املاك وتمتع ویرکولریله اغنام رسمی وکسورات منضمه‌لری ۱۳۳۸ سنه‌سنه مخصوص اولمق اوزره سنهٔ مذکوره مارتندن اعتباراً دفعهٔ تحصیل اولنور . کسورات منضمه تحصیل اولندقجه دوغریدن دوغریيه محلنده‌کی زراعت باقه‌لرینه تودیع اولنور .

ماده ۲ ــ ۲۵ تشرین اول ۱۳۳۶ تاریخلی قانون ایله قبول اولنان حرب قازانجلری ویرکوسندن تحقق ایدن مقادیر دخی برنجی ماده وجهله دفعهٔ تحصیل اولنور .

ماده ۳ ــ اشبو قانون ۱۳۳۸ سنه‌سی مارتنك برنجی کونندن معتبردر .

ماده ٤ ــ اشبو قانونك اجراسنه مالیه وکیلی مأموردر .

۲۱ شباط ۱۳۳۸ و ۲۳ جمادی‌الآخره ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
یوروك ملت مجلسی ریاستندن تبایغی :	۲۲ شباط ۱۳۳۸	۲۰۲۷	اجراوکیلری میلی ریاسته
		۲۰۲۸	عدلیه وکالته
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۱۷	۱۰۳:۱۰۸	
لشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

1338 SENESİ EMLÂK VE TEMETTÜ VERGİLERİYLE AĞNAM RESMİNİN VE HARP KAZANÇLARI VERGİSİNİN SURET-İ TAHSİLİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
192	21/2/1338 (1922)	Tarih: 22/2/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; askeri ihtiyaçlar nedeniyle 1922 yılı vergilerinin taksitle değil bir defaya mahsus olarak tek seferde alınması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Kavanin-i mahsusasına tevfikan muayyen takasitte istîfa edilmekte olan emlâk ve temettü vergileriyle ağnam resmi ve küsurat-ı munzamaları 1338 senesine mahsus olmak üzere sene-i mezkûre Martından itibaren defaten tahsil olunur. Küsurat-ı munzama tahsil olundukça doğrudan doğruya mahallindeki ziraat bankalarına tevdi olunur.

Madde 2- 25 Teşrinievvel 1336 tarihli kanun ile kabul olunan harp kazançları vergisinden tahakkuk eden makadir dahi birinci madde veçhile defaten tahsil olunur.

Madde 3- İşbu kanun 1338 senesi Martının birinci gününden muteberdir.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Kavanin-i mahsusasına tevfikan tahakkuk ettirilmekte olan emlâk arazi ve temettü vergileriyle ağnam resm-i muayyeni takasite taksimen istîfa edilmekte ise de ahval-i harbiye ilcaatıyla gerek iaşe ve sair levazımat-ı askeriye ve gerek sair lazımü't-tediye masarifatın muntazaman tesviyesindeki

zaruret hiçbir vakte makıys olmadığı cümlenin malûm ve müsellemidir. İşte bu kaziyyeye binaendir ki tekâlif-i mezkûre 1338 senesine mahsus olmak üzere defaten istifasına zaruret hâsıl olmuş ve bu bapta tanzim olunan madde-i kanuniye merbuten takdim olunmuştur.

Maliye Vekili Hasan

Mustafa Kemal Bey (Ertuğrul) — Küsurat-ı munzama mahalline aittir. Binaenaleyh tayyını teklif ederim.

Hasan Fehmi Bey (Gümüşane) — Efendim! küsurat-ı munzamanın bu kanunda tahsiline müsaade etmek demek, sarfına maliyeye mezuniyet vermek demek değildir. Küsurat-ı munzama, kanun-ı mahsus mucibince, yani İdare-i Umumiye-i Vilâyat Kanunu mucibince, idare-i hususiyelere aittir. Maliye Vekâleti hiçbir sebep ve bahane ile bu paradan bir para sarfa mezun değildir. Zannederim, Meclis-i Âli de bendenizle hemfikirdir.

Maliye Vekili Hasan Bey (Trabzon) — Böyle değil efendim. Arz edeyim. Efendim, küsurat-ı munzamayı aynen çıkarıp verecek değilim. Kanun böyle değil. 1338 senesinde 1337 senesi zarfında idare-i hususiyelere ait varidattan olmak üzere küsurat-ı munzamadan ne tahsil etmiş isem onun yekûnuna muadil 1338 bütçemde idare-i hususiyeler aidatı, diye bir fasl-ı mahsus vardır. O fasl-ı mahsustan veririm. Kanun böyledir. Ahkâm-ı kanuniye budur.

Maarif Vekili Vehbi Bey (Karesi) — Rica ederim, müsaade ederseniz bir kelime ilâve edeyim. (Ayak patırtıları) Efendim, istediğiniz kadar memleketin irfanı namına gürültü edin. Ben burada söyleyeceğim. Buraya çıkar, cevap verirsiniz. (Devam sadaları) Ağzınızla burada çıkar söylersiniz, ayağınızla değil. Efendim yalnız burada idare-i hususiyenin yüz küsur bin lira maliyeden alacağı var ve isterseniz cetvelini göstereyim. Şimdi bu kanunla tahsil (Gürültüler) müsaade buyurun, efendim. Elbette bu kanuna tevfikan tekâlif tahsil edilir edilmez idare-i hususiyenin hisseleri bi't-tefrik verilecektir. Fakat bankalara verilmedikçe bu para ölmüştür ve idare-i hususiyeler de gelecek senelerde ölmüştür. Fakat şu kanuna bir fıkra girmelidir. On aydır maaş alamayan memurlarımız vardır.

بولی حبسخانه‌سنده محبوس بقال حسن بن مصطفی‌نك بقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفوینه دائر قانون

نومرو
۱۹۳

ماده ۱ — قبل ماده‌سندن دولایی صورت قطعیه‌ده اون بش سنه کورهك جزاسنه محکوم اولوب الیوم بولی حبسخانه‌سنده محبوس بولنان بولینك آتی پیکار محله‌سندن درت دیوانلی اوغلی بقال حسن بن مصطفی‌نك معلولیتنه بناءً بقیهٔ مدت جزائیه‌سی عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۲۳ شباط ۱۳۳۸ و ۲۵ جمادی‌الآخره ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بروك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۵ شباط ۱۳۲۸	۲۰۲۳	اجرا وکیللری هیئتی ریاسته
		۲۰۲٤	عدلیه وکالته

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط محریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۱۷	۳:٦،۱۱۰

اشبو قانونه علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :

BOLU HAPİSHANESİNDE MAHPUS BAKKAL HASAN BİN MUSTAFA'NIN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
193	23/2/1338 (1922)	Tarih: 25/2/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; adam öldürme suçundan 15 sene küreğe mahkûm edilen Bakkal Hasan oğlu Mustafa'nın hastalığı nedeniyle kalan süresinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Katl maddesinden dolayı suret-i kat'iyede on beş sene kürek cezasına mahkûm olup elyevm Bolu Hapishanesinde mahpus bulunan Bolu'nun Akpınar mahallesinde Dörtdivanlıoğlu Bakkal Hasan bin Mustafa'nın mâlûliyetine binaen bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Adliye Vekili Refik Şevket Bey (Saruhan) — Efendim Heyet-i Vekileden affı teklif olunan zatın affını icap eden esbap Adliye Encümeninde tetkik edilmiş ve bu adamın zafiyet-i umumiyeye müptelâ olması dolayısıyla hayatının tehlikeye gireceği yolundaki rapor Adliye Encümeninde: Bu hapishanelerin şerait-i umumiyesinden mütevellittir. Binaenaleyh herkes hakkında varittir diye doğrudan doğruya kabul edilmemiş fakat bazı arkadaşlar buna muhalif kalmışlardır. Bu herkes hakkında varit olan bir ihtimal olsaydı herkes rapor alır ve bu suretle af için müracaat ederlerdi. Bu adam şerait-i umumiye içinde istisna teşkil eden bir vaziyette bulunduğu içindir ki etıbba raporunu vermiş ve muamele-i vesile ve lazımeyi görmüştür. Onun için Adliye Encümeninde muhalif kalan arkadaşların istinat ettiği esbabı da anlayalım. Bilhassa muhalif mazbata muharriridir.

Mustafa Sabri Efendi (Siird) — Efendim Adliye Encümeninde bu mesele müzakere edildi. Böyle affın şart-ı evveli bir kere sahih rapor almak, o hastalık iltiyam-ı nâ-pezir olmak lâzımdır. Kanun-ı Cezanın tarif ettiği rapor bu mealdedir. Hâlbuki verilen rapor bu şeraiti haiz değildir. Binaenaleyh

encümen bu raporu muvafık görmemiştir. Yani affın şartını muvafık görmedi. Bir mücrimi affetmek için hastalığının iltiyam-ı nâ-pezir olması lâzım gelir. Hâlbuki bu iltiyam-pezirdir. Bundan dolayı Adliye Encümeni bunu reddetmiştir.

Salih Efendi (Erzurum) — Sözlerini kendi kendimize bir itimat şeklinde kabul edeceğimiz namuslu birtakım etıbba bunun için diyorlar ki; bu adam hapishanede bir iki ay daha dururs ölür... Gerçi fakrü'd-dem efendim mutlaka öldürür veya öldürmez. Mesele öyle değil, ben doktor değilim. Fakat doktorlarla temas ettiğimiz için hepimiz biliriz. Bir doktora fakrü'd-deme müptelâ olup müracaat edersek o da şu şerait tahtında hayatını tanzim etmezsen ölürsün der. Bu da mutlaktır. Hepimiz biliyoruz. Sonra hapishanelerin şerait-i sıhhiyesine ve bugünkü haline gelince, bu da bizim üzerimize terettüp etmiş bir farizadır. Bunları ıslah edeceğiz veya heriflerin hepsini sokağa atmak lâzımdır. Öldürmek icap ediyorsa hepsini idam edelim. Yoksa herhâlde doktorların verdiği bu raporları kabul edip, hiç olmazsa bu adamın cezasını tecil etmek lâzımdır.

Nebil Efendi (Karahisar-ı Sahib) — Salih Efendi biraderimiz diyorlar ki: Doktorların raporundan bunun asabi olduğu ve fakrü'd-deme müptelâ olduğu anlaşılıyor. Bunun bir iki ay sonra ölmesi melhuzdur veya maznundur, diyorlarmış. Bendeniz bunun aksini ispat edeceğim. Mademki asabi olduğunu doktorlar itiraf etmişlerdir. Zannedersem ceraimin kısm-ı ekserisini asabiyet tevlit ediyor. Mademki doktorlar raporunda bunun asabiyet-i baki olduğunu iddia ediyorlar. Salih Efendi'nin, bu adamın bir ay, iki ay sonra ölmesi melhuz veya maznun dediği gibi bendeniz de bunun aksini ispat ederek diyeceğim ki; mademki asabiyeti bakidir, iki ay sonra ikinci bir cinayet daha ika etmeyeceğini bana kim temin eder? Katiyen affı doğru değildir. Mazbatanın reye konması lâzımdır.

Salih Efendi (Erzurum) — Siz bu adamı, asabiyetle bir cinayeti irtikâp etmesinden dolayı tekrar çıkar da belki bir ikinci cinayet irtikâp eder diyorsunuz. Fakat hepimiz bunu düstur olarak kabul buyurursanız şu muhakkaktır ki; bütün cinayetlerin belki yüzde bir tanesi bu tarzda vuku bulabilir. Böyle söz üzerine bir asabiyetle cinayet vukua gelmez. Cinayetlerin, katillerin kısm-ı âzamisinde lanet, maktuledir, öyle pek çok katiller vardır ki o adam o katli irtikâp etmekle memnun bir hale gelecektir. Daha sonra belki bunların acaba her birisinin müdafaa-i nefs veya ırz ve namus üzerine bir cinayet istemedikleri ne malûmdur? Rica ederim ne için iftira ediyorsunuz? Böyle iki söz üzerine adam öldürülür mü? Eğer bu gibi adamları öldürdü ise o da mazlumdur. (Reye sesleri)

Ali Şükrü Bey (Trabzon) — Efendim erbab-ı fennin vermiş olduğu rapora itibar caizdir ve lâzımdır. Yalnız ben doktor olmadığım için şu okunan mazbatadan anladığım, mademki bu adam katildir bir adam öldürmüş ve bir hane yıkmıştır, bu gibi adamların herhâlde cezasını çekmesi lâzım gelir.

Doktor Fuad Bey (Bolu) — Efendiler! Bu vaka olduğu zaman bendeniz Bolu'da hükûmet tabibi bulunuyordum ve bunun öldürdüğü Ermeni'yi hiçbir suretle tanımıyorum. İzmir'in işgali zamanında Ermeniler Bolu'da nümayiş yaptıkları zaman bu adam bu halden teheyyüce geliyor ve bu Ermeni'yi öldürüyor ve bendeniz o zaman bunun hakkında rapor vermiş ve emraz-ı asabiye mütahassısı tarafından muayenesi lüzumunu teklif etmiştim... Bu adam hakikaten zayıftır ve o zaman

bile arz ettiğim vecihle muayenesi lüzumunu bildirmiştim. Binaenaleyh bu adam Bolu isyanında da fedakârlıkta bulunmuştur. Diğerlerini affettiğimiz hâlde bunu affetmemek zannedersem muvafık olmayacak, binaenaleyh bendeniz de affı taraftarıyım.

Celâl Nuri Bey (Gelibolu) — Efendiler! Yine vicdaniyat meselesi mevzubahis oluyor. Bu Meclis bir jüri vazifesini ifa edecek bir vaziyettedir. Yani Türkçesi Heyet-i Adildir ki; vicdan üzerine muhakeme edecektir. Biz burada kanunların fevkindeyiz. Kanun ise sıkı bir maddeden ibarettir. Biz bu meselede hakikaten bir cürüm mevcut mudur değil midir diye bakacağız. Nitekim Avrupa'da buna mümasil birkaç vaka olmuştur. Talat Paşa merhumu katleden kimsenin muhakemesinde denmişti ki: Bu adam Ermenilere zulmetmiştir. Binaenaleyh bu katilin bunu öldürmesinde bir hakkı vardır. Bu sebepten dolayı Almanya Muhakeme Heyeti bu adamı tebriye ettiler. Esad Toptani'nin katli meselesi de Paris'te vuku bulduğu o adamın ismini unuttum. Jüri o katli de müdafaasında dedi ki: "Esad Toptani pek çok mezalim ika etmiştir. Bu suretle bu katilin bu adamı öldürmemek elinden gelmezdi. Binaenaleyh öldürdü." Bendeniz şimdi bu vakayı bilmiyorum. Fakat vicdanına pek ziyade itimat ettiğim Doktor Fuad Bey arkadaşım vakada bulunmuş, o zaman o adamın o cürmü işlememek elinden gelmezdi. Çünkü o zaman memleketi Rumlar işgal ediyor diye Ermeniler nümayişte bulunduklarından bu adam bu cürmü irtikâp etmiştir. Hâlbuki bu adamın sevabıkında bir şey yok, demek fart-ı hamiyyet-i vatanperverîsi bu adama bu fiili işletmiş bulundu. Binaenaleyh buna cürüm denemez. Bunu tebriye etmek lâzımdır. Eğer böyle yapmazsak Meclis vazifesini yapmamış olur. Burada vicdaniyetle hükmedeceğiz. (Kaza kaza sesleri) (Müzakere kâfidir sesleri)

فراغ وانتقال خرجلرینك تعدیلی متضمن ۲۷ شباط ۱۳۲۹ تاریخلی قانون موقته مذیل ۲۱ تشرین اول ۱۳۳۵ تاریخلی قرارنامه‌ده معین مدتك انقضاسندن اعتباراً برسنه دها تمدیدی حقنده قانون

نومرو
۱۹٤

ماده ۱ — فراغ وانتقال خرجلرینك تعدیلی متضمن ۲۷ شباط ۱۳۲۹ تاریخلی قانون موقته مذیل وحکمی بیك اوچیوز اوتوزیدی سنهٔ مالیه‌سی شباطی نهایتنه‌قدر مرعی ۲۱ تشرین اول ۱۳۳۵ تاریخلی قرارنامه‌نك مدتی بیك اوچیوز اوتوزسکز سنهٔ مالیه‌سی شباطی نهایتنه‌قدر تمدید اولنمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانونك اجراسنه مالیه وکیلی مأموردر .

۲۵ شباط ۱۳۳۸ و ۲۷ جمادی‌الآخره ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	منام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۵ شباط ۱۳۳۸	۲۰۳۹	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
		۲۰٤۰	مالیه وکالتنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات خلاصسی :	۱۷	۱۲۷:۱۲۹	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :			

FERAĞ VE İNTİKAL HARÇLARININ TADİLİNİ MUTAZAMMIN 27 ŞUBAT 1329 TARİHLİ KANUN-I MUVAKKATE MÜZEYYEL 21 TEŞRİNİEVVEL 1335 TARİHLİ KARARNAMEDE MUAYYEN MÜDDETİN İNKIZASINDAN İTİBAREN BİR SENE DAHA TEMDİDİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
194	25/2/1338 (1922)	Tarih: 25/2/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; savaş hâli nedeniyle arazilerin kullanımına ilişkin ferağ ve intikal işlemlerinin ücretsiz yürütülmesinin bir sene daha uzatılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Ferağ ve intikal harçlarının tadilini mutazammın 27 Şubat 1329 tarihli kanun-ı muvakkate müzeyyel ve hükmü bin üç yüz otuz yedi sene-i maliyesi Şubatı nihayetine kadar mer'i 21 Teşrinievvel 1335 tarihli kararnamenin müddeti bin üç yüz otuz sekiz sene-i maliyesi Şubatı nihayetine kadar temdit olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Emval-i gayrimenkulenin alım satım bedelleri evrak-ı nakdiye tedavülü icarat ve mahsulat-ı arziye fiyatının yüksekliği gibi esbaptan naşi pek ziyade terakki edip tahrir defterlerinde mukayyet kıymet-i tahririyeleri ise bittabi bu terakkiyi takiben tashih edilememiş olduğundan bey' ve hibe ve vasiyet ve mübadele ve bedel mukabilinde veya meccanen ferağ muamelâtında alınması lâzım gelen harçların emval-i mezkûrenin kıymet-i hazıralarıyla bir dereceye kadar mütenasip olması iltizam kılınmış ve ona binaen müsakkafat veya emlâk vergisine tâbi olan emval-i gayrimenkulenin üç yüz

otuz iki ve üç seneleri zarfında tadil görmemiş ve görmüş olmalarına nazaran alım satım kıymetleri kıymet-i tahririyelerinin üç ve iki buçuk ve iki misline ve alım satım bedelâtında görülen terakkinin gayri müsakkafattan daha az olması nazar-ı dikkate alınarak arazinin yalnız üç yüz otuz üç sene-i maliyesi zarfında kıymet-i tahririyelerinin tadil görmemiş ve görmüş olmalarına göre alım satım kıymetleri kıymet-i tahririyelerinin iki ve bir buçuk misline baliğ olmuş ad ve şu suretle emval-i gayrimenkulenin esbab-ı muhtelifeden dolayı Tevarih-i muhtelifede görmüş olduğu tadilâtın dahi onların kıymet-i tahririyelerini bir dereceye kadar hâlihazır kıymetlerine takrib eylemiş olduğu kabul edilerek suver-i mebsuta dairesinde derecat üzerine yine harca tâbi tutulmak ve üç yüz yedi sene-i maliyesi Şubatı nihayetine kadar mer'i olmak üzere 23 Teşrinievvel 1335 tarihli bir kıta kararname tanzim kılınmış ise de mezkûr bedelâtın terakki etmesine bais olan esbabın henüz zail olmamasına binaen hükm-i kararnamenin müddet-i muayyenesinin inkızasından itibaren bir sene daha temdidi münasip görülmüş ve bu bapta tanzim kılınan kanun lâyihası merbuten arz ve takdim kılınmıştır.

Defter-i Hakani[1] Encümeni Mazbatası

İcra Vekilleri Heyeti Riyaset-i Celilesinin 25.1.1338 tarih ve 6/147 numaralı tezkeresine merbut Maliye Vekâletinin teklif-i kanunisi ve esbab-ı mucibe mazbatası encümenimizde tetkik olundu. Ferağ ve intikal harçlarının tadilini mutazammın 27 Şubat 1329 tarihli kanun-ı muvakkate müzeyyel kararname hükmü 1338 sene-i maliyesi Şubat'ı nihayetine kadar temdit kılınmıştır diye İcra Vekilleri canibinden teklif olunan kanunun birinci maddesinde temdiden tecdit olunmuş olan müddetin muayyen bulunmasına ve çünkü ol baptaki kararname hükmünün zaten Şubat 1337 gayesine değin mer'i ve muteber olduğu delaletiyle anlaşılmasına nazaran artık işbu kanunun bin üç yüz otuz sekiz senesi martının iptidasından muteberdir cümlesini ihtiva eden ikinci maddeye lüzum kalmamış demek olacağından üçüncü maddenin ikinci madde olarak kabulü ile temdid-i müddet keyfiyetinin bi-hasbe'l-maslaha musip görüldüğü ve birinci maddenin nihayetindeki kılınmıştır kelimesinin olunmuştur kelimesine tahvili muvafık bulunduğu cihetle Kavanin-i Maliye Encümenine tevdi kılındı.

Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — Efendim, bu kanun halkın nef'ine bir müsaade ve muafiyettir. Bunu alkışlarla kabul etmemiz lâzımdır. Ferağ değil yalnız İntikal harçlarına ait bir muafiyeti tazammun eder. Bunu kemal-i memnuniyetle kabul etmemiz lâzımdır. Lütfen bunun müstaceliyetini de kabul edelim. Çünkü sene hitam buluyor. Bu muafiyet temadi ededursun.

1 Devletin mal, mülk ve arazi işleriyle uğraşan birimidir. Tapu ve kadastro.

ذخیره ادخالاتدن آلنمقده اولان کرك رسمی حقنده قانون

نومرو
۱۹۵

ماده ۱ — ایزمیت وزونغولداق لیمانلرینه ادخال اولنه‌جق ایکنجی واوچنجی نوع بندای اونلرندن آلنمقده اولان کرك رسمی ۲۸ تموز ۱۳۳۶ تاریخلی قانون موجنجه استیفاسی ایجاب ایدن مقداره تنزیل ایدلمشدر .

ماده ۲ — قره دکز لیمانلرینه ادخال اولنه‌جق مصر ومصر اونلرندن آلنمقده اولان کرك رسمی تعرفه‌دکی رسم اصلیه تنزیل ایدلمشدر .

ماده ۳ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً حزیران ۱۳۳۸ غایه‌سنه‌قدر مریدر .

ماده ٤ — اشبو قانونك اجراسنه مالیه وکیلی مأموردر .

۲٦ شباط ۱۳۳۸ و۲۸ جمادی‌الآخره ۱۳٤۰

بوبوك ملت مجلسی رياستندن تبليغی :

تاريخ	نومرو	مقام
۲٦ شباط ۱۳۳۸	۲۰۵۰	اجرا وكيلری هيئتی رياستنه
	۲۰۵۱	ماليه وكالتنه

مجلس ضبط جريده‌لرندەی مذاكرات فهرستی :

جلد	صحيفه
۱٦	۱۸۹:۱۹٤
۱۷	۱۳۱٫۱۳۲٫۱٤۱:۱٤۲٫۱٤٤:۱٤٦ ۹۲٤٫۱۲۷

اشبو قانونك علاقه‌دار اولديغی ديگر قانونلر : ۲۳۸

ZAHİRE İTHALÂTINDAN ALINMAKTA OLAN GÜMRÜK RESMİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
195	26/2/1338 (1922)	Tarih: 26/2/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Zonguldak bölgesinde görülen kıtlığın giderilmesi için vergi muafiyetiyle tahıl ürünlerinin ithal edilebilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- İzmit ve Zonguldak limanlarına ithal olunacak ikinci ve üçüncü nev' buğday unlarından alınmakta olan gümrük resmi 28 Temmuz 1336 tarihli kanun mucibince istîfası icap eden miktara tenzil edilmiştir.

Madde 2- Karadeniz limanlarına ithal olunacak mısır ve mısır unlarından alınmakta olan gümrük resmi tarifedeki resm-i aslîye tenzil edilmiştir.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren Haziran 1338 gayesine kadar mer'idir.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Riyaset-i Celileye

Dâhilde ve hattâ Ankara ile hem-hudut bulunan Gerede kazasında yiyecek ve ekecek zahireye şiddetle ihtiyaçları bulunduğu makamat-ı resmiyeye gelen evrak-ı muhabere ile müspettir. Bugün Gerede'de dört yüz kuruşa tereffü eden bir kile zahireyi tedarik ve mübayaaya imkân bulamayan elli bin nüfusun açlığa mahkûmiyeti kabul olunamaz. Bu sebeple Zonguldak Limanı'na getirilecek ikinci ve hattâ üçüncü nev' dakiklerin gümrüğünün resm-i aslîye tenzili lâzımdır. Binaenaleyh yalnız ikinci, üçüncü nev' dakiklerin resm-i asliye tenzilini teklif eylerim.

Bolu Mebusu Şükrü

Tunalı Hilmi Bey (Bolu) — Arkadaşlar! Zonguldak Havzası karşınızda ilmen, fennen karar verilmek itibarıyla bütün vicdanınıza iltica ediyor. Bugün bu havzada çalışan, işleyen kardeşlerimiz alelade bildiğimiz çiftçiler vesaire gibi değildir. Yeraltında çalışan bu adamlar, güneşten, havadan mahrum çalışıyorlar. Alyanak giden o delikanlıları üç beş gün sonra ocaklardan avdet ederlerken görürsünüz ki tamamıyla solgun benizleriyle köylerine dönmektedirler.

Bir kere dikkat buyurunuz, istirham ederim. Köyünde, belki mine'l-kadim ecdadıyla beraber mısır unu ile geçinmekte olan o amele mutlak surette ocaklarda buğday ekmeği yerler. Çünkü mısır ununun kuvve-i gıdaiyesi az olmakla kalmıyor. Mısır ununun bir de kabiliyet-i hazmiyesi vardır ki gayet güçtür. Binaenaleyh amelenin zayıf midesi mısır ununu yemekten âcizdir. Vücudu ona mütahammil değildir. Binaenaleyh amele kati surette buğday ekmeği yemeye mecburdur. Arkadaşlar, istirham ederim. Şükrü Bey'in Zonguldak Havzası'nı istisna eden bu takririne lütfen hepiniz el kaldırınız.

Hakkı Hami Bey (Sinop) — Efendim! Hasan Fehmi Bey'in takriri nazar-ı dikkate alındı. Fakat madde-i asliye ile teklif arasında tebayün vardır. Tabii encümence tanzimi lâzım gelir. Fakat çok geç kalır. İstirham ederim. Beis yoktur. Beş dakika vakit kaybedeceğiz. Şunu burada tanzim edelim. Emin olunuz, encümene giderse on günde gelmeyecektir. Martta bütün encümenler değişecektir. Riyaset, Divan-ı Riyaset intihabıyla iştigal olunacak ve o zamana kadar aç olanlar ölecektir. Rica ederim, nazar-ı dikkate alınan bu takrirler mucibince madde burada tashih edilsin, efendim.

قوچکیری حادثه‌سنده دوچار سفالت اولانلره ویریله‌جك تخملق ویمكلك حقنده قانون

نومرو
۱۹۶

ماده ۱ ــ قوچکیری حادثه‌سنده دوچارسفالت اولانلره جهت عسکریه‌یه مائد ذخائردن ویریله‌جك تخملق ویمکلك بدلی اولمق اوزره مالیه بودجه‌سنده یکیدن آچیله‌جق (۹۹۰) فصلنه قرق بیك لیرا تخصیصات اعطا اولونمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو تخصیصاتك ۱۳۳۷ سنهٔ مالیه‌سی نهایته قدر صرف ایدیله‌مه‌ین قسمی دوراً ۱۳۳۸ سنه‌سی ظرفنده صرف ایدیله‌بیله‌جکدر .

ماده ۳ ــ اشبو قرق بیك لیرا ایله تدارك ایدیله‌جك ذخائرك صورت توزیع واعطاسنی مبین اجرا وکیللری هیئتنجه بر تعلیماتنامه تنظیم اولنه‌جقدر .

ماده ٤ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ٥ ــ اشبو قانونك اجراسنه مالیه ، داخلیه ومدافعهٔ ملیه وکیللری مأموردر .

۲۶ شباط ۱۳۳۸ و ۲۸ جمادی‌الآخره ۱۳۴۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بوروك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۶ شباط ۱۳۳۸	۲۰۵۶	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
		۲۰۵۷	مالیه وکالتنه
		۲۰۵۸	داخلیه وکالتنه
		۲۰۵۹	مدافعهٔ ملیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۱۷	۱۴۸:۱۴۷:۱۴۲:۱۳۲:۱۳۱:۱۲۹
اشبو قانونله علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :		

KOÇGİRİ HADİSESİNDE DUÇAR-I SEFALET OLANLARA VERİLECEK TOHUMLUK VE YEMEKLİK HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
196	26/2/1338 (1922)	Tarih: 26/2/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; Koçgiri ayaklanmasının bastırılması sürecinde zor duruma düşen halka yardım edilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Koçgiri hadisesinde duçar-ı sefalet olanlara cihet-i askeriyeye ait zehairden verilecek tohumluk ve yemeklik bedeli olmak üzere Maliye bütçesinde yeniden açılacak (99 D) faslına kırk bin lira tahsisat ita olunmuştur.

Madde 2- İşbu tahsisatın 1337 sene-i maliyesi nihayetine kadar sarf edilemeyen kısmı devren 1338 senesi zarfında da sarf edilebilecektir.

Madde 3- İşbu kırk bin lira ile tedarik edilecek zehairin suret-i tevzi ve itasını mübeyyin İcra Vekilleri Heyetince bir talimatname tanzim olunacaktır.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 5- İşbu kanunun icrasına Maliye, Dâhiliye ve Müdafaa-i Milliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Büyük Millet Meclisi Riyasetine

Koçgiri hadisesi münasebetiyle muhtelif menatıkta iki bine yakın mebani harap olmuş ve bu harap binalarla hâdisenin cereyan ettiği mahallerde birçok halk emval ve eşyasız ve yiyeceksiz kalmıştır.

Avamili her ne olursa olsun ahaliyi hayat ve bi'n-netice mesai ve faaliyetten mahrum etmemek ve yurtlarımızın camiasına ait bu yarayı daha ziyade sızlatmadan sarmak vazife-i içtimaiyesi karşısında bulunduğunu bihakkın takdirden Tahkik Heyeti nikat-ı âtiyeyi bir kısım tedabir olarak Heyet-i Celileye arz eder:

1. Mâruz-ı sefalet olan bu zavallıların hiç olmazsa yardımla altı ay idame-i hayat edebilmelerini teminen kendilerine Muavenet-i İçtimaiye tertibinden şimdilik 25 bin lira tahsisi,

2. Sürat-i itasını veya buna mukabil ordunun iaşe vaziyetine halel gelmeyecekse felâketzede mıntıka muhitinde ve kısmen dâhilinde bulunan tekâlif-i milliye ambarlarında mevcudiyeti bi'l-muhabere öğrenilen takriben iki milyon kilodan fazla zehairden icabı miktarının derhal tevziine müteallik kararın memurin-i aidesine tebliğini ehemmiyetle rica ederiz. Ve gelecek sene ihtiyacın kendileri tarafından temin edilebilmesi için de muktezi çift hayvanatıyla tohumluğun dahi şimdiden tespit ve tevzii için ifa-yı icabının Heyet-i Umumiyece tezekkür ve temin buyurulmasını arz ve teklif eyleriz.

Koçgiri Tahkik ve Dersim Tetkik Heyeti namına

Bolu Mebusu Yusuf İzzet

Hakkı Hami Bey (Sinop) — Bundan bir iki dakika evvel de Heyet-i Celilenize arz etmiştim. Bu zavallıların, muhtaç olarak Meclis-i Âlinize arz edilenlerin haddizatında her şeyleri, zahireleri, koşum hayvanatı vardı. Fakat maateessüf harekât esnasında zahireleri de alınmış, hayvanları da yağma edilmiştir. (Kim almıştır sadaları) (Hani rapor sadaları) Rica ederim şimdi meseleyi raporu karıştırmayınız. Gönderdiğiniz heyet, mahiyet-i meseleyle safahatı ve tedibat esnasında yapılan bütün harekât hakkında herhâlde Heyet-i Celilenizi tenvir edecektir. Heyetin şimdiye kadar Heyet-i Celilenize bir rapor vermemesi, henüz gelmemiş olan arkadaşların muvasalatına intizardan mütevellittir. Bu mesele başka, o mesele başkadır. Onun için herhalde müstaceliyet kararıyla bu maddenin kabulünü ve bugüne kadar şayan-ı merhamet bir vaziyette kalmış olan bu zavallıların ihtiyaç-ı fevkalâdelerine bu suretle nihayet verilmesini istirham ederim. Bizim takdim edeceğimiz rapor, bu zavallılara zahire verecek değildir. Bizim rapor Meclis-i Âliye gelip ve bir encümene gidip de tetkik edilinceye kadar bir, iki ay geçer ve o vakte kadar binlerce adam ölür.

Maliye Vekili Hasan Bey (Trabzon) — Efendim! Esbabı her ne olursa olsun, orada icra edilen harekât-ı askeriyeden müteessir olarak duçar-ı sefalet olan halka muavenet maksadıyla; Heyet-i Celilenizin tasvip buyuracağı tahsisata Maliye Vekilinizin itirazı yoktur. Diğerleri meyanında bu tahsisatın da çıkarılması ihtimali vardır. Yalnız bu muavenetin suver-i icraiyesini mübeyyin bir nizamname yapmak mecburiyeti mevcuttur. Suver-i icraiyesini mübeyyin bir maddenin buraya lütfen ilâvesi lâzımdır. Bu hâdiseden müteessir olan kimdir ve kim değildir? Bunu fiiliyatta seçebilmek için bir madde ilâve ediniz.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) — Bir kere nizamname tâbiri muvafık değildir. Çünkü prensibimizce yani bizim şekl-i idaremize göre Heyet-i Vekile nizamname değil ancak bir talimatname

yapabilir. Onun için nizamname yerine talimatname demeli. Heyet-i Vekilece deniyor. Onun yerine de İcra Vekilleri Heyeti demek lâzımdır. (Muvafık sesleri)

Maliye Vekili Hasan Bey (Trabzon) — Bendeniz esas meseleye girişip müzakere etmek istiyorum. Fakat nizamnameleri Heyet-i Celileniz mi yapacak? Yoksa kabul buyurduğunuz kanunların suver-i tatbikiyesini ifaya memur buyurduğunuz İcra Vekilleri Heyetiniz mi yapacak? Bu ayrı bir mesele ve hukuk-ı esasiye münakaşasıdır. Meseleyi bu şekle koymamak için bir talimatname yapın, nizamname olmasın. Nizamname tanzimi salâhiyeti kimdedir? Bu meseleyi şimdi açmayalım.

ماده ۱۰ — ۱۳۳۶ موازنهٔ عمومیه مرتبات سنویه‌سنك تأجیل وبودجه‌دن تنزیل حقنده‌کی مادهٔ مخصوصه احکامی ۱۳۳۷ سنه‌سی ایچون‌ده جاریدر .

ماده ۱۱ — سیغاره کاغدی وکبریتدن آلنان رسوم استهلاکیه کمرك رسمیله برابر استیفا اولنه‌جقدر. طبقه حالنده کان سیغاره کاغدلرینك یکرمی بش‌دسه‌ترو مربعی بردفتر اعتبار اولنه‌رق رسم اوکا کوره استیفا اولونور. داخلده اعمال ایدیله‌جك سیغاره کاغدی وکبریتدن استهلاك رسمی استیفا ایدلمك اوزره اعمالاتخانه‌لره مالیه‌دن تعیین اولونه‌جق برمأمور واسطه‌سیله قونترول رسمی استیفا اولونور .

ماده ۱۲ — ۱۳۳۶ سنه‌سی خارجیه بودجه‌سنك ($\frac{1}{10}$) صاح مذاکره‌سنه مأمور هیئت مصارفی فصلنده محرر تخصیصاتدن صرف اولنمیان مقدار ۱۳۳۷ بودجه‌سنه دور اولنمشدر .

ماده ۱۳ — اشبو قانونك اجراسنه اجرا وکیلری مأموردر .

۲۶ شباط ۱۳۳۸ و ۲۸ جمادی‌الآخره ۱۳۴۰

	تاریخ	نومرو	مقام
دیوان ملت مجلس ریاستندن تبلیغی :	۲۶شباط۱۳۳۸	۲۰۶٤	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	جلد	صحیفه
	۹	۳۰۸:۳۲۰
	۱۰	۲۹۹:۳۰٤،۳٤۷،۳۷۲،۳۸۷:۳۹۹
	۱۷	۸۲:۱۰۳،۱۳۲:۱۳۹،۱٤۲:۱٤۰،۱٤۸:۱٦۰
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :		۱۰٤،۱۰۸،۱۳۰

۱۳۳۷سنه‌سی موازنهٔ عمومیه قانونی

ماده ۱ — موازنهٔ عمومیهٔ دولته داخل‌وارادات ومصارفات یکونی۱۳۳۷ سنهٔ مالیه‌سی ایچون سنهٔ مذکورمیه متعلق حساب قطعی لایحه‌سنك ختام تدقیقنده تثبیت ایدیله‌جکدر .

ماده ۲ — ۱۳۳٦ سنه‌سی موازنهٔ‌عمومیه قانونك‌اوچنجی ، دردنجی ، بشنجی ، آلتنجی ، یدنجی ، سکزنجی طقوزنجی ماده‌لری ۱۳۳۷ سنه‌سنده دخی کاکان مرعی‌الاجرادر . ۱۳۳۵ - ۱۳۳٦ موازنهٔ عمومیه قانونلرینك اشبو قانون وقوانین مخصوصه ایله فسخ وتعدیل ایدلمه‌ین احکامی کاکان باقیدر .

ماده ۳ — موازنهٔ مالیه انجمنی طرفندن مصرف بودجه‌لرینك اثنای تدقیقنده تثبیت ایدیلوب ۱۸ حزیران ۱۳۳۷ تاریخلی هیئت عمومیه قراری موجبنجه تموز ۱۳۳۸ دن اعتباراً موقع تطبیقه وضع ایدیلن اساسات‌داخلنده ۱۳۳٦ سنه‌سی معاشاتی تجاوز ایتمه‌مك شرطیله صرفیات اجرا ایدلك ومدافعهٔ ملیه‌دن ماعدا خدمات عمومیهٔ‌دولت ایچون قارشولق اولهرق تواریخ مختلفه‌ده اعطا اولنان یکرمی میلیون لیرا آوانسه شباط غایه‌سنه قدر تحقق‌ایده‌جك مصارف قارشولغی اولق اوزره بش میلیون‌لیرا دها علاوه ایدلشدر .

ماده ٤ — مدافعهٔ ملیه وکالتی ایچون ۲ نیسان ۱۳۳۷ تاریخلی قانونله قبول ایدیلن ٤٤,۱٦۰,۰۵۸ لیرایه منحصراً شباط غایه‌سنه قدر تحقق ایده‌جك خدمات عسکریه‌دن ۳,٦۰۰,۰۰۰ لیراسی معاش و ٦,٤۰۰,۰۰۰ لیراسی سفربرلك فصلنه مخصوص اولق اوزره ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ لیرا علاوه ایدلشدر .

ماده ۵ — ۱۳۳۵ سنهٔمالیه‌سی ختامنه قدر کذران اولان مدتمعائد رسوم وتکالیفدن وکرك عقوددن متولد اولهرق خزینه‌نك اشخاص عادیه وحکمیه ذمتنده تحقق ایتمش اولان بالعموم مطلوباتی تکالیف حربیه و وسائط نقلیهٔ بریه وبحریه بدلاتی واعاشه مطلوباتی دخی داخل اولدیغی حالده ۱۳۳۸ سنهٔ مالیه‌سی غایه‌سنه قدر مراجعت ایدن عین اشخاص وافرادك شخصلریله اقربالرینه عائداولوب دیون غیرمنتظمه‌یه داخل بولنمیان کافهٔ دیون‌خزینه‌ایله تقاص ومحسوب اولنه‌جقدر . عین قریه اهالیسندن اولانلرك قرابتلرینه باقیلمقسزن علی‌الاطلاق فقط بالرضا عین قریه اهالیسندن اولانلرك خزینه‌یه اولان دیونلرینك محسوبی جائزدر .

ماده ٦ — ۱۳۳۷ سنهٔمالیه‌سی ظرفنده جهت عسکریه‌جه اشغال ایدیلن املاك امیریه بدل ایجارلریله قطعات عسکریه طرفلرندن مالیه‌یه‌عائد وبامدور اشیا وعینیاتدن آلنان بالعموم موادك قیمت رایجه‌لری مدافعهٔ ملیه‌نك ۱۳۳۷ تخصیصاتندن تسویه اولنه‌جقدر .

ماده ۷ — خدمات وطنیه‌ترتیبندن الیوم معاش آلمقده بولنان ذوات اشبو قانونه مربوط (ه) اشارتلی جدولده اسامیسی محرر اولانلردن عبارتدر . یکیدن معاش تخصیصی مطلقا بویوك ملت مجلسنجه قبول اولنمش بر قانونه مستند اولمق لازمدر .

ماده ۸ — ترکیه بویوك ملت مجلسی حکومتنك اداره‌سی خارجنده معاش آلمقده بولنان بالعموم متقاعدین ومعزولین‌معاشاتی‌قطع اولنمشدر . ملکیه تقاعد ومعزولین قانونلریله عسکری وعلمیه‌تقاعد قانونلرینك اشبو ماده‌یه مخالف اولان موادی ملغادر .

ماده ۹ — مواسات معاشاتی ملغادر .

1337 SENESİ MUVAZENE-İ UMUMİYE KANUNU

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
197	26/2/1338 (1922)	Tarih: 26/2/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; geride kalan 1921 mâli yılı Kesin Hesap Kanunu ile 1922 mâli yılı Bütçe Kanununun kabul edilmesi amacıyla hazırlanmıştır.*

Madde 1- Muvazene-i Umumiye-i devlete dahil varidat ve masarifat yekûnu 1337 sene-i maliyesi için sene-i mezkûreye müteallik hesab-ı kat'i lâyihasının hitam-ı tetkikinde tespit edilecektir.

Madde 2- 1336 senesi Muvazene-i Umumiye Kanununun üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu maddeleri 1337 senesinde dahi kemakân mer'iyyü'l-icradır. 1335 - 1336 muvazene-i umumiye kanunlarının işbu kanun ve kavanin-i mahsusa ile fesih ve tadil edilmeyen ahkâmı kemakân bakidir.

Madde 3- Muvazene-i Maliye Encümeni[1] tarafından masraf bütçelerinin esna-yı tetkikinde tespit edilip 18 Haziran 1337 tarihli Heyet-i Umumiye kararı mucibince Temmuz 1338'den itibaren mevki-i tatbika vaz' edilen esasat dahilinde 1336 senesi maaşatı tecavüz etmemek şartıyla sarfiyat icra edilmek ve Müdafaa-i Milliyeden maada hidemat-ı umumiye-i devlet için karşılık olarak tevarih-i muhtelifede ita olunan yirmi milyon lira avansa şubat gayesine kadar tahakkuk edecek masarif karşılığı olmak üzere beş milyon lira daha ilâve edilmiştir.

Madde 4- Müdafaa-i Milliye Vekâleti için 2 Nisan 1337 tarihli kanunla kabul edilen 44,160,058 liraya münhasıran şubat gayesine kadar tahakkuk edecek hidemat-ı askeriyeden 3, 600,000 lirası maaş ve 6,400,000 lirası seferberlik faslına mahsus olmak üzere 10,000,000 lira ilâve edilmiştir.

Madde 5- 1335 sene-i maliyesi hitamına kadar güzeran olan müddete ait rüsum ve tekâliften ve gerek ukuttan mütevellit olarak hazinenin eşhas-ı âdiye ve hükmiye zimmetinde tahakkuk etmiş olan bilûmum matlubatı tekâlif-i harbiye ve vesait-i nakliye-i berriye

1 Bütçe Komisyonu

ve bahriye bedelâtı ve iaşe matlubatı dahi dahil olduğu halde 1338 sene-i maliyesi gayesine kadar müracaat eden aynı eşhas ve efradın şahıslarıyla akrabalarına ait olup düyun-ı gayr-i muntazamaya dahil bulunmayan kâffe-i düyunu hazine ile takas ve mahsup olunacaktır. Aynı karye ahalisinden olanların karabetlerine bakılmaksızın ale'l-ıtlak fakat bi'r-rıza aynı karye ahalisinden olanların hazineye olan düyununun mahsubu caizdir.

Madde 6- 1337 sene-i maliyesi zarfında cihet-i askeriyece işgal edilen emlâk-ı emiriye bedeli icarlarıyla kıtaat-ı askeriye taraflarından maliyeye ait veya müdevver eşya ve ayniyattan alınan bilûmum mevadın kıymet-i rayiceleri Müdafaa-i Milliyenin 1337 tahsisatından tesviye olunacaktır.

Madde 7- Hidemat-ı Vataniye tertibinden elyevm maaş almakta bulunan zevat işbu kanuna merbut (D) işaretli cetvelde esamisi muharrer olanlardan ibarettir. Yeniden maaş tahsisi mutlaka Büyük Millet Meclisince kabul olunmuş bir kanuna müstenit olmak lâzımdır.

Madde 8- Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin idaresi haricinde maaş almakta bulunan bilûmum mütekaidîn ve mazulîn maaşatı kat' olunmuştur. Mülkiye Tekaüt ve Mazulîn Kanunlarıyla Askerî ve İlmiye Tekaüt Kanunlarının işbu maddeye muhalif olan mevaddı mülgadır.

Madde 9- Muvasat maaşatı mülgadır.

Madde 10- 1336 Muvazene-i Umumiye mürettebat-ı seneviyesinin tecil ve bütçeden tenzili hakkındaki madde-i mahsusa ahkâmı 1337 senesi için de caridir.

Madde 11- Sigara kâğıdı ve kibritten alınan rüsum-ı istihlâkiye gümrük resmiyle beraber istîfa olunacaktır. Tabaka halinde gelen sigara kâğıtlarının yirmi beş desimetre murabbaı bir defter itibar olunarak resim ona göre istifa olunur. Dahilde imâl edilecek sigara kâğıdı ve kibritten istihlâk resmi istifa edilmek üzere imalâthanelere maliyeden tayin olunacak bir memur vasıtasıyla kontrol resmi istîfa olunur.

Madde 12- 1336 senesi hariciye bütçesinin (A-210) sulh müzakeresine memur heyet masarifi faslında muharrer tahsisattan sarf olunmayan miktar 1337 bütçesine devrolunmuştur.

Madde 13- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Mazbata Muharriri Tevfik Rüşdü Bey (Menteşe) — Arkadaşlar! Encümen 1337 Muvazene-i Umumiye lâyihasını yazarken Heyet-i Celilelerinden muhavvel iki takriri nazar-ı itibara aldı. Bir de hakikat ve vaziyet-i meseleyi nazar-ı itibara almak mecburiyetinde bulundu. Hiç şüphe yok ki 1337 senesinde vergilerin cibayetine devam olunmuştur ve umur-ı maliyenin tedviri için mûtat olan birtakım salâhiyetler vardır. Bunu 1337 senesi için dahi teşmil etmek mecburiyeti var. Sırf o itibarladır ki burada birçok maddeler görülüyor. Yalnız burada birinci madde, sırf 1337 senesi için bir hususiyet teşkil ediyor. Birinci madde o hususiyeti teşkil ediyor ki bu gibi levayih-i kanuniyede mûtat olan varidat ve masarifatın yekûnunu tespit etmekten, malûmunuz olan esbaptan dolayı âciziz. Şimdi meçhul üzerine onu meskût geçerek bu bütçeyi tasdik etmiş ve iktisab-ı kanuniyet eylemiş mahiyette görüyoruz. Hesabatın tahakkuku zamanında velev tatbiki geçmiş olsa dahi, hakk-ı murakabe ve teftişi Meclisin muhafaza ettiğini tesbit etmek istiyoruz. Yani 1338 senesi bir avans senesi olarak geçiyor. 1338 senesi bütçesi, intizama doğru adım atmış olarak huzurunuza geliyor. Şimdi Muvazene Kanununda bunun bir avans senesi olduğunu gösterecek bir fıkra ile tasrihi maddeye mecburiyet vardır.

On üçüncü maddeye gelince; maddenin metninde gösterildiği veçhile sigara kâğıtları ve kibritten alınan istihlâk resminin gümrük resmiyle beraber istîfası zikredilmektedir. Bu işle uğraşanları dinlemiş olan arkadaşlarımız pek iyi biliyorlar ki bandrol ilsakında pek çok müşkülâta uğrayan halkımıza hükûmet hiç olmazsa aldığı para mukabili olsun suhulet göstermek istemiştir. Ve işte o sebepledir ki o maddeyi de kanuna ilâve etmiştir.

Hulâsa 1337 senesi Muvazene-i Umumiye Kanunu lâyihası huzurunuza bütçe kanunlarında mûtat olan esasatla değil yalnız 1337 senesinin bir avans senesi olmasını tesbit etmek şartıyla gelmiştir. Ve zannediyorum ki Heyet-i Celilenin mütekaddim müzakerat ve mülâhazatına da tevafuk ediyor.

Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — Bendenizce birinci madde zaittir. Çünkü Usul-i Muhasebe Kanunu zaten daimî bir kanundur. Avans ile bütçenin farklarını tamamen tefrik etmiştir. Fakat Muvazene-i Maliye Encümeni bunu bir tekit olmak üzere yazmış. Yani mevcut olan bir kanunu tekitten ibarettir. Kalsa da bir beis yok ise de maksad-ı âcizanem bunun zait olduğunu söylemektir. Zaten Usul-i Muhasebe Kanunu bu ahkâmı tespit etmiştir.

Salâhaddin Bey (Mersin) — Efendim! Bendenizin deminden beri beyefendinin ifadelerine cevap vermek isteyişim bu noktadan idi. Filhakika birinci madde usul-i kanuniden ibarettir. Fakat biz 1337 senesi bütçesini kabul etmediğimizi ve bunun ancak hesab-ı katî ile tespit olunacak bir şey olduğunu, bilhassa bununla irae için bu kayd-ı kanuniyi burada lüzumlu görmüşüzdür. Binaenaleyh bu madde bu maksatla buraya yazılmıştır.

بهمه‌حال هیئت وکیله رئیسنه ومالیه وکیلنه کوسترلمك اوزره وکیل عائدینه کوندریلور .

ماده ۹ ــ مدافعهٔ ملیه وکالتنه مربوط عسکری فابریقه‌لر اداره‌سی بودجه خدماتی اعتباریله مستقل بر مدیریت عمومیه‌در. کرك رسمی وکرك لدی‌الایجاب خصوصی هر نوع اعمالات وتعمیرات بدلاتی بودجه‌یه مال ایدیلیر. مدافعهٔ ملیه وکالتنجه تأسیس ایدیلن علی‌العموم مؤسسات صناعیه ۱۳۳۸ مارتندن اعتباراً اشبو مدیریت عمومیه‌یه ربط ایدلمشدر .

ماده ۱۰ ــ مالیه بودجه‌سنك سکسان بدنجی فصلندن طی ایدیلن ولایاته معاونت اولمق اوزره ویریلمکده مبالغ معارف بودجه‌سنه ایکی یوز الفی ایکی (ب) ولایت مکاتبنه معاونت فصلی اولهرق علاوه ایدلمشدر .

ماده ۱۱ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۱۲ ــ اشبو قانونك اجراسنه اجرا وکیللری هیئتی مأموردر .

۲۸ شباط ۱۳۳۸ و ۳۰ جمادی‌الآخره ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۸ شباط ۱۳۳۸	۲۸۸۸	اجراوکیللری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۱۷	۱۹۱ : ۱۷۰ ، ۱۰۲	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۲۶۶ ، ۲۶۰ ، ۲۵ ، ۲۴۸ ، ۲۳۰		

۱۳۳۸ سنه‌سی آوانس قانونی

ماده ۱ — اوچ یوز اوتوز سکز سنه‌سی مارتی ابتداسندن اعتباراً مدافعهٔ ملیه ایچون بش میلیون ، دوائر مالیه ایچون ایکی یوزیک میلیون لیرانك سنهٔ مذکوره بودجه‌سندن محسوبی اجرا ایدلمك ودوائر مالیه صرفیاتی ۱۸ حزیران ۱۳۳۷ تاریخلی هیئت عمومیه قراری موجبنجه موازنهٔ مالیه انجمنك تثبیت ایتمش اولدیغی اساسات دائره‌سنده ایفا قیلنمق اوزره یدی میلیون لیرانك صرفه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ — قوانین مخصوصه‌سی موجبنجه ۱۳۳۷ سنه‌سنده طرح اولنان بالعموم تکالیف عینیه نسبت دائره‌سنده اواق اوزره طرح وتحصیل اولونور .

ماده ۳ — ۱۳۳۸ سنه‌سی مارتندن اعتباراً موازنهٔ عمومیه داخل وخارجنده معاش واجورانه ضمیمهٔ ویرلمکده اولان تخصیصات فوق‌العادهٔ شهریه‌دن (بویوك مات مجلسی اعضاسی مخصصاتی داخل) یوزده یکرمی قطع اولنمشدر .

ماده ٤ — وزرای اداره‌سی ۱۳۳۸ سنهٔ مالیه‌سی ابتداسندن اعتباراً ملحق بودجه ایله اداره اولنه‌جقدر . بو اداره مأمورین ومستخدمینك معاشات ومصارفی دخی دوائر سائرهٔ دولت حقنده جاری احکام عمومیه‌یه توفیق ایدیلیر .

ماده ٥ — واردات ومصارفات دولتك موازنه ومحاسبهٔ عمومیه قانونلرینه وبودجه فصول ومواده موافق اولهرق جبایت وصرفنك تأمینی ایچون کرك قبل‌الصرف وکرك بعدالصرف مجلس نامنه مراقبه‌یه مأمور اولمق اوزره دیوان محاسباتك تشکیلنه قدر مدافعهٔ ملیه ومالیه وکالتلری ایچون اوچر ودیکر وکالتلر ایچون برر متخصص اعضا هیئت عمومیه‌جه انتخاب و تفریق اولنور . مراقبلرك هیئت مجموعه‌سی مراقبه انجمنی تشکیل ایدر . مراقبه هیئت واعضالری نتایج تفتیشیه‌لرینی بارابور مجلسه عرضه و مراقبه انجمنی عموم واردات ومصارفات دولتك جبایت وصرفیاتنه متدائر نتایج تفتیشیه‌لر حقنده اوچ آیده بردفعه فذلکه تودیعنه مجبوردر . مراقبلر ایله وکیللر آره‌سنده متحدث اختلافات هیئت عمومیه‌جه حل اولنور .

ماده ٦ — وکیل حساب قطعیلریله دولتك واردات ومصارف عمومیه‌سنی حاوی خزینه حساب عمومیسی میعاد قانونیسنده باشقه‌جه ویرلمك اوزره ۱۳۳۷ سنهٔ مالیه‌سنك صرفیات عمومیه‌سنی ناطق حساب قطعیلری ۱۳۳۸ سنهٔ مالیه‌سی نهایتنه قدر بویوك مات مجلسنه تودیعه وکیللر مجبوردر . بو مجبوریت حساب قطعینك اثنای تنظیمنده وکالت موقعی اشغال ایدن ذواته عائددر .

ماده ۷ — هر وکالت بودجه‌سنده (معزولیت معاشی) عنوانلی برفصل مخصوص آچیلمشدر . مالیه مخصصات ذاتیه دائره‌سنجه مأمورین معزولهیه اصولاً تخصیص ایدیلهجك اولان معاشات وکالتلرجه بوفصلك تخصیصاتندن تأدیه ومحسوب ایدیلهجکدر .

ماده ۸ — مدافعهٔ ملیه ، داخلیه وخارجیه بودجه‌لرینه عائد مصارف مستوره ۱۳۳۸ سنهٔ مالیه‌سندن اعتباراً مالیه بودجه‌سنده اوچ مادهلی برفصله وضع اولنمشدر . مصارف مستوره‌یه عائد اعطا امرلریله حواله‌نامه‌لر آنجق وکیل مسئولیله هیئت وکیله رئیسی ومالیه وکیلی طرفندن مشترکاً ممضی برقرارله مستنداً تنظیم اولنور . اشبو حواله‌نامه اعطا امرلری اوزرینه تأدیات اجراسی آنجق واضع الامضا وکیللرك موقعلرینی محافظه ایتدکلری مدتجه جائز اولور .

مصارف مستوره ترتیبندن وکیل مسئولندن غیری مأمورین طرفندن وقوع بولان صرفیاتك مفردات جدولی

1338 SENESİ AVANS KANUNU

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
198	28/2/1338 (1922)	Tarih: 28/2/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 2

KONU *Bu kanun; 1922 yılı masrafları için yedi milyon lira avans verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Üç yüz otuz sekiz senesi Martı iptidasından itibaren Müdafaa-i Milliye için beş milyon, devair-i mülkiye için iki buçuk milyon liranın sene-i mezkûre bütçesinden mahsubu icra edilmek ve devair-i mülkiye sarfiyatı 18 Haziran 1337 tarihli Heyet-i Umumiye kararı mucibince Muvazene-i Maliye Encümeninin tesbit etmiş olduğu esasat dairesinde ifa kılınmak üzere yedi milyon liranın sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- Kavanin-i mahsusası mucibince 1337 senesinde tarh olunan bilûmum tekâlif aynı nispet dairesinde olmak üzere tarh ve tahsil olunur.

Madde 3- 1338 senesi Martından itibaren muvazene-i umumiye dahil ve haricinde maaş ve ücurata zamimeten verilmekte olan tahsisat-ı fevkalâde-i şehriyeden (Büyük Millet Meclisi âzası muhassasatı dahil) yüzde yirmi kat' olunmuştur.

Madde 4- Reji İdaresi 1338 sene-i maliyesi iptidasından itibaren mülhak bütçe ile idare olunacaktır. Bu idare memurin ve müstahdemininin maaşat ve masarifi dahi devair-i saire-i devlet hakkında cari ahkâm-ı umumiyeye tevfik edilir.

Madde 5- Varidat ve masarifat-ı devletin Muvazene ve Muhasebe-i Umumiye Kanunlarına ve bütçe fusul ve mevaddına muvafık olarak cibayet ve sarfının temini için gerek kable's-sarf ve gerek bade's-sarf meclis namına murakabeye memur olmak üzere Divan-ı Muhasebatın teşekkülüne kadar Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekâletleri için üçer ve diğer vekâletler için birer mütehassıs aza Heyet-i Umumiyece intihap ve tefrik olunur. Murakıpların heyet-i mecmuası Murakabe Encümeni teşkil eder. Murakabe heyet ve azaları netayic-i teftişiyelerini ba-rapor meclise arza ve murakabe encümeni umum varidat ve masarifat-ı devletin cibayet ve sarfiyatına mütedair netayic-i teftişiyeler hakkında üç ayda bir defa fezleke tevdiine mecburdur.

Murakıplar ile vekiller arasında mütehaddis ihtilâfat Heyet-i Umumiyece hallolunur.

Madde 6- Vekil hesab-ı katileriyle devletin varidat ve masarif-i umumiyesini havi hazine hesab-ı umumisi miad-ı kanunisinde başkaca verilmek üzere 1337 sene-i maliyesinin sarfiyat-ı umumiyesini nâtık hesab-ı katileri 1338 sene-i maliyesi nihayetine kadar Büyük Millet Meclisine tevdie vekiller mecburdur. Bu mecburiyet hesab-ı katinin esna-yı tanziminde vekâlet mevkiini işgal eden zevata aittir.

Madde 7- Her vekâlet bütçesinde (mâzuliyet maaşı) unvanlı bir fasl-ı mahsus açılmıştır. Maliye Muhassasat-ı Zatiye Dairesince memurin-i mâzuleye usulen tahsis edilecek olan maaşat vekâletlerce bu faslın tahsisatından tediye ve mahsup edilecektir.

Madde 8- Müdafaa-i Milliye, Dâhiliye ve Hariciye bütçelerine ait masarif-i mesture 1338 sene-i maliyesinden itibaren maliye bütçesinde üç maddeli bir fasla vaz' olunmuştur. Masarif-i mestureye ait ita emirleriyle havalenameler ancak vekil-i mesulüyle Heyet-i Vekile Reisi ve Maliye Vekili tarafından müştereken mümza bir karara müsteniden tanzim olunur. İşbu havalename ita emirleri üzerine tediyat icrası ancak vazıu'l-imza vekillerin mevkilerini muhafaza ettikleri müddetçe caiz olur. Masarif-i Mesture tertibinden vekil-i mesulünden gayri memurin tarafından vuku bulan sarfiyatın müfredat cetveli behemehal Heyet-i Vekile Reisine ve Maliye Vekiline gösterilmek üzere vekil-i aidine gönderilir.

Madde 9- Müdafaa-i Milliye Vekâletine merbut Askerî Fabrikalar İdaresi bütçe hidematı itibarıyla müstakil bir müdiriyet-i umumiyedir. Gerek resmî ve gerek lede'l-icap hususi her nev' imalât ve tamirat bedelâtı bütçeye mal edilir. Müdafaa-i Milliye Vekâletince tesis edilen alelûmum müessesat-ı sınaiye 1338 Martından itibaren işbu müdüriyet-i umumiyeye raptedilmiştir.

Madde 10- Maliye bütçesinin seksen yedinci faslından tayyedilen vilâyata muavenet olmak üzere verilecek mebaliğ maarif bütçesine iki yüz elli iki (B) vilâyet mekâtibine muavenet faslı olarak ilâve edilmiştir.

Madde 11- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 12- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Maliye Vekili Hasan Bey (Trabzon) — Efendim! Yarından itibaren 1338 sene-i maliyesine dâhil oluyoruz. 1337 senesi zarfında ahval-i fevkalâdenin 1338 senesi hululünden sonra dahi devam etmekte

olduğu görünüyor. Bugün yine Heyet-i Celilenizin huzurunda muntazam bütçe muamelâtı nokta-i nazarından bihakkın kabil-i tenkit olan bir Avans Kanununu müdafaa maksadıyla isbat-ı vücud ediyorum. Fakat efendiler, vaziyetimizi, bilhassa ilân-ı Meşrutiyetten beri devam eden muamelât-ı teşriiyemizi tetkik edecek olursak görürüz ki; maalesef hiçbir meclisimize yeni sene-i maliyenin hululünden evvel bir sene müstesna olmak üzere Umumi Muvazene Kanununu, musaddak bir bütçe halinde mevki-i tatbike koymak müyesser olamamıştır. Bilhassa ahval-i fevkalâde senelerinde, harp senelerinde bu, hiçbir zaman taht-ı imkâna girememiş ve hattâ fiiliyatta, bütçe esasları bile pek ihmal edilerek yürütülebilmiştir. Bendeniz tekerrür eden bu vakaiyeden; bütçenin ihzarı ve meclise takdim edilmesi için kabul edilen miad-ı kanuninin ve ondan sonra sene-i âtiye hululüne kadar bırakılan zamanın; bizim bütçemizin tetkikine kâfi gelmeyeceği neticesini istidlal etmekteyim. Çünkü hal-i tabiî zamanlarında da bu hal maalesef devam etmektedir.

Bu vaziyet geçen sene devam ettiği gibi bu sene dahi bütçenin heyet-i umumiyesi müzakere edilip kabul edilmemiş olduğundan dolayı, onun kabul ve tasdikine iktiranına kadar muamelât-ı devleti idare edebilmek için bir miktar avans istemek mecburiyeti karşısında kalınmıştır.

طیاره جیلره ویریلهجك متفرقه تخصیصاتی حقنده قانون

نومرو
۱۹۹

ماده ۱ ــ طیاره‌جی ضابطان و معلملرینه رتبه فرقه باقیلمیه‌رق مع تخصیصات فوق‌العاده معاش اصلیلردن وسفربرلك تخصصاتندن باشقه متفرقه‌دن مقطوعاً شهری سکز یوز غروش اعطا قیلنور .

ماده ۲ ــ طیاره‌جی کوجوك ضابطان وافراد طیاره سوار اولمق شرطیله معاش اصلی وتخصیصات فوق‌العاده‌لرندن غیری متفرقه‌دن شهری ایکی یوز غروش اعطا قیلنور .

ماده ۳ ــ اشبو قانون ۱۳۳۸ سنه‌سی مارتی ابتداسندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٤ ـ اشبو قانونك اجراسنه مدافعه‌ملیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۹ مارت ۱۳۳۸ و ۱۰ رجب ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۰مارت۱۳۳۸	٦۲	احراوکیللری هیئتی‌ریاسته
		٦۳	مالیه وکالتنه
		٦٤	مدافعه‌ملیه‌وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۱۸	۱٤۲:۱٤٤

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

TAYYARECİLERE VERİLECEK MÜTEFERRİKA TAHSİSATI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
199	9/3/1338 (1922)	Tarih: 10/3/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; askeriyede görev yapan pilotlara ödeme yapılabilmesi için kanuni dayanak sağlanması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Tayyareci zabitan ve muallimlerine rütbe farkına bakılmayarak maa-tahsisat-ı fevkalâde maaş-ı aslilerden ve seferberlik muhassasatından başka müteferrikadan maktuan şehrî sekiz yüz kuruş ita kılınır.

Madde 2- Tayyareci küçük zabitan ve efrada tayyare-süvar olmak şartıyla maaş-ı aslî ve tahsisat-ı fevkalâdelerinden gayri müteferrikadan şehrî iki yüz kuruş ita kılınır.

Madde 3- İşbu kanun 1338 senesi Martı iptidasından itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Muvazene-i Umumiye Encümeni Mazbatası

1338 senesi Müdafaa-i Milliye bütçesini tetkika Heyet-i Umumiyece memur edilen zevatın bütçeye merbutan tanzim ettikleri maaşat-ı askeriye hakkındaki altı adet lâyiha-i kanuniye hakkında müstaceliyet ve taallûkuna mebni evvelemirde Müdafaa-i Milliye Encümeninin tasviben mütalâası alınmış ve Heyet-i Umumiyesi itibarıyla bütçede tasarrufat temini müeddi ve muvafık görülmüş ve yalnız dâhil-i memlekette ve hal-i ikametteki kıtaat ve teşkilât için seferberlik zammının idamesine imkân-ı malî görülmediğinden buna mütedair fıkarat-ı kanuniye ile bazı kelimat hakkında

encümenimizin nokta-i nazarı mukabillerinde irae ve umumu tasdikan takdim edilmiştir. Heyet-i umumiyesi itibarıyla mahiye bir milyon lira tasarruf teminini müeddi olan kavanin-i mezkûrenin 1338 senesinin hululünden evvel müzakeresiyle temin-i meriyeti esbabının istikmalini arz ve teklif eyleriz.

Vâsıf Bey (Sivas) — Efendim demin de arz ettiğim gibi ordunun maaş-ı asli ve tahsisat-ı fevkalâdeden maadasını biz daha umumi olmak üzere tevhit ettik. Evvelâ tayyarecilere sekiz yüz kuruş müteferrika namıyla bir maaş veriliyor. Fakat bu kanunen değil, bir emirle veriliyor. Tayyarecilerin bu imtiyazı çok lüzumlu bir şeydir. Biz bunu kabul ettik. Yalnız bunun emirle değil kanunla verilmesini istedik. Çünkü burası emirle veremiyor. İstanbul'da vaktiyle hükûmet bir emirle vermiş.

Tabiidir ki Hükûmet-i Milliye şimdi bunu veremiyor. Hâlbuki bunların mağduriyetlerini mucip oluyor. Onların teçhizatı diğer zabitlere de benzemez. Binaenaleyh 1338 senesi için bu sekiz yüz kuruşluk müteferrika hakkında bu kanun yapıldı. Bu kanunda yalnız zabitlere rütbe farkı gözetilmeksizin sekiz yüz kuruş ve tayyareye binip uçmak şartıyla küçük zâbitan ve efrada da iki yüz kuruştan ibaret müteferrikadan bir para verilecektir.

تخصيصات فوق العاده قانونه مذيل قانون

نومرو
٢٠٠

ماده ١ — بالعموم سلاح اندازانك ٢٥ تشرين اول ١٣٣٦ تاريخلى قانوندن اولكى معاش اصليلرينه اشبو معاش اصليلرينك درت مثلى تخصيصات فوق العاده اولهرق ضماً ويريلور .

ماده ٢ — اشبو اصل وضمائمدن برشى قطع وتوقيف اولونماز .

ماده ٣ — ٢٥ تشرين اول ١٣٣٦ تاريخلى قانونك بشنجى ماده سى ملغادر .

ماده ٤ — اشبو قانون ١٣٣٨ سنه سى مارتى ابتداسندن اعتباراً مرعى الاجرادر .

ماده ٥ — اشبو قانونك اجراسنه مدافعهٔ مليه ومالیه وكيللرى مأمورلردر .

٩ مارت ١٣٤٨ و ١٠ رجب ١٣٤٠

	تاريخ	نومرو	مقام
وبوك ملت مجلسى رياستندن تبليغى :	١٠ مارت ١٣٣٨	٦٩	اجرا وكيلرى هيئتى رياستنه
		٧٠	مدافعهٔ مليه وكالتنه
		٧١	مالیه «

	جلد	صحيفه
مجلس ضبط جريده لرندهكى مذاكرات فهرستى :	١٨	١٤٤ : ١٤٥
اشبو قانونك علاقه دار اولديغى ديكر قانونلر :	٤٢	

TAHSİSAT-I FEVKALÂDE KANUNUNA MÜZEYYEL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
200	9/3/1338 (1922)	Tarih: 10/3/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; askerlerin maaşının artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Bilûmum silâh-endazânın 25 Teşrinievvel 1336 tarihli kanundan evvelki maaş-ı aslilerine işbu maaş-ı aslilerinin dört misli tahsisat-ı fevkalâde olarak zammen verilir.

Madde 2- İşbu asıl ve zamaimden bir şey kat' ve tevkif olunmaz.

Madde 3- 25 Teşrinievvel 1336 tarihli kanunun beşinci maddesi mülgadır.

Madde 4- İşbu kanun 1338 senesi Martı iptidasından itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Vâsıf Bey (Sivas) — Efendim, silâh-endazân için vaziyetin icabı olarak, bidayeten ikişer lira maaş kabul edilmiş; bir de cephede bulunanların maaşlarına üçer lira zammedilmiş, binaenaleyh cephede bulunan asker için beş lira, geride bulunanlara ikişer lira verilmesi kabul edilmiş. Tabii o zamanın icabıydı. Bugün lehü'l-hamd o, zail oldu. Bugün muntazam ve mazbut bir orduya malikiz ve aynı zamanda bütçemizin vaziyeti de malûmdur. Binaenaleyh efradın asıl maaşları nazar-ı dikkate alınarak asıl maaşlarına zammetmeyi düşündük. Dört misli olarak elli kuruş eder. Efrat on kuruş alıyor. Fakat o maaş kifayet etmez. Umum memurin-i devletin idarelerini temin maksadıyla maaşlarına göre tahsisat-ı fevkalâde verilmesi nazar-ı itibara alındığı için efradın maaşlarına da biz dört misli tahsisat-ı fevkalâde namıyla bir para zammedilmesini düşündük. Şimdi neferler yarım lira alırlar. Buna tahsisat-ı fevkalâde dedik ki: O kanunun zeyli olsun diye, bu ayrı bir kanun değil, mevcut bir kanunun zeylidir. Sonra aşağıda seferberlik tahsisatı görülecek. Cephedeki efrada ayrıca bir yarım lira veriyorlar. Bunun için cephede hal-i harpte bulunan efrat bir lira alacaklar, gerilerde istihdam edilenler yarım lira alacaklar, bu tabii neferler içindir. Küçük zabitler maaşları nispetinde tahsisat alacaklardır.

ماده ۱۰ ــ اشبو قانونك اجراسنه مدافعهٔ ملیه ومالیه وکیلری مأموردر .

۱۱ مارت ۱۳۳۸ و ۱۲ رجب ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۲ مارت ۱۳۳۸	۹۵	اجرا وکیلری هئتی ریاستنه
		۹٦	مدافعهٔ ملیه وکالتنه
		۹۷	مالیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۱۸	۱٤۹ : ۱٦ :
	۱۹	۸ : ۹
اشبو قانونك علاقه دار اولدیغی دیکر قانونلر :	٤۲ ، ۲۰۰ ، ۳٦۰	

سفربرلك وجهه ضم معاش قانونی معدل قانون

نومرو
۲۰۱

ماده ۱ — سفربرلك مدتجه بالعموم برى، بحرى، هوائى اركان ، امرا ، ضابطان ومنسوبين واصناف عسكريه ومحرا پوست مأمورلرى وبحسابه مأمورلرندن وضابط نامزدلريله موسيقه معلم ومعاونلرندن وطوپچى باشيلريله قدملى كوچك ضابطاندن وبحريه‌ده كديكلى ضابط نامزدلرندن آنيده‌كى ماده‌لرده محرر خدمات ووظائفده فعلاً بولونانلره مع تخصيصات فوق العاده آلمقده اولدقلرى معاشلرينه ضماً بروجه آتى سفربرلك ضمى ويريلور :

(آ) — سيار اردويه منسوب وجهه ونظام حربنه داخل بالعموم قطعات ، قول ، قافله ، سيار خسته خانه وقرارگاهلرده مستخدم اولانلرله داخل مملكتده وفقط على الدوام حال فعاليتده بولونان نقليه قوللرى ضابطانه ودور چرخدن اعتباراً منسوب اولديغى ايمانه عودتنه قدر بحريه ضابطانه شهرى بيكر غروش ويريلور .

ماده ۲ — سيار اردويه منسوب اولان وفقط جبهه نظام حربنه داخل بولنميان قطعات ومؤسسات ايله سيار اردونك غيرى جبهه واردولر منسوبينه ومؤسسات وتشكيلات ثابته‌ده مستخدم اولانلره وداخل مملكتده‌كى نقليه قطا لرينك قطار ، طابور، نقطه ، خط قرارگاهلرنده‌كى ضابطان و دور چرخ حالنده اولمايان سفائن ويا قره‌ده مستخدم بحريه ضابطانه وكوچك ضابطانه سفربرلك ضمى ويرلمز .

ماده ۳ — داخل مملكتده آسايشه مأمور قطعات ضابطان ومنسوبينى براى تعقيبات غارنيزونلرندن حركتلرندن اعتباراً عودتلرينه قدر سيار بولندقلرى مدتجه شهرى بيكر غروش آليرلر .

ماده ٤ — سيار اردويه منسوب وجهه نظام حربنه داخل افراده وكذا داخل مملكتده موجود نقليه قوللرينك ايكنجى ماده‌ده محرر افرادينه هرآى واوچنجى ماده‌ده مذكور حال تعقيده‌كى افراده تعقيده بولندقلرى مدتجه شهرى اللبشر غروش سفربرلك ضمى اعطا قلنور .

ماده ٥ — محارب جبهه‌ده وسائر شخصاً ارزاق تدارکى ممكن وسهولتلى اولميان مناطقده ضابطانه بدل ميريسى نقداً آلنه‌رق بر نفر تعيينى مقدارنده عيناً ارزاق اعطا اولنه‌بيلير .

ماده ٦ — اشبو سفربرلك ضمى كرك قادرو فضله‌سى وكرك جزاءً آچيقده قالانلرله محبوسينه وبر آيدن زياده مأذونيت آلانلره ومدت مأذونيت وتبديلهواسنى تجاوز ايتديرنلره اعطا اولنماز .

ماده ۷ — سفربرلكده بالعموم اركان ، امرا وضابطانه ويرلمكده اولان بر نفر تعيينى حقنده‌كى قانون ايله حال‌سيرده وبحريه‌ده طعامیه اعطاسى حقنده‌كى قانون احكامى سفربرلك مدتجه غير مرعى و سفربرلك وجهه ضم معاش قانونى حقنده‌كى ۲۵ تشرين اول ۱۳۳٦ تاريخلى قانون ملغادر .

ماده ۸ — سفربرلك ضمائمندن تقاعديه وسائر ناملر ايله هيچ برشى توقيف ايدلمز .

ماده ۹ — اشبو قانون ۱ مارت ۱۳۳۸ تاريخندن اعتباراً مرعى الاجرادر .

SEFERBERLİK VE CEPHE ZAMMI MAAŞ KANUNUNU MUADDİL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
201	11/3/1338 (1922)	Tarih: 12/3/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; seferberlik süresince askeri hizmette düşük rütbelerde bulunan personele zam verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Seferberlik müddetince bilûmum berrî, bahrî, havaî erkân, ümera, zabitan ve mensubin ve esnaf-ı askeriye ve sahra posta memurları ve muhasebe memurlarından ve zabit namzetleriyle musika muallim ve muavinlerinden ve takım başılarıyla kıdemli küçük zabitandan ve bahriyede gedikli zabit namzetlerinden âtideki maddelerde muharrer hidemat ve vezaifte fiilen bulunanlara maa tahsisat-ı fevkalâde almakta oldukları maaşlarına zammen bervech-i âti seferberlik zammı verilir:

A) Seyyar orduya mensup ve cephe ve nizam harbine dahil bilûmum kıtaat, kol, kafile, seyyar hastane ve karargâhlarda müstahdem olanlarla dahil-i memlekette ve fakat ale'd-devam hal-i faliyette bulunan nakliye kolları zabitanına ve devr-i çarktan itibaren mensup olduğu limana avdetine kadar bahriye zabitanına şehrî biner kuruş verilir.

Madde 2- Seyyar orduya mensup olan ve fakat cephe nizam-ı harbine dahil bulunmayan kıtaat ve müessesat ile seyyar ordunun gayr-i cephe ve ordular mensubinine ve müessesat ve teşkilât-ı sabitede müstahdem olanlara ve dahil-i memleketteki nakliye katarlarının katar, tabur, nokta, hat karargâhlarındaki zabitan ve devr-i çarh halinde olmayan sefain veya karada müstahdem bahriye zabitanına ve küçük zabitana seferberlik zammı verilmez.

Madde 3- Dahil-i memlekette asayişe memur kıtaat zabitan ve mensubini beray-ı takibat garnizonlarından hareketlerinden itibaren avdetlerine kadar seyyar bulundukları müddetçe şehrî biner kuruş alırlar.

Madde 4- Seyyar orduya mensup ve cephe nizam-ı harbine dahil efrada ve keza dahil-i memlekette mevcut nakliye kollarının ikinci maddede muharrer efradına her ay

ve üçüncü maddede mezkûr hal-i takipteki efrada takipte bulundukları müddetçe şehrî ellişer kuruş seferberlik zammı ita kılınır.

Madde 5- Muharip cephede ve sair şahsen erzak tedariki mümkün ve suhuletli olmayan menatıkta zabitana bedel-i mirîsi nakden alınarak bir nefer tayini miktarında aynen erzak ita olunabilir.

Madde 6- İşbu seferberlik zammı gerek kadro fazlası ve gerek cezaen açıkta kalanlarla mahpusine ve bir aydan ziyade mezuniyet alanlara ve müddet-i mezuniyet ve tebdil-i havasını tecavüz ettirenlere ita olunmaz.

Madde 7- Seferberlikte bilûmum erkân, ümera ve zabitana verilmekte olan bir nefer tayini hakkındaki kanun ile hal-i seyirde ve bahriyede taamiye itası hakkındaki kanun ahkâmı seferberlik müddetince gayr-i mer'i ve seferberlik ve cephe zammı maaş kanunu hakkındaki 25 Teşrinievvel 1336 tarihli kanun mülgadır.

Madde 8- Seferberlik zamaiminden tekaüdiye ve sair namlar ile hiç bir şey tevkif edilmez.

Madde 9- İşbu kanun 1 Mart 1338 tarihinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 10- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa (Karesi) — Efendim! Bu madde müzakere edilirken 1338 senesine girdiğimiz anda zâbitan maaşatından yapılan tenkihat miktarını hatıra getirmek istiyorum. Malûm-ı âliniz olduğu vecihle zâbitan maaşatının tahsisat-ı fevkalâdelerinden umum meyanında yüzde yirmi kat' edilmiştir. Müdafaa-i Milliye Encümeninin bu teklifindeki miktarlar da kat' olunursa ve bu tamamen kabul edilirse ki bir mülâzım-ı saninin maaşı altmış liradır. Düşmanla temasta bulunan zâbitandan bir mülâzım-ı sani bu miktarı alırken, 1338 senesine girer girmez bu miktar defaten 37 liraya inecektir. Cephede olmayan, düşmanla temasta bulunmayan, geride bulunan bir zabitin, bir mülâzımın maaşı yirmi yedi lira olacaktır. Cephede düşmanla hal-i temasta ve muharebede bulunan bir zabit ayda 37 lira alırsa bu maaşla geride ak saçlı validesine mi, yoksa kendisine mi baksın? Aynı zamanda geride bulunan bir zabit 27 lira alırsa nasıl idare edebilir? Bu, gayet azdır. Nazar-ı dikkate alınsın. Bu mesele pek ehemmiyetlidir. Bendeniz Müdafaa-i Milliye Encümeninin bin kuruş olarak gösterdiği seferberlik zammının bin beş yüz kuruşa iblâğ edilmesini teklif ediyorum ki bu suretle bir mülâzım kırk beş lira alacak ki cephede bulunan bir zabit asgari bunu ikiye taksim edebilir. Geride olan bir zabite de sekiz yüz kuruş ki; bu bir ekmek bedelidir, bunu kabul edersek bu da otuz beş liraya

baliğ olur. Günde bir lira evin ve herkesin idaresi olabilir. Bunun için Müdafaa-i Milliye Encümeninin birinci maddesindeki (a) ve (b) fıkralarında bu suretle tadilât yaptırılmasını rica ediyorum.

Seferberlik zammı, cephede bulunan zâbitanın bin beş yüz, geride bulunanların sekiz yüz olursa, cephedeki bir mülâzım kırk beş lira alır ve geride bulunan da otuz beş lira alır. Yine bu kâfi değildir ve geçen sene aldığına nispeten pek dûndur ve diğer memurinden yapılan tenzilâta nispeten yine daha fazla bir tenzilâttır. Fakat bir dereceye kadar bunların da terfihine gidilmiş ve bunların da maişetleri temin edilmiş olur. Bunun bu suretle tadiline muvafakat duyurulmasını rica ederim efendim.

مقام معاش و متفرقه‌سی حقنده قانون

نومرو
۲۰۲

ماده ۱ — بری ، بحری وهوائی ارکان ، امرا وضابطان و منسوبین عسکریه‌دن رتبه‌سی فوقنده‌کی مقاماتی علی‌الاصول لیاقتله کرك اصالةً وکرك وکالةً اشغال ایدنلره فعلاً وظیفه ایفا ایتدکلری مدتجه کندی رتبه‌لرینه مخصوص مع تخصیصات فوق‌العاده معاش اصلی ایله بر درجه مافوق رتبه‌نك مع تخصیصات فوق‌العاده معاش اصلیسی آراسنده‌کی فرقك نصفی ، رتبه‌لری مخصصاتنه ضماً مقام معاشی اولهرق اعطا قلنور .

ماده ۲ — رتبه‌سی فوقنده‌کی برمقامی اشغال ایدن ذاتك برآیدن فضله بر مدت ایچون اومقامدن موقتاً انفکاکی حالنده مقام معاشی کندیسنه دکل وکیلنه اعطا اولنور .

ماده ۳ — مافوق مقام اشغالی احوال فوق‌العاده‌نك ایجاب ایتدیردیکی ضرورت و احتیاجه تابعدر . بوذاتك بر قاچ رتبه مافوق مقام اشغال ایتمسنه ضرورت قطعیه حاصل اولهبیلیر . آنجق بوکبیلره مقام درجه‌سی نه‌اولورسه اولسون برنجی ماده‌ده‌کی فرقدن فضله‌سی اعطا اولونماز .

ماده ٤ — مقامه وبناءً علیه فعلاً قوماندا ایدن ذاته عائد اولق ومعاونلرینه شامل اولمامق اوزره اردو قوماندانلرینه مقطوعاً شهری اوچ بیك ، مدافعهٔ ملیه وکالتی مستشاریله قول اردو قوماندانلرینه [ایکی بیك ، جبهه واردو ارکان حربیه رئیسلریله فرقه قوماندانلرینه بیك غروش مقام متفرقه‌سی آیریجه اعطا قلنور]

ماده ٥ — ۲۸ نیسان ۱۳۳۷ تاریخلی اردو معاشیله جبهه ضمائرینك صورت تسویه‌سنی مبین قانون احکامی ملغادر .

ماده ٦ — اشبو قانون ۱ مارت ۱۳۳۸ تاریخندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۷ — اشبو قانونك اجراسنه مدافعهٔ ملیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۱۱ مارت ۱۳۳۸ و ۱۲ رجب ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۲ مارت ۱۳۳۸	۱۰۲	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه
		۱۰۳	مدافعهٔ ملیه وکالتنه
		۱۰٤	مالیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۱۸	۱۷۱ : ۱٦٤
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۱۱۳٫۳٦۰	

MAKAM MAAŞ VE MÜTEFERRİKASI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
202	11/3/1338 (1922)	Tarih: 12/3/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; seferberlik süresince askeri hizmette yüksek rütbelerde bulunan personele zam verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Berrî, bahrî ve havaî erkân, ümera ve zabitan ve mensubin-i askeriyeden rütbesi fevkindeki makamatı alelûsul liyakatle gerek asaleten ve gerek vekâleten işgal edenlere fiilen vazife ifa ettikleri müddetçe kendi rütbelerine mahsus maa-tahsisat-ı fevkalâde maaş-ı aslî ile bir derece mafevk rütbenin maa-tahsisat-ı fevkalâde maaş-ı aslîsi arasındaki farkın nısfı, rütbeleri muhassasatına zammen makam maaşı olarak ita kılınır.

Madde 2- Rütbesi fevkindeki bir makamı işgal eden zatın bir aydan fazla bir müddet için o makamdan muvakkaten infikâkı halinde makam maaşı kendisine değil vekiline ita olunur.

Madde 3- Mafevk makam işgali ahval-i fevkalâdenin icap ettirdiği zaruret ve ihtiyaca tabidir. Bir zatın bir kaç rütbe mafevk makam işgal etmesine zaruret-i kat'iye hâsıl olabilir. Ancak bu gibilere makam derecesi ne olursa olsun birinci maddedeki farktan fazlası ita olunmaz.

Madde 4- Makama ve binaenaleyh fiilen kumanda eden zata ait olmak ve muavinlerine şamil olmamak üzere ordu kumandanlarına maktuan şehrî üç bin, Müdafaa-i Milliye Vekâleti müsteşarıyla kolordu kumandanlarına (iki bin, cephe ve ordu erkân-ı harbiye reisleriyle fırka kumandanlarına bin kuruş makam müteferrikası ayrıca ita kılınır.)

Madde 5- 28 Nisan 1337 tarihli ordu maaşatıyla cephe zamlarının suret-i tesviyesini mübeyyin kanun ahkâmı mülgadır.

Madde 6- İşbu kanun 1 Mart 1338 tarihinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 7- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Hüseyin Avni Bey (Erzurum) — Bizde efendiler, daima aksidir. Külfet çok, nimet az. Aynı mesuliyettir. Bir mülâzımın mesuliyeti mutlaka yüzbaşıdan fazladır. Aynı zamanda cephede en evvel düşmanla o temas eder. Binaenaleyh bir yüzbaşının külfeti, bir binbaşının külfetinden fazladır. Velhâsıl bu böyledir. Maaşa gelince; müşir maaşı hepsinden yüksektir. Mülâzım maaşı hepsinden dûndur; bunu mevzubahis etmeyeceğim. Bunda isabet vardır. Hiç olmazsa o zabit emr-i kumandayı kemal-i şerefle ele almak ister, maddenin bu suretle kabulünü istirham ederim.

Vâsıf Bey (Sivas) — Eskiden olan kanunda meselâ; bir mevki var ki miralaylık mevkiidir. O mevkie miralay varken tayin edilmiyor ve bir binbaşı tayin ediliyor. Ve ona kendi maaşıyla miralay rütbesi arasındaki maaş farkı veriliyor. Getirsin bir miralay, niçin getirmiyor? Binaenaleyh, Hüseyin Avni Bey'in söylediği çok doğrudur. O mevkiin şerefi var bir de tahsisat var. Yani bir derece mafevk rütbesinin farkı var. İki derece mafevk rütbeye geçmek de zaten kendisi için ayrıca bir mükâfat demektir. O da kâfi. (Bravo sadaları)

امر بروسایس نفرلری حقنده قانون

نومرو
۲۰۳

ماده ۱ — ضابط وکیلندن مشیره قدر هرضابطه ورتبه‌لی امامارله معاملات و حساب مأمور و معاونلرینه وحساب مأمورلغنه مستخدم حساب مأمور وکیللرینه بر امر بر نفری ویریلور .

ماده ۲ — سفرده وظیفهٔ عسکریه دولایسیله عائله‌لرینی یزدینه کتیرمیانلرك کیروده براقدقلری عائله‌لرینه بولندقلری خانه‌ده محرم معینی اولمادیغی تقدیرده ، خدمت غیر مسلحه اربابندن بر امر بر نفری ویریلور .

ماده ۳ — خق رکوبه مالك وبالفعل قطعانده بولونان ارکان ، امرا و ضابطان و مأمورین عسکریه‌نك نظامنامه‌سنه توفیقاً بولندیردقلری مال ذاتی بر ویا ایکی حیوان ایچون بر ، و اوچ حیوان ایچون ایکی سایس نفری ویریلور .

ماده ٤ — علی‌العموم کیرو خدمانده ودوائر ومؤسسانده مستخدم اولوب حیواناتی قانون مخصوص موجبنجه طرف حکومتدن اعاشه ابدیلن ارکان ، امرا وضابطان و مأمورین عسکریه‌یه یالکز بر سایس نفری ویریلور .

ماده ٥ — حیواناتی طرف حکومتدن اعاشه اولونمیان حیوان صاحبلرینه سایس نفری ویریلز .

ماده ٦ — سواری وطوپجی افرادندن آتلی سایس یالکز بوقطعاته فعلاً منسوب اولان ارکان وامرا وضابطانه مخصوص ومنحصر اولوب بونلر خارجنده بالعموم ارکان وامرا و ضابطان ومنسوبین عسکریه سایسلری مطلق پیاده صفندن اعطا ایدیلور .

ماده ۷ — امر بر نفرلری قانونك تعیین ایلدیکی خصوصاتك غیری خدمات سفلیه و خصوصیه‌ده استخدام اولنه‌ماز .

ماده ۸ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۹ — اشبو قانونك اجراسنه مدافعهٔ ملیه وکیلی مأموردر .

۱۱ مارت ۱۳۳۸ و ۱۲ رجب ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۲ مارت ۱۳۳۸	۱۱۰	احراوکیلری هیئتی ریاستنه
		۱ ٦	مدافعهٔ ملیه وکالتنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط حریده‌لرندکی مذاکرات فهرستی :	۱۸	۱۷۱:۱۷۸	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

EMİRBER VE SEYİS NEFERLERİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
203	11/3/1338 (1922)	Tarih: 12/3/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; rütbeli personele, yardımcı personel verilmesinin düzenlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Zabit vekilinden müşire kadar her zabite ve rütbeli imamlarla muamelât ve hesap memur ve muavinlerine ve hesap memurluğunda müstahdem hesap memur vekillerine bir emirber neferi verilir.

Madde 2- Seferde vazife-i askeriye dolayısıyla ailelerini nezdine getiremiyenlerin geride bıraktıkları ailelerine bulundukları hanede mahrem muini olmadığı takdirde, hizmet-i gayr-ı müselleha erbabından bir emirber neferi verilir.

Madde 3- Hakk-ı rükûbe malik ve bilfiil kıtaatta bulunan erkân, ümera ve zabitan ve memurin-i askeriyenin nizamnamesine tevfikan bulundukları mal-ı zatî bir veya iki hayvan için bir ve üç hayvan için iki seyis neferi verilir.

Madde 4- Alelûmum geri hidematta ve devair ve müessesatta müstahdem olup hayvanatı kanun-ı mahsus mucibince taraf-ı hükûmetten iaşe edilen erkân, ümera ve zabitan ve memurin-i askeriyeye yalnız bir seyis neferi verilir.

Madde 5- Hayvanatı taraf-ı hükûmetten iaşe olunmayan hayvan sahiplerine seyis neferi verilmez.

Madde 6- Süvari ve topçu efradından atlı seyis yalnız bu kıtaata fiilen mensup olan erkân ve ümera ve zâbitana mahsus ve münhasır olup bunlar haricinde bilûmum erkân ve ümera ve zabitan ve mensubin-i askeriye seyisleri mutlak piyade sınıfından ita edilir.

Madde 7- Emirber neferleri kanunun tayin eylediği hususatın gayri hidemat-ı süfliye ve hususiyede istihdam olunamaz.

Madde 8- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 9- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Ali Rıza Bey (İstanbul) — Efendim! Hakk-ı Rükûp Nizamnamesine tevfikan esna-yı seferde binbaşılar iki, kaymakamlar iki, miralaylar iki, erkân yani livadan itibaren büyük rütbeyi işgal edenler üç hayvan beslerler. Bunların hazeri vaziyeti daha başkadır. Hazerde alelûmum yüzbaşıların ve binbaşıların birer hayvanı vardır. Bunu devlet besler. Kaymakamdan yüksek olan amirler vakt-i hazerde hayvanlarını kendileri beslerler. Çünkü bu hayvanların yem istihkakları doğrudan doğruya maaşlarına kalbedilmiştir. Burada üç hayvandan murat esna-yı seferde, yani cephede bulunan bir livanın beslemekte bulunduğu hayvanlardır. Kolordu kumandanları, hiçbir zaman cephede bir hayvanla ifa-yı vazife edemez. Binaenaleyh fazla beslemeye mecburdur. Esna-yı seferde bu hayvanlar, Hakk-ı Rükûp Nizamnamesine tevfikan mirî tarafından beslenir. Bu kanunun ruhunda başka bir maksat mevcuttur.

Esna-yı harpte muhtelif rütbe ashabı, kanunun tayin ettiği hayvanatı besliyor. Şimdi geride bulunan bir liva üç hayvan besliyor, bir miralay iki hayvan besliyor. Geri hidematında muhtelif rütbe ashabının fazla olarak beslemekte olduğu bu hayvanlara baktırmak için istihdam ettiği seyisi fazla gördüğümüz için bu kanunu tanzim ettik. Bu kanunun tanzimindeki maksad-ı asli, doğrudan doğruya hayvan ve seyis miktarından tasarruf temin etmektir. Hatta bu iki kanun aynen kabul edildikten sonra izah edeyim ki; doğrudan doğruya orduda beş bin hayvan, beş bin de seyis tasarruf edilecektir. Ve bunların bütçede temin edeceği fevait ise 937 bin liradır. Yani bu kanun o kadar mühimdir.

Salih Efendi (Erzurum) — Efendim! Bu kanunu evvelce bendeniz teklif etmiştim. Encümen tetkik ve bu şekilde kabul etmiş. Fakat bu maddenin suret-i kabulünü şöyle istiyorum ki: Hayvanatı taraf-ı hükûmetten iaşe olunmayan hayvan sahiplerine seyis neferi verilmez. Bende hanenizin yanında mülâzım rütbesinde zabitler vardır. Bu zâbitanın hanelerine alelûsul birer emirber neferi verilmiştir. Bu adamlar hizmet ediyorlar. Bu kanuni bir meseledir. Fakat bunların birer de kendilerine mahsus atları var. Yüzbaşıya kadar Hükûmet onun binek hayvanatının iaşesini verse dahi ayrı bir nefer de ona tahsis edilmiştir. O nefer yalnız onunla uğraşıyor. Diğer nefer de evde hizmetçilikle uğraşıyor. Bunun için bir nefer her iki hizmete kâfidir. Bu maksadı bendeniz düşünerek teklif ettim.

Ali Rıza Bey (İstanbul) — Zabite hizmet edecek neferle hayvana hizmet edecek neferleri karıştırmayalım. (Niçin sadası) Bunda tasarruf yoktur ve yaptıramayız. Gayr-i mantıki şeyleri teklif etmeyelim, imkân-ı tatbiki yoktur. Doğru değildir.

سفر برلکده مال ذاتی بینك حیواناتنك اعاشه‌سنه دائر قانون

نمره
۲۰۰

ماده ۱ــ حق رکوبه مالك وبالفعل قطعاندہ بولونان ارکان ، امرا وضابطان ومأمورین عسکریه‌نك نظامنامه‌سه توفیقاً بولوندیردقلری مال ذاتی حیوانات طرف حکومتدن اعاشه اولنور .

ماده ۲ــ قطعه خدمانه الویرشلی اولوبده کیرو خدماندہ مستخدم واعظمی ایکی آیدن فضله آچیقده براقیلمه‌یوب قطعه وظیفه‌سنه دعوت وسوق ایدیلمه‌جك اولان ارکان ، امرا وضابطان ومأمورین عسکریه‌نك مال ذاتی اولەرق بولوندیردقلری حیواناتدن یالکز بری طرف حکومتدن اعاشه اولنور .

ماده ۳ ــ قطعه خدمانه الویرشلی اولمادیغندن کیرو خدمانه ، دوائر ومؤسسانه نقل وتعیین ایدیلن ویاخود خدمات عسکریه خارجی وظائفده مستخدم بولنان ویاخود بالعموم اخذ عسکرلرده ، دیوی وانبار واعمالاتخانه‌لر واسکله ولیمانلر ، خسته‌خانه ولابوراتوارلرکبی مؤسسات نابته‌ده مستخدم اولان ارکان، امرا وضابطان ومأمورین ومنسوبین عسکریه‌نك مال ذاتی حیواناتی طرف دولتدن اعاشه ایدلز .

ماده ٤ ــ جبهه‌ده یارالانەرق ویا خسته‌لنەرق برای تداوی قطعه‌سندن آیریلان ارکان ، امرا وضابطانله مأمورین عسکریه‌نك بنه جبهه‌ده برقطعه‌یه تعیین ایدیلنجه‌یه قدر تداوی ایدلدکلری وآچیقده قالدقلری مدنده دخی مال ذاتی حیواناتی طرف حکومتدن اعاشه اولنور .

ماده ٥ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٦ ــ اشبو قانونك اجراسنه مدافعهٔ ملیه وکیل مأموردر .

۱۱ مارت ۱۳۳۸ و ۱۲ رجب ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بوجوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۲ مارت ۱۳۳۸	۱۱٥	اجراوکیلری هیئتی ریاستنه
		۱۱٦	مدافعهٔ ملیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۱۸	۱۷۸:۱۸۲
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۳٦۰،٥۱۰	

SEFERBERLİKTE MAL-I ZATÎ BİNEK HAYVANATININ İAŞESİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
204	11/3/1338 (1922)	Tarih: 12/3/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; seferberlik süresince askeri hizmette bulunanlara verilecek binek hayvanları ile iaşelerinin belirlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Hakk-ı rükûbe malik ve bilfiil kıtaatta bulunan erkân, ümera ve zabitan ve memurin-i askeriyenin nizamnamesine tevfikan bulundurdukları mal-ı zatî hayvanat taraf-ı hükûmetten iaşe olunur.

Madde 2- Kıta hidematına elverişli olup da geri hidematta müstahdem ve âzami iki aydan fazla açıkta bırakılmayıp kıta vazifesine davet ve sevk edilecek olan erkân, ümera ve zabitan ve memurin-i askeriyenin mal-ı zatî olarak bulundurdukları hayvanattan yalnız biri taraf-ı hükûmetten iaşe olunur.

Madde 3- Kıta hidematına elverişli olmadığından geri hidematına, devair ve müessesata nakil ve tayin edilen veyahut hidemat-ı askeriye harici vezaifte müstahdem bulunan veyahut bilûmum ahz-i askerlerde, debboy ve ambar ve imalâthaneler ve iskele ve limanlar, hastane ve laburatuvarlar gibi müessesat-ı sabitede müstahdem olan erkân, ümera ve zabitan ve memurin ve mensubin-i askeriyenin mal-ı zatî hayvanatı taraf-ı devletten iaşe edilmez.

Madde 4- Cephede yaralanarak veya hastalanarak beray-ı tedavi kıtasından ayrılan erkân, ümera ve zabitanla memurin-i askeriyenin yine cephede bir kıtaya tayin edilinceye kadar tedavi edildikleri ve açıkta kaldıkları müddette dahi mal-ı zatî hayvanatı taraf-ı hükûmetten iaşe olunur.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Ali Rıza Bey (İstanbul) — Bu kanun, yine tasarruf nokta-i nazarından haiz-i ehemmiyettir. Yani Hakk-ı Rükûp Nizamnamesine tevfikan geri hidematta istihdam edilen zabıtanın rütbelerine göre istihdam ettikleri hayvanatı takyid ettiğimiz için devletçe hayli bir tasarruf hâsıl oluyor. Binaenaleyh bu nokta-i nazardan bu da tasarrufa ait bir kanun olduğu için bunun da müstaceliyetle müzakeresini teklif ediyorum. Arkadaşlar geri hidematta bulunan zâbitan umumiyet itibarıyla hidemat-ı sabite raporu almış ve cephede hizmete artık imkân kalmamış kimseler değildir. Bunlar içerisinde orduda hin-i iktizada istihdam edilecek zâbitan vardır. Mesela Ordu Dairesi Reisi Miralay Hasan Bey. Bu zat icabında bir fırka kumandanı olarak cepheye gönderilebilir ve bu bir hayvanı da hin-i iktizada cephede bir fırka kumandanlığına çağrıldığı zaman derhal hayvanıyla gitsin fırkasına nafiz olabilsin diye iaşe edilir. Çünkü memleket dâhilinde istenildiği zaman hayvan tedarik etmek müşkül, hayvanat depolarımız yoktur. Bu nokta-i nazardan bu cihetini düşündük. Yalnız burada bir müddet tayin etmek cihetini kabul edebilirim. Yani bir ay veya bir buçuk ay diye azami bir kayıt konur. Ve bunun haricinde açıkta kalanların hayvanatının yemi kesilir, bunu tasarruf nokta-i nazarından faideli gördük.

Hasan Basri Bey (Karesi) — Efendim! Bu ikinci maddede bir fıkra var ki şayan-ı tetkiktir. "Kıta vazifesine davet ve sevk edilebilecek olan erkân, ümera ve zâbitan-ı askeriyenin ilh..." gibi kıta vazifesine davet ve sevk olunabilecek kaydı zannedersem birtakım fazla israfatı müeddi olabilir. Uzun müddet açıkta kaldığı halde sırf "Kıta vazifesine davet ve sevk edilecek olan" kaydından bi'l-istifade birçok zevatın hayvanatına fazla mevadd-ı iaşe verilir. Bu yüzden fazla masraf ihtiyar edilmiş olur. Bendeniz bu mahzuru görüyorum. Binaenaleyh bu hususta izahat istiyorum.

ضابطاندن قدملی یوز باشی و مأمورین و منسوبین عسکریه‌دن معاشجه معادللری ایچون ملبوسات وتجهیزات بدلی اعطاسی حقنده قانون

نومرو ۲۰۵

ماده ۱ — بری ، بحری ، هوائی بالعموم ضابطاندن قدملی یوزباشی رتبه‌سنه قدر (قدملی یوزباشی داخل) اولانلرله معادللری مأمورین ومنسوبین عسکریه‌یه سنه‌ده بردفعه البسه وتجهیزات بدلی اولهرق قرق سکز لیرا اعطا اولنور .

ماده ۲ — ذکر اولنان بدل ایجابنه کوره دفعةً ویاخود شهوره تقسیم ایله مقسطاً بودجه‌لرك ملبوسات فصللرندن تأدیه اولنور .

ماده ۳ — اشبو قانون ۱ مارت ۱۳۳۸ تاریخندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٤ — اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه ومدافعهٔ ملیه وکیللری مأموردر .

١٤ مارت ۱۳۳۸ و ۱۵ رجب ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
یوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	١٤ مارت ۱۳۳۸	۱۳۵	احرا وکیلری هیئتی ریاسته
		۱۳٦	مالیه وکالته
		۱۳۷	مدافعهٔ ملیه وکالته

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۱۸	۲٤۰ : ۲۲۱٤۲۳۹ : ۲۱۰
اشبو قانونله علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۳٦۰	

ZABİTANDAN KIDEMLİ YÜZBAŞI VE MEMURİN VE MENSUBİN-İ ASKERİYEDEN MAAŞÇA MUADİLLERİ İÇİN MELBUSAT VE TEÇHİZAT BEDELİ İTASI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
205	14/3/1338 (1922)	Tarih: 14/3/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; askeri hizmette çeşitli rütbelerde bulunanlara senelik bir defa elbise ve teçhizat bedeli olarak 48 lira verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Berrî, bahrî, havaî bilûmum zabitandan kıdemli yüzbaşı rütbesine kadar (kıdemli yüzbaşı dahil) olanlarla muadilleri memurin ve mensubin-i askeriyeye senede bir defa elbise ve teçhizat bedeli olarak kırk sekiz lira ita olunur.

Madde 2- Zikrolunan bedel icabına göre defaten veyahut şuhura taksim ile mukassatan bütçelerin melbusat fasıllarından tediye olunur.

Madde 3- İşbu kanun 1 Mart 1338 tarihinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve Müdafaa-i Milliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Riyaset-i Celileye

Müdafaa-i Milliye bütçesinin maaşat faslına mütedair kavanin-i cedide ile bir hayli tasarrufat temin edilmiş olmakla beraber zâbitanın ilbas ve teçhizi hususunda muhassasat-ı mütebakiyelerinin adem-i kifayesi ihtimaline ve icabına karşı bir muavenet-i lâzime-i mahsusa olmak üzere mukaddema ordumuzca kıdemli yüzbaşı dâhil olmak üzere zâbitan, memurin ve mensubin-i askeriyeye verilen elbise

bedeline mukabil ve takriben rayicine muadil bir meblâğın senede bir defa toptan veyahut maaşlar meyanında mukassatan itası hususunun emr-i kabulüne dair bervech-i zir madde-i kanuniyenin tetkik ve kabulünü teklif eyleriz.

13 Mart 1338

Salâhaddin Bey (Mersin) — Biz hareketimizde daima memleketin menafi-i umumiyesini düşündük. Üç bin, beş bin kişinin menafi-i hususiyesini düşünmedik, onu, onun içerisinde mündemiç gördük. Her ikisini de beraber bularak bugünkü yaptığımız teklif-i munzam, birçok nokta-i nazardan yine geçen gün dermeyan edilen kanaatlerin müeyyididir. Ve o kanaatlerin hilafı değildir. Ancak daha ziyade kıymet vermiş oluyor ve bu nokta-i nazarda encümen musirdir. Ve menafiin âtiyen dahi görüleceğine kanidir. Aynen kabulünü teklif ederim.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa (Karesi) — Muvazene-i Maliye Encümeninin mazbatasında bir sene için kırk sekiz lira gösterilmiştir. Bunu aylara taksim edersek mahiye dört lira eder ki; bu dört lira bir şey tutmaz ve hiçbir şey temin edemez. Bunun az olduğunu arz ediyorum. Bundan başka zâbitanın kıdemli yüzbaşıya kadar olanları bu kanundan istifade edecek buyuruyorlar. Hâlbuki rütbeler arasındaki fark başka; fakat aldıkları para farkı maaşat-ı asliye üzerinden olduğu için esasen beş altı lirayı geçmez. Şimdi kıdemli yüzbaşıya kadar bu para verilirse, kıdemli yüzbaşı ile binbaşının arasında esasen maaş farkı pek az olduğu için o vakit mertebenin kıymeti kalmaz. Bahusus büyük rütbeliler bir şey almaz.

بالاده مندرج جمله احکام حقنده بووجهایله تقرر ایدن اتلافی تصدیقاً سالف الذکر نوركیه واوقرابنامه خصوصی اشبو معاهده نامه یی کندی الری ایله امضا وتختیم ایتمشلردر .

اشبو معاهده نامه فرانسز لسانده سکسن اولهرق آنقره ده ۱۳۳۸ و ۱۹۲۲ کانون ثانیسنك ایکنجی کونی تنظیم وامضا ایدلمشدر .

امضا	امضا
فرونزه	یوسف کمال

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۱۶ مارت ۱۳۳۸	۱۶۱	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

س ضبط جریده لرندن مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۱۸	۲۷۱ : ۲۵۶ ، ۲۷۰ : ۲۵۰

اشبو قانونك علاقه دار اولدیغی دیگر قانونلر:

ایله ارقرابنانك متفقلری اولان سوویت جمهوریتلری تبعه‌لرینه عائد حقوقده تطبیق ایدلمز. اشبو احکام آیری برمقاوله نامه ایله تنظیم ایدیلمجك اولان مناسبات تجاریه شرکتلره تطبیق ایدلمز .

ماده ۸ — طرفین عاقدیندن برینك طرف دیگر اراضیسنده ساکن تبعه‌سی مقیم اولدقلری مملکت قوانینی ایله تعیین ایدلمش اولان حقوق ووظائفك اساسانه مستنداً معامله کورمه‌جکلردر . فقط مدافعهٔ ملیه‌یه عائد قانونلردن ونظاماتدن معفو طوتیلمه‌جقلردر .

حقوق عائلیه ، وراثته واهلیت حقوقیه‌یه عائد مسائلده‌ده طرفین تبعه‌سی اشبو ماده احکامندن استثنا ایدیلمه‌جکلردر. مواد مذکوره بر خصوصی ائتلافنامه عقدیله حل اولنه‌جقدر .

ماده ۹ — اوقرابنا ۱۶ مارت ۱۳۳۷ / ۱۹۲۱ تاریخلی تورکیه‌ـروسیه معاهده‌نامه‌سنك قاپیتولهر تسمیه ایدیلن دولتلرك ادعا ایتمش اولدقلری عهود عتیقه اصولنك کأن‌لم‌یکن اولدیغنه دائر بولنان یدنجی ماده‌سی احکامیله ۱۳ تشرین‌اول ۱۳۳۷ / ۱۹۲۱ تاریخلی قارص معاهده‌نامه‌سنك اوچنجی ماده‌سی احکامی تمامیله قبول وتصویب ایلدیکنی بیان ایلر .

ماده ۱۰ — امکان حاصل اولورا ولماز تاسز تلغراف مخابراتی‌ده داخل اولق اوزره پوسته وتلغراف مقاولاتیله بر شهبندرلك مقاوله‌نامه‌سنك عقدینه شروع اولنمسی تقرر ایتمشدر .

ماده ۱۱ — اوچنجی ماده‌ده مذکور قونسولوسلق مقاوله‌نامه‌سنك عقدینه قدر ، طرفین عاقدیندن هر بری جانبندن دیگر طرفك سائر هرهانکی بر دولت مأمورین معامله‌سنك قبول ایدلدیکی شهرولیمانلریله تجارت مواقعنه تعیین ایدیلمه‌جك باش شهبندر ، شهبندر وشهبندروکیللری امتیازات ومأموریتلرینه متعلق خصوصاتده معامله‌ٔ متقابله شرطیله حقوق دول عمومی اساسانه توفیقاً معامله کورمه‌جکلردر .

هیچ بر اجنبی قونسولوسخانه‌سی بولنمیان محللرده قونسلوس تعیینی ایچون مواقع مذکوره‌نك عائد اولدیغی طرفك اول امرده موافقت ایتمسی لازمدر .

ماده ۱۲ — ایکی مملکت آرهسنده مناسباتك عدم انقطاعنی تأمیناً طرفین عاقدین سرعت ممکنه ایله دکز ، شمندوفر ، تلغراف وسائره مناقلاتنك محافظه وتکملی وایکی مملکت آرهسنده بلا مشکلات اشخاص واشیانك سریعاً امرارینك تأمینی ایچون تدابیر لازمه‌یی متحداً اتخاذ ایتمکی تعهد ایدرلر . طرفین بو بابده روسیه وقافقاسیه شورالر جمهوریتلریله ایجاب ایدن صور تسویه‌نك وجوده کتیرلمسی خصوصنده متحداً تشبثات لازمه‌ده بولنه‌جقلردر . شوراسی مقرردرکه تجارت حقنده برمعاهده ویامقاوله‌عقداولونجیه دکین بو لجارك واشیای تجاریه‌نك کیروب چیقسنده مملکتیندن هر برنده جاری قوانین ونظامات حرفیاً تطبیق ایدیلمه‌جکدر .

ماده ۱۳ — اقتصادی ، مالی وسائر مقاولاته عائد خصوصاته ممکن مرتبه یقین بر زمانده شروع ایدلمسی مقرردر.

ماده ۱٤ — طرفین عاقدین ممکن مرتبه قیصه بر مهلت ظرفنده کندی اراضیلری اقسامندن اولان قره‌دکز لیمانلرنده تطبیق ایدیلمه‌جك تدابیر صحیه‌یه متعلق اوله‌رق متحداً بر نظامنامه احضاریی متقابلاً تعهد ایدرلر .

ماده ۱۵ — طرفین عاقدین حکومتلری اشبو معاهده‌نامه‌نك امضاسنی متعاقب درحال مناسبات منتظمهٔ دیپلوماسیه‌نك تأسیسنه شروع ایده‌جکلردر . ملی سنجاق ایله‌دولت آرهلرینك توصیفاتی ورسملریی اوزمان طرفین متقابلاً یکدیکرینه ایصال ایده‌جکلردر .

ماده ۱۶ — اشبو معاهده معاملهٔ تصدیقیه‌یه تابع طوتیلمه‌جقدر . تصدیقنامه‌لر معاهده‌نامه‌نك امضا ایدلدیکی تاریخدن اعتباراً اوچ آیلق بر مدت ظرفنده (خارقوف) ده تعاطی ایدیلمه‌جك وتصدیقنامه‌لرك تعاطی ایدلدیکی کون معاهده‌نامه موقع مرعیته وضع اولنه‌جقدر .

(۱۹۲۰)ده استانبولده منعقد مجلس مبعوثان طرفندن تنظیم ومطبوعات ایله بالجمله دولتلره تبلیغ اولونان میثاق ملینك احتوا ایتدیکی اراضی قصد ایدلمشدر .

اوقرایتا حکومتی ۱۶ مارت ۱۹۲۱ تاریخنده عقد ایدلمش اولان تورکیه-روسیه مخابرات واخوت معاهده نامه‌سنك برنجی واوچنجی ماده‌لری مذکور معاهده نامه‌نك ذیللری ایله تعیین اولونان تورکیه خط حدودلرینی طانیر. بوندن ماعدا اوقرایتا حکومتی فارس قونفرانسنده برطرفدن تورکیه ودیکر طرفدن قافقاسیه شورالر جمهوریتلری آره‌سنده تقرر ایدن اتتلافدن هر برینك بالجمله احکامنی طانیمغی تعهد ایدر .

ماده ۲ — تورکیه اسکی روس ایمپراطورلغی اراضیسی اوزرنده واوقرایتا ایله متفق روسیه جمهوریتی وکذلك بوتون همحدود دولتلر آراسنده منعقد معاهده نامه‌لرله معین حدود ارضیه داخلنده اوقرایتا ابخازی وکویلولرینك اراده‌سیله وجوده کتیرلمش اولان اوقرایتا سوسیالیست شورالر جمهوریتی بر دولت مستقله وحاکمه اولهرق طانیدیغنی بیان ایدر .

ماده ۳ — طرفین عاقدین تورکیه ایله اسکی روس ایمپراطورلغی ویاخود تورکیه ایله اوقرایتا آره‌سنده ۱۶ مارت ۱۹۲۱ تاریخنه قدر عقد ایدلمش اولان بالجمله معاهدانك حقیق منافع متقابله‌لرینه تطابق ایتدیکنی تصدیق ایدرلر . بناءً علیه اشبو معاهدانك کأن لم یکن ومنفسخ اولدیغی خصوصنده طرفین عاقدین متحددر .

اسکی روس ایمپراطورلغندن مقدما بر قسم تشکیل اینمش اولمق اعتباریله اوقرایتا ، تورکیه ایله چار حکومتی آره‌سنده اولجه منعقد بین‌الملل سندات مستنده مالی وسائر هرنوع تعهداتدن کندیسنه قارشی تورکیه‌نك بری اولدیغنی بالخاصه بیان ایلر .

ماده ٤ — بوغازلرك بالجمله اقوامك مناقلات تجاریه‌سنه کشادینی وبوخصوصده سربستی مروری تأمیناً طرفین عاقدین قره‌دکز وبوغازلر حقنده بین‌الملل برنظامنامه‌نك احضار قطعیسنی دول ساحلیه مرخصارندن مرکب اولارق بالآخره تشکل ایده‌جك بر قونفرانسه تودیعه موافقت ایدرلر . شوقدرکه مذکور قونفرانسدن صادر اولاجق مقررانك تورکیه‌نك حاکمیت مطلقه‌سنه وتورکیه ایله پایختی اولان استانبول شهرینك امنیتنه برکونا خلل ایراث ایده‌مه‌سی شرطدر .

ماده ٥ — طرفین عاقدین قره‌دکزك ساحلدار دولتلری اولمق اعتباریله اشتراك فعلیاری اولمقسزین مذکور دکزه منصب اولان بین‌الملل نهرلره متعلق هیچ بر اصولك نه‌ادامه ونه‌ده وضع ایدیله‌میه‌جکنی قید وتثبیت خصوصنده متحددرلر . حقوقلرینك طانماسنی استحصال امرنده موافق عد ایده‌جکلری بالجمله وسائط ایله طرفین بوغایه ایچون تشریك مساعی ویکدیکرینه یاردم ایتمك ارادتنی اظهار ایدرلر .

ماده ٦ — طرفین عاقدین اراضیلری داخلنده طرف دیکر مملکتك یاخود اقسام مملکتندن برینك حکومتی وظیفه‌سنی درعهده ادعاسنده بولنان تشکیلات وتجمعاتك تأسس ویاقامتی وکذلك دیکر مملکته قارشی مجادله مقصدنده بولنان تجمعاتك یاخود مذکور تجمعات وتشکیلاتك مأمور ومثللرینك اقامتی قبول ایتمه‌مکی تعهد ایدرلر .

تورکیه واوقرایتا ، روسیه وقفقاسیه سوویت جمهوریتلرینه قارشی‌ده معاهدهٔ متقابله بین‌تعهدده بولنورلر.

شوراسی مقرردرکه اشبو ماده‌ده مذکور تورکیه اراضیسی دوغریدن دوغریه تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتنك ادارهٔ ملکیه وعسکریه‌سی تحتنده بولنان اراضیدر .

ماده ۷ — طرفین عاقدین هرایکی مملکتندن برینك دیکر مملکت اراضیسنده ساکن تبعه‌سی حقنده اك زیاده نافل مساعده ملت معامله‌سی تطبیقنه موافقت ایدرلر. اشبو ماده تورکیه‌نك متفق بولنان مسلمان دولتلری تبعه‌لری

تورکیه ـ اوقرایینا مخادنت واخوت عهدنامه‌سی حقنده قانون

نومرو
۲۰۶

ماده ۱ ـ تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتیله اوقرایینا سوسیالیست شورالر جمهوریتی آره‌سنده بیك اوچ یوز اوتوز سکز سنه‌سی کانون ثانینك ایکنجی کونی آنقره‌ده عقد وامضا اولنان مخادنت واخوت معاهده‌نامه‌سی بویوك ملت مجلسنجه قبول وتصدیق اولنمشدر .

ماده ۲ ـ اشبو قانونك اجراسنه اجرا وکیللری هیئتی مأموردر .

۱۶ مارت ۱۳۳۸ و ۱۷ رجب ۱۳٤۰

تورکیه واوقرایینا آره‌سنده مخادنت واخوت معاهده‌سی

ملتلرك اخوتی اساسنی واقوامك کندی مقدراتی سربستجه تعیین ایتمك حقنی طانیمقده متحد اولان تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتیله اوقرایینا سوسیالیست شورالر جمهوریتی حکومتی توسع واستقلا سیاستله قارشی اولان مجادله‌لرنده‌کی قسانلرینی وایکی ملتدن برینه واقع اولان مشکلاتك دیکرینك‌ده وضیعتی وخیم قیلاجغنی بالمشاهده آرالرنده دائما مناسبات مخادنتکارانه‌نك وهرایکی ملتك منافع متقابله‌سنه مستند دوامله روابط دوستانه‌نك جایکیر اولمسنی کورمك آرزوسیله متحسس اولهرق وقرمد کزده‌کی یقین قومشولقلرینی نظراعتباره آلهرق آرالرنده موجود اکمل وقلبی مناسباتك ومودت صادقانه‌نك یك کثیر اولان منافع مشترکه‌لری نامنه کمال خلوص وصمیمیتله ترصینه وبوغایه‌یه وصول مقصدیله برمخادنت واخوت معاهده‌نامه‌سی عقدینه قرار ویرمشلر وبوخصوص ایچون آنقره‌شهرینی محل مذاکرات اولمق اوزره تثبیتده‌بالاتفاق مذکور معاهده‌نامه‌نك عقدی ایچون مرخص وکیللری اولمق اوزره تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی :

تورکیه بویوك ملت مجلسنده قسطمونی مبعوثی وخارجیه قومیسری یوسف کمال بکی واوقرایینا سوسیالیست شورالر جمهوریتی حکومتی :

اوقرایینا شورالر مرکزی اجرا قومیته‌سی‌واهالی قومیسرلری‌مجلسی‌اعضاسندن اوقرایینانك وقریمك عموم قوای مسلحه‌سی باش‌قوماندانی وفیزیل‌پاراق نشانی حاملی‌قونفرانسه فوق‌العاده سفیرعنوانیله‌مأمور موسیو فروزه‌میشه‌لی مبین ایتمشلردر. اشبو مرخص وکیللرکافی واصولنه موافق اولهرق تنظیم‌ایدلمش‌بولونان صلاحیتنامه‌لرینی بعد التدقیق مواد آتیه‌یی قرارلاشدیرمشلردر :

ماده ۱ ـ طرفین عاقدینك هریری طرفندن برینه کرهاً قبول ایتدیرلمك ایسته‌نیلن هیچ برمعاهده‌صلحیه‌یی ویا دیکر هیچ بر بین‌الدول سندی طانیمامنی اساس اولهرق قبول ایدر . اوقرایینا سوسیالیست شورالر جمهوریتی حکومتی الیوم بویوك ملت‌مجلسی طرفندن‌تمثیل ایدلمکده اولان‌تورکیه حکومت ملیه‌سی جانبندن طانتمامش‌تورکیه‌یه عائد هیچ بربین‌الدول سندی طانیمامنی قبول ایدر . اشبو معاهده‌ده مذکور تورکیه تعبیریله ۲۸ کانون‌ثانی ۱۳۳۶

TÜRKİYE - UKRAYNA MUHADENET VE UHUVVET AHİTNAMESİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
206	16/3/1338 (1922)	Tarih: 16/3/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; milletlerin barış içerisinde yaşamaları ve kendi kaderlerinin kendileri tarafından serbestçe tayin etme hakkını tanımak amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ile Ukrayna Sosyalist Şûralar Cumhuriyeti Hükûmeti arasında imzalanan anlaşmanın uygun bulunması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetiyle Ukrayna Sosyalist Şûralar Cumhuriyeti arasında bin üç yüz otuz sekiz senesi Kânunusanisinin ikinci günü Ankara'da akit ve imza olunan Muhadenet ve Uhuvvet Muahedenamesi Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

TÜRKİYE VE UKRAYNA ARASINDA MUHADENET VE UHUVVET MUAHEDESİ

Milletlerin uhuvveti esasını ve akvamın kendi mukadderatını serbestçe tayin etmek hakkını tanımakta müttehit olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetiyle Ukrayna Sosyalist Şûralar Cumhuriyeti Hükûmeti tevessü ve istilâ siyasetine karşı olan mücadelelerindeki tesanütlerini ve iki milletten birine vaki olan müşkülâtın diğerinin de vaziyetini vahim kılacağını bi'l-müşahede aralarında daima münasebat-ı muhadenetkâranenin ve her iki milletin menafi-i mütekabilesine müstenit devamlı revabıt-ı dostanenin cay-gîr olmasını görmek arzusuyla mütehassis olarak ve Karadeniz'deki yakın komşuluklarını nazar-ı itibara alarak aralarında mevcut ekmel ve kalbi münasebatın ve meveddet-i sadıkanenin pek kesir olan menafi-i müşterekeleri namına kemal-i hulûs ve samimiyetle tarsinine ve bu gayeye vusul maksadıyla bir muhadenet ve uhuvvet muahedenamesi akdine karar vermişler ve bu husus için Ankara şehrini mahall-i müzakerat olmak üzere tesbitte bi'l-

itilâf mezkûr muahedenamenin akdi için murahhas vekilleri olmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti :

Türkiye Büyük Millet Meclisinde Kastamonu Mebusu ve Hariciye Komiseri Yusuf Kemal Bey'i ve Ukrayna Sosyalist Şûralar Cumhuriyeti Hükûmeti:

Ukrayna Şuralar Merkezi İcra Komitesi ve Ahali Komiserleri Meclisi Azasından Ukrayna'nın ve Kırım'ın Umum Kuva-yı Müsellehası Başkumandanı ve Kızıl Bayrak Nişanı hamili konferansa fevkalâde sefir unvanıyla memur Mösyö Fronze Mişel'i tayin etmişlerdir. İşbu murahhas vekiller kâfi ve usulüne muvafık olarak tanzim edilmiş bulunan salâhiyetnamelerini bade't-tetkik mevadd-ı âtiyeyi kararlaştırmışlardır:

Madde 1- Tarafeyn-i âkideynin her biri tarafeynden birine kerhen kabul ettirilmek istenilen hiç bir muahede-i sulhiyeyi veya diğer hiç bir beyne'd-düvel senedi tanımamayı esas olarak kabul eder. Ukrayna Sosyalist Şuralar Cumhuriyeti Hükûmeti elyevm Büyük Millet Meclisi tarafından temsil edilmekte olan Türkiye Hükûmet-i Milliyesi canibinden tanınmamış Türkiye'ye ait hiçbir beyne'd-düvel senedi tanımamayı kabul eder. İşbu muahedede mezkûr Türkiye tabiriyle 28 Kânunusani 1336 (1920)'de İstanbul'da münakit Meclis-i Mebusan tarafından tanzim ve matbuat ile bilcümle devletlere tebliğ olunan Misak—Milli'nin ihtiva ettiği arazi kast edilmiştir.

Ukrayna Hükûmeti 16 Mart 1921 tarihinde akdedilmiş olan Türkiye - Rusya Muhadenet ve Uhuvvet Muahedenamesi'nin birinci ve üçüncü maddeleri mezkûr muahedenamenin zeyilleri ile tayin olunan Türkiye hatt-ı hudutlarını tanır. Bundan maada Ukrayna Hükûmeti Kars Konferansı'nda bir taraftan Türkiye ve diğer taraftan Kafkasya Şûralar Cumhuriyetleri arasında takarrür eden itilâfattan her birinin bilcümle ahkâmını tanımayı taahhüt eder.

Madde 2- Türkiye Eski Rus İmparatorluğu arazisi üzerinde ve Ukrayna ile müttefiki Rusya Cumhuriyeti ve kezalik bütün hemhudut devletler arasında münakit muahedenamelerle muayyen hudud-ı arziye dahilinde Ukrayna işçi ve köylülerinin iradesiyle vücuda getirilmiş olan Ukrayna Sosyalist Şûralar Cumhuriyeti'ni bir devlet-i müstakile ve hakime olarak tanıdığını beyan eder.

Madde 3- Tarafeyn-i âkideyn Türkiye ile eski Rus İmparatorluğu veyahut Türkiye ile Ukrayna arasında 16 Mart 1921 tarihine kadar akdedilmiş olan bilcümle muahedatın hakikî menafi-i mütekabilelerine tetabuk etmediğini tasdik ederler. Binaenaleyh işbu muahedatın keenlemyekün ve münfesih olduğu hususunda tarafeyn-i âkideyn müttehittir. Eski Rus İmparatorluğu'ndan mukaddema bir kısım teşkil etmiş olmak itibarıyla Ukrayna, Türkiye ile Çar Hükûmeti arasında evvelce münakit beynelmilel senedata müstenit malî ve sair her nev' taahhüdattan kendisine karşı Türkiye'nin berî olduğunu bilhassa beyan eyler.

Madde 4- Boğazların bilcümle akvamın münakalât-ı ticariyesine küşadını ve bu hususta serbesti-i mürûru teminen tarafeyn-i âkideyn Karadeniz ve Boğazlar hakkında beynelmilel bir nizamnamenin, ihzar-ı kat'isini düvel-i sahiliye murahhaslarından mürekkep olarak bilâhare teşekkül edecek bir konferansa tevdie muvafakat ederler. Şu kadar ki mezkûr konferanstan sâdır olacak mukarreratın Türkiye'nin hâkimiyet-i mutlakasına ve Türkiye ile payitahtı olan İstanbul şehrinin emniyetine bir gûna halel iras edememesi şarttır.

Madde 5- Tarafeyn-i âkideyn Karadeniz'in sahildar devletleri olmak itibarıyla iştirak-i fiilileri olmaksızın mezkûr denize munsap olan beynelmilel nehirlere müteallik hiç bir usulün ne idame ve ne de vaz' edilemiyeceğini kayıt ve tespit hususunda müttehittirler. Hukuklarının tanınmasını istihsal emrinde muvafık addedecekleri bilcümle vesait ile tarafeyn bu gâye için teşrik-i mesai ve yekdiğerine yardım etmek iradetini izhar ederler.

Madde 6- Tarafeyn-i âkideyn arazileri dahilinde taraf-ı diğer memleketin yahut aksam-ı memalikinden birinin hükûmeti vazifesini deruhte iddiasında bulunan teşkilât ve tecemmüatın teessüs veya ikameti ve kezalik diğer memlekete karşı mücadele maksadında bulunan tecemmuatın yahut mezkûr tecemmuat ve teşkilâtın memur ve mümessillerinin ikametini kabul etmemeği taahhüt ederler.

Türkiye ve Ukrayna, Rusya ve Kafkasya Sovyet Cumhuriyetlerine karşı da muamele-i mütekabile şartıyla aynı taahhütte bulunurlar.

Şurası mukarrerdir ki işbu maddede mezkûr Türkiye arazisi doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin idare-i mülkiye ve askeriyesi tahtında bulunan arazidir.

Madde 7- Tarafeyn-i âkideyn her iki memleketten birinin diğer memleket arazisinde sakin tebaası hakkında en ziyade nail-i müsaade millet muamelesi tatbikine muvafakat ederler. İşbu madde Türkiye'nin müttefiki bulunan Müslüman devletleri tebaaları ile Ukrayna'nın müttefikleri olan Sovyet Cumhuriyetleri tebaalarına ait hukukta tatbik edilmez. İşbu ahkâm ayrı bir mukavelename ile tanzim edilecek olan münasebat-ı ticariye şeraitine tatbik edilmez.

Madde 8- Tarafeyn-i âkideynden birinin taraf-ı diğer arazisinde sakin tebaası mukim oldukları memleket kavanini ile tayin edilmiş olan hukuk ve vezaifin esasatına müsteniden muamele göreceklerdir. Fakat müdafaa-i milliyeye ait kanunlardan ve nizamattan mafuv tutulacaklardır.

Hukuk-ı aileye, verasete ve ehliyet-i hukukiyeye ait mesailde de tarafeyn tebaası işbu madde ahkâmından istisna edileceklerdir. Mevadd-ı mezkûre bir hususi itilâfname akdiyle hallolunacaktır.

Madde 9- Ukrayna 16 Mart 1337 (1921) tarihli Türkiye - Rusya Muahedenamesi'nin Kapitüler tesmiye edilen devletlerin iddia etmiş oldukları uhud-ı atika usulünün keenlemyekün olduğuna dair bulunan 7'inci maddesi ahkâmı ile 13 Teşrinievvel 1337 (1921) tarihli Kars Muahedenamesi'nin üçüncü maddesi ahkâmını tamamıyla kabul ve tasvip eylediğini beyan eyler.

Madde 10- İmkân hasıl olur olmaz telsiz telgraf muhaberatı da dahil olmak üzere posta ve telgraf mukavelâtıyla bir şehbenderlik mukavelenamesinin akdine şüru olunması takarrür etmiştir.

Madde 11- Onuncu maddede mezkûr konsolosluk mukavelenamesinin akdine kadar, tarafeyn-i âkideynden her biri canibinden diğer tarafın sair herhangi bir devlet memurin-i mümasilesinin kabul edildiği şehir ve limanlarıyla ticaret mevakiine tayin edilecek baş şehbender[1], şehbender ve şehbender vekilleri imtiyazat ve memuriyetlerine müteallik hususatta muamele-i mütekabile şartıyla hukuk-ı düvel-i umumî esasatına tevfikan muamele göreceklerdir.

Hiçbir ecnebi konsoloshanesi bulunmayan mahallere konsolos tayini için mevaki-i mezkûrenin ait olduğu tarafın evvelemirde muvafakat etmesi lâzımdır.

Madde 12- İki memleket arasında münasebatın adem-i inkıtaını teminen tarafeyn-i âkideyn sürat-i mümküne ile deniz, şimendifer, telgraf ve saire münakalâtının muhafaza ve tekemmülü ve iki memleket arasında bilâ-müşkülat eşhas ve eşyanın serbesti-i imrarının temini için tedabir-i lâzımeyi müttehiden ittihaz etmeyi taahhüt ederler. Tarafeyn bu bapta Rusya ve Kafkasya Şuralar Cumhuriyetleriyle icap eden suver-i tesviyenin vücuda getirilmesi hususunda müttehiden teşebbüsat-ı lâzımede bulunacaklardır. Şurası mukarrerdir ki ticaret hakkında bir muahede veya mukavele akit olununcaya değin yolcuların ve eşya-i ticariyenin girip çıkmasında memleketeynden her birinde cari kavanin ve nizamat harfiyen tatbik edilecektir.

Madde 13- İktisadî, malî ve sair mukavelâta ait hususata mümkün mertebe yakın bir zamanda şüru edilmesi mukarrerdir.

Madde 14- Tarafeyn-i âkideyn mümkün mertebe kısa bir mühlet zarfında kendi arazileri aksamından olan Karadeniz limanlarında tatbik edilecek tedabir-i sıhhiyeye müteallik olarak müttehiden bir nizamname ihzarını mütekabilen taahhüt ederler.

Madde 15- Tarafeyn-i âkideyn hükûmetleri işbu muahedenamenin imzasını müteakip derhal münasebat-ı muntazama-i diplomasiyenin tesisine şüru edeceklerdir. Millî sancak ile devlet armalarının tavsifatını ve resimlerini o zaman tarefeyn mütekabilen yekdiğerine isal edeceklerdir.

1 Konsolos

Madde 16- İşbu muahede muamele-i tasdikiyeye tabi tutulacaktır. Tasdiknameler muahedenamenin imza edildiği tarihten itibaren üç aylık bir müddet zarfında (Harkof)'ta teati edilecek ve tasdiknamelerin teati edildiği gün muahedename mevki-i mer'iyete vaz' olunacaktır.

Bâlâda münderiç bilcümle ahkâm hakkında bu veçhile takarrür eden itilâfı tasdikan salifü'z-zikr Türkiye ve Ukrayna murahhasları işbu muahedenameyi kendi elleri ile imza ve tahtim etmişlerdir.

İşbu Muahedename Fransız lisanında nüshateyn olarak Ankara'da 1338 ve 1922 Kânunusanisinin ikinci günü tanzim ve imza edilmiştir.

İmza	İmza
Yusuf Kemal	Frounzé

ZABIT CERİDELERİNDEN

Hariciye Vekâleti Vekili Mahmud Celâl Bey (Saruhan) — Efendiler! Bu kabil muahedatın, mecalisçe müzakeresi esnasında tarafeyn münasebat-ı siyasiyesine ait uzun ve mufassal beyanatta bulunmak teamül haline girmiş gibidir. Fakat bendeniz, bilhassa bu muahedede buna lüzum görmediğim için münhasıran arz-ı malûmat etmek istiyorum. Çünkü efendiler, Şark siyasetinin bizim için bir umde-i esasiye olduğunu ve Şark'ta, her fırsattan bi'l-istifade münasebat-ı muhadenet-kâranemizi kemal-i samimiyetle takviye etmek emel ve azminde bulunduğumuzu mükerreren Meclis-i Âlinize arz etmiş ve mâruzâtımız da mükerreren meclisinizin mazhar-ı tasvibi olmuştu.

Ukrayna Muhadenet ve Uhuvvet Ahitnamesi de; Meclis-i Âlinizin evvelce müttefikan tasdik ettiği, Rus Sovyet Muahedenamesinin hemen aynı esasatı ihtiva etmektedir. Binaenaleyh vaziyetin ve takip ettiğimiz esasatın aynı olmasına binaen tafsil-i keyfiyet etmeyerek bu muahedenameyi de bir an evvel tasdik buyurmanızı istirham ediyorum.

شمندوفر خطی دیکر طرفدن اشبو شمندوفر خطندن اعتباراً درت‌وسکز ورست مسافه‌ده کائن خطلرله تحدید ایدیلن مناطقده تورکیه بیوك ملت مجلسی حکومتی (بومسافه خطلری منطق مذکوره خارجنده‌در .) هیچ برنوع استحکامات انشا ایتمه‌مکی وقوة منتظمه بولندیرمه‌مغی تعهد ایدر . فقط سالف‌الذکر مناطقده امن وآسایش واداره‌یی تأمین ایده‌جك قوت بولندیرمق حقنی محافظه ایدر .

مربوط ۳ —

نخجوان اراضیسی

اورمیه کوبی ـ اورادن بر خط مستقیم‌ایله (آآزدایان) استاسیونه (اشبو استاسیون ارمنستان سوسیالیست جمهوریتنه قالمجق) بعده خط مستقیم ایله غربی طاش برون (۳۱٤۲) طاغنه ـ تقسیم میاه خطیله شرقی (طاش برون) طاغنه (٤۱۰۸) جهم درمسنی (یاغارسیك) طاغنك (٦٦۰۷) یاخود (٦٥۸۷) خط تقسیم میاهی تعقیب ایدرك رووونه (بولاق) جنوبندن قطع ایدر . اورادن قدیم اریوان قافقاسنك و « شاروواالاعور » ك حدود اداریه‌سنی تعقیب ایله ٦٦۲۹ راقملی تپه‌دن کومورلی طاغ ٦۸۳۹ و ٦۹۳۰) و اورادن ۳۰۸۰ راقملی تپه‌یه سات طاغ (۷۸٦۸) (کوردقولاق) کوبی ـ غامسور طاغ (۸۱٦۰) ـ ۸۰۲۲ راقملی تپه و (کوك طاغ) (۱۰۲۸۲) واسکی نخجوان قضاسنك شرقی حدود اداریه‌سی .

امضالر	
کاظم قره‌بکر	مرادیان
ولی	بوغوص ماکنزیان
مختار	بهبود
ممدوح شوکت	ث. الیاوا
	آ. سوانیدزه
	هانه تزکی

بیوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی : تاریخ ۱٦ مارت ۱۳۳۸ نومرو ۱٦۲ مقام اجرا وکیلری هیئتی ریاسته

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی: جلد ۸ صحیفه ۲٥٦:۲٦۹

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

خط تقسیم میاهی تعقیباً نهدیلیان باشی (۸۵۱۲) طاغنه واصل اولور . کله تپه (۸٤٦۳) و خرمن تپه (۹۷۰۹) طاغلرندن کچهرك قاسریس ـ سهری (۹٦۸۱) طاغنه‌کلیر و اورادن قورا نهرینه قدر قلاصنعت‌چایی تعقیب‌ایدر. اورادن (قارتاناکه) کوینك شرقه قدر قورا نهری تالوه‌غنی تعقیب‌اورادن (قارا اوغلی) (۷۲۵۹) طاغنك‌خط تقسیم میاهندن کچهرك قورا نهرینی ترك ایدر . اورادن (قوزایین کولی ایکی قسمه آیرهرق (۷۵۸۰) (۷۵٦۰) راقلی تپه‌یه واورادن کوك‌طاغه (۱۹۵۲) واصل اولور . اورادن کورجستان حدودینك نهایت‌بولوب ارمنستان حدودینك باشلادیغی اوچ تپه‌لر (۹۷۸۳) ، واصل اولور . طباقلمه (۹۸۱٦) ـ (۹۰٦۵) راقلی‌تپه‌یه واورادە اردهان قضاسنك اسکی حدودینی ترك‌ایله (بول آق‌بابا) (۹۹۷۳) ویا (۹۹٦۳ ـ ۸۸۲۸ ویا ۸۸۲۷ ـ ۷٦۰۲) طاغلرندن کچر . اورادن بر خط مستقیم اوزرینه (۷۵۱۸) راقلی تپه‌یه وبعده ایپش کوینك شرقندن وبعده قیزیل طاش (۷٤۳۹ ویا ۷٤٤۰) ویا (۷٤۹۰) طاغندن ـ نووی قیزیل طاش کویندن‌کچر . اورادن ، قیزیل طاشدن کچن ارماغی قره‌محدك شمال غربیسنده کائن دیرسکنه‌قدر خط تقسیم میاهی تعقیب ایدرك (دەلاوەرس) (ب . کیملی) (ویتکنیس) کویلرینك شرقنده بولنان (چاەوش بوچای [۱] ارماغنه واصل اولور. وارتانی وباش چورا کل کویلرندن وسالف‌الذکر ارماغی دائما تعقیب ایدرك کیالا ویاخود (قلعه‌لی) نك شمالنده آرپه چاینه واصل اولور . اورادن دائما آرپه‌چای تالوه‌غنی تعقیباً اراسه‌کلیر . اورادن آراس تالوه‌غنی ارمنستان‌حدودینك نهایت بولوب آذربایجان حدودینك باشلادیغی (اورمیه) کوینه قدر تعقیب ایدر . بعده آراس تالوه‌غنی آذربایجان حدودینك نهایت بولدیغی آشاغی قره‌صو منصبنه قدر تعقیب ایدر .

اخطار ـ شوراسی مقرردرکه حدود بالاده کوستریلن ارتفاعلرك خط تقسیم میاهندن کچر .

مربوط ۲ —

شوراسی‌مقرردرکه [۱] نومرولو مربوطده کوسترلدیکی وجهله‌حدود آرپه‌چای و آراس تالوه‌غنی‌تعقیب‌ایده‌جکندن تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی آرپه‌چای حوالیسنده‌یالکز بلوقهاوزلر خطنی‌حال‌حاضرده‌کی کذرکاهی‌اعتباریله (الکساندروپول ـ اریوان) شمندوفرخطندن سکز ومرست مسافه‌یه وآراس حوالیسنده سالف‌الذکرشمندوفر خطندن درت ومرست مسافه‌یه چکمکی تعهد ایدر .

بالاده مذکور حوالیی تحدید ایدن خطلر آرپه‌چای‌منطقه‌سی ایچون برنجی قسمك (آ) و(ب) فقره‌لرنده وآراس منطقه‌سی ایچون ایکنجی قسمده بروجه‌آتی ارائه ایدلمشدر :

۱ ـــ آرپه‌چای منطقه‌سی :

آ ـــ وارتانلینك جنوب شرقیسندن بوزیار (۵۰۹٦) طاغندن اوزون کلیسانك شرقه ۵۰۸۲ ـ ۵۰٤۷ قارمبر ـ وانمك شرقه ـ اوچ تپه‌یه (٦۵۷۸) ویا ۵۵۷۸ آراز اوغلی شرقه و(انی) شرقه ویکی کویك غربنده آرپه چاینه واصل اولور .

ب ـــ آرپه چایی (۵۰۱۹) راقلی تپه‌نك شرقنده ترك ایله دوغربجه (٤۵۸۱) راقلی‌یه ـ قیزیل قلعه‌نك درت یجق ورەست شرقنه وبویا چاینك ایکی ورەست شرقنه بعده دیقورچاینه ـ (دورکه‌چوت) کوینه قدر مذکور ارماغی تعقیب ایدەرك دوغربجه (قاراباغ) خرابه‌لرینك شمالنده آرپه چاینه واصل اولور.

۲ ـــ آراس منطقه‌سی :

(قراباغ) (الیجان) ایله سلیان‌دیز آرالرنده‌کی دوغری خط . برطرفدن (الکساندر وپول ـ اریوان)

[۱] چاموش بوچای ۱۸۸۹ طبعلی خریطه‌ده ذکر ایدلمشدر .

ماده ١٤ ــ متعاقدين اشبو معاهده نامه‌نك امضاسندن اعتباراً آلتى آيلق برمدت ظرفنده ١٩١٨ و ١٩٢٠ سنه‌لرى حربلرى ملتجيلرى حقنده خصوصى برائتلافنامه عقد ايتمكى تعهد ايدرلر .

ماده ١٥ ــ متعاقدينك هربرى اشبو معاهده‌نامه‌نك امضاسى متعاقب درحال ديكرى تبعه‌سى حقنده قافقاس جبهه‌سنده‌كى حرب مناسبتيله ارتكاب ايدلمش اولان جنايات وجنحه‌لرايچون تام برعفوعمومى اعلان ايتمكى تعهدايدرلر.

ماده ١٦ ــ اشبو معاهده نامه‌نك امضاسندن اعتباراً ايكى آيلق برمدت ظرفنده متعاقدين ايچلرندن برينك اراضيسنده بولنان عسكرى وسيويل اسراى قديمه‌نك متقابلاً وطنلرينه اعاده‌سنه موافقت ايدرلر .

ماده ١٧ ــ مملكتلرى آره‌سنده‌كى مناسباتك عدم انقطاعنى تأميناً طرفين متعاقدين سرعت ممكنه ايله‌شمندوفر تلغراف وسائر مناقلاتك محافظه وتكملى وبلا مشكلات اشخاص وامتعه‌نك سربستىٔ امرارينك تأمينى ايچون تدابير لازمه‌يى متحداً اتخاذ ايتمكى تعهد ايدرلر . مع هذا شوراسى مقرردركه بوتجارك وامتعه‌نك كيروب چيقمه‌سنده متعاقدينك مملكتلرندن هربرنده بوبابده جارى قوانين ونظامات حرفياً تطبيق ايديله‌جكدر.

ماده ١٨ ــ متعاقدين ممكتار آره‌سنده‌كى مناسبات دوستانه‌يى تشييد ايچون مقتضى مناسبات تجاريه‌نك تأسيس واقتصادى، مالى وسائر مسائلك حلى مقصديله اشبو معاهده‌نامه‌نك امضاسنى متعاقب تفليسده درحال علاقه‌دار مملكتلر ممثللرندن متشكل برقوميسيون طوپلانه‌جقدر.

ماده ١٩ ــ طرفين متعاقدين اشبو معاهده نامه‌نك امضاسندن اعتباراً اوچ آيلق برمدت ظرفنده‌قونسولوسلق مقاوله‌لرى عقد ايتمكى تعهد ايدرلر .

ماده ٢٠ ــ تورکيه، ارمنستان، آذربايجان وكورجستان حكومتلرى آره‌سنده عقد ايديلن اشبو معاهده‌نامه تصديقه‌تابع طوتيله‌جقدر. تصديقنامه‌لرك تعاطيسى ممكن اولديغى قدر قيصه برمدت‌ظرفنده اريوانده وقوع بوله‌جقدر. معاهده‌نامه‌نك امضاسنى متعاقب درحال مرعى‌الاجرا اوله‌جق اولان ٦ ،١٤، ١٥، ١٦، ١٨، ١٩ نجى ماده‌لرمستثنا اولمق اوزره اشبو معاهده‌نامه تصديقنامه‌لرك تعاطيسندن اعتباراً موقع مرعيته وضع اولنه‌جقدر . تصديقاً للمقال سالف‌الذكر مرخصلر اشبو معاهده‌نامه‌يى امضا وتختيم ايتمشلردر .

اشبو معاهده نامه ١٣ تشرين اول ١٣٣٧ (١٩٢١) تاريخنده قارصده بش‌نسخه اوله‌رق تنظيم ايدلمشدر .

مربوط ــ ١ ــ

تورکيه‌نك شمال شرقى حدودى (روس اركان‌حربيه‌سنك $\frac{1}{210000}$ مقياسنده يعنى بر پوس = بش وه‌رستى كوسترمك اوزره تنظيم اولنان خريطه‌سنه نظراً) بروجه‌آتى تثبيت اولنمشدر :

قره‌دكز ساحلنده سارپ قريه‌سى و مارادیدى قريه‌سنك شمالنده بولنان ٧٠ u يه دوغرو ــ قارشالوار(٥٠١٤) طاغى خط تقسيم مياهندن ــ و مارادیدى قريه‌سنك شمالنده جوروخى قطع ايدر . اوردن سايااور قريه‌سى شمالى ــ كديز متا طاغى (٧٠٥٢) قواكيه طاغى ــ قاوتاره‌يى قريه‌سى ــ مه‌دژبينا طاغنك خط تقسيم مياهى ــ كه رەن‌كه‌سور طاغى (٦٤٦٨) ــ قوردا طاغنك (٧٩١٠) خط تقسيم مياهنى تعقيباً قره‌بت شارشه‌لسكى طاغى ذروه‌سنك قسم غربيسندن اسكى آرتوين قضاسنك حدود ادارية قديمه‌سنه واصل اولور . شاوشه‌لسكى طاغى خط تقسيم مياهندن كچه‌رك صارى چاى قره عيسالى (٨٤٧٨) طاغنه واصل اولور . قيوراسكى بوغازى ــ بورادن‌اسكى آردهان قضاسنك حدود ادارية قديمه‌سى اولان قاتى طاغنه كلير . اوردن شماله توجه ايله تليل (غرمانى) (٨٣٥٨) طاغنه ــ آردهان قضاسنك عين حدودينى تعقيباً (بادەل) قريه‌سنك شمال شرقيسنده پوسقوف چاينه واصل اولور و بو ايرماغى جنوبه دوغرى چانجاق قريه‌سنك تپه‌سنه قدر تعقيب ايدر . اوراده بو ايرماغى ترك ايله

ماده ۷ — تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی ایله کورجستان شورالر سوسیالیست جمهوریتی حکومتی محدود مناطق اهالیسنك مختلط برقومیسیون طرفندن کرك ، انضباط وامور صحیه خصوصلرنده وضع ایدیله‌جك نظامات مساعده‌کارانه‌یه رعایت ایتمك شرطیله حدودی کچمه‌لرینی تسهیل ایده‌جکلرینی تعهدایدرلر .

ماده ۸ — تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی ایله کورجستان شورالر جمهوریتی حکومتی ایکی مملکتك محدود حوالیسی اهالیسنك حدودك دیکر طرفنده کائن قیشلق ویازلق مرعالردن استفاده ایتمکی ضرورتی نظر دقته آلهرق اهالیٔ مذکوره‌یه حیوانلرینی حدوددن کچیرمك ومعتاد مرعالردن استفاده ایتمك حقنی بخش ایتمکی قبول ایدرلر. حدودك مروری آسانلشدیرمه تطبیق ایدیله‌جك کرك معاملاتیله‌تدابیرانضباطیله وصحیه وسائره مختلط برقومیسیون طرفندن تعیین ایدیله‌جکدر.

ماده ۹ — بتون ملتلرك معاملات تجاریه‌سی ایچون بوغازلرك آچیق طوتلماسی وبونلردن سربستیٔ مروری تامین ضمننده تورکیه ایله کورجستان قرەدکز وبوغازلرك تابع اولەجغی قواعد بین‌الملك احضار قطعیه‌نی ساحلدار دولتلرك مرخصلرندن مرکب اولەرق بالآخره تشکل ایده‌جك برقونفرانسه تودیع خصوصنده متحد لافکاردرلر.

شوقدرکه مذکور قونفرانسدن صادر اولەجق مقررات تورکیه‌نك حاکمیت مطلقه‌سنه ونورکیه ایله پایختی اولان استانبولك امنیتنه بر کونا خلل ایراث ایدمه‌مه‌سی شرطدر.

ماده ۱۰ — متعاقدین اراضیلری اوزرنده دیکر مملکتك یاخود آنك اراضیسنك بر قسمنك وظیفهٔ حکومتی درعهده ادعاسنده بولنان تشکیلات وهیئتك تشکلی ویا اقامتی کذلك دیکر مملکته قارشی مجادله مقصدنده بولنان هیئتك اقامتی تجویز ایتمه‌مکی تعهد ایدرلر . شو راسی مقرردرکه اشبو ماده‌ده آنفاً ذکر ایدیلن تورکیه اراضیسی تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتنك دوغریدن دوغریيه ادارهٔ ملکیه وعسکریه‌سی آلتنده بولنان اراضیدر .

ماده ۱۱ — متعاقدینك هربرینك دیکری اراضیسنده اقامت ایدن تبعه‌سی معفو طوتیله‌جقلری مدافعهٔ ملیه‌یه متعلق قوانین مستثنا اولمق اوزره مقیم اولدقلری مملکت قوانینندن متولد حقوق ووظائف اساسیه‌سنه توفیقاً معامله کوره‌جکلردر . متقابلاً تبعه‌نك حقوق عائلیه ، وراثه و اهلیت حقوقیه‌یه عائد مسائل دخی اشبو ماده احکامندن مستثنا اولوب مواد مذکوره بر ائتلافنامهٔ مخصوص ایله حل اولنه‌جقدر .

ماده ۱۲ — متعاقدین ایجلریندن هربرینك دیکری اراضیسنده ساکن تبعه‌سنه اك زیاده نائل مساعده ملت معامله‌سی تطبیق ایده‌جکلردر .

بوماده شورالر جمهوریتلرینك کندی اراضیلرنده دیکر متفق روس شورالر جمهوریتلری وطنداشلرینه بخش ایتدکلری حقوق ایله تورکیه طرفندن کندیسك متقفلری اولان مسلمان دولتلری تبعه‌سنه بخش ایدیلن حقوقی اصلا استهداف ایتمز .

ماده ۱۳ — ۱۹۱۸ سنه‌سندن‌اول روسیه اقسامندن‌ایکن اوزرلرنده تورکیه‌نك حق حاکمیتی تأیید‌ایدیلن اراضی سکنه‌سی تورك تابعیتندن چیقمق ایستدکلری تقدیرده اشیا واموالرینی دیاخود بونلرك اثمان مالغه‌سنی برلکده آلهرق تورکیه‌یی سربستجه ترك ایتمك صلاحیتنی حائز اولەجقلردر . عین وجهله حق متبوعیتی تورکیه طرفندن کورجستانه ترك ایداش اولان اراضی سکنه‌سی‌ده کورجی تابعیتندن چیقمق ایسته‌دکلری تقدیرده اشیاواموالرینی ویا بوتونرك اثمان مالغه‌سنی برلکده آلهرق کورجستانی ترك ایتمکه صلاحیتدار اولەجقلردر .

بالاده‌کی فقراتده مذکور اهالی موضوع بحث اولان‌اراضیی ترك ایتمك خصوصنده‌کی آرزولرینی علی‌الاصول بیه‌بردکلری تاریخدن اعتباراً خدمت عسکریه‌لرنده برآیلق تأجیلدن مستفید اولەجقلردر.

ماده ۲ ــ متعاقدین ایجلرندن بریسنه (کرهاً قبول ایتدیرمك) ایستهیلهجك هیچ بر معاهدهٔ صلحیه ویادیکر بر سند بین‌المللی طانیمامق خصوصنده متحدالفکردرلر . بوائتلاف موجبنجه ارمنستان، آذربایجان وگورجستان شورالری سوسیالیست حکومت جمهوریهلری تورکیایه تعلق ایدوبده حال حاضرده بویوك ملت مجلسی طرفندن تمثیل ایدیلن تورکیه حکومت ملیهسنك طانیمادیغی هیچ بربین‌الملل سندی طانیمامغی قبول ایدرلر. اشبو معاهدهده مذکور «تورکیه» تعبیریله استانبولده منعقد عثمانلی مجلس مبعوثانی طرفندن تنظیم ونشر واعلان وبالجمله دولتلرله مطبوعاته تبلیغ اولنان ۲۸ کانون ثانی ۱۳۳۶ (۱۹۲۰) تاریخلی میثاق ملینك احتوا ایتدیکی اراضی قصد ایدلمشدر.

تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی دخی ارمنستان ، آذربایجان وگورجستانه تعلق ایدوب بومملکتلرك الیوم ارمنستان ، آذربایجان وگورجستان شورالری طرفندن تمثیل ایدیلن حکومتلرنجه طانیمایان هیچ بربین‌الملل سندی طانیمامغی قبول ایلر .

ماده ۳ ــ ارمنستان ، آذربایجان وگورجستان شورالر سوسیالیست حکومت جمهوریهلری قابیتولاسیونلر اصولنك هرمملکتك انکشافمایسنك سربستی جریانی وحقوق حکمرانیسنك استعمال تامیله قابل تألیف اولمادیغنی بالتصدیق تورکیهده بواصول ایله (هرهانکی برصورتله مناسبتدار اولان هرنوع معاملاتك) وحقوقك اجرا واستعمالی کان لم یکن وملغا عد ایدرلر .

ماده ٤ ــ تورکیهنك شمال شرقی حدودی (روس ارکان حربیهسنك $\frac{1}{210000}$ مقیاسندهکی بر بارمق بش وه‌رسنلك مسافه ــ خریطه‌سنه نظراً) بحرسیاه ساحلنده کائن (سارپ) قریه‌سندن باشلایارق کدیس تپا طاغی ــ شاوشت داغی خط تقسیم میاهی ــ قانی داغندن کچن اوزادن دائما قارص واردهان سنجاقلرینك شمالی حدود اداریهٔ قدیمه‌سنی وآرپه چای آراس تالوه‌غنی تزئی قره‌صو منبعنه قدر تعقیب ایدن خط ایله تعیین ایدلمشدر .

(حدودك تفصیلاتی وبوکا متفرع مسائل ایجون ۱و۲ نومرولو ملفوفلرله طرفین متعاقدینجه ممضی مربوط خریطه‌یه مراجعت) متن معاهده‌ایله خریطه آره‌سنده عدم‌توافق حالنده متن معاهده خریطه‌یه ترجیح ایدیلهجکدر. روسیه سوسیالیست فده‌راتیف شورالر حکومت جمهوریه‌سنك برممثلنکده اشتراکیله مساوی مقداردهٔ اعضالردن مرکب مختلط برتحدید حدود قومیسیونی اراضی اوزرنده حدودی تفرعاتیله تثبیت و تقریره و حدود اشارتلرینی وضعه مأموردر . (درت نومرولو ملفوف خریطه)

ماده ٥ ــ تورکیه حکومتی ایله ارمنستان وآذربایجان شورالر حکومتلری اشبو معاهده‌نامه‌نك اوچ نومرولی ملفوفنده تصریح ایدیلن حدودلر داخلنده اولمق اوزره نخجوان منطقه‌سنك آذربایجان حمایه‌سنده مختار بر اراضی تشکیل ایتمسی خصوصنده متحدالفکردرلر .

ماده ٦ ــ تورکیه اولا ــ اشبو ماده‌ده تخصیص وتعیین اولنان محللر اهالیسی، هرجماعتك دینی وحرفی حقوقی تأمین ایده‌جك واسع برمختاریت اداریه‌یه نائل اولمق ومذکور محللره اهالینك آرزولرینه موافق بر اصول تصرف اراضی ادخالنه امکان بخش ایتمك، ثانیاً ــ باطوم لیمانی طریقیله تورکیه‌یه ادخال ویا تورکیه‌دن اخراج اولنه‌جق بالجمله مواد ایله اشیای تجاریه‌نك کمرك رسمنه تابع طوتلیه‌رق بلامشکلات و موانع بالجمله رسوم وتکالیفدن معاف اولهرق سربست برصورتده امراری حقی، هرنوع مصارف خصوصیه‌دن مستثنی اولهرق باطوم لیمانندن استفاده حقیله برلکده تورکیه‌یه تأمین ایدلمك شرطیله ، باطوم لیمان وشهرینك واشبو معاهده‌نك دردنجی ماده‌سنده کوسترپلن حدودك شمالنده بولنان وباطوم لواسنه عائد اولان اراضینك حق متبوعیتی کورجستانه ترکه رضا کوسترر .

بو ماده‌نك تطبیقی ایجون اشبو معاهده‌نك امضاسنی متعاقب درحال علاقه‌دار طرفلرك ممثللرندن مرکب برقومیسیون تشکیل ایدیلهجکدر .

تورکیه ، ارمنستان ، آذربایجان و کورجستان معاهده‌نامه‌سی حقنده قانون

نو - و
۲۰۷

ماده ۱ — تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتیله ارمنستان ، آذربایجان ، کورجستان سوسیالیست شورالر جمهوریتلری حکومتلری آره‌سنده بیك اوچ یوز اوتوز یدی سنه‌سی تشرین اولنك اون اوچنجی کونی قارصده عقد وامضا اولنان معاهده‌نامه بویوك ملت مجلسنجه قبول وتصدیق ایدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانونك اجراسنه اجرا وکیللری هیئتی مأموردر .

۱۶ مارت ۱۳۳۸ و۱۷ رجب ۱۳٤۰

قارص معاهده‌نامه‌سی ترجمه‌سی

ملتلرك اخوتی اساسنی واقوامك کندی مقدراتی سربستجه تعیین ایتمك حقنی طانیمقده متحد وآره‌لرنده دائما مناسبات صمیمانه ومنافع متقابلهیه مستند روابط حقیقیهٔ دوستانه‌نك جایکیر اولدیغنی کورمك آرزوسیله متحسس اولان برطرفدن تورکیه بویوك‌ملت مجلسی حکومتی دیکر طرفدن ارمنستان، آذربایجان وکورجستان‌سوسیالیست شورالرحکومت جمهوریه‌لری روسیه‌سوسیالیست فه‌ده‌راتیف‌شورالر حکومت جمهوریه‌سنك‌ده اشترا کیله برمخادنت معاهده‌نامه‌سی عقدی‌ایچون مذاکراته ابتداره قرار ویرمشلر وبوخصوصده ، تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی بویوك ملت مجلسنده ادرنه مبعوثی وشرق جبهه‌سی قوماندانی کاظم قره بکر پاشا و بویوك ملت مجلسنده بوردور مبعوثی ولی وسابق نافعه مستشاری مختار وتورکیه‌نك آذربایجان ممثلی ممدوح شوکت بکلری ،

ارمنستان سوسیالیست شورا حکومت جمهوریه‌سی خارجیه قومیسری اسکناز مرادیان وداخلیه قومیسری بنوص ماکیزیانی ،

آذربایجان سوسیالیست شورا حکومت جمهوریه‌سی دولت مراقبه‌سی خلق قومیسری بهبود شاه تخنسکی ،

کورجستان سوسیالیست شورا حکومت جمهوریه‌سی حربیه وبحریه قومیسری شالوا ایلیاوا وخارجیه ومالیه قومیسری آلکساندر سوایندزه‌یی ،

روسیه سوسیالیست فه‌ده‌راتیف شورالر حکومت جمهوریه‌سی له‌تونیا ممثلی ژاق خالسکی‌یی مرخص تعیین ایتمشلردر . مرخصین مشارالیهم اصولنه موافق کورولن صلاحیتنامه‌لرینی بعدالتعاطی مواد آتیه‌یی تحت قراره آلمشلردر .

ماده ۱ — تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی وارمنستان ، آذربایجان وکورجستان سوسیالیست شورالر حکومت جمهوریه‌لری متعاقدینك الیوم اقسام ممالکندن‌بولنان اراضی اوزرنده‌مقدماحق حاکمیتلرینی استعمال ایتمش اولان حکومتلر آراسنده متقرر ومارالذکر اراضی‌یه متعلق معاهدات ایله حکومات ثالثه بینده منعقد جنوبی قافقاسیه جمهوریتلرینه تعلق ایدن معاهداتی کأن‌لم‌یکن عد ایدرلر . موسقوواده ۱۶ مارت ۱۹۲۱-۱۳۳۷ تاریخنده امضا ایدیلن تورك-روس معاهده‌نامه‌سنك بوماده حکمندن مستثنا اولدیغی مقرردر .

TÜRKİYE, ERMENİSTAN, AZERBAYCAN VE GÜRCİSTAN MUAHEDENAMESİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
207	16/3/1338 (1922)	Tarih: 16/3/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; milletlerin barış içerisinde yaşamaları ve kendi kaderlerinin kendileri tarafından serbestçe tayin etme hakkını tanımak için Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ile Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan Sosyalist Şûralar Cumhuriyetleri Hükûmetleri arasında imzalanan anlaşmanın uygun bulunması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetiyle Ermenistan, Azerbaycan, Gürcistan Sosyalist Şuralar Cumhuriyetleri Hükûmetleri arasında bin üç yüz otuz yedi senesi Teşrinievvelinin on üçüncü günü Kars'ta akit ve imza olunan Muahedename Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

KARS MUAHEDENAMESİ TERCÜMESİ

Milletlerin uhuvveti esasını ve akvamın kendi mukadderatını serbestçe tayin etmek hakkını tanımakta müttehit ve aralarında daima münasebat-ı samimane ve menafi-i mütekabileye müstenit revabıt-ı hakikiye-i dostanenin cay-gîr olduğunu görmek arzusuyla mütehassis olan bir taraftan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti diğer taraftan Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan Sosyalist Şûralar Hükûmet-i Cumhuriyetleri Rusya Sosyalist Federatif Şuralar Hükûmet-i Cumhuriyesi'nin de iştirakıyla bir Muhadenet Muahedenamesi akdi için müzakerata iptidara karar vermişler ve bu hususta, Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti Büyük Millet Meclisinde Edirne Mebusu ve Şark Cephesi Kumandanı Kâzım Karabekir Paşa ve Büyük Millet Meclisinde Burdur Mebusu Veli ve Sabık Nafia Müsteşarı Muhtar ve Türkiye'nin Azerbaycan Mümessili Memduh Şevket Beyleri,

Ermenistan Sosyalist Şura Hükûmet-i Cumhuriyesi Hariciye Komiseri İskinaz Muradyan ve Dâhiliye Komiseri Bogos Makizyan'ı,

Azerbaycan Sosyalist Şura Hükûmet-i Cumhuriyesi Devlet Murakabesi Halk Komiseri Behbut Şah Tahtineski'yi,

Gürcistan Sosyalist Şura Hükûmet-i Cumhuriyesi Harbiye ve Bahriye Komiseri Şalva İlyava ve Hariciye ve Maliye Komiseri Aleksandr Sıvanidze'yi,

Rusya Sosyalist Federatif Şuralar Hükûmet-i Cumhuriyesi Letonya Mümessili Jak Halski'yi murahhas tayin etmişlerdir. Murahhasîn-i müşarünileyhim usulüne muvafık görülen salâhiyetnamelerini bade't-teati mevadd-ı âtiyeyi taht-ı karara almışlardır.

Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ve Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan Sosyalist Şuralar Hükûmet-i Cumhuriyeleri müteakidînin elyevm aksam-ı memalikinden bulunan arazi üzerinde mukaddema hakk-ı hakimiyetlerini istimal etmiş olan Hükûmetler arasında mütekarrer ve marü'z-zikir araziye müteallik muahedat ile Hükûmat-ı salise beyninde münakit Cenubî Kafkasya Cumhuriyetlerine taallûk eden muahedatı keenlemyekün addederler. Moskova'da 16 Mart 1921 - 1337 tarihinde imza edilen Türk - Rus Muahedenamesi'nin bu madde hükmünden müstesna olduğu mukarrerdir.

Madde 2- Müteakîdin içlerinden birine (kerhen kabul ettirmek) istenilecek hiç bir muahede-i sulhiye veya diğer bir sened-i beynelmileli tanımamak hususunda müttehidü'l-fikirdirler. Bu itilâf mucibince Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan Şuraları Sosyalist Hükûmet-i Cumhuriyeleri Türkiye'ye taallûk edip de halihazırda Büyük Millet Meclisi tarafından temsil edilen Türkiye Hükûmet-i Milliyesinin tanımadığı hiç bir beynelmilel senedi tanımamayı kabul ederler. İşbu muahedede mezkûr "Türkiye" tabiriyle İstanbul'da münakit Osmanlı Meclis-i Mebusanı tarafından tanzim ve neşir ve ilân ve bilcümle devletlerle matbuata tebliğ olunan 28 Kânunusani 1336 (1920) tarihli Misak-ı Milli'nin ihtiva ettiği arazi kastedilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti dahi Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan'a taallûk edip bu memleketlerin elyevm Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan Şuraları tarafından temsil edilen hükûmetlerince tanınmayan hiç bir beynelmilel senedi tanımamayı kabul eyler.

Madde 3- Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan Şuralar Sosyalist Hükûmet-i Cumhuriyeleri kapitülasyonlar usulünün her memleketin inkişaf-ı millisinin serbesti-i cereyanı ve hukuk-ı hükümranisinin istimal-i tammıyla kabil-i telif olmadığını bi't-tasdik Türkiye'de bu usul ile (Herhangi bir suretle münasebattar olan her nev' muamelatın) ve hukukun icra ve istimalini keenlemyekün ve mülga addederler.

Madde 4- Türkiyenin Şimalişarkî hududu (Rus Erkân-ı Harbiyesinin 1/210000 mikyasındaki bir parmak beş verstlik mesafe haritasına nazaran) Bahr-i Siyah sahilinde kâin

(Sarp) karyesinden başlanarak Kedis Meta Dağı – Şavşet Dağı hatt-ı taksim-i miyahı – Kanı Dağı'ndan geçen, oradan daima Kars ve Ardahan sancaklarının Şimalî hududu idariye-i kadimesini ve Arpa çay Aras talvegini, Nizni Karasu membaına kadar takip eden hat ile tayin edilmiştir.

(Hududun tafsilâtı ve buna müteferri mesail için bir ve iki numaralı melfuflarla tarafeyn-i müteakideynce mümza merbut haritaya müracaat) metn-i muahede ile harita arasında adem-i tevafuk halinde metn-i muahede haritaya tercih edilecektir.

Rusya Sosyalist Federatif Şuralar Hükûmet-i Cumhuriyesi'nin bir mümessilinin de iştirakıyla müsavi miktarda azalardan mürekkep muhtelit bir tahdid-i hudut komisyonu arazi üzerinde hududu teferruatıyla tespit ve takrire ve hudut işaretlerini vaz'a memurdur (Dört numaralı melfuf harita).

Madde 5- Türkiye Hükûmeti ile Ermenistan ve Azerbaycan Şuralar Hükûmetleri işbu muahedenamenin üç numaralı melfufunda tasrih edilen hudutlar dahilinde olmak üzere Nahçıvan mıntıkasının Azerbaycan himayesinde muhtar bir arazi teşkil etmesi hususunda müttehidü'l-fikirdirler.

Madde 6- Türkiye evvelâ - işbu maddede tahsis ve tayin olunan mahaller ahalisi, her cemaatin dinî ve harsî hukukunu temin edecek vasi bir muhtariyet-i idariyeye nail olmak ve mezkûr mahallere ahalinin arzularına muvafık bir usul-i tasarrufu arazi ithaline imkân bahşetmek, saniyen Batum Limanı tarikiyle Türkiye'ye ithal veya Türkiye'den ihraç olunacak bilcümle mevad ile eşya-yı ticariyenin gümrük resmine tabi tutulmayarak bilâ-müşkülat ve mevani bilcümle rüsum ve tekâliften muaf olarak serbest bir surette imrarı hakkı, her nev' masarif-i hususiyeden müstesna olarak Batum Limanı'ndan istifade hakkıyla birlikte Türkiye'ye temin edilmek şartıyla, Batum liman ve şehrinin ve işbu muahedenin dördüncü maddesinde gösterilen hududun şimalinde bulunan ve Batum livasına ait olan arazinin hakk-ı metbuiyetini Gürcistan'a terke rıza gösterir.

Bu maddenin tatbiki için işbu muahedenin imzasını müteakip derhal alâkadar tarafların mümessillerinden mürekkep bir komisyon teşkil edilecektir.

Madde 7- Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetiyle Gürcistan Şuralar Sosyalist Cumhuriyeti Hükûmeti hemhudut menatık ahalisinin muhtelit bir komisyon tarafından gümrük, inzibat ve umur-ı sıhhiye hususlarında vaz' edilecek nizamat-ı müsaadekâraneye riayet etmek şartıyla hududu geçmelerini teshil edeceklerini taahhüt ederler.

Madde 8- Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ile Gürcistan Şuralar Cumhuriyeti Hükûmeti iki memleketin hemhudut havalisi ahalisinin hududun diğer tarafında

kâin kışlık ve yazlık mer'alardan istifade etmeleri zaruretini nazar-ı dikkate alarak ahali-i mezkûreye hayvanlarını huduttan geçirmek bermûtat mer'alardan istifade etmek hakkını bahşetmeyi kabul ederler. Hududun müruru esnasında tatbik edilecek gümrük muamelâtıyla tedabir-i inzıbatiye ve sıhhiye ve saire muhtelit bir komisyon tarafından tayin edilecektir.

Madde 9- Bütün milletlerin muamelât-ı ticariyesi için boğazların açık tutulması ve bunlardan serbesti-i müruru temin zımnında Türkiye ile Gürcistan Karadeniz ve Boğazların tabi olacağı kavaid-i beynelmilelin ihzar-ı kat'isini sahildar devletlerin murahhaslarından mürekkep olarak bilâhare teşekkül edecek bir konferansa tevdi hususunda müttehidü'l-efkârdırlar. Şu kadar ki mezkûr konferanstan sadır olacak mukarreratın Türkiye'nin hakimiyet-i mutlakasına ve Türkiye ile payitahtı olan İstanbul'un emniyetine bir gûna halel iras edememesi şarttır.

Madde 10- Müteakidîn arazileri üzerinde diğer memleketin yahut onun arazisinin bir kısmının vazife-i hükûmeti deruhte iddiasında bulunan teşkilât ve heyetin teşekkülünü veya ikametini kezalik diğer memlekete karşı mücadele maksadında bulunan heyetin ikametini tecviz etmemeyi taahhüt ederler. Şurası mukarrerdir ki işbu maddede anifen zikredilen Türkiye arazisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin doğrudan doğruya idare-i mülkiye ve askeriyesi altında bulunan arazidir.

Madde 11- Müteakidînin her birinin diğeri arazisinde ikamet eden tebaası mafuv tutulacakları müdafaa-i milliyeye müteallik kavanin müstesna olmak üzere mukim oldukları memleket kavanininden mütevellit hukuk ve vezai-i esasiyesine tevfikan muamele göreceklerdir. Mütekabilen tebaanın hukuk-ı aileye, verasete ve ehliyet-i hukukiyeye ait mesail dahi işbu madde ahkâmından müstesna olup mevadd-ı mezkûre bir itilâfname-i mahsus ile hallolunacaktır.

Madde 12- Müteakidîn içlerinden birinin diğeri arazisinde sakin tebaasına en ziyade nail-i müsaade millet muamelesi tatbik edeceklerdir.

Bu madde Şuralar Cumhuriyetlerinin kendi arazilerinde diğer müttefik Rus Şûralar Cumhuriyetleri vatandaşlarına bahşettikleri hukuk ile Türkiye tarafından kendisinin müttefikleri olan Müslüman devletleri tebaasına bahşedilen hukuku asla istihdaf etmez.

Madde 13- 1918 senesinden evvel Rusya aksamından iken üzerlerinde Türkiye'nin hakk-ı hakimiyeti teyit edilen arazi sekenesi Türk tabiiyetinden çıkmak istedikleri takdirde eşya ve emvallerini veyahut bunların esman-ı baliğasını birlikte alarak Türkiye'yi serbestçe terk etmek salâhiyetini haiz olacaklardır. Aynı veçhile hakk-ı metbuiyeti Türkiye tarafından Gürcistan'a terk edilmiş olan arazi sekenesi de

Gürcü tabiiyetinden çıkmak istedikleri takdirde eşya ve emvallerini veya bunların esman-ı baliğasını birlikte alarak Gürcistan'ı terk etmeye salâhiyettar olacaklardır.

Balâdaki fıkaratta mezkûr ahali mevzubahis olan araziyi terk etmek hususundaki arzularını alelûsul bildirdikleri tarihten itibaren hizmet-i askeriyelerinde bir aylık tecilden müstefit olacaklardır.

Madde 14- Müteakidîn işbu muahedenamenin imzasından itibaren altı aylık bir müddet zarfında 1918 ve 1920 seneleri harpleri mültecileri hakkında hususi bir itilâfname akdetmeği taahhüt ederler.

Madde 15- Müteakidînden her biri işbu muahedenamenin imzasını müteakip derhal diğeri tebaası hakkında Kafkas Cephesi'ndeki harp münasebetiyle irtikâp edilmiş olan cinayat ve cünhalar için tam bir afv-ı umumî ilân etmeyi taahhüt ederler.

Madde 16- İşbu muahedenamenin imzasından itibaren iki aylık bir müddet zarfında müteakidîn içlerinden birinin arazisinde bulunan askerî ve sivil üsera-yı kadimenin mütekabilen vatanlarına iadesine muvafakat ederler.

Madde 17- Memleketleri arasındaki münasebatın adem-i inkıtaını teminen tarafeyn-i müteakideyn sürat-i mümküne ile şimendifer telgraf ve sair münakalâtın muhafaza ve tekemmülü ve bilâ-müşkülat eşhas ve emtianın serbesti-i imrarının temini için tedabir-i lâzımeyi müttehiden ittihaz etmeyi taahhüt ederler. Maahaza şurası mukarrerdir ki yolcuların ve emtianın girip çıkmasında müteakidînin memleketlerinden her birinde bu bapta cari kavanin ve nizamat harfiyen tatbik edilecektir.

Madde 18- Müteakidîn memleketler arasındaki münasebat-ı dostaneyi teşyit için muktezi münasebat-ı ticariyenin tesis ve iktisadî, malî vesair mesailin halli maksadıyla işbu muahedenamenin imzasını müteakip Tiflis'te derhal alâkadar memleketler mümessillerinden müteşekkil bir komisyon toplanacaktır.

Madde 19- Tarafeyn-i müteakideyn işbu muahedenamenin imzasından itibaren üç aylık bir müddet zarfında konsolosluk mukaveleleri akdetmeyi taahhüt ederler.

Madde 20- Türkiye, Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan Hükûmetleri arasında akdedilen işbu muahedename tasdika tabi tutulacaktır. Tasdiknamelerin teatisi mümkün olduğu kadar kısa bir müddet zarfında Erivan'da vuku bulacaktır. Muahedenamenin imzasını müteakip derhal mer'iyyü'l-icra olacak olan 6, 14, 15, 16, 18, 19'uncu maddeler müstesna olmak üzere işbu muahedename tasdiknamelerin teatisinden itibaren mevki-i mer'iyete vaz' olunacaktır. Tasdikan li'l-makal salifü'z-zikr murahhaslar işbu muahedenameyi imza ve tahtim etmişlerdir. İşbu muahedename 13 Teşrinievvel 1337 (1921) tarihinde Kars'ta beş nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Merbut: 1- Türkiyenin şimalişarkî hududu (Rus Erkân-ı Harbiyesinin 1/210000 mikyasında yani bir pus = beş versti göstermek üzere tanzim olunan haritasına nazaran) bervech-i âti tespit olunmuştur.

Karadeniz sahilinde Sarp karyesi ve Maradidi karyesinin şimalinde bulunan u. v ye doğru Karşalvar (5,014) Dağı hatt-ı taksimi miyahından - ve Maradidi karyesinin şimalinde Çoruh'u kat' eder. Oradan Sayaur karyesi şimalini Kediz Meta Dağı (7052) Kovakya Dağı - Kavtareyi karyesi - Medizibna Dağı'nın hatt-ı taksim-i miyahi -Kerenkesür Dağı (6468) - Korda Dağı'nın (7910) hatt-ı taksimi miyahını takiben Karabet Şavşetski Dağı zirvesinin kısm-ı garbisinden eski Artvin kazasının hudud-ı idariye-i kadimesine vasıl olur. Şavşetski dağı hatt-ı taksim-i miyahından geçerek Sarıçay Karaisalı (8478) Dağı'na vasıl olur. Kıvraski Boğazı - buradan eski Ardahan kazasının hudud-ı idariye-i kadimesi olan Kannı Dağı'na gelir. Oradan şimale teveccüh ile Telil (Garmani) (8357) Dağı'na - Ardahan kazasının aynı hududunu takiben (Badel) karyesinin şimalişarkisinde Poskof çayına vasıl olur ve bu ırmağı cenuba doğru Çancak karyesinin tepesine kadar takip eder. Orada bu ırmağı terk ile hatt-ı taksim-i miyahı takiben Edilyan Başı (8512) Dağı'na vasıl olur. Kelletepe (8463) ve Harmantepe (9709) Dağlarından geçerek Kasris - seri (9681) Dağı'na gelir ve oradan Kura Nehri'ne kadar Klasamet Çayı'nı takip eder. Oradan (Kartanake) köyünün şarkına kadar Kura Nehri talvegini takip oradan (Karaoğlu) (7259) Dağı'nın hatt-ı taksim-i miyanından geçerek Kura Nehri'ni terk eder. Oradan (Kozabin) Gölü'nü iki kısma ayırarak (7580) (7560) rakımlı tepeye ve oradan Gökdağ'a (1952) vasıl olur. Oradan Gürcistan hududunun nihayet bulup Ermenistan hududunun başladığı Üçtepeler (9783)'e vasıl olur. Tabakale (9816) - 9065) rakımlı tepeye ve orada Ardahan kazasının eski hududunu terk ile (Bolakbaba) (9973) veya (9963 - 8828 veya 8827 - 7602) dağlarından geçer. Oradan bir hatt-ı müstakim üzerine (7518) rakımlı tepeye ve badehu İbiş köyünün şarkından ve badehu Kızıltaş (7439 veya (7440) veya (7490) dağından - Novi Kızıltaş köyünden geçer. Oradan, Kızıltaş'tan geçen ırmağı Karamehmed'in şimaligarbisinde kâin dirseğine kadar hatt-ı taksim-i miyahı takip ederek (Delavers) (B. Kimli) (Vitkinis) köylerinin şarkında bulunan (Çamuşbuçay) (1) ırmağına vasıl olur. Vartanlı ve Baş Çoragel köylerinden ve salifü'z-zikir ırmağı daima takip ederek Kiyala veyahut (Kaleli)'nin şimalinde Arpaçayı'na vasıl olur. Oradan daima Arpaçay talvegini takiben Aras'a gelir. Oradan Aras talvegini Ermenistan hududunun nihayet bulup Azerbaycan hududunun başladığı (Urmiye) köyüne kadar takip eder. Badehu Aras talvegini Azerbaycan hududunun nihayet bulduğu Aşağı Karasu munsabına kadar takip eder.

İhtar - Şurası mukarrerdir ki hudut bâlâda gösterilen irtifaların hatt-ı taksim-i miyahından geçer.

Merbut: 2- Şurası mukarrerdir ki(*) [1] numaralı merbutta gösterildiği veçhile hudut Arpaçay ve Aras talvegini takip edeceğinden Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti Arpaçay havalisinde yalnız Blokhavzlar hattını halihazırdaki güzergâhı itibarıyla (Aleksandropol - Erivan) şimendifer hattından sekiz verst mesafeye ve Araş havalisinde salifü'z-zikr şimendifer hattından dört verst mesafeye çekmeyi taahhüt eder.

Bâlâda mezkûr havaliyi tahdit eden hatlar Arpaçay mıntıkası için birinci kısmın (A) ve (B) fıkralarında ve Aras mıntıkası için ikinci kısım da bervech-i âti irae edilmiştir:

1. Arpaçay mıntakası:

A) Vartanlı'nın cenubışarkisinden Bozyar (5096) Dağı'ndan Uzun Kilise'nin şarkına 5082-5047 Karmir – Vang'ın şarkına – Üçtepe'ye (6578) veya 5578 Arazoğlu şarkına ve (Ani) şarkına ve Yeniköy'ün garbında Arpaçayı'na vasıl olur.

(*)Çamuşbuçay 1889 tabılı haritada zikredilmemiştir.

B) Arpaçayı'nı (5019) rakımlı tepenin şarkında terk ile doğruca (4581) rakımlıya – Kızılkale'nin dört buçuk verst şarkına ve Boyaçalı'nın iki verst şarkına badehu Digor çayına - (Düzgeçut) köyüne kadar mezkûr ırmağı takip ederek doğruca (Karabağ) harabelerinin şimalinde Arpaçayı'na vasıl olur.

2. Aras mıntıkası:

(Karabağ) (Elican) ile Süleymandız aralarındaki doğru hat. Bir taraftan (Aleksandropol - Erivan) şimendifer hattı diğer taraftan işbu şimendifer hattından itibaren dört ve sekiz verst mesafede kâin hatlarla tahdit edilen menatıkta Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti (bu mesafe hatları menatık-ı mezkûre haricindedir) hiç bir nev' istihkâmat inşa etmemeyi ve kuvve-i muntazama bulundurmamayı taahhüt eder. Fakat salifü'z-zikr menatıkta emn ü asayiş ve idareyi temin edecek kuvvet bulundurmak hakkını muhafaza eder.

—— • ——

Merbut: 3-

Nahçıvan Arazisi

Urmiye köyü - Oradan bir hatt-ı müstakim ile (Arazdayan) İstasyonu'na (İşbu istasyon Ermenistan Sosyalist Cumhuriyetine kalacak) badehu hatt-ı müstakim ile garbı Taşburun (3142) Dağı'na – taksim-i miyah hattı ile şarkı (Taşburun)

Dağı'na (4108) Cehennem Deresi'ni (Yağarsik) Dağı'nın (6607) yahut (6587) hatt-ı taksim-i miyahını takip ederek Rovne (Bolak) cenubundan kateder. Oradan Kadim Erivan Kafkasının ve «Şarurvalagüz» ün hudud-ı idariyesini takip ile 6629 rakımlı tepeden Kömürlüdağ (6839 veya 6930) ve oradan 3080 rakımlı tepeye Sayatdağ (7868) (Kürtkulak) köyü – Gamsordağ (8160) - 8022 rakımlı tepe ve (Gökdağ) (10282) ve Eski Nahçıvan kazasının şarkî hudud-ı idariyesi.

İmzalar

Kazım Karabekir	Murad Muradyan
Veli	Bogos Magnezyan
Muhtar	Behbud
Memduh Şevket	Ş. İlyava
	A. Sevanidze
	Haneteski

ZABIT CERİDELERİNDEN

Hüseyin Avnî Bey (Erzurum) — İşte efendiler o mazlum akidesinden, içtihadından mesul Türk Milleti birtakım caniler, gaddarlar elinde her gün yakılıyordu. Kazandığımızı bize yedirmemek, kazandığımızdan istifade ettirmemek istediler. Memleketlerimizde biten çiçekleri koklanmaz ettiler. Efendiler, bize bir şeyi lâyık görüyorlar; o da amelelik. Kendilerine lâyık gördükleri şey de efendilik idi. Bizi esir yapmak, memleketimizi parçalamak için koşuyorlardı. O vakit efendiler muahede kelimesinin namı altına alamayacağım o hod-be-hod yaptıkları Sevr paçavrasını bize gönderdiler. Burada Türk Milleti, Rusların o duygusu gibi kendisi de duydu. Hayır, benim de yaşamak hakkım var. Bu memleket benimdir. Efendilik varsa bana aittir, dedi. Efendiler, bu milletlerin ikisini tabiat kavuşturdu. O sayede ve o tazyikin tesiriyle bu iki millet elele verdiler ve cihana büyük bir inkılâp kapısı açtılar. Demin bir arkadaşımın söylediği gibi ben de tekrar edeceğim. 16 Mart o meşum gün. Fakat o sene nihayetinde yeni bir devir başlar. İşte 16 Mart tarihinden beri bizi yakmak, yıkmak isteyen milletlere ilan ediyoruz ki 16 Mart günü bu millet daimi esaretten kurtulmak için kendi hemfikri olan Ruslarla elele vermiş ve diğer müttefiki bulunan milletlerle muahedesini yapmış. İşte bugün o düğünü yapıyoruz efendiler. (Alkışlar) Biz de hakka hürmet eden ve her milletin kendi içerisinden inkişafını arzu eden bir milletiz. Mukaddes sancağımızı nerelere götürdü isek, zulüm yapmadık; biz götürmedik. Fıtrî olan hakperestliğimiz dolayısıyla ecnebi milletler koşa koşa bize geldi. Bayrağımızı milletler kendi ülkelerine diktiler. İşte bu milletin seciyesine yakışan bu idi.

قوجه‌قفا اوغلی ابراهیمك بقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفویته دائر قانون

نومرو
۲۰۸

ماده ۱ — قتل ماده‌سندن‌دولایی صورت قطعیه‌ده‌اون‌یش سنه کورهك جزاسنه محکوم اولوب الیوم قسطمونی حبسخانه‌سنده محبوس بولنان دورکانی ناحیه‌سنك بل اووه‌جق قریه‌سندن قوجه‌قفااوغلی ابراهیمك مملولیت دائمه‌یه مبتلا اولمسنه مبنی بقیهٔ مدت جزائیه‌سی عفو ابدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۶ نیسان ۱۳۳۸ و ۸ شعبان ۱۳۴۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۸ نیسان ۱۳۳۸	۳٤۰	اجراوکیلری هیئتی ریاسته
		۳٤۱	عدلیه وکالته

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۱۸	۲۲۹:۲۳۰
	۱۹	۷:۸

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

KOCAKAFAOĞLU İBRAHİM'İN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
208	6/4/1338 (1922)	Tarih: 8/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; adam öldürme suçundan 15 sene kürek cezasına mahkûm edilen Kocakafaoğlu İbrahim'in hastalığı nedeniyle kalan süresinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Katl maddesinden dolayı suret-i katiyede on beş sene kürek cezasına mahkûm olup elyevm Kastamonu Hapisanesinde mahpus bulunan Devrekâni nahiyesinin Belovacık karyesinden Kocakafaoğlu İbrahim'in maluliyet-i daimeye müptela olmasına mebni bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Katl maddesinden dolayı suret-i katiyede 15 sene kürek cezasına mahkûm olup Kastamonu Hapishanesinde mahpus bulunan merkez vilâyete tâbi Devrekani nahiyesinin Belovacık karyesinden Kocakafaoğlu İbrahim'in makam-ı vilâyete vâki olan müracaatı üzerine meclis-i idare-i vilâyetçe tanzim kılınan mazbatada halecan-ı kalb-i şedide müptelâ olduğu vilâyet heyet-i sıhhiyesinin raporundan müsteban olduğu gibi esasen pek müsin olduğu cihetle affı muvafık olacağı beyan edilmesine ve Kastamonu Heyet-i Sıhhiyesi tarafından bade'l-muayene verilen raporda merkumun maluliyet-i daimesi tasdik edilmekte olup Tıbb-ı Adlî Müessesesi Müdüriyetinin mütalâası dahi bu zeminde bulunmasına mebni müddet-i bakiyye-i cezaiyesinin affı muvafık-ı nefsü'l-emir olacağı mütalâa kılınmakla bu bapta bervech-i zir iki maddelik kanun lâyihası kaleme alınmıştır.

علی کیری اوغلی علینك بقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفوینه دائر قانون

نومرو
۳٤۷

ماده ۱ — قتل ماده‌سندن دولایی صورت قطعیه‌ده اون‌بش سنه کورمك جزاسنه محکوم والیوم قسطمونی حبسخانه‌سنده محبوس آیجیلر محله‌سندن علی کیری اوغلی علینك معلولیت دائمه‌سنه مبنی بقیهٔ مدت حزائیه‌سی عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

٦ نیسان ۱۳۳۸ و ۸ شعبان ۱۳٤۰

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۸ نیسان ۱۳۳۸	۳٤۲	اجراوکیلری هیئتی ریاستنه
	۳٤۳	عدلیه وکالتنه

مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۱۸	٤۳۲ : ٤۳۰
۱۹	۷

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

ALİKİRİOĞLU ALİ'NİN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
209	6/4/1338 (1922)	Tarih: 8/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; adam öldürme suçundan 15 sene kürek cezasına mahkûm edilen Alikirioğlu Ali'nin hastalığı nedeniyle kalan süresinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Katl maddesinden dolayı suret-i kat'iyede on beş sene kürek cezasına mahkûm ve elyevm Kastamonu Hapishanesinde mahpus Ayıcılar Mahallesi'nden Alikirioğlu Ali'nin malûliyet-i daimesine mebni bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Katl maddesinden dolayı suret-i katiyede 15 sene kürek cezasına mahkûm olup elyevm Kastamonu Hapishanesinde mahpus bulunan Ayıcılar Mahallesi'nden Ali Kirioğlu Ali'nin müddet-i bakiyye-i cezaiyesinin affı istirhamına dair istidası üzerine meclis-i idare-i vilâyetçe tanzim kılınan mazbatada esbab-ı sıhhiyesinden dolayı affı muvafık olacağı beyan edilmesine ve etıbba-yı mütaaddide tarafından bade'l-muayene verilen raporda merkumun maluliyeti daimesi zikir ve tasdik edilmekte olup Tıbb-ı Adlî Müessesesi Müdüriyetinin mütalâası da bu merkezde bulunmasına mebni merkumun bakiyye-i müddet-i cezaiyesinin affı muvafık-ı nefsü'l-emr olacağı mütalâa kılınmış olmakla bu bapta bervech-i zir iki maddelik kanun lâyihası tanzim kılınmıştır.

امراض اوغلی حسنك بقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفوینه دائر قانون

نومرو
۲۱۰

ماده ۱ — قتل ماده‌سندن دولایی صورت قطعیه‌ده اون بش‌سنه کورك جزاسنه محکوم اولوب الیوم قسطمونی حبسخانه‌سنده محبوس زونغولداغك علی‌قریه‌سندن امراض اوغلی حسنك معلولیتنه مبنی بقیهٔ مدت جزائیه‌سی عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ — اشبوقانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۶ نیسان ۱۳۳۸ و۸ شعبان ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك‌ملت‌مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۸ نیسان ۱۳۳۸	۳٤۹	اجراوکیلری هیئتی ریاستنه
		۳٤۵	عدلیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندن مذاکرات فهرستی :	۱۸	٤۲۹
	۱۹	۸

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

EMRAZOĞLU HASAN'IN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
210	6/4/1338 (1922)	Tarih: 8/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; adam öldürme suçundan 15 sene kürek cezasına mahkûm edilen Emrazoğlu Hasan'ın hastalığı nedeniyle kalan süresinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Katl maddesinden dolayı suret-i kat'iyede on beş sene kürek cezasına mahkûm olup elyevm Kastamonu Hapishanesinde mahpus Zonguldak'ın Ali karyesinden Emrazoğlu Hasan'ın malûliyetine mebni bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Cerh ve katl maddesinden dolayı suret-i katiyede 15 sene kürek cezasına mahkûm olup Kastamonu Hapishanesinde mahpus bulunan Zonguldak'ın Ali karyesinden Emrazoğlu Hasan'ın maluliyetine mebni mazhar-ı af olması istirhamını havi Kastamonu vilâyetine ita eylediği istida üzerine meclis-i idare-i vilâyetçe tanzim kılınan mazbatada merkumun pek müsin bulunmakla beraber maluliyeti de vilâyet heyet-i sıhhiyesinin raporundan müsteban olmasına mebni affı muvafık olacağı beyan edilmesi ve bi'l-muayene Kastamonu Heyet-i Sıhhiyesi tarafından verilen raporda da merkumun müptelâ olduğu illet dolayısıyla hapishanede temdid-i ikameti caiz olmadığı zikir ve izah olunması ve Tıbb-ı Adlî Müessesesi Müdüriyetinin mütalâası da bu merkezde bulunması hasebiyle merkumun bakiyye-i müddet-i cezaiyesinin affı muvakıf-ı nefsü'l-emr olacağı mütalâa kılındığından bu bapta bervech-i zir iki maddelik kanun lâyihası kaleme alınmıştır.

خارجیه وکالتی بودجه‌سنه وظیفهٔ مخصوصه ایله اوقرایتایه کیده‌جك هیئتك مصارف سفریه وضروریه‌سنه قارشولق اولمق اوزره ضم اجراسی حقنده قانون

نومرو
۲۱۱

ماده ۱ — وظیفهٔ مخصوصه ایله اوقرایتایه کیده‌جك هیئتك مصارف سفریه وضروریه‌سنه قارشولق اولمق اوزره ۱۳۳۸ سنه‌سی خارجیه بودجه‌سنه فصل مخصوص اولهرق یدی بیك بشیوز لیرالق تخصیصات اعطا اولنمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مریی‌الاجرادر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه خارجیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۸ نیسان ۱۳۳۸ و ۱۰ شعبان ۱۳۴۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك‌لات مجلس ریاستندن تبلیغی:	۹ نیسان ۱۳۳۸	۳۰۲	لیجه وکیللری هیئتی ریاستنه
		۳۰۳	خارجیه وکالتنه
		۳۰۴	مالیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۱۹	۴۲،۴۳،۴۴،۴۶،۴۸،۶۳،۶۴

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر: ۲۲۷

HARİCİYE VEKÂLETİ BÜTÇESİNE VAZİFE-İ MAHSUSA İLE UKRAYNA'YA GİDECEK HEYETİN MASARİF-İ SEFERİYE VE ZARURİYESİNE KARŞILIK OLMAK ÜZERE ZAM İCRASI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
211	8/4/1338 (1922)	Tarih: 9/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; özel görevle Ukrayna'ya gidecek heyetin masraflarına karşılık olmak üzere 1922 senesi Hariciye bütçesine yedi bin beş yüz liralık tahsisat konulması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Vazife-i mahsusa ile Ukrayna'ya gidecek heyetin masarif-i seferiye ve zaruriyesine karşılık olmak üzere 1338 senesi Hariciye bütçesine fasl-ı mahsus olarak yedi bin beş yüz liralık tahsisat ita olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Hariciye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbatası

Vazife-i mahsusa ile Ukrayna'ya gidecek heyetin masarif-i seferiye ve zaruriyesine karşılık olmak üzere on beş bin liralık tahsisat itasına dair Heyet-i Vekileden mevrut lâyiha-i kanuniye mütalâa ve tetkik olundu. Bu bapta cereyan eden müzakerat neticesinde takarrür eden hususat bervech-i zirdir.

1. Bu heyetin refakatine tercüman ve kâtipten yalnız birinin kâfi bulunduğu anlaşıldığından heyete ayrıca kâtip tefrikine ve bunun için masarif ihtiyarına mahal görülemedi.

2. Bu heyete azimet ve avdette memleket hududuna kadar elyevm mer'i olan Harcırah Kanunu dairesinde harcırah itası tensip olundu.

3. Memalik-i ecnebiye de bulunmaları zaruri olan müddetçe reise, sefir-i kebirlere elyevm âzami olarak şehrî verilmekte bulunan beş yüz liralık tahsisatın bir günlüğü olarak takriben on yedi liradan da fazla olmak üzere yevmiye yirmi, azalara buna kıyasen on beş ve tercümana da yevmiye on lira verilmesi münasip görüldü.

4. Hükûmetin tahmini vecihle ziyafet masarifi mukabili olarak iki bin yüz lira kabul ve ihtiyaten müteferrik bazı masarifat karşılığı olmak üzere de dokuz yüz lira ilâve olundu. İzahat-ı mâruzaya göre heyetin umum masarif-i seferiye ve zaruriye karşılığı olarak kabul olunan masarif yedi bin beş yüz liradan ibaret olmakla bu baptaki madde-i kanuniye ona göre bi't-tadil takdim kılınmıştır.

Ali Şükrü Bey (Trabzon) — Efendim! Muvazene-i Maliye Encümeninde bu kanun müzakere edilirken bendeniz de hazır bulunuyordum. Yapılan hesap zannederim ki pek asgari bir hesaptır. Sonra bir heyet gidiyor. Heyetin reisi veyahut âzası, hepsi birer oda tutacaklar, otellerde ve odada kalacaklarmış gibi hesap yapılmıştır. Bendeniz zannediyorum ki heyetin ayrıca bir salonu ve sairesi olacak, hulâsa-i kelâm onlar alelade bir yolcu gibi değildirler. Fevkalâde hatır ve hayale gelmeyen masarif ihtiyarına mecbur olabilirler. Onun için evvelce Londra'ya giden heyete, bilâhare Hariciye Vekili Beyefendi'ye giderken verilen paranın nazar-ı dikkate alınmalı ve ona göre o nispette demiyorum mâkul bir nispette para verilmelidir. Olabilir ki bu para az gelir. Olabilir ki Heyet-i Muhtereme, Muvazene-i Maliye Encümeninin tayin ettiği miktarı kabul eder. Fakat masarif-i fevkalâde olmak üzere ve bilâhare hesabını vermek üzere biraz daha para vermek iktiza eder. Ne olacağı belli olmaz. Sonra efendim; Rusya ile bura arasında muhabere edilemez. Para göndermek, para almak imkânı yoktur. Ve zordur. Yani heyetin orada mahcup ve fena vaziyette kalmaması için rica ederim bunu biraz daha tezyit edelim. Herhalde masarif-i melhuzeye mukabil olmak üzere ve gelindiği vakit, hesabı görülmek üzere bir miktar zammedilsin efendim. (Doğru sesleri)

Hüseyin Avni Bey (Erzurum) — Efendiler! Ben şahsım dolayısıyla bu işte zihniyet meselesini nazar-ı dikkate aldım. Avrupa'ya giderken o eski zihniyetlerle şık gezilecekmiş, elbise yapacakmış, bu varit değildir. Ruslar beşerî bir inkılâp yapıyorlar. Bizim çarıklarla giden heyetimize hürmet ederler. Biz Ruslarla eğer öyle nümayişle, debdebe ile görüşeceksek ben o münasebeti bugünden keserim.

حرب عمومی اثناسنده قری اهالیسنه ذمت قید اولنان اعشارك صورت جبایتی حقنده قانون

نومرو
۲۱۲

ماده ۱ — حرب عمومی اثناسنده قانون مخصوصه توفیقاً قری اهالیسنه عیناً ذمت قیداولنان اعشارك سنه‌لری ایلول رایحیله اعاشه فیأتلرندن دون اولان مقیاس اوزرینه بدله تحویل ایتدیریلن بقایاسی ۱۳۳۸ سنه‌سی ایلول رایحنه کوره تحقق ایده‌جك بدل ایله سنه‌لری اعاشه فیأتی اوزرندن متحقق بدلدن دون اولانه بالتحویل نقداً ویاخود مدیونلرك اختیارینه کوره عیناً استیفا اولنور.

ماده ۲ — استیلا کورن محللرده قری اهالیسنه کرك عیناً وکرك بدلاً ذمت قید اولنان اعشار بقایاسنك بعدالاستخلاص مذکور قراده موجود بولنان اهالیدن آنجق کندیلرینه حصهٔ دین استیفا اولنه‌رق متباقیسی ممتنع التحصیل عد اولنور.

ماده ۳ — برنجی وایکنجی ماده‌لر موجبنجه کرك عیناً وکرك نقداً بورجلرینی فی‌الحال تأدیه‌یه مقتدر اولامیانلرك تحصیل دینی وقت حصاده قدر تأجیل اولنور.

ماده ٤ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مریٔ الاجرادر.

ماده ٥ — اشبو قانونك اجراسنه مالیه وکیلی مأموردر.

۸ نیسان ۳۳۸ و ۱۰ شعبان ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۹ نیسان ۱۳۳۸	۳۰۰	اجرا وکیلری هیئتی ریاسته
		۳۰٦	مالیه وکالته

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۱۹	٤٦:٤٨٤٦٢:٦٣

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

HARB-İ UMUMÎ ESNASINDA KURÂ AHALİSİNE ZİMMET KAYIT OLUNAN AŞARIN SURET-İ CİBAYETİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
212	8/4/1338 (1922)	Tarih: 9/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Birinci Dünya Savaşı sırasında köylere ait aşar vergisi toplanamadığından köylülere geçmişe dönük çıkartılan vergi borcunun hafifletilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Harb-i Umumî esnasında kanun-ı mahsusuna tevfikan kurâ ahalisine aynen zimmet kaydolunan aşarın seneleri eylül rayiciyle iaşe fiyatlarından dûn olan mikyas üzerine bedele tahvil ettirilen bakayası 1338 senesi Eylül rayicine göre tahakkuk edecek bedel ile seneleri iaşe fiyatı üzerinden mütehakkık bedelden dûn olanına bi't-tahvil nakden veyahut medyunların ihtiyarına göre aynen istîfa olunur.

Madde 2- İstilâ gören mahallerde kurâ ahalisine gerek aynen ve gerek bedelen zimmet kayıt olunan aşar bakayasının bade'l-istihlâs mezkûr kurada mevcut bulunan ahaliden ancak kendilerine hisse-i deyn istîfa olunarak mütebakisi mümteniü't-tahsil addolunur.

Madde 3- Birinci ve ikinci maddeler mucibince gerek aynen ve gerek nakden borçlarını filhal tediyeye muktedir olamayanların tahsil-i deyni vakt-i hasada kadar tecil olunur.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

B. M. M. Riyaset-i Celilesine

Harb-i Umumi içindeki senelere ait aşar-ı ayniye bakayasının aynen tesviyesi kabil olamaması dolayısıyla ait olduğu seneler rayicine göre tahsil edilmesi, İstanbul Hükûmetince taşra memurin-i

maliyesine tebligat icra edilmişti. Ahali-i kurânın duçar oldukları perişaniyet zimmetlerini tesviyeye imkân bırakmadığından nakden dahi tahsili kabil olamamıştı. Bu defa bakayanın tahsiline germiyet verildiği ve hatta işbu zimematın tahsili için ellerindeki emvalin ve çift hayvanatının da haczedildiğinden daire-i intihabiyemizce şikâyet ve Meclis-i Celilinizden istitaf edilmektedir. Matlubat-ı hazinenin tahsiline teşebbüs edilmesine bir şey denilemez ise de hükûmetin beher kilesini iaşe için ahaliden altmış kuruşa mübayaa ettiği zehair esmanının zürradan üç yüz kuruş üzerinden tahsil edilmesi adalet ile kâbil-i tevfik değildir. Hükûmet-i Milliyenin teşekkülünde kavanin-i mevcudenin mer'iyeti ahkâmı cari olmasına Meclis-i Âlinizce karar verilmiş ise de İstanbul Hükûmetinin akıl ve mantık hilâfındaki her bir emrinin icrasına teşebbüs edilerek ızrar-ı ahali cihetine gidilmesinin muvafık olmadığı Maliye Vekâletine bildirilmiş ise de evamir-i mevcude hilâfına hareket edemeyeceğini beyan buyurmuşlardır. Şu halde zürraın vaziyet-i hazırası, ihtiyacat-ı şedidesi nazar-ı dikkate alınmayarak her türlü cebir ve zor ile yalnız menafi-i maliyenin teminine hasr-ı faaliyet edilmesi ve hukuk-ı ahalinin hariç ez-hesap tutulması halk hükûmetiyle kâbil-i telif olmadığı itikadındayız. Binaenaleyh zehair-i ayniyeden zimmeti, olanların zimmetleri ya aynen veyahut hâlihazır rayice göre tahsil edilerek ve ellerinde hububat bulunmayan ve tesviye-i deyne imkân bulunmayan fukara-yı zürraın borçlarının da vakt-i hasada talik suretiyle izhar-ı adalet edilmesi hususunun Maliye Vekâletine emir ve tebliğ buyurulmasını arz ve teklif eyleriz.

قارص ـ آردهان ـ بورچیقا ـ خوپه طریقنك طرق عمومیه میانه ادخالنه دائر قانون

نومرو
۲۱۳

ماده ۱ ـ [قارص ـ آردهان ـ بورچیقا ـ خوپه] طریقی طرق عمومیه میانه‌ادخال اولنمشدر.
ماده ۲ ـ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .
ماده ۳ ـ اشبو قانونك اجرای احکامنه نافعه ومالیه‌وکیللری مأموردر .

۱۱ نیسان ۱۳۳۸ و ۱۳ شعبان ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستدن تبلیغی :	۱۲ نیسان ۱۳۳۸	۳۸۳	اجراوکیللری هیئتی‌ریاسته
		۳۸٤	نافعه وکالته
		۳۸۵	مالیه وکالته

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۱۹	۱۲۸:۱۳۰
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :		

KARS - ARDAHAN - BORÇKA - HOPA TARİKİNİN TURUK-I UMUMİYE MEYANINA İTHALİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
213	11/4/1338 (1922)	Tarih: 12/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Kars, Ardahan, Borçka ve Hopa'yı birbirlerine bağlayan yolların yapılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- (Kars - Ardahan - Borçka - Hopa) tariki turuk-ı umumiye meyanına ithal olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Nafia ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

B. M. M. Riyaseti Celilesine

Lâzistan Mebusu Esad Bey ile rüfekasının (Kars, Ardahan, Borçka, Hopa) yollarının turuk-ı umumiye meyanına ithaline dair olup Lâyiha Encümeninden encümenimize muhavvel bulunan teklif-i kanunileri tezekkür edildi. Ahiren anavatana iltihak eden Elviye-i Selâsenin bilhassa iktisaden merbut bulundukları Batum'un Gürcistan'a terki üzerine Kars, Ardahan, Artvin livalarının yegâne mahreci artık Hopa Limanı olmuştur. Bu limanın ehemmiyet-i siyasiye ve iktisadiye ve askeriyesi derkârdır. Binaenaleyh Batum Limanı'nın öte tarafta kalması hasebiyle zikrolunan livalara mahrec-i yegâne halini alan Hopa Limanı'na musil yolların da acilen turuk-ı umumiye meyanına ithalleriyle cihet-i askeriyenin elinde bulunan amele taburlarının yardımı ile ve mümkün mertebe süratle inşaları hem askerî hem iktisadi nükat-ı nazardan ve bilhassa öteden beri Batum ile muamele icrasına melûf

olup şimdiye kadar müşkül bir vaziyette kalan Elviye-i Selâse halkının temin-i menafii ve celb-i kulubu itibarıyla elzemdir. Esasen Kars'tan Borçka'ya kadar şose yolu mevcud olup yalnız Ardahan ile Çam arasında yirmi kilometrelik tesviye-i türabiye ikmal kılınarak buradan Zülfice'ye kadar takriben kırk kilometrelik yol yeniden yapılacaktır. Böyle küçük aksamın ikmal-i inşa ve yekdiğerine vasılları sayesinde son derece ehammiyeti haiz bir şebeke-i turukun yani Trabzon ve Hopa tarikiyle hatta Erzurum ve Erzincan'a kadar Şark yollarımızın tamamiyeti temin kılınmış olacaktır. Ayrıca Şark Cephesi Kumandanlığında Borçka - Hopa yolunun inşa ve tamirine muavenet etmek üzere dört yüz kişilik bir amele taburu tahrik eylediği dahi anlaşıldığından encümenimiz mezkûr yolların turuk-ı umumiye meyanına ithalini ve meselenin ehemmiyetine binaen müstaceliyet kaydıyla müzakeresini müttefikan kabul etmiştir.

Nafia Encümeni Mazbata Muh. İsmail Subhi Bey (Burdur) — Bu mazbatayı sizin önünüze sevk etmekten maksat Kâzım Karabekir Paşa oraya bir amele taburu sevk etmektedir. Zaten bu yol kısmen inşa edilmiş gibidir. Cüzi bir kısmı vardır. Mevsim-i inşaat geçmeden bunun acilen yapılması lâzımdır. Ora halkının maişeti âdeta bu yol sayesinde temin edilecektir. Bir misâl arz edeyim; Hopa'da tuz yedi kuruş iken içeride yarım liraya satılıyor, ahali fevkalâde zaruret ve müzayaka içerisindedir. Yollar kapalıdır. Binaenaleyh bunun müstacelen şimdi müzakeresini teklif ediyorum.

Şevket Bey (Bayezid) — Memleket acından ölüyor. İki satırlık bir lâyiha-i kanuniye var, yol nerede, milletin açlığı nerededir? Milletin açlığına yol bir çare olacak mıdır? Milletin açlığı hakkındaki teklifin mi müstaceliyetle müzakeresi lâzım, yoksa yolun mu? İki defa müstaceliyet kararı verilmiş, Muvazene-i Maliyeden çıkmıştır. Bir maddelik bir tekliftir.

بایزید لواسنه ادخال اولنه‌جق ذخائر حقنده قانون

نومرو
۲۱٤

ماده ۱ ــ ایراندن بایزید لواسنه ادخال اولنه‌جق ذخائردن آغستوس غایه‌سنه‌قدر یالکز گمرك رسوم اصلیسی استیفا قلنه‌جقدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ‌نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه وداخلیه وکیللری مأموردر .

۱۱ نیسان ۱۳۳۸ و ۱۳ شعبان ۱۳٤۰

بیوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۱۲ نیسان ۱۳۳۸	۳۸٦	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه
	۳۸۷	مالیه وکالتنه
	۳۸۸	داخلیه وکالتنه

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۱۹	۱۳۱:۱۳۷

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

BAYEZİD LİVASINA İTHAL OLUNACAK ZEHAİR HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
214	11/4/1338 (1922)	Tarih: 12/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; kıtlık nedeniyle Bayezid livasının (Doğubeyazıt) vergi muafiyetiyle İran'dan tahıl ithal edebilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- İran'dan Bayezid livasına ithal olunacak zehairden ağustos gayesine kadar yalnız gümrük rüsum-ı aslisi istîfa kılınacaktır.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icray-yı ahkâmına Maliye ve Dâhiliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Riyaset-i Celileye

Elyevm Bayezid'den ve Belediye Riyasetinden aldığım telgrafta kasabada açlık bütün şiddetiyle hüküm-ferma olduğu ve fukara sınıfı kasaphanelerde zebhedilen hayvanat kanıyla temin-i hayat eylemekte oldukları gösteriliyor. Gerçi İran'dan zahire ithali iktisat nokta-i nazarından gayr-i muvafık ise de ihtiyaç-ı kati ve şedit karşısında mahdut bir miktar için iktisat düşüncesi varit olmayacağından evvelce Meclis-i Âlice de tasvip buyurulan on bin kilo buğday ve dakikin gümrük resminden istisna suretiyle İran'dan celp ve ithali zımmında işbu lâyiha-i kanuniyenin müstacelen müzakeresini arz ve teklif ederim.

Maliye Vekili Hasan Bey (Trabzon) — Trabzon Valisi Hazım Bey idaresinde oralarda tetkikat icrası için memur edilen bir heyet vardı. Oradan aldığımız son telgraflarda mevadd-ı iaşe hususunda

bilhassa Iğdır ve Kulp kazalarında fevkalâde açlık hüküm-ferma olduğu ve buraya da zahire başlıca İran'dan geldiği, ağustos gayesine kadar buraya zahire celp edebilmek için Gümrük Kanunundaki fazla rüsumun tatbik edilmemesi talep ediliyor. Bunun için zaten Heyet-i Âliyenize bir madde-i kanuniye ile müracaat edecektim. Bendeniz, bunun oraya da teşmilini ve müstacelen bu kanunun müzakeresine geçilmesini teklif ederim. Çünkü orada açlık vardır. Başka yerden geçinmelerinin imkânı yoktur.

سیغاره کاغدلری ، کبریت وقاو قوطولرینك استهلاك رسمنه دائر ۱۲ و ۱٤ مارت ۱۳۳٤ تاریخلی قانونره مذیل قانون

نومرو
۲۱۰

ماده ۱ ــ سیغاره کاغدی وکبریت وقاو قوطولرینك استهلاك رسمنه دائر ــ ۱۲ و ۱٤ مارت ۱۳۳٤ تاریخلی قانونلرك بش وآلتنجی ماده‌لرنده ذکر اولنان احکام مصادره مفسوخدر . آلتنجی ماده موجبنجه مقدار معیندن هرالله ویاآلتمشه‌قدر کسور فضه‌لر ایچون برمثل‌استهلاك رسمی استیفا والیدن نقصان قوطولرك بهری ایچون بشر ودفترلرك بهری ایچون اونر غروش جزای‌نقدی اخذ اولنور .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ‌نشرندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانون احکامنك اجراسنه مالیه وکیلی مأموردر .

۱۵ نیسان ۱۳۳۸ و ۱۷ شعبان ۱۳٤۰

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۱٦ نیسان ۱۳۳۸	٤۲٤	احراوکبلری هیئتی ریاستنه
	٤۲۵	مالیه‌وکالتنه

مجلس‌ضبط جریده‌لرندمکی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۱۹	۱۷٤:۱۷٦

اشبوقانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر : ۳۲٤٤۹۰۵۵۸

SİGARA KÂĞITLARI, KİBRİT VE KAV KUTULARININ İSTİHLÂK RESMİNE DAİR 12 VE 14 MART 1334 TARİHLİ KANUNLARA MÜZEYYEL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
215	15/4/1338 (1922)	Tarih: 16/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; sigara kâğıdı, kibrit ve kav kutularından alınan istihlak resminin (tüketim vergisinin) artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Sigara kâğıdı ve kibrit ve kav kutularının istihlâk resmine dair 12 ve 14 Mart 1334 tarihli kanunların beş ve altıncı maddelerinde zikrolunan ahkâm-ı müsadere mefsuhtur. Altıncı madde mucibince miktar-ı muayyenden her elli veya altmışa kadar küsur fazlalar için bir misil istihlâk resmi istîfa ve elliden noksan kutuların beheri için beşer ve defterlerin beheri için onar kuruş ceza-yı nakdi ahzolunur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanun ahkâmının icrasına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Maliye Vekili Hasan Bey (Trabzon) — Kibrit kabil-i inhisar mıdır? Değil midir? Kibritin taht-ı inhisara alınması kabil olduğu ve hattâ faydalı bulunduğu birçok memalik-i mütemeddinede kibritin taht-ı inhisarda bulunmasıyla sabittir. Bendeniz kibritin derhal dâhilde imaline teşebbüs edecek değilim. Bittabi kibriti mamul olarak tedarik ve tevzi edeceğim. Yalnız muamelât-ı inhisariyenin mevki-i tatbika konması birtakım istihzarat-ı evveliyeyi intaç eder. Binaenaleyh bu mesele evvelemirde sermaye meselesidir. Saniyen stokların bedelâtının tesviyesi meselesidir. Binaenaleyh kanunun tarih-i neşrinden itibaren ve içinde bulunduğumuz ahval ve şerait-i iktisadiye ile derhal inhisara geçmek belki biraz müşküldür.

علاوةً ۳۰ دن فضله اولان بهر طون ایچون ۱۰ غروش ، ۱۰۰ طون مافوق اولان مراکبدن ۱۴۵۰ غروشه علاوةً ۱۰۰ دن فضله اولان بهر طون ایچون بش غروش .

صافره رسمی

تورکیه لیمانلرندن سفائنك آلهجغی صافره‌نك بهر طونه‌سندن ۱۰۰ غروش رسم آلنور .

شهریه

لیمانلرده ایشلهین رومورکور ، استیمبوط ، طراق ، ماکینه ودوبه‌سندن شهری ۱۰۰۰ غروش رسم آلنور .

بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغ :

تاریخ	نومرو	مقام
۱۶ نیسان ۱۳۳۸	۴۲۱	اجراوکیلری هیئتی ریاستنه
	۴۲۲	مدافعهٔ ملیه وکالتنه
	۴۲۳	مالیه وکالتنه

مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی : جلد ۱۹ صحیفه ۱۹۷ : ۱۹۶ : ۱۹۰ : ۱۷۶

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر : ۴۶۷ ، ۴۶۶

مقطوعاً ۲۰۰ غروش

ج ــ هرطونده‌کی بالقعی قایقلرندن شهری مقطوعاً ۱۰۰ غروش

د ــ ایکی مختلف لیمان آره‌سنده جالیشان پازارجی قایقلرندن ۱۰۰ غروش

ه ــ عین‌لیمانك اسکله‌لری آره‌سنده جالیشان پازارجی قایقلرندن شهری مقطوعاً ۱۰۰ غروش

٤ ــ طائفه تذکره‌سی

هرسنه مارتده تبدیل ایدلمك وبرسنه حکمی جاری اولمق اوزره طائفه تذکره‌لری ایچون ۳۰۰ غروش

٥ ــ سند بحری خرجی :

۱ ــ الیوم آلنقده اولان ٥۷ غروش سند بحری ۱۰۰ غروش

الیوم آلنقده اولان ۲۰ غروش اعلام خرجی ٥۰ غروش

فراغ وانتقال خرجی اوله‌رق آلنان بیکده بش بیکده اون غروش

جزالر

۱ ــ اوغرادیغی لیمانده ویزه معامله‌سنی یاپدیرمیان وکیده‌جکی محل ایچون تجدید تذکره ایتدیرمه‌ین سفائن ومراکب بحریه‌دن :

۰ ــ ۳	طونه قدر مقطوعاً	۲۰۰ غروش
٤ ــ ۳۰	» » »	٤۰۰ »
۳۱ ــ ۱۰۰	» » »	٦۰۰ »
۱۰۱ ــ ۳۰۰	» » »	۸۰۰ »
۳۰۱ ــ یوقاری	» » »	۱۰۰۰ »

جزا آلنور

۲ ــ هر آیك ابتداسنده رسوم شهریه‌یی تأدیه وتجدید تذکره ایتمیان سفائن ومراکبدن ویره‌جکی رسوم شهریه‌نك ایکی مثلی جزا آلنور .

معافیت

۱ ــ تبعهٔ اجنبیه‌دن صاتین آلنان سفائن‌ومراکب بحریه‌دن یالکز سند بحری واعلام خرجی آلنوب فراغ خرجی آلنماز .

۲ ــ هر اسکله‌یه اوغرایه‌رق پوسته نقل ایدن سفائندن مرورید رسمی بر سفر کامله‌ده وایلك اسکله‌ده بر دفعه‌یه مخصوص اولمق اوزره آلنور . اوغرادیغی اسکله‌لرده یالکز ویزه رسمی تأدیه ایدر .

رسوم بحریه قانونته ذیلدر

قانونه علاوه :

ماده ۱ ــ سفائن ومراکبدن طرفه خارجنده آلنان رسوم ملغادر .

مساحه رسمی

ایکی طونه قدر اولان مراکبدن ۲۰۰ غروش

۳ ــ ۱۰ طونه قدر اولان مراکبدن ٥۰۰ غروش

۱۱ ــ ۳۰ طونه قدر اولان مراکبدن ۷۰۰ غروش

۳۱ ــ ۱۰۰ » » » » ۷٥۰ »

مراکب بحریه‌دن آلنه‌جق رسوم حقنده قانون

نومرو
۲۱٦

ماده ۱ — بالعموم مراکب بحریه وسفائندن لیمان اداره‌لرنجه مربوط تعرفه‌ده محرر اولدیغی وجهله رسوم بحریه استیفا اولنور .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه مدافعهٔ ملیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۱۵ نیسان ۱۳۳۸ و ۱۷ شعبان ۱۳٤۰

رسوم بحریه تعرفه‌سی

بالعموم باکنلی وبلکنسز سفائن ومراکب البهموطور ودایورلردن

۱ — مروریه رسمی

آ — ۰ — ۳ طونه قدر مقطوعاً ۱۵ غروش

٤ — ۳۰ طونه قدراوج طون ایچون آلنان رسمه علاوةً بهر فضله طون ایچون ۳ غروش

۳۱ — ۱۰۰ طونه‌قدر اوتوزطون ایچون آلنان رسمه‌علاوةً بهرفضله‌طون ایچون ۲ غروش

۱۰۱ — ۳۰۰ طونه‌قدر یوزطون‌ایچون آلنان‌رسمه علاوةً بهرفضله طون ایچون ۱ غروش

۳۰۱ — یوقاری‌طونه قدر اوچ‌یوزطون ایچون‌آلنان رسمه‌علاوةً بهرفضله‌طون ایچون ۲۰ پاره

ب — مروریه رسمی آلمق‌ایچون لیمانه‌اوغرایان‌سفائن‌ومراکبك‌مذکورلیمانه‌یوکلی ویاحموله‌اخراج ایتمسی ویاخود یوکلی ویاحموله ارکاب ایتمسی شرطدر . یوکطرزده یوکلی وحموله آلوب ویرمه‌یین سفائن ومراکبدن ایکنجی ماده موجبنجه یالکز ویزه رسمی آلنور. احوال مجبره تحتنده لیمانه اوغرایان سفائن ومراکبدن رسم آلنماز .

۲ — ویزه رسمی

۰ — ۳ طونه قدر مقطوعاً ٥ غروش

٤ — ۳۰ طونه قدر » ۱۰ »

۳۱ — ۱۰۰طونه » » ۱۵ »

۱۰۱ — ۳۰۰ » » » ۲۰ »

۳۰۱ — یوقاری» » » ۲۵ »

۳ — شهریه رسمی

آ — وایورلردن اسکله‌لره واسکله‌لردن وایورلره یوکلی نقل ایدن قایقلردن بش طونه قدر شهری مقطوعاً ۱۰۰ غروش

ب — وایورلردن اسکله‌لره واسکله‌لردن وایورلره حموله نقل ایدن قایقلردن هرطونده‌کی معونه‌لردن شهری

MERAKİB-İ BAHRİYEDEN ALINACAK RÜSUM HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
216	15/4/1338 (1922)	Tarih: 16/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; gemiler ve diğer deniz vasıtalarından alınacak vergilerin belirlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Bilûmum merakib-i bahriye ve sefainden liman idarelerince merbut tarifede muharrer olduğu veçhile rüsum-ı bahriye istifa olunur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Ali Şükrü Bey (Trabzon) — Bunu Bahriye Dairesi yani mütehassısı yapmıştır. Hükûmet teklif etmiştir. Küçük gemilerden çok alınıyor da büyüklerden az alınıyor dendi. Hâlbuki ton üzerine alınıyor. Büyük gemilerden alınan resim az değildir. Ancak bunlardan da küçük gemilerden alınan resmi almaya kalkışırsak, meselâ iki bin tonluk bir gemiden ton başına yirmi kuruş alırsak kaça gelir o vakit anlarsınız, o vakit ecnebiler esasen vermez. Bu bir ihtisas üzerine yapılmıştır. Bu bir nispet üzerine hesab edilmiştir. Böylece kabul etmekten başka çare yoktur. İçinde bizim fazla aklımızın ermesi lâzım bir şey yoktur.

Salih Efendi (Erzurum) — Bendeniz Maliye Vekili Beyefendiden bir şey sormak istiyorum. (Burada yok sesleri) Yok ise müzakere olamaz. (Müsteşarı var sadaları) Kayıklardan, vapurlardan yolcu için ücret-i nakliye namıyla bir şey alıyoruz. Sonra kayıkçılardan bir de temettü vergisi alıyoruz.

Bilmem ki bu nasıl olur? Bu; bir adamı birkaç suretle lüzumsuz olarak soymaktır; perişan etmektir. Kayıkçılar, tayfalar her sene maktuan hükûmetin tâyin ettiği miktar üzerinden temettü verirler.

Ömer Lütfi Bey (Amasya) — Bu gibi rüsum meselesi başkadır, İstanbul'da hükûmet denilen heyet bizim namımıza icra-yı hükûmet etmediği için; onların aldığı vergi ve tekâlif meşru olmadığı için onu saymam, tekrar bizim toprakta alırım. Nitekim gümrük resmi de öyledir.

استهلاك رسمی حقنده قانون

نومرو
۲۱۷

ماده ۱ — شکر ، پترول ، چای ، قهوه‌دن ۲۵ مارت ۱۳۳۵ تاریخلی قرارنامه ایله استیفا ایدلمکده اولان رسم آتیده‌کی مقداره ابلاغ ایدلمکله برابر پرنج وبالعموم بهارات ، مارغارین یاغلری ، موم ، عادی صابون وبوش جوالدرده حذالرنده کوستریلن مقدارده استهلاك رسمنه تابع طوتولمشلردر .

شکر	بهر کیلوسندن	اون بش غروش	
پترول	»	»	آلتی غروش
قهوه	»	»	یکرمی »
چای	»	»	قرق »
پرنج	»	»	اون »
بهارات	»	»	اونوز »
مارغارین	»	»	سکسان »
موم	»	»	اوتوز »
عادی صابون	»	»	بش »
بوش جوال	»	»	بش »

ماده ۲ — استهلاك رسمی مواد مذکوره‌نك حین ادخالنده ادخالات رسومیله برابر گمرکلرجه استیفا اولنور .

ماده ۳ — اشبو قانونك موقع مرعیته‌وضع ایدلدیکی کونده پراکنده‌جیلر بدنده بولنانلر مستثنا اولمق اوزره گمرکلرده وبانقه‌لر ایله تجارتخانه‌لرك دمیر وارضیه‌لرنده موجود اولان بالاده محرر موادك مقدارینی نهایت بر هفته ظرفنده اصحابی بایبانامه رسومات اداره‌لرینه ورسومات اداره‌لری اولمیان محللرده مال مأمورلرینه خبر ویرمدرك بونلردن شکر ، قهوه ، چای و پترولك فرق رسمی ودیکرلرینك تمام رسم استهلاکی ایفا ایتمکه مجبوردرلر. بیانامه ویرمه‌ینلردن مدت مبحوثه‌نك انقضاسنده ایکی قات رسم جزاءً استیفا اولونور . بیانامه‌ده محرر مقداردن ظهور ایده‌جك فضله‌لرحقنده‌ده عین معامله اجراولونور . مذکور دمیر وارضیه‌لر ایله تجار بدنده بولنان موادك رسم‌استهلاکنی ایفادن امتناع ایدنلر حقنده تحصیل اموال قانونی احکامی تطبیق اولنور .

ماده ٤ — ۲۵ مارت ۱۳۳۵ تاریخلی قرارنامه احکامی ملغادر .

ماده ٥ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ٦ — اشبوقانونك اجراسنه مالیه‌وکیلی مأموردر .

۱۵ نیسان ۳۳۸ و ۱۷ شعبان ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بیوك ملت مجلسی وباستندن تبلیغی :	۱٦ نیسان ۱۲۳۸	٤۲٦	احراوکیلری هیئتی ریاستنه
		٤۲۷	مالیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندکی مذاکرات فهرستی :	۱۹	۱۹٦ : ۱۹۵ ، ۱۷۳ : ۱۷۲ ، ۱۵۹ : ۱٤۵

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

İSTİHLÂK RESMİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
217	15/4/1338 (1922)	Tarih: 16/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; bazı ürünlerin ithalatını düzenlemek için istihlak resmine tabi tutulması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Şeker, petrol, çay, kahveden 25 Mart 1335 tarihli kararname ile istîfa edilmekte olan resim âtideki miktara iblâğ edilmekle beraber pirinç ve bilûmum baharat, margarin yağları, mum, adi sabun, boş çuvallarda hizalarında gösterilen miktarda istihlâk resmine tabi tutulmuşlardır.

Şeker	beher	kilosundan	on beş kuruş
Petrol	”	”	altı ”
Kahve	”	”	yirmi ”
Çay	”	”	kırk ”
Pirinç	”	”	on ”
Baharat	”	”	otuz ”
Margarin	”	”	seksen ”
Mum	”	”	otuz ”
Adi sabun	”	”	beş ”
Boş çuval	”	”	beş ”

Madde 2- İstihlâk resmi mevadd-ı mezkûrenin hîn-i ithalinde ithalât rüsumuyla beraber gümrüklerce istîfa olunur.

Madde 3- İşbu kanunun mevki-i mer'iyete vaz' edildiği günde perakendeciler yedinde bulunanlar müstesna olmak üzere gümrüklerde ve bankalar ile ticarethanelerin depo ve ardiyelerinde mevcut olan bâlâda muharrer mevaddın miktarını nihayet bir hafta zarfında ashabı ba-beyanname rüsumat idarelerine ve rüsumat idareleri olmayan mahallerde mal memurlarına haber vererek bunlardan şeker, kahve, çay ve petrolun fark-ı resmini ve diğerlerinin tamam resm-i istihlâkini ifa etmeye mecburdurlar. Beyanname vermeyenlerden müddet-i mebhusenin inkizasında iki kat resim cezaen istîfa olunur. Beyannamede muharrer miktardan zuhur edecek fazlalar hakkında da aynı muamele icra olunur. Mezkûr depo ve ardiyeler ile tüccar yedinde bulunan bu mevaddın resm-i istihlâkini ifadan imtina edenler hakkında Tahsil-i Emval Kanunu ahkâmı tatbik olunur.

Madde 4- 25 Mart 1335 tarihli kararname ahkâmı mülgadır.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 6- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

25 Mart 1335 tarihli kararname mucibince hariçten Memalik-i Osmaniyeye ithal olunan şekerin beher kilosundan on, petrolden üç, kahveden on, çaydan yirmi beş kuruş istihlâk resmi istifa kılınmakta ise de mevadd-ı mezkûre hariçten pek ehven fiyatlarla mal edildiği halde dâhilde birkaç misli fazlasıyla sarf ve istihlâk edilmekte olduğundan resm-i mezkûrun da rayiç-i hazıra muvafık bir miktara ircaıyla şimdiye kadar istihlâk resmi istifa edilmeyen ve hariçten gelmekte bulunan pirinç, alelûmum baharat, margarin yağları, mum, âdi sabun, boş çuvallardan dahi münasip miktarda resim ahzi menafi-i hazine nokta-i nazarından muvafık görülmüş ve bu suretle elde edilecek varidatın bütçenin iki milyon liralık bir açığını karşılayacağı tahmin edilmekte bulunmuş olmakla müstacelen icra-yı müzakeresi için bu bapta tanzim olunan madde-i kanuniye merbutan takdim kılınmıştır.

Salih Efendi (Erzurum) — Bendeniz bu istihlâk resmi hakkında yalnız sabun, pirinç meselesine itiraz edeceğim. Malûmuâliniz sabunun sıhhat üzerinde çok mühim tesiri vardır. Sabun zeytinyağından veya iç yağından yapılır. Memleketimizde kimse yoktur ki zeytinyağından sabun yapsın. Fazla miktarda hayvan da kalmamıştır ki, yağından sabun yapılsın. Fukara, zuafa onu tedarik etsin, istimal etsin. Nezafet ve taharete dikkat etsin, memlekette tifüs, tifo bilmem daha sair birçok illetler vardır ki bunlar doğrudan doğruya pislikten içimize giriyor. Binaenaleyh sıhhate taallûk eden sabundan sonra

ecza-yı tıbbiyeden bilmem neden vergi almak cinayettir. Pirince gelince: Bu da mide meselesidir. Çünkü birçok hasta mideler vardır ki etibba daima bunlara pirinç tavsiye eder, pirinçten maada bir şey yedirmez. Memleketimizde pirinç pek az yetişiyor. Sabun ve pirince vaz'edeceğimiz vergiyi çaya, şekere, kahveye vaz'etmek lâzımdır. Sonra bir de petrol meselesi var. Beyefendiler memleketimizde yetmiş seksen kuruşa petrol aldıktan sonra bunun üzerinden tekrar rüsum alırsak artık acaba hangi evde ışık yanacaktır? Hangi bir evde lâmba yanacaktır? Hâl-i malisi müsaid olan adamlar bile bu halden müştekidir. Fukara, zuafa petrol alıp da nasıl idare edebilir? (Dört yüze de yaktık sesleri)

Lütfi Bey (Malatya) — Efendim! Bu meselede iki gaye takip ediliyor. Birisi: rüsum vaz'ıyla beraber bunlar memlekete girdiği zaman hazineye menfaat temin etmek. İkincisi: Ağır rüsum ile bunların ithalini menetmek. Bizim maksadımız tezyid-i varidat nokta-i nazarına matuf olduğuna göre bunlara ağır rüsum vaz'ederek ithalini menetmek doğru değildir. Sonra bunların ekserisi ihtiyaç-ı mübrem ve levazım-ı zaruriye halini almıştır. Meselâ şeker. Bundan bugün âzami surette büyük bir istifade temin edecek derecede biz buna rüsum vaz'edecek olursak bunlar memlekete girmeyecek, gayet pahalı olacaktır. Güya paramız dışarıya çıkmayacaktır. Hâlbuki birtakım kaçakçılık ve sair hususat ile yine ithal edilecektir. Nitekim ziynet eşyasına da böyle ağır suretle rüsum vaz'ettik ve hırsızlığa meydan açtık, bunlara vaz'edeceğimiz rüsum gayet hafif surette olmalıdır. Hırsızlığa da meydan vermeyecek surette ve millet de hissetmeyecek derecede olmalıdır. Böyle ağır vergilerle bunların önüne geçemeyeceğiz, sui-i stimalâta sebebiyet vereceğiz. Hâlbuki bizim maksadımız menfaat-i hazineyi temin etmektir.

Maliye Vekili Hasan Bey (Trabzon) — Efendim! İstihlâkât resmine mütaallik lâyihada mezkûr olan eşyadan en ziyade itirazata hedef olan, rüfekanın sözlerine göre, sabun, şeker ve pirinç meselesidir. Lütfi Beyefendi resmin mümkün mertebe hafif olmasını ve çünkü kaçakçılığa meydan verileceğini beyan buyurdular. İstihlâkât-ı dâhiliye resminin, evsaf-ı asliyesi, bilûmum eşya gerek hariçten ithal edilsin gerek dâhili memlekette istihsal edilsin, hepsinin resme tâbi tutulması esasıdır. Fakat 25 Mart sene 1335 tarihli kararname ile kabul edilmiş olan istihlâkât-ı dâhiliye resmi, memlekette hiç yetişmeyen ve hariçten tedarik olunan eşyaya mahsustu, onlar da dört kalem eşya idi: Şeker, petrol, kahve, çay. Tetkik buyurulursa bu dört kalem eşyadan hiçbirisi de memleket dâhilinde yetiştirilemez ve onlardan bir kısmı, memleket dâhilinde istihlâke dâhil olması itibariyle, bunlardan alınan istihlâk resmi gümrük resmine ilâve mahiyetindedir. Hâlbuki hakiki istihlâkât-ı dâhiliye resmi, arz ettiğim gibi, tekmil eşya üzerine mevzudur. Harb-i Umumiden evvel Tiryeste'den, Fransa'dan gelen şekerlerin okkasını yüz paraya yer idik. Tiryeste'den buraya kadar masarif-i nakliyesini ve yüzde on bir kuruş gümrük resmini verdikten sonra toptan iki kuruşa ve perakende yüz paraya satılırdı. Hâlbuki o zamanda bize şeker istihsal edip gönderen memleketler şekerin kilosunu tam dört kuruşa yerlerdi, kendi istihsalâtı olduğu halde. Çünkü o memleketlerde şeker kıymetinin iki misli istihlâkât-ı dâhiliye resmine tâbi tutulmuştu. Bugün şeker ihtiyacat-ı umumiye meyanına girmiştir. Bunun lüks eşya olduğunu iddia edecek kimse yoktur. Behemehâl memleketimize gireceğine ve daima hariçten geleceğine nazaran kararnamede mevcut olan, kiloda mevcut olan zammı büyük bir rüsum zannetmeyin.

Petrole gelince: Petrol, bugünkü beş misli gümrük tarifesi üzerine üç kuruş istihlâkât-ı dâhiliye resmi veriyor. O da gümrük resmine zammediliyor. Hâlbuki tenekesi, yerine göre buralarda beş altı

liraya, sahillerde iki buçuk, üç liraya satılıyor. Kilosu altı kuruştan aşağı geliyor, bundan yüzde beş resim almanın bendeniz, ağır bir resim olacağını ve fukara halkı mutazarrır edeceğini zannetmiyorum. Buna da altı kuruşu, emniyetle, halkı, tenvir ihtiyacı nokta-i nazarından tazyik etmeksizin, kabil-i zam gördüğüm için istihlâk resmini altı kuruşa iblâğ ettim; min-haysi'l-mecmu kiloda alacağımız altı kuruş otuz para oluyor. Kahvenin kilosuna da beş kuruş ilâve ettik. Kahve, çaydan daha ziyade istihlâk edilir. Çay istihlâk resmi yirmi kuruştu. Şimdi 40'a iblâğ ediyoruz; çay miktaren daha az istihlâk ediliyor. İstihlâk edilmese de bir şey lâzım gelmez. Onu kırk kuruş yaptım. İki misli oldu.

Dikkat buyurulursa bâzı kalemlerde Muvazene-i Maliye Encümeni hükûmetin teklifini tezyid etmiştir. Encümenin lâyihasında biraz fikr-i himaye mevcuttur. İstihlâk resminin bir kısmını bilhassa pirinç ve sabun gibi eşyadan alacağımız için bunu şimdiki şekilde; istihsalât-ı miliîyemizden olan pirinçleri de himaye etmek mahiyetinde telâkki ediyoruz. Bendeniz dâhilde yetişen pirinç ve saireden yani istihlâkât-ı dâhiliyeden bir resim almak niyetinde değilim. Mısır ve Avrupa pirinci bizim memleketimize geliyor. Gümrük resmi veriyoruz. Masarif-i nakliye veriyoruz. Öyle olduğu halde pirinç istihsal edilen memlekete gelip ucuz satılıyor. Orada yetişen mahsulât satılamıyor. Binaenaleyh bu maddedeki hariçten gelecek pirinçlerden istihlâkât-ı dâhiliye resmi almak, nevama kendi istihsalâtımızı, pirinç mahsulâtımızı himaye maksadına matuftur.

ضابطهٔ صیدیه نظامنامه‌سنی معدل قانون

نومرو
۲۱۸

ماده ۱ — ۱۸ صفر ۱۲۹۸ تاریخلی ضابطهٔ صیدیه نظامنامه‌سنك اوچنجی ماده‌سنده‌کی یارم مجیدیه صید بحری تذکره اثمانی ایکیبوز ودردنجی ویکرمی دردنجی ماده‌لرنده بوزده‌اون رسم میریه تابع اولان طائفی صو بالقاریله قوریغه وسولوك وسائره رسم میریسی بوزده یکرمی‌یه واوتوز اوچنجی ماده‌سنده‌کی اون ویکرمی غروش صید بری تذکره اثمانی یوز وایکیبوز غروشه وفرق آلنجی ماده‌ده‌کی عروشده برپاره یوستکی رسمی غروشده درت پاره‌یه ابلاغ اولونمشدر .

ماده ۲ — اشبو تزیید الیوم احاله‌لری اجرا ایدلش اولان رسومك بقیهٔ مدتلرینه شاملدر . تزییدی قبول ایتمین ملتزملر بر هفته ظرفنده فسخ احاله‌ده مختاردر .

ماده ۳ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعیدر .

ماده ٤ — اشبو قانونك اجراسنه مالیه وکیلی مأموردر .

۱٦ نیسان ۱۳۳۸ و ۱۸ شعبان ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱٦ نیسان ۱۳۳۸	٤۲۸	اجرا وکیلری میثنی ریاسته
		٤۲۹	مالیه وکالته

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات خرسنی :	۱۲	۲۲٥:۲۲٦٫۲۳٥:۲۳٦
	۱۹	۱۹۰:۱۹٤٫٦۱۲٫٥٤۲۰٦٫۲۳۸
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	٤٦٥	

ZABITA-İ SAYDİYE NİZAMNAMESİNİ MUADDİL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
218	16/4/1338 (1922)	Tarih: 16/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; 1299 tarihli Zabıta-i Saydiye Nizamnamesi (Av Kolluğu Tüzüğü) uyarınca karada ve denizde avlananlardan alınan verginin artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 18 Safer 1298 tarihli Zabıta-i Saydiye Nizamnamesinin üçüncü maddesindeki yarım mecidiye sayd-i bahrî tezkere esmanı iki yüz ve dördüncü ve yirmi dördüncü maddelerinde yüzde on resm-i miriye tabi olan tatlı su balıklarıyla kurbağa ve sülük ve saire resm-i mirisi yüzde yirmiye ve otuz üçüncü maddesindeki on ve yirmi kuruş sayd-ı berrî tezakiri esmanı yüz ve iki yüz kuruşa ve kırk altıncı maddedeki kuruşta bir para pösteki resmi kuruşta dört paraya iblâğ olunmuştur.

Madde 2- İşbu tezyit elyevm ihaleleri icra edilmiş olan rüsumun bakiyye-i müddetlerine şamildir. Tezyidi kabul etmeyen mültezimler bir hafta zarfında fesh-i ihalede muhtardır.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meridir.

Madde 4- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Kadîm bir tarihe ait olan 18 Safer 1299 tarihli Zabıta-i Saydiye Nizamnamesi mucibince denizde ve karada sayyadlık edeceklere verilecek tezkerelerden on kuruş resim istifa edilmekte ise de ahval-i hazıra sebebiyle bu resmin cüziyeti muhakkak olduğundan vaziyet-i iktisadiye-i hazıraya tevfik-i muamele için sayd-ı maî ruhsat tezkereleri harcının yüz ve sayd-ı berrî tezkerelerinin dahi mezkûr nizamnamenin 33'üncü maddesindeki mahal ve mevki tefriklerinin hazfiyle her yerde ale'l-ıtlak yüz

kuruş harca tâbi tutulması muktezi görülmektedir. Küçük göllerle mansıb-ı deniz olmayan nehirlerde ve derelerde tutulan balıklardan yüzde on hesabıyla alınan resimlerin denizlerle cesim göllerde sayd edilen balıklara nispetle yüzde on beşe iblâğı faideli görülmüştür. Kezalik mezkûr nizamname hükmünce kuruşta bir para nispetinde alınan posteki resminin kuruşta beş para nispetine iblâğında da mahzur yoktur. Binaenaleyh, Zabıta-i Saydiye Nizamnamesinin mevadd-ı mahsusası işbu suretle tadil olunarak Heyet-i Âliyelerine takdim kılınmıştır.

شهبندرخانه‌لر رسومنك تزیدی حقنده قانون

نومرو
۲۱۹

ماده ۱ — ۱۹حزیران ۲۹۸ تاریخلی شهبندرلر نظامنامه‌سنه مربوط تعرفهٔ مخصوصه‌ده مندرج مقطوع ونسبی خرجلر بش مثلنه ابلاغ ایدلشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه مالیه‌وخارجیه وکیللری مأموردر .

۱۶ نیسان ۱۳۳۸ و ۱۸ شعبان ۱۳٤۰

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۱۶نیسان ۱۳۳۸	٤۳۰	اجرا وکیلری هیئتی‌ریاسه
	٤۳۱	مالیه وکالتنه
	٤۳۲	خارجیه‌وکالتنه

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۱۹	۱۹٤:۱۹۰،۲۰۸

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

ŞEHBENDERHANELER RÜSUMUNUN TEZYİDİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
219	16/4/1338 (1922)	Tarih: 16/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; 1298 tarihli Şehbenderler Nizamnamesi (Konsoloslar Tüzüğü) uyarınca konsolos ve dış temsilcilerin pasaport ve diğer resmî evrak işlemlerinden alınan verginin beş kat artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 19 Haziran 1298 tarihli Şehbenderler Nizamnamesine merbut tarife-i mahsusada münderiç maktu ve nisbî harçlar beş misline iblâğ edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye ve Hariciye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Devlet-i Aliyyenin memalik-i ecnebiyede bulunan şehbender ve kançılarları tarafından tanzim veya tasdik olunacak pasaportlarla vesaik-i saire-i resmiyeden ahzi muktezi harçlar 19 Haziran 1298 tarihli Şehbenderler Nizamnamesinin 45'inci maddesinde muharrer târife-i mahsusaya tevfikan ahz ve istifa edilmektedir. 1330 senesine mahsus Tekâlif-i Fevkalâde Kanunuyla bütçe açığı karşılığı olarak, mezkûr pasaport ve kançılarya rüsumuna yüzde yüz zammedilmiştir. Pek eski bir zamana ait ve o zamanın ahval ve icabatına göre tanzim edilmiş olan mezkûr tarifenin ihtiyacat-ı hazıraya göre tekâlif-i muhtelife devlete icra edilmekte olan zamaim nispetinde hissemend-i tezayüd olması pek musip görülmek tabiîdir. Esasen resm-i mezkûr tarifenin tetkikinden de anlaşılacağı üzere pek hafif olup en yüksek miktarı iki yüz kuruştan ibarettir. Binaenaleyh mezkûr tarifenin maktu ve nisbi kısımlarının seviyyen beş misline iblâğ edilmesi muvafık görülerek ona göre tanzim kılınan madde-i kanuniye leffen takdim kılınmıştır.

کبریت استهلاك رسمنك تزیدی حقنده قانون

نومرو
۲۲۰

ماده ۱ ــ الیدن آلنمقده قدر کبریتی محتوی برقوطو ایچون ۳۰ ایلول ۳۳۶ تاریخلی قانون موجبنجه آلنمقده اولان اون پاره استهلاك رسمی یکرمی پاره یه ابلاغ اولنمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانونك تاریخ مرعیتیدن اعتباراً اون بش کون نهایته قدر بالعموم کبریت عامل وتاجر وبایعلری یدلرنده کی کبریت قوطولرینك مقداری ۳۰ ایلول ۱۳۳۶ تاریخلی قانون موجبنجه بیاننامه ایله مأمورین مالیه یه اخباره وفرق رسمی ایفایه مجبوردرلر. بومدت خاتمنده مکتوم طوتولدیغی آ کلاشیلان کبریت قوطولرینك بهرندن ایکی قات رسم جزاءً استیفا اولنور .

ماده ۳ ــ ۱٤ مارت ۱۳۳٤ و ۳۰ ایلول ۱۳۳۶ تاریخلی قانونلرك اشبو مواد قانونیه یه مخالف اولیان احکامی باقیدر .

ماده ٤ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی الاجرادر .

ماده ٥ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه وکیلی مأموردر .

۱٦ نیسان ۱۳۳۸ و۱۸ شعبان ۱۳۴۰

	تاریخ	نومرو	مقام
پیوك ملت مجلسی ریاستدن تبلیغی :	۱٦ نیسان ۱۳۳۸	٤۳۹	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
		٤٤۰	مالیه وکالتنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط حریده لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۱۹	۲۰٦ ،۲۰٤ ،۲۰۰ ،۱۷۲ ،۱۷۰ ۲۳۷ :۲۳٦	
اشبو قانونت علاقه دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۳۲ ،٤۹۰		

KİBRİT İSTİHLÂK RESMİNİN TEZYİDİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
220	16/4/1338 (1922)	Tarih: 16/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; bir kutu kibritten alınan on para tüketim vergisinin iki katı olarak artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Elliden altmışa kadar kibriti muhtevi bir kutu için 30 Eylül 1336 tarihli kanun mucibince alınmakta olan on para istihlâk resmi yirmi paraya iblâğ olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanunun tarih-i meriyetinden itibaren on beş gün nihayetine kadar bilûmum kibrit amil ve tacir ve bayileri yedlerindeki kibrit kutularının miktarını 30 Eylül 1336 tarihli kanun mucibince beyanname ile memurin-i maliyeye ihbara ve fark-ı resmini ifaya mecburdurlar. Bu müddet hitamında mektum tutulduğu anlaşılan kibrit kutularının beherinden iki kat resim cezaen istifa olunur.

Madde 3- 14 Mart 1334 ve 30 Eylül 1336 tarihli kanunların işbu mevadd-ı kanuniyeye muhalif olmayan ahkâmı bakidir.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Derununda elliden altmışa kadar kibriti muhtevi bir kutu için 30 Eylül 1336 tarihli kanun mucibince on para istihlâk resmi istifa kılınmakta ise de mezkûr kibritler perakende suretiyle çarşıda

elyevm yüz para ve üç kuruşa füruht olunmakta olup fiyat-ı mezkûre mukabil işbu resmin dahi hadd-i lâyıkına ircaı muvafık görülmüş ve resm-i mezkûrun yirmi paraya iblâğı hakkında tanzim olunan madde-i kanuniye merbutan takdim kılınmıştır.

Yahya Galîb Bey (Kırşehir) — Efendim! Bu bandrol meselesini tâyin etmek lâzım geliyor. (Halledilmiştir sesleri) Maliye Vekili Bey izahat vermeli, belki altı yedi aydan beri kibrit kutularının üzerinde acaibü'ş-şekl birtakım şeyler görüyorum. Bunlar gümrükte muayene ediliyormuş ve gümrükte damgalanıyormuş. Diğer damgalara benzememek icap eder. Bugün cebinizdeki kibrit kutularını alıp bakınız, hepisindeki işaretler böyle sahtedir. Bundan dolayı hazineye bir şey girmiyor. Eğer yapacakları on paralık bandrol resmi ilâvesi için de yine böyle yapılacaksa hazineye hiçbir menfaat temin etmeyecektir. Bu kutular gümrükte damgalanmak lâzım gelse bile damga usulünün böyle bir işaretle yapılması yazıktır, günahtır. Bu paradan hazineye on para girmiyor. Bunu böyle yapmaktansa bu bandrolü bütün bütün kaldırmalı ve her ev kaç kibrit sarf ediyorsa o kadar vergi vermekle mükellef olsun. Şimdi yaptıkları tarzda on paralık daha bandrol resmi ilâve edilecekse bu yazıktır, günahtır. Yapılacak cibayetten hazineye on para girmez, böyle bir cibayet yapılmaz. Bunu hüsn-i tarika isal etmek lâzım gelir. Evvelâ bunu temin etsinler, ondan sonra yapsınlar, Yoksa yazıktır.

Maliye Vekili Hasan Bey (Trabzon) — Efendim! Hatırlarsınız ki Muvazene-i Umumiye lâyihasının bir maddesiyle sigara kâğıdı ve kibrit kutularına bandrol ilsakını kaldırdık. Bu gümrük resmine zamimeten alınmaktadır ve üç aydan beri tatbik edilmektedir.

سیغاره کاغدینك استهلاك رسمنك تزیدینه دائر قانون

نومرو
۲۲۱

ماده ۱ — اعظمی طقوزسانتیمتره طول واعظمی بش سانتیمتره عرضنده الی ورق حاوی بر سیغاره کاغدی دفتری ایچون ۳۰ ایلول ۱۳۳۶ تاریخلی قانون موجبنجه آلنمقده اولان یکرمی پاره استهلاك رسمی قرق پاره یه ابلاغ ایدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانونك تاریخ مرعیتندن اعتباراً اون بش کون نهایته قدر بالعموم سیغاره کاغدی عامل وتاجر وبایعلری یدلرنده کی سیغاره کاغدی دفترلرینك مقدارینی ۳۰ ایلول ۱۳۳۶ تاریخلی قانون موجبنجه بیاننامه ایله مأمورین مالیه یه اخباره ورسم فرقی ایفایه مجبوردرلر . بومدت ختامنده مکتوم طوتولدیغی آ کلاشیلان سیغاره کاغدی دفترلرینك بهرندن ایکیقات رسم جزاءً استیفا اولنور .

ماده ۳ — ۱۲ مارت ۱۳۳٤ و۳۰ ایلول ۱۳۳۶ تاریخلی قانونلرك اشبو قانونه مخالف اولمیان احکامی باقیدر .

ماده ٤ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی الاجرادر .

ماده ٥ — اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه وکیلی مأموردر .

۱٦ نیسان ۱۳۳۸ و۱۸ شعبان ۱۳۴۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱٦ نیسان ۱۳۳۸	٤٤۱	احرا وکیلری هیئتی ریاستنه
		٤٤۲	مالیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده لرندکی مذاکرات فهرستی :	۱۹	۲۳٦ : ۲۰٦٫۲۲٥ : ۲۰٥
اشبو قانونت علاقه دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۳۲٫٥٥۸	

SİGARA KÂĞIDININ İSTİHLÂK RESMİNİN TEZYİDİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
221	16/4/1338 (1922)	Tarih: 16/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; bir sigara kâğıdı defterinden alınan yirmi para tüketim vergisinin iki katı olarak artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Âzami dokuz santimetre tûl ve âzami beş santimetre arzında elli varakı havi bir sigara kâğıdı defteri için 30 Eylül 1336 tarihli kanun mucibince alınmakta olan yirmi para istihlâk resmi kırk paraya iblâğ edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanunun tarih-i meriyetinden itibaren on beş gün nihayetine kadar bilûmum sigara kâğıdı âmil ve tacir ve bayileri yedlerindeki sigara kâğıdı defterlerinin miktarını 30 Eylül 1336 tarihli kanun mucibince beyanname ile memurin-i maliyeye ihbara ve resim farkını ifaya mecburdurlar. Bu müddet hitamında mektum tutulduğu anlaşılan sigara kâğıdı defterlerinin beherinden iki kat resim cezaen istîfa olunur.

Madde 3- 12 Mart 1334 ve 30 Eylül 1336 tarihli kanunların işbu kanuna muhalif olmayan ahkâmı bakidir.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Salih Efendi (Erzurum) — Arkadaşlar! Dün istirham etmiştim ki sigara kâğıdı ile tütünün fevkalâde münasebeti vardır. Ve arz etmiştim ki birçok hükûmetlerde sigara kâğıtları tütün paketleri

içerisine konarak satılıyor. Tabiî bu kibrit ve sigara kâğıtlarının inhisarının kabulünü ben de birçok arkadaşlarımla beraber istirham ederim. Heyet-i Umumiye kabul eylesin. Fakat şunu şu veçhile kabul edersek, yani tütün rejisine inhisarını devredersek suret-i katiyede hükûmet istifade edecektir. Aksi halinde bunlar için ayıracağı harç edeceği parayı çıkaramayacaktır. Dün bizden ayrılan küçük Bulgar Hükûmeti sattığı tütün paketi içerisine sigara kâğıdı koyuyor. Bir paket tütünden kaç sigara yapılırsa hesap etmiş, o kadar sigara kâğıdı koymuştur. Bunun bir faydası daha vardır. Bâzı yerde kaçak tütün istimal ediliyor, bunun kaçakçılığa da tesiri vardır. Çünkü hariçte sigara kâğıdı bulamayacak ki kaçak tütünü alıp istimal etsin.

جزای نقدیلرك بش مثلنه ابلاغنه دائر قانون

نومرو
۲۲۲

ماده ۱ ــ رسم تمغا وانحصار دخان وتکالیف امیریه‌نك تقاسیط معینه‌سنده عدم تسویه‌سندن دولایی استیفا اولنه‌جق مجازات نقدیه حقنده‌کی قوانین ایله بویوك ملت مجلسی طرفندن وضع اولنان قوانین مستثنا اولمق اوزره قوانین ونظامات سائره‌ده محرر بالعموم جزای نقدیلر بش مثلنه ابلاغ اولنمشدر .

ماده ۲ ــ برنجی ماده موجبنجه تزیید ایدلمش اولان جزای نقدیلر فعلك نوع قانونیسنه وقابلیت استیفائیه وتمیزیه ایله محاکم ودوائرك وظیفه وصلاحیتی کبی احکام اساسیهٔ قانونیه‌یه حائز تأثیر دکلدر .

ماده ۳ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً ایقاع ایدیله‌جك افعالدن دولایی برنجی ماده موجبنجه تزییده تابع اولسون اولماسون حکم واستیفاسی اقتضا ایدن بالعموم مجازات نقدیه‌نك قانون جزائك اوتوز بدنجی ماده‌سنه وقوانین سائره‌یه توفیقاً حبسه تحویلنده بهر یوز یکری بش غروش اوکسوری بر کون حبسه معادل طوتولور.

ماده ٤ ــ برنجی واوچنجی ماده‌لرك حکمی اشبو قانونك تاریخ مرعیتندن مقدم وقوعبولان افعال وجرائمه شامل دکلدر .

ماده ٥ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٦ ــ اشبو قانونك اجراسنه اجرا وکیلاری هیئتی مأموردر .

۱۷ نیسان ۱۳۳۸ و ۱۹ شعبان ۱۳٤۰

بویوك ملت مجلسی ریاستدن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۱۷	۱۳۳۸ نیسان ٤٦٤	اجراوکیلری هیئتی ریاسته

مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۱۹	۲٦۲ : ۲٤٤ : ۱٦٦ : ۱۰۹

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

CEZA-YI NAKDİLERİN BEŞ MİSLİNE İBLÂĞINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
222	17/4/1338 (1922)	Tarih: 17/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; bazı para cezalarının beş kat artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Resm-i damga ve inhisar-ı duhan ve tekâlif-i emiriyenin tekasit-i muayyenesinde adem-i tesviyesinden dolayı istifa olunacak mücazat-ı nakdiye hakkındaki kavanin ile Büyük Millet Meclisi tarafından vazolunan kavanin müstesna olmak üzere kavanin ve nizamat-ı sairede muharrer bilûmum ceza-yı nakdiler beş misline iblâğ olunmuştur.

Madde 2- Birinci madde mucibince tezyit edilmiş olan ceza-yı nakdiler fiilin nev-i kanunisine ve kabiliyet-i istinafiye ve temyiziye ile mehakim ve devairin vazife ve salâhiyeti gibi ahkâm-ı esasiye-i kanuniyeye haiz-i tesir değildir.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren ika edilecek efalden dolayı birinci madde mucibince tezyide tabi olsun olmasın hüküm ve istifası iktiza eden bilûmum mücazat-ı nakdiyenin Kanun-ı Ceza'nın otuz yedinci maddesine ve kavanin-i saireye tevfikan hapse tahvilinde beher yüz yirmi beş kuruş ve küsuru birer gün hapse muadil tutulur.

Madde 4- Birinci ve üçüncü maddelerin hükmü işbu kanunun tarih-i meriyetinden mukaddem vuku bulan efal ve ceraime şamil değildir.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Hüseyin Avni Bey — Bunu nokta-i nazarınıza arz ederim ki asıl mesele esbab-ı mucibe olarak dermeyan olunan bu para farkından ibarettir. Hâlbuki şu tadad olunan Men-i Müskirat Kanunundaki ceza, şimdiki rayiç üzerinden konmuş bir cezadır. Bunların tezyidini muvafık bulmadık ve zannediyorum ki Heyet-i Celile bundan sonra da bunları muvafık bulamayacaktır. Herhalde bu hususa dair umumi müzakere cereyan etmeli. Eğer nokta-i nazarları bu ise basittir. Burada da dermeyan edebilirler. Bu; kanunun tehirini katiyen icab etmez.

Adliye Vekili Refik Şevket Bey (Saruhan) — Efendim! Ceza-yı nakdîlerin beş misline iblâğına dair olmak üzere, üç müstesna ile teklif edilen bu kanunun Adliye Encümeninde min-külli'l-vücuh diğer tekliflerle tevhid edilerek yarın veya öbür gün en seri bir zamanda muntazam bir şekilde huzur-ı âlinize sevki lâzım ve vaciptir. Şimdiki Kavanin-i Maliye Encümeni Mazbata Muharriri veyahut Reisi olan Hüseyin Avni Bey diyor ki: Men-i Müskirat Kanunundaki ceza-yi nakdî bugünkü rayice göre yapılmıştır. Bendeniz Heyet-i Celilenize soruyorum. Bugünkü rayice göre tanzim ettiğimiz yalnız Müskirat Kanunu mudur? Buna malî nokta-i nazardan bakarsak hata etmiş oluruz. Bu kanun ahkâm-ı umumiye-i cezaiyeyi, ahkâm-ı usuliyeyi tebdil edecektir. Kanun-ı Cezanın 37'nci maddesi mucibince beher rub' lira için birgün hapis yatmak meselesi var. Ceza-yı nakdiye beş misli zammolunduğuna göre burada vaziyet-i hukukiye ne olacaktır? Bin kuruşa kadar olan ceza-yı nakdiler kabil-i istinaftır. 500 kuruşu iki bin beş yüz kuruş yaptığımız zaman ne olacaktır? Binaenaleyh bu gibi mesail-i hukukiye ve mesail-i adliyeyi mevzubahis etmek üzere, bu Adliye Encümenine gitsin, en kısa bir zamanda tesbit ve iade edilir.

Ali Süruri Efendi (Karahisar-ı Şarki) — Efendim! Encümenlerin esbab-ı mucibe mazbatası hiçbir zaman mehakime karşı düsturü'l-amel olamaz. Rica ederim madde-i kanuniyede tasrih ister. Bu acele kaleme alınmış bir kanundur, noksandır. İki gün evvel olsun diye tacil edip de noksan bir kanun çıkarmaktansa iki gün sonra kâmil bir kanun çıkarmak daha muvafıktır. İki gün daha sabredelim, daha kâmil bir kanun çıkaralım.

ماده ۱۰ — طقوزنجی ماده موجبنجه استخدام ایدیله‌جك وسائط نقلیه جهت عسکریه‌نك مقدار تعیینیله وقوع بوله‌جق طلب تحریریسی اوزرینه محللری حکومتلرنجه ـ اولا نقلیاته مخصوص وسائطدن باشلانمق شرطیله ـ تدارك اولنور .

ماده ۱۱ — نقلیه احرتلرینك رایجی بلدیه مجلسلرنجه تقدیر اولنور. بومجلسه، بولنان محللرده تجارت اوطه‌سی هیئتی دخی اشتراك ایدر. تقدیر اولنان اجرته اعتراض وقوعنده کیفیت مجلس اداره‌لرجه صورت قطعیه‌ده حل ایدیلیر.

ماده ۱۲ — اشبو قانون خارجنده هیچ برکیمسه مجبناً نقلیات ابفاسنه مجبور طوتیله‌مز و خلافنده حرکت ایدنلر خیانت وطنیه جرمیله استقلال محکمه‌سنه واولیجه برلرده محاکم عمومیه‌یه تودیع اولنورلر .

ماده ۱۳ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۱٤ — اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه ، مدافعهٔ ملیه ، داخلیه ، اقتصاد وعدلیه وکیللری مأموردر.

۱۸ نیسان ۱۳۳۸ و ۲۰ شعبان ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
یوزوك ملت مجلسی ریاستدن تبلیغی :	۱۹ نیسان ۱۳۳۸	٤۷۹	احرا وکیللری هیئتی ریاسته
		٤۸۰	مالیه وکالتنه
		٤۸۱	مدافعهٔ ملیه «
		٤۸۲	داخلیه «
		٤۸۳	اقتصاد «
		٤۸٤	عدلیه «

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندن مذاکرات فهرستی:	۱۸	۳۱۵:۳۰۳،۲۹۳:۲۸۲،۲۳۹:۲۲۱
	۱۹	۳۱۳:۳۱۱،۳۱۰:۲۸٤
اشبو قانونله علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :	۰۰۳	

مکلفیت نقلیهٔ عسکریه قانونی

نومره
۲۲۳

ماده ۱ — ۱۳۳۸ سنهٔ مالیه‌سنه وبردفعه‌یه مخصوص اولق اوزره موادآتیه دائره‌سنده مکلفیت نقلیهٔ عسکریه نامیله برمکلفیت نقدیه وضع اولنمشدر .

ماده ۲ — مکلفیت نقلیه مقطوع ونسبی اولق اوزره ایکی قسمدر .

قسم مقطوع : هر شخص ایچون سیاق اولوب کویلرده للی ، شهر وقصبه‌لرده یوز غروشدر .

قسم نسبی : املاك واراضی وتمتع ویرکولرینك مع ضمائم بالغ اولدیغی مقداره کوره آتیده‌کی نسبتلرداخلنده طرح وقسم مقطوعه علاوةً استیفا اولنور .

آ — کویلرده : ۱۰۱ غروشدن اعتباراً هر یوز غروش وکسوری ایچون یوزده اون ،

ب — شهر وقصبه‌لرده : ۱۰۱ غروشدن اعتباراً هر یوز غروش وکسوری ایچون یوزده یکرمی .

ماده ۳ — املاك و اراضی وتمتع ویرکولری مقدارینك آزلغندن ناشی مکلفیت نسبیه‌لری ثروت منقوله ونقدیه‌لرینه کوره امثالندن دون اولان اصحاب یسارك فقصان مکلفیتی اداره وبلدی مجلسلریله ، بولنان محللرده تجارت اوطه‌سی طرفندن بالاشتراك انتخاب ایدیله‌جك درت اعضا ایله محلنك اك یوکسك مال مأمورندن مرکب برقومیسیون طرفندن طرح وتقدیر ایله مکلفیت مقطوعه ونسبیه‌لرینه علاوةً استیفا اولنور .

اشبو قومیسیون مقررانك تاریخ تبلیغندن اعتباراً اون بش کون ظرفنده اعتراض اولنه‌بیلیر . اعتراضنامه‌لر هر اوچ مجلسك هیئت عمومیه‌سنجه برهفته ظرفنده تدقیق وانتاج اولنور . هیئت عمومیه‌نك قرارلری قطعیدر .

ماده ٤ — افراد عسکریه [مؤجللری خارج] ایکنجی ماده‌ده‌کی مکلفیتك هر ایکی قسمندن مستثنادر .

ماده ٥ — آتیده کیلر قسم مقطوعدن مستثنادر :

آ — محارب قطعات ضابطانی ،

ب — قسم نسبی ایله مکلف اولیوب مکلفیت مقطوعه‌سنی دخی ایفایه مقتدر اولامادقلری ثابت اولانمعلولین ،

ج — بالعموم اماث ایله ۱۸ یاشندن آشاغی وآلتمش یاشندن یوقاری اولان ذکور .

ماده ٦ — مکلفیت عسکریه ویرکوسنك قسم مقطوعی دفعةً ، قسم نسبیسی مقسطاً استیفا اولنور . ایفاده‌تعلل ایدنلر حقنده تحصیل اموال قانونی تطبیق اولنور .

ماده ۷ — بوقانونك تاریخ مرعیتندن اول ایفا ایدیلن تقلیات عسکریه‌دن دولایی حکومتده حالاً آلاجقلری بولنانلرك مطلوباتی [۳۳٦-۳۳۷-۳۳۸ سنه‌لرینه عائد ایسه] بوقانون ایله تحقق ایده‌جك مکلفیتلرینه محسوب اولنور .

ماده ۸ — اشبو قانونك موقع مرعیته وضعندن صکره دخی تورکیه یوکك ملت مجلسی حکومتی داخلنه کله‌جك اولان اشخاص بو قانون دائره‌سنده مکلفیت نقلیه ویرکوسنه تابعدر . آنجق بونلردن حکومتله تعهداتی بولنانلردن مقدار تعهدلرینك یوزده بری مطلوبلرینك تأدیه اولنان مقداری نسبتنده قطع اولنور . معاونت‌حکومته محتاج اولان ملتجیلر مستثنادر .

ماده ۹ — لزوم قطعی کوریله‌جك محللرده منزل خطوطنده معین زمان ایچون هیئت وکیله قرارایله رایج محلی وجهله وپشین اجرتله بالجمله وسائط نقلیه استخدام ایدیله‌بیلمکی کبی عدم کفایه‌سی حالنده منزل خطوطنه اعظمی الی کیلو مترو مسافه‌یه قدر جوار اولان مناطقده‌کی وسائط نقلیه‌یه - اجمت اولنور .

MÜKELLEFİYET-İ NAKLİYE-İ ASKERİYE KANUNU

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
223	18/4/1338 (1922)	Tarih: 19/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; askeri nakliyat işlerinden kaynaklanan devletin borçları ve halkın mükellefiyetleri arasında mahsuplaşmayı düzenlemek amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 1338 sene-i maliyesine ve bir defaya mahsus olmak üzere mevadd-ı âtiye dairesinde mükellefiyet-i nakliye-i askeriye namıyla bir mükellefiyet-i nakdiye vazolunmuştur.

Madde 2- Mükellefiyet-i nakliye maktu ve nisbî olmak üzere iki kısımdır.

Kısm-ı maktu: Her şahıs için seyyan olup köylerde elli, şehir ve kasabalarda yüz kuruştur.

Kısm-ı nisbî: Emlâk ve arazi ve temettü vergilerinin maa-zamaim baliğ olduğu miktara göre âtideki nispetler dâhilinde tarh ve kısm-ı maktua ilâveten istîfa olunur.

A- Köylerde: 101 kuruştan itibaren beher yüz kuruş ve küsuru için yüzde on;

B- Şehir ve Kasabalarda: 101 kuruştan itibaren beher yüz kuruş ve küsuru için yüzde yirmi.

Madde 3- Emlâk ve arazi ve temettü vergileri miktarının azlığından naşi mükellefiyet-i nisbiyeleri servet-i menkule ve nakdiyelerine göre emsalinden dûn olan ashab-ı yesarın noksan mükellefiyeti idare ve beledî meclisleriyle, bulunan mahallerde ticaret odası tarafından bi'l-iştirak intihap edilecek dört aza ile mahallinin en büyük mal memurundan mürekkep bir komisyon tarafından tarh ve takdir ile mükellefiyet-i maktua ve nisbiyelerine ilâveten istîfa olunur.

İşbu komisyon mukarreratına tarih-i tebliğinden itibaren on beş gün zarfında itiraz olunabilir. İtiraznameler her üç meclisin heyet-i umumiyesince bir hafta zarfında tetkik ve intaç olunur. Heyet-i umumiyenin kararları katidir.

Madde 4- Efrad-ı askeriye (müeccelleri hariç) ikinci maddedeki mükellefiyetin her iki kısmından müstesnadır.

Madde 5- Âtidekiler kısm-ı maktudan müstesnadır:

A- Muharip kıtaat zabitanı,

B- Kısm-ı nisbî ile mükellef olmayıp mükellefiyet-i maktuasını dahi ifaya muktedir olamadıkları sabit olan malûlin,

C- Bilûmum inas ile 18 yaşından aşağı ve altmış yaşından yukarı olan zükûr.

Madde 6- Mükellefiyet-i askeriye vergisinin kısm-ı maktuu defaten, kısm-ı nisbîsi mukassatan istifa olunur. İfada taallül edenler hakkında Tahsil-i Emval Kanunu tatbik olunur.

Madde 7- Bu kanunun tarih-i meriyetinden evvel ifa edilen nakliyat-ı askeriyeden dolayı hükûmette halen alacakları bulunanların matlubatı (1336 - 1337 - 1338 senelerine ait ise) bu kanun ile tahakkuk edecek mükellefiyetlerine mahsup olunur.

Madde 8- İşbu kanunun mevki-i meriyete vazından sonra dahi Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti dâhiline gelecek olan eşhas bu kanun dairesinde mükellefiyet-i nakliye vergisine tabidir. Ancak bunlardan hükûmetle taahhüdatı bulunanlardan miktar-ı taahhütlerinin yüzde biri matluplarının tediye olunan miktarı nispetinde katolunur. Muavenet-i hükûmete muhtaç olan mülteciler müstesnadır.

Madde 9- Lüzum-ı katî görülecek mahallerde menzil hututunda muayyen zaman için Heyet-i Vekile kararıyla rayiç-i mahallî vechiyle ve peşin ücretle bilcümle vesait-i nakliye istihdam edilebileceği gibi adem-i kifayesi halinde menzil hututuna azamî elli kilo metre mesafeye kadar civar olan menatıktaki vesait-i nakliyeye de müracaat olunur.

Madde 10- Dokuzuncu madde mucibince istihdam edilecek vesait-i nakliye cihet-i askeriyenin miktar tayiniyle vuku bulacak taleb-i tahririsi üzerine mahalleri hükûmetlerince - evvelâ nakliyata mahsus vesaitten başlanılmak şartıyla - tedarik olunur.

Madde 11- Nakliye ücretlerinin rayici belediye meclislerince takdir olunur. Bu meclise, bulunan mahallerde ticaret odası heyeti dahi iştirak eder. Takdir olunan ücrete itiraz vukuunda keyfiyet meclis-i idarelerce suret-i katiyede halledilir.

Madde 12- İşbu kanun haricinde hiç bir kimse meccanen nakliyat ifasına mecbur tutulamaz ve hilâfında hareket edenler hıyanet-i vataniye cürmüyle İstiklâl Mahkemesine ve olmayan yerlerde mehakim-i umumiyeye tevdi olunurlar.

Madde 13- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 14- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye, Müdafaa-i Milliye, Dâhiliye, İktisat ve Adliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Yahya Galib Bey (Kırşehir) — Efendim! Bu kanun bir teklif-i kanunidir. Bunda mahsuba dair bir fıkra bulunması zaittir. Hükûmet alacağında ne kadar faal ise vereceğinde de o kadar faal olmalıdır. Hiçbir kanunun esna-yı tanziminde mahsuba dair bir madde ilâve edildiği görülmemiştir. Şimdiye kadar nakliyattan dolayı alacağı olanların borcu mahsub edilecekmiş. Tabiî edilecek, fakat sorarım kimin elinde senet vardır? Nakliyattan dolayı birçoklarının hazineden alacağı vardır. Köylüler, kadınlar tekmil mekkâriler nakliyatta istihdam edildi, hangisine senet verildi? Ancak istisnaen birtakım nakliyat müteahhitleri para almışlardır. Her ne vecih ile görünürse görünsün mahsup için burada bir kanun tanzim etmek doğru değildir. Bir zâtın hükûmete borcu da olur, hükûmetten matlubatı da olur. Bu her zaman mahsub edilmelidir, bunu mahsub etmemek demek, borcunu tanımamak demektir ki, bu hiçbir suretle caiz değildir. Hususiyle bizim gibi ve halk hükûmeti olduğunu her zaman ilân eden bir hükûmet için caiz değildir. Bunun için bu maddenin külliyen tayyı taraftarıyım.

Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — Bir de nakliyattan hazinede matlubu olanlar 1336 - 1337 - 1338 senelerindedir. Ondan evvel ve Harb-i Umumide başka suretle yapılıyordu. Bilhassa 1337 senesinde zannediyorum ki Sakarya Muharebesi dolayısıyla Ankara ve civarında paralı parasız birçok nakliye işleri yapılmıştır. Bunların tahakkuk etmiş kısımları da mevcuttur. Etmemiş kısımları da vardır. Bunları tahakkuk ettirmek Maliyenin ve Müdafaa-i Milliye Nakliyat Şubesi Müdiriyetinin vazifesi olduğu gibi, "Tahakkuk ettirin." demek de bizim vazifemizdir. Halkın vereceği elli kuruş Nakliyat Vergisine mukabil bin kuruş matlubu varken "Bu dursun da sen vergini ver." demek zannederim, doğru değildir. Şu kanunda halkın lehine olarak yalnız bu maddeyi görüyorum. Mükellefînin hükûmetten alacağı miktar ne ise o kadar kuruş bu vergisinden bırakılması lâzımdır.

İsmet Bey (Çorum) — Efendim! Encümen bu maddeyi vaz'ederken şunu düşündü; Mükellefiyet-i nakliye-i askeriye kanununun temin edeceği mükellefiyet-i nakliyenin muhtassünlehi nakliyat-ı askeriyedir. Binaenaleyh nakliyat-ı askeriyeden dolayı alacaklı olanlardan bu mükellefiyetten dolayı para istemek mantıksız olur. Onun için mahsup muamelesini yapmak muvafık olur. Çünkü muhtassünlehi olan bir kimsenin bu parayı alması lâzımdır. Bunun için zaruridir. Fakat Salih Efendi bidaremizin buyurduğu gibi idare-i hususiyeye ait olan bir varidatın turuk ve meabir bedelât-ı nakdiyesinin bundan mahsubu, bu kanunun muhtassünlehi haricine çıkılmış olur ki, yani bu kanunun aksi olur ki, kanunun esas maksadıyla kabil-i telif değildir.

Hüseyin Avni Bey (Erzurum) — Efendim! Geçen sene bir müzakere esnasında Müdafaa-i Milliye Vekili Paşa Hazretleri buyurdular ki; yaptığımız nakliyatı para ile yapsaydık iki milyon lira ederdi.

Bu geçmiştir efendiler. Fakat bundan sonra efendiler ücretsiz taşıtmazsanız ben köylü namına eski haklarını helâl ediyorum. Yalnız bundan sonra yapacağımız nakliyatı angarya suretiyle yaptırmayınız ve bu kudreti elinizde tutunuz. Köylü alacaklarının hepsini helâl eder ve eski hakkından bin defa vazgeçer. (Kimin namına helâl ediyorsun sesleri) Vekâlet-i âmme namına söylüyorum. Hepsi namına söz veriyorum. Yalnız bu paranın sırf vesait-i nakliyeye sarf edilmesi lâzımdır. Bu para yine hazineye girip de yine köylü bu angaryanın altında ezilecekse yazıktır. Müzakere edilecek nokta burasıdır. Siz eğer bu kanun ile mahsubunu icra ederseniz, bu borç tekerrür eder, devir yapar ve namütenahi gider. Bizim mâni olacağımız şeyler köylerde erkeksiz kalan kadınlar, öküzünü, hayvanatını bırakıp kaçan insanları bu tazyikten kurtarmak maksadına aittir. Temenni ederim ki bundan sonra Büyük Millet Meclisi Hükûmeti bu kanunun esası hilâfında yapılagelen angarya usulünü lâğveder ve köylü kadınlarını cebir ve tahakküm ile zorlatmaz. Çünkü köylü kadını hayvan benim değildir, diyor. Zordan malını bile bırakıp kaçıyor. Maksat burasıdır. Köylü eski alacaklarını bağışlar. Fakat bundan sonra yaptırmayın. Bunu yaptırmazsanız en büyük vazifenizi yapmış olursunuz. Bunu kabul edelim ve müzakereden vazgeçelim.

Hasan Fehmi Bey (Gümüşane) — Mükellefiyet-i nakliye için bir vergiyi tarh ettikten sonra vesait-i nakliyesi olanları, gerek kendi rızası ile ve gerek kendi rızaları hilâfında velev peşin para ile dahi olsun, nakliyata mecbur etmek onlara ikinci bir mükellefiyet tarh etmek demektir. Görünüşte biraz fazla ve belki adaletten uzaklaşır gibi görülürse de hakikatte pekâlâ görüyoruz ki, biz vesait-i fenniyeye malik olmadığımızdan dolayı bütün muharebelerde orduların nakliyatını temin eden vesait-i nakliye erbabıdır. Hattâ derhatır buyurursunuz ki, Sakarya Muharebesi muzafferiyetini kağnının otomobile galebesi şeklinde diye tavsif etmiştiniz. Gerçi bunun daimî olmaması lâzım, fakat bir zaruret-i katiye ve mübreme karşısında halkı bu nakliyeye teşvik ettirebilmek için birtakım ahkâm-ı istisnaiye ilâve etmek lâzımdır. Maddenin bütün bütün tayyı da imkansızdır. Çünkü zaruret, ihtiyaç, bu madde olsa da olmasa da o zamanda hepsi gitsin demeye icbar edecektir. Bu itibarla hukuklarını temin edebilecek şekilde bir madde-i kanuniye ile tesbit etmek herhalde daha muvafıktır.

Osman Fevzi Efendi (Erzincan) —Bu hususta bir iki kelime arz edeyim. Müsaade buyursanız. Her zaman cepheye yakın olan mahaller nasıl olsa diğer mahallerden ziyade harbin sıkletini çekerler. Belki bu kanunla onların yaptığı hizmetlerin birçoğu sair yerlere tahmil edilecek. Binaenaleyh Hasan Fehmi Bey'in teklifinde biraz tadilât istiyorum. Cepheye elli kilometre, yani on saat mesafede bulunan köylülere velev ki, ücret verilse bile cephe onların her zaman önünde bulunduğundan külfetleri ağırdır. Binaenaleyh bu Mükellefiyet-i Askeriye Kanunundan onları müstesna tutup, yalnız onları ihtiyat zamanına terk etmeyi Hasan Fehmi Bey'in takririne ilâvesini teklif ediyorum. Eğer böyle olursa adalet etmiş oluruz. Çünkü cepheye karibolan yerler hep ezilmiştir ve ezilmektedir. Onları ihtiyata bırakırsak velev ki parası ile olsun, hayvanlarını kiraren miraren cepheye sevk etmekten kurtarırız ve dar zamanlarda ordu mükellefiyet-i nakliyesinde istimal olunurlar. Onlara bir parça lütufkârane muamele yapılması lâzımdır.

ممالك مستخلصه‌دن فرار ویا غیبوبت ایدن اهالینك اموال منقوله وغیر منقوله‌لرینك اداره‌سی حقنده قانون

نومرو
٢٢٤

ماده ١ — دشمن استیلاسندن قورتیلان محللرده اهجابنك فرار وغیبوبتنه مبنی صاحبسز قالمش اولان اموال منقوله حکومتجه اصولی دائره‌سنده بالمزایده فروخت واموال غیر منقوله ایله مزروعات کذا حکومتجه اداره ایدیلهرك اثمان وبدل ایجار وحاصلات سائره‌سی ومصارف واقعه بعدالتنزیل امانت حسابنه قید ایدلك اوزره مال صندقلرینه تودیع اولنور . آنجق بونلردن عودت ایدنلرك اموال غیر منقوله‌لریله امانةً مالصندوعنه تسلیم ایدلش اولان مبالغ کندیلرینه اعاده اولنور .

ماده ٢ — اشبو قانونك تاریخ مرعیتندن مقدم تنظیم قلنان وکالتنامه‌لره استناداً اصول وتعاملی دائره‌سنده واقع اولان عقود معتبر اولوب قانونك تاریخ مرعیتندن اعتباراً عقود مذکوره‌دن متولد حقوق ایله بو عقوده استناد ایدن وظائف وکالت حکومته انتقال ایتمشدر .

ماده ٣ — صاحبسز اموال و متروکات ومزروعاته فضولی مداخله ایدنلر اشبو قانونك تاریخ نشرندن بر هفته صکره‌یه قدر حکومته تسلیم ایتمکه مجبوردر . امتناع ایدنلر ادارةً منع وحقلرنده تعقیبات قانونیه ایفا اولنور.

ماده ٤ — اموال متروکه‌دن مکتوم اولانلرینی اخبار ایدنلره میدانه چیقان مالك بدلنك یوزده اونی اخباریه اولهرق ویریلور .

ماده ٥ — اشبو قانون احکامی احوال حربیه ویاسیاسیه الجاسیله سائر محللرده فرار ویا غیبوبت ایتدکلری حکماً ثابت ارلان اشخاصك اموال منقوله وغیر منقوله ومزروعاتری حقنده دخی جاریدر .

ماده ٦ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ٧ — اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه وداخلیه وعدلیه وکیللری مأموردر .

٢٠ نیسان ١٣٣٨ و٢٢ شعبان ١٣٤٠

	تاریخ	نومرو		مقام
یوزنك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	٢٢ نیسان ١٣٣٨	٤٩٥		اجرا وکیللری هیئتی ریاسته
		٤٩٦		مالیه وکالته
		٤٩٧		داخلیه »
		٤٩٨		عدلیه »
		جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :		٩	١٢٥:١٣٠،٣٨٩:٣٩٣	
		١٢	٢١٨:٢٢٤	
		١٩	٢٢٢:٢٣٥،٣١٦:٣٣٥	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :		٢٦٩،٣٣٣		

MEMALİK-İ MÜSTAHLÂSADAN FİRAR VEYA GAYBUBET EDEN AHALİNİN EMVAL-İ MENKULE VE GAYRİMENKULELERİNİN İDARESİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
224	20/4/1338 (1922)	Tarih: 22/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; düşman istilâsından kurtulan mahallerdeki firar ve gaybubetten dolayı sahipsiz kalan menkul ve gayrimenkul malların değerlendirilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Düşman istilâsından kurtulan mahallerde ashabının firar ve gaybubetine mebni sahipsiz kalmış olan emval-i menkule hükûmetçe usulü dairesinde bi'l-müzayede füruht ve emval-i gayrimenkule ile mezruat keza hükûmetçe idare edilerek esman ve bedel-i icar ve hasılat-ı sairesi ve masarif-i vakıa bade't-tenzil emanet hesabına kaydedilmek üzere mal sandıklarına tevdi olunur. Ancak bunlardan avdet edenlerin emval-i gayrimenkuleleriyle emaneten mal sandığına teslim edilmiş olan mebaliğ kendilerine iade olunur.

Madde 2- İşbu kanunun tarih-i meriyetinden mukaddem tanzim kılınan vekâletnamelere istinaden usul ve taamülü dairesinde vâki olan ukut muteber olup kanunun tarih-i meriyetinden itibaren ukud-ı mezkûreden mütevellit hukuk ile bu ukuda istinat eden vezaif-i vekâlet hükûmete intikal etmiştir.

Madde 3- Sahipsiz emval ve metrukât ve mezruata fuzulî müdahale edenler işbu kanunun tarih-i neşrinden bir hafta sonraya kadar hükûmete teslim etmeye mecburdur. İmtina edenler idareten men ve haklarında takibat-ı kanuniye ifa olunur.

Madde 4- Emval-i metrukeden mektum olanlarını ihbar edenlere meydana çıkan malın bedelinin yüzde onu ihbariye olarak verilir.

Madde 5- İşbu kanun ahkâmı ahval-i harbiye veya siyasiye ilcasıyla sair mahallerde firar veya gaybubet ettikleri hükmen sabit olan eşhasın emval-i menkule ve gayrimenkule ve mezruatları hakkında dahi caridir.

Madde 6- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 7- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve Dâhiliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Ömer Vehbi Efendi (Konya) — Malûmuâliniz, birinci maddeyi müzakere edeceğiz şimdi. Dainiz evvelce bu kanunun heyet-i umumiyesinin Şer'iye Encümenine havalesini rica etmiştim. Her nasılsa sem'-i itibara alınmadı. İhvandan birisi ki, Şükrü Efendi yalnız madde-i ûlânın havalesini istemiş, Meclis-i Âliniz havale etmiş. Vakıa madde-i ulâda seri ve akla mugayir bir şey görülemez. Fakat bâzı hususatı nazar-ı tetkikten geçirmek icap eder: Birincisi; düşman istilâsından kurtulan mahallerde ashabının firar veya gaybubetine mebni İlh... Bu maddede firar ve gaybubet meselesi var; firarın esbabı tadad edilmemiştir. Mütaaddit esbaba mebni firar olur. Meselâ tebaa-i Osmaniyeden bâzıları esna-yı harbde asakir-i ecnebiye ile ihtilât edip de bize karşı teşhir-i silâh etmekle harbi hükmünü almak. Böyle harbi hükmünü alanların hükmü başka, bir de ecanip askerine ihtilât suretiyle değil de Hükûmet-i muhikkaya isyan suretiyle tahaşşüd etmiş olan cemiyeti de hiliye-i fesadiyeye iltihak suretiyle hükûmet-i merkeziyenin kuvvetini tenkis etmek için firar etmek. Bunların ahkâmı yine başka, bir de bâzı cinayat-ı şahsiye ika eder de takip ve derdest olunurum diye korkar da firar eder. Bu kısmın hükmü yine başka, bir de vehme mebni firak-ı siyasiyeden bâzılarının mensubininin firarı var. Bu gibilerin hükmü de yine başkadır. Bu suretle firar esbabı tadad edilmemiştir. Firar ibaresinden sonra gaybubet tâbiri var. Malûm-ı âliniz bu gaybubet mahalli meçhul olacak derecede gaybubet olur. Bu mâna-yı gaybubet firara da şâmildir. Edatı terdif ile ammın hassa atfı var, bu maddede taksim sahih olmaz yolunda sual varid olur: Mesela bir kimse karşıda bir insan yahut bir cisim gördüm diyemez, çünkü cisim tabiri insana da şamildir.

Osman Fevzi Efendi (Erzincan) — Memalik-i mustahlasadan firar veya gaybubet eden ahalinin emval-i menkule ve gayrımenkulesinin idareleri hakkında Adliye Encümenince tanzim ve Heyet-i Celilenize takdim edilen mevadd-ı kanuniyenin birinci maddesi Şer'iye Encümenine havale edilmiş ve encümen tetkikat-ı lâzıme icra ederek ekseriyetle bilkabul Meclis-i Âliye takdim eylemiş. Müsaade buyurursanız mesele-i şer'iyenin cihet-i tatbikiyesine dair bâzı cihetlerini arz edeyim. Bu gibi itaatten çıkan gayrimüslimler ve bu hâdisenin suret-i cereyanı suver-i muhtelife ile olduğu gibi, ahkâmı-şer'iyede dahi suver-i muhtelife üzerine olup dört veçhe vardır. Birincisi, tekâlif-i devleti kabulden bilfiil imtina edenler. İkincisi; âdâya talia yani casusluk vazifesini ifa ve iltizam edenler. Üçüncüsü; nakzı ahdedip li-ecli'l-harb bir kale veya bir karye üzerinde tahaşşüd edenler ve bir kale veyahut bir karye üzerinde tegallüb edip zapta çalışanlar veya zaptedenler. Dördüncüsü; bilâd-ı âdâya gidip onlara iltihak ve o iltihaka hükm-i şer'î lâhik olanlar. Dördüncüsüne hükm-i şer'i lâzımdır, iltihakı hükmetmek için. Şimdi fakir kendi muhitimizde ve o civara mütecavir olan Karadeniz sevahili ki ekseri bizim tarafa civar addolunan oralara vukufiyetimden dolayı evvelâ o noktadan tahlil edeceğim. Bunlar ki; ekseriyetle nakzı ahdederek li-ecli'l-harb, yani li-ecli'l-isyan tahaşşüd edip ve bâzı karyeler üzerine tegallüb edip zabtedenler, bize ve hükûmetimize karşı muharip vaziyeti alanlar. Bunların hükmü mürted hükmüdür. Mürtedin hakkında dört veçhe vardır. Bunların hükmü dahi o vecih iledir. Bu kabilden olanların hükmü nedir? Hâl-i itaatte bulunan vereseleri varsa, kable'l-isyan olan kazançları onlara verilir. Böyle hâl-i itaatte olan verese yoksa veyahut veresesi dahi hal-i isyanda ise bunların menkul ve gayrimenkul emval-i fi'dir. Emin-i beytülmal olan kimse bunları hazine namına zabt ve tasarruf eder.

Emir Paşa (Sivas) — İlâ nihaye mi kalacaktır?

Osman Fevzi Efendi (Erzincan) — Müsaade buyurun. Bunlar ne vakit avdet ve itaat ederse ve tekâlifi kabul ederse o vakit tövbeleri kabul olunur ve o zaman kendilerine iade olunur. Mürted avdet eder ve İslâm ile müşerref olursa tesviyesi zahir olursa onun malı o zaman kendisine iade olunur. Fakat o vakte değin onun velisi hükûmettir ve o malın hıfzı beytülmale aittir. Kendisi avdet etmezse o vakit hazinenin malı olur.

Şeref Bey (Edirne) — Efendiler! Türk Milleti İslâmiyeti kabul edeli 1340 sene geçmiştir. 1340 senedir Türk Milleti kıstas-ı şer'-i mübinden hariç ne bir kanun yapmış ve ne de bir hareket yapmıştır. Binaenaleyh burada şer'a muhalif hiçbir şey yoktur. Sıra ile arz edeyim: Şeriatın ahkâmı mucibince vekâlet iki şeye inhisar eder; vekâlet-i âmme, vekâlet-i hassa. Vekâlet-i âmme vekâlet-i hassadan akva olduğu için velayet-i âmme de velayet-i hâssadan akvadır. Fakat şunu daima, nazar-ı dikkate almak lâzım gelir ki; Şâri-i Âzam beşer üzerinde hakkı tesis ederken hukuk-ı umumiye üzerine tesis etmiştir. Hukuk-ı şahsiyede kabul ve icap veyahut istihlâle binaendir. Bunun başka şekli yoktur ve başka şıkkı da yoktur. Dünyada en büyük kanun, hukuk fikri İslâmiyettedir. Zira İslâmiyette haktan ziyade "teklif" vardır.

Bugün Avrupa'da hukuk-ı âmme denilen şeye bizim fıkhımızın kabul ettiği esasları tekabül ettirirseniz, Avrupa'daki hak, müsavat-ı mutlaka, adalet-i mutlaka, hürriyet-i mutlaka üzerinedir. Lâtinlerde kuvvet ve iktisat üzerinedir, Anglosaksonlarda fayda üzerinedir. Bizde ne üzerinedir biliyor musunuz? Fıkh-ı Şerif. Bizde hak, nizam-ı âlem üzerine gözetilmiştir. Bütün fıkhın gözettiği nokta, güttüğü gaye nizam-ı âlemdir. Bütün ahkâm-ı fıkhiye de onun üzerine konmuştur. Malûm-ı âlinizdir ki kırk senede öğrenilen Fıkh-ı Hanefî ile kırk günde öğrenilen Fıkh-ı Şafiî arasında fark vardır. Kırk senede Fıkh-ı Hanefîyi öğrendim diyen adamın bundaki maksadı İmam-ı Hanefî'nin Fıkh-ı Hanefî mesailini inceden inceye leyyine doğru elemesidir. Ortaya atmasıdır. Fıkh-ı Şafiî ahkâm-ı umumiyeden bahsetmiştir. O halde tamamiyle şer'a muvafık olmak üzere arz ediyorum. Hükûmet burada maslahat-ı âmmeye müstenid olmak üzere vekâlet-i âmmesini istimal etmiştir. Eğer o adamın vekâlet-i hassası şer'-i şerife muvafık olarak mevcut ise kadı ona izin verir. Ben de nitekim Maliye Vekiline diyorum ki; bugün firar etmiş olan bir firari bir kadı-ı meşruun huzurunda, mersum, mânun olarak bir vekâlet getirsin, hakkını ispat etsin. Sonra Hükûmet burada tasarrufa doğru taarruz etmiyor efendiler. Bilâkis tasarrufu teşyid ediyor. Ben diyorum, eski şekli tasarruf üzerinde zarar-ı âmk var. Benim mülkümde mevcuh olan bu mal üzerinde her ne kadar gayrın taallûk etmiş hakkı varsa Hükûmet-i âmmenin de hakkı vardır. Ben de hakkını istifa için ona yed-i emin gibi olmak üzere elimi koyuyorum. O koyduğum elin üzerine hakk-ı teklif bana teveccüh ediyor, bana taallûk ediyor, vekâleti alan adam gelsin, benden hakkını alsın diyorum.

چیوریلك باراقلر قریه‌سندن مصطفی ارغلی خلیلك اعدام جزاسنك عفوینه دائر قانون

نومرو
۲۴۰

ماده ۱ ــ آلای ۱۲ ط ۳ ك ۱۰ افرادندن ایکن دشمن قارشوسنده موقع خدمتدن فرارندن دولایی قرق برنجی فرقه دیوان حربندن اعدامنه قرار ویریلوب مضبطهٔ حکمیه‌سی غرب جبهه‌سی قوماندانلغنجه تصدیق ایدیلن چیوریلك باراقلر قریه‌سندن ۳۱٤ تولدلی مصطفی اوغلی خلیلك جزاسی عفو اولنمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه مدافعهٔ ملیه وکیلی مأموردر .

۲٤ نیسان ۱۳۳۸ و ۲٦ شعبان ۱۳٤۰

بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۲۵ نیسان ۱۳۳۸	۵۱٤	اجرا وکیلری هیئتی ریاسته
	۵۱۵	مدافعهٔ ملیه وکالته

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندکی مذاکرات فهرستی :	۱۹	۳۷۶:۳۷۷
اشبو قانونه علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :		

ÇİVRİL'İN BARAKLAR KARYESİNDEN MUSTAFAOĞLU HALİL'İN İDAM CEZASININ AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
225	24/4/1338 (1922)	Tarih: 25/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; savaştan kaçması sebebiyle idama mahkûm edilmiş olan Mustafaoğlu Halil'in idam cezasının affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Alay 12 T. 3 K. 10 efradından iken düşman karşısında mevki-i hizmetten firarından dolayı Kırk Birinci Fırka Divan-ı Harbinden idamına karar verilip mazbata-i hükmiyesi Garp Cephesi Kumandanlığınca tasdik edilen Çivril'in Baraklar karyesinden 1314 tevellütlü Mustafaoğlu Halil'in cezası affolunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Adliye Encümeni Mazbatası

On ikinci alayın üçüncü taburunun onuncu bölüğü efradından iken düşman karşısında mevki-i hizmetten firar etmesinden dolayı Kırk Birinci Fırka Divan-ı Harbi tarafından idamına karar verilip mazbata-i hükmiyesi Garb Cephesi Kumandanlığınca tasdik edilen Çivril'in Baraklar karyesinden 1314 tevelletlü Mustafaoğlu Halil'in işbu idam cezasının affına dair Heyet-i Vekileden mevrud 7 Şaban 1340 ve 5 Nisan 1338 tarihli lâyiha-i kanuniye ve esbab-ı mucibe mazbatası mütalâa ve icabı müzakere olundu. Esbab-ı mucibe mazbatasında mastur olduğu üzere mahkûm-ı merkumun ba'de'l-firar izhar-ı nedamet ederek bizzat teslim-i nefs eylediği ve mensup olduğu bölükte geçen hidemat-ı askeriyesi zarfın da bir gûna su-i hali hidemat-ı askeriyesi zarfında bir gûna su-i hali müşahede olunmayıp ıslah-ı hal ve tehzib-i ahlâk eylemesi mümkün ve muhtemel bulunduğunun mensup olduğu bölük kumandanının zahr-ı evrakta muharrer meşruhatından anlaşılmasına mebni merkumun mazhar-ı aff-ı âli olmasına müteallik teklif-i mezkûr musip ve muvafık-ı ma'delet bulunmuş olduğundan teklif edilen kanunun tarih-i neşrinden itibaren mer'i olması hakkında müteamel olan maddenin ilâvesi suretiyle kabul-ı muktezası tezekkür olunarak Heyet-i Umumiyenin nazar-ı tasvibine arz olunur.

عربسونك روم محلهسندن دیمتری قیزی تیا حقندهکی حکمك رفعنه دائر قانون

نومرو
۲۲۶

ماده ۱ — عربسونك روم محلهسندن دیمتری قیزی تیانك منع مسکرات قانونه توفیقاً یدی یوز اللی لیرا جزای نقدی اخذی ایله مجازاته وجزادن امتناعی حالنده یوزماه مدتله حبسه دائر عربسون صلح جزا محکمهسنده یورپلن حکم صلاحیتدار برمحکمهدن صادر اولمامش اولمسنه واساساً مابه المحکومیتی اولان فعل قانوناً جرم تشکیل ایتمامسنه بناءً مزبوره تیا حقندهکی حکم رفع ایدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً معتبردر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۲۴ نیسان ۱۳۳۸ و ۲۶ شعبان ۱۳۴۰

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ		نومرو	مقام
۲۵ نیسان	۱۳۳۸	۵۲۰	احرا وکیلری هیئتی ریاستنه
		۵۲۱	عدلیه وکالتنه

جلد	صحیفه
۱۹	۳۷۷:۳۸۴

مجلس ضبط جریدهلرندهکی مذاکرات فهرستی :

اشبو قانونك علاقهدار اولدیغی دیکر قانونلر :

ARAPSUN'UN RUM MAHALLESİNDEN DİMİTRİ KIZI TİMYA HAKKINDAKİ HÜKMÜN REF'İNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
226	24/4/1338 (1922)	Tarih: 25/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Men'i Müskirat Kanununa muhalefetten dolayı Dimitri kızı Timya hakkında verilen hükmün kaldırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Arapsun'un Rum Mahallesi'nden Dimitri kızı Timya'nın Men-i Müskirat Kanunu'na tevfikan yedi yüz elli lira ceza-yı nakdî ahzı ile mücazatına ve cezadan imtinaı halinde yüz mah müddetle hapsine dair Arapsun Sulh Ceza Mahkemesinde verilen hüküm salâhiyettar bir mahkemeden sâdır olmamış olmasına ve esasen mabihi'l-mahkûmiyeti olan fiil kanunen cürüm teşkil etmemesine binaen mezbure Timya hakkındaki hüküm refedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Adliye Encümeni Mazbata Muharriri Hamid Bey (Biga) — Efendim! Adliye Encümeninin mazbatasında mevzubahis olan mesele Men-i Müskirat Kanununun memnuiyetine rağmen vukua gelme bir şeydir. Men-i Müskirat Kanunu ahkâmına tevfikan beher kıyye için ellişer lira ceza almak lâzım geldiği, fakat orta yerde bir adaletsizlik olduğu tahakkuk etmiştir. Timya isminde bir kadın hakkında Arapsun Bidayet Mahkemesinde icra olunan bir muhakeme neticesinde mezbure Timya'nın hanesinde 15 kıyye rakı bulunduğundan veyahut on beş kıyye rakı imal etti diyerek Men-i Müskirat Kanunu ahkâmına tevfikan beher kıyyesi için ellişer liradan miktarı malûm olan ceza-yı nakdîye mahkûm edilmiş ve ceza-yı nakdîyi mezburenin adem-i tesviyesi halinde Kanun-ı Cezanın 37'nci

maddesine tevfikan beher rub' lira için bir günü tecavüz etmemek üzere ceman yekûn 7,5 sene hapsine hüküm verilmiştir. Mahkeme esbabı hükmolmak üzere nezdinde on beş kıyye rakı çıktığına dair elde hiçbir delil olmadığı halde yalnız elde edilmiş olan bir mektubun vücudundan bahis ile ita-yı hüküm eylemiştir. Bu kadının Ali Kemal Efendi isminde vaktiyle kendisine hizmet ettiği bir adama yazdırdığı ve postacıya tevdi edip gönderdiği bir mektubu elde edilmiş ve mektup - mazbatamızda beyan edildiği veçhile – "Her ne kadar bir miktar rakımız çıktı ise de fakat yollamaya cesaret edemedim. Bulurlar korkusuyla gönderemedim." mealinde ise de bu mektup münderecatı ne asar-ı cürmiye ile ne de delâil-i saire ile teeyyüd etmemiş olduğu gibi taharriyat neticesinde de eşya-yı cürmiyeden hiçbir madde elde edilememiştir ve mahkeme de bu şekilde kalmamış, mektupta yazıldığı vecih ile evinde bulunan kapların bir teneke ve bir testiden ibaret olmasına göre düyun-ı umumiye ile bi'l-muhabere bir tenekenin on üç kıyye ve bir testinin bir buçuk okka istiabından bahis ile ceman yekûn mevhum surette olan rakıdan bahis ile izah edilmiştir. Sonra mesele bu derece ile kalmayarak Kanun-ı Cezanın 37'nci maddesiyle beher rub' lira için yirmi dört saat yatmak lâzım geldiği ve hükmedilecek cezanın hadd-i âzamisi bir seneden fazla olmayacacağı halde mahkeme bunda dahi zühul ederek 7,5 sene gibi gayet ağır, hilaf-ı kanun bir karar vermiştir. Binaenaleyh mazbatada arz edildiği vecih ile zat-ı mesele tevehhümden ibarettir. Maddeye hiç dokunmamıştır. Binaenaleyh encümen yapmış olduğu tahkikat ve tetkikat neticesinde mezburenin affı hakkında teklif edilen kanunun kabulünü rica eder. Çünkü Heyet-i Celilenin malûmu olduğu vecih ile Men-i Müskirat Kanunundaki ahkâm ne kabil-i istinaf ve ne de kabil-i temyiz olamadığından ve bunun aftan başka bir suretle halli mümkün olmadığından mezbure Timya'nın affını bendeniz encümen namına rica ediyorum. (Kabul sesleri)

Nebil Efendi (Karahisar-ı Sahib) — Zat-ı âlinizin de izah buyurduğu vecih ile bir mahkeme heyeti Kanun-ı Cezanın 37'nci maddesinin sarahatini anlamaksızın ve bir seneden fazla ceza-yı nakdî için hapsetmek caiz olmadığı halde yedi buçuk senelik cezaya nasıl hüküm veriyor? Bu cihet hakkında Adliye Vekili ile temas edip bu mahkeme heyeti bir istiklâl mahkemesine tevdi olunacak mıdır? Olunmayacak mıdır?

Adliye Vekili Refik Şevket Bey (Saruhan) — Vazifelerini hakkıyla yapmadıklarından taht-ı muhakemeye alınmışlardır efendim.

وظيفهٔ مخصوصه ايله اوقرايانايه كيدهجك هيئتك مصارف ضروريهسنه قارشولق اولمق اوزره ۱۳۳۸ سنهسی خارجيه وكالتی بودجهسنه موضوع تخصيصات قانونله مذيل قانون

نومرو
۲۲۷

ماده ۱ ــ اوقرايانايه كيدهجك هيئتك مصارفنه قارشولق اولمق اوزره ۲۰ مارت ۱۳۳۸ تاريخلی قانون ايله ۱۳۳۸ سنهسی خارجيه بودجهسنه فصل مخصوص اولهرق موضوع يدی بيك بش يوز ليرا تخصيصات اون بش بيك ليرايه ابلاغ اولونمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاريخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك احكامنك اجراسنه خارجيه ومالیه وكيللری مأموردر .

۲۵ نيسان ۱۳۳۸ و ۲۷ شعبان ۱۳۴۱

بويوك ملت مجلسی رياستندن تبليغی :

تاريخ	نومرو	مقام
۲۶ نيسان ۱۳۲۸	۵۳۷	اجرا وكيللری هيئتی رياستنه
	۵۳۸	خارجيه وكالتنه
	۵۳۹	مالیه وكالتنه

	جلد	صحيفه
مجلس ضبط جريدهلرندهن مذاكرات فهرستی :	۱۹	۴۱۱ : ۴۰۷
اشبو قانونله علاقهدار اولديغی ديگر قانونلر :	۲۱۱	

VAZİFE-İ MAHSUSA İLE UKRAYNA'YA GİDECEK HEYETİN MASARİF-İ ZARURİYESİNE KARŞILIK OLMAK ÜZERE 1338 SENESİ HARİCİYE VEKÂLETİ BÜTÇESİNE MEVZU TAHSİSAT KANUNUNA MÜZEYYEL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
227	25/4/1338 (1922)	Tarih: 26/4/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; özel görevle Ukrayna'ya gidecek heyetin masraflarına karşılık olmak üzere 1922 senesi hariciye bütçesine konulan yedi bin beş yüz liralık tahsisatın on beş bin liraya yükseltilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Ukrayna'ya gidecek heyetin masarifine karşılık olmak üzere 20 Mart 1338 tarihli kanun ile 1338 senesi hariciye bütçesine fasl-ı mahsus olarak mevzu yedi bin beş yüz lira tahsisat on beş bin liraya iblağ olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun ahkâmının icrasına Hariciye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Ali Şükrü Bey (Trabzon) — Efendiler! Bu tahsisat kanunu, biliyorsunuz, evvelce Meclise gelmiş ve kabul edilmişti. Fakat bilâhare hükûmetin yeni esbab-ı mucibesiyle 7 500 lira zammı için diğer bir madde-i kanuniye gelmiştir. Bunun esbabı ise herhalde son zamanda bizim de gazetelerde gördüğümüz gibi Rusya'da hal-i sabıkın avdetinden münbaistir. Evvelce Rusya'da Bolşevik teşkilâtı mucibince parasız yapılan işler mevcut olduğu halde bugün bunun imkânı yoktur. Bugün onlar mevcut değildir. Bendeniz bi'n-nefs biliyorum. Trabzon'dan Rusya'ya Novreseski telsizi ile muhaberat evvelce bedava yapıldığı halde bugün beher grupu için yüz lira istiyorlar. Yani bizim sefirler bile muhabere

edemiyorlar. Çünkü bir telgraf beş bin liraya baliğ oluyor. Bunun için öyle zannediyorum ki evvelce ticaret yapılmadığı için o şekiller unutulmuştu. Şimdi yeniden ticaret meselesinin mevzubahis olduğu zamandır. Bu itibarla Rusya'da geçinmek ve iaşe meselesi güçleşmiştir. Birtakım umumi kanunlar vazolunuyor. Bugün her şey para ile alınıyor. Para işin içine girince iş başka bir şekil aldı. Nedret bulunan memlekette es'arın fiyatı gayet yükselir. Bunun için Rusya'nın bundan iki üç ay evvelki vaziyetiyle bugünkü vaziyeti kabil-i kıyas değildir. Hükûmetin bugün göstermiş olduğu yeni esbab-ı mucibe varittir. Hükûmetin teklifinin kabulünü rica ederim.

١٦ ــ ايكنجي صنف احتياط ضابطاندن ومأمورين عسكريه‌دن اولەرق عدم احتياج دولاييسيله بر قسم مقداردە مأذون بولنانلر ،

١٧ ــ مملكت طبيبي ، صحيه مفتشي ، اجزاجيسي ، بيطري و بلديه معماري اولوب‌دە مملكت احتياجنه مبنى ـماً مأذون براقيلانلر ويا جابه لزوم كورلەينلر ،

١٨ ــ كوچوك صحيه مأمورلرى ايله بلديه آشى مأمورلرى

١٩ ــ ژاندارمه قيد ايدلك صورتيله‌تأجيل ايديلن رسومات ، ديون‌عموميه ومملحه قوبجيلرى ايله محافظه مأمورلرى ،

٢٠ ــ اورمان محافظه مأمورلرى ،

٢١ ــ ليمان چاوشلريله قنار غارديانلرى ،

٢٢ ــ بانقەلرك مأمورين مؤجلەسى ،

٢٣ ــ مكلفيت عسكريه قانونك طقسان بشنجي مادەسنه ذيلاً تنظيم ايديلن قوانين ومقررات ايله تأجيل اولنانلر .

بوبوك ملت مجلسى رياستندن تبليغى :

تاريخ	نومرو	مقام
٢ مايس ١٣٣٨	٠٨٥	احراوكلرى هيئتى رياستنه
	٠٨٦	مالیه وكالتنه
	٠٨٧	مدافعهٔ ملیه وكالتنه

مجلس ضبط جريده‌لرندەكى مذاكرات فهرستى :

جلد	صحيفه
١٩	٥١٧ : ٤٦٥

اشبو قانونك علاقه‌دار اولديغى ديگر قانونلر : ٢٤٦ ، ٢٣١

مکلفیت عسکریه قانونك ۷۱نجی مادهسنه توفیقاً استنا ایدیلنلر بووبرکودن معافدر .

ماده ٦ — (ه) — فقرهسنده ذکر اولنانلر بروجه آتی ویرکویه تابع طوتیلورلر :

برنجی درجه : تجارتله مشغول اولانلر ویا صحاب املاك وثروتدن بولنانلر : سنوی ۶۰۰،۴۰۰،۳۰۰ لیرا

ایکنجی درجه : صنعتله ویا کدیبنیله تأمین معیشت ایدنلر : سنوی ۱۵۰،۱۰۰،۵۰ لیرا

درجات ونسبتلری محللری مجلس ادارسنجه تعیین واعلان ایدیلهجك اولان اشبو ویرکولری ایکی آی ظرفنده تأدیه ایتمهیننلرك محللرندهکی اموال منقوله وغیر منقولهلرینه مراجعتله تحصیل اموال قانونیه توفیقاً استیفا اولنور . محللرنده اموال واملاکی بولنمیانلر الهکدکلرنده ویرکولری ایکی قات آلنمقله برابر امتناعك سلاح آلتنده بولندیغی مدتك ایکی مثلی استخدام اولنورلر.

ماده ۷ — اشبو قانون موجبنجه طرح ایدیلن ویرکولر تام برسنهٔ مالیهیه مخصوص اولوب صور تطبیقیهسی مدافعهٔ ملیه ومالیه وکالتلرنجه مشترکاً یاپیلهجق تعلیماتنامه ایله تعیین اولنور .

ماده ۸ — اشبو قانون ۱ مارت ۱۳۳۸ تاریخندن اعتباراً اردوبك حال حضره ارجاعنه قدر مرعی الاجرادر.

ماده ۹ — اشبو قانونك اجرای احکامنه مدافعهٔ ملیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۲ مایس ۱۳۳۸ و ٥ رمضان ۱۳٤۰

مؤجلیت عسکریه ویرکوسی قانونهسربوط جدولدر

قانوناً مؤجل ومقرراتله موقت مؤجل برلنانلر

۱ — عسکری ارزاق متعهدلری اکمال تعهد ایدنجهیه قدرتأجیل ایدیلنلر

۲ — مکلفیت زراعیه نظامنامهسی موجبنجه [۲۰۰] دونم زرعیات یاپانلر ومکلفیت زراعیه هیئتلری ،

۳ — مکلفیت زراعیه نظامنامهسی موجبنجه [۲۵۰] قویون وکچی و[۵۰] صغیری اولانلرله چوبانلری ، هرقضاایچون ایکی دمیرجی ایکی مرانفوز ، قیر بکجیلری ،

٤ — اعشار ورسوم بلدیه ملتزمی اولوب بوسنه ینه ملتزم اولق اوزره بیکر لیرا دیپوزیتو ویرنلر،

٥ — بش دهوه وایکی جفت آتلی آرابهومکاریلری ایله قوللرهقید ایدیلنلر ،

٦ — پوسته متعهد وسوروجیلری ،

۷ — شرکت مدیر ومحاسبهجی وفن مأمورلری ،

۸ — مملکت احتیاجنه بناءً ذکرمنجی فرونجی وسائره اولوب محللرینك کوستردیکی احتیاجهمبنی تأجیل ایدیلنلر ،

۹ — وسائط بحریهسیله تأجیل ایدیلنلر ،

۱۰ — اوراق وخرمن ماکینستلری ،

۱۱ — هلال احمر وشمندوفر مستخدمینی ،

۱۲ — بویوك ملت مجلسی اقلامی کتبهسی ومطبعهمدیرومستخدمینی ،

۱۳ — مطبوعات منسوبینی ایله مرتب وماکینستلر ،

۱٤ — مکتب ومدرسه معلملری اولوب عمومی سفربرلکك صوك قافلهسنه قدر تأجیل ایدیلنلر ،

۱٥ — عسکری فابریقهلری اوسته وعملهلری وشمندوفر مستخدمینی ،

صحیه مفتشی ومملکت طبیبی واجزاجیسی وبیطری بلدیه معماری .
برنجی وایکنجی صنف احتیاط ضابطانندن ویا مأمورین عسکریه‌دن عدم احتیاجه مبنی مأذون براقیلانلر .
کوچوك صحیه مأمورلریله بلدیه آتی مأمورلری .
ژاندارمه صورتیله مؤجل رسومات ودیون عمومیه ومملحه قوللجیلری ومحافظه مأمورلری .
لیمان چاوشلریله فنار غاردیانلری .
اورمان محافظه مأمورلری وقیریکجیلری .
بونلردن برنجی وایکنجی درجه‌ده بولنانلر محللری مجالس اداره‌سنجه حقیقی ثروت واستطاعتلرینه کوره بروجه آتی تعیین اولنه‌جق ویرکوی سنویه تابع اولوب اوچ آی ظرفنده واوچ مساوی تقسیطده استیفا اولنور .
تقاسیطك مدت تأدیه‌سی قانونك تاریخ اعلانندن اعتباراً هر آیك ایلك اون‌بشنجی کونه قدردر .
برنجی درجه : ۳۰۰ ، ۴۰۰ ، ۶۰۰ لیرا
ایکنجی » : ۵۰ ، ۱۰۰ ، ۱۵۰ »
اوچنجی » : استثنائیت اربابی کبی معاش ویا یومیه ویا اجرت ویاخود عائدات ومخصصات اولهرق آلدقلری مبالغك شهری یوزغروشده برغروشی
ماده ٤ — (ج) فقره‌سنده محرر افراد مأذونه محللری مجالس اداره‌سنجه ، حقیقی ثروت واستطاعتلرینه کوره تعیین اولنه‌جق درجات اوزرینه ویرکویه تابعدر . درجاتایله اعظمی واصغری ویرکولری بروجه آتی اولوب درت تقسیطده استیفا اولنور . تقاسیطك مدت تأدیه‌سی کذلك قانونك تاریخ اعلانندن اعتباراًهر اوچ آیك ایلك اون بشنجی کونه قدردر .
کویلرده :
بالذات وبالواسطه زراعت اربابی ایله حیوانات اهلیی : سنوی ۱۰ لیرادن ۱۰۰ لیرایه قدر
منحصراً کراسه‌جی ، کمورجی واودونجی اولانلر : سنوی بش لیرادن ۵۰ لیرایه قدر
زراعت عملهسی : سنوی ۱ لیرادن ۵ لیرایه قدر
شهر وقصبه‌لرده :
پراکنده وطوپدانجی نجار وقومیسیونجیلر : سنوی ۵۰ لیرادن ۲۵۰ لیرایه
املاك واراضی وزراعت صاحبلری : سنوی ۲۵ لیرادن ۱۲۵ لیرایه
صنعتکار وپراکنده‌جی ودکانجی اصناف : سنوی ۱۰ لیرادن ۱۰۰ لیرایه
شهر عملهسی (کمور شمندوفر ، فابریقه‌لر عملهسی ، دیوارجی ، آربه‌جی ، قایقجی ، حمال و امثالی) سنوی ۲ لیرادن ۱۰ لیرایه
افراد مأذونه‌دن بولنان مأمورین استثنائیت اربابی کبی ویرکویه تابعدر .
ماده ۵ — (د) فقره‌سی : مکلفیت عسکریه قانونك ۶۹ نجی ماده‌سی موجبنجه احوال بدنیه‌سندن دولایی فعلا خدمت عسکریه‌یی ایفا ایده‌میه‌جکی تعین ایدرك مکلفیت عسکریه‌دن اخراج ایدیلنلر امثللری سلاح آلتنده بولندیغی مدتجه ونشوونمای بدنیلرینك عدم مساعده‌سندن ناشی سنهٔ آتیه معاینه‌سنه ترك اولنانلرده خدمت عسکریه‌یه آلنتجه‌یه قدر دردنجی ماده‌ده‌کی افراد مأذونه حقنده مصرح ترتیب ونسبت دائره‌سنده وفقط اصغری مقادیرنده ویرکویه تابعدرلر .

مؤجلیت عسکریه ویرکوسی حقنده قانون

نومرو
۲۲۸

۱ — مکلفیت عسکریه داخلنده بولنانلردن آتیده تعداد اولنانلر مؤجلیت عسکریه ویرکوسنه تابعدرلر .

آ — مکلفیت عسکریه قانونك ۹۱ ، ۹۲ و۹۳ نجی ماده‌لریله مواد مذیله‌لری موجبنجه خدمت عسکریه‌دن استثنا ایدیلنلردن همشاری تحت سلاحده بولنانلر .

ب — مکلفیت زراعیه قانونی ایله مکلفیت عسکریه قانونك ۹۵ نجی ماده‌سنه واداری مقررانه مستنداً تأجیل اولونانلر (جدولی مربوطدر)

ح — همشاری تحت سلاحده بولونانلردن حکومتجه کوریلن لزوم اوزرینه هنوز محللرنده ترك ایدیلن ویا جلب اولونمیانلر ویلامدت مأذون طوتیلانلر .

د — خدم عسکریه عدم قابلیتی دولایسیله اخراج اولونانلرله ضعفیت بدنیه‌لرینه مبنی سنهٔ آتیه‌یه ترك اولونانلر.

ه — تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی داخلنده‌کی محللر اهالیسندن اولوب‌ده فراری اولیه‌رق شمدیه‌قدر بومنطقه خارجنده قالمش وامثالی سلاح آلتنه آلنمش بولونانلر .

ماده ۲ — (آ) فقره‌سنده‌کی استثنائیت اربابندن معاش اصلیاری ایله تخصیصات فوق‌العاده‌لرینك یکونندن شهری یوز غروشده برغروش آلتیر وکسورات یوزغروش اعتبار اولنور. یومیه ویا اجرت ویاعائدات وتخصصات آلانلر عین معامله‌یه تابعدر .

ماده ۳ — (ب) فقره‌سنده‌کی مؤجللر ویرکو اعتباریله اوچ درجه‌یه تفریق اولنور :

برنجی درجه :
عسکری ارزاق ولوازم متعهدلری .
زراعت اربابی .
مواشی وحیوانات اصحابی .
اعشار ورسوم بلدیه ملتزملرندن معین ده‌یوزیتو ویرنلر .
وسائط نقلیه وپوسته متعهدلری .
شرکتلرك مدیر ، محاسبه‌جی وفن مأمورلری وامثالی .

ایکنجی درجه :
احتیاج مملکته بناءً براقیلان دکرمنجی وفرونجیلر وصنعتکارلر .
وسائط نقلیه وپوسته سوروجیلری ونقلیه قوللری افراد مؤجلهسی .
اجرتله حکومته نقلیاند. بولنان وسائط بحریه اصحابی .
اوراق وخرمن ماکنیستلری .
عمومی وخصوصی خسته‌خانه‌لرله هلال احمر وشمندوفر مستخدمینی وفابریقه‌لری اوسته‌لری .

اوچنجی درجه :
بویوك ملت مجلسی اقلامی کتبه‌سی ومطبعه مستخدمینی ومطبوعات منسوبینی ایله مرتب وماکنیستلر .
مکتب ومدرسه معلملری .

MÜECCELİYET-İ ASKERİYE VERGİSİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
228	2/5/1338 (1922)	Tarih: 2/5/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; askerlik mükellefiyeti altında olup da muaf tutulanlar veya tecil edilenlerden alınacak verginin düzenlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Mükellefiyet-i askeriye dâhilinde bulunanlardan âtide tadat olunanlar müecceliyet-i askeriye vergisine tabidirler.

A- Mükellefiyet-i Askeriye Kanununun 91, 92 ve 93'üncü maddeleriyle mevadd-ı müzeyyeleleri mucibince hizmet-i askeriyeden istisna edilenlerden hemsinleri taht-ı silâhta bulunanlar.

B- Mükellefiyet-i Ziraiye Kanunu ile Mükellefiyet-i Askeriye Kanununun 95'inci maddesine ve idarî mukarrerata müsteniden tecil olunanlar. (cetveli merbuttur)

Ha- Hemsinleri taht-ı silâhta bulunanlardan hükûmetçe görülen lüzum üzerine henüz mahallerinde terk edilen veya celp olunmayanlar ve bilâ-müddet mezun tutulanlar.

E- Hidem-i askeriyeye adem-i kabiliyeti dolayısıyla ihraç olunanlarla zafiyet-i bedeniyelerine mebni sene-i âtiyeye terk olunanlar.

He- Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti dâhilindeki mahaller ahalisinden olup da firari olmayarak şimdiye kadar bu mıntıka haricinde kalmış ve emsali silâh altına alınmış bulunanlar.

Madde 2- **(A)** fıkrasındaki istisnaiyet erbabından maaş-ı aslileri ile tahsisat-ı fevkalâdelerinin yekûnundan şehrî yüz kuruşta bir kuruş alınır ve küsurat yüz kuruş itibar olunur. Yevmiye veya ücret veya aidat ve muhassasat alanlar aynı muameleye tabidir.

Madde 3- **(B)** fıkrasındaki müecceller vergi itibariyle üç dereceye tefrik olunur.

Birinci derece:

Askerî erzak ve levazım müteahhitleri.

Ziraat erbabı.

Mevaşi ve hayvanat ashabı.

Aşar ve rüsum-ı belediye mültezimlerinden muayyen depozito verenler.

Vesait-i nakliye ve posta müteahhitleri.

Şirketlerin müdür, muhasebeci ve fen memurları ve emsali.

İkinci derece:

İhtiyacı memlekete binaen bırakılan değirmenci ve fırıncılar ve sanatkârlar.

Vesait-i nakliye ve posta sürücüleri ve nakliye kolları efrad-ı müeccelesi.

Ücretle hükûmete nakliyatta bulunan vesait-i bahriye ashabı.

Orak ve harman makinistleri.

Umumî ve hususî hastanelerle Hilâl-i Ahmer ve şimendifer müstahdemîni ve fabrikaları ustaları.

Üçüncü derece:

Büyük Millet Meclisi aklâmı ketebesi ve matbaa müstahdemîni ve matbuat mensubini ile mürettip ve makinistler;

Mektep ve medrese muallimleri;

Sıhhiye müfettişi ve memleket tabibi ve eczacısı ve baytarı belediye mimarı.

Birinci ve ikinci sınıf ihtiyat zabitanından veya memurin-i askeriyeden adem-i ihtiyaca mebni mezun bırakılanlar.

Küçük sıhhiye memurlarıyla belediye aşı memurları.

Jandarma suretiyle müeccel rüsumat ve düyun-ı umumiye ve memlaha kolcuları ve muhafaza memurları.

Liman çavuşlarıyla fener gardiyanları;

Orman muhafaza memurları ve kır bekçileri.

Bunlardan birinci ve ikinci derecede bulunanlar mahalleri mecalis-i idaresince hakikî servet ve istitaatlarına göre ber-vech-i âti tâyin olunacak vergi-i seneviye tabi olup üç ay zarfında ve üç müsavi taksitte istifa olunur.

Tekasitin müddet-i tediyesi kanunun tarih-i ilânından itibaren her ayın ilk on beşinci gününe kadardır:

Birinci derece : 300, 400, 600 lira

İkinci derece : 50, 100, 150 "

Üçüncü " : İstisnaiyet erbabı gibi maaş veya yevmiye veya ücret veyahut aidat ve muhassat olarak aldıkları mebaliğin şehrî yüz kuruşta bir kuruşu.

Madde 4- (C) fıkrasında muharrer efrad-ı mezune mahalleri mecalis-i idaresince, hakikî servet ve istitaatlarına göre tayin olunacak derecat üzerine vergiye tabidir. Derecat ile azamî ve asgarî vergileri ber-vech-i âti olup dört taksitte istifa olunur. Tekasitin müddet-i tediyesi kezalik kanunun tarih-i ilânından itibaren her üç ayın ilk on beşinci gününe kadardır.

Köylerde:

Bizzat veya bi'l-vasıta ziraat erbabı ile hayvanat ashabı: Senevi 10 liradan 100 liraya kadar.

Münhasıran keresteci, kömürcü ve oduncu olanlar: Senevi 5 liradan 50 liraya kadar.

Ziraat amelesi: Senevi 1 liradan 5 liraya kadar.

Şehir ve Kasabalarda:

Perakende ve toptancı tüccar ve komisyoncular: Senevi 50 liradan 250 liraya

Emlâk ve arazi ve ziraat sahipleri: Senevi 25 liradan 125 liraya

Sanatkâr ve perakendeci ve dükkâncı esnaf: Senevi 10 liradan 100 liraya.

Şehir amelesi (kömür şimendifer, fabrikalar amelesi, duvarcı, arabacı, kayıkçı, hamal ve emsali): Senevi 2 liradan 10 liraya.

Efrad-ı mezuneden bulunan memurin istisnaiyet erbabı gibi vergiye tabidir.

Madde 5- (D) fıkrası: Mükellefiyet-i Askeriye Kanunu'nun 69'uncu maddesi mucibince ahval-i bedeniyesinden dolayı fiilen hizmet-i askeriyeyi ifa edemeyeceği taayyün

ederek mükellefiyet-i askeriyeden ihraç edilenler emsalleri silâh altında bulunduğu müddetçe ve neşvünema-yı bedenilerinin adem-i müsaadesinden naşi sene-i âtiye muayenesine terk olunanlar da hizmet-i askeriyeye alınıncaya kadar dördüncü maddedeki efrad-ı mezune hakkında musarrah tertip ve nispet dairesinde ve fakat asgarî mekadirinde vergiye tabidirler.

Mükellefiyet-i Askeriye Kanununun 71'inci maddesine tevfikan istisna edilenler bu vergiden muaftır.

Madde 6- (He)- fıkrasında zikrolunanlar ber-vech-i âti vergiye tabi tutulurlar:

Birinci derece: Ticaretle meşgul olanlar veya ashab-ı emlâk ve servetten bulunanlar: Senevî 300, 400, 600 lira

İkinci derece: Sanatla veya kedd-i yeminiyle temin-i maişet edenler: Senevî 50, 100, 150 lira.

Derecat ve nispetleri mahalleri meclis-i idaresince tayin ve ilân edilecek olan işbu vergileri iki ay zarfında tediye etmeyenlerin mahallerindeki emval-i menkule ve gayr-i menkulelerine müracaatla Tahsil-i Emval Kanunu'na tevfikan istifa olunur. Mahallerinde emval ve emlâki bulunmayanlar ele geçtiklerinde vergileri iki kat alınmakla beraber emsalinin silâh altında bulunduğu müddetin iki misli istihdam olunurlar.

Madde 7- İşbu kanun mucibince tarh edilen vergiler tam bir sene-i maliyeye mahsus olup suver-i tatbikiyesi Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekâletlerince müştereken yapılacak talimatname ile tayin olunur.

Madde 8- İşbu kanun 1 Mart 1338 tarihinden itibaren ordunun hal-i hazara ircaına kadar mer'iyyü'l-icradır.

Madde 9- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

MÜECCELİYET-İ ASKERİYE VERGİSİ KANUNUNA

MERBUT CETVELDİR

Kanunen Müeccel ve Mukarreratla Muvakkat Müeccel Bulunanlar

1. Askerî erzak mütaahhitleri olup ikmali taahhüt edinceye kadar tecil edilenler,
2. Mükellefiyet-i Ziraiye Nizamnamesi mucibince (200) dönüm zeriyat yapanlar ve mükellefiyet-i ziraiye heyetleri,
3. Mükellefiyet-i Ziraiye Nizamnamesi mucibince (250) koyun ve keçi ve (50) sığırı olanlarla çobanları, her kaza için iki demirci, iki marangoz, kır bekçileri,

4. Aşar ve rüsum-ı belediye mültezimi olup bu sene yine mültezim olmak üzere 1000'er lira depozito verenler,

5. Beş deve ve iki çift atlı araba ve mekkârileri ile kollara kayıt edilenler,

6. Posta müteahhit ve sürücüleri,

7. Şirket müdür ve muhasebeci ve fen memurları,

8. Memleket ihtiyacına binaen değirmenci, fırıncı ve saire olup mahallerinin gösterdiği ihtiyaca mebni tecil edilenler,

9. Vesait-i bahriyesiyle tecil edilenler,

10. Orak ve harman maknistleri,

11. Hilâl-i Ahmer ve şimendifer müstahdemîni,

12. Büyük Millet Meclisi aklâmı ketebesi ve matbaa müdür ve müstahdemîni,

13. Matbuat mensubîni ile mürettip ve makinistler,

14. Mektep ve medrese muallimleri olup umumî seferberliğin son kafilesine kadar tecil edilenler,

15. Askerî fabrikaları usta ve ameleleri ve şimendifer müstahdemîni,

16. İkinci sınıf ihtiyat zabitanından ve memurin-i askeriyeden olarak adem-i ihtiyaç dolayısıyla bir kısım miktarda mezun bulunanlar,

17. Memleket tabibi, sıhhiye müfettişi, eczacısı, baytarı ve belediye mimarı olup da memleket ihtiyacına mebni kısmen mezun bırakılanlar veya celbe lüzum görülmeyenler;

18. Küçük sıhhiye memurlarıyla belediye aşı memurları,

19. Jandarma kaydedilmek suretiyle tecil edilen rüsumat, düyun-ı umumiye ve memleha kolcuları ile muhafaza memurları,

20. Orman muhafaza memurları,

21. Liman çavuşlarıyla fener gardiyanları,

22. Bankaların memurin-i müeccelesi,

23. Mükellefiyet-i Askeriye Kanununun doksan beşinci maddesine zeylen tanzim edilen kavanin ve mukarrerat ile tecil olunanlar.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Ali Şükrü Bey (Trabzon) — Efendim! Kanun yeni bir tecili veya istisnaiyeti tazammun etmiyor. Mevcut olan müeccel ve mezunlardan lâzım gelen müecceliyet vergisi alıyor, binaenaleyh kanunun Heyet-i Umumiyesinin kabulünü rica edeceğim. Yalnız bir nokta hakkında burada nazar-ı dikkatinizi celbetmek istiyorum ki, Hıristiyanlardan bedel-i nakdî alınıyor, Müslümanlardan tabiî alınmıyor, yalnız bu kanun miktar itibariyle Hıristiyanlardan alınan bedel-i nakdî ile tearuz yapıyor. Yani Hıristiyanlar bedel-i nakdî verip askerlikten muaf oldukları halde ticaretleriyle, kâr ve kesbleriyle meşgul bulunuyorlar ve verdikleri Müecceliyet Vergisi Müslümanlardan alınanın dunundadır. Binaenaleyh bu, iktisaden memlekete icra-yı tesir eder. Bedel-i Nakdî Kanununun da bununla birlikte tadilini teklif ediyorum.

İsmet Bey (Çorum) — Efendim! Ali Şükrü Bey biraderimiz, gayrimüslümler hakkındaki Muafiyet-i Askeriye Kanunu ile müecceliyet-i askeriye vergileri arasındaki adaletsizlikten bahsettiler. Müecceliyet-i askeriye vergisi devletin hidematında veya memleketin menafi-i iktisadiyesinde alâkadar işlerle meşgul olan zevata tarh edilmektedir. Yani bunlar askerlikten tecil edilmekle beraber kendileri serbest ve menfaat-i hassalar için çalışamayacaklardır. Bunların bir kısmı umur-ı devlette müstahdemdir. Diğer bir kısmı menafi ve iktisadiyat-ı memleket için terk edilmişlerdir. Hâlbuki gayrimüslimler bedel-i nakdî vermekle beraber tamamen serbestirler. Yani umur-ı hidemat-ı devletle mukayyet değildir. Aynı zamanda menafi-i iktisadiye-i memleketle de mukayyet değildir. Bundan dolayıdır ki, bunların ifa edecekleri vazife mukabilinde onlara da bir vergi tarh edilmiştir. Onlarla bunlar arasında bir müsavat gözetilemez.

Salâhaddin Bey (Mersin) — Bu kanunun istihdaf ettiği gaye; İstiklal Mücadelesinde memleketin bütün kuvvetinden cephenin ve ordunun âzami bir surette istifadesini temin etmektir. (Maksat para temin etmektir sesleri) Şüphesiz efendim; paradır. Bu memleketin bütün evlâtlarını cepheye götürüp kollarından istifade etmek imkânı yoktur. Hem de doğru değildir. Memleketin cepheye giden mühim bir kısmının aynına müsavi olarak diğer bir mühim miktarı bazı ahvalde daima geride kalmaktadır. Bunların bir kısmı birtakım hidamat ve müstesna vazife ve memuriyetlerle tamamen mâdamü'l-hayat hiçbir hizmet-i askeriye ifa etmemektedirler. Birtakımları cephede kan dökerken, evlât ve iyallerini, ticaretlerini, kâr ve kesblerini bırakarak vatan müdafaasında âzami fedakârlık ederken birtakımları da istisnaiyet perdesi altında geride kalarak, ancak o vazife ve o sıfatın altına sığındıkları halde diğerlerinin mesaisine muadil nakden muavenet etmemeleri doğru bir şey değildir.

باش قوماندانلق مدتنك ٥مايس١٣٣٨ تاريخندن اعتباراً اوچ‌ماه دها تمديدينه دائرقانون

نومرو
٢٢٩

ماده ١ — بويوك ملت مجلسى رئيسى مصطفى كمال پاشنايه باش قوماندانلق توجيهنه دائر اولوب ايكى‌دفعه اوچر ماه تمديد ايدلش اولان قانون اوچ ماه دها تمديد ايدلمشدر .

ماده ٢ — اشبو قانون ٥ مايس ١٣٣٨ تاريخندن معتبردر .

ماده ٣ — اشبوقانون بويوك ملت مجلسى طرفندن اجرا اولنور .

٦ مايس ١٣٣٨ و٨ رمضان١٣٤٠

	تاريخ	نومرو	مقام
بويوك ملت مجلسى رياستندن تبليغى :	٦ مايس ١٣٣٨	٥٩٢	اجرا وكيلرى هيئتى رياستنه
		٥٩٣	باش‌قوماندانلق مقام‌سامىسنه

	جلد	صحيفه
مجلس ضبط جريده‌لرندەكى مذاكرات فهرستى :	١٩	٥٣٥:٥٣٨،٥٤١:٥٤٢،٥٤٣:٥٤٤
اشبو قانونه علاقه‌دار اولديغى ديكر قانونلر :		١٤٤،١٦٠،٦١٨٩،٢٤٥

BAŞKUMANDANLIK MÜDDETİNİN 5 MAYIS 1338 TARİHİNDEN İTİBAREN ÜÇ MAH DAHA TEMDİDİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
229	6/5/1338 (1922)	Tarih: 6/5/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Mustafa Kemal Paşa'ya verilen Başkumandanlık unvanının üç ay daha uzatılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa'ya Başkumandanlık tevcihine dair olup iki defa üçer mah temdit edilmiş olan kanun üç mah daha temdit edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun 5 Mayıs 1338 tarihinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanun Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur,

ZABIT CERİDELERİNDEN

B. M. M. Riyaseti Celilesine

Mücahede-i Milliyemizin muvaffakiyetle tervici maksadıyla Büyük Millet Meclisinin Başkumandanlığa intihap eylediği Reis Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin vazife-i mezkûrede devamını icap ettiren esbap henüz zail olmadığından âtideki teklif-i kanuninin müstaceliyetle müzakeresi ile kabulünü teklif eyleriz.

۱۳۳۸ سنه‌سی ایکنجی آوانس قانونی

نومرو
۲۳۰

ماده ۱ — ۲۸ شباط ۱۳۳۸ تاریخلی آوانس قانونی ایله ویریلن بدی میلیون لیرانك تخصیصه‌علاوةً مدافعهٔ ملیه ایچون اون ودوائر سائره ایچون بش‌كه جمعاً اون بش میلیون لیرانك دها آوانس اولهرق صرفنه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ — داخلیه صرفیاتی هیئت عمومیه‌سنجه بحریه ، مدافعهٔ ملیه وعسكری قاریشیق صرفیاتی‌ده موازنهٔ ملیه انجمنجه ۱۳۳۸ ایچون قبول ایدیلن فصول ومواده توفیق اولنه‌جقدر .

ماده ۳ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٤ — اشبو قانونك اجرای احكامنه اجرا وكیللری هیئتی مأموردر .

۲ مایس ۱۳۳۸ و ٥ رمضان ۱۳٤۰

جریدهٔ ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقدم
٤ مایس ۱۳۳۸	٥۹۸	اجرا وكیللری هیئتی ریاستنه

مجلس ضبط جریده‌لرندهكی مذاكرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۱۹	٥۱۷ ; ٥۲٥ ; ٥٤۲ ; ٥٤۳ ; ٥٤٤ ; ٥٤٥

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیكر قانونلر : ۱۹۸٤۲٤۱٠۲٥٠

1338 SENESİ İKİNCİ AVANS KANUNU

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
230	6/5/1338 (1922)	Tarih: 6/5/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; 1338 (1922) tarihli Avans Kanununda belirlenen avans miktarının on beş milyon lira daha artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 28 Şubat 1338 tarihli Avans Kanunu ile verilen yedi milyon liralık tahsisata ilâveten Müdafaa-i Milliye için on ve devair-i saire için beş ki ceman on beş milyon liranın daha avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- Dâhiliye sarfiyatı Heyet-i Umumiyece Bahriye, Müdafaa-i Milliye ve Askeri Fabrikalar sarfiyatı da Muvazene-i Maliye Encümenince 1338 için kabul edilen füsul ve mevada tevfik olunacaktır.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Umumi bütçenin tasdikine değin Müdafaa-i Milliye ve devair-i mülkiyenin hidemat-ı umumiyesi için 28 Şubat 1338 tarihli Avans Kanununun birinci maddesiyle avans olarak yedi milyon liranın sarfına mezuniyet verilmişse de umumi bütçenin daha birkaç ay zarfında tasdika iktiran edemeyeceği melhuz bulunması hasebiyle devair-i devletçe tahakkuk edecek askerî ve mülki hidemat ve masarifat-ı umumiyesi için daha yirmi milyon liranın avans olarak sarfına mezuniyet itasını mutazâmmın tanzim kılınan mevadd-ı kanuniye rapten takdim edilmiştir.

Salih Efendi (Erzurum) — Arkadaşlar! Talep edilen bu para tabiî memurin maaşatına, ordunun ve sairenin iaşesine sarf edilmek icap ediyor. Biz de bunu seve seve veriyoruz. Heyet-i Umumiyeniz namına teklif ediyorum ki: Maliye Vekili Beyefendi müdafaa-i milliyeye vereceği bu on milyon liradan bir miktarını nakliye-i askeriyeye hassaten tahsis buyursun.

İsmet Bey (Çorum) — Kanunların adem-i tatbikinden zaman zaman şikâyetler vuku buluyor. Bilhassa vesait-i nakliye tedarikinden, vesait-i nakliye ücretinden, vesait-i nakliyenin meccanen çalıştırılmasından şikâyet ediliyor. Mükellefiyet-i Nakliye-i Askeriye Kanununun neşriyle bittabi meccanen nakliyat menedilmiş ve mükellefiyet-i nakliye kaldırılmış olduğuna göre yapılacak şikâyetler bu kanunun adem-i tatbikinden tevellüd edecektir. Binaenaleyh her vesile ile kanunsuzluktan bahsetmekten ve neticesini müspet bir şeye rapt edemeden böyle söyleşip bırakmak doğru değildir. Binaenaleyh kanunların adem-i tatbiki halinde Büyük Millet Meclisinin yapacağı murakabenin katiyeti şöyle kabildir. Ancak, o da hangi kanunu hangi memur takip etmiyorsa, hangi daire, hangi kanunun aleyhinde muamele yapmış ise madde tayin ederek şikâyetnamesi verilir. Ve o şikâyetname üzerine müzakere cereyan eder. Emri, onun âmir-i mesulü vermiş ise neticesi vekile adem-i itimattır, mesulü vekil değil ise o memurun tecziyesi emredilir. Vekil yapmazsa yine adem-i itimat verilir ve vekil ıskat edilir. Yoksa böyle söz söylemekle, senelerden beri söylenen sözlerle kanunların tatbiki, murakabesini maalesef meclis yapamamıştır. Binaenaleyh bundan sonra salâhiyet-i teşriîyemizi kendi hutut-ı muayyenemiz dâhilinde takip edelim. Salih Efendi biraderimize diyorum ki; eğer bu kanunun tarih-i neşrinden itibaren bu kanun aleyhinde hareket etmiş bir memur varsa şikâyetnamesini Makam-ı Riyasete derhal vermelidir. Onun üzerine müzakere cereyan etmelidir.

حرب قازانجلری ویرکوسی قانونك یکرمی یدنجی ماده‌سنك برنجی فقره‌سنی معدل قانون

نومرو
۲۳۱

ماده ۱ ـــ حرب قازانجلری ویرکوسی اعتراضنامه‌لرینی تدقیق ایده‌جك مرکز قومیسیونی بر رئیس ایله آلتی اعضادن مرکبدر . رئیس ایله اعضادن ایکیسی مالیه وایکیسی اقتصاد وکالتلری مأموریندن اولمق اوزره مذکور وکالتلرجه ، ایکیسی‌ده تجارت اوطه‌سی اعضاسی میانندن اوطه‌جه انتخاب اولنور .

ماده ۲ ـــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ـــ اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه واقتصاد وکیللری مأموردر .

۹ مایس ۱۳۳۸ و ۱۱ رمضان ۱۳۴۰

	تاریخ	نومرو	مقام
یوکاری ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۰ مایس ۱۳۳۸	۶۳۱	اجراوکیلری هیئتی ریاسته
		۶۳۲	مالیه وکالته
		۶۳۳	اقتصادوکالته

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۰	۶:۱۲
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :	۴۳٫۳۵۱	

HARP KAZANÇLARI VERGİSİ KANUNUNUN YİRMİ YEDİNCİ MADDESİNİN BİRİNCİ FIKRASINI MUADDİL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
231	9/5/1338 (1922)	Tarih: 10/5/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; harb kazançları vergilerine yapılan itirazları inceleyecek olan komisyonun üye yapısının yeniden düzenlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Harp kazançları vergisi itiraznamelerini tetkik edecek merkez komisyonu bir reis ile altı azadan mürekkeptir.

Reis ile azadan ikisi Maliye ve ikisi İktisat Vekâletleri memurininden olmak üzere mezkûr vekâletlerce, ikisi de Ticaret Odası azası meyanından odaca intihap olunur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Harb Kazançları Kanununun yirmi yedinci maddesi mucibince müterakki vergiye ait itiraznamelerin tetkiki zımnında teşekkül edecek Merkez Tetkik Komisyonu bir reis ile on beş azadan mürekkep olup ancak reis ile azaların üçü Defterdarlık veya onun fevkinde Maliye memuriyetlerinde ve diğer üçü o derece mühim memuriyetlerde bulunmuş olanlardan Maliye Nezaretince üçü mehakim reis veya âzası mütekaidininden evsaf-ı lâzımeyi haiz olanları meyanından Adliye Nezaretince ve altısı Dersaadet Ticaret Odası âza veya mezkûr odada mukayyet tüccar meyanından ticaret odasınca intihap olunacağı

muharrer ise de hasbe'l-hâl kanunun tarif eylediği evsafı haiz âza tedariki müstahîl bulunmasına binaen komisyon-ı mezkûr azasının dokuza tenzili ve üçünün memurin-i maliye ve diğer münasipleri ve diğer üçünün memurin ve hükkâm-ı adliyeden ve üç zatın da ticaret odası âzasından tefrik ve intihabı muvafık görülmüş ve bu bapta tanzim olunan madde-i kanuniye merbuten takdim kılınmış olmakla işbu esbab-ı mucibe lâyihası tanzim olunmuştur.

Musa Kâzım Efendi (Konya) — Efendim! Harb kazançları hakkındaki kanun gerek kararname olsun, esası ne olursa olsun son kabul ettiğimiz madde-i kanuniye ile onu mecburiyü't-tahsil bir hale kalbederek tahsile karar verdik. Şu halde bilcümle tekâlif-i maliyenin mercii tetkik ve itirazı vardır. Bunun da bir mercii olmak üzere salâhiyettar bir komisyon teşkili için Maliye Vekili bu teklifi meclise veriyor. Maksadı, itirazları acilen tetkik ettirmek ve halkın hukukunu siyanet etmektir. Binaenaleyh bunun aslı kararnamedir. Fakat bunu kabul edince bu kanun olacaktır. Eşkâli şöyle olsun, böyle olsun diye geçirirsek saat-be-saat halk mutazarrır olur. Esas ister kararname olsun, ister kanun olsun bu bir madde ile kabul edilmiştir. Teferruatından bilhassa sarfınazar edebiliriz. Teferruatı zaten maksut değildir. Esas bir maddedir ve bu da ruhtur, paranın tahsilidir. Ruhu burada neşrettiğimiz bir kanun ile kabul edilmiştir. Bu hem hükûmeti hem halkı ızrar etmiyecek bir halde bir komisyonun teşkilinden ibarettir. Bu da halkın menfaatinedir. Burada maddeyi münakaşa etmekte bir mâna yoktur. (Çok doğru sadaları)

Ömer Lûtfi Bey (Amasya) — Efendim! Biliyoruz ki, bu kanun yapılalı zannederim bir buçuk, iki sene vakit geçti. Bu yirmi yedi âza bulunup toplanamadığı için temyize tâbi tetkikatın hiçbirisi yapılamadı ve bu yapılamaksızın harb kazançları vergisinin hemen toptan tahsili doğru değildir. Bâzı yerler vardır ki, bu vergiler cidden yanlış takdir edilmiştir. Yine daire-i intihabiyesinden bahsediyor demezseniz acıklı bir misal arz edeyim. Memlekette bütün harb kazançları vergisinin yekûnu bir buçuk milyon lira kadardır. Bunun iki yüz bin lira kadarı Amasya Sancağıdır. Şimdi rica ederim bu tetkike değer mi, değmez mi? Şimdi bunlar bir buçuk seneden beri tetkik edilmediğinden dolayı bu defa tamamiyle tahsil edilmektedir. Hâlbuki mükellefinin değil kudret-i maliyeleri, hattâ bütün sermayeleri, hiçbir şeyleri müsait olmadığı için bütün malları haczedilmiştir ve bu hususa dair de telgraf almaktayız. Biz oranın mebusları hattâ biz değil zannederim, o havaliden geçen bütün mebusanı kiram da buna dair telgraf aldılar. Şu halde yirmi yedi âza toplayıp da gayet iyi bir tetkikat yaptıralım diye, hiçbir şey yapmamaktansa beş, altı kişilik komisyonun teşkiline dair olan bu kanunu kabul edelim ve bu kanunu bir karara raptedelim. Borcu olan borcunu bilsin, hükûmet de alacağını alsın rica ederim.

Salih Efendi (Erzurum) — Ömer Lûtfi Beyefendi bu vergilerin tarhında bir haksızlık olduğunu, Besim Atalay Bey de heyetin azlığını söylemişlerdi ki bendeniz de tashihen ve tarifen bir şey arz edeceğim. Malûm-ı âlileri bu kararname veyahut bu beyanname her hangisi olursa olsun bu bir para almak üzere vaz' etmiş olduğumuz bir şeydir. Harb kazançları vergisi 1336 tarihinden bugüne kadar kimlere tahsis edilmiştir. Bervech-i peşin şirketlere, sonra ticaretle iştigal edenlere, sonra şimendiferlerle mal ve sair sevk edenlere ve saireye şimdi bu meseleyi iyi tetkik ve tefekkür edelim ve iyi düşünelim.

ابراهیم اوغلی مصطفی نك عفوی حقنده قانون

نومرو
۲۳۲

ماده ۱ — اوچنجی قفقاس فرقه‌سی قطعاتنده مستخدم ایکن قطعه‌سندن فراریله اخذوغصب وجرح ماده‌سندن دولایی آنقره استقلال محکمه‌سنجه اعدامنه قرار ویریلن بکباز اوغلی بکرلر قریه‌سندن کوجر اوغلارندن ۳۱۳ تولدلی ابراهیم اوغلی مصطفی نك محکوم اولدیغی اعدام جزاسی عفو اولنمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر.

ماده ٤ — اشبوقانونك اجراسنه مدافعهٔ ملیه وکیلی مأموردر .

۱۵ مایس ۱۳۳۸ و۱۷ رمضان ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
یوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۵ مایس ۱۳۳۸	٦٧٦	اجرا وکیلری هیئتی ریاسته
		٦٧٧	مدافعهٔ ملیه وکالته
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۲۰	۳٤:۳۰	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

İBRAHİMOĞLU MUSTAFA'NIN AFFI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
232	15/5/1338 (1922)	Tarih: 15/5/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; savaştan kaçarak çeşitli suçlar işlemesi sebebiyle idama mahkûm edilmiş olan İbrahimoğlu Mustafa'nın idam cezasının affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Üçüncü Kafkas Fırkası kıtaatında müstahdem iken kıtasından firarla ahz ve gasp ve cerh maddesinden dolayı Ankara İstiklâl Mahkemesince idamına karar verilen Beypazarı'nın Bekirler karyesinden Göçeroğullarından 1313 tevellütlü İbrahimoğlu Mustafa'nın mahkûm olduğu idam cezası affolunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Adliye Encümeni Mazbatası

Üçüncü Kafkas Fırkası kıtaatında müstahdem iken kıtasından firar ve esna-yı firarında ahz ve gasp ve cerh fiillerine ictisar etmesinden dolayı Ankara İstiklâl Mahkemesi hüküm ve kararıyla idam cezasına mahkûm olan Beypazarı kazasının Beygirler karyesinden Göçeroğullarından 1313 tevellütlü İbrahimoğlu Mustafa hakkındaki işbu idam cezasının affına dair İcra Vekilleri Heyeti Riyasetine vârid olup Heyet-i Umumiyeden muhavvel 30 Nisan 1338 tarihli lâyiha-i kanuniye mütalâa ve iktizası müzakere olundu.

Nefer-i merkumun lâhik olan hüküm ve ceza üzerine tashih-i ahlâk etmiş olduğuna dair Garp Cephesi Kumandanlığının işarına atfen lâyihaya merbut esbab-ı mucibe mazbatasında gösterilen sebep affa kâfi görülerek lâyiha müeddası muvafık-ı mâdelet bulunmuş olduğundan beray-ı tasvip Heyet-i Umumiyeye arzına müttefikan karar verildi.

خليل اوغلى قاسمك بقيهٔ مدت جزائيه‌سنك عفوى حقنده قانون

نومرو
۲۴۳

ماده ۱ — قتل ماده‌سندن دولايى صورت قطعيه‌ده اون بش سنه كوره كه محكوم اولوب اليوم العزيز حبسخانه‌سنده محبوس بولنان بالو قضاسنك هون قريه‌سندن خليل اوغلى قاسمك غير قابل تداوى علته معلوليتنه بناءً بقيهٔ مدت جزائيه‌سى عفو ايدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاريخ نشريندن معتبردر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه عدليه وكيلى مأموردر .

۱۵ مايس ۱۳۳۸ و۱۷ رمضان ۱۳۴۰

	تاريخ	نومرو	مقام
بوك ملت مجلسى رياستندن تبليغى :	۱۰ مايس ۱۳۳۸	۶۷۸	احراوكيلرى مبلغ رياسته
		۶۷۹	عدليه وكالته

	جلد	صحيفه
لف ضبط جريده‌لرنده‌كى مذاكرات فهرستى :	۲۰	۳۵:۳۶
بو قانونك علاقه‌دار اولديغى ديگر قانونلر :		

HALİLOĞLU KASIM'IN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
233	15/5/1338 (1922)	Tarih: 15/5/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; adam öldürme suçundan 15 sene kürek cezasına mahkûm edilen Haliloğlu Kasım'ın hastalığı nedeniyle kalan süresinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Katl maddesinden dolayı suret-i katiyede onbeş sene küreğe mahkûm olup elyevm Elâziz Hapisanesinde mahpus bulunan Palu kazasının Hun karyesinden Haliloğlu Kasım'ın gayrikabil-i tedavi illetle malûliyetine binaen bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Katl maddesinden dolayı suret-i katiyede 15 sene küreğe mahkûm ve elyevm Elâziz Hapsanesinde mahpus bulunan Palu kazasının (Hun) karyesinden Haliloğlu Kasım'ın gözlerine arız olan hastalık dolayısıyla nimet-i rüyetten mahrum bulunduğundan bahis ile affını istirhamı havi istidası üzerine mahallî tabibi tarafından bi'l-muayene ita kılınan raporda merkumun rüyetten kâmilen mahrum olacak surette gözlerine arız olan hastalığın gayr-i kabil-i tedavi olduğu ifade olunmasına ve bu baptaki rapor lede't-tetkik fenne muvafık olduğu Tıbb-ı Adlî Müessesesi Müdüriyeti tarafından tasdik ve teyid edilmesine ve mahallî meclis-i idare mazbatası da mahkûm-ı merkumun gayr-i kabil-i tedavi olan hastalığından dolayı müstahakk-ı aff-ı âli olduğu zemininde bulunmasına mebni müddet-i bakiyye-i cezaiyesinin affı muvafık-ı nefsü'l-emr olacağı mütalâa kılınarak bu bapta bervech-i zir iki maddelik kanun lâyihası kaleme alınmıştır.

کچی اوغللرندن احمد اوغلی کمالك عفوی حقنده قانون

نومرو
۲۳٤

ماده ۱ — ی ۱٦ ط ۳ ك ۱۰ افرادندن اولوب اثنای محاربه‌ده دشمن قارشوسینده مسلحاً قرار حرمندن دولایی قرق رنجی فرقه دیوان حربندن اعدامنه قرار ویریلوب مضبطهٔ حکمیه‌سی غرب جبهه‌سی قوماندانلغنجه تصدیق ایدیلن قره‌عیسالو شعبه‌سنك بوقاریٔ محله‌سندن کچی اوغللرندن احمد اوغلی ۳۱۵ تولدلی کمالك اعدام جزاسی عفو اولنمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه مدافعهٔ ملیه وکیلی مأموردر .

۱۵ مایس ۱۳۳۸ و ۱۷ رمضان ۱۳٤۰

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۱۵ مایس ۱۳۳۸	٦۸۰	اجرا وکیلاری هیئتی ریاستنه
	٦۸۱	مدافعهٔ ملیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۲۰	۳٦:۳۷

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

KEÇİ OĞULLARINDAN AHMETOĞLU KEMAL'İN AFFI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
234	15/5/1338 (1922)	Tarih: 15/5/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; savaştan kaçması sebebiyle idama mahkûm edilmiş olan Ahmedoğlu Kemal'in idam cezasının affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Y. 16. T. 3. K. 10 efradından olup esna-yı muharebede düşman karşısında müsellehan firar cürmünden dolayı Kırk Birinci Fırka Divan-ı Harbinden idamına karar verilip mazbata-i hükmiyesi Garp Cephesi Kumandanlığınca tasdik edilen Karaisalı şubesinin Yukarı Mahallesinden Keçi Oğullarından Ahmetoğlu 1315 tevellütlü Kemal'in idam cezası affolunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe Mazbatası

Kırk birinci fırkaya mensup on altıncı alayın üçüncü taburunun onuncu bölüğünden 1315 tevellüttü nefer Ahmedoğlu Kemal'in 29/30.8.1337 tarihinde firar eylediğinden dolayı fırkası divan-ı harbinden idamına dair sâdır olan 23.1.1338 tarih ve 29/72 mazbata-i hükmiye tasdik kılınmış ise de merkumun cürmünü ika ettiği tarihe ve birinci defa firarına ve memleketine gidip harçlığını alarak iki gün sonra şubesine silahıyla beraber dehalet eylemesine nazaran ceza-yı mezkûrun affı Garp Cephesi Kumandanlığından mevrut ve 3.1.1338 ve 12/836 numaralı tezkerede izhar ve iltimas olunmuş ve işar-ı vâki vekâlet-i senaverice de muvafık-ı nefsü'l-emir görülmüş bulunduğundan muktezasına emir ve müsaade buyurulmak üzere bu bapta tanzim kılınan madde-i kanuniye lâyihası rapten takdim kılınmıştır.

مصطفی اوغلی علینك عفوینه دائر قانون

نومرو
۲۲۵

ماده ۱ — ی ۱۹ ط ۱ ث ۲ فراردن ایکن توقیی اولدیغی محلدن فرار جرمندن دولایی قرق یدنجی فرقه دیوان حربندن اعدامنه قرار ویریلوب مضبطهٔ حکمیه‌سی غرب جبهه‌سی قوماندانلغنجه تصدیق ایدیلن بورقیرك کرز قریه‌سندن حاجی‌محمد اوغلرندن ۳۱۲ تولدلی مصطفی‌اوغلی علینك جزاسی عفو اولنمشدر .

ماده ۲ — شبو قانون تاریخندن معتبردر .

ماده ۳ — شبو قانونك اجراسنه مدافعه‌مایه وکیلی مأموردر .

۱۵ مایس ۱۳۳۸ و۱۷ رمضان ۱۳٤۰

بوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	تاریخ	نومرو	مقام
	۱۵ مایس ۱۳۳۸	٦۸۲	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
		٦۸۳	مدافعه‌مایه‌وکالتنه
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	جلد	صحیفه	
	۲۰	۲۰٤٦	

شبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

MUSTAFAOĞLU ALİ'NİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
235	15/5/1338 (1922)	Tarih: 15/5/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; savaştan kaçması sebebiyle idama mahkûm edilmiş olan Mustafaoğlu Ali'nin idam cezasının affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Y. 19. T. 1. K. 2. efradından iken nöbetçi olduğu mahalden firar cürmünden dolayı Kırk Birinci Fırka Divan-ı Harbinden idamına karar verilip mazbata-i hükmiyesi Garp Cephesi Kumandanlığınca tasdik edilen Bozkır'ın Gerz karyesinden Hacı Memetoğullarından 1312 tevellütlü Mustafaoğlu Ali'nin cezası affolunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

İcra Vekilleri Heyeti Riyaset-i Celilesine

Kırk birinci fırkaya mensup Alay 19 BL 2'den 1312 tevellütlü nefer Mustafaoğlu Ali'nin bölüğü ileri karakola memur olduğu 15.10.1337 tarihinde çifte nöbetçi iken firar ettiğinden dolayı fırkası divan-ı harbinden idamına dair sâdır olan 21.2.1338 tarihli 22/23 numaralı mazbata-i hükmiye tasdik kılınmış ise de merkumun mâruz kaldığı tazyikat-ı mâneviye ve kâbil-i ıslah olduğu hakkındaki tahminat-ı kavviye esbabıyla ceza-yı mezkûrun affı Garp Cephesi Kumandanlığının 2.3.1338 tarihli ve 542 numaralı tezkeresinde izhar ve iltimas olunmuş ve işar-ı vâki muvafık görülmüş olduğundan muktezasına emir ve müsaade buyurulmak üzere bu bapta tanzim kılınan madde-i kanuniye lâyihası rapten arz ve takdim kılınmıştır.

علی اوغلی ولینك عفوی حقنده قانون

نومرو
۲۳۶

ماده ۱ ــ ی ۱۲ ط ۳ ك ۱۰ افرادندن ایکی دشمن قارشوسنده موقع خدمتدن فرار جرمندن دولایی قرق برنجی فرقه دیوان حربندن اعدامه قرارویریلوب مضبطهٔ حکمیه‌سی غرب جبهه‌سی قوماندانلغنجه تصدیق ایدیلن آقشهر قضاسنك دکرمن قریه‌سندن ۳۱۱ تولدلی علی اوغلی ولینك جزاسی عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه مدافعهٔ ملیه وکیلی مأموردر .

۱۵ مایس ۱۳۳۸ و ۱۷ رمضان ۱۳۴۰

	تاریخ	نومرو	مقام
جریدهٔ ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۰ مایس ۱۳۳۸	٦٨٤	اجراوکیلری هیئتی ریاسته
		٦٨٥	مدافعهٔ ملیه وکالته
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	جلد	صحیفه	
	۲۰	٤٦:٤٧	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :			

ALİOĞLU VELİ'NİN AFFI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
236	15/5/1338 (1922)	Tarih: 15/5/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; savaştan kaçması sebebiyle idama mahkûm edilmiş olan Alioğlu Veli'nin idam cezasının affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Y. 12. T. 3. K. 10. efradından iken düşman karşısında mevki-i hizmetten firar cürmünden dolayı Kırk Birinci Fırka Divan-ı Harbinden idamına karar verilip mazbata-i hükmiyesi Garp Cephesi Kumandanlığınca tasdik edilen Akşehir kazasının Değirmen karyesinden 1311 tevellütlü Alioğlu Veli'nin cezası affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Müdafaa-i Milliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

İcra Vekilleri Heyeti Riyaseti Celilesine

Kırk birinci fırkaya mensup alay 12, Tb. 3, Bl. 10' dan 1311 tevellütlü Alioğlu Veli'nin düşman karşısında 28/29.8.1337 tarihinde mevki-i hizmetten firar eylediğinden dolayı fırkası divan-ı harbinden idamına dair sâdır olan 2.2.1338 tarih ve 61/35 numaralı mazbata-i hükmiye tasdik kılınmış ise de mahkûmun cürmü ika ettiği tarihe ve mücrim-i iptidai olmasına ve bir mücrim kafilesinin telkin ve sirayet-i cereyanına tâbi ve mağlup bulunmasına ve bizzat orduya dehalet etmesine ve hassaten bölük ve tabur kumandanlarının mahkûm lehinde izhar ettikleri kanaata nazaran ceza-yı mezkûrun affı ancak meclisin cümle-i salâhiyetinden olduğu Garp Cephesi Kumandanlığının 2.3.1338 tarih ve 544 numaralı tahriratında ibzar ve iltimas olunmuş ve işar-ı vâki muvafık görülmüş olduğundan muktezasına emir ve müsaade buyrulmak üzere bu bapta tanzim kılınan madde-i kanuniye lâyihası rapten arz ve takdim kılınmıştır efendim.

دیوان تمیز عسکری تشکیلنه دار قانون

نومرو
۲۳۷

ماده ۱ — بر رئیس ایله درت اعضادن مرکب بر دیوان تمیز عسکری تشکیل اولنمشدر .

ماده ۲ — دیوانك رئیس و اعضاسی مدافعهٔ مایه وکانتدن انها واجرا وکیللری هیئتجه تعیین اولنور . رئیس ایله ایکی اعضا ارکان وامرای عسکریه‌دن وبیکر ایکیسی منتسبین عدلیه‌دن اولمقدر . بوندن باشقه بری امرای عسکریه‌دن ودیکری منتسبین عدلیه‌دن ایکی اعضا ملازمی بولنور . اشبو اعضا ملازملری صنفلرینه کوره اعضا تقصانی اکمال ایدرلر. عسکر اولان اعضادن برینك ویا اعضا ملازمنك امرای بحریه‌دن اولمسی شرطدر .

ماده ۳ — دیوان تمیزك منتسبین حقوقدن برمدعی عمومیسی و برده معاونی بولنور .

ماده ٤ — رئیس ومدعی‌عمومی اصول محاکمات جزائیه قانونك رؤسا ومدعی‌عمومیلره بخش ایلدیکی حقوق و وظائفی ایفا ایدرلر .

ماده ٥ — تمیزاً اجرا ایدیلمکده تدقیقات اصول محاکمنك ویاخود قوانین جزائیه احکامنك اخلال ایدیلوب ایدلمدیکنه منحصر اولدیغی تقدیرده عسکری اعضادن برینك برینه منتسبین حقوقدن اولان اعضا ملازمی بولنور.

ماده ٦ — دیوان تمیز عسکری ریاستنه اردو وقول اردو وعسکری اعضالغنه قول اردو ویافرقه وعسکری اعضا ملازملکنه آلای قوماندانلغنی بالفعل ایفا ایتمش وسجلاتی هردرلو شائبه‌دن مبرا واوصاف زمه‌یی حائز بولنان ذواتك تعیینی شرطدر.

ماده ۷ — دیوان تمیز عسکرینك رئیسی ایله عسکری اعضاسی واعضا ملازمنك مدت خدمتلری اوچ سنه‌در. اشبو مدت اردودمکی خدمتلرندن عد اولنور.

ماده ۸ — دیوان تمیزه اعضا ومدعی عمومی اولهبیلمك ایچون قانون مخصوصنه توفیقاً محکمهٔ تمیزه اعضا اولهبیلمك اوصافنی حائز بولنمق لازمدر. مشاور عدلیلردن بواوصافی حائز اولانلر ترجیحاً انتخاب اولنور.

ماده ۹ — هیئت عمومیه ایله دیوان تمیز قانون موقتنك اشبو قانونله قابلیت تطبیقیه‌سی قالمایان احکامی ملغادر.

ماده ۱۰ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر.

ماده ۱۱ — اشبوقانونك اجرای احکامنه مدافعهٔ ملیه وعدلیه وکیللری مأموردر.

۲۰ مایس ۱۳۳۸ و۲۲ رمضان ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۰ مایس ۱۳۳۸	۷۰۳	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه
		۷۰٤	مدافعهٔ ملیه وکالتنه
		۷۰٥	عدلیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط محریرلرندن مذاکرات فهرستی :	۱۹	۱۱٦ : ۱۰۷ ، ۱۱۰ : ۸٥
	۲۰	۹۲ : ۷۹

اشبو قانونله علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر : ۳۹۲

DİVAN-I TEMYİZ-İ ASKERÎ TEŞKİLİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
237	20/5/1338 (1922)	Tarih: 20/5/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Divan-ı Temyiz-i Askerînin yeniden düzenlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Bir reis ile dört azadan mürekkep bir Divan-ı Temyiz-i Askerî teşkil olunmuştur.

Madde 2- Divanın reis ve azası Müdafaa-i Milliye Vekâletinden inha ve İcra Vekilleri Heyetince tayin olunur. Reis ile iki aza erkân ve ümera-yı askeriyeden ve diğer ikisi müntesibin-i adliyeden olacaktır. Bundan başka biri ümera-yı askeriyeden ve diğeri müntesibin-i adliyeden iki aza mülâzımı bulunur. İşbu aza mülâzımları sınıflarına göre aza noksanını ikmal ederler. Asker olan azadan birinin veya aza mülâzımının ümera-yı bahriyeden olması şarttır.

Madde 3- Divan-ı Temyizin müntesibin-i hukuktan bir müdde-i umumisi ve bir de muavini bulunur.

Madde 4- Reis ve müddeiumumî Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye Kanununun rüesa ve müddeiumumilere bahşeylediği hukuk ve vezaifi ifa ederler.

Madde 5- Temyizen icra edilecek tetkikat usul-i muhakemenin ve yahut kavanin-i cezaiye ahkâmının ihlâl edilip edilmediğine münhasır olduğu takdirde askerî azadan birinin yerine müntesibin-i hukuktan olan aza mülâzımı bulunur.

Madde 6- Divan-ı Temyiz-i Askerî riyasetine ordu ve kolordu ve askerî azalığına kolordu veya fırka ve askerî aza mülâzımlığına alay kumandanlığını bilfiil ifa etmiş ve sicillâtı her türlü şaibeden müberra ve evsaf-ı lâzımeyi haiz bulunan zevatın tâyini şarttır.

Madde 7- Divan-ı Temyiz-i Askerinin reisi ile askerî azası ve aza mülâzımının müddet-i hizmetleri üç senedir. İşbu müddet ordudaki hizmetlerinden addolunur.

Madde 8- Divan-ı Temyize aza ve müddeiumumî olabilmek için kanun-ı mahsusuna tevfikan Mahkeme-i Temyize aza olabilmek evsafını haiz bulunmak lâzımdır. Müşavir-i adlilerden bu evsafı haiz olanlar tercihan intihap olunur.

Madde 9- Heyet-i Umumiye ile Divan-ı Temyiz kanun-ı muvakkatinin işbu kanunla kabiliyet-i tatbikiyesi kalmayan ahkâmı mülgadır.

Madde 10- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 11- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

B. M. M. Riyaset-i Celilesine

Hâlen mer'i ve ahkâmı cari 6 Teşrinievvel 1332 tarihli Divan-ı Temyiz-i Askerî Kanununun kırkıncı maddesindeki sarahate nazaran kumandanlar tarafından beray-ı tashih iade kılınan evrak-ı hükmiye üzerine divan-ı harblerin hükm-i sabıkta ısraren ita-yı karar eylemek salâhiyetini haiz bulunmalarına mebni işbu ısrar kararlarının temyizen tetkikine mecburiyet-i kanuniye tahaddüs etmekte ve Divan-ı Temyizin halen müteşekkil olmamasından dolayı maznunin-i askeriyeye ait birçok evrak teraküm ve divan-ı harbler tarafından mücazat-ı terhibiyeyi müstelzim efal ile mahkûm edilen mensubin-i askeriyeye mütedair evrak-ı hükmiye hakkında dahi tetkikat-ı temyiziye icra edilememesi hasebiyle mevkufiyetleri temadi eylemekte olduğundan bahis ile müracaat ve şikayât-ı mütevaliye vâki olmakta bulunduğu, muamelât-ı cariyeden müsteban olmakta bulunduğu 25 Kânunusani 1338 tarihinde savb-ı sami-i riyaset-penahilerine arz edilmiş ve divan-ı temyiz-i askerînin teşkiline mütedair kanun Büyük Millet Meclisince müstaceliyet kararıyla ruzname-i müzakerata ithal kılınmış idi. Filhakika; divan-ı harblerce mahkûm edilen zâbitan ve efradın ve salâhiyettar makamatın tarik-i temyize müracaat ederek ihkak-ı hak ve madelet eylemeleri ahkâm-ı mevcude-i kanuniyenin bahşeylediği hukuk-ı muktesebe cümlesinden iken bu hakk-ı kanuninin esbab-ı marazadan dolayı halen istimaline imkân verilmemesi tevzi-i adalet kaziye-i mutenasını sektedar eylediği gibi bazen de zamanında tatbik ve icrası lâzım gelen hükümlerin temyizen tetkikat icrasına intizaren mahfuz tutulması neticesinde hükûmete ait bâzı nevi mesail-i hariciye dahi tahaddüs eylemekte olduğundan Divan-ı Temyiz-i Askerînin teşkiline olan ihtiyacı seri zat-ı sami-i riyaset-penahilerince de takdir ve teslim buyurulacağı derkâr bulunduğundan mukaddema ruzname-i müzakerata ithaliyle müstaceliyeti daha o zaman tasdik kılınan lâyiha-i kanuniyenin sürat-i müzakeresiyle mevki-i meriyete vaz'ı esbabının istikmaline müsaade buyurulması be-tekrar arz ve istirham olunur efendim.

Ali Rıza Bey (İstanbul) — Arkadaşlar! Divan-ı Temyiz-i Askerî Kanununun süratle müzakeresi herhalde elzemdir. Çünkü birçok zâbitan vardır ki bunlar hakkında hüküm verilmiştir. Fakat Divan-ı Temyiz-i Askerînin mevcut olmamasından dolayı bu hükümler kesb-i katiyet edememiştir. İki yüzü mütecaviz zabit tabiatıyla hizmete sevk edilemiyor ve devlet bunların hizmetinden istifade edemiyor ve bunların içerisinde tardı icap edenler var. Bunlar tard edilemiyor ve beyhude yere maaş veriliyor.

Ve bu hale suret-i katiyede nihayet vermek zarureti vardır. Bundan dolayı bu kanunun tercihan müzakeresini teklif ediyorum.

Hamid Bey (Biga) — Malûm-ı ihsanınız Heyet-i Celilenizden tanzim buyurulan bir madde-i kanuniye ile İstanbul'un tarih-i işgalinden evvel mer'i olan kavanin ve nizamatın meriyeti kabul buyurulmuştu. Divan-ı Temyiz-i Askeriyi teşkil eden kanun da bu zümredendir. Fakat Heyet-i Celileniz İstanbul teşkilâtından daima tebaut ve bu teşkilâta şebih teşkilâttan cidden mütevakki olduğu için Müdafaa-i Milliye Vekâleti bunu takdir ederek Heyet-i Celilenin bu arzusuna tebaan Heyet-i Celilenizden bir müsaade almaksızın Divan-ı Temyizi teşkile cesaret edememiş. Onun için eski kanunu muaddil bir şekilde bir lâyiha-i kanuniye tertip ediyorlar. Bu hakikaten eski kanunu muaddil bir şekildedir. Malûm-ı âliniz eski kanun Divan-ı Temyiz-i Askerîyi iki daireye ayırmıştı. Biz bunu bir daireye kalbettik ve yine aynı zamanda Divan-ı Temyiz-i Askerî Riyasetinde bulunan zat yalnız Harbiye Nazırının vekili sıfatıyla ifa-yı vazife edermiş, hâlbuki biz buna bir sıfat-ı kazaiye vermek şartıyla, daha adlî, daha kanuni bir şekil vermiş oluruz. Müdafaa-i Milliye Vekâletinin, bu mahkemenin sürat-i teşkili hakkında esbab-ı mucibe olarak gösterdiği esbap cidden nazar-ı dikkate alınmaya sezadır ve cidden adlî ve hayati mesailden bahistir. Teşkilâtın teehhürü iki mahzuru tevlit ediyor. Bir kere hakkında sudur eden hüküm iktisab-ı katiyet etmediği için açıkta bulunan zâbitana Hazine-i Maliye bilâ-vazife maaş veriyor. Sonra orduyla alâkası kesilmemiş olan bir adam üzerinde vazife-i askeriye ve sıfat-ı resmiyesi bulundukça bir hizmete sevk olunamıyor. Binaenaleyh şu ifratla tefriti halledebilmek için şu kanunun neticelendirilmesi lâzımdır.

ذخیره دخالاتندن آلنان گمرك رسومنك تمدید مرعیتنه دائر قانون

نومرو
۲۳۸

ماده ۱ — ذخیره ادخالاتندن آلنمقده رسومی حقنده‌کی ۲۶ شباط ۱۳۳۸ تاریخلی قانونك ایکنجی ماده‌سی حکمی ۱۳۳۸ سنه‌سی ایلولی غایه‌سنه قدر تمدید ایدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون ۱ تموز ۱۳۳۸ تاریخندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه وکیلی مأموردر .

۱۸ حزیران ۱۳۳۸ و ۲۱ شوال ۱۳۴۰

	تاریخ	نومرو	مقام
جریدهٔ ملت مجلس ریاستندن تبلیغی :	۱۹ مایس ۱۳۳۸	۸۶۳	احرا وکیلری هیئتی ریاستنه
		۸۶۴	مالیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط حریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۲۰	۵۰۰۱:۵۰۰، ۴۹۴، ۴۷۸، ۴۶۰:۴۶۲
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۱۹۵	

ZAHİRE İTHALATINDAN ALINAN GÜMRÜK RÜSUMUNUN TEMDİD-İ MERİYETİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
238	18/6/1338 (1922)	Tarih: 19/6/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; 26 Şubat 1338 (1922) tarihli kanun uyarınca azaltılan gümrük vergisinin uygulanma tarihinin eylül ayına kadar uzatılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Zahire ithalatından alınmakta olan gümrük rüsumu hakkındaki 26 Şubat 1338 tarihli kanunun ikinci maddesi hükmü 1338 senesi Eylülü gayesine kadar temdit edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun 1 Temmuz 1338 tarihinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

B. M. Meclisi Riyaset-i Celilesine

26 Şubat 1338 tarihinde zahire ithalâtından alınmakta olan gümrük resmi hakkında Meclis-i Âlice yapılan kanunun ikinci ve üçüncü maddelerinde Karadeniz sahiline ithal edilecek mısır ve mısır unları hakkındaki resmin tarife-i asliyeye tenzili haziran gayesine kadar kabul edilmiştir. Hâlbuki mısıra en ziyade muhtaç olan Lâzistan livasında haziran iptidasında mısır zeriyatına başlandığından eylül gayesine kadar en ziyade ihtiyaç mevsimi olduğundan eğer işbu müddet lâakal eylül gayesine kadar temdit edilmezse memlekete zahirenin evvelden muhtekirlerin elinde iddiharına fırsat verilmiş ve bu suretle ahali ve köylünün işbu muhtekirlere soyulmasına sebebiyet verilmiş olacağından ve esasen mahallî belediye dairesinden ve ahaliden aldığım uzun bir telgrafta bu hususun icrası rica olunmakta olduğundan anifü'z-zikir kanunun Karadeniz sahiline ithal edilecek mısır ve mısır unlarından alınacak gümrük resminin haziran gayesinden eylül gayesine kadar müddetinin temdidi için ber-vech-i âti mevaddın müstaceliyetle müzakere ve kabulünü rica ederim.

مجاناً کراسته قطعنه مساعده اعطا سنه دائر قانون

نومرو
۲۳۹

ماده ۱ — حریق ، سیلاب ، حرکت ارض واحوال حربیه ، عصیان ومنطقهٔ حرب اتخاذی حسبیله وقوع بولان تخریبات واستیلادن متولد آفات نتیجه‌سنده تعمیر وانشاسنه لزوم کورولن مساکن ومشتملاتی ومکاتب ومدارس ومعابدویکیدن یاپیلاجق تعمیر وتوسیع ایدیله‌جك دارالایتامار ایچون محلی مجلس ویاواحی هیئت‌اداره‌لری طرفندن تنظیم ایدیله‌جك مضبطه‌لری اوزرینه اقتصاد وکالتنجه تعیین اولنان مدت ظرفنده مقتضی کراسته‌لرك میری اورمانلرندن سیغورطه‌لی اولانلر مستثنا اولمق اوزره مجاناً قطعنه مساعده اولنور .

۲ — قطعیاته مأمور اولانلرله مجاناً کراسته اخذینه مستحق اولانلر قطع اولنان کراسته‌لردن آز ویا چوق مقداریله هرنه‌صورتله اولورسه اولسون مخصص‌لهندن‌غیری برمحل ویاشخصه اعطاایدر وعلاقه‌دارمأمورینه‌ن بو حاله سبیت ویرمه‌لری اولورسه او مقدارك رسمی ایکی قات اولارق کسدیرلدن اخذ اولنور وبو قبیل مأمورین قانون جزانك یوز ایکنجی ماده‌سنك علاوه‌سنه توفیقاً تجزیه اولنور .

ماده ۳ — بو صورتله مجاناً ویریله‌جك کراسته‌لرك نوع ومقداریله وتعرفه‌سنه کوره بالحساب تعیین ایده‌جك رسم میریسی موازنهٔ عمومیه‌ده [میری اورمانلری حاصلاتی] فصلنه وارد و مالیه بودجه‌سنك استیلازده‌لره میری اورمانلرندن مجاناً ویریله‌جك کراسته بدلی نامیله آجیلان (۹۹ب) فصلنك ایکنجی ماده‌سنه مصرف قیداولنه‌جقدر.

ماده ٤ — اشبو قانون احکامنك صور تطبیقیه‌سی بر تعلیماتنامه ایله تثبیت ایدیله‌جکدر .

ماده ٥ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ٦ — اشبو قانونك اجرای احکامنه داخلیه ومالیه واقتصاد وکللری مأموردر .

۱۸ حزیران ۱۳۳۸ و ۲۱ شوال ۱۳٤۰

وکیل ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۱۹ حزیران ۱۲۳۹	۸٦٥	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه
	۸٦٦	مالیه وکالتنه
	۸٦۷	داخلیه وکالتنه
	۸٦۸	اقتصاد وکالتنه

مجلس ضبط جریده‌لرندمکی مذاکرات فهرستی : جلد ۲۰ صحیفه ٤٦٤:٤٨٨:٤٩٤:٤٩٩:٥۰۰

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

MECCANEN KERESTE KAT'INA MÜSAADE İTASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
239	18/6/1338 (1922)	Tarih: 19/6/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; olağanüstü sebeplerden dolayı tahrip olmuş binalara lazım olan kerestelerin ücretsiz kesilebilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Harik, seylâp, hareket-i arz ve ahval-i harbiye, isyan ve mıntıka-i harp ittihazı hasebiyle vuku bulan tahribat ve istilâdan mütevellit âfat neticesinde tamir ve inşasına lüzum görülen mesakin ve müştemilâtı ve mekâtip ve medaris ve meabit ve yeniden yapılacak tamir ve tevsi edilecek darüleytamlar için mahallî meclis veya nevahi heyet-i idareleri tarafından tanzim edilecek mazbataları üzerine İktisat Vekâletince tayin olunan müddet zarfında muktezi kerestelerin mirî ormanlarından sigortalı olanlar müstesna olmak üzere meccanen kat'ına müsaade olunur.

Madde 2- Kat'iyata memur olanlarla meccanen kereste ahzine müstahak olanlar kat'edilen kerestelerden az veya çok miktarını her ne suretle olursa olsun muhtasünlehinden gayrı bir mahal veya şahsa ita eder ve alâkadar memurinden bu hale sebebiyet verenler olursa o miktarın resmi iki kat olarak kendilerinden ahzolunur ve bu kabîl memurin Kanun-ı Ceza'nın yüz ikinci maddesinin ilâvesine tevfikan tecziye olunur.

Madde 3- Bu suretle meccanen verilecek kerestelerin nev ve miktarına ve tarifesine göre bi'l-hesap tebeyyün edecek resm-i mirîsi muvazene-i umumiyede (Mirî ormanları hasılatı) faslına irad ve maliye bütçesinin istilâzedelere mirî ormanlarından maccanen verilecek kereste bedeli namıyla açılan (99 B) faslının ikinci maddesine masraf kaydolunacaktır.

Madde 4- İşbu kanun ahkâmının suver-i tatbikiyesi bir talimatname ile tespit edilecektir.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 6- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye ve Maliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Birçok meşakkat ve sefaletten sonra yurtlarına avdet edebilmiş olan Vilâyat-ı Şarkiye muhacirininin harap bir halde bulunan hane ve mekteplerini yeniden imar ve ihya edebilmeleri için muktezi kerestenin muhacirine bir muavenet olmak üzere mirî ormanlarından meccanen kat'ına müsaade itası muhtacinin tehvin-i ıztırabatına medar olacağı Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinin işarı üzerine cidden muhtac-ı muavenet olan vilâyat-ı şarkiye ahalisine muavenet-i mahsusa olmak üzere dört maddeyi havi bir kanun sureti tanzim kılınmış ve işbu kanunun birinci maddesiyle düşman istilâsı dolayısıyla tahribe uğrayan veya ashabının muhacereti hengâmında münhedim olan vilâyat-ı şarkiye ahalisi hane ve mekteplerinin yeniden imar ve ihyası için iktiza eden kerestenin civar mirî ormanlarından meccanen kat'ına müsaade edilmesi esas ittihaz edilmiştir. Kanunun ikinci maddesiyle birinci maddede zikredilen şeraiti haiz olanlara verilecek kereste miktarının meclis-i idarelerce tanzim edilecek mazbatalarla tesbit edileceği zikir ve verilecek kerestenin azami üç sene zarfında usul-i mevzua dairesinde kat'ı, inzibat nokta-i nazarından meşrut kılınmıştır. Üçüncü madde ile de maksadın tamamıyla temin-i husulü zımnında verilen kerestelerin mavazün-lehinden gayrı mahalle sarf ve istimal edilmemesi ve edildiği takdirde tâyin-i cezanın şekil ve mahiyeti irae edilmiş, dördüncü madde ile kanunun tarih-i neşrinden muteber olduğu kaydolunmuş olmakla işbu lâyiha-i kanuniye takdim kılınmıştır efendim.

Ali Sürurî Efendi (Karahisar-ı Şarki) — Efendim! Birinci maddede meccanen kereste verilebilmek için iki sebep gösteriliyor. Birincisi hanelerin düşman tarafından tahribe uğratılması, ikincisi de ashabının muhacereti dolayısıyla münhedim olmasıdır. Burada bir üçüncü sebep daha vardır. Kendi memleketim olan Karahisar-ı Şarki'yi misal getirerek arz edeceğim: Karahisar'da 1333'te Ermeni isyanı zuhur etmişti. Hükûmet tarafından bi'z-zarure vukua getirilen harik dolayısıyla memleketin hemen beşte dördü muhterik olmuş ve ahali-i mâsume çok mağdur ve perişan kalınmıştır. Demek ki dahilî isyan dolayısıyla haneleri muhterik olan ahali de tıpkı muhacirler gibidir. Binaenaleyh; bu atıfetten, bu kabîl ahalinin de istifade etmesi lâzımdır. Şu halde maddeye, dâhilî isyanlar sebebiyle haneleri muhterik olanların da ithali için bir fıkra lâzımdır. Bu hususta bir takrir de takdim edeceğim.

Sabri Bey (Kastamonu) — Bendeniz bu kanun münasebetiyle hükûmetin burada olup olmadığını anlamak istiyorum. Baltalık Kanununun neşrinden evvel erbab-ı ziraatin ormanlardan keseceği keresteler için, Orman Nizamnamesinin beşinci maddesinde sarahat var iken, ahiren neşredilen Baltalık Kanunu mucibince halkın ormanlardan kestiği kerestelerden para alınıyor. Hâlbuki Orman Kanunu mucibince alınmıyordu. Baltalık Kanununun neşrinden evvel mer'iyyü'l-icra olan Orman Kanunu mucibince ahali-i kurâdan resim alınmıyordu, bu Baltalık Kanunu kâbil-i tatbik olmadığından iki seneden beri kanunun tatbik edilmemesi dolayısıyla zürra, Baltalık Kanunundan istifade edemiyor. Eski beşinci maddeden istifade ediyor. Baltalık Kanunundan istifade imkânı olmuyor. Eğer ki buna bir çare bulmazsanız, eski beşinci maddenin dercini teklif edeceğim.

الویه ثابته ویرکولرك صورت جبایتنه دائر قانون

نومرو
۲٤۰

ماده ۱ ــ قارص ، اردهان ، آرتوین‌لو لریله یندیر وسورمه‌لی قضالرنده تحریر معاملهسی اجرا ایدیلنجه‌یه قدر اعشار ، اراضی ویرکوسیله قرایه عائد املاك ویرکوسی یرینه قائم اولمق اوزره سنین سابقه‌ده جاری مقطوع ویرکو ایکی مثلی اولهرق استیفا اولنور .

ماده ۲ ــ ویرله اولهرق معین ویرکولر مالیه وکالتجه تعیین ایدیلهجك فیأت وزرندن عثمانلی آوراق نقدیه‌سنه تحویلاً تحصیل اولنور . ۱۳۳۷ سنه‌سندهکی آلتون فیأتی ایله یکی فیأت آره‌سندهکی فرقدن حاصل اولهجق مبالغ معارف ومنافع حصه‌سی اولهرق ادارهٔ خصوصیه‌لره تودیع قیلنور .

ماده ۳ ــ مالیه وکالتجه تعیین ایدیلهجك قومیسیونلر معرفتیله اشبو لواوقضالرك وضعیت واحوال حاضره‌سی تدقیقیله مقطوع ویرکولر تعدیل وتصحیح قیلنور .

ماده ٤ ــ اشبولوا وقضالر خلقندن اولوب ۱۳۳۸ سنه‌سی ظرفنده مهاجرتدن عودت ایدنلر ۱۳۳۹ سنهٔ مالیه‌سی نهایه‌سنه قدر اشبو مقطوع ویرکولردن معافدر .

ماده ٥ ــ اشبو قانون ۱ مارت ۱۳۳۸ تاریخندن اعتباراً مرعی الاجرادر .

ماده ٦ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه وکیلی مأموردر :

۲ تموز ۱۳۳۸ و ٥ ذی‌القعده ۱۳۴۰

	تاریخ	نومرو	مقام
یوزباشی مات مجلسی رئیسلکندن نباتی :	۳ تموز ۱۳۳۸	۹٤۳	مراوکه‌لری هیئتی ریاسته
		۹٤٤	مالیه وکالتنه

مجلس ضبط محرراتندهکی مذکرات فهرستی : جلد ۲۱ صحیفه ۲۰۵ : ۲۰٤ : ۳٤۲ : ۲٤۲ : ۱۹۸ : ۱۷٦

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر : ۱٤٥

ELVİYE-İ SELÂSEDE VERGİLERİN SURET-İ CİBAYETİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
240	2/7/1338 (1922)	Tarih: 3/7/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Elviye-i Selâse olarak bilinen Kars, Ardahan, Artvin livaları ile Iğdır ve Sürmeli kazalarında vergilerin eski usul maktu olarak alınması uygulamasının iki kat artırılarak bir yıl daha uzatılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Kars, Ardahan, Artvin livalarıyla Iğdır ve Sürmeli kazalarında tahrir muamelesi icra edilinceye kadar aşar, arazi vergisiyle kurâya ait emlâk vergisi yerine kaim olmak üzere sinin-i sabıkada cari maktu vergi iki misli olarak istifa olunur.

Madde 2- Ruble olarak muayyen vergiler Maliye Vekâletince tâyin edilecek fiyat üzerinden Osmanlı evrak-ı nakdiyesine tahvilen tahsil olunur. 1337 senesindeki altın fiyatı ile yeni fiyat arasındaki farktan hasıl olacak mebaliğ maarif ve menafi hissesi olarak idare-i hususiyelere tevdi kılınır.

Madde 3- Maliye Vekâletince tâyin edilecek komisyonlar marifetiyle işbu liva ve kazaların vaziyet ve ahval-i hazırası tetkik ile maktu vergiler tadil ve tashih kılınır.

Madde 4- İşbu liva ve kazalar halkından olup 1338 senesi zarfında muhaceretten avdet edenler 1339 sene-i maliyesi gayesine kadar işbu maktu vergilerden muaftır.

Madde 5- İşbu kanun 1 Mart 1338 tarihinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icra-yı akâmına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Kavanin ve Muvazene-i Maliye Encümenlerinin Müşterek Mazbatası

Kars, Ardahan ve Artvin livalarıyla Iğdır Sürmeli kazalarında tahrir muamelesi icra edilerek arazi ve emlâk kıymetleri tespit edilememiş olmasına ve ahval-i hazıra yeniden tahrir icrasına gayr-i müsait bulunmasına mebni aşar ve arazi vergileriyle kurâya ait emlâk vergisi yerine 1337 senesine mahsus olmak üzere Rus idaresi zamanında cari olan maktu verginin istîfası 11 Ağustos 1337 tarihli kanun iktizasından olup 1337 senesindeki ahval ve şerait tebeddül etmemiş olmakla kanun-ı mezkûr ahkâmının 1338 senesinde dahi cari olması hakkında İcra Vekilleri Heyetinin merbut lâyiha-i kanuniyesi esas itibarıyla encümenlerimizce muvafık görülmüştür. Ancak, tahdit ve tahrir muamelesinin bir iki sene zarfında icrası mümkün olamayacağı anlaşıldığından mezkûr kanunun 1338 senesinde değil, tahrir ve tahdit icra olununcaya kadar tatbiki zaruri bulunmuş olmakla lâyiha-i kanuniyeye bu suretle tadil ve istifa edilmekte olan maktu verginin Ardahan livasında 39765, Kars livasında 61125, Artvin livasında ise 15609 lira olduğu ve bu mekadirin masarif-i mahalliyeyi bile temine gayr-i kâfi bulunduğu bi't-tetkik anlaşılmakla mezkûr verginin iki misil olarak istifası tensip ve esasen ruble olarak muayyen bulunan verginin ruble fiyatı üzerinden Osmanlı parasına tebdilen tahsili tasrih edilmek suretiyle lâyiha-i kanuniye tadilen ve yeniden tedvin kılınmış olmakla kabulü Heyet-i Celileye arz olunur.

Nusret Efendi (Erzurum) — Kanunun halka nafi olduğunda şüphe yoktur. Bu müttefikünaleyh; fakat müzie ve halkı yorucu, bilhassa Kars ve havalisini felce uğratan Harb-i Umumi neticesinde kanunun esbab-ı mucibesinde de beyan olunduğu üzere nüfus-ı umuminin hemen beşte dördü gitmiş, birisi kalmıştır. Buna nazaran Rus zamanındaki vergilerle halk mükellef tutulacak olursa halkın mutazarrır olmak ihtimali vardır. Çünkü Rusya zamanında elli haneli bir köyde beş yüz nüfus varsa ki nüfus üzerine vergi tarh ederlerdi. Nüfus kalmıştır. Beş yüz nüfusun vermiş olduğu vergiyi otuz kişi verecek, bundan halk mutazarrır olacak, bir. İkincisi; şehirlerde, kasabalarda sakin olup da köylerde ziraat edenlerden bu vergi ne suretle cibayet olunacaktır? Ve nasıl istihsal olunacak, arz edebildim mi?

Maliye Vekili Hasan Fehmi Bey (Gümüşane) — Şimdi hane üzerindedir, efendim.

Nusret Efendi— Köylerde nüfus üzerine tatbik ediyorlar. Bugün o köylerde otuz nüfus kalmıştır. Beş yüz nüfusun vermiş olduğu vergiyi otuz kişi verecek, bundan halk mutazarrır olacak, bir. İkincisi; şehirlerde, kasabalarda sakin olup da köylerde ziraat edenlerden bu vergi ne suretle cibayet olunacaktır? ve nasıl istihsal olunacak, arz edelim mi?

Maliye Vekili Hasan Fehmi Bey (Gümüşane) — Otuz nüfus mevcutsa yüzde 30'u nispetinde vergi alınacak. Üçüncü madde bunu tamamen temin etmiştir.

۱۳۳۸ سنه‌سی اوچنجی آوانس قانونی

نومرو
۲٤۱

ماده ۱ — ۲۱ شباط ۱۳۳۸ و ٦ مایس ۱۳۳۸ تاریخلی آوانس قانونیله ویریلش اولان یکرمی ایکی میلیون لیرالق تخصیصاته علاوةً بحریه ومدافعهٔ‌ملیه‌وعسکری فابریقه‌لر ایچون بدی ودوائرساٸره ایچون بش میلیون‌لیرا که جمعاً اون‌ایکی میلیون لیرانك دها آوانس اولهرق صرفه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ — صرفیات بودجه‌لری تصدیق ایدیلن دوائر ایچون هیئت‌عمومیه‌جه ، بحریه ومدافعهٔ‌ملیه وعسکری فابریقه‌لر ایچون ۱۳۳۸ سنه‌سی موازنهٔ مالیه‌انجمنجه قبول اولونان ودوائر ساٸره ایچون‌ده ۱۳۳۷ سنه‌سنده موازنهٔ مالیه انجمنجه تثبیت ایدیلن فصول ومواده توفیق اولنه‌جقدر .

ماده ۳ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٤ — اشبو قانونك اجرای احکامنه اجرا وکیللری هیئتی مأموردر .

۳ تموز ۱۳۳۸ و٦ ذی‌القعده ۱۳٤۰

بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
٤ تموز ۱۳۳۸	۹۸٤	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۲۱	۲۷٤ : ۲۷۰

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر : ۱۹۸٫۲۳۰٫۲۵۰

1338 SENESİ ÜÇÜNCÜ AVANS KANUNU

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
241	3/7/1338 (1922)	Tarih: 4/7/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; 1338 tarihli Avans Kanunu'nda belirlenen avans miktarının on iki milyon lira daha artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 21 Şubat 1338 ve 6 Mayıs 1338 tarihli Avans Kanunlarıyla verilmiş olan yirmi iki milyon liralık tahsisata ilâveten bahriye ve müdafaa-i milliye ve askerî fabrikalar için yedi ve devair-i saire için beş milyon lira ki ceman on iki milyon liranın daha avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- Sarfiyat bütçeleri tasdik edilen devair için Heyet-i Umumiyece, bahriye ve müdafaa-i milliye ve askerî fabrikalar için 1338 senesi Muvazene-i Maliye Encümenince kabul olunan ve devair-i saire için de 1337 senesinde Muvazene-i Maliye Encümenince tespit edilen füsul ve mevada tevfik olunacaktır.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Maliye Vekili Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — Müsaade buyurulur mu? Üçüncü bir Avans Kanunu ile Meclis-i Âlinize gelmeyi hiç arzu etmezdim. Fakat devair bütçeleri tetkikatının uzaması ve henüz devair bütçelerinden iki, üçünün tetkikatının ihtimal ki, bir müddet daha teehhür etmesi ve evvelce verilmiş olan avansların bugüne kadar sarf edilmesi bi'l-mecburiye Üçüncü Avans Kanununu Meclis-i Âliye arz ve takdime Maliye Vekâletini mecbur etti. Evvelce hidemat-ı umumiye için iki defada yedi milyon, Müdafaa-i Milliye için de on beş milyonluk avans verilmişti. Malûm-ı âliniz 1337 senesi bütçesindeki Muvazene Encümeninin tespit ettiği para ile sene nihayetine kadar sarf

edilen miktarı nazar-ı dikkate alırsak verilen avanslar o miktarlardan dûn bir yekûn ifade ediyor. Haziran nihayetine kadar tahakkuk eden düyun-ı devletin tamamen tediyesi lâzım gelmiş olsaydı, alınan avanslar suret-i katiyede hidemat-ı umumiyeye kâfi gelmeyecekti. Fakat her şeye takdimen ve tercihan orduya lâzım gelen para Müdafaa-i Milliyeye verilen avans ile bugüne kadar temin edilmiştir. Herhalde temmuz içinde veya temmuzun birinci haftasında Müdafaa-i Milliye bütçesinin Muvazene-i Umumiye ile beraber kesb-i kanuniyet etmesi zaruridir ki, buna imkân-ı maddi yoktur. Bittabi bir hafta zarfında hem Müdafaa-i Milliye bütçesi ve hem de diğer devair bütçelerinin de müzakeresi ikmal edilerek Muvazene-i Umumiye Kanunuyla beraber kesb-i kanuniyet etmesi için bu müddet azdır. İaşe işleri teehhüre uğramamak için her şeye takdimen ve tercihan Avans Kanununun müzakeresiyle 1338 senesi Muvazene-i Umumiyesinden mahsubu icra edilmek üzere istenilen avansın sarfına müsaade buyurulmasını rica ediyorum ve diğer mesaile de takdimen müzakeresini de Heyet-i Celileden tekrar rica ediyorum.

ع	نمره	نوع واردات	هیئت عمومیه‌جه قبول اولنان
		اوچنجی قسم	
٥		مرکزایله ملحقات بینندهٔ مشترك مصارف	
	١	طبعیه ، تجلیدیه، قرطاسیه	٢٠٠٠٠
	٢	خرجراه ویومیه	٢٥٠٠
	٣	دهیرباش اشیا چوروتمه پایی	٣٠٠٠
	٤	ابنیه انشاآت وتعمیراتی	٥٠٠٠
	٥	حکومت قوماقرینه بدل اشتراك	١٠٠٠
	٦	آلچه نقلیه وبندیه‌سی	٢٥٠٠
	٧	مجالس هیأتیله مستخدمینه عائد حصهٔ تمتع	٢٠٠٠
	٨	مصارف غیر ملحوظه	١٤٠٠
	٩	یکیدن کشاد ابدیله جك شعبه	
		وصندوقلر معاش ومصارفی	٠
	١٠	معاشات ومصارف تدریسیه	٦٠٠٠
	١١	اوراق ودفاتر مطبوعه نقلیه وبندیه‌سی	٢٥٠٠
	١٢	فابریقه وتعمیرخانه مصارفی	١٩١٠٠
	١٣	آلات ولوازم زراعیه نقلیه وبندیه‌سی	٢٥٠٠
		بشنجی فصلك یکونی	٩٠٠٠٠
		اوچنجی قسمك یکونی	٩٠٠٠٠
		دردنجی قسم	
	٦	تخصیصات فوق العادهٔ شهریه	١٧٣٣١٩
		دردنجی قسمك یکونی	١٧٣٣١٩
		یکون عمومی	١٤١١٢٣

هیئت عمومیه‌جه قبول اولنان	نوع واردات	نمره	ع
٠	وصندوقلر معاش ومصارفی		
٦٠٠٠	معاشات ومصارف تدریسیه	١٠	
	اوراق ودفاتر مطبوعه نقلیه	١١	
٢٥٠٠	وبندیه‌سی		
١٩١٠٠	فابریقه وتعمیرخانه مصارفی	١٢	
	آلات ولوازم زراعیه نقلیه	١٣	
٢٥٠٠	وبندیه‌سی		
٩٠٠٠٠	بشنجی فصلك یکونی		
٩٠٠٠٠	اوچنجی قسمك یکونی		
	دردنجی قسم		
١٧٣٣١٩	تخصیصات فوق العادهٔ شهریه		٦
١٧٣٣١٩	دردنجی قسمك یکونی		
١٤١١٢٣	یکون عمومی		

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
٨ تموز ١٣٣٨	١٠٠٨	احرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	١٠٠٩	مالیه وکالتنه
	١٠١٠	اقتصاد وکالتنه

مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
٢١	٢٧٠،٢٧٢:٢٤٥،٢٤٧:٢٣٢،٢٣٦:٢٠٣،٢٠٥
	٢٧٨،٣١٨،٣١٩

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

زراعت بانقه‌سی واردات بودجه‌سی

بیان	فصل	نوع واردات	هیئت عمومیه‌جه قبول اولنان
۱		واردات	
	۱	منافع حصه‌سی	۷۰۰۰۰۰
۲		تمتعات وعائدات	
	۱	اقراضات ومطلوبات مختلفه	
		فائضلری	۳۰۷۰۰۰
	۲	تمتعات و عائدات مختلفه	۱۲۵۰۰۰
	۳	واردات خصوصیهٔ ولایات	
		وزنه‌دارایی عائدانی	۳۰۰۰۰
		ایکنجی فصلك یکونی	۴۶۲۰۰۰
۳		مؤسسات واردانی	
	۱	آنقره‌ده کشاداولنه‌جق ماکینیست صنفنده‌وقوع بوله‌حق تعمیرات واعمالات	۱۵۰۰
	۲	آلات ولوازم زراعیه بدلنه‌ضم اولنه‌جق کسورلدن	۱۵۰۰
	۳	قونیه‌ده آچیله‌جق تعمیرخانه‌ده وقوعبولاجق تعمیرات و اعمالدن	۳۰۰۰۰
	۴	آنقره زراعت مکتبی ایشلتمه واردانی	۵۰۰۰
		اوچنجی فصلك یکونی	۳۸۰۰۰
		یکون عمومی	۱۲۰۰۰۰۰
		زراعت بانقه‌سی مصرف بودجه‌سی (ب) جدولی	
		برنجی قسم ادارهٔ مرکزیه	
۱		معاشات	
	۱	مدیر عمومی	۹۰۰ مواوی طوتیله‌جق
	۲	مدیر عمومی معاونی	۶۰۰
	۳	مأمورین مرکزیه	۶۱۴۴
	۴	مفتشلر	۴۳۲۰
	۵	مستخدمین متفرقه	۹۸۴
		برنجی فصلك یکونی	۱۲۹۴۸
	۲	لوازم	
	۱	تنویر وتسخین	۳۰۰
	۲	قرطاسیه	۹۰۰
	۳	ملبوسات	۱۲۰
	۴	متفرقه	۲۵۰
	۵	مجلس اداره اجورات اجتماعیه‌سی	۱۰۰۰
	۶	مصارف تأسیسیه	۵۰۰
	۷	اجارات	۱۲۰۰
		ایکنجی فصلك یکونی	۴۲۷۰
		برنجی قسمك یکونی	۱۷۳۱۸
		ایکنجی قسم ـ ملحقات شعبه و صندوقلری	
	۳	معاشات	
	۱	شعبه وصندوق مأمورینی	۵۴۵۴۶
	۲	شعبه‌وصندوق تحصیلدارلری	۴۸۶۰
	۳	اوطه وبکجیلر اجورات مقطوعه‌سی	۳۴۴۸۸
	۴	آلات ولوازم زراعیه فن‌وده‌بو مأمورلری	۲۸۸۰
		اوچنجی فصلك یکونی	۹۶۷۷۴
	۴	لوازم	
	۱	تنویر وتسخین	۵۱۴۰
	۲	قرطاسیه	۴۴۳۲
	۳	اجارات	۷۳۰۰
	۴	متفرقه	۲۵۴۰
	۵	مجالس اداره اجورات اجتماعیه‌سی	۱۴۴۰۰
		دردنجی فصلك یکونی	۳۳۸۱۲
		ایکنجی قسمك یکونی	۱۳۰۵۸۶

زراعت بانقه‌سی بودجه قانونی

نومرو
٢٤٢

ماده ١ — زراعت بانقه‌سنك ١٣٠٨ سنهٔ مالیه‌سی واردات عمومیه‌سی مربوط (آ) جدولنده کوسترلدیکی وجهله (١٢٠٠٠٠٠) لیرا تخمین اولنمشدر .

ماده ٢ — زراعت بانقه‌سنك ١٣٣٨ سنهٔ مالیه‌سی معاشات ومصارفی ایجون مربوط (ب) جدولنده کوسترلدیکی وجهله (٤١١٢٣) لیرا تعین وتخصیص قلنمشدر .

ماده ٣ — زراعت بانقه‌سی قانونی مدیرینه مجلس ادارهسنه شورای‌دولت ودیوان محاسبات دائرهلرندن انتخابی لازم‌کلن بر اعضا بویوك ملت مجلسنجه انتخاب اولنور وبونلردن بریسی مجلسه ریاست ایدر .

ماده ٤ — زراعت بانقه‌سنك ١٣٣٦ سنه‌سنده خزینهٔ مالیه‌یه‌کچمش اولان مطلوباتنك تسویه‌سی ایجون سلطان صوبی چفتلکی ایله آنقره زراعت مکتبی اراضیسی تفریق ایدلمشدر .

ماده ٥ — مذکور چفتلك وارضینك صورت‌دوری وبدلنك تقدیروتثبیت‌واجرای محسوبی برقانون مخصوصله تعین اولنه‌جقدر .

ماده ٦ — حرب متروکاتی‌اولهرق . ك ارضروم وکرك قونیه وسائر محللرده‌بولونوب جهت‌عسکریه‌وملکیه‌یه عائد بالعموم آلات وادوات زراعیه ودر . عته متعلق بالعموم ماکنه‌لر زراعت بانقه‌سنه ویرلمشدر . بانقه‌بونلره‌درحال وضع‌ید ایده‌رك ده‌بولرینه کوتوره‌جك ، هرآی برقطعه‌دفتری بالنظم مالیه‌یه اعطاایده‌جکدر . اشبو آلات‌وادوات ایله ماکنه‌لرك قیمتلری ومالیه ، بانقه ، زراعت فن مأمورلری‌طرفندن تثبیت وبانقه‌نك خزینهٔ‌مالیه ذمتنده‌کی مطلوبنه محسوب اولنه‌جقدر .

ماده ٧ — زراعت بانقه‌سنجه المو . جلب ایدلمش وآتیاً جلب ایدیلهجك‌اولان بالعموم تعمیرخانه‌آلات‌وادواتی موتور وماکنه وسائریه جهت عسکریه‌وجه وضع‌ید ایدیلهمز .

ماده ٨ — اشبو قانون ١ مارت ١٣٣٨ دن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٩ — اشبو قانونك اجرای‌احکامنه اقتصاد و مالیه وکیللری مأموردر .

٦ تموز ١٣٣٨ و ٩ ذی‌القعده ١٣٤٠

ZİRAAT BANKASI BÜTÇE KANUNU

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
242	6/7/1338 (1922)	Tarih: 8/7/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Ziraat Bankası bütçesinin düzenlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Ziraat Bankasının 1338 sene-i maliyesi varidat-ı umumiyesi merbut (A) cetvelinde gösterildiği vecihle (1200000) lira tahmin olunmuştur.

Madde 2- Ziraat Bankasının 1338 sene-i maliyesi maaşat ve masarifi için merbut (B) cetvelinde gösterildiği vecihle (41123) lira tayin ve tahsis kılınmıştır.

Madde 3- Ziraat Bankası Kanunu mucibince meclis-i idaresine Şûra-yı Devlet ve Divan-ı Muhasebat dairelerinden intihabı lâzım gelen birer âza Büyük Millet Meclisince intihap olunur ve bunlardan birisi meclise riyaset eder.

Madde 4- Ziraat Bankasının 1336 senesinde hazine-i maliyeye geçmiş olan matlubatının tesviyesi için Sultansuyu Çiftliği ile Ankara Ziraat Mektebi arazisi tefrik edilmiştir.

Madde 5- Mezkûr çiftlik ve arazinin suret-i devri ve bedelinin takdir ve tespit ve icra-yı mahsubu bir kanun-ı mahsusla tayin olunacaktır.

Madde 6- Harp metrukâtı olarak gerek Erzurum ve gerek Konya ve sair mahallerde bulunup cihet-i askeriye ve mülkiyeye ait bilûmum alât ve edevat-ı ziraiye ve ziraata müteallik bilûmum makineler Ziraat Bankasına verilmiştir. Banka bunlara derhal vazıyed ederek depolarına götürecek ve her ay bir kıta defterini bi't-tanzim maliyeye ita edecektir. İşbu alât ve edevat ile makinelerin kıymetleri maliye, banka ve ziraat fen memurları tarafından tespit ve bankanın hazine-i maliye zimmetindeki matlubuna mahsup olunacaktır.

Madde 7- Ziraat Bankasınca elyevm celp edilmiş ve âtiyen celp edilecek olan bilûmum tamirhane alât ve edevatı motor ve makine ve saireye cihet-i askeriyece vazıyed edilemez.

Madde 8- İşbu kanun 1 Mart 1338 den itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 9- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İktisat ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Muvazene-i Maliye Encümeni Reisi Ali Cenani Bey (Gaziantep) — Bilirsiniz ki efendiler! Muvazene-i Maliye Encümeni, bütçeleri yalnız mahiyet itibariyle tetkik eder. Cihet-i maliyesini tayin eder ve bu esnada yaptığı tetkikat neticesinde, gördüğü kusurları; Heyet-i Celileye arz eder. Yoksa her mesele için, ciddi tetebbu ve tetkik yapıp da mahiyet-i mesele hakkında kati tedbirleri Meclise arz edebilmek için, encümenin vakti müsait değildir. Ziraat Bankasını âtide alması icap eden şeklini tayin ve tespit için bir rapor vücuda getirmek üzere, encümenin hiç olmazsa on beş gün çalışması lâzım gelir. Encümen; elinde yirmi otuz bütçe varken, yalnız Ziraat Bankası bütçesinin tetkikine, on beş gün hasredemez. Biz yalnız tetkikatımızda Ziraat Bankasının parasını gördük ve onu teşrih ederek Heyet-i Celilenize arz ettik. Ve bunun için yapılacak tedbir de: Bu bankanın artık yalnız muamelât-ı nakdiye ile meşgul bir müessese halinden çıkması doğrudan doğruya zürra ile ve ziraat ile alakadar olacak bir müessese-i ziraiye ve iktisadiye haline getirilmesi lüzumudur. Biz bu lüzumu Heyet-i Celileye arz ettik. Bunu temin etmek için hakikaten çalışmak lâzım. Fakat; kimler çalışacak? Biz dedik ki: İktisat Vekâleti çalışsın! Çünkü banka, İktisat Vekâletine merbuttur ve zaten İktisat Vekâletinin asıl vezaifi, böyle müessesat-ı iktisadiyeyi vücuda getirmektir. Onun için İktisat Vekâletine; bu vazifesini ifa etmesini söyledik. Acaba yalnız İktisat Vekâletinin çalışması kâfi gelecek mi? İhtimal ki, kâfi gelmeyecektir. Fakat bunu takdir edecek, yine Heyet-i Celilenizdir. Yalnız İktisat Vekâleti Ziraat Bankasına verilecek şekl-i âtiyi tayin için lüzumu derecesinde seri ve katî çareler bulamaz diye takdir buyurursanız; Meclisin İktisat Encümeni var; Kavanin-i Maliye Encümeni var veyahut rüfeka-yı muhtereme arasında iktisat işleriyle, iktisat mesailiyle mütevagil zevat vardır; onlardan mürekkep bir encümen intihap buyrulur ve o encümeni teşkil eden arkadaşlar bankaya verilecek şekl-i âtiyi tertip ve tayin eder.

Cemil Bey (Kütahya) — Bizde devair-i resmiye içerisinde en muntazam daire Düyun-ı Umumiye ve Ziraat bankaları idi. Fakat şu günlerde görüyoruz ki Ziraat bankalarındaki eski intizam günbegün zail olmaktadır. Acaba bu neden ileri gelmiştir? Arkadaşlardan bazıları buyurdular ki, hükûmetin müdahale ettiği bankalarda terakki olamaz. Çok doğrudur. Lâkin hükûmet Ziraat bankalarından para almak istediği zaman; kanununu buradan geçiriyordu, onu tenkit eden âzâ Meclis o kanunu niçin tasdik etti? Demek ki kabahat yalnız hükûmette değil, bizim hepimizdedir. Ziraat bankaları hakkında söylenecek şeyler çok ise de lâkin vaktimizin de pek kıymetli olması itibarıyla ve bendeniz de muhtasar söylemeyi itiyat edinmiş bulunduğumdan başka uzun uzadıya şeyler söylemeyeceğim. Yâlnız mesmuatıma nazaran Ziraat Bankasının beray-ı füruht getirtmiş olduğu oraklarla peynir mayaları için - ki şimdi tamam satım zamanıdır - bir fiyat takdir edip pazara çıkartmamış olduğu

mevsukan söylenmektedir. İşte Ziraat Bankasının eski intizamını zayi ettiğine ve Ziraat Bankasının bu gibi şeylerde tekâsülü bulunduğuna bu da bir şahittir. Bunlar şimdi satılmazsa ne vakit satılacaktır ve Ziraat Bankası bu iki mühim emtiaya niçin vaktiyle fiyat takdir edip de pazara çıkartmamıştır? Bunun için İktisat Vekili Hasan Beyefendi'nin nazar-ı dikkatlerini celp ederim.

امیر عثمان اوغلی محمدك بقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفوینه دائر قانون

نومرو
۲٤۳

ماده ۱ — قبل ماده‌سندن دولایی صورت قطعیه‌ده اون بش سنه کوره‌که محکوم والیوم اردو حبسخانه‌سنده محبوس اردونك نجشنبه ناحیه‌سنه تابع طوغان قریه‌سندن امیرعثمان اوغلی محمدك معلولیتنه مبنی بقیهٔ مدت جزائیه‌سی عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۸ تموز ۱۳۳۸ و ۱۱ ذی‌القعده ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۸ تموز ۱۳۳۸	۱۰۱۵	اجراوکلری هیئتی ریاستنه
		۱۰۱٦	عدلیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۱	۳۲۳:۳۲٦

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :

EMİR OSMANOĞLU MEHMED'İN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
243	8/7/1338 (1922)	Tarih: 8/7/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; adam öldürme suçundan 15 sene kürek cezasına mahkûm edilen Emir Osmanoğlu Mehmed'in hastalığı nedeniyle kalan süresinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Katl maddesinden dolayı suret-i katiyede on beş sene küreğe mahkûm ve elyevm Ordu Hapisanesinde mahpus Ordu'nun Perşembe nahiyesine tabi Doğan karyesinden Emir Osmanoğlu Mehmed'in malûliyetine mebni bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Katl maddesinden dolayı suret-i katiyede on beş sene küreğe mahkûm olup Ordu Hapisanesinde mahpus bulunan Perşembe nahiyesinin Doğan karyesinden Mehmed bin Osman'ın maluliyeti dolayısıyla müstahakk-ı af ve atıfet olduğundan bahisle ita eylediği istidası üzerine meclis-i idarei livaca tanzim kılınan mazbatada hal-i şeyhuhetine ve tabip raporuna nazaran bakiye-i müddet-i cezaiyesinin affı muvafık-ı madelet olacağı beyan edilmesine ve lede'l-muayene müptela olduğu vahim ve müzmin hastalıklarla maluliyeti etibba tarafından verilip Tıbb-ı Adlî Müessesesi Müdüriyetince tetkik ve tasdik kılınan raporla müeyyet olmasına mebni merkumun bakiye-i müddet-i cezaiyesinin affı hakkında iki maddelik lâyiha-i kanuniye kaleme alınmıştır.

Hüseyin Avni Bey (Erzurum) — Efendiler! Bu mesele bir hakikati arza vesile oldu. Hapishanelerimizde on beş sene küreğe mahkûm olup da çıkanlar pek azdır. Biz kanunlarımızı Fransız

kanunlarına uyduruyoruz. Fakat hapisanelerimizi bir türlü Fransız hapisanelerine benzetemiyoruz. İşte zavallı sekiz sene yatmış, zannediyorum ki bu sekiz sene kendisi için 30 seneye bedel bir mücazat olmuştur. Onlar fukaradır, ıslah-ı hal ederler. Maazallah biz hapisaneleri maktel yapıyoruz. Büyük Millet Meclisi bunu nazar-ı dikkate alarak bu gibi biçaregâna acımalıdır. Bunların yine heyet-i içtimaiyeye hayırlı bir uzuv olması ihtimali vardır. Temenni ederim ki Heyet-i Celile bu sekiz seneyi değil af, hattâ kâfi görmeliydi, emsali de böyle zindanlar içerisinde inleyerek yaşıyor. Bunlar asr-ı hazırla gayr-i mütenasip ceza çekmektedirler. Tabiî Büyük Millet Meclisi bunu nazar-ı dikkate alacaktır ve bunları muhafaza edeceğini ümit ederim. Gerede'de bir hapishane gördüm. Maazallah hapisler tarifi gayrikabil bir halde meşak ve mezahim çekiyorlar, fukaralar.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) — Efendim! Hapisanelerimiz cidden fenadır. Fakat soruyorum. Köylülerin yaşadıkları yerler bu yerlerden daha iyi mi ki? Sonra bizi boş bırakıyorlar mı ki? Kendimize gelelim. Harpten bir zaman kurtulduğumuz var mı? Tekmil zamanımızı harbe hasrediyoruz. Her zaman hayatımıza kasdediyorlar. Tekmil varımızı cepheye sarf ediyoruz. Biz de müsterih kalsak Fransa'dan daha güzel hapishaneler yaptırabiliriz. En evvel bu harpten kurtulalım ve kendimizi anlayalım, sonra köylülerimizin evlerini düzeltelim, onların hayatlarını düzeltelim ondan sonra hapishanelerimizi ıslah edelim. Şimdi hapishanenin fenalığından şikâyet etmek doğru değildir. Yapabildiğimiz bu kadardır. Bundan fazla ne kuvve-i maliyemiz müsaittir, ne de halimiz.

اجرا وکیللرینك صورت انتخابنه دائر قانون

نومرو
۲٤٤

ماده ۱ ــ اجرا وکیللری رئیسی ایله اجرا وکیللری بویوك ملت مجلسی طرفندن رأی خفی وا کثریت مطلقه ایله اعضای مجلس میانندن آری آری انتخاب اولنورلر .

ماده ۲ ــ اجرا وکیللری رئیسی اجرا وکیللری میانندن انتخاب اولندیغی تقدیرده حائز اولدیغی وکالتی دخی مجلس قراریله محافظه ایتمسی جائزدر .

ماده ۳ ــ اجرا وکیللرندن برینك وکالتی امورینی ایفایه مانع بر سببله وظیفه سنی باشندن انفکاکی ایجاب ایتدیکی تقدیرده عودتنه قدر برینه بویوك ملت مجلسنجه بر وکیل موقت انتخاب اولنور . اشبو وکیل موقت دخی وکیللك وظیفه وصلاحیتی حائز و وکیل مثلو مسئولدر . امر انتخاب وکیل انتخابی اصولنه توفیقاً اجرا قیلنور . آنجق وکیللك وکالتنه متفرع بر وظیفه‌دن دولایی و مرهانکی بر ممنوعیت وظیفه‌سی باشندن موقتاً انفکاکی تقدیرنده مجلسجه برینه بر وکیل وکیلی انتخاب اولنمیوب اجرا وکیللرندن بری اجرا وکیللری هیئتنجه توکیل اولنور .

ماده ٤ ــ اشبو قانونه مغایر اولان احکام ملغادر .

ماده ٥ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٦ ــ اشبو قانون بویوك ملت مجلسی طرفندن اجرا اولنور .

۸ تموز ۱۳۳۸ ۱۱ ذی‌القعده ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۸ تموز ۱۳۳۸	۰۲۱	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه
	جلد		صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندکی مذاکرات فهرستی :	۱٤		۳۰۷:۳۲۲،۳۲۵:۳٤۱،۳۰٦:۳۷٦،۳۸۰:
			٤۰۳،٤۰۱:٤۳٤
	۱۵		۱:۳
	۲۱		۲۸۳:۳۱۷،۳۲٦:۳٤۸
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۳،٤۷		

İCRA VEKİLLERİNİN SURET-İ İNTİHABINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
244	8/7/1338 (1922)	Tarih: 8/7/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; milletvekilleri arasından Bakanlar Kurulunun seçilmesine ilişkin esasların belirlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- İcra Vekilleri Reisi ile İcra Vekilleri Büyük Millet Meclisi tarafından rey-i hafi ve ekseriyet-i mutlaka ile aza-yı meclis meyanından ayrı ayrı intihap olunurlar.

Madde 2- İcra Vekilleri Reisi İcra Vekilleri meyanından intihap olunduğu takdirde haiz olduğu vekâleti dahi Meclis kararıyla muhafaza etmesi caizdir.

Madde 3- İcra Vekillerinden birinin vekâleti umurunu ifaya mani bir sebeple vazifesi başından infikâkı icap etiği takdirde avdetine kadar yerine Büyük Millet Meclisince bir vekil-i muvakkat intihap olunur. İşbu vekil-i muvakkat dahi vekilin vazife ve salâhiyetini haiz ve vekil misillû mesuldür. Emr-i intihap vekil intihabı usulüne tevfikan icra kılınır. Ancak vekilin vekâletine müteferri bir vazifeden dolayı ve herhangi bir mazeretle vazifesi başından muvakkaten infikâkı takdirinde meclisçe yerine bir vekil vekili intihap olunmayıp İcra Vekillerinden biri İcra Vekilleri Heyetince tevkil olunur.

Madde 4- İşbu kanuna mugayir olan ahkâm mülgadır.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanun Büyük Millet Mecisi tarafından icra olunur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Türkiye Büyük Millet Meclisi İcra Vekillerinin suret-i intihabına dair olup 2 Mayıs 1336 tarihinde Heyet-i Umumiyenin kabulüne iktiran ile mevki-i meriyete vaz' olunan kanunun ikinci maddesinii tadili 4 Teşrinisani 1336 tarihinde Meclisçe kabul olunan maddenin tadiline dair Ankara Mebusu Gazi Mustafa Kemal Paşa hazretleriyle rüfekası canibinden Meclis-i Âli Riyasetine takdim olunan 3.XII.1337 tarihli ve 4712 numaralı takrir 3.XII.1337 tarihinde Heyet-i Umumiyece nazara alınmış ve muktezasınca yeni bir kanun lâyihası kaleme alınmak üzere Makam-ı Riyasetten Encümen-i Fevkalâdeye havale buyurulmuştu. İşbu takriri esas itibarıyla sezavar-ı tetkik gören encümenimiz Kanun-ı Esasi Encümeni ve Encümen-i Mahsus azalarından mürekkep olarak bi'l-içtima icabat-ı ahval ve zamana göre İcra Vekilleri İntihabı Kanununun hukuk-ı esasiye kavaidine tevfikan daha mütekâmil bir şekilde tedvini zımmında müzakerata iptidar ve beş maddeyi cami olmak üzere bir kanun lâyihası tanzim ve ihzar eylemiştir. Her ne kadar bu kanun lâyihası İcra Vekillerinin vazife ve mesuliyetine dair encümenimizce bi't-tetkik ikmal ve ihzar olunan ve Meclis-i Âliye derdest-i takdim bulunan kanunun esna-yı müzakeresinde münakaşa ve kabul edilmiş ise de vekillerin suret-i teşekkül ve intihabına mütedair olan işbu kısmın aynı heyetin vazife ve mesuliyetine müteallik bir kanundan ayrı mahiyeti ve hukuki vaziyeti haiz bulunmasına binaen müstakil bir lâyiha halinde Heyet-i Celileye arzı muvafık görülmüştür.

Kanun-ı Esasi Encümeni Reisi Yunus Nâdi Bey (İzmir) — Efendim! Lâyiha-i kanuniyede ve mazbatamızda kâfi derecede izahat verilmiş olduğundan bendeniz muhtasaran bir iki mülâhaza arz edeceğim: Zaten bu mülâhazat malûm-ı âlileri olan mülâhazattır. Bu layiha-i kanuniye manzum-ı âlileri buyrulduğu üzere İcra Vekillerinin suret-i intihabına dair olan eski bir madde-i muaddelenin tevsian tadilinden ibarettir. Büyük Millet Meclisi teşekkül ettiği zaman kendisinde olan salâhiyet-i icraiyeyi tatbikatta ve fiiliyatta ne suretle icra edeceğini düşünmüş, 360 kişilik bir heyetin muamelât-ı icraiyeye vâzıü'l-yed olması ve bilfiil icra etmesi bittabi mümkün olamadığından kendi arasından muamelât-ı icraiyeyi rüyet ve tedvir edecek arkadaşlar tefrik etmişti. İlk evvel Büyük Millet Meclisinin kabul ettiği usul bu arkadaşların Meclis Heyet-i Umumiyesince kendi arasından tefrik olunması esasına müstenitti ve öyle de yapıldı. Ancak bu tatbikat; bir müddet gittikten sonra 360 kişilik bir heyetin esna-yı intihabatla daima ittifak edemeyerek çok defa teşettüte uğradığını ve hükûmet vezaifinin bu teşettütten müteessir olacağını yine Meclis-i Âlinin kendisi takdir ederek bu intihabı teshil edecek bir şekil düşündü ve İcra Vekillerinin intihabına dair mevcut olan kanunu tadil ederek Büyük Millet Meclisi Reisi tarafından gösterilecek namzetler arasından intihap yapmak esasını kabul etti ve ilel'an bu şekilde intihap yapılmaktadır. Ancak bu şekle karşı dahi "Bir kişi tarafından namzet gösterileceğine başka bir şekil bulunsa daha muvafık olur." tarzında bazı tezahürat görülmekten hâli kalınmadığından bizzat Büyük Millet Meclisi Reisi Paşa Hazretleri tarafından ve arkadaşları tarafından verilen bir takrir ile bu vazife ve salâhiyet mesaili müzakere edilirken bu namzet iraesi

şeklinin dahi tetkik edilmesi ve lüzum görülürse tadil edilmesi hususu da bizim encümenimize havale olunmuştu.

Vâsıf Bey (Sivas) — Efendim! Hakkı Hami Bey; Riyasetin dün nasılsa bir hataya düşerek tadil tekliflerini Nizamname-i Dahilînin 71'inci maddesi mucibince madde-i esasiyeden evvel reye konması lâzımken onu reye koymayıp maddeyi reye koyması hata neticesi, madde reddedildi buyurdular. Fakat reddin aslı; Meclisin ahval-i ruhiyesinde pek iyi görüldüğü veçhile namzet usulünün ilgası ve reddi idi. Yoksa kanunu ret değildir. Zaten Bu kanun; namzet usulünün iyi neticeler vermemesi üzerine yapılmış bir lâyiha idi.

تورکیه بویوك ملت مجلسی رئیسی مشیر غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه باش قوماندانلق توجیهی حقنده قانون

نومرو
۲٤۰

ماده ۱ — ملت ومملکتك مقدراتنه بالفعل واضع الیدیکانه قوت عالیه اولان واعضاسندن هربرینك قانون اساسی وتشکیلات اساسیه قانونیله حقوق ومصونیت تشریعیه‌سی طبیعتیله محفوظ وشخصیت معنویه‌سی باش قوماندانلغی حائز بولنان تورکیه بویوك ملت مجلسی باش قوماندانلق وظیفهٔ فعلیه‌سنه موقتاً کندی رئیسی مشیر غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلری مأمور ایتمشدر .

ماده ۲ — مجلس لزوم کوردیکی تقدیرده بوصفت وصلاحیتی رفع ایدر .

ماده ۳ — باش قوماندانلق مدتنك اوچ ماه تمدیدینه دائر اولان ۸ رمضان ۱۳٤۰ و ٦ مایس ۱۳۳۸ تاریخلی قانون احکامی ملغادر .

ماده ٤ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ٥ — اشبو قانون تورکیه بویوك ملت مجلسی طرفندن اجرا اولنور .

۲۰ تموز ۱۳۳۸ و ۲۰ ذی‌القعده ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۰ تموز ۱۳۳۸	۱۰۳۱	باش قوماندانلق مقام سامیسنه
		۱۰۳۲	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۱	٤٤٤:٤۳۸

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر : ۱٤٤٦۱٦۰٦۱۸۹٦۲۲۹

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ REİSİ MÜŞİR GAZİ MUSTAFA KEMAL PAŞA HAZRETLERİNE BAŞKUMANDANLIK TEVCİHİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
245	20/7/1338 (1922)	Tarih: 20/7/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Mustafa Kemal Paşa'ya verilen Başkumandanlık unvanının süre belirtilmeksizin uzatılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Millet ve memleketin mukadderatına bilfiil vazıü'l-yed yegâne kuvvet-i âliye olan ve âzasından her birinin Kanun-ı Esasi ve Teşkilât-ı Esasiye Kanunuyla hukuk ve masuniyet-i teşriiyesi tabiatıyla mahfuz ve şahsiyet-i maneviyesi başkumandanlığı haiz bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkumandanlık vazife-i filiyesine muvakkaten kendi reisi Müşir Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerini memur etmiştir.

Madde 2- Meclis lüzum gördüğü takdirde bu sıfat ve salâhiyeti refeder.

Madde 3- Başkumandanlık müddetinin üç mah temdidine dair olan 8 Ramazan 1340 ve 6 Mayıs 1338 tarihli kanun ahkâmı mülgadır.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 5- İşbu kanun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Başkumandan Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri (Ankara) — Efendiler! Bu takrir münasebetiyle temdid-i müddeti mevzuubahis olan Başkumandanlık Kanunu cümlemizin hatırında

olduğu gibi İstiklâl-i Millî Mücadelesinde geçirdiğimiz en buhranlı günlerin zâde-i ilhamı olmak üzere vücut bulmuştu.

Geçen sene, Ağustosun ilk günlerinde Meclis-i Âli vaziyet-i harbiyenin istilzam ettiği en katî ve en ciddî tedabiri tezekkür ederken bu kanunu yapmış ve bu kanuna ilâve ettiği bir madde-i mahsusa ile irade-i milliyenin, kendi iradesinin mühim bir kısmını uhde-i naçizaneme tevdi ederek beni istihsal-i zafere memur eylemişti.

Efendiler, dünyada hiçbir meclis yoktur ki iki şartın tahakkukuna kani olmadıkça böyle bir salâhiyeti kendi ihtiyarıyla her hangi bir kimseye tevdi etsin. O şartlardan birisi; fevkalâde ve müstesna bir halin mevcut olduğuna isabetle karar vermek. İkincisi; kendisine tevdi-i salâhiyet edilecek kimse hakkında şek ve tereddütten âri ve âzami emniyet ve itimadın husulünü görmüş olmaktır. Meclis-i Âliniz, 5 Ağustos'ta bu kanunu müttefikan kabul etmekle her iki noktayı ispat ve izhar etmiş oldu. Birinci noktadan dolayı Heyet-i Celilenizi takdir ve tebrik ederim. İkinci nokta ki, hakk-ı âcizanemde âzami bir emniyet ve itimadı ifade eder, bundan dolayı da Heyet-i Celilenize kemal-i hulûs ile arz-ı teşekkür ederim. Ancak bu maddenin ifade ettiği veçhile mevzuubahis olan salâhiyetin acizlerine tevdii, ordunun maddi ve mânevi kuvvetini yükseltmek ve sevk ve idaresini tarsin etmek maksadıyla vuku bulmuştu. Kemal-i iftiharla ve büyük bir memnuniyetle arz ederim ki, bugün ordumuzun kuvve-i mâneviyesi en âli derecededir. (Elhamdülillah sadaları) Ordumuzun kuvve-i maddiyesi dahi fevkalâde hiçbir tedbire ihtiyaç messetmeksizin âmâl-i milliyeyi kemal-i emniyetle istihsal edecek mertebeye vâsıl olmuştur. Bu sebeple artık böyle bir salâhiyeti idame etmeye lüzum ve ihtiyaç kalmadığı kanaatindeyim. (Bravo sadaları) Bugün zevalini görmekle memnun olduğumuz bu ihtiyacın inşallah bundan sonra da tahassulunu görmemekle bahtiyar olacağız. (İnşallah sadaları) Efendiler hâkimiyet-i milliyenin bilâ kayd ü şart millette olduğunu tespit ve ifade eden Teşkilât-ı Esasiye Kanunu hükmünce bugünkü Başkumandanlık Makamı dahi muvakkattir. Başkumandanlık sıfat ve salâhiyeti doğrudan doğruya Meclis-i Âlinizin şahsiyet-i mâneviyesinde mündemiçtir. Böyle bir makamın, icab-ı hâdisat olarak muvakkaten ihdas etmiş olduğunuz bu makamın temadisi, olsa olsa Misak-ı Millîmizin ruh-ı aslisi ile müterafık netice-i katiyeye vâsıl olacağımız güne kadar devam eder. (Tabiî sadaları) Meclis-i Âlinizin ilk içtima günlerinde kabul ettiği bir esas vardır ki, o esas ananat-ı milliye ve mukaddesat-ı diniyemizi tamamen mahfuz bulundurur. Şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da o esasa tevfik-i harekât ederek netice-i mesudeye emniyetle vâsıl olacağımıza şüphe yoktur. (İnşallah sadaları) O gün kıymetli İzmirimiz, güzel Bursamız, makam-ı Hilâfet ve Saltanat olan İstanbulumuz, Trakyamız Anavatana iltihak etmiş olacaktır. (İnşallah sadaları) O mesut günün hululünde bütün milletle beraber Heyet-i Celileniz ve ben de Heyet-i Âliyeniz içinde bir fert ve bir âza olarak bittabi en büyük saadetleri idrakle müşerref olacağız.

Efendiler; Makam-ı Riyasetinizde bulunmakla mübahi olan âcizleri o gün iki kere mesut olacağım. İkinci saadetimi temin edecek olan husus, benim bundan üç sene evvel dava-yı mukaddesemize başladığımız gün bulunduğum mevkie rücu edebilmekliğim imkânı olacaktır. (Alkışlar) Hakikaten sine-i millette serbest bir ferd-i millet olmak kadar dünyada bahtiyarlık yoktur. Vâkıf-ı vakayik olan, kalp ve vicdanında manevi ve mukaddes nazlardan başka zevk taşımayan insanlar için ne kadar

yüksek olursa olsun, maddi makamatın hiçbir kıymeti yoktur. Sözlerime hitam verirken mevzu-ı müzakere edilecek kanunda bu salâhiyetin merfu olmasını nazar-ı dikkatte bulundurmanızı rica ederim. (Şiddetli ve sürekli alkışlar)

مؤجلیت عسکریه ویرکوسی قانونی معدل قانون

نومرو
٢٤٦

ماده ١ — مؤجلیت عسکریه ویرکوسی قانونك (ب) فقره‌سنك برنجی درجه‌سی صرمسنده بولنان زراعت اربابی ایله مواشی وحیوانات اصحابنك ویرکو مکلفیتلری ٥٠، ١٠٠، ١٥٠ لیرا اولمق اوزره تعدیل اولنمشدر .

ماده ٢ — زراعت اربابی ایله مواشی وحیوانات اصحابنك یاناشملریله‌بالعموم چوبانلر وچلتیك سقالری برنجی ماده‌نك (ج) فقره‌سنده‌کی زراعت عملهسی صرمسنه ادخال اولنمشدر .

ماده ٣ — بالعموم اثمه وخطبادن بش لیرادن اون بش لیرایه قدر ویرکو آلنیر .

ماده ٤ — یوقاریلر طرفندن اشغال ایدیلوب استرداد اولنان محللر اهالیسندن بر سنه‌لك مؤجلیت عسکریه ویرکوسی استیفا اولنماز .

ماده ٥ — بو قانونك نشر ندن‌مقدم تأدیه ابدلش اولان‌تقسیطلرك برنجی ماده‌موجبنجه محلی مجلس‌اداره‌لرینك تقدیریله تحقق ایده‌جك فضله‌لری اصولاً اصحابنه رد واعاده اولنور .

ماده ٦ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٧ — اشبو قانونك اجرای احکامنه مدافعهٔ ملیه ومالیه وکیللری مأموردر .

٢٠ تموز ١٣٣٨ و ٢٣ ذی‌القعده ١٣٤٠

	تاریخ	نومرو	مقام
موبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	٢٢ تموز ١٣٣٨	١١٦٦	احراوکیللری هیئتی ریاستنه
		١١٦٧	مدافعهٔ ملیه وکالتنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	٢١	٦٧٠،٦٦٨،٦٦٤:٤٤٦
شبو نومرولی قانونلر :	٢٢٨،٣٣١	

MÜECCELİYET-İ ASKERİYE VERGİSİ KANUNUNU MUADDİL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
246	20/7/1338 (1922)	Tarih: 22/7/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Müecceliyet-i Askeriye Vergisi Kanununun çiftçilikle uğraşanların vermesi gereken miktarın hafifletilerek yeniden belirlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Müecceliyet-i Askeriye Vergisi Kanununun (B) fıkrasının birinci derecesi sırasında bulunan ziraat erbabı ile mevaşi ve hayvanat ashabının vergi mükellefiyetleri 50, 100, 150 lira olmak üzere tadil olunmuştur.

Madde 2- Ziraat erbabı ile mevaşi ve hayvanat ashabının yanaşmalarıyla bilûmum çobanlar ve çeltik sakaları birinci maddenin (C) fıkrasındaki ziraat amelesi sırasına ithal olunmuştur.

Madde 3- Bilûmum eimme ve hutabadan beş liradan on beş liraya kadar vergi alınır.

Madde 4- Yunanlılar tarafından işgal edilip istirdat olunan mahaller ahalisinden bir senelik müecceliyet-i askeriye vergisi istifa olunmaz.

Madde 5- Bu kanunun neşrinden mukaddem tediye edilmiş olan taksitlerin birinci madde mucibince mahallî meclis-i idarelerinin takdiriyle tahakkuk edecek fazlaları usulen ashabına ret ve iade olunur.

Madde 6- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 7- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Riyaset-i Celileye

Müecceliyet-i Askeriye Kanunu mucibince ağnam ve ziraat ashabına asgari olarak tarh olunan verginin miktarı üç yüz, azami altı yüz lira derecesinde olduğundan bu verginin kendilerini mahv ve iflasa mahkûm ettiğinden bahisle devair-i intihabiyelerimiz ahalisi tarafından mütemadiyen şikâyet olunmaktadır. Bu bapta Heyet-i Umumiyeden muhavvel, İstida ve Müdafaa-i Milliye Encümenlerinin mütalâalarını muhtevi Muvazene-i Maliye Encümeninden mezkûr kanunun tadilini mübeyyin tanzim olunan mevadd-ı kanuniye Heyet-i Umumiyeye takdim kılındığı anlaşılmış olmakla her işe tercihan ve müstacelen bu kanunun müzakeresini teklif eyleriz.

Vehbî Efendi (Konya) — Efendim! Esasen bu Müecceliyet-i Askeriye Kanunu herhalde yanlış yapılmış bir kanundur. Tecil olunanlar içinde zürra ve ekmekçi gibiler bir taraftan kazanıyor ve kazandığının öşürünü veriyorsa da yine bir kısım kazancı kendi yanlarına kaldığından, bunlardan bir şey almak doğrudur. Fakat iki araba, dört at almakla müeccel kılınan adamlar var. Rica ederim bunların her birerleri büyük servet ve saman sahibi imiş gibi bu dört atı ve arabayı şöyle sermayesine, hiç dokunmaksızın alıverdi de parası dolup duruyor mu zannediyorsunuz acaba? Bu; hemen hemen servetinin birçoğunu sarf ederek iki araba, dört hayvan aldı. İki araba, dört at bugün iki bin liradır. İki bin lira verdi. Kendi maslahatını tesviye için müeccel kılındı. İki araba, dört at aldıktan sonra bugün de altı yüz lira verecek!

Ali Rıza Bey (İstanbul) — Vehbi Efendi Hazretlerinin bir sözlerine cevap vereyim. Mükellefiyet-i Askeriye bütün millete şâmil bir kanundur. Müecceliyet-i Askeriye memleketin ihtiyacat-ı iktisadiyesiyle hidemat-ı umumiye-i devletin muhafazası noktasından kabul edilmiş bir şeydir. Ve bu bir nevi kan vergisidir. Bu memleketin müdafaasını yapan arkadaşlarının faaliyetlerine bunlar da paralarıyla iştirak ediyor demektir. Müecceliyet-i Askeriyeye tâbi olanlardan vergi almamak, doğrudan doğruya bu memleketin müdafaasını bir sınıfa hasretmek demektir ki doğru değildir. Binaenaleyh Hoca Efendi Hazretlerinin sözleri doğru değildir.

اقتصاد وکالتی بودجه‌سنه اوتوز بیك لیرا علاوه‌سنه دائر قانون

نومرو
۲٤۷

ماده ۱ — ۱۳۳۸ سنه‌سی اقتصاد وکالتی بودجه‌سنك ۲۸۲ نجی فصلنك برنجی امراض ساریهٔ حیوانیه ماده‌سنه یکرمی بیك و ۲۸۸ نجی فصلنك اوچنجی سروم دارالاستحضاری ماده‌سنه‌ده اون بیك لیرا تخصیصات علاوه اولنمشدر.

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه واقتصاد و کیللری مأموردر .

۲٦ تموز ۱۳۳۸ و ۲۹ ذی‌القعده ۱۳٤۰

بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی : تاریخ ۲۷ تموز ۱۳۳۸ نومرو ۱۰۲٤ مقام اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه

مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی : جلد ۲۱ صحیفه ٤۹۹:٥۰۰:٤٥۰:٥۱۰

اشبو قانونله علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

İKTİSAT VEKÂLETİ BÜTÇESİNE OTUZ BİN LİRA İLÂVESİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
247	26/7/1338 (1922)	Tarih: 27/7/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; 1338 (1922) yılı İktisat Vekâleti bütçesine 30 bin lira eklenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 1338 senesi İktisat Vekâleti bütçesinin 282'nci faslının birinci emraz-ı sariye-i hayvaniye maddesine yirmi bin ve 288'inci faslının üçüncü serum darülistihzarı maddesine de on bin lira tahsisat ilâve olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Memleketimizin hazain-i servetinden en mühimmini teşkil etmesi lâzım gelen hayvanat-ı bakariyemizin sinîn-i vefireden beri vatan-ı muazzezimizin daimî seferberlik halinde bulunmasından naşi esasen adetleri azalmış ve halen muhtelif menatıkta salgın bir şekilde tahribat yapmakta olan veba-yı bakari bu neslin menabiini kurutacak derecede mahuf bir şekil almış olmasına rağmen ne ıslah ve teksirleri mucip ve ne de vebanın kökünden izalesine ait tedabir-i ciddiyenin esaslı olarak ittihaz edilmemesi bugünkü avakıb-ı elîmeyi tevlid etmiştir. Islah ve teksirden sarfınazar mevcudun hederden vikayesi için izale-i maraza matuf tedabir ve takayyüdat-ı fenniyenin ifasında biraz daha ihmal edilir ve geri kalınırsa pek ziyade tevessü ve intişar istidadını göstermekte olan bu âfetin tahripkâr savletleri yüzünden ırk-ı bakarın memlekette büsbütün hezal ve inkırazını görmek muhakkaktır.

Çiftçi olan Anadolu'da hayat-ı ziraiye ve iktisadiyatımızı bi-rahimane sadematiyle geçiren bu müthiş salgının nihai indifaı için zayi edilecek vakit kalmamış ve hemen tedabir-i şedide ve müstacele

tatbikine selâmet-i memleket namına mecburiyet görülmekte bulunmuştur. Esbab-ı müdafaa-i vatana mühim âmil-i müessir olan bakaratımızın temin-i sıhhat ve selâmetleri uğrunda yapılacak her türlü fedakârlık vatani gayeleri istihdaf eyleyen en katı ve esaslı mesaildendir.

Hastalığın şu sıradaki pek buhranlı seyir ve intişarının şimdiden emr-i itfasının temini için müfredatı merbutan takdim kılınan mücadele teşkilâtına ait emraz-ı müstevliye masarifatından kırk bin, fazla serum istihsali maksadıyla kadroları tezyit edilen serum darülistihzarlarının iki aylık fevkalâde masarifatine karşılık olmak üzere bütçeye mevzu tahsisattan maada on bin lira ki; ceman elli bin liranın fasl-ı mahsuslarına ilâvesine mecburiyet hâsıl olmuş ve her iki tertipten şimdilik avans olarak yirmi beş bin liranın itası derece-i elzemiyette bulunmuştur.

غرب جبهه‌سنده بالفعل حرکات عسکریه ساحه‌سی اولان مواقع اعشاری حقنده‌کی ۱۶ تموز ۱۳۳۷ تاریخلی قانونك تمدید مرعیته دائر قانون

نومرو
۲٤۸

ماده ۱ ــ غرب‌جبهه‌سنده بالفعل حرکات‌عسکریه ساحه‌سی اولان مواقعه منحصراولمق‌اوزره اعشاریك‌صورت جباتی حقنده‌کی ۱۶ تموز ۱۳۳۷ تاریخلی قانون احکامی ۱۳۳۸ سنه‌سی ایچون‌ده جاریدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه وکیلی مأموردر .

۳۱ تموز ۱۳۳۸ و ٤ ذی‌الحجه ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
یوزوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱ آغستوس۱۳۳۸	۱۲۸۲	هیئت وکیله ریاسته
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط حریده‌لرندکی مذاکرات فهرستی :	۲۲	۱۰۸،۱۰۱،۷۸۷:۷۵	

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر : ۱۳۸

GARP CEPHESİNDE BİLFİİL HAREKÂT-I ASKERİYE SAHASI OLAN MEVAKİ AŞARI HAKKINDAKİ 16 TEMMUZ 1337 TARİHLİ KANUNUN TEMDİD-İ MERİYETİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
248	31/7/1338 (1922)	Tarih: 1/8/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; askeri hareket sahasında yer alan bölgelerde toplanacak aşar vergisini düzenleyen 16 Temmuz 1337 (1921) tarihli kanunun 1922 senesinde de uygulanması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Garp Cephesi'nde bilfiil harekât-ı askeriye sahası olan mevakie münhasır olmak üzere aşarın suret-i cibayeti hakkındaki 16 Temmuz 1337 tarihli kanun ahkâmı 1338 senesi için de caridir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Maliye Vekili Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — Efendim! Bu teklif Garp cephe-i harbinde ateş mıntıkasına tesadüf eden aşarın 1337 senesinde Meclis-i Âlice kabul buyurulan usul veçhile 1338 senesinde dahi tahmin sureti ile alınmasına dair bir maddeden ibarettir ki, bu 1337 senesinde kabul edilen kanunun 1338 senesinde dahi tatbikini teklif etmekten ibarettir. Düşmanın cepheye yakın olan yerlerdeki hububatı kısmen yakmakta olduğu istihbar ediliyor. Bazan bizim tarafa da ateş sirayet etmiş bulunuyor. Onun için böyle yerlerdeki hasılatı ordunun muaveneti ile bir an evvel kaldırmak icap ediyor ve ordu kumandanı da müstacelen tahmin usulü ile cibayetin senei sabıkadaki usûl veçhile yalnız ateş hattı dâhilindeki kısma tatbikini arzu ediyor. Bunun için müstacelen ruznameye alınarak müzakeresini teklif ediyorum.

ویا قسماً مجلس قراریله تبدیل ابدیله بیله جکی کبی اسباب تشکیلك زواليله فعالیتی دخی تعطیل اولنور .

ماده ۸ ــ مدعی عمومیلر اشبو قانون احکامنه توفیقاً مطالع اولهجقلری جرائم حقنده تعقیبات قانونیه ده بولنورلر. توقیف وتخلیه قرارلرنده مدعی عمومیلرك مطالعه سی آلنمادقجه توقیف وتخلیه یاپیلهماز . استقلال محکمه لرینك واسطهٔ مخابره وتبلیغ وتبلغی مدعی عمومیلر بدر .

استقلال محکمه لرینك مقررانتك انفاذی خصوصنده قوهٔ مسلحه وغیر مسلحه یه مدعی عمومیلر آمردر.

ماده ۹ ــ استقلال محکمه لرینك اوامر ومقرراتی انفاذ ایتمه ینلر ویاانفاذده تعلل کوسترنلر مدعی عمومیلرینك طلب وسوقی اوزرینه عین محکمه لر طرفندن تحت محاکمه یه آلنیرلر .

ماده ۱۰ ــ استقلال محکمه لری عسکری جزا قانونك بدنجی فصلنده کی حقوق امیریه دن ماعدا حقوق شخصیه یه حکم ایده مزلر .

ماده ۱۱ ــ استقلال محاکمی ایله محاکم سائره آره سنده تحدث ایده جك اختلاف مرجع تورکیه بویوك ملت مجلسی عدلیه انجمنتجه بالجمله اموره تقدیماً حل اولنور .

ماده ۱۲ ــ هراستقلال محکمه سی کتبه ومستخدمین معاشات اصلیه سی شهری یوز لیرایی کچمیه جکدر .

ماده ۱۳ ــ هراستقلال محکمه سی آیده بردفعه هیئت عمومیه یه خلاصهٔ حکم و مساعی جدولی کوندرمکه مجبوردر .

ماده ۱٤ ــ فراریلر حقنده کی ۱۱ ایلول ۱۳۳٦ تاریخلی قانون ایله استقلال محکمه لری قانونك برنجی ماده سنه مذیل ۲٦ ایلول ۱۳۳٦ تاریخلی قانون وفراریلر حقنده کی ۱۱ ایلول ۱۳۳٦ تاریخلی قانونك ۲ نجی ماده سنی معدل ٦ ربیع الاول ۱۳۳۹ و ۲۸ تشرین ثانی ۱۳۳٦ تاریخلی قانون مائدر .

ماده ۱۵ ــ اشبو قانون تاریخ نشرینك فرداسندن اعتباراً مریدر .

ماده ۱٦ ــ اشبو قانون بویوك ملت مجلسی طرفندن اجرا اولنور .

۳۱ تموز ۱۳۳۸ و ٤ ذی الحجه ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱ آغستوس ۱۳۳۸	۱۲۷٤	امراوکیلری هیئتی ریاستنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده لرنده کی مذاکرات فهرستی :	۲۲	۳۳:٦۷:۷۸:۱۰۱:۱۰۸
اشبو قانونت علاقه دار اولدیغی دیکر قانونلر :		۲۱،۲۸،٦۵،۳۳۵

استقلال محاکمی قانونی

نومرو
٢٤٩

ماده ١ — اجرا وکللری هیئتجه کوسترلهجك لزوم وبویوك ملت مجلسنجه اکثریت مطلقه ایله ویریلهجك قرار اوزریه ایجاب ایدن محللرده استقلال محکمهلری تشکیل اولنور .

ماده ٢ — بو محکمهلر بویوك ملت مجلسنك اکثریت مطلقهسی ورأی خفی ایله کندی اعضاسی میانندن منتخب برریئس وایکی اعضا ومدعی عمومیدن تشکل ایدر . آنجق هیئت محکمهیه طاری اولهجق نقصانك اکمالی تأمیناً آیریجه براعضا دها انتخاب اولنور .

ماده ٣ — استقلال محکمهلرینك وظائفی بروجه آتیدر :

آ — موظف وکوکلی ایله خدمت عسکریهیه داخل اولوندہ فرار ایدنلر وفراره سبیت ویرنلر وفراری دردست وسوقنده تکاسل کوسترنلر وفراریلری بالاختیار اخفا واعاشه والباس ایدنلر حقنده جزا قانون نامهسیله عسکری قوانینده معین جری حکم واسباب مخففه ومشدده موجود اولدیغی تقدیرده یالکز بوفقرهدهکی جرائمه منحصر اولمق اوزره نسیب ایدهجکی دیکر کونا مقرراتی اتخاذ ایلمك .

ب — ٢٩ نیسان سنه ١٣٣٦ تاریخلی خیانت وطنیه قانونك محتوی اولدیغی جرائمی .

ج — دولتك امنیت خارجیه وداخلیهسنی اخلال ایدنلر حقنده جزا قانونك برنجی بابنك برنجی وایکنجی فصللرنده محرر جرائمی .

د — عسکری وسیاسی جاسوسلق وسوء قصد سیاسی وعسکر عائدلرینه تعرض وتجاوز جرائمی .

ه — سفربرلکده تدارك وسائط نقلیه قومیسیونلرینك سوء استعمالات ومساعدتی حقنده عسکری جزا قانونه مذیل ١٢ شوال ١٣٣٢ و ٢١ آغستوس ١٣٣٠ تاریخلی قانون موقتك برنجی مادهسنی معدل ٢٨ ربیع الاخر ١٣٣٢ و ٢ مارت ١٣٣١ تاریخلی قانونده مصرح جرائمی رؤیت ایتمك .

ك — اختلاسده بولنان، رشوت آلان بالعموم مأمورین ملکیه وعسکریهیی وبونلره هانکی صنفدن اولورسه اولسون اشترك و وساطت ایلهنلری .

س — عهوذ مأموریتلرینی استعمالدهایدهرك خلقه ظلم واشکنجهده بولنان مأمورین ملکیه وعسکریهیی محاکمهایتمك .

ماده ٤ — بویوك ملت مجلسی لزوم کوردیکی استقلال محکمهلری ایچون اوچنجی مادهده محرر وظائفدن برقسمنك استثناسنه قرار ویرهبیلیر .

ماده ٥ — استقلال محکمهلرینك اعدامدن غیری حکملری قطعی اولوب انفاذینه ، بالعموم قوای مسلحه وغیر مسلحهٔ دولت مأموردر . اعدام حکملری بویوك ملت مجلسنجه بالعموم مسائله ترجیحاً تدقیق وتصدیق اولندقدن صکره انفاذ اولنور . شوقدرکه مستعجل ومستثنا حال وزمانده اعدام حکملرینك دخی مجلسجه تصدیق ایدلمکسزین انفاذینه مجلس قراریله مأذونیت ویریلهبیلور .

ماده ٦ — استقلال محکمهلری قرارلرینه بو محکمه مدعی عمومیسنك حق اعتراضی واردر . مدت اعتراض یوم تفهیمك فردasından اعتباراً اوچ کوندر واعتراض واقع بویوك ملت مجلسنجه قطعیاً حل اولنور .

ماده ٧ — استقلال محکمهسی هیئتلری هر آلتی آیده بر انتخاب اولنور وبومدتك ختامندن اول هیئت تماماً

İSTİKLÂL MEHAKİMİ KANUNU

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
249	31/7/1338 (1922)	Tarih: 1/8/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; İstiklal Mahkemelerinin kuruluşu ile görev ve yetkilerine ilişkin esasların yeniden belirlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- İcra Vekilleri Heyetince gösterilecek lüzum ve Büyük Millet Meclisince ekseriyet-i mutlaka ile verilecek karar üzerine icap eden mahallerde İstiklâl Mahkemeleri teşkil olunur.

Madde 2- Bu mahkemeler Büyük Millet Meclisinin ekseriyet-i mutlakası ve rey-i hafi ile kendi azası meyanından müntahap bir reis ve iki aza ve bir müddeiumumiden teşekkül eder. Ancak heyet-i mahkemeye tari olacak noksanın ikmalini teminen ayrıca bir aza daha intihap olunur.

Madde 3- İstiklâl Mahkemelerinin vezaifi ber-vech-i âtidir:

A- Muvazzaf ve gönlü ile hizmet-i askeriyeye dâhil olup da firar edenler ve firara sebebiyet verenler ve firarı derdest ve sevkinde tekâsül gösterenler ve firarileri bi'l-ihtiyar ihfa ve iaşe ve ilbas edenler hakkında Ceza Kanunnamesi'yle askerî kavanininde muayyen cezaî hüküm ve esbab-ı muhaffefe ve müşeddede mevcut olduğu takdirde yalnız bu fıkradaki ceraime münhasır olmak üzere tensip edeceği diğer gûna mukarraratı ittihaz eylemek.

B- 29 Nisan 1336 tarihli Hıyanet-i Vataniye Kanununun muhtevi olduğu ceraimi.

C- Devletin emniyet-i hariciye ve dâhiliyesini ihlâl edenler hakkında Ceza Kanununun birinci babının birinci ve ikinci fasıllarında muharrer ceraimi.

D- Askerî ve siyasî casusluk ve suikastı siyasî ve asker ailelerine taarruz ve tecavüz ceraimi.

H- Seferberlikte tedarik-i vesait-i nakliye komisyonlarının suistimalât ve musamahatı hakkında Askerî Ceza Kanununa müzeyyel 12 Şevval 1332 ve 21

Ağustos 1330 tarihli kanun-ı muvakkatin birinci maddesini muaddil 28 Rebiyülâhir 1332 ve 2 Mart 1331 tarihli kanunda musarrah ceraimi rüyet etmek.

K- İhtilâsta bulunan, rüşvet alan bilûmum memurin-i mülkiye ve askeriyeyi ve bunlara hangi sınıftan olursa olsun iştirak ve vesatat eyleyenleri.

S- Nüfuz-ı memuriyetinden istifade ederek halka zulüm ve işkencede bulunan memurin-i mülkiye ve askeriyeyi muhakeme etmek.

Madde 4- Büyük Millet Meclisi lüzum gördüğü İstiklâl Mahkemeleri için üçüncü maddede muharrer vezaiften bir kısmının istisnasına karar verebilir.

Madde 5- İstiklâl Mahkemelerinin idamdan gayrı hükümleri katî olup infazına, bilûmum kuva-yı müselleha ve gayr-i müselleha devlet memurdur. İdam hükümleri Büyük Millet Meclisince bilûmum mesaile tercihan tetkik ve tasdik olunduktan sonra infaz olunur. Şu kadar ki müstacel ve müstesna hâl ve zamanda idam hükümlerinin dahi Meclisçe tasdik edilmeksizin infazına meclis kararıyla mezuniyet verilebilir.

Madde 6- İstiklâl Mahkemeleri kararlarına bu mahkeme Müddeiumumîsinin hakk-ı itirazı vardır. Müddet-i itiraz yevm-i tefhimin ferdasından itibaren üç gündür ve itiraz-ı vaki Büyük Millet Meclisince katiyen hallolunur.

Madde 7- İstiklâl Mahkemesi heyetleri her altı ayda bir intihap olunur ve bu müddetin hitamından evvel heyet tamamen veya kısmen Meclis kararıyla tebdil edilebileceği gibi esbab-ı teşkilin zevaliyle faaliyeti dahi tatil olunur.

Madde 8- Müddeiumumiler işbu kanun ahkâmına tevfikan muttali olacakları ceraim hakkında takibat-ı kanuniyede bulunurlar. Tevkif ve tahliye kararlarında Müddeiumumilerin mütalaası alınmadıkça tevkif ve tahliye yapılamaz. İstiklâl Mahkemelerinin vasıta-i muhabere ve tebliğ ve tebellüğü müddeiumumileridir. İstiklâl Mahkemelerinin mukarreratının infazı hususunda kuvve-i müselleha ve gayr-i müsellehaya müddeiumumiler amirdir.

Madde 9- İstiklâl Mahkemelerinin evamir ve mukarreratını infaz etmeyenler veya infazda taallül gösterenler müddeiumumilerinin talep ve sevki üzerine aynı mahkemeler tarafından taht-ı muhakemeye alınırlar.

Madde 10- İstiklâl Mahkemeleri Askeri Ceza Kanununun yedinci faslındaki hukuk-ı emiriyeden maada hukuk-ı şahsiyeye hükmedemezler.

Madde 11- İstiklâl Mehakimi ile mehakim-i saire arasında tahaddüs edecek ihtilâf merci Türkiye Büyük Millet Meclisi Adliye Encümenince bilcümle umura takdimen hallolunur.

Madde 12- Her İstiklâl Mahkemesi ketebe ve müstahdemîn maaşat-ı asliyesi şehrî yüz lirayı geçmeyecektir.

Madde 13- Her İstiklâl Mahkemesi ayda bir defa Heyet-i Umumiyeye hülâsa-i hüküm ve mesai cetveli göndermeye mecburdur.

Madde 14- Firariler hakkındaki 11 Eylül 1336 tarihli kanun ile İstiklâl Mahkemeleri Kanununun birinci maddesine müzeyyel 26 Eylül 1336 tarihli kanun ve firariler hakkındaki 11 Eylûl 1336 tarihli kanunun 2'nci maddesini muaddil 6 Rebiyülevvel 1339 ve 28 Teşrinisani 1336 tarihli kanun mülgadır.

Madde 15- İşbu kanun tarih-i neşrinin ferdasından itibaren meridir.

Madde 16- İşbu kanun Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Mustafa Bey (Karahisar-ı Şarki) — Efendiler böyle fevkalâde mahkemeler teşkili zaten Kanun-ı Esasimizin madde-i mahsusasıyla memnudur. Fakat ihtilâl harbinde olduğumuz için bunu tecviz ediyoruz. Buna peki diyelim. Fakat acaba bu mahkeme heyetinin bizzat Meclis Heyetinden olması ne muhassenat-ı camidir? Bendeniz zannediyorum ki bunda lâzım olan halkı ikna için, diğer mahkemelerden daha ziyade itina olunmak ve daha ziyade hak ve adaleti gözetmek lâzım gelir. Zira umumun nazarı bu İstiklâl Mahkemelerindedir. Hattâ bu İstiklâl Mahkemeleri o kadar mühimdir ki bunların verdikleri hükümler diğer mahkemelerin hükümleri gibi kâbil-i istinaf ve temyiz de değildir. Verdikleri hüküm katidir. Böyle olduğuna nazaran bunu ale'l-ımiyya Meclise hasredip de ehlini bulmaksızın hâkim intihap etmek niye olsun, buna ne lüzum vardır?

دردنجی آوانس قانونی

نومرو
۲۵۰

ماده ۱ ــ ۲۸ شباط و ٦ مایس۱۳۳۸ و ۳تموز۱۳۳۸ تاریخلی قانونلرله صرفه مأذونیت ویریلن اوتوزدرت میلیون لیرالق تخصیصاته علاوةً بحریه ومدافعهٔملیه وعسکری فابریقهلر ایچون‌بش ودوائر سائره ایچون اوچ‌کره‌جمعاً سکسن میلیون لیرانك دها آوانس اولهرق صرفه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ ــ بودجه‌لری‌تصدیق ایدیلن دوائرصرفیانی هیئت‌عمومیه‌جه وبحریه ومدافعهٔ ملیه وعسکری فابریقهلر صرفیانی ۱۳۳۸ سنه‌سی موازنهٔ مالیه انجمنجه تثبیت اولنان ودوائر سائره‌صرفیانی‌ده ۱۳۳۷ سنه‌سنده موازنهٔمالیه انجمنجه قبول اولنان فصول ومواده تطبیق اولنه‌جقدر .

ماده ۳ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٤ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه اجرا وکیللری هیئتی مأموردر .

۲۱ آغستوس ۱۳۳۸ و ۲۷ ذی‌الحجه ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۱ آغستوس ۱۳۳۸	۱۳٦۰	اجراوکیللری‌هیئتی‌ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۲۲	۲۷٦:۲۵۱	
اشبو قانونله علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :		۱۹۸٫۲۳۰٫٤۱	

DÖRDÜNCÜ AVANS KANUNU

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
250	21/8/1338 (1922)	Tarih: 21/8/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; 1338 tarihli Avans Kanununda belirlenen avans miktarının 8 milyon lira daha artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 28 Şubat ve 6 Mayıs 1338 ve 3 Temmuz 1338 tarihli kanunlarla sarfına mezuniyet verilen otuz dört milyon liralık tahsisata ilâveten bahriye ve müdafaa-i milliye ve askerî fabrikalar için beş ve devair-i saire için üç ki ceman sekiz milyon liranın daha avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- Bütçeleri tasdik edilen devair sarfiyatı heyet-i umumiyece ve bahriye ve müdafaa-i milliye ve askerî fabrikalar sarfiyatı 1338 senesi Muvazene-i Maliye Encümenince tespit olunan ve devair-i saire sarfiyatı da 1337 senesinde Muvazene-i Maliye Encümenince kabul olunan usul ve mevada tatbik olunacaktır.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Umumi bütçenin tasdikine değin Müdafaa-i Milliye ve devair-i mülkiyenin hidemat-ı umumiyesi için 28 Şubat 1338 ve Temmuz 1338 tarihli Avans Kanunları ile otuz dört milyon liralık tahsisat verilmiş ise de umumi bütçenin henüz Meclis-i Âlice tasdik olunmamasına ve beş aylık ihtiyacat için verilen otuz dört milyon liralık avansın miktarı ancak temmuz gayesine kadarki hidemat-ı umumiyeye kâfi bulunmasına mebni Müdafaa-i Milliye, Bahriye ve Askerî Fabrikalarının üçer aylık ihtiyacatı

için on üç milyon ve devair-i mülkiyenin masarifat-ı umumiyesi için yedi milyon lira ki, ceman yirmi milyon liranın daha avans olarak sarfına mezuniyet istihsali zaruri görülerek bu bapta tanzim kılınan mevadd-ı kanuniye rapten takdim kılınmıştır.

Maliye Vekîli Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — Avansla sarfiyat icrası doğru olmadığını usul-i muhasebeye ve kavaid-i maliyeye muvafık bulunmadığını ve Meclis-i Âliye ait olan murakabe hakkının tamamen icra edilemeyeceğini, zannederim, Meclis-i Âliye birkaç kere arz ettim. Yine o prensibimde sabitim. Fakat bir zaruret var, bütçe henüz tasdik-i âliye iktiran etmedi. Hidemat-ı umumiye-i devlete muktezi hattâ iki paranın sarfı için elbette Meclis-i Âliden bir mezuniyet almak lâzımdı. Bütçeyi anında, bir kararla çıkarmak imkânı olmayınca zaruri olarak o kaidenin haricinde, Meclis-i Âlinin reyine müracaat ediyoruz. Ve avans istiyoruz. Heyet-i Vekile teklif ettiği Avans Kanunu ile ki teşrinievvel nihayetine kadar teşrinisani onuna kadar kifayet edebilecek parayı istedi. Çünkü: Devair bütçelerinin masraf cetvelleri müfredat üzerine müzakere edilip varidat bütçesiyle beraber Muvazene-i Umumiye Kanununu birleştirip müzakere etmek her halde bir haftanın, iki haftanın işi olmadığını Heyet-i Vekile takdir ettiği için arz ettiğim şekilde teşrinievvel nihayetine kadar kifayet edebilecek miktarda 20 milyon liralık avans istedi. Encümen-i Malî bütçe müzakeratını Meclis-i Âlinin daha süratle ifa edeceği kanaatine sahip olduğu için bunun miktarını tenkis etti. Maalesef arz ediyorum ki, eylül iptidalarında tekrar beşinci bir Avans Kanunuyla huzur-ı âlinize geleceğiz. Çünkü Encümen-i Âlinin tâyin ettiği bu miktar, bütçenin kabulü için lâzım olan zamanda hidemat-ı umumiye için kâfi gelecek miktar değildir.

حرب قازانجلری ویرکوسنك تحصیلنه دائر اولان ۲۵ تشرین اول ۱۳۳۶ تاریخلی قانونه تذیل ایدیلن قانون

نومرو
۲۵۱

ماده ۱ ــ بدایت طرح قومیسیونلرنجه طلب اولنان بیاننامه‌یی ویرمه‌ینلر ویا خلاف حقیقت بیاننامه ویرنلر ایچون ۱۴ کانون‌اول ۱۳۳۵ تاریخلی قرارنامه‌نك ۱۸ ، ۲۱ ، ۲۲ نجی ماده‌لری موجبنجه ضم ایدیلن جزالرك مجموعی الغا اولنمشدر .

ماده ۲ ــ مادهٔ سابقه موجبنجه بیاننامه اعطا اولنمامسندن ویا خلاف حقیقت بیاننامه بولنمسندن دولایی بدایت طرح قومیسیونلرشه تحقیقاته مستنداً ورأساً تقریر اولنان تمتعات صافیه ایله مکلف طرفندن اشبو قانونك تاریخ نشرندن اعتباراً یرآی‌طرفنده سنین مکلفیت ایچنده طوتدیغی دفاتر تجاریه‌یه استناداً یکیدن ویریله‌جك بیاننامه محتویاتی تمیز قومیسیونلرنجه رأساً تدقیق و طرفینك بیانات وتقدیراتنه کوره حاصل ابتدیکی قناعت دائره‌سنده اتخاذ قرار اولنور . دفاتر تجاریه‌یه غیرمستند بیاننامه معتبر دکلدر .

ماده ۳ ــ مرکز تمیز قومیسیونجه بالتدقیق قسماً ویا تماماً تصدیق اولنان ویرکولره جزاءً هیچ بر شی ضم اولنماز .

ماده ٤ ــ ۱۴ کانون‌اول ۱۳۳۵ تاریخلی قرارنامه‌نك اشبو مواد مذیله‌یه مخالف اولان احکامی ملغادر .

ماده ٥ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٦ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه وکیلی مأموردر .

۲۳ آغستوس ۱۳۳۸ و ۲۷ ذی‌الحجه ۱۳٤۰

بوبوك ملت مجلسی دیا ندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۲۳ آغ تموس ۱۳۳۸	۱۳۷۳	اجراوکیلری هیئتی ریاستنه

مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :

لد	صحیفه
۲۰	۲۹۵ : ۲۷۸ ، ۹٤ : ۱۸۵

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

۲۳۱ ، ٤۲

HARP KAZANÇLARI VERGİSİNİN TAHSİLİNE DAİR OLAN 25 TEŞRİNİEVVEL 1336 TARİHLİ KANUNA TEZYİL EDİLEN KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
251	23/8/1338 (1922)	Tarih: 23/8/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; harp kazançları vergisine dair cezaların yeniden düzenlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Bidayet tarh komisyonlarınca talep olunan beyannameyi vermeyenler veya hilâf-ı hakikat beyanname verenler için 14 Kânunuevvel 1335 tarihli kararnamenin 18, 21, 22'inci maddeleri mucibince zammedilen cezaların mecmuu ilga olunmuştur.

Madde 2- Madde-i sabıka mucibince beyanname ita olunmamasından veya hilâf-ı hakikat beyanatta bulunmasından dolayı bidayet tarh komisyonlarınca tahkikata müsteniden ve resen takdir olunan temettüat-ı safiye ile mükellef tarafından işbu kanunun tarih-i neşrinden itibaren bir ay zarfında sinin-i mükellefiyet içinde tuttuğu defatir-i ticariyeye istinaden yeniden verilecek beyanname muhteviyatı temyiz komisyonlarınca resen tetkik ve tarafeynin beyanat ve takdiratına göre hâsıl ettiği kanaat dairesinde ittihaz-ı karar olunur. Defatir-i ticariyeye gayr-i müstenit beyanname muteber değildir.

Madde 3- Merkez temyiz komisyonunca bi't-tetkik kısmen veya tamamen tasdik olunan vergilere cezaen hiç bir şey zammolunmaz.

Madde 4- 14 Kânunuevvel 1335 tarihli kararnamenin işbu mevadd-ı müzeyyeleye muhalif olan ahkâmı mülgadır.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Maliye Vekîli Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — Bendeniz kanunun kıymetinden, mahiyetinden bahsetmeyeceğim. Yalnız Muvazene-i Maliye Encümeninin mazbatası üzerine Meclis-i Âlinizin nazar-ı dikkatini bir noktaya celbedeceğim. Encümenin mazbatası aynen tasvip buyurulduğu takdirde vaziyet ne olacaktır? Meclis-i Âlinin 1337 senesinden evvel yapılan tahakkuk muamelâtına ilâve edilen cezalar tayyedilmiş olacaktır. Ondan sonrakiler tamamdır, kanunidir. Efendiler bugünkü ihtiyacı bu katiyen temin etmez ve hiç bugünkü şekilden bir şey değiştirmiş olmuyor. Meclis-i Âliden bir madde-i kanuniye çıkmazdan evvel pek az yerlerde defterler tanzim edilmiş, tahakkuk muamelesi yapılmamıştır. Asıl tahakkuk muamelesinin kısm-ı küllisi Meclis-i Âliden kanun çıktıktan sonra yapılmıştır. Bunun için bu mazbata aynen kabul edildiği takdirde maksadınız temin edilmiş olmayacaktır. Evvelâ ceza-yı nakdiler matrahlar esasıyla mütenasip bir vaziyette değildir. İşe evvelâ oradan başlamak lâzımdır. Sonra bu miktarı ne dereceye kadar getireceğiz? Bidayet Komisyonlarının, Tarh Komisyonlarının ilâve ettikleri cezaları ibka mı edeceğiz? Yalnız Temyiz Komisyonlarının cezalarını mı refedeceğiz? Yahut her iki ceza-yı nakdiyi birden mi kaldıracağız? Vaziyet-i hâzıra ne olacaktır? Bunları ayrı ayrı madde şeklinde tesbih etmek mecburiyetindeyiz. İster kanun olsun, ister kararname şeklinde olsun ister tefsir şeklinde çıksın. Komisyon bugünkü şekilde kaldığı takdirde zaten ticaret odasının iki âzası Bidayet Tarh Komisyonunda bulundu. Ve tabi Temyiz Komisyonunda bulunamaz. Altı âza münavebe ile istifa etti. O halde Ticaret Komisyonunun suret-i teşkiline dair olan kanunu da tadil etmek lâzımdır. Şu halde bu mazbatayı aynen kabul buyurduğunuz takdirde, dahi arzunuz tatmin edilmiş olmayacak ve bugünkü müşkülât bertaraf edilmeyecektir. Onun için bunun müzakeresini cumartesi gününe bırakınız. Esaslı bir maddeyle, esaslı bir surette birkaç maddeye intikal edecek bir kararname şeklinde buraya gelsin. Mazbataya gelince: Mazbata hakkında bendeniz arz edeceğim mevcut kanunların mahiyet-i hukukiyesinden uzun uzadıya bahsediyor. Bunlara karşı bendeniz itiraz etmeyeceğim. Mahiyet-i hukukiyesi hakkında zaten kararnameye bir kıymet, bir mahiyet-i hukukiye vermiş olsaydı onu diğer bir madde-i kanuniye ile tasdik etmezdi. Demek ki bir mahiyet-i kanuniye vermediği için onu kasdetmiş. Yalnız bir şeyi derhâtır ettireceğim. Muvazene-i Maliye Encümenine İstanbul Meclisi bu kararname tatbik edilmesin diye bir karar ittihaz ettikten sonra 1336 Mart ve Nisan ayları için tanzim edilen Avans Kanununa bir madde ilâve ettik. O maddede dedik ki, harb kazançları vergisinin tahakkukuna devam-ı tahsili tehir edecektir. Yani muameleyi menetmiş değildir. O bir kanundur ve Meclis-i Âliden geçmiştir. Eğer mebde onu ittihaz etmemiz lâzım gelse kanunları karşılaştırıp şöyle tahlil ettiğimiz zamanda lâzım gelir ki, hukuken mebde onu addetmeliyiz.

زونغولداق مأمورلری معاشنه ضمائم اجراسنه دائر ۲۳ کانون‌اول ۱۳۳۶ تاریخلی قانونك الغاسی حقنده قانون

نومرو
۲۰۲

ماده ۱ ــ زونغولداق مأمورلری معاشنه ضمائم اجراسنه دائر ۲۳ کانون اول ۱۳۳۶ تاریخلی قانون ملغادر .

ماده ۲ ــ بر مثلی ضم معاش ایچون دوائر بودجه‌لرینه موضوع تخصیصاتك ایلول ابتداسندن اعتباراً سنه نهایته قدر اولان مقداری عائد اولدیغی بودجه‌لردن تنزیل ایدیله‌جکدر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه اجرا وکیللری هیئتی مأموردر .

۲۳ آغستوس ۱۳۳۸ و ۲۷ ذی‌الحجه ۱۳٤۰

بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی : تاریخ ۲۳ آغستوس ۱۳۳۸ نومرو ۱۳۷٤ مقام امر اوکیللری هیئتی ریاستنه

مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی : جلد ۲۲ صحیفه ۲۹۸ : ۲۹٦

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر : ۷۷

ZONGULDAK MEMURLARI MAAŞINA ZAMAİM İCRASINA DAİR 23 KÂNUNUEVVEL 1336 TARİHLİ KANUNUN İLGASI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
252	23/8/1338 (1922)	Tarih: 23/8/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; 23 Kânunuevvel 1336 (1920) tarihli kanunun yürürlükten kaldırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Zonguldak memurları maaşına zamaim icrasına dair 23 Kânunuevvel 1336 tarihli kanun mülgadır.

Madde 2- Bir misli zamm-ı maaş için devair bütçelerine mevzu tahsisatın eylül iptidasından itibaren sene nihayetine kadar olan miktarı ait olduğu bütçelerden tenzil edilecektir.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Vehbi Efendi (Konya) — Efendim! Bu fevkalâde zammiyat teklif ve kabul edildiği zaman herhalde Zonguldak ile sair mahallerdeki rayiçte bir fark-ı küllî olduğu anlatılmıştı. Beyne beynullah öyle anlaşıldı ve öyle kabul edildi. Şimdi şurası tahakkuk ve tezahür etmiştir ki Ankara'dan daha pahalı bir yer yoktur. Ankara'daki memurlara fevkalâde zammiyat verilmediği halde Zonguldak memurlarına zammiyat verilmesi, fevkalâde zammiyat vermek kanuna, kaideye, mantıka muvafık değildir. Binaenaleyh şu kanunun aynen kabulünü teklif ediyorum. (Hay hay sadaları) Fazla müzakereye de lüzum yoktur.

معلولین غزاتك ترفیه واقداری حقنده قانون

نومرو
۲۰۳

ماده۱ — حرب حاضرده وبوحربك دوامی مدتجه وقوع بوله‌جق عموم‌مصادمانده وظیفه باشنده وخدمت ایجاباتی دوچار اولدقلری مجروحیت نتیجه‌سی اوله‌رق عسکری تقاعد واستعفا قانونلرنك یکرمی آلتنجی ماده‌سنده ذکر اولنان ۱ - ٦ درجاتدن معلولیتلری تبین ایدن ارکان ، امرا وضابطان ایله مدنیین عسکریه حرب حاضرك نهایتنه قدر تقاعد ایدلیه‌رك مأذون عد اولنور .

ماده ۲ — برنجی ماده موجبنجه مأذون عد اولنانلردن مملکتنه کیتمك ایسته‌ینلره بردفعه‌یه مخصوص اولمق اوزره خرجراه اعطا اولنور .

ماده ۳ — اشبو قانون تاریخ‌نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٤ — اشبو قانونك اجرای احکامنه مدافعهٔ ملیه ومالیه‌وکیللری مأموردر .

۲٤ آغستوس ۱۳۳۸ و ۲۸ ذی‌الحجه ۱۳٤۰

	تاریخ	نومرو	مقام
بروسك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲٤ آغستوس ۱۲۳۸	۱۳۷٦	اجراوکیلری‌هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۲	۳۰۱:۳۱۸،۳۲۲،۳۳۵،۳۳٦	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۳۵٤،۵۵۱		

MALÛLÎN-İ GUZÂTIN TERFİH VE İKDARI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
253	24/8/1338 (1922)	Tarih: 24/8/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; malûliyetleri ileri derecede olan gazilerin emekliliklerine kadar maaşlarının ödenerek izinli sayılmaları amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Harb-i hazırda ve bu harbin devamı müddetince vuku bulacak umum müsadematta vazife başında ve hizmet icabatı düçar oldukları mecruhiyet neticesi olarak Askerî Tekaüt ve İstifa Kanununun yirmi altıncı maddesinde zikrolunan 1 - 6 derecattan malûliyetleri tebeyyün eden erkân, ümera ve zabitan ile mensubin-i askeriye harb-i hazırın nihayetine kadar tekaüt edilmeyerek mezun addolunur.

Madde 2- Birinci madde mucibince mezun addolunanlardan memleketine gitmek isteyenlere bir defaya mahsus olmak üzere harcırah ita olunur.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Muharebatta vatanın temin-i istiklâl ve hayatı, şeref ve haysiyet ve menafi-i âliye-i milliyenin muhafaza ve sıyaneti uğrunda en bülent fedakârlıkları ve kahramanlıkları ibraz ederek derecat-ı muhtelifeden malûl düşen ve daima fedakârlığın, vatanperverliğin şanlı birer timsal-i zîhayatı olarak aralarımızda yaşayan muhterem ve mübeccel heyet-i zâbitan ve efradın bilcümle mütemeddin milletlerde bir iki asır evvelinden beri en mukaddes bir mukabele-i şükran olmak üzere temin ve tatbik edilegelmekte bulunmuş olan temin-i refah ve hayatları esbab-ı ilân-ı meşrutiyeti müteakip memleketimizde dahi nazar-ı dikkate alınmış ve bu maksatla 1336 senesinde neşrolunan "Tekaüt ve İstifa" Kanunnamesi'nde bâzı mevadd-ı mahsusa derç edilmişti. Ancak işbu mevadd-ı mahsusa

malûlün temin-i hayat ve refahından ziyade müddet-i hizmetini kaale alarak kudret-i sây ve amelini, kabiliyet-i istihsaliyesini tamamen zayi eden birinci, ikinci derece malûllere bile yalnız naçiz bir atıfet kabîlinden olabilecek miktarda maaş tahsisini temin edebilmiştir. Elan mer'iyyü'l-icra olan bu mevadd-ı mahsusaya tevfikan 1, 2'nci derecelerden malûl olup da bi'l-farz müddet-i hizmeti on seneye baliğ olan bir binbaşı 1680 - 1840 ve bir yüzbaşı 966 - 882 ve bir mülâzım-ı evvel 672 - 736 ve bir mülâzım-ı sani 588 - 644 ve bir zabit vekili 387 - 424 kuruşluk bir maaş ve bir nefer ise 150 - 300 kuruşluk bir tekaüdiyeye mazhar olabilmektedir. Hakikatte bir malûlün temin-i hayatı esasına asla tevafuk edemeyen bu maaşlar birkaç sene sonra Balkan Harbi'nin ve onu müteakip Harb-i Umumi'nin zuhuru ile bir taraftan esarın pek seri bir surette fevkalâde tereffuu ve diğer cihetten memleketimizde hayat-ı ziraiye, sınaiye ve ticariyenin âdeta muntafi olacak derecede zir ü zeber olarak umumi bir sefalet-i hayatiye ve içtimaiyenin baş göstermesi mâlûl gazilerimizi bu hakiki fedakârarin vatanı da en elîm şerait-i hayatiyeye mâruz bırakmış ve Askerî Tekaüt ve İstifa Kanunnamesi'ndeki mevadd-ı mahsusanın temin-i maksat etmediği derakap göze çarpmıştır. Bu bapta ilk fikir olarak 1333 senesinde merkezi Dersaadet'te olmak ve taşrada bir iki yerde şubesi bulunmak üzere "Mâlûlin-i Guzâta Muavenet Heyeti" namıyla bir heyetin teşkiline tevessül olunarak riyaset-i fahriyesi hakan-ı mağfur tarafından deruhde edilmek ve en büyük ricalimiz de aza-yı faalesi meyanına dâhil olmak suretiyle lâyık olduğu derecede kıymet ve ehemmiyet verilen bu müessese-i âliye hazine-i hükûmetten ve sair menabi-i resmiyeden de yüz bin liraya yakın olarak ita edilen ve ayrıca birçok ianelerle de takviye edilen bir sermaye ile icra-yı faaliyete başlamış ve muhtaç-ı muavenet malûllerimizin âlâm-ı hayatiyesinin tahfifine çalışılmış ise de mütarekenin netayic-i meşruasından olarak bu müessese de elyevm meflûç ve en ufak bir muavenet ifasından âciz bir halde kalmış, binnetice Balkan Harbi'yle ve Harb-i Umumi ile ve onu müteakip İstiklâl Muharebatımızla her gün miktarı artan, malûllerimizin hâlihazırdaki halleri her kalb-i vatanperveri cidden müteellim edecek ve şeref ve haysiyet-i milliyemizle katiyen gayrikabil-i telif bir levha-i sefalet arz eylemekte bulunmuştur. Aynı zamanda varlığımızın, istiklâl-i memleketin en büyük istinatgâhı olan orduda hiss-i fedakâriyi dahi esasından mahvetmek tehlikesini hissettiren bu levha-i sefaletten pek ziyade mütahassis olan Müdafaa-i Milliye Encümeni ayrıca bu mübeccel mücahitlerimizin hayatlarının elîm fecayini musavvir olmak üzere bu defa encümenimiz azasına ita eyledikleri muhtıralardan da tamamen müteheyyic olmuş ve işte bu ihtisasat ve teheyyücatın saikasıyla hür ve müstakil ve şerefli olarak ebediyen yaşamaya azmetmiş bulunan büyük milletimizin bu muhterem mücahitlerinin bilûmum millet-i mütemeddinede bu gibiler hakkında teemmül ve temin edilmiş olan bilcümle esbab-ı refah ve hayatın memleketimizde de acilen temini lüzumuna şiddetle kani olarak ol bapta hazırladığı lâyiha-i kanuniyeyi Heyet-i Celileye müstacelen arz ve takdim etmeyi en mukaddes bir vazife ad ve telâkki etmiştir. Binaenaleyh bu lâyiha-i kanuniyenin müstaceliyet kararıyla müzakere ve intacını arz ve teklif eyleriz.

Hüseyin Avni Bey (Erzurum) — Efendim! Bu kanun teklif edilirken yalnız bir nokta hatırıma geldi, Heyet-i Celileye arz ediyorum. Halihazırda bu gibi arkadaşların duçar oldukları maluliyet dolayısıyla verilen maaş esasen kifayet etmiyor, iki ayağını kaybetmiş, bir ayağını kaybetmiş adamlar var. Bu para kifayet etmiyor, kanunda "harbin devamı müddetince" kaydı vardır, bu zâbitan hakkında bir müessese vücuda getirmek meselesi encümende düşünülüyor, bu müessese vücuda getirilip de bu adamların hayatları temin edilinceye kadar bunun temdidini münasip görüyorum. Memleketin uğrunda Kafkaslarda, Çanakkale Muharebesi'nde birçok kimseler malûl kaldığı gibi İngilizler de

Mısır'a götürüp yirmi bin neferin gözlerini kör ederek Anadolu'nun ortasına atmıştır. Bu biçareler hakkında eski kanun mucibince para vermek doğru değildir. Verilen para kifayet etmemektedir, bunun için demin arz ettiğim gibi bunların hayatlarını temin edecek bir şekilde müesseseler vücuda getirilmek düşünülüyor. Çünkü bir adamın 70 - 80 kuruş maaşla geçinmeye bununla hayatının idamesine imkân yoktur. Herhalde bu gibi gazi kardeşlerimiz hakkında öyle bir karar verilmeli ki o müessese vücuda getirilinceye kadar bu kanun hükmünün devamını bendeniz temenni ediyorum. İnşallah yakında muzaffer olur, sulhu yaparız, sulh yapıldığı gün bu biçareler atılmıştır, onların derdine çare buluncaya, kadar bu devam etmelidir. (Kimseyi atmadık sesleri) Efendiler atıldıklarını şununla ispat ederim ki yalnız İstiklâl Mücadelesi mücahitleri değil mücahitlerin hepsi mukaddes ve harplerin hepsi aynı gayeye matuf olduğu halde Çanakkale'nin izini unuttuk da bugün demin arz ettiğim vecihle İngilizlerin bi'l-iltizam, kasten malûl bıraktıkları kardeşlerimizi kanunun siyanetine almadınız. İleride bunların ihmal edilmeyeceğini kim temin eder? (Kaydıhayat şartıyla sesleri) Kaydıhayat şartı yoktur efendiler. Yalnız o kanun, tadile muhtaçtır. Bizim maaştan ziyade müessesat vücuda getirerek bu gibi kimseleri orada besletmek, yaşatmak boynumuzun borcudur. Bu borcumuzu ifa edinceye kadar onların refahını ve ailesinin çocuğunun refahını temin edinceye kadar ki arz ettiğim müessesenin vücut bulmasına kadar. Bunların devamı zaruridir. Sulh kaydının yerine evvelki kanun mucibince kendilerinin refahı temin edilmemesi hasabıyla refahlarını temin edecek bir şekil verinceye kadar, diye bir kayıt konmasını rica ederim, bunlar da diğerleri gibi olmasın.

Muvazene-i Maliye Encümeni Reisi Ali Cenani Bey (Gaziantep) — Efendim! Gerek İstiklâl Harbi'nde ve gerek ondan evvelki harplerde en nazik en mühim uzuvlarını kaybetmiş olan fedakâr efrad-ı milletin vaziyeti hakkında benden evvel söz söyleyen arkadaşlar arasında leh ve aleyhte birtakım müzakerat cereyan etti. Bu meselenin böyle az bir müddet zarfında halli imkân olmadığına gerek Paşa Hazretleri ve gerek encümen kanaat getirdi. Bu zâbitana şimdiki halde ne tekaüt olarak maaş verilmesinin imkânı olduğu ve ne de mezun addedilerek tahsisat-ı hazıralarının tesviyesine çare bulunamadığı cihetle şimdilik hiç olmazsa bunların tahsisat-ı hazıralarının tesviyesiyle ikdarları ciheti temin edilsin, diğer daimî olarak ittihaz edilecek kararlar ariz ve amik düşünülsün, diye bu madde-i kanuniye tertib edildi. Hakikaten encümen de bu madde-i kanuniye ile mâlûlin meselesini halledemediğine kanidir. Fakat şimdiki halde hiçbir şey alamıyorlar bu Müdafaa-i Milliye Encümeninin teklif ettiği şekilde bu mâlûlinin ekserisinin tamamıyla terfih ve ikdarı imkânsızdır. Bâzı arkadaşlarımız bunlar için bâzı müessesat dermeyan ettiler hakikaten o gibi müessesatın da lüzumuna encümenimiz kanidir. Bir kısmının kendilerine bakacak kimseleri yok, yalnızdır. Maaş da verilse elden ayaktan mahrumdur. Kimsesiz olanlara dışarıda baktırmak müşkül olacaktır, bunlar için birtakım müessesat lâzımdır. Ve buna karşılık bulmak lâzım. O da zamana muhtaç. Binaenaleyh buna karşı muvakkat tedbir olmak üzere encümenimiz Müdafaa-i Milliye ve Erkân-ı Harbiye Reisi Paşa ile müttefikan şimdilik şu madde-i kanuniyenin müstacelen kesb-i katiyet ve kanuniyet etmesinde ittifak ettik. Binaenaleyh, Heyet-i Celileden şimdilik bu madde-i kanuniyenin kabulünü rica ederiz. Diğeri de encümenimizdedir, şimdi o daha müzakere edilmemiştir. Muvazene Encümeninden henüz çıkmış değildir. Bu mazbatanın tab edilmesine bendeniz lüzum görmüyorum. Encümenden bir suretini istemişlerdi o sureti göndermiştik. Evrak encümende idi suretini tab etmişler. Binaenaleyh o madde ile bunun arasındaki münasebet şimdilik bundan ibarettir. Eskiden yapılmış bir tedbirdir. Binaenaleyh bu maddenin müzakere ve kabulünü temenni ediyoruz.

عد واعتبار اولونه‌رق تجربهٔ تطبیق و حاصل اوله‌جق نتایجه کوره بوندن بویله آچیله‌جق منطقه مکتبلرینه عینا تشمیل اولونور . آنقره منطقه مکتبنك موجود مبانی واراضیسی ودمیر باش اشیا و آلات ادوار، وما کینه وحیوانانه متخصص برقومیسیون معرفتیله قیمت تقدیر ایدیله‌رك اشیاواموال مذکوره‌زراعت بانقه‌سنجه دوروقیمت مقدره بانقه‌نك خزینهٔ مالیه‌سکی مطلوبنه محسوب اولونور .

۲۴ آغستوس ۱۳۳۸ و۲۸ ذی‌الحجه ۱۳٤۰

بوجوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	تاریخ	نومرو	مقام
	۲٤ آغستوس ۱۳۳۸	۱۳۸٦	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
مجلس ضبط جریده‌لرندن مذاکرات فهرستی :	جلد	صحیفه	
	۲۲	۳۲۳:۳۳۰	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر:	٤٤٤		

تورکیه داخلنده آچیلمش وآچیلهجق منطقه زراعت مکتبلرینك زراعت بانقهسی طرفندن اداره‌سنه دائر قانون

ماده ١ — تورکیه داخلنده اقتصاد وکالتجه‌الیوم آچیلمش وبوندن بویله آچیلهجق منطقه زراعت‌مکتبلرینك معاملات حسابیه واداریه‌سی زراعت بانقهسی طرفندن‌ندویر اولنور .

ماده ٢ — زراعت بانقهسی اشبو مکتبلرك ایشلتمه‌سنه لازم اولان سرمایه‌یی وضع ومحتاج اولدقلری آلات وادوات ولوازم زراعیه ایله حیوانات مختلفه‌یی تدارك ایدر .

ماده ٣ — هرمکتبك واردات عمومیه‌سندن بالعموم ایشلتمه مصارفی ایله بانقهنك وضع ایتدیکی سرمایه‌نك واراضی بدلنك ٪ ٨ فائضی وسرمایهٔ نقدیه ایله ماکنه وحیواناتك ٪ ٣٠ لطفا بدلی وامور حسابیه‌یی تدویر ایدن مأمورك معاش ومصرفی تنزیل‌ایدلدکدن صوکره قالهجق واردات صافیه‌نك یوزده اوتوزبشی مکتبك توسیع وتکاملاتنه واون بشی احتیاط سرمایه‌سنه ، ٪ ٥٥ ی مکتبدن چیقاجق طلبه‌نك شخصی تشبثات زراعیه‌سنی تسهیل ایچون محتاج اولدینی سرمایه‌یی شرائط مخصوصه وخفیفه ایله تدارك ایده‌بیله‌جکلری برتعاون صندوغی سرمایه‌سنك تشکیلنه تخصیص ویوزده اون‌بشی مکتب معلمینه اکرامیه ادله‌رق توزیع اولنور .

ماده ٤ — اوچنجی ماده‌ده ذکر ایدیلن طلبه تعاون صندوغنك صورت تشکل و اداره‌سی اقتصاد وکالتجه تنظیم اولنه‌جق برتعلیماتنامه ایله تثبیت اولنور .

ماده ٥ — منطقه مکتبلرینك تدریساتی‌تنظیم وتفتیش‌وچفتلك اداره‌سنك معاملات فنیه‌سنی مراقبه خصوصاً اقتصاد وکالتنه عائد اولوب معلمین معاشاتیله طلبه‌نك مصارفی وکالت مذکوره بودجه‌سنه وضع ایدیله‌رك زراعت بانقهسنه تأدیه واورادن تسویه ایدیلور .

ماده ٦ — منطقه زراعت مکتبلرینك حال حاضرده‌کی تدریسات پروغراملری اقتصاد وکالتجه هرمنطقه‌نك احتیاجنه کوره اصلاحاً وتوسیعاً تنظیم وبالخاصه طلبه‌نك عملی برصورتده یتشمسی اسبابی تأمین اولنور .

ماده ٧ — زراعت بانقهسنك اشبو قانون ایله کندیسنه دور اولنان‌مکتبلری نصورتله اداره ایده‌جکی اقتصاد وکالتجه آیریجه یاپیله جق تعلیماتنامه ایله تثبیت اولونور .

ماده ٨ — اشبوقانون تاریخ نشرندن اعتبارآمرعی الاجرادر .

ماده ٩ — اشبوقانونك اجرای احکامنه اقتصاد ومالیه وکیللری مأموردر .

مادهٔ موقته — اشبوقانون احکامی الیوم آنقره زراعت مکتبی نامیله آنقره‌ده موجود مکتبك منطقه‌مکتبی

TÜRKİYE DÂHİLİNDE AÇILMIŞ VE AÇILACAK MINTIKA ZİRAAT MEKTEPLERİNİN ZİRAAT BANKASI TARAFINDAN İDARESİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
254	24/8/1338 (1922)	Tarih: 24/8/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; İktisat Vekaleti tarafından mesleki eğitim kurumu olarak açılmış olan ziraat okullarının yönetiminin Ziraat Bankasına devredilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Türkiye dâhilinde İktisat Vekâletince elyevm açılmış ve bundan böyle açılacak mıntıka ziraat mekteplerinin muamelât-ı hesabiye ve idariyesi Ziraat Bankası tarafından tedvir olunur.

Madde 2- Ziraat Bankası işbu mekteplerin işletmesine lâzım olan sermayeyi vaz' ve muhtaç oldukları alât ve edevat ve levazım-ı ziraiye ile hayvanat-ı muhtelifeyi tedarik eder.

Madde 3- Her mektebin varidat-ı umumiyesinden bilûmum işletme masarifi ile bankanın vaz' ettiği sermayenin ve arazi bedelinin % 8 faizi ve sermaye-i nakdiye ile makine ve hayvanatın % 30 itfa bedeli ve umur-ı hesabiyeyi tedvir eden memurun maaş ve masrafı tenzil edildikten sonra kalacak varidat-ı safiyenin % 35'i mektebin tevsi ve tekâmülâtına ve on beşi ihtiyat sermayesine, % 35'i mektepten çıkacak talebenin şahsî teşebbüsat-ı ziraieyesini teshil için muhtaç olduğu sermayeyi şerait-i mahsusa ve hafife ile tedarik edebilecekleri bir teavün sandığı sermayesinin teşkiline tahsis ve % 15'i mektep muallimînine ikramiye olarak tevzi olunur.

Madde 4- Üçüncü maddede zikredilen talebe teavün sandığının suret-i teşekkül ve idaresi İktisat Vekâletince tanzim olunacak bir talimatname ile tespit olunur.

Madde 5- Mıntıka mekteplerinin tedrisatını tanzim ve teftiş ve çiftlik idaresinin muamelât-ı fenniyesini murakabe hususatı İktisat Vekâletine ait olup muallimîn maaşatıyla talebenin masarifi vekalet-i mezkûre bütçesine vaz' edilerek Ziraat Bankasına tediye ve oradan tesviye edilir.

Madde 6- Mıntıka ziraat mekteplerinin halihazırdaki tedrisat programları İktisat Vekâletince her mıntıkanın ihtiyacına göre ıslahen ve tevsian tanzim ve bilhassa talebenin amelî bir surette yetişmesi esbabı temin olunur.

Madde 7- Ziraat Bankasının işbu kanun ile kendisine devrolunan mektepleri ne suretle idare edeceği İktisat Vekâletince ayrıca yapılacak bir talimatname ile tespit olunur.

Madde 8- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 9- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İktisat ve Maliye Vekilleri memurdur.

Madde-i Muvakkate- İşbu kanun ahkâmı elyevm Ankara Ziraat Mektebi namıyla Ankara'da mevcut mektebin mıntaka mektebi add ve itibar olunarak tecrübeten tatbik ve hasıl olacak netayice göre bundan böyle açılacak mıntaka mekteplerine aynen teşmil olunur. Ankara mıntıka mektebinin mevcut mebani ve arazisi ve demirbaş eşya ve alât ve edevat ve makine ve hayvanata mütehassıs bir komisyon marifetiyle kıymet takdir edilerek eşya ve emval-i mezkûre Ziraat Bankasınca devir ve kıymet-i mukaddere bankanın hazine-i maliyedeki matlubuna mahsup olunur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Muvazene-i Maliye ve İktisat Encümenlerinin Müşterek Mazbatası

Ziraatin terakki ve inkişafa mazhar olduğu yerlerde bu muvaffakiyetin avamili tetkik olunursa görülür ki başlıcaları; ziraat itibar müesseseleri, ziraat sendika veya kooperatifleri ve ziraat tedrisatıdır. İşbu tesisata erbab-ı ziraatin yaşayışını ıslah etmek ve âtisini düşünmek ve mâruz olabileceği zaiyata karşı tedbir ittihaz etmek, hülâsa bir cümlede ziraat halkının mukadderat-ı iktisadiye ve içtimaiyeye karşı mücehhez olmaları için icap eden içtimai teminat ve muavenet-ı esasat ve müessesesatını ilâve edince Avrupa'nın en mühim zirai diyarındaki bu bahse mütedair tekmilâtın sernamelerinin zikrinden ibaret bir mülâhhas tablosunu arz etmiş oluruz.

İşte sırf bu maksad-ı mühimle memleketimizde de Ziraat Bankası tesis edilmiş ve kuvvetli temellere istinad ettirilmişti. Fakat kemâl-i teessürle itiraf etmek mecburiyetinde bulunuyoruz ki elyevm mezkûr müessese maksad-ı tesisini temin edebilmek şöyle dursun, kendisinden muntazar hidematın şayan-ı zikr bir kısmını olsun ifa edebilmekten pek uzaktır. Hâlbuki asıl maksad-ı tesisine ve bugünkü ihtiyaca nazaran çalışması icap eden usule göre ıslahı nihayet iş başına muktedir mütehassıslar, müdürler celp ve tâyini ve iki yüzü hayli mütecaviz şubelerini mütemadi murakabeleri altında bulundurarak yeni maksatlara göre mesailerini tanzim için müdür-i umumilerin icabı kadar yine

mütahassıs müfettişlerle takviyesi ve nizamnamesinin mütehassıs heyetler marifetiyle tekrar tetkik ve tadili gibi hususata mütevakkıftı. Bu himmeti Millî Hükûmetimizden halkımız pek haklı olarak bekler ve devletimizin başlıca menba-ı varidatını teşkil eden bu ziraat kısmının vergileri miktarı da istihsale tebaan kendiliğinden tezayüt ederdi.

Bu hususta ne kadar geç kalınmış olursa olsun yine derhal işe başlamak zamanıdır. Bundan başka bünye-i iktisadiyemizin elyevm en esaslı mesnedi olan ziraatin terakki ve inkişafı için gerek talebe yetiştirecek ve gerek halkımıza amelî surette işi öğretecek tedrisata pek mühim bir mevki vermek mecburiyetindeyiz. Bu bahiste en başta mıntıka ziraat mektepleri gelir. Bu mekteplerde tedrisatın daha amelî olabilmesi çiftliklerin ve sanayi-i ziraiyenin mümkün olduğu kadar geniş bir surette tatbik ve iraesine vabestedir. Hâlbuki hali hazırda olduğu gibi mektepler İktisat Vekâletine merbut kaldıkça bu emniyenin istihsali kabîl olamayacağından bir dereceye kadar bütçe muamelâtı itibariyle iktisadi bünyeye sahib olabilmek ve iktisadi müesseselere daha ziyade yaklaşmak için mezkûr mekteplerin, ıslahı elzem olan Ziraat Bankasına raptını ve ancak programların tanzimi ve tedrisatın teftişi ve muallim maaşatıyla talebe masarifinin tediyesi hususlarının kemakân İktisat Vekâletinde ibkasını tedrisat-ı mevcudede evvel-i ıslahat olarak kabul ettik.

Vehbi Efendi (Konya) — Efendim! Bu madde çok iyi düşünülmüş ve lâkin sırf faraziyata ibtina ettirilmiş, inşallah fiiliyatı da husule gelir. Konya Ziraat Mektepleri var; numune çiftlikleri var. Bunlara devr-i sabıkdaki paralarla altmış; yetmiş bin belki yüz bin kuruş sarf olunduğu halde, iki okka soğan, üç, beş kıyye sarmısak, üç tane piliçten başka varidat olmamıştır. Bunun hepsinin edeceği ise 150 kuruştur. Sonra pek fena bir hal vardır ki, Macaristan'dan bir boğa getirirler, o numune olacak, hâlbuki o boğaya göre burada inek yok. O boğa ile beraber ineği getirmek lâzımdır, getirmiyorlar. Sonra ineği bulacak olsak hangi köylü gelip de numune çiftliğinde efendinin keyfi oluncaya kadar bekleyecek, o ineği boğaya gösterecek? Bunun zannederim vukuu da yoktur. Bunu böyle yapmaktansa, köy heyet-i ihtiyariyesini bu işle mükellef tutup köye göre bir veya iki boğa göndermek ve o boğaya iyi baktırılması ve sair hayvanata karıştırılmaması lüzumuna tevessül olunmuş olsaydı ve Ziraat Bankası parasının yüzde beşini bu cihete sarf etmiş olsaydı, herhalde millet istifade ederdi. Şimdi ben zannetmiyorum ki Ziraat Bankası vaz-ı yed etmezse, kim vaz-ı yed ederse etsin, bu Ziraat Mekteplerinden varidat olacak da masarifat çıktıktan sonra elde edilen varidatın yüzde beşi filâna, yirmi beşi filâna gibi olan bu taksim iyi bir şeydir, fakat bir faraziyedir. Faraziyat üzerine bina kılınmaz. Bir kere semereyi görelim de gördükten sonra tevziatı yapalım.

Dr. Tevfik Rüşdü Bey (Menteşe) — Efendi Hazretleri bizim de nazar-ı dikkatimizi celp eden bir nokta hakkında çok güzel söylediler. Fakat ufak bir izahat arz edersem, kendileri de bu işte bizimle beraber olacaklardır. Kanunun hin-i tanziminde Muvazene-i Maliye Encümeni İktisat Encümeniyle beraber çalışmıştı o sırada böyle hayalât ve faraziyat üzerinde binâ-yı muhakeme etmemeye gayret etmiştik. Hiç unutmam. Halkalı Ziraat Mektebine bir hastalığı teşhis için memuren gittiğim vakit bi'z-zarure öğle yemeğinde ekmeği taşradan getirmişlerdi. Hayretimi mucip oldu. Buna mümasil daha başka şeyler görmüştüm. Hâlbuki buradaki mektebi ve çiftliği ziyarete gittiğim zaman, orada yapılmış peynirler ve yoğurtlar ve buna mümasil birçok teşebbüsata şahit oldum. Ve konservecilik

ve kolonyacılık yapılmakta olduğunu da re'yel-ayn gördüm ve öğrendim anladım ki buradaki heyet-i tedrisiye gayet amelî çalışıyor ve bundan dolayı arkadaşlarla beraber bu mektebin bir an evvel çiftlik muamelât-ı idareye ve hesabiyesinin umur-ı tedrisiyesi kema-fi's-sabık İktisat Vekâletinde kalmak üzere Ziraat Bankasına devrinde pek çok muhassenat olacağına kanaat eyledik.

Ragıb Bey (Kütahya) — Efendim! Ziraat mütehassıslarının Ziraat Mektepleri hakkındaki nokta-i nazarı ikidir. Birisi, Ziraat Mekteplerinden çıkan efendilerin sırf nazariyatçı olmalarıdır. Halkalı Ziraat Mektebinden çıkan efendilerin memleketin umur-ı ziraiyesinde, hizmetleri sebk etmemiştir. Hemen bunların pek çokları başka, başka meslekleri iltizam etmişlerdir. Başka, başka mesleklerde ilerlemişlerdir. Ziraat muallimi, ziraat memuru olarak geldikleri vakit hepiniz de biliyorsunuz bunlar memlekette ziraate hiç bir şey ilâve edememişlerdir. (Hayır, hayır sadaları) Diğer bir kısım mütahassısın ise Ziraat Mekteblerinin yalnız nazariyatçı değil, aynı zamanda fiiliyatçı olarak amelî bir surette yetiştirilmelerini iltizam etmişlerdir. Mektepten çıkan talebeler sırf nazariyatla meşgul olmasın aynı zamanda sabanın sapına yapışsın. Tavuk beslesin, bizzat öküzün hastalığına baksın. Bizzat makinaları idare etsin. Oradan çıkanlar sırf nazariyatçı olmasın, böyle amelî olsun. Binaenaleyh ikinci kısmı ameliyat cihetini iltizam edenlerdir ve bu nazariyeye binaendir ki Ankara Ziraat Mektebi geçen sene teessüs etmişti. Filhakika Ankara Ziraat Mektebinin bugünkü amelî netayici görülüyor çünkü peynir imal ediyor. Mürekkebe varıncaya kadar imal olunuyor ve bunu talebe imal ediyor. Yevmiye dört saat ders görüyor. Makinaların başında bulunuyor. Mektebin traktörünü bizzat sürüyor, idare ediyor, işletiyor. Herhalde bu mektep, amelî bir rençber yetiştirmek esası üzerine müesses bir mekteptir. Henüz bir senelik mektep olduğu için - çünkü geçen sene teşekkül etmiş - daha tekâmül edemedi vesaiti noksandır şimdi yeniden teessüs edecek Ziraat Mektepleri şu iki mütalâadan hangisine istinaden teessüs edecektir ki bu Ziraat Bankaları bu paraları ikraz etsin? Bu mektepler yine malûm olan Halkalı Ziraat Mektebi, Bursa vesaire yerlerdeki Ziraat Mektebleri gibi sırf nazariyatçı insanlar yetiştirecekse Meclis-i Âli ona göre düşünsün. Ve Ziraat Bankası parasını ona göre versin. Mektepler - arz ettiğim gibi - amelî rençberler yetiştirmek üzere açılıyorsa yine Meclis-i Âli nokta-i nazarını ona göre tevcih etsin, para versin onun için salâhiyattar olan zattan, bilhassa İktisat Vekâletinden bu ciheti sormak istiyorum.

عسکری تقاعد واستعفا قانونه مذیل قانون

نومرو
۲۵۵

ماده ۱ ــ بالعموم ارکان ، امرا وضابطان ومأمورین و منسوبین عسکریه‌نك ایتام و ارامله تاریخ وفاتندن بالاعتبار معاش تخصیصنه دکین مدافعهٔ ملیه بودجه‌سنك معاش وتخصیصات فوق‌العاده فصللرندن تأدیه اولونمق اوزره معاش ومخصصاتنك نصفی اعطا اولونور . معاش تخصیصنده فضلهٔ مأخوذات مقسطاً توقیف و نقصانی دفعةً تسویه اولونور .

ماده ۲ ــ اثنای شهادتنده ابراز ایلدیکی خدمات فوالعاده‌دن دولایی بویوك ملت مجلسنك تصدیقه مقرون اولهرق ایکنجی تقدیرنامه‌یه لایق کوریلن شهدانك ایتام وارامله بر درجه مافوق رتبه‌معاشی نسبتنده معاش تخصیص اولنور .

ماده ۳ ــ بویوك ملت مجلسنك تصدیقه مقرون اولهرق برنجی تقدیرنامه‌یه لایق کوریلن شهدانك ایکی معاش نسبتنده‌کی مکافات نقدیه‌لری ایتام وارامله ویریلور .

ماده ٤ ــ عسکری تقاعد قانونك بومواد قانونیه‌یه مغایر احکامی ملغادر .

ماده ٥ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٦ ــ اشبوقانونك اجرای احکامنه مدافعهٔ ملیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۲۸ آغستوس ۱۳۳۸ و٤محرم ۱۳٤۱

بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۲۸ آغستوس ۱۳۳۸	۱٤۰۳	اجراوکیلری هیئتی ریاسته

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۲۲	۳۷۷:۰۹۰

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر : ۱۲۳٤۳۹۹٤۰۳

ASKERÎ TEKAÜT VE İSTİFA KANUNUNA MÜZEYYEL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
255	28/8/1338 (1922)	Tarih: 28/8/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; babaları veya eşlerinin şehit olması nedeniyle yetim veya dul kalanlara bağlanacak maaşların düzenlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Bilûmum erkân, ümera ve zabitan ve memurin ve mensubîn-i askeriyenin eytam ve eramiline tarih-i vefatından bi'l-itibar maaş tahsisine değin Müdafaa-i Milliye bütçesinin maaş ve tahsisat-ı fevkalâde fasıllarından tediye olunmak üzere maaş ve muhassasatının nısfı ita olunur. Maaş tahsisinde fazla-i mehuzat mukassatan tevkif ve noksanı defaten tesviye olunur.

Madde 2- Esna-yı şehadetinde ibraz eylediği hidemat-ı fevkalâdeden dolayı Büyük Millet Meclisinin tasdikine makrun olarak ikinci takdirnameye lâyık görülen şühedanın eytam ve eramiline bir derece mafevk rütbe maaşı nispetinde maaş tahsis olunur.

Madde 3- Büyük Millet Meclisinin tasdikine makrun olarak birinci takdirnameye lâyık görülen şühedanın iki maaş nispetindeki mükâfat-ı nakdiyeleri eytam ve eramiline verilir.

Madde 4- Askerî Tekaüt Kanununun bu mevadd-ı kanuniyeye mugayir ahkâmı mülgadır.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

İstiklâl-i millînin istihsali uğrunda istihkar-ı hayat ile şehit olan erkân ve ümera ve zâbitan-ı askeriyenin arkalarında bıraktıkları aile ve evlâtlarının her suretle terfih ve ikdarları milletimizin

vecibe-i zimmetidir. Hâlbuki birtakım merasim-i kanuniye ve memurların müsamaha ve ihmali yüzünden bunlara vaktü zamanıyla müstahak oldukları maaşatın tesviye edilemememesi duçar-ı zaruret olmalarını ve bilhassa maaş tahsis edilinceye kadar geçen müddet zarfında bu ailelerin birçok sefalete mâruz kalmalarını intaç etmekte ve bu hal ise ordudaki kabiliyet ve hiss-i fedakârinin bi'l-vücuh inkisarını mucip olmaktadır. Ordu heyet-i askeriyesinin fedakârlığı ile mütenasip olmayan teahhurat-ı vakıanın izalesi ve maaş tahsisine kadar geçecek müddet zarfında ailelerin esbab-ı iaşelerinin temini ve hayatta oldukları halde nail olacakları terfi ve mükâfattan ailelerinin hissedar edilmesi lâzime-i hak ve adalet olduğu cihetle Askerî Tekaüt Kanununun bu hususstaki mevaddının tadil ve ıslahı zarureti taayyün etmektedir. Bu bapta tanzim kılınan layiha-i kanuniye müstaceliyet kararıyla müzakere edilmek üzere işbu esbab-ı mucibe lâyihası takdim kılındı.

Emin Bey (Erzincan) — Efendim! Bu teklif, memleketimiz için feda-yı hayat eden ümera ve zâbitan ailelerinin terfihine ait bir kanun olduğu için herhalde heyet-i umumiyesi hakkında söz söylemek zaittir. Bittabi onlar, bu memleket için canlarını feda ederken, biz de onların ailelerini düşünmek mecburiyetindeyiz. Fakat bir şey arz etmek isterim. Vakıa bu kanun yedi ay Muvazene-i Maliye Encümeninde kalmış; fakat encümende bu kadar kalmasının esbabı tetkik edilecek olursa Muvazene-i Maliye Encümeni bunda mazurdur. Yalnız bütçeye taallûk eden ve herhalde Muvazene-i Maliye Encümeniyle alâka-i katiyesi bulunan bu kanunu, hiç olmazsa 24 saat veya bir iki gün gibi bir müddet ile takyid ederek encümene versek de böyle az bir zaman zarfında da encümenden çıksa ve sonra müzakere etsek zannederim, daha muvafık olur.

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbata Muharriri Mazhar Müfid Bey (Hakkâri) — Encümende acaba niçin kalmış? Efendim! Emin Beyefendi'nin de dediği gibi bu hususta encümen mazurdur. Evvelce; umum devair yevmiyeleri ve varidat bütçesi tetkik edilsin ve varidatımız ile masarifatımız arasındaki boşluk anlaşılsın ve ona göre bu kanun encümende tetkik edilsin denilmişti. Zannederim ki bu nokta-i nazar bir dereceye kadar da mâkuldür. Kanunun sebeb-i tehiri; varidat bütçesi encümenden çıksın ve varidat ile masarifat arasındaki tevazün anlaşılsın ve ondan sonra bu kanun tetkik olunsun, nokta-i nazarına müstenitti. İsterseniz şimdi, teklifin cihet-i maliyesini müzakere için kanunu encümene verirsiniz, bunu da siz bilirsiniz.

Maliye Vekîli Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — Teklifin bütçeye tesiri vardır. Fakat azdır, yani bütçe esasını sarsacak bir vaziyette değildir. Kavanin-i Maliyenin teklifi, malî kısımlardan ziyade, Muhassasat-ı Zatiyeye ve tediyeye dair birtakım mecburiyetler tevlit ediyor ki bunlar idari şeylerdir. Binaenaleyh; Kavanin-i Maliye Encümeninin tadilâtı esas itibarıyla nazar-ı dikkate alındığı ve mevzu-ı müzakere olduğu takdirde, muvazene ve bütçe nokta-i nazarından Maliye Vekâleti bunu muvafık bulur. Ama Bütçe Encümeninin de bu teklifi, nizamnamenin sarahatini muhafazatan; bir defa tetkik etmesi iyidir ve mademki Meclis-i Âli şimdi müzakere etmek arzusunu izhar ediyor, müzakeresinde de bir beis yoktur.

محمد اوغلی اسماعیل و بش رفیقنك اعدام جزالرینك عفوینه دائر قانون

نومرو
٢٥٦

ماده ١ — دشمن قارشوسنده مسلحاً ومتفقاً فرار ایدنلکلرندن دولایی غرب جبهه‌سی دیوان حربنجه اعدامه محکوم ایدیلن فرقه ٨ شعبه طابورینك ١ نجی عثمانجغك دفتر قریه‌سندن ٣١٠ تولدلی محمداوغلی اسماعیل و کرزمنك کیجه سلطان قریه‌سندن ٣١٢ تولدلی عارف اوغلی عثمان وعثمانجغك راویه قریه‌سندن ٣٠٩ تولدلی محمد اوغلی محمد وجورومك قره‌حصار قریه‌سندن ٣١١ تولدلی مصطفی اوغلی ابش وعثمانجغك آیریلق قریه‌سندن ٣٠٩ تولدلی محمد اوغلی خلیل واینه‌بولینك یونکر قریه‌سندن ٣١٢ تولدلی عزیز اوغلی علی حقلرنده‌کی اعدام جزاسی عفو ایدلمشدر .

ماده ٢ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ٣ — اشبو قانونك اجرای احکامنه مدافعهٔ ملیه وکیلی مأموردر .

٣٠ آغستوس ١٣٣٨ و ٦ محرم ١٣٤١

	تاریخ	نومرو	مقام
بوینك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	٣٠ آغستوس ١٣٣٨	١٤٢٠	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	٢٢	٤١٦ : ٤١٤	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

MEHMED OĞLU İSMAİL VE BEŞ REFİKİNİN İDAM CEZALARININ AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
256	30/8/1338 (1922)	Tarih: 30/8/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; savaştan kaçması sebebiyle idama mahkûm edilmiş olan Mehmed oğlu İsmail ile ona eşlik eden beş kişinin idam cezasının affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Düşman karşısında müsellehan ve müttefikan firar eylediklerinden dolayı Garp Cephesi Divanı Harbince idama mahkûm edilen fırka 8 hücum taburunun k. 1 den Osmancık'ın Denseh karyesinden 1310 tevellütlü Mehmed oğlu İsmail ve Gerze'nin Gecesultan karyesinden 1312 tevellütlü Arif oğlu Osman ve Ayancık'ın Zaviye karyesinden 1309 tevellütlü Mehmed oğlu Mehmed ve Çorum'un Karahisar karyesinden 1311 tevellütlü Mustafa oğlu İbiş ve Osmancık'ın Ayrılık karyesinden 1309 tevellütlü Mehmed oğlu Halil ve İnebolu'nun Bonker karyesinden 1312 tevellütlü Aziz oğlu Ali haklarındaki idam cezası affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Düşman karşısında müsellahan ve müttefikan firar eylediklerinden dolayı Garb Cephesi Divanı Harbinde icra kılınan muhakemeleri neticesinde idama mahkûm edilen Fırka 8 Hücum Taburunun Bölük 1'den Osmancık'ın Zinasıh karyesinden 1310 tevellüttü İsmail ve Gerze'nin Gecesultan karyesinden 1313 tevellüttü Arif Osman ve Ayancık'ın Zaviye karyesinden 1309 tevellüttü Mehmedoğlu

Mehmed ve Çorum'un Karahisar karyesinden 1311 tevellüttü Mustafaoğlu İbiş ve Osmancık'ın Ayrılık karyesinden 1309 tevellüttü Mehmedoğlu Halil, İnebolu'nun Ponker karyesinden 1312 tevellütlü Azizoğlu Ali'nin Sakarya Harbi'nde düşmanın ricatiyle nihayet bulan muharebata iştirak ederek fariza-i zimmet-i askeriyelerini bihakkin ifa ettikleri ve muharebatın en buhranlı dakikalarında kıta ve sancaklarına merbut ve sadık kaldıkları ve hattâ içlerinden bâzılarının yaralandıkları ale'd-derecat kıtaları kumandanlarından şahadet edilmekte olduğundan ve şu surette şayan-ı atıfet-i milliye olduklarına kanaat hâsıl edilmekte bulunduğundan, mahkûm bulundukları idam cezalarının affı Garb Cephesi Kumandanlığından istirham edilmektedir. Bu bapta tanzim edilen lâyiha-i kanuniye leffen takdim kılındığından iktisab-ı kanuniyette işarına müsaade buyurulmasını istirham ederim.

حسن اوغلی احمدك اعدام جزاسنك عفوینه دائر قانون

نومرو
۲۰۷

ماده ۱ ــ دشمن قارشوسندن مسلحاً موقع خدمتدن صاوشمه‌سندن دولایی غرب جبهه‌سی دیوان حربنجه اعدامه محکوم امدیان فرقه ۶۱ ی $\frac{151}{T}$ کـ ۲ دن قره‌مانك ایلیصره قریه‌سندن ۳۱۴ تولدلی حسن اوغلی احمد حقنده‌کی اعدام جزاسی عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون نار یخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه مدافعهٔ ملیه وکیلی مأموردر .

۳۰ آغستوس ۱۳۳۸ و ۶ محرم ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
یوزوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۳۰ آغستوس ۱۳۳۸	۱۴۲۰	اجراوکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۲۲	۴۱۴:۴۱۶	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :			

HASAN OĞLU AHMED'İN İDAM CEZASININ AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
257	30/8/1338 (1922)	Tarih: 30/8/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; savaştan kaçması sebebiyle idama mahkûm edilmiş olan Hasan oğlu Ahmed'in idam cezasının affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Düşman karşısından müsellehan mevki-i hizmetten savuşmasından dolayı Garp Cephesi Divanı Harbince idama mahkûm edilen fırka 61 y. 156/1 k. 2 den Karaman'ın İlisıra karyesinden 1314 tevellüttü Hasan oğlu Ahmed hakkındaki idam cezası affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

İcra Vekilleri Heyeti Riyaset-i Celilesine

Düşman karşısında müsellâhan mevki-i hizmetten savuşmasından dolayı Garp Cephesi Divan-ı Harbinde icra kılınan muhakemesi neticesinde idama mahkûm edilen ve ilcaat-ı harbiye münasebetiyle hakkındaki hüküm henüz infaz edilmemiş bulunan Fırka 61 Alay 156/1 Bölük 2'den Karaman'ın İlisira karyesinden 1314 tevellütlü Hasanoğlu Ahmed'in iktisab-ı salah-ı hal etmesine ve infaz-ı cezadan matlup olan tesir ve ibret lüzumu halen zayii ve merkumun atıfet-i milliye liyâkatine cezm-i kavi hâsıl olmasına binaen idam cezasının affı Garp Cephesi Kumandanlığından istirham edilmiş ve bu bapta tanzim edilen lâyiha-i kanuniye leffen takdim kılınmış olduğundan iktisab-ı kanuniyeti esbabının istikmâliyle işarına müsaadesi buyurulması mâruzdur.

بشه‌ره‌لی مصطفی افندینك عفوی حقنده قانون

نومرو
۲۵۸

ماده ۱ — قونیه‌دن بشه‌ره‌لی مصطفی افندی عفو ابدلمشدر.
ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر.
ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر.

۷ ایلول ۱۳۳۸ و ۱۴ محرم ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبیینی :	۷ ایلول ۱۳۳۸	۱۴۶۴	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۲۲	۵۴۰ ، ۵۲۸	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

BEŞERELİ MUSTAFA EFENDİ'NİN AFFI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
258	7/9/1338 (1922)	Tarih: 7/9/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; rüşvet vermekten dolayı 3 seneye mahkûm edilmiş olan Beşereli Mustafa Efendi'nin kalan süresinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Konya'dan Beşereli Mustafa Efendi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Adliye Encümeni Mazbatası

Konya İstiklâl Mahkemesince raşilikten dolayı üç sene küreğe mahkûm Konyalı Başarılı Mustafa Efendi'nin affına dair, Karahisar-ı Sahib Mebusu Mustafa Hulusi Efendi tarafından takdim olunup Lâyiha Encümenince şayan-ı müzakere görülen teklif-i kanuni, mukaddema Heyet-i Umumiyeden encümenimize bi'l-havale aff-ı hususi taleplerinin Heyet-i Vekilece dermeyanı usul-i müttahaze iktizasından olduğundan bahisle bu baptaki teklif-i kanuni evvel emirde Heyet-i Vekileye tevdi buyurulmak üzere bâ-mazbata bi'l-ârz encümenin nokta-i nazarı Heyet-i Umumiyece kabul buyurulmuştu.

Vehbî Efendi (Konya) — Bu Başarılızade Mustafa Efendi Konya'ca hakikaten umum nazarında değerli ve Hükûmete ve millete vüsunun yettiği kadar fevkalâde hizmet etmiş bir adamdır. Hattâ şu meselenin, yani Kuva-yı Milliyenin bidayeti teşekkülünde Konya'da en ziyade fedakârlık edenler aranılacak olursa mutlaka baştadır. Böyle bir adamdır.

Hasîb Bey (Maraş) — Memur mu bu adam?

Vehbî Efendi (Konya) — Hayır, hayır işiyle meşgul bir adam. Bu adamın ahibbasından birisi hâdise-i isyaniyede mahpus olur. Onu görmek üzere iki defa mahpushaneye gider ve sonra da onların mahkemesi olurken mahkemeye gelir; dinler. Sonra İstiklâl Mahkemesi bu adama der ki; sen vasıta-i rüşvet olmuşsun.

Efendiler vasıta-i rüşvet olmayı bilmez bu; yani olmayı bilir bir adam değildir. Bu adamın iki tane oteli var. Otelin yarısı hakikaten imaret mesabesindedir. Böyle bir adam. Fakat bugün iyi bilin ki çocukları ekmeğe muhtaçtır. Çünkü otellerine cihet-i askeriye bi'z-zarure vaz-ı yed etmiş ve bu halden dolayı, bugün hanmanı harap olmuş, bugün çocukları ekmeğe muhtaçtır. Şimdi İstiklâl Mahkemesinin ilâmına gelince, mahpushaneye kaç defa gittin diye sorulduğunda bir iki defa gittim, dedi. Hâlbuki üç, dört defa gittiği tahakkuk etmiş ve muhakemelerini dinlemeye kaç defa gittin, diye sorulduğunda iki defa gittim, dedi. Hâlbuki tahkik olunduğunda beş defa gelmiş imiş. İşte şu mahpushaneye gitmesi ve muhakemeyi dinlemeye gelmesi ve bâzı kesanın ve fâzıl-ı şehîrin ve bilmem kimin hissiyatı da bu yolda olmasından ve bunun mahpushaneye gitmesi de şüpheyi dâi olduğundan üç sene Niğde'de mahpus olmak üzere mahkûmdur. Efendiler, vicdanınıza müracaat ederim. Ahbabınızdan biri mahpus olursa yanına gitmek bir kabahat midir? İki kap yemek göndermek bir kabahat midir? Türkiye'de bilhassa İslâmlarda bu gibi mezaya-yı âliye herkesin indinde makbul ve muteber değil midir? Bu, insaniyetin âli derecelerinden değil midir? Bu adam için bu halinden dolayı bu cezayı vermek doğru olur mu? Bu adam gayet doğru ve gayet müstakim bir adamdır. Memlekette hanedan denilir. Rüfeka-yı kiramdan kendisini bilenler vardır.

Dr. Tevfîk Rüşdü Bey (Menteşe) — Usul-i muhakemede hata olmayabilir. Delâili elde etmiştir ki: Mahkûm olmuştur. Fakat bütün şevahid, bütün delâil sıfır olduğunu eğer kâbil olsa nâmütenahi nakledeceğim. Hikâyat-ı adliye ile ispat edebileceğim. Rica ederim öyle vakalar vardır ki kabul edilen usul-i muhakeme ile onların mahkûmiyeti kabul edilmiş, hâlbuki bu hususta medeniyet ve insaniyetin vicdanına hitap edildiği zaman, onlar masum görülmüştür. Gözü kapalı bir aff-ı umumi deryasına düşürmeyelim, daha harp devam ediyor. İnşallah zaferle biter. Fakat bu zatın aff-ı hususi ile affına şiddetle taraftarım ve meclisten bunu istirham ederim.

Müfid Efendi (Kırşehir) — Encümen-i âliniz bu bapta başka bir şey söylemezdi. Yalnız bir nokta vardı ki: Efendiler! Bu noktayı hükûmetin nazar-ı dikkate alması ve o suretle meseleyi Heyet-i Celilenizin huzuruna sevk etmesi icap ederdi: O da; ıslah-ı nefs meselesidir. Mademki bu adamın seyyiatına; hasenatının galip olduğuna, bu Meclis-i Âlide bulunan arkadaşlarımız ve bir memleketin halkı -halkın nısfından fazlası- şahadet ediyor ve bu adamın hüsn-i ahlâk ashabından olduğu anlaşılıyor. O halde Vehbi Hoca Efendi Hazretlerinin de buyurduğu gibi; bir esbab-ı mucibeye iktiran ettirmek ve ıslah-ı hal ettiğini de teyakkun ederek, zaferin şerefine bir zekât olmak üzere, bu adam hakkındaki affı, Meclis-i Âlinizin kabul etmesine bendeniz de taraftarım.

Tunalı Hilmi Bey (Bolu) —Zaferin zekâtı, umumi olur.

۱۳۳۸ سنه‌سی داخلیه بودجه‌سنك خرجراه ماده‌سنه اوتوز بیك لیرا تخصیصات منضمه‌اعطاسنه‌دائر قانون

نومرو
۲۵۹

ماده ۱ ــ ۱۳۳۸ سنه‌سی داخلیه بودجه‌سنك ۱۵۱ نجی مصارف متنوعه فصلنك برنجی مأمورین خرجراهی ماده‌سنه اوتوز بیك لیرا تخصیصات منضمه اعطا اولنمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر.

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه داخلیه ومالیه وکیلری مأموردر .

۹ ایلول ۱۳۳۸ و۱۶ محرم ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۹ ایلول ۱۳۳۸	۱۴۷۵	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۲	۵۷۱:۵۶۹

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر : ۲۵۰

1338 SENESİ DAHİLİYE BÜTÇESİNİN HARCIRAH MADDESİNE OTUZ BİN LİRA TAHSİSAT-I MUNZAMA İTASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
259	9/9/1338 (1922)	Tarih: 9/9/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; 1922 senesi dâhiliye bütçesine 30 bin liralık tahsisat konulması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 1338 senesi Dâhiliye bütçesinin 151'inci masarif-i mütenevvia faslının birinci memurin harcırahı maddesine otuz bin lira tahsisat-ı munzama ita olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

1338 senesi dâhiliye bütçesinde memurin-i dâhiliyenin bir senelik harcırah tertibi için 30 bin lira tahsis edilmiş ise de vekâletçe görülen lüzum-ı idariye ve mülkiye müfettişlerince yapılan tahkikat üzerine hâsıl olan lüzum ve ihtiyaç-ı kanuniye binaen azil ve tahvil ve tâyin edilen bâzı mahaller memurlarına kanunen itası muktezi harcırahların tesviyesi dolayısıyla tahsisat-ı mezkûre hitam bularak yeniden tahsisat istihsaline ihtiyaç hâsıl olmakla beraber bu defa inayet-i bârî ile istirdad edilmiş ve edilmekte bulunmuş olan mahaller memurini ile yeniden tâyin edilecek memurlara harcırah itası zarureti yüzünden tahsisat-ı cedide istihsali lüzumu teşeddüd ve tezayüd eylemiş bulunduğundan esbab-ı mâruzaya binaen merbuten takdim kılınan kanun lâyihası mucibince tertib-i mezkûr için 50 bin lira tahsisat itası lüzumunun taht-ı karara alınması arz olunur.

۲۸ شباط ۱۳۳۸ تاریخلی آوانس قانونك اوچنجی ماده‌سنك الغاسنه دائر قانون

نومرو
۲۶۰

ماده ۱ — ۲۸ شباط ۱۳۳۸ تاریخلی ۱۳۳۸ سنه‌سی آوانس قانونك اوچنجی ماده‌سی ملغادر .
ماده ۲ — اشبو قانون ۱ تشرین‌اول ۱۳۳۸ تاریخندن معتبردر .
ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه اجرا وكیللری هیئتی مأموردر .

۱۱ ایلول ۱۳۳۸ و ۱۸ محرم ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بیوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۱ ایلول ۱۳۳۸	۱۴۷۹	اجراوكیلری هیئتی ریاستنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط حریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۲۲	۶۳۱
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۱۹۸	

28 ŞUBAT 1338 TARİHLİ AVANS KANUNUNUN ÜÇÜNCÜ MADDESİNİN İLGASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
260	11/9/1338 (1922)	Tarih: 11/9/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; 28 Şubat 1338 (1922) tarihli Avans Kanununun üçüncü maddesinin yürürlükten kaldırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 28 Şubat 1338 tarihli 1338 senesi Avans Kanununun üçüncü maddesi mülgadır.

Madde 2- İşbu kanun 1 Teşrinievvel 1338 tarihinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Riyaset-i Celileye

Cidal-i Milliyenin istilzam eylediği masarifata kısmen karşılık olmak üzere 28 Şubat 1338 tarihli Avans Kanununun üçüncü maddesi mucibince Muvazene-i Umumiye dâhil ve haricinde maaş ve ücurata zamimeten verilmekte olan tahsisat-ı fevkalâde-i şehriyeden yüzde yirmi kat'edilmekte olduğu malûmdur ve fevkalâde zamanların ihdas eylediği ve birçok müşkülât ve mahrumiyetler karşısında memurin-i mülkiye ve askeriyemizin ifa etmekte oldukları hidemat şayan-ı takdirdir. Ezcümle Türkiye Büyük Millet Meclisi ordularının son harekât-ı taarruziyesi, pek az bir zaman zarfında, muvaffakiyetler ve muzafferiyetlerle tetevvüc etmiş ve millet-i necibemizin istiklâl ve istikbalini tehdit eden mehaliki parçalamak için sarsılmaz bir kütle olduğunu bir daha göstermiştir. Bu itibarla ordularımızın ihraz ettikleri bu parlak muzafferiyet vesilesiyle (memurin-i mülkiye şimdilik müstesna olmak üzere) bilûmum ordu zâbitan ve mensubinin maaşlarından kat'edilmekte olan yüzde yirmilerin bademe tevkif edilmemesi için ber-vech-i âti teklif-i kanuninin müstaciliyetle müzakere ve kabul olunmasını arz ve teklif eyleriz.

انمکجی صائب اوغلی قره‌محمدك بقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفوینه دائر قانون

نومرو
۲۶۰

ماده ۱ ــ قبل ماده‌سندن طولایی صورت قطعیه‌ده سکز سنه کوره‌که محکوم الیوم بولی حبسخانه‌سنده محبوس بولنن بولینك آقپیکار محله‌سندن انمکجی صائب اوغلی قره‌محمدك معلولیتنه بناءً بقیهٔ مدت جزائیه‌سی عفو ابدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ قبولندن معتبردر .

ماد ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۱۳ ایلول ۱۳۳۸ و ۲۰ محرم ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
رجوع مدت مجلس ریاستندن تبلیغی :	۱۴ ایلول ۱۳۳۸	۱۴۹۳	اجراوکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط ـ مذاکرات دفترینك مذاکرات فهرستی :	۲۳	۱۴:۱۰	
شو قانونه علاقه‌دار دیگر قانونلر :			

EKMEKÇİ SAİB OĞLU KARA MEHMED'İN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
261	13/9/1338 (1922)	Tarih: 14/9/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; adam öldürme suçundan 8 sene kürek cezasına mahkûm edilen Ekmekçi Saib oğlu Kara Mehmed'in hastalığı nedeniyle kalan süresinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Katl maddesinden dolayı suret-i kat'iyede sekiz sene küreğe mahkûm elyevm Bolu Hapishanesinde mahpus bulunan Bolu'nun Akpınar Mahallesi'nden Ekmekçi Saib oğlu Kara Mehmed'in malûliyetine binaen bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i kabulünden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Katl maddesinden dolayı suret-i katiyede sekiz seneye mahkûm olup beş seneye karib bir müddetten beri Bolu Hapishanesinde mahpus bulunan Bolu'nun Akpınar Mahallesi'nden Ekmekçi Saiboğlu Kara Mehmed'in malûliyet-i daimesinden bahisle bakiyye-i müddet-i cezaiyesinin affı istirhamını mutazammın Bolu Mutasarrıflığına ita eylediği istidaname üzerine mahallî etibbası tarafından bade'l-muayene verilen raporda malûliyet-i daimeye müptelâ olduğu ifade kılınmasına ve bu bapta meclis-i idare-i livaca tanzim kılınan mazbatada merkum hakkında af hususunun istihsali muvafık olacağı dermeyan edilmesine ve Tıbb-ı Adlî Müessesesi Müdüriyetince de merkumun maluliyetinin şayan-ı af olacak mahiyette olduğu tasdik olunmasına mebni merkum Kara Mehmed'in bakiyye-i müddet-i cezaiyesinin affı hakkında iki maddelik lâyiha-i kanuniye kaleme alınmıştır.

بطال ایله ملاعلینك بقیهٔ مدت جزائیه لرینك عفوینه دائر قانون

نومرو
۲٦۲

ماده ۱ — اشقیایه بیه‌جك ویرمك وبتاقاق یاپمق صورتیله شقاوت فعلنده فرعاً ذیمدخل اولمالرندن دولایی بشسنه کورك جزاسنه محکوم بالامك جامع‌صغیر قریه‌سندن بطال ایله ملاعلینك بقیهٔ مدت جزائیه لری عفو ایدلمشدر.

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مریدر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۱۳ ایلول ۱۳۳۸ و ۲۰ محرم ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
جریدهٔ ملك مجلس ریاستندن تبلیغی :	۱٤ ایلول ۱۳۳۸	۱۵۰۳	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات خلاصهسی :	۲۳	۲۰:۲۷	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

BATTAL İLE MOLLA ALİ'NİN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYELERİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
262	13/9/1338 (1922)	Tarih: 14/9/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; eşkıyalık suçundan beşer seneye mahkûm edilmiş olan Battal ile Molla Ali'nin kalan hapis cezalarının affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Eşkıyaya yiyecek vermek ve yataklık yapmak suretleriyle şekavet fiilinde fer'an zi-medhal olmalarından dolayı beşer sene kürek cezasına mahkûm Bâlâ'nın Cami-i Sagir karyesinden Battal ile Molla Ali'nin bakiyye-i müddet-i cezaiyeleri affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'idir.

Madde 3- İşbu kanunun İcrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Adliye Encümeni Mazbatası

Eşkıyaya, yiyecek ve içecek vermek suretiyle şekavet fiilinde feran zî-methal olmasından dolayı Ankara İstiklâl Mahkemesince beş sene küreğe mahkûm edilmiş olan Balâ'nın Camiisagir karyesinden Battal'ın bakiyye-i müddet-i cezaiyesinin affına dair İcra Vekilleri Heyeti tarafından tanzim ve beray-ı tasdik Meclis-i Âliye takdim kılınan iki maddelik lâyiha-i kanuniye ile esbab-ı mucibe lâyihası ve mahkemenin ilâmı Heyet-i Umumiyeden encümenimize tevdi buyurulmakla serâpâ mütalâa ve tetkik olundu.

Mahkûminden Battal ve Kesikköprü karyesinden Hasan Bey ile Kırşehir'in Nogay Kızıközü karyesinden Hüseyinoğlu Molla Ali'nin Abbas çetesine yatacak yer ve yiyecek mevadd tedarik etmek

ve mecruh Abbas'ı ihfa ile tedavisine çalışmak suretiyle, fiilî şekavette feran zî-methal oldukları anlaşıldığından, beşer sene küreğe konulmalarına 23.X.1337 tarihinde müttefikan karar verildiği, ol baptaki hûküm ilâmından anlaşılmakta ve mahkûminden Hasan Bey vefat edip yalnız Battal ile Molla Ali'nin mahkûmen hapishanede mahpus bulundukları halde, bunlardan Battal'ın işbu cürmün faili olabilmesi için, bi'l-ihtiyar yataklık yapmak ve yiyecek ve içecek vermek ve mualece tedarik etmek suretlerinin tahakkuk eylemesi lâzımeden bulunmasına binaen Abbas'ın Battal'ın odasında beytutet etmesi ve diğer gûna harekâtta bulunması bi'l-ihtiyar olduğu anlaşılamadığı gibi mahkemece de bu cihetin sübutuna esbab-ı kanuniye irae edilememesine göre cürm-i kanuni teşkil edemeyen hareket-i vakıasından dolayı Battal'ın mahkûm edilmesi suretiyle vukua getirilen hata-yı adlînin aff-ı hususi istihsaliyle izalesi icab-ı mâdeletten bulunmuş olması esbab-ı mucibe olarak gösterilmektedir.

Refik Şevket Bey (Saruhan) — Efendim! Bu teklif-i kanuni münasebetiyle, Heyet-i Muhteremenin nazar-ı dikkatini gayet esaslı ve ehemmiyetli bir noktaya atfedeceğim ve böyle kanun yapmaksızın bu gibi mahkûmların şimdiye kadar aftan istifade etmeleri lâzım geldiğini arz eyleyeceğim. Malûm-ı âlileri, hıyanet-i vataniye mücriminden bir kısmının affına dair olan kanun; bendenizin vekâletim zamanında Heyet-i Celileyeye tefsir tarikiyle sevk edilmiş ve Heyet-i Umumiyede cereyan eden müzakeratta Adliye Encümeninin serd ettiği mütalâat nazar-ı dikkate alınmıştır. Yani İstiklâl Mahkemeleri tarafından ihtilas, irtişa ve irtikâp ve düşman kuvvetleriyle iştirak-i mesai gibi hülasa hıyanet-i vataniye mücrimînin affı hakkındaki kanunun birinci maddesinde zikrolunan dört istisnadan maada; İstiklâl Mehakiminde mahkûm olanların, işbu Af Kanunu mucibince affa dâhil olduklarına dair Heyet-i Celilenizin bir tefsir kararı vardır ve nitekim bendeniz o tefsirin aleyhinde idim. Fakat bu tefsir; Heyet-i Celilenizce kabul olunduğuna nazaran, ma-bihi't-tatbiktir.

Hakkı Hami Bey (Sinop) — Efendim! Affı talep edilen bu şahsın şimdiye kadar Meclis-i Âliden çıkan kanunlardan birisinden istifade ederek affı kâbilse, bu kanunu müzakere etmek zaittir. Evvelâ bu meseleyi halletmek, ondan sonra lâyiha-i kanuniyeye geçmek icap eder. Refik Şevket Bey arkadaşımızın buyurdukları vecihle, Meclis-i Âlimizden hıyanet-i vataniye mücrimîninden bir kısmının affına dair bir kanun çıkmıştı. Bu Hıyanet-i Vataniye Kanununa tevfikan İstiklâl Mahkemelerinden sâdır olan hükümlerden yalnız ecza-yı vatandan bir kısmının tefrikine mâtuf ve bir de casusluk cürümlerinden dolayı maznun olarak, mahkûm edilmiş olanlar müstesna olmak üzere, diğer mahkûmîn affedildiği gibi, yine gerek Hıyanet-i Vataniye Kanununa tevfikan ve gerekse İstiklal Mahkemeleri Hakkındaki Kanuna tezyil eden maddeye göre devletin kuva-yı maddiye ve maneviyesini kesreden her bir cürüm hakkında ittihaz-ı karar eden İstiklal Mahkemelerinin ve bir de ihtilâs ve irtikâp suretiyle devletin kuva-yı maddiye ve maneviyesini kesredenlerden maada gerek Hıyanet-i Vataniye Kanununa ve gerek Adliye Ceza Kanunnamesine ve gerekse Askeri Ceza Kanunnamesine tevfikan verilen cezaların kaffe-i hükümlerin affedilmiş olduğu kanunda zikredildiği gibi hâsıl olan şüphe üzerine Adliye Encümenimizden gelen tefsirde de bu cihet teyit edilmiştir.

Mehmed Vehbi Efendi (Konya) — Müsaade buyurun, Af Kanunu çıkalı altı ay oldu, geçiyor. Altı aydan beri Adliye Vekâleti var mıdır, yok mudur? Vardı ise şimdiye kadar bu neden tetkik olunmamış ve bunlar şimdiye kadar neden hapishanede kalmışlar? Sebebi nedir? Şimdi tekrar encümene gidecek,

tekrar gelecek. Bu suretle de altı ay daha geçecek. Sonra Mustafa Bey'in buyurdukları pek doğrudur, caniler, katiller affolunmuş. Fakat ona yataklık edenler hâlâ hapishane yatıyor, bu muvafık mı?

Refik Şevket Bey (Saruhan) — Müsaade buyurun, bu nokta-i nazardan bir teklifte bulunuyorum. Bu Af Kanununu - Heyet-i Celile kabul buyurursa - Hükûmete iade edelim ve tefsir mucibince hareket etmesini yazalım ki bundan sonra göndereceği af kanunlarının 19 Kânunusani 1337 tarihli Af Kanunundan sonraki aflara dâhil olup olmadığını tetkik etsin. Sonra mahkûmların esbab-ı mahkûmiyetlerinin tetkikini tamim etmişler. Esami gelmiş. Şunları çıkarın ve şunları listeye ithal edin diye Adliye Vekâleti tarafından bir tamim yapılmış diyorlar. Hâlbuki bendeniz buna ihtimal veremiyorum; Müecceliyet Kanununu çıkardığımızı derhatır buyurursunuz. Orada "Bir ay zarfında istiman eden eşkıya Heyet-i Vekile kararıyla tecil olunur." denilmişti. Şimdi bütün memleketin dâhilinde istiman eden eşhasın cetvelleri geldi ve o cetveli Heyet-i Vekile tetkik etti ve yeni vürud eden cedavilde tetkik olunuyor. Bunun afla münasebeti yoktur. Zannediyorum ki iltibas bu cihetten oluyor. Bu aftan kimlerin istifade etmeleri ve kimlerin etmemelerinin lâzım geldiğini vekâletin sorması biraz manasız olur zannındayım.

دکرمنجی اوغلرندن عاکف اوغلی سعیدك بقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفوینه دائر قانون

نومرو
۲۹٤

ماده ۱ ــ قتل ماده‌سندن دولایی صورت قطعیه‌ده محکوم اولوب الیوم کنغری حبسخانه‌سنده محبوس بولونان سفرجه قریه‌سندن دکرمنجی اوغلرندن عاکف اوغلی سعیدك معلولیت دائمه‌سنه‌بناءً بقیهٔ مدت جزائیه‌سی عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبوقانونك اجرای احکامنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۱۳ ایلول ۱۳۳۸ و ۲۰ محرم ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱٤ ایلول ۱۳۳۸	۱٤۹٤	اجرا وکیلری هیئتی ریاسته
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات خلاصسی :	۲۳	۳۱ : ۳	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

DEĞİRMENCİOĞULLARINDAN AKİF OĞLU SAİD'İN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
263	13/9/1338 (1922)	Tarih: 14/9/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; adam öldürme suçundan 10 sene kürek cezasına mahkûm edilen Değirmencioğullarından Akifoğlu Said'in hastalığı nedeniyle kalan süresinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Katl maddesinden dolayı suret-i kat'iyede mahkûm olup elyevm Kengırı Hapisanesinde mahpus bulunan Seferce karyesinden Değirmencioğullarından Akif Oğlu Said'in malûliyet-i daimesine binaen bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Katl maddesinden dolayı suret-i katiyede on sene küreğe mahkûm ve elyevm Kengırı hapishanesinde mahpus bulunan Seferce karyesinden Değirmencioğullarından Akif Oğlu Said'in ilel ve emraza müptelâ olduğundan bahisle muayene-i tıbbiyesinin icrası hakkında Mahallî İstinaf Müddeiumumiliğine hitaben ita eylediği istidanamesi üzerine etibba-yı mahalliye tarafından bi'l-muayene ita kılınan 16 Mart 1338 tarihli rapor münderecatına nazaran merkumun müptelâ olduğu hastalığın imtidad-ı mahpusiyetiyle iştidad edecek ve hayatı için mucib-i tehlike olacak mahiyette olduğu anlaşılmasına ve lede'l-havale müstedi-i merkumun şerait-i mebsuta dâhilinde gayr-i kabil-i tedavi ve aynı zamanda hem kendisi, hem de hapishane muhiti için mütemadiyen dâi-i tehlike olan hastalıktan dolayı bakiyye-i müddet-i cezaiyesinin affıyla tahliyesi muvafık-ı mâdelet olacağı Tıbb-i Adlî Müessese Müdüriyetinden bâ-rapor beyan edilmesine ve Meclis-i İdare-i Livaca tanzim kılınan mazbata müeddası dahi bu merkezde bulunmasına mebni merkum Said'in bakiyye-i müddet-i cezaiyesinin affı muvafık-ı nefsü'l-emr olacağından ber-vech-i zir iki maddelik lâyiha-i kanuniye kaleme alınmıştır.

قاضی اوغلی حاجی محمد بن مولودك بقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفوینه دائر قانون

نومرو
۲۹٤

ماده ۱ ــ قتل قصدیله جرح مادهٔسندن دولایی صورت قطعیه‌ده اوچ سنه طقوزآی مدتله رای اصلاح نفس حبسه محکوم والیوم تیره‌بولی حبسخانه‌سنده محبوس بولونان تیره‌بولینك حمام محله‌سندن قاضی اوغلی حاجی محمد بن مولودك معلولیت دائمه‌سنه بناءً بقیهٔ مدت جزائیه‌سی عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی لاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۱۳ ایلول ۱۳۳۸ و ۲۰ محرم ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	نام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱٤ ایلول ۱۳۳۸	۱٤۰۵	احرا وکیلی عدلی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌سنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۳	۲۸.۲۹	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

KADIOĞLU HACI MEHMED BİN MEVLÜD'ÜN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
264	13/9/1338 (1922)	Tarih: 14/9/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; adam öldürmeye teşebbüs suçundan 3 sene 9 ay hapse mahkûm edilen Kadıoğlu Hacı Mehmed bin Mevlüd'ün hastalığı nedeniyle kalan süresinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Katl kastıyla cerh maddesinden dolayı suret-i kat'iyede üç sene dokuz ay müddetle beray-ı ıslâh-ı nefs hapse mahkûm ve elyevm Tirebolu Hapishanesinde mahpus bulunan Tirebolu'nun Hamam Mahallesi'nden Kadıoğlu Hacı Mehmed bin Mevlüd'ün malûliyet-i daimesine binaen bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Katl kastıyla cerh maddesinden suret-i katiyede üç sene dokuz ay, beray-ı ıslah-ı nefs hapis cezasına mahkûm olup elyevm Tirebolu Kazası Hapishanesinde mahpus bulunan Tirebolu'nun, Hamam Mahallesi'nden Kadıoğlu Hacı Mehmed bin Mevlüd'ün malûliyet-i daimesinden dolayı, bakiyye-i müddet-i cezaiyesinin affına mütedair ita eylediği istida üzerine icra kılınan muayene-i tıbbiye neticesinde merkumun malûliyet-i daimeye müptelâ olduğu ve havası yâbis bir mahalde tûl-i müddet tedavi edilmek suretiyle, idame-i hayatı kâbil olduğu hakkında hükûmet tabibi tarafından tanzim kılınan rapor Tıbb-i Adlî Müessesesi Müdüriyetince bi't-tetkik muvafık-ı nefsü'l-emr olduğu bâ-derkenar işar kılınmış ve Meclis-i İdare-i Kazaca tanzim kılınan mazbatada dahi merkumun şayan-ı aff olduğu zemininde bulunmuş olmakla ber-vech-i zir iki maddelik lâyiha-i kanuniye kaleme alınmıştır.

ارکانك کیرمانلی محله‌سنده مقیم احمدك بقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفوینه دائر قانون

نومرو
۲٦٥

ماده ۱ ــ مسکرات نقل وادخالی مادەسندن دولایی صورت قطعیه‌ده برسنه حبسه محکوم ومحبوس ارکانینك کیرمانلی محله‌سنده مقیم احمدك بقیهٔ مدت جزائیه‌سی عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبوقانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبوقانونك اجرای احکامنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۱٦ ایلول ۱۳۳۸ و ۲۳ محرم ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱٦ ایلول ۱۳۳۸	۱۵۳٦	اجراوکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط محرراتندکی مذاکرات فهرستی :	۲۳	۲۹٤۸:٤۹	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :			

EREĞLİ'NİN KİRMANLI MAHALLESİNDE MUKİM AHMED'İN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
265	16/9/1338 (1922)	Tarih: 16/9/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; alkollü içecek yasağına muhalefet suçundan bir seneye mahkûm edilen Fener Bekçisi Ahmed'in hastalığı nedeniyle kalan süresinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Müskirat nakil ve ithali maddesinden dolayı suret-i kat'iyede bir sene hapse mahkûm ve mahpus Ereğli'nin Kirmanlı Mahallesi'nde mukim Ahmed'in bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Müskirat nakil ve ithali maddesinden dolayı suret-i katiyede bir sene hapse mahkûm ve elyevm Karadeniz Ereğli Hapishanesinde mahpus Ereğli'nin Kirmanlı Mahallesi'nde mukim Fener Bekçisi Ahmed'in hal-i şeyhuhetten ve gayr-i kabil-i şifa malûliyetinden bahisle bakiyye-i müddet-i cezaiyesinin affı istirhamını havi istidası üzerine etibba-yı mahalliye tarafından bade'l-muayene verilen raporda merkumun müptelâ olduğu illet dolayısıyla rutubetli yerlerde uzun müddet ikameti hayatını tehdit edeceği beyan olunmasına ve merkumun malûliyet-i vakıası mucib-i aff mahiyetinde olduğu Tıbb-ı Adlî Müessesesi Müdüriyetince de tasdik edilmesine ve mahallî meclisi idaresince tanzim kılınan mazbata dahi bu zeminde bulunmasına nazaran merkum Ahmed'in bakiyye-i müddet-i cezaiyesinin affı muvafık-ı nefsü'l-emr görüldüğünden ber-vech-i zir iki maddelik lâyiha-i kanuniye kaleme alınmıştır.

بشنجی آوانس قانونی

نومرو
۲٦٦

ماده ۱ — ۲۸ شباط و ٦ مایس و ۳ تموز و ۲۱ آغستوس ۱۳۳۸ تاریخلی آوانس قانونلریله ویرلمش اولان قرق ایکی میلیون لیرالق تخصیصاته علاوةً بحریه ومدافعهٔ ملیه وعسکری فابریقهلر ایچون سکز ودوائر سائره ایچون آلتی‌کی جمعاً اون درت میلیون لیرانك دها آوانس اولهرق صرفه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ — بودجهلری تصدیق ایدیلن دوائر صرفیاتی هیئت عمومیه‌جه و بحریه و مدافعهٔ ملیه و عسکری فابریقهلرله ولایات مستخلصه صرفیاتی ۱۳۳۸ سنه‌سی ایچون موازنهٔ مالیه انجمنجه تثبیت اولنان دوائر سائره صرفیاتی‌ده ۱۳۳۷ سنه‌سنده موازنهٔ مالیه انجمنجه قبول اولونان فصول ومواده تطبیق اولونه‌جقدر .

ماده ۳ — مدافعهٔ ملیه وکالتی ایچون موازنهٔ مالیه انجمنجه تثبیت ایدلش اولان بودجه‌نك نومرولو فصل مخصوصندن ایکی میلیون لیرا بالتنزیل مذکور بودجه‌نك ۳۲٦ نجی فصلنك برنجی نقلیات عمومیه مادهسنه علاوه اولونمشدر .

ماده ٤ — آناطولی وبغداد دمیریولاری نقلیات تعرفه‌سنك آلتی مثلنه ابلاغنه دائر ۹ نیسان ۱۳۳۷ تاریخلی قانون ملغادر .

ماده ٥ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مریٔ‌الاجرادر .

ماده ٦ — اشبو قانونك اجرای احکامنه اجرا وکیللری هیئتی مأموردر .

۲۰ ایلول ۱۳۳۸ و ۲۷ محرم ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۰ ایلول ۱۳۳۸	۱۵٦٤	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندن مذاکرات فهرستی :	۲۳	۸ : ۱ ، ۱۰٦	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۲۵۰ ، ۲٤۱ ، ۲۳۰ ، ۱۹۸		

BEŞİNCİ AVANS KANUNU

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
266	20/9/1338 (1922)	Tarih: 20/9/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; 1338 (1922) tarihli Avans Kanununda belirlenen avans miktarının 14 milyon lira daha artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 28 Şubat ve 6 Mayıs ve 3 Temmuz ve 21 Ağustos 1338 tarihli Avans Kanunlarıyla verilmiş olan 42,000,000 liralık tahsisata ilâveten Bahriye ve Müdafaa-i Milliye ve askerî fabrikalar için sekiz ve devair-i saire için altı ki ceman 14,000,000 liranın daha avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- Bütçeleri tasdik edilen devair sarfiyatı Heyet-i Umumiyece ve Bahriye ve Müdafaa-i Milliye ve askerî fabrikalarla vilâyat-ı müstahlâsa sarfiyatı 1338 senesi için Muvazene-i Maliye Encümenince tespit olunan devair-i saire sarfiyatı da 1337 senesinde Muvazene-i Maliye Encümenince kabul olunan fusul ve mevada tatbik olunacaktır.

Madde 3- Müdafaa-i Milliye Vekâleti için Muvazene-i Maliye Encümenince tespit edilmiş olan bütçenin C- 229 numaralı fasl-ı mahsusundan 2,000,000 lira bi't-tenzil mezkûr bütçenin 326'ncı faslının birinci nakliyat-ı umumiye maddesine ilâve olunmuştur.

Madde 4- Anadolu ve Bağdat demiryolları nakliyat tarifesinin altı misline iblâğına dair 9 Nisan 1337 tarihli kanun mülgadır.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Umumi bütçenin tasdikine değin Müdafaa-i Milliye ve devair-i mülkiyenin hidemat-ı umumiyesi için 28 Şubat 1338 ve 6 Mayıs 1338 ve 3 Temmuz 1338 ve 12 Ağustos 1338 tarihli Avans Kanunları ile kırk iki milyon liralık tahsisat verilmiş ise de umumi bütçenin henüz tasdik olunmamasına ve altı aylık ihtiyacat için verilen 42 milyon liralık avansın miktarı ancak ağustos gayesine kadarki hidemat-ı umumiyeye kâfi bulunmasına mebni Müdafaa-i Milliye Bahriye ve Askerî Fabrikaların üçer aylık ihtiyacatı için sekiz ve devair-i mülkiyenin masarifat-ı umumiyesi için dört milyon lira ki ceman on iki milyon liranın daha avans olarak sarfına, mezuniyet istihsali zaruri görülerek bu bapta tanzim kılınan mevadd-ı kanuniye rapten takdim kılınmıştır efendim.

Vehbî Efendi (Konya) — Ben de söz isterim. Yâ kırk iki milyon liraya on dört milyon daha zammedilince elli altı milyon olur. Oturduğum yerde şöyle bir düşündüm, senenin yarısındayız. Malûm ya, eylül ayındayız bir. İki teşrin üç, iki kânun beş, şubat altı. Demek ki, altı ayda elli altı milyon lira sarf ediyoruz. Gelecek altı aya elli altı milyon lira bulmak imkânı var mıdır? Yok mudur? Heyet-i Âliyenize bunu soruyorum.

Maliye Vekili Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — Efendim! İstenilen avans teşrinievvel nihayetine kadardır. Yani eylül de dâhil olmak üzeredir. Evvelce ağustosun iptidasında üç aylık avans olmak üzere, yirmi milyonluk bir avans teklifinde bulunmuştuk, Muvazene-i Maliye Encümeni üç aylık vermedi. Askeri ve mülki masarif miktarını tespit ederek ve zamanla mukayyed olmamak üzere, bi'n-netice bir ayı birkaç gün tecâvüz edecek bir rakam irae etti, Heyet-i Celile de bunu kabul etti. Bu on dört milyonun on iki milyona arz ettiğim gibi, eylül ve teşrinievvel aylarına aittir; iki milyonu da istihlâs edilen mahallerin devair-i mülkiye teşkilâtı karşılığıdır. İstihlâs edilen mahallerin şubat nihayetine kadar devairden alınan masrafları bi't-tetkik hâsıl olan masarif yekûnu üç milyon yedi yüz küsur bin liradır. Muvazene-i Maliye Encümeni şubat nihayetine kadar memleketin bir kısmı masrafının bütçe halinde toptan olarak ve diğer kısmının bütçelerinin henüz kabul edilmediğine göre avans şeklinde cereyan etmesini muvafık görmediği için iki milyon lirayı istenilen tahsisata zammederek iki lâyihayı tevhid ve on dört milyona iblâğ etti, belki yüzde yirmiler hakkındaki Meclis-i Âlinin kararı mevcut olmasaydı, alınan tahsisattan bilhassa memalik-i müstahlasa için tefrik edilen paradan, şubat nihayetine kadar olan hesaptan teşrinisaniye devredilebilirdi. Fakat yüzde yirmiler teşrinievvel için ilâve edileceğine göre zannediyorum ki teşrinisani içinde yine avans istemek veya o vakte kadar bütçeleri tasdik ettirmek lâzım gelecektir. Bendeniz ümid ediyorum ki; teşrinievvel nihayetine kadar Meclis-i Âli himmet buyurur da bütçelerimizi bize verirse biz de artık son avansı istemekten sarf-ı nazar etmiş oluruz. Vehbi Efendi Hazretleri buyurdular ki; altı ay için elli altı milyon lira oluyor. Hayır. Elli altı milyon lira sekiz ay için oluyor. Son dört ay için, bu nispet dâhilinde yürüyecektir, belki daha noksan olabilecektir.

دشمندن استخلاص ایداش وایدیله‌جك محلاره معاونت حقنده‌کی ۳۱ تشرین‌اول ۱۳۳۷ تاریخلی قانونه مذیل قانون

نومرو
۲٦۷

ماده ۱ — تخریب ایدیلن محللرده محتاج معاونت اولانلرك مسكنلرینك تعمیری وبجدداً خانه وباراقه انشاسی ایچون مالیه بودجه‌سندن آچیله‌جق (۹۹) فصلنه بش یوزبیك لیرا تخصیصات وضع اولونمشدر .

اشبو تخصیصاتك صورت صرفی اجرا وکیللری هیئتی طرفندن تنظیم ایدیله‌جك برتعلیماتنامه ایله‌تعیین اولنور .

ماده ۲ — ۳۱ تشرین اول ۱۳۳۷ تاریخلی قانون ایله صرفنه مأذونیت ویریلن بریجق میلیون لیرا ایله برنجی ماده‌ده مرقم بش یوز بیك لیرادن ۱۳۳۸ سنه‌سنده صرف ایدیله‌مه‌ین قسمنك ۱۳۳۹ سنه‌سنده دخی صرفنه دوام ایدیله‌جکدر .

ماده ۳ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٤ — اشبو قانونك اجرای احکامنه اجراوکیللری هیئتی مأموردر .

۲۵ ایلول ۱۳۳۸ و ۳ صفر ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۵ ایلول ۱۳۳۸	۱٦۱٦	اجراوکیللری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۳	۱۷۵ : ۱٦٦	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۱٦۱		

DÜŞMANDAN İSTİHLÂS EDİLMİŞ VE EDİLECEK MAHALLERE MUAVENET HAKKINDAKİ 31 TEŞRİNİEVVEL 1337 TARİHLİ KANUNA MÜZEYYEL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
267	25/9/1338 (1922)	Tarih: 25/9/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; düşmandan kurtarılan bölge halkına ücretsiz tahıl ve kereste dağıtılmasını öngören 31 Teşrinievvel 1337 (1921) tarihli Kanun doğrultusunda kullanılmak üzere Maliye bütçesinden açılacak V/99 faslına beş yüz bin lira tahsisat konulması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Tahrip edilen mahallerde muhtac-ı muavenet olanların meskenlerinin tamiri ve müceddeden hane ve baraka inşası için Maliye bütçesinden açılacak V/99 faslına 500,000 lira tahsisat vaz' olunmuştur.

İşbu tahsisatın suret-i sarfı İcra Vekilleri Heyeti tarafından tanzim edilecek bir talimatname ile tayin olunur.

Madde 2- 31 Teşrinievvel 1337 tarihli kanun ile sarfına mezuniyet verilen bir buçuk milyon lira ile birinci maddede murakkam 500,000 liradan 1338 senesinde sarf edilemeyen kısmının 1339 senesinde dahi sarfına devam edilecektir.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Düşmandan istirdat edilen ve edilecek olan mahaller ahalisine muavenet hakkındaki 31 Teşrinievvel 1337 tarihli kanunda, fakru zarureti tebeyyün edenlere meccanen zahire tevziine ve tahrip ve ihrak

edilen mebaninin inşasına muktezi kereste bedelinin teminine ait tahsisatın sarf edilemeyip sene-i haliyede istimal olunabilecek bakiyyenin adem-i kifayesine ve bu kerre düşmandan istihlâs olunan memleketlerde tahrip edilen mahallerin inşa ve tamiri için beş yüz bin liralık tahsisata ve gerek işbu tahsisattan gerek 31 Teşrinievvel 1337 tarihli kanun ile verilip yalnız 1338 senesinde istimali mümkün olan bakiyye-i tahsisatın 1339 senesinde dahi sarf ve istimaline lüzum-ı kat'i görülerek bunu teminen ve mezkûr 31 Teşrinievvel 1337 tarihli kanuna tezyilen tanzim olunan lâyiha-i kanuniye leffen takdim kılınmıştır.

Mehmed Şükrü Bey (Karahisar-ı Sahib) — Hunhar ve tahripkâr düşmandan istihlâs edilen memleketlerimizde yapılacak birçok şeyler vardır. Bütün köyler hemen tahrip edilmiş, şehirler harabezara döndürülmüş bir haldedir. Bu sebepten birçok muhtaç-ı muavenet zürra vardır. Okunan şu muavenet ma-vuzia-lehine sarf edilmekle beraber, belki bu miktar kifayet etmeyecektir. Elbette hükûmetimiz ihtiyaç gördükçe yeni bir tahsisat istiyeceğinden ümitvarım. Yalnız bu tahsisatın daha nâfi, daha müsmir bir halde sarf edilebilmesi için bendeniz meşhudatımı da ilâve etmek istiyorum. Düşmandan alınan birçok üsera vardır. Bu üserayı köylerin, şehir ve kasabaların imar ve ihyasında istihdam etmek lâzımdır. Bunlara böyle beyhude ekmek yedirmemek lâzımdır. Yaptıkları yangınları, elleriyle yıktıkları köyleri yine kendi elleriyle yaptırmak ve icabında halkın talebi olmak üzere, yine onların yiyeceğini vererek evini ve çiftini yaptırmak için onlara dahi vermek lâzımdır. Bu gayet haklı bir şeydir. Eğer biz zarar ve ziyanımızı tazminat olarak sulh konferansında alacağımıza bırakacak olursak, işte Fransızlar! İşte Almanlar, yani Fransızlar memleketlerinde yapılan tahribatı henüz Almanlara yaptıramamışlardır. Binaenaleyh bugün biz âzami mevcuttan istifade ederek, bu esirleri çalıştırmak ve ondan sonra köylüye bir an evvel yardım için, onlara bir ev ve bir miktar tohum vermek zarureti karşısındayız. Bu vazifemizi yapmayacak olursak çok korkarım memlekette mühim bir buhran hâsıl olacaktır ve ekin, zeriyat itibarıyla gelecek sene çok müşkülât çekeceğimiz melhuzdur. Bu kanunun heyet-i umumiyesinin kabulüne taraftar olmakla beraber, üseradan istifade edilmesi hakkında bu kanuna bir kayıt konulmasını teklif ediyorum.

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbata Muharriri Mazhar Müfid Bey (Hakkâri) — Efendim! Malûmunuzdur ki, 31 Teşrinievvel 1337 tarihli bir kanunumuz var, bu kanun düşmandan istirdad edilen ve edilecek olan mahaller ahalisine muavenet hakkındadır. Biz o kanunla, istirdad edilen ve edilecek olan mahaller ahalisine üç cihetten muavenet edecektik. Yani üç madde muavenetin şeklini gösteriyor. Maddenin birinde istihlâs edilenlere meccanen yemeklik ve tohumluk vermektir ki bunun için 500 bin lira kabul edilmiştir. Diğer madde ile de bunlara vesait-i nakliye ve hayvanat tevzii için tahsisat konuluyor. Bu da meccanendir, oldu iki. Diğer bir maddemiz daha var. O da dokuzuncu maddedir. Üç sene müddet zarfında, üç müsavi taksitle tavizan tohumluk verilecekti. Onun için de 500 bin lira konuluyor. Görülüyor ki, bu kanunda yakılan, yıkılan haneler için, yalnız ashabının ormanlardan kat' edeceği keresteler bedeli alınmayacağından maada bir muavenet yoktur. Hâlbuki bu defa teklif olunan kanunlar encümence tetkik olundu ve cereyan-ı müzakerede şu kanunu zeylolarak yapmaktan maksadımız haneleri olup da yıkılanların yalnız ormanlardan bedava kereste kâfiyle iktifa olunmasını değil, bir miktar da nakden kendilerine muavenet için, bir madde-i kanuniye yapıldı. Demek ki: Tohumluk ve hayvanattan başka köyleri, kasabaları imar için, kanunda bir sarahat olmadığından, bu istirdad olunan ve istirdad edilecek olan mahallerin imaratına sarf edilmek üzere

bu Tahsisat Kanununu yazdık. Söz söyleyen arkadaşlarımız bu kanunu kabul ile beraber; gerek Şükrü Beyefendi, gerek İsmail Subhi Beyefendi üseradan istifade edilmesini beyan ile bunun kanuna ithalini beyan buyurdular. Malûm-ı ihsanınızdır ki, şimdi biz üsera için, bir madde-i kanuniye koyarsak, bilmiyorum, ne dereceye kadar musib olur? Fakat o kanunda deniyor ki; imaratın şekl-i sureti hakkında bir talimat yapılacaktır.

Tunalı Hilmi Bey (Bolu) — Evvel emirde gayet acı bir hâtıramdan bahsedeceğim. Memuriyetlerimin üç senesi kadar bir zamanı muhacirin umurunu teftiş ve tanzim ile geçmiştir. Maatteessüf bu meselede bana dehşetli bir kanaat gelmiştir ki, bu hususta beceriksiziz. Bütün samimiyetimize, bütün hüsnü niyetimize rağmen, biz katiyen bu işin uhdesinden gelemiyoruz. Şu halde bizim için düşünülecek acaba başka bir nokta var mıdır? Yok mudur? Maatteessüf, bütün tecrübelerimize rağmen Vilâyat-ı Şarkiyeyi yine ahalinin eline teslim ettik. Kema-fi's-sabık, biz yine bir zarar yüzünden, bir şer yüzünden, bir hayır doğacağına, evet bir felâket yüzünden bir saadet meydana geleceğine; yine Vilâyat-ı Şarkiyede ahali ve köylü kendi bildiği gibi köylerini, kasabalarını imar etmektedirler, yine şöyle, böyle sokaklar eğri büğrü, evler gayr-i sıhhi bir tarzda yapılıyor. Bunu bir iki sene evvel haber alınca cidden vicdanım müteessir olmuş ve ümid ediyordum ki, bu ikinci tecrübenin acısı yüreklerimizde bir âzab-ı vicdani tevlid ederek Vilâyat-ı Garbiyemiz için ciddi bir teşebbüste bulunalım.

Şeref Bey (Edirne) — Efendim! Yurdu harap olanların acısını kendim batmış olduğum için, bu suret-i tamir hakkında bendeniz de bir iki kelime söyleyeceğim, dinlemenizi rica ederim. En muvafık tedbiri İsmail Subhi Beyefendi söylemiştir. Bizim yeşil diyarımızı istilâ eden Bulgarlar oradan çekildikten sonra kırk bin yıkılmış hane bırakmışlardı. O zaman da aynen böyle bir kanun yapılmıştı ve hükûmet aynı muaveneti yapmıştı. Fakat kabul edilen bu muavenet orada bir vech-i tatbik bulamamıştır. Çünkü muntazam mesai altında çalışmak için o mesaiyi deruhde ederek işi yürütecek idare memurları lâzım, bizde buna en ziyade muvaffak olan, içimizde bulunan arkadaşımız İstanbul Mebusu Neşet Beyefendi'dir. Yalnız Neşet Bey'in kazası hakikaten ihya edildi. Sebebini söyliyeyim: Tohumluk olarak ahaliye verilen zahireyi halk açlıktan ekmek yapıp yedi, çünkü açtı. İmarata gelince; üserayı istihdam etmek kanunda mevzubahis olmaz. Çünkü Bulgaristan kendi yollarını bizim esirlerimize yaptırmıştır. Hattâ Yunanistan da yollarını bizim esirlerimize yaptırdı. O halde esirleri çalıştırmamak demek ne demek? Esirler çalışabilir. Yalnız hükûmet yapacağı talimattan evvel hangi vekâletimiz bununla alâkadar ise o vekâletimiz bundan sonra yapılacak şeylerin daha muntazam olmasını istihdafen mutlaka şirket usulünü kalbul etmek lâzım gelir. Şirket usulü iki suretle memleketimize nâfidir. Bir kere suistimalâta mâni olacak, sonra da memleketimizde daha sıhhi evler yapılmış olacaktır. Üçüncüsü de, hükûmetin kontrolü altına girmiş olan bir şirkete hükûmet, umumi kontrolünü koymuş olur. Binaenaleyh bu olmalıdır. Yine üseradan istifade edilmeli ve talimatta bu şirket usulünü kabul etmeye sa'y kaydı da herhalde hükûmet kabul etmelidir. Maksad-ı âcizanen budur. Çünkü biz bunu tecrübe ettiğimiz için fenalığını gördük. Onun için Heyet-i Âliyenize arz ediyorum.

سینوبده ترسانه نامیله موجود اراضینك بلدیه‌یه ترکنه دائر قانونه ذیل

نومرو
۲٦۸

ماده ۱ ــ سینوبده ترسانه نامیله موجود اراضی ارزرنده‌کی ابنیه دخی مع مشتملات بلدیه‌یه ترك اولونمشدر.
ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .
ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه وکیلی مأموردر .

۹ تشرین‌اول ۱۳۳۸ و ۱۷ صفر ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۹ تشرین اول ۱۳۳۸	۱۷۳۹	هیئت وکیله ریاسته

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات خلاصه‌سی :	۲۳	۳۰۲:۳۰۵
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :	۹۲	

SİNOP'TA TERSANE NAMIYLA MEVCUT ARAZİNİN BELEDİYEYE TERKİNE DAİR KANUNA ZEYL

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
268	9/10/1338 (1922)	Tarih: 9/10/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; daha önce Sinop Belediyesine verilen tersane arazisinin üzerindeki tüm müştemilatın belediyeye bırakılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Sinop'ta tersane namıyla mevcut arazi üzerindeki ebniye dahi maa-müştemilât Belediyeye terk olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

T. B. M. Meclisi Riyaset-i Celilesine

Sinop'ta şehir ortasında tersane namıyla mevcut ve muattal olup cihet-i bahriyeye bir faidesi olmamakla beraber muhafaza için beyhude zâbit ve efrat ikamesine mecburiyet hâsıl olmasından dolayı kabul edilen 26 Cemaziyelevvel 1339 ve 5 Şubat 1337 tarihli kanun mucibince mahallî belediyesine terk edilmiş olan arsa üzerinde mevcut ebniye hakkında bir sarahat mevcut olmadığından matlup olan istifade temin edilemediği ve esasen boş olup günden güne harap olmakta bulunan mebani-i mezkurenin de belediyeye terki aynı zamanda beyhude maaş verilmesine mahal bırakılmamak suretiyle hazinenin ızrardan vikayesine hadim olacağı mahallî mutasarrıflığının işarına atfen Dâhiliye Vekâletinin 16 Teşrinisani 1337 tarihli ve Umur-ı Mahalliye-i Vilâyat Müdüriyeti 28131/3583 numaralı tezkeresinde bildirilmiş ve keyfiyet İcra Vekilleri Heyetinin 7.XII.1337 tarihli içtimaında lede'l-müzakere işbu arsanın belediyeye terki müştemilâtı ile birlikte olması muhtemel olduğundan keyfiyetin tefsiri

zımmında Meclis-i Âliye arzı takarrür eylemiş olmakla ifa-yı muktezasına ve neticesinin işarına müsaade buyurulmasını rica eylerim efendim.

Rıza Nur Bey (Sinop) — Efendim! Evvelce Sinop'taki tersane arazisi Sinop Belediyesine ihsan buyurulmuştu. Orası gayet güzel bir bahçe haline ifrağ olundu. Fakat bu arazi üzerinde iki tane 100 - 150 senelik ahşap bina vardır. Ve yıkılacak bir haldedir, bu da oranın park olmasına çok mâni oluyor. Çünkü şehrin ortasındadır. Esasen arazi verildiği vakit, ebniyeler de talep olunmuş ve encümene gitmiş ve encümence de tasvip edilmiştir. Zannediyorum ki; bu mebaninin de belediyeye terki çok muvafıktır. O suretle kabulünü rica ederim. (Kabul sesleri)

آلتنجی آوانس قانونی

نومرو
۲٦۸

ماده ۱ — ۲۸ شباط و ٦ مایس و ۳ تموز و ۲۱ اغستوس و ۲۰ ایلول ۱۳۳۸ تاریخلی آوانس قانونلریله ویرلمش اولان للی آلتی میلیون لیرالق تخصیصاته علاوةً ایکی میلیون لیرانك دها آوانس اولهرق صرفنه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ — استخلاص ایدیلهجك محللرده دوائر ملکیه طرفندن استخدام اولونهجق مأمورین ومستخدمینك معاش وتخصیصاتی ایله مصارف سائرهسی موازنهٔ مالیه انجمنتك تثبیت ایدهجکی فصول ومواده تطبیق اولونهجقدر .

ماده ۳ — مدافعهٔ ملیه وکالتنجه محال مذکورهده یاپیلهجق تشکیلات ثابته ایچون موازنهٔ مالیه انجمنتجه تثبیت ایدیلهجك قادرولر موجنجه لزوم صرفی تحقق ایدهجك تخصیصات مذکوروکالتك سنهٔ حالیه بودجهسنك تعلق ابتدائیکی فصول ومواددن صرف اولونهجقدر .

ماده ٤ — مدافعهٔ ملیه وکالتی ایچون موازنهٔ مالیه انجمنتجه تثبیت ایدلش اولان بودجهنك ۲۱۲ نومرولی فصل مخصوصندن اوچ وزبیك لیرا بالتنزیل مذکور بودجهنك ۳۲٤ نجی ملبوسات وتجهیزات فصلنك بشنجی [اوتوموبیل و آلات و ادوات و اقسام فنیهسی مصارفی و تعلیقده قوللانیلهجق بنزین ، واقوم و خرهس یاغلری ، قاریت وموتوسیقلیت اثمانی] مادهسنه علاوه اولونمشدر .

ماده ٥ — خزینه پوللری اوچ مثله ایداشدر .

ماده ٦ — ۲۰ نیسان سنه ۱۳۳۸ تاریخلی اموال متروکه قانونی موجنجه حکومتجه اداره اولونهجق اموال متروکهٔ غیرمنقوله‌دن مشرف خراب اولان ویا ایجار وحاصلاتی اعمارینه کافی گلمیانلر علی‌الاصول فروخت واثمانی اصحابی نامنه امانةً ایراد قید اولونور .

ماده ۷ — مقدار نفوسی نهاولورسه اولسون بالعموم عائله خرجراهی، مأموره ویریلن مقدارك نصفنی تجاوز ایدهمز .

ماده ۸ — ادارهٔ عمومیهٔ ولایات قانونی موجنجه نصب وعزللری محللرینه عائد بالعموم مأمورین ایله عائلهلرینه هرنهصورتله اولورسه اولسون ویریلهجك خرجراه او ولایت ویا لوانك حدود معینهسنی تجاوز ایدهمز .

ماده ۹ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۱۰ — اشبو قانونك اجرای احکامنه اجرا وکیللری هیئتی مأموردر .

۱۱ تشرین‌اول ۱۳۳۸ و ۱۹ صفر ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
یوروك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۱ تشرین‌اول ۱۳۳۸	۱۷۵۹	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریدهلرندهکی مذاکرات فهرستی :	۲۳	۳۲۱:۳۲۷	
اشبو قانونت علاقهدار اولدیغی دیگر قانونلر :	۱۹۸،۲۳۰،٦۲٤۱،۲۵۰،٦۲٦٦٤۷۵		

ALTINCI AVANS KANUNU

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
269	11/10/1338 (1922)	Tarih: 11/10/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; 1338 (1922) tarihli Avans Kanununda belirlenen avans miktarının 2 milyon lira daha artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 28 Şubat ve 6 Mayıs ve 3 Temmuz ve 21 Ağustos ve 20 Eylül 1338 tarihli Avans Kanunlarıyla verilmiş olan 56,000,000 liralık tahsisata ilâveten 2,000,000 liranın daha avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İstihlâs edilecek mahallerde devair-i mülkiye tarafından istihdam olunacak memurin ve müstahdemînin maaş ve tahsisatı ile masarif-i sairesi Muvazene-i Maliye Encümeninin tespit edeceği fusul ve mevada tatbik olunacaktır.

Madde 3- Müdafaa-i Milliye Vekâletince mahall-i mezkûrde yapılacak teşkilât-ı sabite için Muvazene-i Maliye Encümenince tespit edilecek kadrolar mucibince lüzum-ı sarfı tahakkuk edecek tahsisat mezkûr vekaletin sene-i haliye bütçesinin taallûk ettiği fusul ve mevaddan sarf olunacaktır.

Madde 4- Müdafaa-i Milliye Vekâleti için Muvazene-i Maliye Encümenince tespit edilmiş olan bütçenin C/229 numaralı fasl-ı mahsusundan 300,000 lira bi't-tenzil mezkûr bütçenin 324'üncü melbusat ve teçhizat faslının beşinci (otomobil ve alât ve edevat ve aksam-ı fenniyesi masarifi ve nakliyatta kullanılacak benzin, vakum ve gres yağları, karpit ve motosiklet esmanı) maddesine ilâve olunmuştur.

Madde 5- Hazine pulları üç misline iblâğ edilmiştir.

Madde 6- 20 Nisan sene 1338 tarihli Emval-i Metruke Kanunu mucibince Hükûmetçe idare olunacak emval-i metruke-i gayrimenkuleden müşrif-i harap olan veya icar ve hasılatı imarına kâfi gelmeyenler alelûsul füruht ve esmanı ashabı namına emaneten irat kaydolunur.

Madde 7- Miktar-ı nüfusu ne olursa olsun bilûmum aile harcırahı, memura verilen miktarın nısfını tecavüz edemez.

Madde 8- İdare-i Umumiye-i Vilâyat Kanunu mucibince nasp ve azilleri mahallerine ait bilûmum memurin ile ailelerine her ne suretle olursa olsun verilecek harcırah o vilâyet veya livanın hudud-ı muayyenesini tecavüz edemez.

Madde 9- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 10- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Şimdiye kadar istirdad olunan vilâyattan maada derdest-i istirdat bulunan mahallerdeki hidemat-ı umumiye-i devletin tedviri için yapılacak teşkilât-ı mülkiyenin icrasını teminen Muvazene-i Maliye Encümenince derdest-i tespit bulunan bütçe ile müfredat kadrosu mucibince iki milyon liralık tahsisatın ilâveten istihsaline lüzum görülmektedir. Devair-i askeriyece mahall-i mezkûrede ahz-ı asker şubelerinde yapılacak teşkilât-ı sabiteye muktezi masarifin temini için Müdafaa-i Milliyenin sene-i haliye bütçesinde mevzu tahsisat kâfi görülmüş ve bu bapta tanzim olunan lâyiha-i kanuniye leffen takdim kılınmıştır, efendim.

Hakkı Hamî Bey (Sinop) — Bendeniz bu kanunun müzakeresi için vakit kaybedilmesinin muvafık olmadığı zannındayım. Çünkü birçok memleketlerimiz elimize geçtiği ve bir kısmının da geçmek üzere bulunduğu bir sırada, memalik-i mezkûreye göndereceğimiz memurlar hakkındaki Harcırah Kanununun müzakeresini günlerce uzatırsak - zannederim - bize geçecek yerlerin, geçmesi bir müddet daha teahhur edecektir. Onun için, bu kanunun heyet-i umumiyesi hakkındaki müzakere bendenizce zaittir. Maddelere geçilmesini teklif ederim.

Nebil Efendi (Karahisar-ı Sahib) — Bir Varidat Kanununu Avans Kanununa bir madde olarak ilâve etmek ve bunu kabul etmek, doğru değildir. Bir emrivaki ihdas etmiş oluruz. Mademki Muvazene-i Umumiye lâyihası, Varidat Kanunu encümenden çıkıp gelmemiştir. Bunu da o kanunla birlikte encümenden çıktığında müzakere ve kabul ederiz. Eğer bugün bu maddeyi Avans Kanunu ile beraber kabul edersek hata etmiş oluruz. Bu, doğru değildir. Binaenaleyh adem-i kabulünü teklif ediyorum.

Mehmed Vehbi Efendi (Konya) — Rica ederim, Nebil Efendi'nin buyurduğu pek doğrudur. Nasıl oluyor ki; Varidat-ı Umumiye Kanunu duruyorken ve bu kanun ayrıca müzakere olunacak iken, Avans Kanunu meyanında varidat bütçesini tasdik ettirmek hem bütçeye muhaliftir; hem de her şeye muhaliftir. Nasıl oluyor ki; beş gün sonra, on gün sonra müzakere olunacak bir Vâridat

Kanunu vardır, bunu da onunla beraber müzakere etmiyoruz da Avans Kanununda bir madde ile kabul edeceğiz.

Ali Cenani Bey (Gaziantep) — Ale'l-hesap para vermek. Fakat esasını tespit etmediğiniz birtakım masarife mukabil sarf ediliyor. Böyle bir usül hiçbir yerde kabul edilmemiştir. Fakat zaruret-i hal ve maslahat bu gibi şeyleri kabul ettiriyor. Maliye Vekili Bey bunu yine encümene bundan evvelki avans kanunlarında da bir iki defa teklif etti. Bunu biz de aynı esas dâhilinde muvafık görmüyorduk. Ümid ediyorduk ki: temmuz veya ağustos ayı zarfında Muvazene-i Umumiye Kanununu Heyet-i Celilenizde müzakere ettirir ve çıkarttırırız. Hâlbuki bugün teşrinievvelin nısfına yaklaştığımız halde daha Muvazene-i Umumiye Kanununun nısfına yaklaşılmadı. Yine sene nihayetinde yani şubatın yirmi sekizinde bir madde ile çıkarmaya mecbur olacağız. Hâlbuki efendiler varidat meyanında hazine pullarının varidatı hesap edildiği zaman hazine pullarının üç misli hesap edilerek varidat meyanına konulmuştur. Maliye Vekâleti sekiz aydır bunu cibayet edemedi. Hiç olmazsa dört ay bin olsun, cibayet etsin. (Doğru sadaları) Bu usül muvafıktır. Kabulünü teklif ederim. Zaten Avans Kanunu da bütçeye mugayir kanundur.

آنقره مبعوث سابق عاطف بکه خدمات وطنیه ترتیبندن بیك غروش معاش تخصیصنه دائر قانون

نومرو
۲۷۰

ماده ۱ ــ آنقره مبعوث سابق عاطف بکه خدمات وطنیه ترتیبندن بیك غروش معاش تخصیص ایدلمشدر .
ماده ۲ ــ اشبو قانون ۱ مارت ۱۳۳۸ تاریخندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .
ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه وکیلی مأموردر .

۱٤ تشرین اول ۱۳۳۸ و ۲۲ صفر ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۵ تشرین اول ۱۳۳۸	۱۷۸۲	امرا وکبلری هیئتی ریاسته
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبطجریده‌لرنده‌ی مذاکرات فهرستی :	۲۳	۳۹۳:۳۹۶	
اشبو قانونله علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :			

ANKARA MEBUS-I SABIKI ATIF BEY'E HİDEMAT-I VATANİYE TERTİBİNDEN 1000 KURUŞ MAAŞ TAHSİSİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
270	14/10/1338 (1922)	Tarih: 15/10/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Ankara eski Milletvekili Atıf Bey'e vatana hizmetlerinden dolayı bin kuruş maaş tahsis edilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Ankara Mebus-ı Sabıkı Atıf Bey'e Hidemat-ı Vataniye tertibinden 1000 kuruş maaş tahsis edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun 1 Mart 1338 tarihinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbatası

Atıf Bey; istihsal-i meşrutiyet emrinde sebk eden mesai-i fedakâranesine ve meşrutiyeti müteakip ifa eylediği hidemat-ı fevkalâdeye mükâfaten 3 Ramazan 1332 ve 13 Temmuz 1330 tarihli kanunla kendisine hidemat-ı vataniye tertibinden şehrî 2000 kuruş maaş tahsis edilmişken mütarekeyi müteakip İngilizler tarafından takarrüp edilmiş olan erbab-ı hamiyet arasında mumaileyh de Malta'ya götürülmüş ve orada bulunduğu müddetçe bi't-tabi maaşını alamamıştır. Büyük Millet Meclisinin teşebbüsü neticesinde ahiren esaretten kurtularak doğruca irade-i milliye dâhiline şitab eylemiş olan ve Malta'da iken geçirdiği hastalık neticesinde malûl kalmış bulunan bu fedakâr vatandaşımızın mükâfat-ı müktesebesinin verilmemesi lâzime-i kadirşinasiye mugayir olacağından mumaileyhe hidemat-ı vataniyeden muhassas maaşın itası esas itibarıyla encümenimizce kabul edilmiş ve fakat mukarrerat-ı cariyeye nazaran tertib-i mezkûrdan maaş tahsisi mutlaka Meclis-i Âlice kabul edilmiş bir kanuna müstenid olmak ve tahsis edilecek maaşın hadd-i âzamisi bin kuruştan ibaret bulunmak lâzım geldiği cihetle teklif-i vâkıın bu esasat dairesinde bi't-tadil Heyet-i Celileye arz ve takdimi tezekkür kılındı.

بوغازلیان قائمقام اسبق کمال بکك عائلهسنه خدمات وطنیه ترتیبندن معاش تخصیصنه دائر قانون

نومرو
۲۷۱

ماده ۱ ــ شهید ملی بوغازلیان قائمقام اسبق کمال بکك زوجهسی خدیجه خانمله کریملری مزهر ومشرف خانملره ومخدومی عدنان بکه خدمات وطنیه ترتیبندن بشر یوز غروش اعتباریله شهری ایکی بیك غروش معاش تخصیص ابدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه وکیلی مأموردر .

۱٤ تشرین‌اول ۱۳۳۸ و ۲۱ صفر ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۰ تشرین‌اول ۱۳۳۸	۱۷۸۱	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۲۳	۳۹٦:٤۰۰	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۵۱۰		

BOĞAZLIYAN KAYMAKAM-I ESBAKI KEMAL BEY'İN AİLESİNE HİDEMAT-I VATANİYE TERTİBİNDEN MAAŞ TAHSİSİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
271	14/10/1338 (1922)	Tarih: 15/10/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; şehit olan eski Boğazlıyan Kaymakamlarından Mehmet Kemal Bey'in ailesine maaş bağlanması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Şehid-i Millî Boğazlıyan Kaymakam-ı Esbakı Kemal Bey'in zevcesi Hatice Hanımla kerimeleri, Müzehher ve Müşerref Hanımlara ve mahdumu Adnan Bey'e Hidemat-ı Vataniye tertibinden beşer yüz kuruş itibarıyla şehrî iki bin kuruş maaş tahsis edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbatası

Esbak Boğazlıyan Kaymakamı olup tehcir ve taktil bahanesiyle Dersaadet'te Divan-ı Harp kararıyla salben idam edilen merhum Kemal Bey ailesinin muhtaç ve elîm bir vaziyette bulunduğundan bahisle, hidemat-ı vataniye tertibinden maaş tahsisi hakkında, Kayseri Mebusu Ahmed Hilmi Bey'in merbut teklif-i kanunisi esbab-ı mucibesiyle, tetkik ve mütalâa olundu. Hayatını milleti için feda eden ve vatan-ı mukaddesimiz için kurban edilen merhum Kemal Bey ailesinin muhtaç ve sefil bir halde sürünmesi merhamet ve adalet-i milliyeye mugayir olmasına ve aynı isnadattan dolayı, kezalik İstanbul'da idam edilen Nusret Bey'in ailesine maaş tahsisi suretiyle kadirşinaslığını gösteren Büyük Millet Meclisinin

Kemal Bey merhumun ailesini bu atıfetten mahrum bırakmayacağı tabii bulunmasına ve her ne kadar lâyiha ve Kavanin-i Maliye Encümenlerince memurin-i devletten olan merhum mumaileyhin ailesine usulen maaş tahsisi lüzumu dermeyan olunmakta ise de müddet-i hizmeti kanunen ailesine maaş tahsisine kâfi gelecek derecede olmadığı icra edilen tetkikattan anlaşılmasına mebni merhum mumaileyhin melfuf şahadetname mucibince, efrad-ı ailesi dokuz yaşında Müzehhez Hanım ve sekiz yaşında Müşerref Hanım ve dört yaşında Adnan Bey namında üç çocuğuyla Hatice Hanım isminde bir ailesinden ibaret olduğu anlaşılmakla beherine beşer yüz kuruş itibarıyla aile-i mumaileyhaya hidemat-ı vataniye tertibinden şehrî iki bin kuruş maaş tahsisi encümenimizce kabul edilmiş ve bu bapta tanzim kılınan lâyiha-i kanuniye merbuten takdim kılınmış olduğundan, bir an evvel tasdikiyle mezkûr ailenin zaruret ve sefaletten tahlisleri Heyet-i Celilenin nazar-ı şefkat ve merhametine arz olunur.

Emîn Bey (Erzincan) — Efendim! Birinci maddede bir tâbir vardır. Bunda nazar-ı dikkatinizi celp etmek isterim. "İstanbul'da Divanı Harp" tâbiri var. İstanbul Divan-ı Harbi denildiği zaman mutlaka onun gayrimeşru olduğuna dair bir kayıt olmalıdır. Yoksa aynı tâbiri kabul edersek İstanbul'da meşru bir Divan-ı Harp tarafından idama mahkûm edilmiş olduğu anlaşılır. Onun için onu takyit etmek lâzım gelir. Binaenaleyh bu Divan-ı Harbin gayr-i meşru ve gayr-i kanuni bir Divanı Harb olduğunu irae edecek tâbir bulmak lâzımdır. Bendeniz burada gayr-i meşru Divan-ı Harb denmesini teklif ederim.

Abdülkadir Kemali Bey (Kastamonu) — Efendim! Gayr-i meşru kaydının konulmasına lüzum yoktur. Çünkü Kemal Bey idam edildiği zaman, İstanbul işgal altında bulunuyor ve gayr-i meşru bir hükûmet hükümran oluyordu, Kemal Bey'in idamıdır ki Anadolu'daki harekât-ı milliyenin başlangıcına sebebiyet vermiştir ve bu Büyük Millet Meclisi Kemal Bey'in idamının neticesinde doğmuştur. Kemal Bey Anadolu'da kendi haliyle çalışan, kendi istiklâli için çalışan ve uğraşan ve kan döken bir halkın ilk kurbanı oldu, milli mefkûrenin ilk kurbanı oldu. Kemal Bey idam edildikten sonra Anadolu'da harekât başladı ve hakiki düşmanlar Anadolu'ya karşı ve İstanbul'a karşı Kemal Bey'in idamından sonra tecavüzünü arttırdı ve her tazyikin bir aksi olur kaidesine tevfikan Anadolu kuvvetleri vücut buldu. Binaenaleyh hidemat-ı vataniye tertibinden Kemal Bey'in yavrularına maaş tahsisine dair yapılan kanunda gayr-i kanuni idam gayr-i meşru divan-ı harpler kaydını koymaya bence katiyen lüzum yoktur.

نصاب مذاکره قانونك بدنجی ماده‌سنی معدل قانون

نومرو
۲۷۲

ماده ۱ — نصاب مذاکره قانونك بدنجی ماده‌سی بروجه آتی تعدیل ایدلمشدر :

بویوك ملت مجلسی اعضاسنه سنه‌ده بر دفعه‌یه مخصوص اولمق اوزره اون بیك غروش اوزرندن حضور وعودت خرجراهی ویریلور . عائله خرجراهی بر دورهٔ انتخابیه‌ده حضور و عودت اولهرق آنجق بردفعه‌یه منحصردر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ — اشبو قانون بویوك ملت مجلسی طرفندن اجرا اولنور .

۱۶ تشرین اول ۱۳۳۸ و ۲۴ صفر ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۷ تشرین اول ۱۳۳۸	۱۸۰۷	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۳	۳۹۱:۳۹۳

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر : ۱۸٫۹۸٫۳۱۵۰٤۲۱

NİSAB-I MÜZAKERE KANUNUNUN YEDİNCİ MADDESİNİ MUADDİL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
272	16/10/1338 (1922)	Tarih: 17/10/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Meclis üyelerine aile harcırahı verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Nisab-ı Müzakere Kanununun yedinci maddesi bervech-i âti tadil edilmiştir: Büyük Millet Meclisi azasına senede bir defaya mahsus olmak üzere 10000 kuruş üzerinden azimet ve avdet harcırahı verilir. Aile harcırahı bir devre-i intihabiyede azimet ve avdet olarak ancak bir defaya münhasırdır.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanun Büyük Millet Meclisi tarafından ifa olunur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Kavanin-i Maliye ve Muvazene-i Maliye Encümenleri Mazbataları

Büyük Millet Meclisi âzasına bir sene için şehrî on bin kuruş üzerinden azimet ve avdet ve her devre-i intihabiyede dahi bir defaya mahsus olmak üzere aile harcırahı verilmesine dair Malatya Mebusu Lütfi Bey ve rüfekası tarafından ita edilen ve şayan-ı müzakere olunduğuna dair Lâyiha Encümeni tarafından karar verilerek encümenlerimize havale buyurulan lâyiha-i kanuniye tetkik ve müzakere edildi. Lâyihanın birinci maddesi meclis âzasına ber-vech-i muharrer on bin kuruş itibarıyla harcırah hesap ve itasından bahis olup teklif-i vâki elyevm vârit ve musiptir. Şöyle ki: 5 Eylül 1336 tarihli Nisab-ı Müzakere Kanununun altıncı maddesinde; Büyük Millet Meclisi âzasına dört ay için 1250 lira tahsisat ve dört ayın hitamından devre-i içtimaiye nihayetine kadar meclise devam edenlere şehrî yüzer lira tazminat verileceği musarrahtır. Bu madde İstanbul Meclis-i Mebusanının beş yüz lira tahsisat-ı aslive ve yedi yüz elli lira da tahsisat-ı fevkalâde olarak dört ay için kabul ettiği miktara kıyasen tanzim ve yedinci madde de tahsisat-ı asliyenin her sene dört aylık içtimaı için beş yüz lira

olması esasına göre vazedilmiş olduğundan dört ay nihayetinde daire-i intihabiyesine avdet edenlere harcırahın dört bin kuruş üzerinden itası kabul olunmuştur. Ancak 17 Şubat 1337 tarihli kanunun birinci maddesiyle Nisab-ı Müzakere Kanununun altıncı maddesi tadil ve Büyük Millet Meclisi müstemirren münakit bulunduğu müddetçe itasına 1 Mart 1337 tarihinden itibaren şehrî iki yüz lira tahsisat itası karargir olduğu gibi bilâhare dahi iki yüz lira tahsisatın yüz lirası tahsisat-ı fevkalâde-i şehriye yüz lirası da tahsisat-ı asliye olduğu Meclis Heyet-i Umumiyesinin bu baptaki kararıyla tefsir ve tavzih olunmuştur. İmdi Heyet-i Celilenin bu kararıyla Nisab-ı Müzakere Kanununun altıncı maddesinden müstefad olan beş yüz lira tahsisat-ı asliyenin şuhura taksimiyle harcırahın beş bin kuruş üzerinden itası hakkında kanun-ı mezkûrun yedinci maddesi hükmü de tadil olunduğu gibi meclis âzasının tahsisat-ı şehriyesi dahi bu karara tevfikan icra edilmiş olmakla salifü'z-zikr kanunun salifü'z-zikr maddeleri hükümden tamamen sâkıt olmuştur. Mamafih Harcırah Kararnamesinin gerek mevadd-ı mahsusası ve gerek merbut cetvelde muayyen mekadir maaş-ı asliye nispetle tâyin ve tasrih edilmiş ve Heyet-i Celile âzasının maaşlarını on bin kuruş olmak üzere takarrür ettirerek Harp Vergisi ve buna mümasil tevkifat da bu nispet üzerinden kat' ve tevkif edilmekte bulunmuş olmasına göre harcırahın da on bin kuruş üzerinden itası icap edeceği tabiidir.

Nebil Efendi (Karahisar-ı Sahib) — Mevzubahis ve müzakere olan şu kanun lâyihası Kanun-ı Esasi maddesini tadil mahiyetindedir. Ve Kanun-ı Esasi mevaddı ancak aded-i mürettebin sülüsanı ekseriyetiyle tadil edilebilir. Tadilin aded-i mürettebin sülüsanı ekseriyetiyle yapılması şarttır. Nizamname-i Dâhilî bunu âmirdir. Bu nokta-i nazardan bir de takrir veriyorum. Bunu müzakere edemeyiz.

Emin Bey (Erzincan) — Efendim! Meclisin bidayet-i teşekkülünden beri tespit etmiş olduğumuz mevadd-ı kanuniyenin hiçbirisinde Nebil Efendi bunu mevzubahis etmemiştir. Sonra efendiler bu, Nisab-ı Müzakere Kanununu tadildir, yoksa Kanun-ı Esasi değildir. (Bütçe meselesidir sadaları) Zannediyorum sülüsan-ı ekseriyete lüzum yoktur. Esasen bunun aslını kabul ettiğimiz zamanda ekseriyet-i mutlaka ile kabul edilmişti. Binaenaleyh bunun mânası yoktur.

Dr. Mustafa Bey (Kozan) — Efendiler! Her meclis kendi tahsisatı hakkında kendisi kanun yapmaz ve kendisi karar vermez. Binaenaleyh biz kendi şahsımız için müzakere açıp ona karar veremeyiz. Fakat fimabad gelecek olan meclisler için yapabiliriz. Binaenaleyh bizim meclis bizden evvel gelen meclislerin vermiş olduğu karar mucibince tahsisat ve harcırahlarını alır. Biz ancak bizden sonra gelecek meclisler için kanun yapabiliriz. (Gürültüler)

حسب للزوم جلب ویا برمحله اعزام قیلنه‌جق اعمالات حربیه سیویل وسته‌لریله لوازمات عمومیه‌فابریقه و مؤسساتی صنعتکارلرینه خرجراه اعطاسنه دائر قانون

نومرو
۲۷۳

ماده ۱ ــ اسلحه ومهمات وتجهیزات حربیه وبونلره عائد فابریقه‌لر تعمیرات ویا تأسیساتی ایچون جلب ویا برمحله اعزام قیلنه‌جق اعمالات حربیه منحصصی سیویل اوسته‌لرینه ولوازم عمومیه فابریقه‌لر ومؤسسه‌لرنده ماکنه تعمیر و تأسیسی ایچون کوندریله‌جك لوازم عمومیه‌یه منسوب سیویل اوسته‌لره اصناف عسکریه مثللو خرجراه ویریلور .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه و مدافعهٔ ملیه وکیللری مأموردر .

۱۸ تشرین اول ۱۳۴۸ و ۲۶ صفر ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك‌ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی:	۱۹ تشرین‌اول۱۳۴۸	۱۸۲۳	اجرا وکیلری هیئتی ریاسته
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی‌مذاکرات فهرستی :	۲۳	٤۰٤ : ٤۰۲	

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر:

HASBE'L-LÜZUM CELP VEYA BİR MAHALLE İZAM KILINACAK İMALÂT-I HARBİYE SİVİL USTALARIYLA LEVAZIMAT-I UMUMİYE FABRİKA VE MÜESSESATI SANATKÂRLARINA HARCIRAH İTASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
273	18/10/1338 (1922)	Tarih: 19/10/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; savunma sanayiinde istihdam edilenlerin Harcırah Kanunu kapsamında harcırah alabilmeleri amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Esliha ve mühimmat ve teçhizat-ı harbiye ve bunlara ait fabrikalar tamirat veya tesisatı için celp veya bir mahalle izam kılınacak imalât-ı harbiye mütehassısı sivil ustalarına ve levazım-ı umumiye fabrikalar ve müesseselerinde makine tamir ve tesisi için gönderilecek levazım-ı umumiyeye mensup sivil ustalara esnaf-ı askeriye misillü harcırah verilir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve Müdafaa-i Milliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

İcra Vekilleri Heyeti Riyaset-i Celilesine

Dersaadet'teki imalât-ı harbiye fabrikalarının ve kısm-ı âzamı Almanya'da ikmal-i tahsil etmiş sivil veya mütekait iken sivil olarak yevmiye ile müstahdem ustaları Anadolu'da derdest-i tesis ve kısmen tesis olunmuş imalât fabrikalarında çalışmak üzere ikna ve irza edilerek İnebolu'ya kadar celp olundukları halde yevmiye ile müstahdem sivil işçilere harcırah verilmesi münafi-i kanun olduğundan İnebolu'dan Ankara'ya kadar harcırahları verilememekte ve enva-i müşkülât ve sefalete

mâruz kalmaktadırlar. Merkez ordusunda mevcut olup cephanesi kalmayan cebel obüsü toplarında tadilât-ı lâzıme yaparak cephanesi bol sahra obüsü topları cephanesini endaht edebilecek bir hale ifrağ için merkez ordusunun talebi üzerine Sivas'a izamı icap eden bir hazine ustası dahi aynı sebepten dolayı yirmi günü mütecaviz bir zamandan beri sevk edilememektedir. Binaenaleyh Dersaadet'ten celp edilen ve hasbe'l-icap mevaki-i saireye izam edilecek olan sivil imalât-ı harbiye ustalarına esnaf-ı askeriye misillû harcırah itası hakkında tanzim ve leffen savb-ı devletlerine takdim kılınan iki maddelik kanun lâyihasının sürat-i tasdik ve icra-yı meriyetine müteallik muamelelerin icrasına müsaade-i devletleri arz ve istirham olunur efendim.

مصطفی اوغلی عثمانك عفوینه دائر قانون

نومرو
۲۷٤

ماده ۱ — قطعهٔ عسکریه‌سندن فرار جرمندن دولایی قونیه استقلال محکمه‌سی طرفندن اعدام جزاسنه محکوم ایدلمش اولان اسپارطه‌لك حاجی الی محله‌سی اهالیسندن دلی یوسف اوغلارندن مصطفی اوغلی ۳۱٦ تولدلی عثمانك تحقق ایدن مجنونیتی حسبیله جزاسی عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۱۸ تشرین اول ۱۳۳۸ و ۲٦ صفر ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۹ تشرین اول ۱۳۲۸	۱۸۲٤	اجرا وکیلاری ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی:	۲٤	۳۰٤	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :			

MUSTAFA OĞLU OSMAN'IN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
274	18/10/1338 (1922)	Tarih: 19/10/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; savaştan kaçması sebebiyle idama mahkûm edilmiş olan Mustafa oğlu Osman'ın idam cezasının affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Kıta-i askeriyesinden firar cürmünden dolayı Konya İstiklâl Mahkemesi tarafından idam cezasına mahkûm edilmiş olan Isparta'nın Hacı Elfi Mahallesi ahalisinden Deliyusufoğullarından Mustafa oğlu 1316 tevellütlü Osman'ın tahakkuk eden mecnuniyeti hasebiyle cezası affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Mazbata

Kıta-i askeriyesinden firar cürmünden dolayı maznununaleyh olup da Konya İstiklâl Mahkemesinin 27 Şubat 1338 tarihli ilâmı ile idam cezasına mahkûm olup elyevm Isparta Hapishanesinde mahpus bulunan liva-yı mezkûrun Hacı Elfi Mahallesi ahalisinden Deli Yusufoğullarından Mustafa oğlu 1316 tevellütlü Osman'ın müteaddit muayene raporlarıyla tahakkuk eden cinnetine binaen idam cezasının affına dair Isparta Mebusu Hacı Hüsnü ve Hafız İbrahim Efendiler ile Biga Mebusu Hamid Bey tarafından verilen lâyiha-i kanuniye ve merbutu Heyet-i Umumiye kararıyla Adliye Encümenine havale kılınmış olduğundan mütalaa ve tetkik olundu. Merkum Mustafa'nın cinnet-i daimeye müptelâ olduğu Hilâl-i Ahmer Sertabibi Kemal ve Hükûmet Tabibi Ali Haydar ve Belediye Tabibi Osman Nuri Efendilerin musaddak raporları münderecatından ve hapishanedeki ahvalinin dahi bu merkezde olduğu Hapishane Muayene Heyeti raporundan anlaşılmış ve binaenaleyh affı hakkındaki lâyiha-i kanuniye musip ve muvafık bulunmuş olduğundan li-ecli't-tasvip Heyet-i Umumiyeye arz ve takdimi müttefikan karargir oldu.

بحري قپودانك عائله‌سنه خدمات وطنيه ترتيبندن بيك غروش معاش تخصيص ايدلديكنه دائر قانون

نومرو
۲۷۵

ماده ۱ — كلكوزه وحوالسي قواي مايه قوماندانی ايكن شهيداً وفات ايدن بحري قپودانك زوجه‌سي شوكت وفيزاوی فكريه خاتونه خدمات وطنيه ترتيبندن بيك غروش معاش تخصيص ايدلمشدر .

ماده ۲ — تاريخ نشرندن معتبر اولان اشبو قانونك اجراسنه مالیه وكيلی مأموردر .

۱۹ تشرين اول ۱۳۳۸ و ۲۷ صفر ۱۳۴۱

	تاريخ	نومرو	مقام
بوجوك ملت مجلسي رياسته‌دن تبليغي :	۱۹ تشرين اول ۱۳۳۸	۱۸۴۵	اجرا وكيلري هيئتي رياسته
	جلد	صحيفه	
مجلس ضبط جريده‌لرنده‌كي مذاكرات فهرستي :	۲۴	۱۲۰۱۴۰۲۱۶۲۹۰۳	

اشبو قانونك علاقه‌دار اولديغي ديگر قانونلر :

YAHYA KAPTAN'IN AİLESİNE HİDEMAT-I VATANİYE TERTİBİNDEN BİN KURUŞ MAAŞ TAHSİSİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
275	19/10/1338 (1922)	Tarih: 19/10/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; şehit olan Kuva-yı Milliye Kumandanı Yahya Kaptan'ın ailesine maaş bağlanması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Gebze ve havalisi Kuva-yı Milliye kumandanı iken şehiden vefat eden Yahya Kaptan'ın zevcesi Şevket ve kızları Fikriye Hanımlara Hidemat-ı Vataniye tertibinden bin kuruş maaş tahsis edilmiştir.

Madde 2- Tarih-i neşrinden muteber olan işbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Gebze ve havalisi Kuva-yı Milliye kumandanı iken şehit olan Yahya Kaptan'ın zevcesinin bir hal-i perişanide kaldığı ve bu gibi hizmet-i vataniye uğrunda ifna-yı hayat eden bir şehidin ailesinin ikdar ve iaşesi ise lâzımeden bulunduğundan aile-i mumaileyhaya hidemat-ı vataniye tertibinden bin kuruş maaş tahsisi zımnında mazbata tanzim kılındı.

2 Teşrinisani 1337

Müfid Efendi (Kırşehir) — Efendim! Aile tâbiri müphem olduğu münasebetiyle, her halde kaç kişiye tahsis ediliyor. Burası tasrih edilmelidir. Ailesi kaç kişi olduğu isimleriyle beraber tasrih edilmeli ve bu anlaşılmalıdır ve illâ böyle efrad-ı ailesi tâbirinin içerisine amcası da girer, teyzesi de girer. Birçok esami girer.

قونیه بدایت محکمه‌سی رئیسی احسان واعضادن ثابت ورأفت افندیلر حقنده‌کی حکمك رفعنه دائر قانون

نومرو
۲۷۶

ماده ۱ — قونیه بدایت محکمه‌سی رئیسی احسان واعضادن ثابت ورأفت افندیلر حقلرنده قونیه استقلال محکمه‌سندن صادر اولان حکم رفع ایدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکالتی مأموردر .

۲۸ تشرین‌اول ۱۳۳۸ و ۷ ربیع‌الاول ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۹ تشرین‌اول ۱۳۳۸	۱۸۸۳	اجرا وکیلری هیئتی ریاستیه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط حریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۲٤	۲٤٤:۲٤۷	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

KONYA BİDAYET MAHKEMESİ REİSİ İHSAN VE AZADAN SABİT VE REFET EFENDİLER HAKKINDAKİ HÜKMÜN REF'İNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
276	28/10/1338 (1922)	Tarih: 29/10/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Konya İstiklâl Mahkemesi tarafından kürek cezasına mahkûm edilmiş olan Konya Bidayet Mahkemesi Eski Reisi İhsan ve mahkeme üyelerinden Sabit ve Refet Efendiler hakkındaki hükmün kaldırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Konya Bidayet Mahkemesi Reisi İhsan ve azadan Sabit ve Refet Efendiler haklarında Konya İstiklâl Mahkemesinden sadır olan hüküm ref'edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekâleti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Adliye Encümeni Mazbatası

Konya İstiklâl Mahkemesi ilâmıyla üç sene kürek cezasına mahkûm edilmiş olan Konya Bidayet Mahkemesi Reis-i sabıkı İhsan ve mahkeme âzasından Sabit ve Refet Efendilerin mahkûm bulundukları cezanın affına dair Kengırı Mebusu Behçet Bey ile rüfekası tarafından verilip Heyet-i Umumiyeden Adliye Encümenine muhavvel üç maddelik teklif-i kanuni encümenimizce mütalaa ve icab-ı müzakere olundu. Mahkumin-i mumaileyhimin Konya hâdise-i isyaniyesinde methaldar oldukları iddia edilen eşhasın muhakemelerinde irtikâpta bulunduklarından naşi İstiklâl Mahkemesince taht-ı muhakemeye alınarak üç sene kürek cezası ve üçer ay hapis ve müebbeden rütbe ve memuriyetten mahrumiyet gibi mücazat-ı muhtelife ile mahkûmiyetlerine karar verildiği ve hâlbuki tetkik edilen evrak-ı hükmiyede

sebeb-i hüküm olarak irae ve beyan edilen delâil-i sübutiyenin tevehhüm ifade edecek mertebede zaaf-ı teyidi haiz ve hükmedilen eczanın şiddeti derecesinde tâyin-i ifade edecek vecihle esbab-ı sübutiye gayr-i mevcut ve kanaat-i tevatüre de bunların masumiyeti dairesinde olup diğer taraftan dahi şerik-i cürümlerinden Başarılı Mustafa Efendi'nin nail-i aff olduğuna binaen lâyihanın esbab-ı mucibesinde beyan edilen mütalaat ve kendilerinin zat ve şahsı hakkında encümence ita edilen malûmat ile mumaileyhimin affa mazhariyetleri muvafık görülerek lâyiha-i mezkûrenin beray-ı tasvip ve aynen Heyet-i Umumiyeye arz ve takdimine müttefikan karar verildi.

Mehmed Şükrü Bey (Karahisar-ı Sahib) — Efendim! Affı talep ve teklif edilen bu zevat hakkındaki evrak encümende daha evvelce tetkik edilmişti. Bu evrakı bendeniz de mütalaa ettim. Zaten encümen namına da bendeniz ve Kırşehir Mebusu Sadık Bey, ariz ve amik tetkik ve mütalâa etmişizdir. Daha Başarılı Mustafa Efendi'nin affı mevzubahis olduğu zaman, biz bu evrakı tetkik ederken gördük ki; esasen mahkemenin hüküm ve kararında aynen şöyle muharrerdi. Şimdi afları mevzubahis olan Sabit ve Refet Efendiler hakkında diyordu ki : "Her ne kadar bu zatın irtikâp ve irtişalarına dair bir gûna delâil ve emarat yoksa da ancak bâzı irtişa meselesi şayi olduğundan dolayı; bunların müddeiumumiliğe müracaatla tahkikat talep etmelerinden dolayı üçer ay hapislerine ve bir daha hidemat-ı devlette istihdam edilmemek üzere tardlarına..." diyordu.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) — Hükm-i karakuşi.

Mehmed Şükrü Bey — Efendiler! Kavanin-i mevzuamızda bir cürmü; herhangi bir kimse istihbar ettiği veya vâkıf olduğu zaman, derhal daire-i aidesine ihbar ile mükelleftir. Fakat bu ihbar vazifesini kanun emrederken; bu hususta tehdid-i cezayı da âmir değildir. Yani bu emr-i mecburide tehdid-i ceza yoktur. Yalnız emrediyor: Yaparsan yap; yapmazsan bir cezası yok, bir cürüm teşkil etmez.

Emin Bey (Canik) — Bir emr-i vicdani.

Mehmed Şükrü Bey — Hâlbuki İstiklâl Mahkemesi; bu adem-i ihbar keyfiyetini bir cürüm telâkki etmiş ve bu zevat hakkında, hakikaten telâfisi gayrikabil hidemat-ı devlette bir daha istihdam edilmemeleri gibi bir karar vermiştir. Encümen bu defa, dâvaları mevzubahis olan zevatın; yalnız af suretiyle mağduriyetlerinin telâfi edilemeyeceğini de düşünmüştür. Yalnız af yapılacak olursa zaten bu iki zat Âza Sabit ve Refet Efendiler cezalarını çekmişler ve çıkmışlar. Fakat bir daha hidemat-ı devlette istihdam edilmemek üzere mahkûmdurlar. Bunların tekrar hizmet-i devlette istihdamlarını temin etmek; İstiklâl Mahkemesinden verilen hükmün refi suretiyle mümkündür ve encümen mazbatasını da o yolda tertip etmiştir.

العزیزك هلهزور قریه‌سندن حسن اوغلی یوسف آغانك حقوق مدنیه‌سنك اعاده‌سنه دائر قانون

نومرو
۲۷۷

ماده ۱ ــ قیز قاچیرمقه معاونت وغصب ماده‌لرندن دولایی العزیز استیناف جزا محکمه‌سنك ۸ آغستوس ۱۸ تاریخلی اعلامیله اوچ سنه برماه کورمك جزاسنه محکوم اولوب محکومیت جزائیه‌سنی اکمال وحسن حالی تحقق ایدن العزیزك هلهزور قریه‌سندن حسن اوغلی یوسف آغانك محروم اولدیغی حقوق مدنیه‌سی اعاده اولنمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۲۸ تشرین‌اول ۱۳۳۸ و ۷ ربیع‌الاول ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
یوزنك ملت مجلسی ریاستندن صادر :	۲۹ تشرین‌اول ۱۳۳۸	۱۸۸٤	اجرا وکیلری هیئتی ریاستندن
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندن مذاکرات فهرستی :	۲٤	۲٤۸ : ۲٤۹	

اشبو قانونله علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

ELÂZİZ'İN HELEZOR KARYESİNDEN HASAN OĞLU YUSUF AĞA'NIN HUKUK-I MEDENİYESİNİN İADESİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
277	28/10/1338 (1922)	Tarih: 29/10/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; kız kaçırmaya yardım ve gasp suçundan 3 sene 1 ay kürek cezasına mahkûm edilmiş olan Hasan oğlu Yusuf Ağa'nın medeni haklarının iade edilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Kız kaçırmaya muavenet ve gasp maddelerinden dolayı Elâziz İstinaf Ceza Mahkemesinin 28 Ağustos 1318 tarihli ilâmıyla 3 sene bir mah kürek cezasına mahkûm olup mahkûmiyet-i cezaiyesini ikmâl ve hüsn-i hali tahakkuk eden Elâziz'in Helezor karyesinden Hasan oğlu Yusuf Ağa'nın mahrum olduğu hukuk-ı medeniyesi iade olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Adliye Encümeni Mazbatası

Kız kaçırmaya muavenet ve gasp maddelerinden Elâziz İstinaf Mahkemesinin 28 Ağustos 1318 tarihli ilâmı mucibince suret-i katiyede üç sene bir mah kürek cezasına mahkûm olan Elâziz'in Helezor karyesinden Hasanoğlu Yusuf Ağanın iade-i hukuk-ı memnuasına dair vâki olan istidası üzerine Heyet-i Umumiye kararıyla Adliye Encümenine muhavvel evrak-ı mütaallikası mütalaa ve tetkik olundu.

Cereyan-ı muameleye nazaran müstedi-i merkumun mahkûmiyet-i cezaiyesini tamamen ifa ile tahliye olunduğu ve müddet-i mahpusiyetinde salâh-ı hal gösterdiği hapishane kaydından ve bade't-tahliye evkat-ı şahsiyesini hüsnühal dairesinde karyesinde geçirdiği istidaya merbut tasdiknameler delâletinden ve iade-i hukuk-ı memnuası lâzım geleceği de Elâziz Heyet-i İttihamiyesinden mûta karar mazbatasından anlaşılmış ve şu suretle iade-i hukuk-ı memnuaya muktezi olan merasim-i kanuniye tekemmül etmiş olmakla merkûmun mahrum kaldığı hukuk-ı medeniyesinin iadesine dair encümence tanzim olunan üç maddelik lâyiha-i kanuniyenin beray-ı tasvip Heyet-i Umumiyeye arz ve takdimine müttefikan karar verildi.

دوائر بلديه رؤساسنك صورت انتخابنه دائر قانون

نومرو
٢٧٨

ماده ١ ــ بلديه هيئتلرى رئيسلرينى كندى آرهلرندن رأى خفى ايله واكثريتله انتخاب ايلروبوصورتله منتخب رئيسلرك خدمت عسكريهلرى تأجيل اولنور . قانونك تاريخ نشرنده رئيس بولنان ذوات مستعفى عد ايديلهرك هيئتجه يكيدن انتخاب ايديلير .

ماده ٢ ــ بلديه رئيسلرى انتخابى هرايكى سنهده بر تجديد اولنور . اولكى رئيسك تكرار انتخابى جائزدر .

ماده ٣ ــ اشبو قانون تاريخ نشرندن اعتباراً مرعى الاجرادر .

ماده ٤ ــ اشبو قانونك اجراى احكامنه داخليه ومدافعة مليه وكيللرى مأموردر .

٣٠ تشرين اول ١٣٣٨ و ٩ ربيع الاول ١٣٤١

	تاريخ	نومرو	مقام
يوك ملت مجلسى رياستندن تبليغى :	٣١ تشرين اول ١٣٣٨	١٩٢٥	اجراوكيللرى هيئتى رياستنه
	جلد	صحيفه	
مجلس ضبط جريدهلرندهكى مذاكرات ق رستى :	٢٤	٢٦٧،٢٠٧:٢٤٩	
اشبو قانونك علاقهدار اولديغى ديكر قانونلر : ٢٤			

DEVAİR-İ BELEDİYE RÜESASININ SURET-İ İNTİHABINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
278	30/10/1338 (1922)	Tarih: 31/10/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; 1294 tarihli Belediye Kanununda yer alan belediye reislerinin devletçe atanması hükmü değiştirilerek heyetler tarafından seçilebilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Belediye heyetleri reislerini kendi aralarından rey-i hafi ile ve ekseriyetle intihap eyler ve bu suretle müntehap reislerin hizmet-i askeriyeleri tecil olunur. Kanunun tarih-i neşrinde reis bulunan zevat müstafi addedilerek heyetçe yeniden intihap edilir.

Madde 2- Belediye reisleri intihabı her iki senede bir tecdit olunur. Evvelki reisin tekrar intihabı caizdir.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye ve Müdafaa-i Milliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

1294 tarihli Belediye Kanununun dördüncü maddesi devair-i belediye rüesasının azâ-yı müntahabe meyanından devletçe gasp ve tâyin kılınacağını âmir ise de Teşkilât-ı Esasiye Kanunu mucibince halka doğru giden ve belediye intihabatında mükellefiyet-i maliye kaydını ilga etmekle hukuk-ı medeniyesine sahip âmme-i halkın intihabat-ı belediyeye iştirakini temin eden ve Hükûmet-i Milliye halka menafi ve ihtiyacat-ı mahalliyesini düşünmek ve memleketin ümran ve terakkisine mûsıl yolları arayıp

bulmakla mükellef olan devair belediyesine kendi reislerini de kendi intihap etmek hakkını vermekle teşkilât-ı hazırasının ruh ve mânasına mutabık bir hatve-i terakki daha göstermiş olacağı kanaatinde bulunulmuş olduğundan merbut madde-i kanuniye mucibince hemen yarım asır evvel tanzim edilmiş olan madde-i mezkûrenin tadiliyle aynı zamanda esasen bu bapta hükûmeti tarafgirlikle itham eden birçok şikâyata da hatime verilmesi iktiza eder. Gerçi derdest-i müzakere olan Nevahi Kanununun Dâhiliye Encümenince tanzim kılınmış olan esbab-ı mucibe lâyihasında zikr ve beyan olunduğu üzere Nevahi Kanunu şehir ve kasabalarda devair-i belediyeye mevzu vezaif ve salâhiyeti devair-i belediyeden nevahiye devretmekle elyevm mevcut olan belediyelerin hikmet-i vücudu kalmayacağı ve binaberin riyaset meselesinde bu kanunla hal ve fasledileceği bedihi ise de kanun-ı mezkûrun itmam-ı müzakeratıyla saha-i tatbika vazı için muktezi nizamat ve talimatın tanzimi daha epeyce bir zaman imtidad edebileceğinden hem Teşkilât-ı Esasiye Kanununun ruhuna muvafık olan bu keyfiyet bir an evvel saha-i tatbika getirilmiş olmak ve hem de şikâyat-ı mâruzaya nihayet verilmek üzere madde-i mezkûrenin müstacelen tadili zaruri bulunmuştur.

Dâhiliye Encümeni Mazbata Muharriri Ahmed Hilmi Bey (Kayseri) — Efendim! Malûm-ı âlileri olduğu üzere belediye intihabatı ikmal edildikten sonra, âzadan birini en büyük mülkiye memuru riyasete tâyin ediyordu. Fakat bu tâyin keyfiyeti belediyenin teşekkülü ve hukuk-ı esasiye itibarıyla muvafık görülmediği cihetle bunun doğrudan doğruya belediye heyetine verilmesi ve belediye heyetinin kendi aralarından birisini reis intihap etmesi daha ziyade hâkimiyet-i milliye esasına tevafuk etmesine binaen encümen bu şekli tasviben arz ediyor. (Muvafık sadaları)

Mehmed Şükrü Bey (Karahisar-ı Sahib) — Efendim! Kanun hiç şüphesiz gayet doğrudur ve Meclis-i Âlinin takip ettiği prensibe muvafıktır ve esasen bu kanunun çıkması da taht-ı elzemiyettedir. Hepiniz pekâlâ bilirsiniz ki, belediye reisleri bir memleketi temsil etmek itibarıyla bir mevkileri olmak icap ederken rüesa-yı hükûmetin vekil harcı menzilesine tenzil edilmişlerdir. Yani belediye reisi demek, bugün bizim gördüğümüz bir hakikat varsa mutasarrıfın odununu, kömürünü alıp göndermesi demektir. (Çok doğru sadaları) Hâlbuki bunu kurtarmak bu Meclis-i Âlinin tarihinde en büyük bir şey olacaktır. Hakk-ı tâyin rüesa-yı memurine ait olduğu gibi hakk-ı azil de ona ait oluyor. İstediği zaman elinde bir kırbaç belediye reisi sen bunu yapmıyorsun, şimdi seni azlederim diyor. (Hayır sadaları) Hakikat budur. Hükûmetin, mutasarrıfının arzusu dâhilinde çalışmayan belediye reisleri bir an yerinde durmuyor. Binaenaleyh kanunun bu suretle tadîlen kabulünü, yani hakk-ı azillerinin dahi kalmamasını teklif ediyorum; kanunda bu cihet mevzubahis edilmemiştir. Belediye reisi şayet memleketin menafiini, o şehrin menafi-i hakikiyesini müdrik olarak çalışamayacak olursa hakk-ı azil yine meclise verilmelidir. Yani belediye meclisi onu tebdil salâhiyetini haiz olmalıdır. Bu ciheti de kanuna ilâve etmelidir.

Emin Bey (Erzincan) — Efendim! Belediye reislerinin hükûmetin şu suretle teklif ettiği vechiyle intihap zarureti birçok rüfeka tarafından dermeyan edildi. Fakat en mühim bir mesele daha vardır ki: Belediye reislerinin yine kendileri tarafından intihap edilmesi lâzımdır. Malûm-ı âliniz İntihab-ı Mebusan Nizamnamesinde belediye reisi heyet-i teftişiyeye riyaset eder. Binaenaleyh intihap edilen heyetin içinden hükûmet reisi, hükûmet-i mülkiyenin en büyük memuru istediğini reis yaptığı takdirde,

bi't-tabi heyet-i teftişiyede de birtakım mahcurlar vârit oluyor. Fakat böyle bir teklif vecihle intihap edilecek heyetin içinden intihap yapılacak olursa bu, elbette halk için şümullü olur. Binaenaleyh heyet-i teftişiye reisi de vazifesini kemal-i bî-tarafiyle idare edebilir. Yalnız azil meselesini Karahisar Mebusu Şükrü Bey bunu da meclis yapsın dedi, zannedersem bu da tezebzübü mucip olabilir. Belediye reisini ne hükûmet ne belediye heyeti azledememelidir. Hiç olmazsa müddet-i intihâbiyesi zamanında azledilmemiş olmalıdır. Yahut bunu bir seneye tenzil etmiş olursa bu da kifayet etmiş olur. Binaenaleyh hükûmetin bu teklifi, halka doğru atılmış en büyük bir adımdır. Bunun kabulünü bendeniz de rica ederim.

Ahmed Hilmi Bey (Kayseri) — Her ne kadar bu hususa rüesa-yı mülkiye karışmayacak ise de elbette intizamı temin ve intihapları icra etmek, mahallâta haber vermek dolayısıyla doğrudan doğruya memurin-i mülkiyenin alâkadar mucip bir meseledir. Şu halde doğrudan doğruya bu meselede alâkadar olan Dâhiliye Vekâletidir. Ancak evvelce tâyin ile olan belediye reisleri bundan sonra doğrudan doğruya intihapla oluyor. Yalnız rüesa-yı mülkiye ve memurinin malûmatı oluyor. Bu itibarla Dâhiliye Vekâletine merbut olması icap eder. Çünkü meclis intihapları da bu şekildedir. Meclis intihaplarında da biliyorsunuz ki dâhiliye memurlarının bir tesiri yoktur fakat intihabın bilûmum nahiye ve kurâya ve müntehiplere ilân edilmesi dâhiliye memurları vasıtasıyla olacağı için bu hususa Dâhiliye Vekâletinin memur olması lâzımdır.

Hüseyin Avni Bey (Erzurum) — Efendim! Bir şey hatırıma geldi. Belediyelerin istiklâli temin edildikten sonra onların bütçesi müstakildir. Binaenaleyh onların bütçesinin artık meclis-i idareye gitmesi doğru değildir. Bilmem bunu encümen kabul ediyor mu? Bunu lûtfen izhar buyursunlar. Sonra Dâhiliye Vekâletine gelince efendiler; Dâhiliye Vekâleti, bu kanunun ahkâmını icra ile memurdur. Büyük Millet Meclisinin bu kararının yegâne mercii o olacaktır. Fakat en ehemmiyetli mesele, belediyenin istiklâlidir. Meclis-i idarenin reisi de malûm-ı âlileri gerek aza-yı tabiiyeleri ve gerek memur ve reisleri yine hükûmet reisidir. Bunlar bi't-tabi belediyenin bütçe ve sairesini tetkik hakkını haizdir. Bu hakkın dahi refi lâzım gelir. Bu olmazsa noksan bir istiklâl vermiş olursunuz. Bu ciheti de encümen kabul ediyor mu, etmiyor mu? Lütfen izhar buyursun. İcra-yı ahkâmı tabii dâhiliyeye aittir.

صلح هیئت مرخصه‌سی مصارفنه دائر قانون

نومرو
۲۷۹

ماده ۱ ــ خارجیه وکالتی بنهٔ حالیه بودجه‌سنك (آ) ۲۱۰ نجی « صلح مذاکره‌سنه مأمور هیات مصارف عمومیه‌سی » فصلنه ۱۵۰۰۰۰ لیرا تخصیصات وضع ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو تخصیصاتك سنهٔ حالیه ظرفنده استعمال اولونمیان مقداری ۱۳۲۹ سنه‌سنده دخی استعمال اولنه‌بیله‌جکدر . بوبابده‌نك صورت صرفی اجرا وکیلری هیئتجه یاپیله‌جق بر ملهاتنامه ایله تعیین اولنور .

ماده ۳ ــ هیئت مرخصه رئیسنه اون ، دیگر مرخصلره یکرمیشر ، مترجم وکتبه‌یه اوچ وفرانه ایکیشر انکلیز لیراسی یومیه اعطا اولنور .

ماده ٤ ــ هیئت مرخصه‌رئیسنه اللی ، دیگر مرخص ومشاور ومترجم وکتبه وافراده یکرمیشر انکلیزلیراسی البسه بدلی ویریلیر . آنجق اوراده مأموریتله اوروپا وروسیه‌یه گیتمش اولانلره البسه بدلی ویرلمز .

ماده ٥ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجراجرادر .

ماده ٦ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه خارجیه ومالیه وکیلری مأموردر .

۳ تشرین‌ثانی ۱۳۳۸ و ۱۳ ربیع‌الاول ۱۴۳۱

	تاریخ	نومرو	مقام
یوزك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۳ تشرین‌ثانی ۱۳۳۷	۱۹۴۱	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲٤	۳۲۸:۳۲۹	
اشبو قانونله علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :		۳۳۱:۲۹٤	

SULH HEYET-İ MURAHHASASI MASARİFİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
279	3/11/1338 (1922)	Tarih: 3/11/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; İsviçre'de düzenlenecek Barış Konferansı'na gönderilecek heyetin masraf ve harcırahlarını karşılamak amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Hariciye Vekâleti sene-i haliye bütçesinin (A) 210'uncu "Sulh Müzakeresine Memur Heyet Masarif-i Umumiyesi" faslına 150,000 lira tahsisat vaz' edilmiştir.

Madde 2- İşbu tahsisatın sene-i haliye zarfında istimal olunmayan miktarı 1339 senesinde dahi istimal olunabilecektir. Bu paranın suret-i sarfı İcra Vekilleri Heyetince yapılacak bir talimatname ile tayin olunur.

Madde 3- Heyet-i murahhasa reisine on, diğer murahhaslara sekiz, müşavirlere beş, mütercim ve ketebeye üç ve neferata ikişer İngiliz lirası yevmiye ita olunur.

Madde 4- Heyet-i murahhasa reisine elli, diğer murahhas ve müşavir ve mütercim ve ketebe ve efrada yirmişer İngiliz lirası elbise bedeli verilir. Ancak evvelce memuriyetle Avrupa ve Rusya'ya gitmiş olanlara elbise bedeli verilmez.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Hariciye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Sulh konferansının İzmir'de veya Avrupa memalikinden birinde küşad olunacağı henüz tâyin ve heyeti teşkil edecek zevata verilecek yevmiye ile masarif-i saire takarrür etmediği cihetle bu hususta sarfı icap eden mebaliğ miktarı suret-i katiyede tespit edilmiş değilse de konferansın herhalde karîben inikadı mukarrer olmasına ve işbu konferansa tâyin ve izam kılınacak zevattan bazılarının elyevm bulundukları mahallerden celplerine lüzumu âcil görülmekte olmasına binaen Heyet-i Vekilece tensip edilecek talimat dairesinde sarf edilmek ve ilerde ihtiyaç tahakkuk ettiği takdirde tekrar tahsisat istenilmek üzere esbab-ı mâruza ve müstaceliyet-i maslahata binaen Hariciye Vekâlet-i Celilesinin sene-i haliye bütçesinde "Sulh konferansı masarifi" namıyla açılacak fasl-ı mahsus için şimdilik üç yüz bin lira tahsisat istihsali zaruri ve konferansın müddet-i devamı kestirilemeyeceği cihetle bilâhare tekrar merasim-i kanuniye ifasına mahal kalmamak üzere ihtiyaten işbu tahsisatın sene-i haliyede istimal olunmayan miktarının gelecek sene zarfında cevaz-ı istimali hususunun dahi teklifi muvafık görülmüş ve ona göre tanzim olunan kanun lâyihası rapten takdim kılınmıştır.

Yasin Bey (Gaziantep) — Efendim! Ben söz istiyorum. Arkadaşlar görülüyor ki; mecliste bir galeyan var, bir heyecan var. Müzakereye imkân yoktur. Bu para meselesidir, hepimiz kıskanıyoruz. Cihan sulhuna gidiyoruz. Filvaki biz burada peynir ekmek yiyebiliriz. Fakat cihan sulhunda Türkler, İngilizlerin en centilmeninden daha medeni bir surette isbat-ı vücud edebilmek için, murahhaslarımıza kâfi miktarda para verelim. (Para ile olmaz, fakir olduğumuzu biliyorlar sesleri) Fazla veriniz demiyorum. (Gürültüler) Muvazene-i Maliye Encümeni yüz elli bin lira diyor. Hükûmet üç yüz bin lira diyor. Elbette birisi az, diğeri çoktur. Bunun bir şekl-i mâkulünü bulmanızı çok rica ederim. Esasen bunu celse aleni olmadığı için soracaktım. (Celse alenidir sesleri) Celse aleni değil, hafidir. (Alenidir sesleri) Bu sulh murahhasları meselesini celse-i aleniyede bihakkın mevzubahis edebilmek için. (Celse alenidir sadaları)

Yahya Galib Bey (Kırşehir) — Bendeniz Muvazene-i Mâliyenin bu kararında bir düşüklük görüyorum. Avrupa'ya gidecek heyet-i murahhasa için hükûmet tam tahsisat istiyor. Bunu ya kabul edersiniz ya tenkis edersiniz. Fakat gidecek efrada, şuna şu kadar, buna bu kadar kuruş vereceksiniz demek pek ayıptır. Bu katiyen şimdiye kadar görülmüş bir hal değildir.

Ali Cenani Bey (Gaziantep) —Yakın zamanda o tarafı görmüş olanlardan haber alıyoruz ki, İsviçre'de tabii -maiyet memurları- meselâ otelin ikinci katında oturabilirler. Bir İngiliz lirası ile pansiyon da dâhil olarak yiyecek ve içecek de dâhil olmak üzere, idare etmek mümkündür. Biz üçer lira verdik, ikişer lira da diğer masariflerine karşılıktır. Memurinin bir kısmı, hattâ kısm-ı küllisi maaş ile muvazzaftır. Maaşları da işlemekte ve bütün tahsisatlarını almaktadırlar; burada takdir edilecek masarif-i zaruriyedir.

Necati Efendi (Lâzistan) — Efendiler! Heyet-i kiramınıza Heyet-i Vekile, para hususunda, masraf hususunda her ne vakit gelmişlerse bir emrivaki ihdas ederek meclisi emrivakilere boğmuşlardır. Bu emrivakilerden dolayı meclis de pek ziyade mutazarrır olmuştur; halk da mutazarrır olmuştur. Artık emrivakiler de tarihe intikal etmiş olmalıdır. (Doğru sesleri) Herkes burada milletin hukukunu muhafaza etmelidir. Zarardan, israftan, tebzirden tevakki etmelidir, içtinap etmelidir. Mevzubahis olan Avrupa'ya gidecek olan heyetin tahsisatıdır. Buna esbab-ı mucibe olarak "İşte bilmem Avrupa murahhasları arasında bulunacaklardır; bunlar zengindir, servetlidir, Türkler de centilmenliğini muhafaza edeceklerdir, elbise bedeli alacaklardır, yevmiye alacaklardır. Konferans vereceklerdir. Masraf edeceklerdir. Şunu yapıp bunu edeceklerdir." deniyor. Millet, hiçbir şey esirgemez. Bütün halkın en dûn, en fakir tabakasına sorarsanız onlar da derler ki: Avrupa'ya gidecek olan heyete verilecek tahsisat elzemdir. Tahsisat verilecektir. Fakat ibzar; israf hiç caiz değildir. Bunu katiyen kabul edemeyiz. Millete lâzım olan, yani milletin esirgemediği şey israf olunmayan şeylerdir. Her nerede ki israf vardır, onu biz de kabul etmeyeceğiz ve hiç kimse de kabul etmeyecektir. Efendiler! Sekiz kat elbise, dokuz kat bilmem ne, tahsisatı filânı fişmanı hesap edilirse oraya gidenler mutlaka kendilerini centilmenvari göstermekle konferansta bir tesir mi yapacaklardır? Türk murahhasları süslü gitmişler, iyi giyinmişler, centilmendirler diye bunlara bir hak mı vereceklerdir! Bu yoktur. Artık bundan sonra dimağ vardır; dimağ hareket edecektir. Başka bir şey değildir. (Bravo sadaları ve alkışlar) İyi dimağla iş göreceklerdir ve her halde iyi bir surette avdet edeceklerdir. Yoksa kuklavari iyi giyindirir, oraya gönderirsek o kuklaların sulhundan bir faide bekleyemeyiz. Herkes yeni Türkiye kıyafetini taşıyarak oraya gider ve içeriye girer. Konferansta dimağı ile zekâsıyla harekette bulunur. Ondan sonra alacağı faydayı, istihsal edeceği mevaddı alır, karşımıza gelir, karşımıza iyi çıkar. Ne vakit karşımıza bir faydalı iş görerek gelirse, biz onu mükâfatlandırmayı biliriz. (Kürkler giydiririz sesleri) Biz onu gümüşlere, altınlara gark etmeyi biliriz. Şimdi meçhul üzerine, daha ortada bir şey yokken bilmem şu verilecek, bu verilecek deniliyor. Bir daha Heyet-i Vekilenin böyle esbab-ı mucibelerle bilmem nelerle karşımıza çıkmasını katiyen istemiyoruz ve bir daha böyle gelmesinler. Daha ortada fol yok, yumurta yok.

Evet; bugünkü bu muazzam muzafferiyetin semere-i hasenesini iktitaf etmek için heyet-i murahhasamız oraya gidiyor. Muvaffakiyet temenni ederiz. Bütün âmâl-i mukaddesemiz oraya mâtuftur, oradan alacağımız cevaplara mâtuftur. Bunu gayet sabır ve metanetle, teenni ile beklemekteyiz. Fakat bugünden itibaren o fakir bütçemiz üzerinde gerek Heyet-i Vekile ve gerek Muvazene-i Maliye Encümeni semahat icra ediyorlar onu israftan sıyanet edeceğiz. Onlar, boş keseden semahat yapıyorlar. Bilmiyorlar ki taşrada halkın hali ne derecelerdedir. Halk açtır. Efendiler! Halk, her şeyini o büyük muvaffakiyet için, zafer için vermiştir. Bu, hepimizin taht-ı tasdikindedir. Bugünkü günde külli masraflara boğulmak, bilmem neler etmek reva-yı hak değil, ihanettir. Bunlar, milletin fakirliği ile kâbil-i telif değildir. Binaenaleyh bunun tadilini, hadd-i âzami derecede kısılmasını bendeniz Heyet-i Celilenizden temenni eder ve sözüme nihayet veririm. Arkadaşlar, israftan, tebzirden katiyen tevakki etmemiz lâzım gelir. (Çok doğru sesleri, alkışlar)

آناطولی وبغداد وعشاق ـ آفیون قره‌حصار تیمور یولاری تعرفه‌لری حقنده قانون

نومرو
۲۸۰

ماده ۱ ـــ آناطولی وبغداد وعشاق ـ آفیون قره‌حصار تیمور یولاری حکومتجه اداره اولندیغی مدتجه نقلیات تعرفه‌سی اوزرندن درت مثلی حرب قارشولی ویرگوسی استیفا اولنور .

ماده ۲ ـــ اشبو حرب‌قارشولی خزینه‌ده یولنان مطلوباتنه مقابل‌شمندوفر اداره‌سی طرفندن جبایت وصرف وسنه نهایتنده معامله‌ٔ محسوبیه‌سی اجرا ایدیلور .

ماده ۳ ـــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٤ ـــ اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه ونافعه وکیللری مأموردر .

۸ تشرین ثانی ۱۳۳۸ و ۱۸ ربیع‌الاول ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
رییسك ملت مجلسی ریاستدن تبلیغی :	۸ تشرین‌ثانی ۱۳۳۸	۱۹۸۷	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندمکی مذاکرات فهرستی:	۲٤	٤٤٥٧٤٥٠ : ٤٤٥٧٤٢٩	۲۳۸
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :			

ANADOLU VE BAĞDAT VE UŞAK - AFYONKARAHİSAR DEMİRYOLLARI TARİFELERİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
280	8/11/1338 (1922)	Tarih: 8/11/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; demiryolu nakliyatından alınan verginin 4 kat artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Anadolu ve Bağdat ve Uşak – Afyonkarahisar demiryolları Hükûmetçe idare olunduğu müddetçe nakliyat tarifesi üzerinden dört misli harp karşılığı vergisi istîfa olunur.

Madde 2- İşbu harp karşılığı Hazinede bulunan matlubatına mukabil Şimendifer İdaresi tarafından cibayet ve sarf ve sene nihayetinde muamele-i mahsubiyesi icra edilir.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Kavanin-i Maliye Encümeni Mazbatası

Nakliyat-ı askeriyenin icap ettirdiği masarif-i fevkalâdenin temini için Heyet-i Celilece mükellefiyet-i nakliye-i askeriye namıyla ve 18 Nisan 1338 tarihli kanunla tesis edilen vergiden senevi 800000 lira varidat husulü tahmin edilmiş ise de nakliyat-ı askeriye için bütçeye mevdu bir milyon sekiz yüz bin lira masarif eylül gayesine kadar kâmilen sarf edilmesine mebni Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekâletlerinin gösterdiği lüzum üzerine 20 Eylül 1338 tarihli Beşinci Avans Kanununun üçüncü maddesiyle Müdafaa-i Milliye bütçesinin nakliyat-ı umumiye maddesine iki milyon lira tahsisat daha ilâve edilmiş olduğundan ve işbu tahsisatın temin ve tediyesi için doğrudan doğruya cibayet olunan

bir vergi ihdası müşkülâtı müeddi olacağından ve esasen nakliyat bedelâtında Müdafaa-i Milliye Vekâletinin Şimendifer İdaresine 1800000 lira raddesinde borcu olduğu anlaşıldığından münhasıran nakliyat-ı askeriye karşılığı olmak üzere şimendifer tarifesi üzerinden dört misli Harp Karşılığı Vergisi cibayeti Nafia Vekâlet-i Celilesinin işarı ve Nafia Vekili Bey'in encümence istima edilen mütalâası üzerine encümenimizce muvafık görülmekle ol bapta tanzim edilen lâyiha-i kanuniye merbuten takdim kılınmıştır. Kabulünü Heyet-i Celileye arz edebiliriz.

Salâhaddin Bey (Mersin) —Efendim! Bendenizin öğrenmek istediğim mesele şudur. Hükûmet bir gün gelir altı misil zam lâzım, der. Bir gün geçer hiçbir şey lâzım değil, aynen eski bedeli almak lâzımdır, der. İki gün geçer arkasından dört misli vermek lâzımdır, der. Bu nasıl bir siyaset-i maliye ve nasıl bir muvazenedir ve bunun memleketin iktisadiyatı üzerinde ne kadar tesirleri azimdir? Binaenaleyh soruyorum Hükûmetten; birinci ikinciyi müteakiben, üçüncüyü icap eden esbab nedir? Ve bu muvazenesizlik meclisten nasıl geçiyor? Ve bizim Heyet-i Vekilemiz böyle ihtisasi aletlerimiz, ihtisasi yerlerimiz olduğuna nazaran devair-i aidesi yani müteaddit devair nasıl böyle yekdiğerini nakız ve iptal eden teşebbüsat karşısındadır, her ne kadar mekadirin tenzili Maliye Vekâleti tarafından beyan ve ityan olunmuş ise de zannediyorum ki Maliye Vekâleti doğrudan doğruya sırf bir mesail-i maliye olduğuna dair beyanatta bulunamayacaktı ve bu meselenin alâkadar olduğu Nafia Vekâletiyle mutabık kalmadıkça Heyet-i Âliyenize beyanatta bulunamayacaktı. Binaenaleyh hükûmetin mütesanit ve az çok yekdiğeriyle biraz olsun anlaşmadan buraya geldiklerini zannediyorum. Binaenaleyh bu gibi şeylerin memleketi tekrar yanlış bir siyaset-i maliyeye götürüp götürmeyeceğini anlamadığımdan heyet-i umumiyesini dinlemek isterim. Evvelâ Hükûmet müspet bir tarz bulmalıdır.

Nafia Vekili Feyzi Bey (Diyarbekir) — Efendim! Avans Kanunu mucibince tarifenin zammiyatı ilga edilirken çağırıp Nafia Vekâletinin nokta-i nazarı alınmadı. Yalnız Muvazene-i Maliye Encümeni ile Maliye Vekili arasında takarrür eden esas üzerine yapılmış. O zaman denildi ki şirketin hazineden alacağı vardır. Bu tabii verilemediğinden zammiyat ile şirketin alacağı tezayüt edecektir. Bunu indirelim. Hâlbuki hattın bu suretle yani tarife-i asliye üzerine işlememesi katiyen kâbil değildir. Eğer tarife-i asliye üzerinden işlerse on beş günden fazla işlenemez. Sonra Muvazene-i Maliye Encümeniyle görüştük, bu suretle şirketlere olacak menfaat harp vergisi namıyla olursa, tabii askerî nakliyatı dolayısıyla devletin borcunu bu varidatla, doğrudan doğruya telâfi ederiz. Bu suretle yeniden olan itilâf üzerine bu kanunda ittifak hâsıl oldu. Salâhaddin Beyefendi'nin soracağı başka bir şey varsa cevap vereyim.

استیلازده‌لره تعویضاً ویریله‌جك تخملق بدلی حقنده قانون

نومرو
۲۸۱

ماده ۱ — استخلاص ایدیلن محللرده‌کی محتاج معاونت ارباب زراعته اوچ سنه مدتله واوچ مساوی تقسیطده تحصیل ایدلمك اوزره تخملق ، جفت حیواناتی وآلات زراعیه اعطاسی ایچون ۱۳۳۸ سنه‌سی اقتصاد بودجه‌سنده (استیلا زده‌لره تعویضاً ویریله‌جك تخملق ، حیوانات وآلات زراعیه بدلی) نامیله آچیلان فصل مخصوصه بش یوز بیك لیرا تخصیصات وضع اولنمشدر .

ماده ۲ — اشبو تخصیصاتك ۱۳۳۸ سنه‌سی ظرفنده صرف ایدیله‌مین مقداری ۱۳۳۹ سنه‌سی ظرفنده دخی استعمال ایدیله‌بیلیر .

ماده ۳ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٤ — اشبو قانونك اجرای احکامنه اقتصاد ومالیه وکیللری مأموردر .

۱۳ تشرین‌ثانی ۱۳۳۸ و۲۳ ربیع‌الاول ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بیوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱٤ تشرین‌ثانی ۱۳۳۸	۲۰۷۰	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط حریده‌لرندن مذاکرات فهرستی :	۲٤	٤۹٤:۰۱۳،۰۱٦:۰۱۷	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :	۱٦٦		

İSTİLÂZEDELERE TAVİZEN VERİLECEK TOHUMLUK BEDELİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
281	13/11/1338 (1922)	Tarih: 14/11/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun, düşman işgalinden kurtarılan bölgelerdeki çiftçilere; tarım alanı, çiftlik hayvanı ve tohumluk ihtiyaçlarını karşılamak üzere uygun kredi verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- İstihlâs edilen mahallerdeki muhtac-ı muavenet erbab-ı ziraate üç sene müddetle ve üç müsavi taksitte tahsil edilmek üzere tohumluk, çift hayvanatı ve alât-ı ziraiye itası için 1338 senesi İktisat bütçesinde (istilâzedelere tavizen verilecek tohumluk, hayvanat ve alât-ı ziraiye bedeli) namıyla açılan fasl-ı mahsusa beş yüz bin lira tahsisat vaz' olunmuştur.

Madde 2- İşbu tahsisatın 1338 senesi zarfında sarf edilemeyen miktarı 1339 senesi zarfında dahi istimal edilebilir.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İktisat ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

T. B. M. Meclisi Riyaset-i Celilesine

25.X.1338 tarih ve 6/1805 numaralı tezkereye rapten takdim edilen istilâzedelere tavizan verilecek tohumluk bedeli faslına beş yüz bin lira daha vazı hakkındaki kanunun çiftçilerin hayvanat ve tohumluk ihtiyacına medar olmak üzere bir an evvel Meclis-i Âlinin tasdikine iktiranı lüzumu İktisat Vekili Mehmud Esad Beyefendi'den mevrut telgrafnamede rica edilmektedir, ifa-yı muktezasını rica eylerim efendim.

Mustafa Kemal Bey (Ertuğrul) — Erbab-ı ziraat ellerini göğüslerine koymuşlar, bu tohumların verilmesine intizar ediyorlar. Bendeniz de daire-i intihabiyemden yeni geldim. Tohum da yok verecek de yok. Lütfen bunu müstacelen kabul edelim de bir an evvel tevziatı yapılsın. (Zamanı geçiyor sesleri) Zaten Meclis-i Âliniz kabul etmiştir.

یونانلیلردن تخلیص اولنان محللرده منهوبات قومیسیونلرینك صورت تشکیلیله وظائفنه دائر قانون

نومرو
۲۸۲

ماده ۱ — دشمندن تخلیص اولنان اجزای وطنده اشغال دوام ابتدائیسی مدتجه و بالآخره اشبو قومیسیونلرك تشکلی تاریخنه قدر برجرمدن متولد اولمقسزین عادیاً غصب ایدلش اولان اموال منقوله‌دن بیك لیرایه قدر قیمتی حائز هرنوع عین و بدل مثل‌دعوالریله غیر منقولاته عائد اولوب مقدار مذکوری تجاوز ایتمین اجر مثل وتخلیه ورفع یدعوالرینی (واثنای استخلاصده استرداد ایدیلوبده اصحابی مجهول قالمش اولان وبیك لیرادن دون وافزون اموال منقوله‌یه معطوف بولنان استحقاق دعوالرینی) رؤیت ایتمك اوزره هرولایت ولوا وقضا مرکزلرنده الك بویوك ملکیه مأمورینك ویا تنسیب ایده‌جکی بر ذاتك تحت ریاستنده بر منهوبات قومیسیونی تشکیل اولنور . بویوك شهر وقصبه‌لرده قومیسیونلرك تعددی جائزدر .

ماده ۲ — منهوبات قومیسیونلری رئیسندن ماعدا آلتیشر اعضادن ترکب ایدر وایشه مباشرتلری تاریخندن اعتباراً اعظمی درت آی مدتله اجرای وظیفه ایدرلر.

ماده ۳ — اشبو قومیسیونلر هرمحلك اداره وبلدیه مجلسلری اعضاسی طرفندن ارباب وقوف میانندن انتخاب اولنور. اداره وبلدیه مجلسلری اعضاسی اشبوقومیسیونلره اعضا اولهماز .

ماده ٤ — قومیسیونلرك مقرراتی بش کون ظرفنده طرفندن برینك ویا شخص ثالثك اعتراضی اوزرینه قومیسیونك بولندیغی محل مجلس اداره‌سنده تکرار تدقیق اولنور. اشبوتدقیق اولنان‌قرارلر قطعیدر. هرقومیسیونك بولندیغی محل مدعی‌عمومیسی حقوق عمومیه‌یی محافظةً مدت مذکوره ظرفنده مجلس اداره‌یه اعتراضاً قیق‌طلبی درمیان ایتمکه صلاحیتداردر !

ماده ٥ — اکتساب قطعیت ایدن قومیسیون مقرراتی ضابطه‌جه اجرا اولنور .

ماده ٦ — اعضانك کیفیت انتخابی وقومیسیونلرك صورت تشکیلی ووظیفه‌لرینك‌صورت ایفاسی‌عدلیه وداخلیه وکالتجه قلمه آلنه‌جق برتعلیماتنامه ایله تعیین اولنور .

ماده ۷ — اشبو قومیسیونلری ترکیب ایدن ذواته وریله‌جك اجرت حضور مقداری تعلیمات مخصوصه‌سنده تعیین اولنور .

ماده ۸ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر.

ماده ۹ — اشبو قانونك اجرای احکامنه عدلیه وداخلیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۲۰ تشرین‌ثانی ۱۳۳۸ و ۳۰ ربیع‌الاول ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك‌ملت‌مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۰ تشرین‌ثانی ۱۳۳۸	۲۱۱٤	اجراوکیلری هیئتی ریاستنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندن مذاکرات فهرستی :	۲٤	٥٠٤٥٨٠ ،٥٣١ ،٥٧٦ ،١٢٣ ،١١٣ ،٦٩

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

YUNANLILARDAN TAHLİS OLUNAN MAHALLERDE MENHUBAT KOMİSYONLARININ SURET-İ TEŞKİLİ İLE VEZAİFİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
282	20/11/1338 (1922)	Tarih: 20/11/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Yunan işgalinden kurtarılan bölgelerde geçici hukuki uyuşmazlıklara bakmak üzere Menhubat Komisyonları kurulması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Düşmandan tahlis olunan ecza-yı vatanda işgal devam ettiği müddetçe ve bilâhare işbu komisyonların teşekkülü tarihine kadar bir cürümden mütevellit olmaksızın adiyen gaspedilmiş olan emval-i menkuleden bin liraya kadar kıymeti haiz her nev' ayın ve bedel-i misil davalarıyla gayrimenkulata ait olup miktar-ı mezkûru tecavüz etmeyen ecr-i misil ve tahliye ve ref'-i yed davalarını (ve esna-yı istihlâsta istirdat edilip de ashabı meçhul kalmış olan ve bin liradan dûn ve efzun emval-i menkuleye matuf bulunan istihkak davalarını) rüyet etmek üzere her vilâyet ve liva ve kaza merkezlerinde en büyük mülkiye memurunu veya tensip edeceği bir zatın taht-ı riyasetinde bir menhubat komisyonu teşkil olunur. Büyükşehir ve kasabalarda komisyonların taaddüdü caizdir.

Madde 2- Menhubat komisyonları reisinden maada altışar azadan terekküp eder ve işe mübaşeretleri tarihinden itibaren azami dört ay müddetle icra-yı vazife ederler.

Madde 3- İşbu komisyonlar her mahallin idare ve belediye meclisleri azası tarafından erbab-ı vukuf meyanından intihap olunur. İdare ve belediye meclisleri azası işbu komisyonlara aza olamaz.

Madde 4- Komisyonların mukarreratı beş gün zarfında tarafeynden birinin veya şahs-ı salisin itirazı üzerine komisyonun bulunduğu mahal meclis-i idaresinde tekrar tetkik olunur, işbu tetkik olunan kararlar kat'idir. Her komisyonun bulunduğu mahal müddeiumumisi hukuk-ı umumiyeyi muhafazaten müddet-i mezkûre zarfında meclis-i idareye itirazen tetkik talebini dermeyan etmeye salâhiyettardır.

Madde 5- İktisab-ı kat'iyet eden komisyon mukarreratı zabıtaca icra olunur.

Madde 6- Azanın keyfiyet-i intihabı ve komisyonların suret-i teşkili ve vazifelerinin suret-i ifası Adliye ve Dâhiliye Vekâletince kaleme alınacak bir talimatname ile tayin olunur.

Madde 7- İşbu komisyonları terkip eden zevata verilecek ücret-i huzur miktarı talimat-ı mahsusasında tayin olunur.

Madde 8- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 9- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Adliye ve Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Encümen-i Mahsus Mazbatası

Heyet-i Umumiyede bi'l-kırae kabul edilen Kütahya Mebusu Bagılı Bey'in takriri üzerine Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye, Muvazene-i Maliye, Dâhiliye, İktisat ve Nafia Encümenlerinden müntahap üçer âzadan müteşekkil encümenimiz kurtarılan yerlerde işgal ve harpten mütevellit muhtelif mesaili mezkur vekâletlerden birer zatın huzuruyla tetkik ve ariz ve amik müzakere eyledi. Bu mesail hıyanet-i vataniye ve harbiye, emval-i ganaim, emval-i metruke, emval-i meşkûke, iaşe ve ilbas, inşa ve iskân, ziraat ve iktisadiyat, olmak üzere tefrik edilerek evvelâ hıyanet-i vataniye ve harbiye mesaili doğrudan doğruya salâhiyet-i kazaiyeye taallûk eder olduğundan encümenimiz Heyet-i Umumiyede bundan evvelki İstiklâl Mahkemeleri hakkında icra edilen müzakerattan mülhem olarak ayrı bir celseye talikini muvafık görmüş ve bugün halkın tekvin-i ihtiyacı için en lâzım addettiği diğer tedabiri ittihaza karar vermiştir.

Vakıa diğer mesailin kâffesi teşkilât-ı hûkümete tekabül eden vazaif cümlesinden ve binaenaleyh emr-i ifaları vekâletlere mevdu bulunmuş ise de encümenimiz gerek Heyet-i Vekilenin gönderdiği salâhiyettar zevatın ve gerekse memalik-i müstahlasa mebuslarının beyanatından bu işlerin tamamiyle yüzüstü kaldığına kanaat getirerek işi ehemmiyet ve ciddiyetle kavramış ve binaenaleyh mahallerinde kati âcil ve vacibü'l-icra kararlar ittihaz edebilmek üzere Meclis-i Âli âzası meyanından müntahap heyetlerin izamını zaruri görmüştür.

Yeknazarda bu heyetlerin mıntıkaları dâhilinde fevkalâde sahib-i salâhiyet olmaları yüzünden hükûmetin nüfuzunu kesreder mahiyette görülüyorsa da deruhde olunan azîm işin rüyeti için, ancak bu suretle hareket etmekten başka çare olmadığı cüzi teemmülle anlaşılır. Buna müşabih ahval; harpte fevkalâde zararlara duçar olmuş ecnebi memleketlerde de tahaddüs etmiş ve orada da şimdiye kadar tedvir-i umur eden nezaretlerin bu işin uhdesinden gelemeyeceği anlaşıldığından başka teşkilât yapılmış, ezcümle Fransa'da bir Memalik-i Müstahlasa Nezareti teşkil olunmuştur. Meclis-i Âli başka memleketlerin bi'z-zarure müracaat ettikleri bu tedabirden katiyen vâreste kalamaz.

Heyetlerin müstacelen izamıyla yaklaşan kışa karşı halkı iskân etmek ve mevsim-i zeriyatın mürüruyla gelecek sene zuhuru melhuz kaht tehlikesinin önüne geçmek için Meclis-i Âli âzası meyanından müntahap ve bu suretle meclisin inkılâpkâr ve halkçı ruhuyla meşbu zevattan müteşekkil heyetlerin izamı en salim çare görülmüştür. Ancak vezaif-i tabiîyeyi matlup veçhile ifa edemeyen hükûmet makinasının ve bu makinayı tedvir eden memurları çalıştırabilmek için heyetlerin bu memurin üzerinde her suretle murakıp ve âmir olmaları ve icabında onları derhal işten el çektirerek mahkemeye tevdi edebilmeleri salâhiyetini de haiz olmaları lüzumu bedihidir. Aksi takdirde işin istilzam ettiği sürat ve emniyet istihsal edilemez.

Bi'z-zarure kavanin-i mevcude fevkinde teşekkül eden heyetlerin tevkit-i hizmetleri elbette münasip olacağından encümen bu hususu da üç ay takyit etmeyi muvafık bulmuştur. Şu kadar ki, bu müddet zarfında heyetler matlup vezaifi ikmal edemedikleri surette müddet-i mezkure Meclis-i Âlice temdit olunabilir.

Salâhaddin Bey (Mersin) — Esas için söz almıştım. Efendim! Müsaade buyurursanız usul hakkında da fikrimi arz edeyim. Arkadaşlarımın fikrinden benim anladığım şey; Encümen-i Mahsusun memalik-i müstahlasa meselesi için telhisan arz ettikleri şey şu kanun ile elimize verilmiştir. Hükûmet de fırsattan bi'l-istifade, bu mesele için bilûmum tedabiri ihtiva ettiğini bildirdiği ve evvelce Heyet-i Aliyyelerine mütekaddim olan teklifini tekrar ediyor. Bu, ister nazar-ı dikkate alınır, ister alınmaz. Burada iradı mütalâa edecek zevat ya bunun yani Encümen-i Mahsusun teklifinin halli maksada kâfi olduğunu veyahut hükûmetin teklifinin halli maksada kâfi olup olmadığını bi'l-müzakere tâyin eder. Şu hale nazaran eğer bu mesele bugün burada müzakere olunacaksa birinin müzakere olunup da diğerinin müzakere olunmaması doğru olamaz ve yalnız birisi hakkında beyan-ı mütalâa olunsun demek de efkârı takyit etmek demektir. Binaenleyh bu katiyen doğru değildir. (Doğru sesleri) Çünkü efkâr gerek ona ve gerek buna taallûk eden mesaile râci olacaktır. Onun için bendenizce şekil itibarıyla meseleyi bir noktaya bağlamak muvafık değildir. Zira zemin-i mütalâa memalik-i müstahlasaya dairdir. Bu zemin hakkında ne söylenirse doğrudur. Onun için hükûmetin teklifi hakkında da söz söylemek lâzımdır. Onun için burada iradı mütalâa edecek arkadaşlarımız arzu ettikleri zaman hükûmetin teklifi hakkında da söz söyleyebilirler. Bendeniz, bu şekil dairesinde meselenin hallolunduğunu zannediyorum ve sözüme başlıyorum.

Efendim! Memalik-i müstahlasada hükûmet vezaifinin hüsn-i ifası Heyet-i Celilenin nuhbe-i âmâlidir. Gerek bu mesele hakkında burada ifadede bulunan arkadaşlarınız gerek encümeniniz ve gerek hükûmet ve gerekse heyet-i umumiye-i millet bizden ancak bunu istiyor. Yani maksat oralarda hükûmet makinasının ve vazifesinin hüsn-i ifasıdır. Bu, olduğu takdirde medar-ı şikâyet olan şeyler ortadan kalkar. Bi't-tabi istihdas olunan memleketlerimiz gayet cesîm bir kıtadır. Orada yapılacak çok işler vardır. Oraya tâyin edilen memurların bir kısmı henüz yerlerine vâsıl olmamışlardır. Sonra, âcilen halli lâzım gelen mesail vardır ki bunlardan dolayı gerek hükûmet makinasının güzelce kurulmamış olması gerekse serian ifa-yı vazife etmemesi medar-ı şikâyet oluyor. O halde meselenin esasına fenni bir suretle bakılırsa ve bu suretle makina teşkil edilirse mucib-i şikâyet olan şeyler ortadan kalkmış olur. Memlekette kanun ve idare teessüs etmiştir. Zannediyorum ki tekmil meseleyi bununla telhis edebilirim.

حمیداوغلی یوسفك بقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفوینه دائر قانون

نومرو
۲۸۳

ماده ۱ — قتل ماده‌سندن دولایی صورت قطعیه‌ده یدی بچق‌سنه کورکه محکوم والیوم آماسیه حبسخانه‌سنده محبوس بولنان کوپرینك غلام قریه‌سندن امام اوغللرندن حمید اوغلی یوسفك معلولیت دائمه‌سنه بناءً بقیهٔ مدت جزائیه‌سی عفو ایدلمشدر.

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۲۲ تشرین‌ثانی ۱۳۳۸ و ۳ ربیع‌الآخر ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
یوروك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۲ تشرین‌ثانی ۱۳۳۸	۲۱۴۷	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۵	۳۵:۳۷	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

HAMİD OĞLU YUSUF'UN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
283	22/11/1338 (1922)	Tarih: 22/11/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; adam öldürme suçundan 7,5 sene kürek cezasına mahkûm edilen Hamid oğlu Yusuf'un kalan hapis cezasının affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Katl maddesinden dolayı suret-i kat'iyede yedi buçuk sene küreğe mahkûm ve elyevm Amasya Hapishanesinde mahpus bulunan Köprü'nün Gulam karyesinden İmamoğullarından Hamid oğlu Yusuf'un malûliyet-i daimesine binaen bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Katl maddesinden dolayı suret-i katiyede yedi buçuk sene küreğe mahkûm olup elyevm Amasya Hapishanesinde mahpus bulunan İmamoğullarından Hamid oğlu Yusuf'un müptelâ olduğu ilel ve emrazdan dolayı muayenesinin ifa ve hakkında muamele-i mukteziye-i kanuniyenin icrasıyla mazhar-ı atıfet olması istirhamını hâvi Amasya İstinaf Müddeiumumiliğine ita eylediği istidaname üzerine mahallî etibbası tarafından bade'l-muayene tanzim kılınan raporda merkum Yusuf'un müptelâ olduğu hastalık dolayısıyla hayatının son demlerini yaşamakta olduğunu ifade ve lede'l-havale merkumun hastalığı vahimü'l-âkibe ve sâri olup hapishane için de zararlı olacağı cihetle tahliyesinin muvafık olacağı Tıbb-i Adlî Müessesesi Müdüriyetinden izbar kılınmış ve meclisi idare-i livaca tanzim kılınan mazbata dahi bu zeminde bulunmuş olmakla merkumun malûliyet-i daimesinden naşi bakiyye-i müddet-i cezaiyesinin affı hakkında iki maddelik lâyiha-i kanuniye kaleme alınmıştır.

شورای اوقاف حقنده مادهٔ منفرده

نومرو
۲۸٤

ماده ۱ ــ شورای اوقاف برریٔس ایله ایکی اعضادن تشکل ایدر . رئیسك غیوبتنده اعضادن قدملیسی رئیسه وکالت ایدرك کرك بو تقدیرده وکرکسه اعضادن برینك غیوبتنده شرعیه واوقاف وکیلنك تنسیب ایدهجکی دوائر مدیرلکندن برذات عدد اعضایی اکمال ایدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه شرعیه واوقاف وکیلی مأموردر .

۷ کانون اول ۱۳۳۸ و ۱۷ ربیع الآخر ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
یوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۷ کانون اول ۱۳۳۸	۲۲۵۵	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۲۵	۲۵۲ : ۲۵۰	
اشبو قانونك علاقه دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

ŞÛRA-YI EVKAF HAKKINDA MADDE-İ MÜNFERİDE

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
284	7/12/1338 (1922)	Tarih: 7/12/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Vakıflar Şûrasının oluşumunu yeniden düzenlemek amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Şura-yı Evkaf bir Reis ile iki azadan teşekkül eder. Reisin gaybubetinde azadan kıdemlisi vekâlet ederek gerek bu takdirde ve gerekse azadan birinin gaybubetinde Şer'iye ve Evkaf Vekilinin tensip edeceği devair müdiranından bir zat aded-i azayı ikmal eder.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Şeriye ve Evkaf Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

İdare-i Merkeziye-i Evkaf teşkilât ve vazaifi hakkındaki nizamnamenin dördüncü maddesinde Şûra-yı Evkaf bir reis ile iki azadan teşekkül eder. Reisin gaybubetinde azadan kıdemlisi reise vekâlet ederek gerek bu takdirde ve gerek âzadan birinin gaybubetinde nazırın rey ve tensibiyle hukuk müşaviri veya muavini aded-i azayı ikmal eder diye muharrer olup hâlbuki teşkilât-ı hazırada Evkaf Vekâletinden hukuk müşaviri ve muavini bulunmadığı cihetle reis veya azadan birinin bu suretle gaybubetinde heyet teşekkülü gayrikabil olup bu suretle muamelât-ı nâsın tûl müddet sürüncemede kalması icap etmekle bu ise muvafık-ı mâdelet ve maslâhat olamayacağından madde-i mezkûrenin ber-vech-i bâlâ tadili münasip görülmüştür.

Refik Şevket Bey (Saruhan) — Şeriyye Vekili tarafından münasip görülecek bir zat tâbiri vardır. Bendenizce böyle bir zat tâbiri mutlak olursa doğru olmaz. Mutlaka fıkhın hiç olmazsa evkaf kısmında mütehassıs olan bir zatın intihap edilmesini temin için bunun kaldırılması ve bu husus nazar-ı dikkate alınarak tespit edilmesi taraftarıyım. Lâalettâyin bir kâtip efendinin de tâyini, vakıf hakkında ısdar olunacak kararın sıhhatini ihlâl eder. Bendeniz: "Bir zat" tâbirinin "Evsaf-ı lâzimeyi haiz" tâbiri suretinde tadil edilmesini teklif ediyorum. Meselâ: "Devair müdiranından ve evkaf müdürü tarafından ikmal edilir." denilsin.

اوچ میلیون لیرا آوانس اعطاسنه دائر قانون

نومرو
۲۸۰

ماده ۱ — استانبول ولایتیله مؤسسات ودوائر سائرهنك تورکیه بویوك ملت مجلسی ادارهسنه انتقال ایلدیکی تاریخدن صوکره تحقق ایدن معاش ومصرفی قارشولغی اولهرق اوچ میلیون لیرانك مواد آتیه دائرهسنده آوانس اولهرق صرفنه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ — استانبول ولایتی ملکی وعسکری دوائریله مؤسساتندهاستخدام ایدیلهجك مأمورین ومستخدمینك معاش وتخصیصاتی ایله مصارف دائمهسی صرفیاتی موازنهٔ مالیه انجمنتك تثبیت ایدهجکی فصول ومواده تطبیق اولهجقدر .

ماده ۳ — ایکنجی مادهموجبنجه اجراقیلنهجق تدقیقاتك ختامنه قدر بردفعهیه مخصوص اولمق اوزره تشرین ثانی یه محسوباً آوانس اولهرق الیوم ولایت ومؤسساتده بالفعل مستخدم بولنان مأمورین ایله متقاعدین ، معزولین وایتام وارامله نام وآچیقده قالان مأمورین ومستخدمینه نصف معاش وتخصیصات ویریلیر .

ماده ٤ — ٤ تشرین ثانی ۱۳۳۸ دن اعتباراً قادرولرك تثبیتنه قدر مؤسسات مصارف مبرمهسنك تسویهسنه دوام اولنهجقدر .

ماده ٥ — حکومت زائدهجه تخصیص ایدیلوب استانبول مخصصات ذاتیه ادارهسنجه تأدیه ایدلمکده اولان معزولیت معاشلری ۱٦ مارت ۱۳۳٦ تاریخندهکی مأموریتلریله مقدار معاشلرینی مبین جدوللر جلب وتدقیق اولندقدن صوکره عائد اولدقلری دائرهلری بودجهلرینه وضع ایدیلهجك تخصیصاتدن تسویه ایدیلور .

ماده ٦ — ۱٦ مارت ۱۳۳٦ تاریخندن صوکره استانبول ادارهٔ زائدهسنجه مأمورین معاشاتنه واقع اولان ضمائم وتحولات کرك معزولیت وتقاعد وکرك مأذونیت معاشلرینك حساب وتخصیصنده جائز تأثیر اولهماز .

ماده ۷ — بویوك ملت مجلسنجه واردات حقنده نشر ایدلمش اولان قوانین ۱ مارت ۱۳۳۹ تاریخندن اعتبارا تطبیق ایدیلهجکدر. استانبولجه شمدیه قدرتحقق ایتدیرلمش اولان بالعموم ویرکو وتکالیف ایله رسوم وخرجلر ۱۳۳۸ سنهٔ مالیهسی شباطی غایهسنه قدر تحقق ونسبتاری داخلنده کماکان تحصیل وجبایتنه دوام اولنهجقدر . آنجق کمرکلرده شمدیلك ۲۸ تموز ۱۳۳٦ تاریخلی قانون موجبنجه رسم اخذ ومعامله ایفا وفقط یالکز اوتلردن تعرفهٔ اصلیه اوزرندن رسم استیفا ایدیلیر .

ماده ۸ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی الاجرادر .

ماده ۹ — اشبو قانونك اجرای احکامنه اجرا وکیللری هیئتی مأموردر .

۹ کانون اول ۱۳۳۸ و ۱۹ ربیع الآخر ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستدن تبلیغی :	۹ کانون اول ۱۳۳۸	۲۲۷۰	اجراوکیللری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط محریرهلرندهکی مذاکرات فهرستی :	۲۵	۲۸۱،۲۹٦:۳۰۷	۲۵۲
اشبو قانونك علاقهدار اولدیغی دیکر قانونلر :		۲۹۵،۲۹٦،۳۰۷	

ÜÇ MİLYON LİRA AVANS İTASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
285	9/12/1338 (1922)	Tarih: 9/12/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; İstanbul'da bulunan bakanlıkların ve memurların masraf ve maaşlarının karşılanması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- İstanbul vilâyetiyle müessesat ve devair-i sairenin Türkiye Büyük Millet Meclisi idaresine intikal eylediği tarihten sonra tahakkuk eden maaş ve masrafı karşılığı olarak üç milyon liranın mevadd-ı âtiye dairesinde avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İstanbul vilâyeti mülkî ve askerî devairiyle müessesatında istihdam edilecek memurin ve müstahtemînin maaş ve tahsisatı ile masarif-i daimesi sarfiyatı Muvazene-i Maliye Encümeninin tespit edeceği fusul ve mevada tatbik olunacaktır.

Madde 3- İkinci madde mucibince icra kılınacak tetkikatın hitamına kadar bir defaya mahsus olmak üzere teşrinisaniye mahsuben avans olarak elyevm vilâyet ve müessesatta bilfiil müstahdem bulunan memurin ile mütekaidîn, mazulîn ve eytam ve eramile tam ve açıkta kalan memurin ve müstahdemîne nısıf maaş ve tahsisat verilir.

Madde 4- 4 Teşrinisani 1338'den itibaren kadroların tespitine kadar müessesat masarif-i mübremesinin tesviyesine devam olunacaktır.

Madde 5- Hükûmet-i zailece tahsis edilip İstanbul Muhassasat-ı Zatiye İdaresince tediye edilmekte olan mazuliyet maaşları 16 Mart 1336 tarihindeki memuriyetleriyle miktar-ı maaşlarını mübeyyin cetveller celp ve tetkik olunduktan sonra ait oldukları daireleri bütçelerine vaz' edilecek tahsisattan tesviye edilir.

Madde 6- 16 Mart 1336 tarihinden sonra İstanbul idare-i zailesince memurin maaşatına vaki olan zamaim ve tahavvülât gerek mazuliyet ve tekaüt ve gerek mezuniyet maaşlarının hesap ve tahsisinde haiz-i tesir olamaz.

Madde 7- Büyük Millet Meclisince varidat hakkında neşredilmiş olan kavanin 1 Mart 1339 tarihinden itibaren tatbik edilecektir. İstanbul'ca şimdiye kadar tahakkuk ettirilmiş

olan bilûmum vergi ve tekâlif ile rüsum ve harçların 1338 sene-i maliyesi Şubatı gayesine kadar tahakkuk ve nispetleri dahilinde kemakân tahsil ve cibayetine yine devam olunacaktır. Ancak gümrüklerde şimdilik 28 Temmuz 1336 tarihli kanun mucibince resim ahz ve muamele ifa ve fakat yalnız onlardan tarife-i asliye üzerinden resim istîfa edilir.

Madde 8- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 9- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Maliye Vekili Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmet idaresine intikal ettiğini müteakip; Meclis-i Âlinin kararına müsteniden bir beyanname neşredildi. Malûm-ı âlileri bu beyannamede denildi ki, İstanbul Hükûmeti memurin-i merkeziyesi mezun addiyle kendilerine nısf maaş verilecektir, yolunda bir ifadede bulunuldu.

Diğer taraftan İstanbul vilâyetine ait fakat Ankara, Kastamonu, Konya ve İzmir gibi vilâyetlerle kabil-i kıyas olmayacak derecede bâzı teşkilâtın devamı icap ediyor ve faaliyeti icap eyleyen müessesat-ı ilmiye, mektepler, hastaneler, hapishane-i umumi ve saire bulunuyordu. Demek ki, İstanbul'da iki kısım memurin vardır: Birisi mülga idare-i merkeziye memurudur ki, bugün açıktadırlar. İkincisi: İstanbul vilâyeti ve mülhakatı ile evvelce İstanbul idare-i merkeziyesi tarafından idare olunduğu halde bugün İstanbul vilâyeti tarafından idare ve muamelâtına nezaret edilen müessesat-ı âliye memurin ve müstahdemîni ki, bunlar da vazife başındadırlar. Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbata Muharriri Beyefendi'nin izah buyurdukları gibi; bunların kadrolarını buraya celp edip tetkik eyleyerek maaşlarının miktarını tespit etmek ve mevcut müessasatın tevsii veya tenkisi hakkında kati kararlar ittihaz eyleyebilmek tabii bir zamana mütevakkıftır. Kadrolar celp edilmektedir. Ve bir kısm-ı mühimmi Ankara'ya vürud etmiştir, diğer bir kısmı da henüz gelmemiştir. Hepsi geldiğinde her vekâlet kendisine ait olan kadroları tetkik ve Meclis-i Âlinize sevk edecektir. Meclis-i Âli bu kadroları bi't-tabi Muvazene-i Maliye Encümeninde tetkik ettirecek, kadroların Muvazene-i Maliye Encümeninde tetkiki esnasında kadrolar burada mı tetkik edilsin, İstanbul'da mı tetkik olunsun meselesi bendenizce meclisin idare-i dâhiliyesine ait mesaildendir. Meclis Heyet-i Vekileden gelen kadroyu Ankara'da tetkik ettirir, encümenden İstanbul'a bir komisyon göndererek orada tetkik ettirir. Bu Meclis-i Âlinin vereceği karara tâbidir. Çünkü gidecek heyet, doğrudan doğruya teşriî kısmını tahlil edeceğim diyor, maddesinde. Onun için bu husus vekâletleri alâkadar etmez. Meclis-i Âli isterse burada tetkik ettirir, isterse orada tetkik ettirir. Muvazene-i Maliye Encümeniyle aramızda telif edemediğimiz bir noktayı arz edeceğim. Bu da kadrolar tetkik edilinceye kadar İstanbul memurinine bir defaya mahsus olmak üzere verilecek maaşın miktarına aittir. Muvazene-i Maliye Encümeni vilâyet memurininden veyahut mektep muallimininden olsun, yani fiilen vazifede müstahdem olsun veya

mülga devair memurininden bulunsun bunlara bir nısf maaş verilmesi esasını kabul ediyor. Hâlbuki efendiler, bir nısf maaşla bu iş olmaz. Bu iş bir tam maaş verilmekle olur. Zaten mezun memurlara nısf maaş verilmesi tensip edilmiştir. Binaenaleyh mülga idare-i merkeziye memurlarına nısf fakat fiilen vazife ifa edenlere tam maaş vermek lâzımdır ve fiilen vazife ifa eden memurlara, biz kadroyu tetkik edeceğiz, memurların adedi çok mudur, az mıdır? Bunu anlayacağız diye nısf maaş veremeyiz, bunları nısf maaşla çalıştıramayız.

Mazhar Müfid Bey (Hakkâri) — İstanbul maaşat ve masarifatı için Heyet-i Vekilece tanzim edilen iki kanun lâyihası Heyet-i Aliyyeniz tarafından encümene tevdi edilmiştir. Encümen tetkikatını icra ve netice-i tetkikatını bir kanunla Heyet-i Aliyyenizin pişgah-ı tetkikine bugün arz ediyor. Hükûmet bu iki kanunun birincisinde elyevm İstanbul vilâyeti teşkilât-ı hâzırasıyla vekâletlere merbut bulunan bütün devairdeki memurin kadrolarının tespiti zamana muhtaç olduğundan kadroları tespit edilmeden eski maaşları her ne ise onlar için kânunuevvel nihayetine kadar üç milyon avans talep ediyor. Encümenıniz hükûmetin şu madde-i kanuniyesinde şayan-ı tadil olarak şunları görmüştür. Gerçi bir teşkilâtın kadrosu ve maaşatı tespit edilmeden, anlaşılmadan muayyen olmadan para vermek usule mugayir ise de fakat kadrosunun, mekadirin tespiti de zamana muhtaç olacağından ve hâlbuki İstanbul memurlarının maişet nokta-i nazarından büyük bir tazyik altında oldukları cümlece malûm olduğundan bu kadroların tespit ve tetkikine kadar tadilen tanzim edilen lâyiha-i kanuniyemizde gösterilen miktara nazaran encümen avansı kabul etmeye karar vermiştir. Lâyiha-i kanuniyede hükûmet diyor ki, bütçeleri tetkik ve tespit edilinceye kadar maaş ve masarifatı, mevcut bütçeleri mebaliği üzerinden verelim. Bi't-tabi encümen buna taraftar olamıyor. Çünkü malum-ı âlinizdir ki, biz 16 Mart 1336'dan sonra İstanbul'da ne bir hükûmet tanıdık ve ne de muamelesini tanıyoruz. Ne de mukavelâtı ve ne de verdiği imtiyazatı tanırız.

Hacı Şükrü Bey (Diyarbekir) — Beyefendi, iki sual soracağım zatıâlinizden. Şürefa, sâdât maaşatıyla rüesa-yı ruhaniye maaşatı ve sonra hazine-i hassa, bunlara maaş verilecek midir? Ve bunlara maaş verilirse bilâ-hata hilâfet etrafında maskaralıklar olmayacak mıdır? Ferid Hükûmeti esnasında İstanbul kadrosu gayrimüslimlerle dolmuş ve bize devredilmiştir. Hıyanet etmiş memurlara da bu meyanda maaş verilecek midir?

Mazhar Müfid Bey (Hakkâri) —Vermezseniz, üç ay daha maaş alamazlar, biz teklifimizi arz ediyoruz. Biz şimdilik bir defaya mahsus olmak üzere bir nısf maaş vermeyi kabul ediyoruz ve çünkü kadroların tanzimi zamana mütevakkıftır. Burada bir mesele daha var. Heyet-i Aliyyenize arz edeyim, İstanbul idaresinde elyevm buradan tâyin edilmiş memurlar var, onlara da bir maaş mı verelim, nısf maaş mı verelim; ve açıkta kalanlara ne verelim? Bu hususatı Heyet-i Aliyyeniz tâyin edecektir. Demek oluyor ki, biz, nısf maaşı bir defaya mahsus olmak üzere veriyoruz. Filvaki bu memurin içinde fenası da vardır. Evet onu ben de tasdik ediyorum. Lâkin bunların iyisini fenasını bugün veyahut beş on gün içerisinde tefrik etmek imkânı yoktur. Onun içindir ki, ehven-i şerreyn ihtiyar olunur kaidesine tebaan ve fenalar yanında iyilerin de yanmaması için ve bir defaya mahsus olmak üzere bir nısf maaş verilsin dedik. Hacı Şükrü Beyefendi'nin buyurdukları gibi bendeniz de arz ettim ve dedim ki, harem, müvâsât, mağdurin-i siyasiye, çıraklık, rüesa-yı ruhaniye, ecanip, vazife, hidemat-ı vataniye gibi maaşatın şimdiden verilmemesi için Maliye Vekâleti zaten emir vermiştir.

بیکباشی عمر لطفی افندینك جرم وبقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفوینه دائر قانون

نومرو
۲۸٦

ماده ۱ — ازالهٔ بکر ماده‌سندن دولابی اوچ سنه کورمك جزاسنه محکوم البستان اخذ عسکر شعبه رئیسی بیکباشی عمر لطفی افندینك مرعش حرکات ملیه‌سنده خدمتی مسبوق اولماسنه مبنی جرمی وبقیهٔ مدت جزائیه‌سی حقوق شخصیه باقی قالمق اوزره عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ تصدیقندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه عدلیه ومدافعهٔ ملیه وکیللری مأموردر .

۹ کانون اول ۱۳۳۸ و ۱۹ ربیع‌الآخر ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
یوروك ملك مجلس ریاستندن تبلیغی :	۱۰ کانون‌اول ۱۳۳۸	۲۲۹۱	اجرا وکیلری هیئتی ریاسته
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۰	۲۹۳:۲۹۰	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

BİNBAŞI ÖMER LÜTFİ EFENDİ'NİN CÜRÜM VE BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
286	9/12/1338 (1922)	Tarih: 10/12/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; cinsel saldırı suçundan 3 seneye mahkûm edilen Binbaşı Ömer Lütfi Efendi'nin kalan hapis cezasının affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- İzale-i bikr maddesinden dolayı üç sene kürek cezasına mahkûm Elbistan Ahz-ı Asker Şube Reisi Binbaşı Ömer Lütfi Efendi'nin Maraş Harekât-ı Milliyesinde hizmeti mesbuk olmasına mebni cürmü ve bakiyye-i müddet-i cezaiyesi hukuk-ı şahsiye baki kalmak üzere affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i tasdikinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye ve Müdafaa-i Milliye vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Maraş'a tâbi Elbistan kasabası sakinlerinden Gürünlü Hacı Artin kızı Osanna'nın bikrini izale eylediği iddia olunmasından nâşi cinayetle itham olunan ve fakat mezbure ile nikâhı akdedilmesine mebni mürur-ı zaman haddine kadar talâk vukuunda tekrir-i takibat edilmek üzere dâvanın teciline 24 Şubat 1335 tarihinde karar verilmişken ahiren mezbureyi tatlik eylemesi üzerine hakkında tekrir-i takibata ibtidar kılınan Elbistan Ahz-ı Asker Şube Reisi kırk bir yaşında Binbaşı Ömer Lütfi Efendi'nin Maraş Cinayet Mahkemesinde icra kılınan muhakemesi neticesinde müttehem-i mumaileyhin Kanun-ı Cezanın yüz doksan sekizinci maddesine tevfikan üç sene müddetle küreğe konulmasına dair 26 Haziran 1335 tarihinde ittihaz olunan karar Mahkeme-i Temyiz Ceza Dairesinin

8 Zilkade 1337, 6 Ağustos 1338 tarih ve 1482 numaralı ilâmı ile ekseriyetle tasdik edilmiş ise de nikâh vukuu ile tecil edilen takibatın tekrar olunabilmesi talâkın menkûhanın arzu ve talebi haricinde vâki olmasıyla meşrut olduğu cümle-i ahkâm-ı kanuniyeden olup halbuki müttehemin taht-ı nikâhında bulunan zevcesi Osanna'ya tefviz-i talâk eylemesi üzerine mezbure de işbu hakk-ı şerisini rıza ve arzu-i zatisiyle bi'l-istimal zevcinden iftirakı kabul eylediği inde'l-muhakeme tahakkuk etmesine ve bu kabîl ceraim ile müttehem eşhasın menkûhalarını mürur-ı zaman müddetine değin tatlik ettikleri takdirde haklarında tekrar takibat icrası lüzumuna dair olan ahkâm-ı mevzuadan istinbat olunan mâna ve maksat bu kabîl eşhasın şu suretle cezadan tahlis-i giriban ettikten sonra talâktan da bi'l-istifade ırz ve namuslarını hetk ettikleri mağdureleri rızaları olmaksızın terk edememelerini teminden ibaret bulunmasına ve binaenaleyh mezbure Osanna'nın kendisine teklif edilmiş olan hakk-ı talâktan rızasıyla istifade ve zevcinden iftirak eylemişken bu tarzda vukua gelen talâktan dolayı müttehem-i mumaileyh hakkında takibatın tekrar edilmesi vâzı-ı kanunun maksadıyla gayrikabil-i telif olmasına nazaran mumaileyh Binbaşı Ömer Lütfi Efendi'nin talâktan sonra takibatın tekrarı ve mahkûmiyeti yoluna gidilmesi suretiyle bir hata-yı adlî vukua getirilmiş olduğu ve hata-yı adlîden tahassul-i mağduriyet ancak aff-ı hususi ile kabil-i telâfi bulunduğu cihetle esbab-ı maruzadan nâşi iki maddelik lâyiha-i kanuniye kaleme alınmıştır.

Şevket Bey (Bayezid) — Namusa tecavüz eden bir adamı affetmek doğrusu muvafık değildir, şeriata da mugayirdir. Şeriyye Encümenine gönderiniz, talâkın meşruiyetini tetkik etsin.

Hasib Bey (Maraş) — Müsaade buyurun efendim, arz edeyim. Bu Ömer Lütfi Bey Elbistan'da Ahz-ı Asker Şube Reisiydi.

Nebil Efendi (Karahisar-ı Sahib) — Yani nüfuz sahibiydi.

Hasib Bey (Maraş) — Umumi seferberlikte her taraftan vürud eden Ermenilerle beraber oraya da bu Ermenilerden birtakımı geldi, bunlardan bir kızı hademe olarak yanına alıyor. Bilâhare Elbistan ağavatından vuku bulan şikâyetten dolayı Ömer Lütfi Bey hakkında bir izale-i bikr iddia ediliyor. Bu izale-i bikr dâvasının cereyanında Ömer Lütfi Bey bu kızı nikâh ile alıyor ve aralarında zevciyet kaim oluyor. (Ömer Lütfi Bey kim sesleri) şube reisidir. Bilâhare İngilizler Maraş'ı işgal ettikleri sırada böyle Ermenilerden, ihtida edenleri, etmeyenleri topladıkları sırada bu kızı da Ömer Lütfi Bey'in elinden cebren alıyorlar. Cebren almakla beraber kızı mahkeme-i şeriyyeye müracaat ettirerek zevcim bana hakk-ı talâkı vermişti, binaenaleyh ben istemiyorum, bunu boşayacağım dedirtiyorlar, cebren İngilizler boşattırıyorlar. Onun üzerine o vakit Maraş'ta bulunan İngiliz kuvvetlerinin tesiri altında bulunan hükûmet reisi bunun hakkındaki dâvayı tecdid ediyor ve Maraş'a getiriyor. Ve bunu hapsediyorlar. Rica ederim, nazar-ı dikkat-i âlinizi celp ederim, bir ay zarfında Maraş'tan İstanbul'a posta gitmediği halde, mahkeme-i temyiz, hakkındaki hükmü bir ay zarfında tasdik ediyor. Sonra bu zat Maraş'ta mevkuf iken Maraş'ta Fransızlara karşı harp zuhur ediyor. Bu zatı başımıza geçirdik, Fransızlarla mücadeleye başladık. Bizi idare etti. (Mesele yoktur, reye sadaları)

اسبق آماسیه مدعی‌عمومیسی سلیمان افندینك بقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفوینه دائر قانون

نومرو
۲۸۷

ماده ۱ ــ رشوت اخذی صورتیله دولتك قوای مادیه ومعنویه‌سنی تنقیص ماده‌سندن دولایی اون سنه قلعه بندلکه محکوم والیوم اماسیه حبسخانه‌سنده محبوس بولونان اسبق آماسیه مدعی‌ٔ عمومیسی سلیمان افندینك معلولیت دائمه‌سنه بناءً بقیهٔ مدت جزائیه‌سی عفو ابدلشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ تصدیقدن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۹ کانون اول ۱۳۳۸ و ۱۹ ربیع‌الآخر ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوyوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۰ کانون‌اول ۱۳۳۸	۲۲۹۰	اجرا وکیلری هیئتی ریاسته
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۵	۲۹۷:۳۰۱	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

ESBAK AMASYA MÜDDEİUMUMİSİ SÜLEYMAN EFENDİ'NİN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
287	9/12/1338 (1922)	Tarih: 10/12/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; rüşvet suçundan 10 sene kalebentliğe mahkûm edilen eski Amasya Savcılarından Süleyman Efendi'nin hastalığı nedeniyle kalan süresinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Rüşvet ahzı suretiyle devletin kuva-yı maddiye ve maneviyesini tenkis maddesinden dolayı on sene kalebentliğe mahkûm ve elyevm Amasya Hapishanesinde mahpus bulunan esbak Amasya Müddeiumumisi Süleyman Efendi'nin malûliyet-i daimesine binaen bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i tasdikinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Rüşvet ahzi suretiyle devletin kuva-yı maddiye ve mâneviyesini tenkis eylemesinden dolayı Amasya İstiklâl Mahkemesine on sene müddetle kalebentlik cezasıyla mahkûm ve elyevm Amasya Hapishanesinde mahpus bulunan esbak Amasya Bidayet Müddeiumumisi Süleyman Efendi'nin müptelâ olduğu ilel ve emrazdan dolayı muayenesinin ifa ve hakkında muamele-i mukteziye-i kanuniyenin icrası istirhamını havi Amasya İstinaf Müddeiumumiliğine ita eylediği istidaname üzerine mahallî etibbası tarafından bade'l-muayene tanzim kılınan raporda mumaileyhin müptelâ olduğu hastalıktan dolayı hayatının tehlikede bulunduğu beyan edilmiş ve lede'l-havale mumaileyhin

hastalığı dolayısıyla tahliyesi muvafık olacağı Tıbb-ı Adlî Müessesesi Müdüriyetinden de bâ-rapor izbar kılınmış ve meclis-i idare-i livaca tanzim kılınan mazbata dahi bu zeminde bulunmuş olmakla mumaileyhin malûliyet-i daimesinden naşi bakiyye-i müddet-i cezaiyesinin affı hakkında iki maddelik bir lâyiha-i kanuniye kaleme alınmıştır.

Dr. Mustafa Bey (Kozan) — Adliye Vekilinden bir şey sormak istiyorum. Bu zat hakkında münferid bir rapor geliyor; haklıdır. Hastalığına binaen affı lâzımdır. Ancak orada diğer mahpusin de vardır. Bu raporu veren etibba, oradaki bütün mahpusini muayene etmişler mi? Bunlar içerisinde başka affa şayan olan kimse yok muymuş acaba?

Operatör Emin Bey (Bursa) — Efendim! Okunan raporun meali hulâsaten şudur: Bu adam müteverrimmiş. Tabiidir ki verem sâri bir hastalıktır. Fakat bu işlerle hapishanelerle uğraşan zevata sorarım. Hapishanelerde bunların acaba yüzde kaçı sağlamdır? Yani müteverrim olmayan acaba yüzde kaçtır? Hapishanelerimizin ne kadar berbat bir halde olduğu hapishaneleri gezenler, görenlerce ve uğraşanlarca az çok malûmdur. Binaenaleyh af lazımsa, böyle rüşvet ahzi maddesinden dolayı mahkûm olan, maznun olan adamların affedilmesi değil, içlerinde bî-günahlar olanları da vardır, mahpusların umumunu birden muayeneden geçirerek verem olanları affetmek lâzım gelir. Bendeniz böyle münferiden af taraftarı değilim.

خيرالله وعلينك بقيهٔ مدت جزائيه‌لرينك عفوينه دائر قانون

نومرو
۲۹۸

ماده ۱ ــ فعل شنيع ماده‌سندن صورت قطعيه‌ده اوچ سنه كورمكه محكوماً قيرشهر حبسخانه‌سنده محبوس بولنان خيرالله وسرقت ماده‌سندن صورت قطعيه‌ده درت سنه كوره‌مكه محكوماً كذا قيرشهر حبسخانه‌سنده محبوس بولونان آوانوسلى يحيى اوغلى علينك معلوليت دائمه‌لرينه بناءً بقيهٔ مدت جزائيه‌لرى عفو ايدلمشدر.

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاريخ تصديقندن اعتباراً مرعى‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه عدليه وكيلى مأموردر .

۱۳ كانون اول ۱۳۳۸ و ۲۳ ربيع‌الآخر ۱۳٤۱

	تاريخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسى رياستندن تبليغى :	۱٤ كانون‌اول ۱۳۲۸	۲۳۰۰	اجرا وكيلرى هيئتى رياستنه

	جلد	صحيفه
مجلس ضبط جريده‌لرنده‌كى مذاكرات فهرستى :	۲۰	۳٦۱:۳٦۰
اشبو قانونك علاقه‌دار اولديغى ديكر قانونلر :		

HAYRULLAH VE ALİ'NİN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYELERİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
288	13/12/1338 (1922)	Tarih: 14/12/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; cinsel saldırı suçundan 3 sene küreğe mahkûm edilen Hayrullah ile hırsızlık suçundan 4 sene küreğe mahkûm edilen Ali'nin hastalıkları nedeniyle kalan sürelerinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Fiil-i şeni' maddesinden suret-i kat'iyede üç sene küreğe mahkûmen Kırşehir Hapishanesinde mahpus bulunan Hayrullah ve sirkat maddesinden suret-i kat'iyede dört sene küreğe mahkûmen keza Kırşehir Hapishanesinde mahpus bulunan Avanoslu Yahya oğlu Ali'nin malûliyet-i daimelerine binaen bakiyye-i müddet-i cezaiyeleri affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i tasdikinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Bilûmum hapishanelerde gayrikabil-i tedavi illetle malûl ne kadar mahkûm bulunduğuna ve saireye dair Adliye Encümenince tanzim ve Heyet-i Umumiyece tensip kılınıp Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin 19 Haziran 1338 tarih ve 860/2513 numaralı tezkere-i sâmiyesi ile havale buyurulan mazbata mucibince tamimen icra kılınan tebligat üzerine muayeneleri icra kılınan Kırşehir Hapishanesi mahpusini meyanında fiil-i şeni maddesinden dolayı Eskişehir İstiklâl Mahkemesince üç sene küreğe Mahkûm Hayrullah ve sirkat cürmünden suret-i katiyede dört sene küreğe mahkûm Avanoslu Yahya oğlu Ali nam eşhasın gayrikabil-i şifa illetle mâlûl bulundukları Tıbb-ı Adli Müessesesi Müdüriyetinin tasdikine iktiran eden mahallî etibbasının raporları müeddasından anlaşılmış ve mezkûr rapor suretleriyle meclis-i idare mazbatası raptedilmiş olmakla merkumanın bakiyye-i müddet-i cezaiyelerinin affı hakkında ber-vech-i zir iki maddelik, lâyiha-i kanuniye kaleme alınmıştır.

یدنجی آوانس قانونی

نومرو
۲۸۹

ماده ۱ ــ ۲۸ شباط و ٦ مایس و ۳ تموز و ۲۱ آغستوس و ۲۰ ایلول و ۱۱ تشرین اول ۱۳۳۸ تاریخلی اوانس قانونلریله ویرلمش اولان اللی سکز میلیون لیرالق تخصیصاته علاوةً بحریه، مدافعهٔ ملیه وعسکری فابریقه‌لر ایچون اون آلتی ودوائر سائره ایچون اون‌که جمعاً یکرمی آلتی میلیون لیرانك دها اوانس اوله‌رق صرفه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ ــ بودجه‌لری تصدیق ایدیلن دوائر صرفیاتی هیئت عمومیه‌جه دوائر سائره صرفیاتی‌ده بیك او چیوز اوتوز سکز سنه‌سی ایچون موازنهٔ مالیه انجمنجه تثبیت وتصدیق‌ایدیلن فصول ومواده تطبیق اولونور. انجمنك تثبیت وتصدیقنه اقتران ایتمه‌ین قادرو تعدیلاتنه اشبو آوانسدن صرفیات یاپیله‌ماز .

ماده ۳ ــ مدافعهٔ ملیه وکالتی ایچون موازنهٔ‌مالیه انجمنجه تثبیت‌ایدلمش‌اولان بودجه‌نك ۲۲۹ نومرولو فصل مخصوصندن یوز اللی بیك لیرا بالتنزیل مذکور بودجه‌نك ۳۲٦ نجی (نقلیات وخرجراه وسائره) فصلنك‌اوچنجی خرجراه ماده‌سنه علاوه ایدلمشدر .

ماده ٤ ــ دشمندن استخلاص ایدیلن محللرده متقاعدین وایتام وارامل معاشاتی او محللرك استخلاص اولوندیغی آیك ابتداسندن اعتباراً کما کان تسویه اولونور .

ماده ٥ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٦ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه اجرا وکیلری هیئتی مأموردر .

۱٤ کانون‌اول ۱۳۳۸ و ۲٤ ربیع‌الآخر ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
یوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱٤ کانون اول۱۳۳۸	۲۳۰٤	اجرا وکیلری هیئتی‌ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌ی مذاکرات فهرستی :	۲۰	٤۱٥:٤۱٤:٤۰٥:٤۰۳:۳۸۷:۳۷٤	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۳۰۹،۲٦۹،۲٦٦،۲٦۰،۲٥۰،۲٤۱،۲۳۰،۱۹۸		

YEDİNCİ AVANS KANUNU

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
289	14/12/1338 (1922)	Tarih: 14/12/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; 1338 (1922) tarihli Avans Kanununda belirlenen avans miktarının 26 milyon lira daha artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 28 Şubat ve 6 Mayıs ve 3 Temmuz ve 21 Ağustos ve 20 Eylül ve 11 Teşrinievvel 1338 tarihli Avans Kanunlarıyla verilmiş olan elli sekiz milyon liralık tahsisata ilâveten Bahriye, Müdafaa-i Milliye ve Askerî Fabrikalar için on altı ve devair-i saire için on ki ceman yirmi altı milyon liranın daha avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- Bütçeleri tasdik edilen devair sarfiyatı Heyet-i Umumiyece devair-i saire sarfiyatı da bin üç yüz otuz sekiz senesi için Muvazene-i Maliye Encümenince tespit ve tasdik edilen fusul ve mevada tatbik olunur. Encümenin tespit ve tasdikine iktiran etmeyen kadro tadilâtına işbu avanstan sarfiyat yapılamaz.

Madde 3- Müdafaa-i Milliye Vekâleti için Muvazene-i Maliye Encümenince tespit edilmiş olan bütçenin C/329 numaralı fasl-ı mahsusundan yüz elli bin lira bittenzil mezkûr bütçenin 326'ncı (nakliyat ve harcırah ve saire) faslının üçüncü harcırah maddesine ilâve edilmiştir.

Madde 4- Düşmandan istihlas edilen mahallerde mütekaidîn ve eytam ve eramil maaşatı o mahallerin istihlas olunduğu ayın iptidasından itibaren kemakân tesviye olunur.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Umumi bütçenin tasdikine değin Müdafaa-i Milliye ve devair-i mülkiyenin hidemat-ı umumiyesi için 28 Şubat 1338 ve 6 Mayıs 1338 ve 3 Temmuz 1338 ve 12 Ağustos 1338 ve 20 Eylül 1338 ve 11 Teşrinievvel 1338 tarihli Avans Kanunlarıyla elli sekiz milyon liralık tahsisat verilmiş ise de mezkûr bütçenin henüz tasdik olunmamasına ve 11 Teşrinievvel 1338 tarihli altıncı Avans Kanunu ile sarfına mezuniyet verilen iki milyon liralık avans Trakya'nın Şubat 1338 gayesine kadar müddete ait hidemat-ı umumiyesine tahsis ve tevzi edilmiş bulunmasına binaen bütçe ve kadroları henüz celp edilmemiş olan İstanbul vilâyetinin hidamat-ı umumiyesiyle ve Teşrinisani 1338 tarihinden itibaren muamelâtı tatil edilmiş olan devair ve müessesata mensup olup mezun addedilmeleri takarrür eden memurin mezuniyet maaşları için lâzım gelen tahsisat miktarı ayrıca tespit ve istihsal kılınmak üzere İstanbul hariç Trakya ve Garbî Anadolu memalik-i müstahlasası dâhil olduğu halde Müdafaa-i Milliye, Bahriye ve Askerî Fabrikalarının hidemat-ı umumiyesi için yirmi bir milyon beş yüz kırk üç bin dokuz yüz yetmiş altı lira ve devair-i mülkiyenin masarifat-ı umumiyesi için on bir milyon dört yüz doksan dört bin sekiz yüz elli altı lira ki: Ceman otuz üç milyon otuz sekiz bin sekiz yüz otuz iki liranın daha avans olarak sarfına mezuniyet istihsali zaruri görülmüş ve talep olunan işbu avans miktarı bütçeleri tasdik olunan devair için Heyet-i Umumiyece ve henüz bütçeleri Meclis-i Âlinin tasdikinden geçmemiş olan devair için de Muvazene-i Maliye Encümenince kabul ve tespit olunan tahsisatla şimdiye kadar ber-vech-i bâlâ tadad olunan kanunlarla alınan avanslar yekûnu arasındaki bakiyyeyi tecavüz etmemekte bulunmuştur.

Maliye Vekili Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — Efendim! 1338 senesi hidemat-ı umumiye için Meclis-i Âlinin Muvazene-i Umumiyeden mahsubu icra edilmek üzere avans olarak şimdiye kadar ita buyurmuş olduğunuz tahsisat yekûn itibarıyla 58 milyon liradır, bundan 23 milyon lirası devair-i mülkiyeye ve 35 milyon lirası da Müdafaa-i Milliye, Bahriye ve İmalât-ı Harbiye bütçelerine aittir. Malûm-ı âlileri Muvazene-i Umumiye Kanununun masraf cetvellerinin kısm-ı mühimmi Meclis-i Âlinizde müzakere edilerek ikmal olunmuştur ve netice itibariyle masrafların yekûnu tâyin ve tespit olunmuştur.

Müdafaa-i Milliye Vekili Kazım Paşa (Karesi) — Efendim! Müsaadenizle bir şey arz edeceğim. Bizim bütçenin fasıllarının birçoğu bitmiştir. Malûm-ı âliniz olduğu vecihle ordumuz hal-i serefberîdedir. Binaenaleyh bugün muhtelif fasıllardan birçok sarfiyata ihtiyaç var. Onun için çok istirham ediyorum, yarın veya öbür gün çıkaralım. Cumartesi gününe kadar kalırsa Maliye Vekâleti para vermezse bilâhare telâfisi gayrikabil zararlara duçar olabiliriz. (Ne gibi zarar sesleri) Meselâ erzak için verilecek tahsisat bitmiştir. İki gün sonra on misli fiyat isterler. Ödünç vermezlerse Meclis-i Âliye arz ediyorum fena bir vaziyette kalırız. Şimdilik benim hatırıma gelen erzak meselesidir. Daha bundan müstacel ve mübrem şey olabilir.

چللی اوغللرندن ابراهیمك بقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفوینه دائر قانون

نومرو
۲۹۰

ماده ۱ ــ قتل ماده‌سندن دولایی صورت قطعیه‌ده اون بش سنه کوره محکوم اولوب البوم سینوب حبسخانه‌سنده محبوس بولنان لازستان سنجاغنك آنه قضاسنه مربوط طور دیوان قریه‌سندن چللی اوغللرندن محمد افندی‌نخدومی ابراهیمك معلولیت دائمه‌سنه بناءً بقیهٔ مدت جزائیه‌سی عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ تصدیقندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۱۶ کانون اول ۱۳۳۸ و ۲۶ ربیع الآخر ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۶ کانون اول ۱۳۳۸	۲۳۳۶	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی:	۲۵	۴۳۰:۴۲۹	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

ÇİLLİOĞULLARINDAN İBRAHİM'İN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
290	16/12/1338 (1922)	Tarih: 16/12/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; adam öldürme suçundan 15 sene kürek cezasına mahkûm edilen Çillioğullarından İbrahim'in hastalığı nedeniyle kalan süresinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Katl maddesinden dolayı suret-i kat'iyede on beş sene küreğe mahkûm olup elyevm Sinop Hapishanesinde mahpus bulunan Lâzistan Sancağının Atina kazasına merbut Tordivan karyesinden Çillioğullarından Mehmed Efendi mahdumu İbrahim'in malûliyet-i daimesine binaen bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i tasdikinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Katl maddesinden dolayı suret-i katiyede on beş sene küreğe mahkûm olan Lâzistan'ın Atina kazasına tâbi Tordivan karyesinden Çillioğullarından Mehmed Efendi mahdumu İbrahim'in Sinop İstinaf Müddeiumumiliğine bâ-istida vâki olan müracaatı üzerine etıbba-yı mahalliye tarafından bade'l-muayene ita kılınan raporda müptelâ olduğu hastalığın gayrikabil-i şifa olduğu ifade ve lede'l-havale hastalığın hayatı tehlikeye ika edecek mahiyette olmasından dolayı tahliyesinin muvafık olacağı Tıbb-i Adlî Müessesesinden cevaben izbar kılınmış ve merkum İbrahim'in bakiyye-i müddet-i cezaiyesinin affı muvafık-ı nefsü'l-emr görülmüş olduğundan bu bapta üç maddelik lâyiha-i kanuniye kaleme alınmıştır.

اوقاف وكالتك خدمات عموميه‌سنك ايفاسى ايچون آوانس اعطاسنه‌دائر قانون

نومرو
٢٩١

ماده ١ ــ ١٣٣٨ سنه‌سى مارتندن اعتباراً اوقاف وكالتى خدمات عموميه‌سنك ايفاسى ايچون بديبوزالليبك ليرانك آوانس اوله‌رق صرفنه مأذونيت ويرلمشدر .

ماده ٢ ــ اشبو آوانس صرفياتى مركز ، ملحقات ، ولايات مستخلصه و استانبول ايچون موازنهٔ ماليه انجمنجه تثبيت ايدلمش وايديله‌جك فصول ومواده تطبيق اولونه‌جقدر .

ماده ٣ ــ استانبول وملحقات دوائر وقفيه‌سنده بالفعل استخدام ايديلن مأمورين معاشاتى ودوائر مصارفيله بالعموم مؤسسات وقفيه ، جوامع ومدارسك معاش ومصارفى تشرين‌ثانى وكانون‌اول آيلرنده تمام وآوانس اوله‌رق صرف اولونه‌جقدر .

ماده ٤ ــ ملغا دوائر و نظارت مأمورينندن آچيقده قالانلرك بردفعه‌يه مخصوص اوله‌رق نصف معاش ونصف تخصيصات فوق العاده اعطا ايديلور .

ماده ٥ ــ اوقاف وكالتنه عائد واردات متنوعه‌نك قوانين مخصوصه‌سنه توفيقاً جبايتنه كافه دوام اولنور.

ماده ٦ ــ اشبو قانون تاريخ نشرندن اعتباراً مرعى الاجرادر .

ماده ٧ ــ اشبو قانونك اجراى احكامنه شرعيه واوقاف وكيلى مأموردر .

٢٠ كانون اول ١٣٣٨ و ١ جمادى الاولى ١٣٤١

	تاريخ	نومرو	مقام
يوروك ملت مجلسى رياستندن تبليغى :	٢٠ كانون‌اول ١٣٣٨	٢١٦٤	اجرا وكيلرى هيئتى رياسته

	جلد	صحيفه
مجلس ضبط جريده‌لرنده‌كى مذاكرات فهرستى :	٢٥	٤٨٦،٤٨٨ : ٤٤٢ : ٤٣٥ : ٤٣٣
اشبو قانونك علاقه‌دار اولديغى ديگر قانونلر :	٣٠٨	

EVKAF VEKÂLETİNİN HİDEMAT-I UMUMİYESİNİN İFASI İÇİN AVANS İTASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
291	20/12/1338 (1922)	Tarih: 20/12/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Şeriye ve Evkaf Vekâletinin masrafları için 750 bin lira avans verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 1338 senesi Martından itibaren Evkaf Vekâleti hidemat-ı umumiyesinin ifası için yedi yüz elli bin liranın avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İşbu avans sarfiyatı merkez, mülhakat, vilâyat-ı müstahlâsa ve İstanbul için Muvazene-i Maliye Encümenince tespit edilmiş ve edilecek fusul ve mevada tatbik olunacaktır.

Madde 3- İstanbul ve mülhakat devair-i vakfiyesinde bilfiil istihdam edilen memurin maaşatı ve devair masarifiyle bilûmum müessesat-ı vakfiye, cevami ve medarisin maaş ve masarifi teşrinisani ve kânunuevvel aylarında tam ve avans olarak sarf olunacaktır.

Madde 4- Mülga devair ve nezaret memurininden açıkta kalanlara bir defaya mahsus olarak nısıf maaş ve nısıf tahsisat-ı fevkalâde ita edilir.

Madde 5- Evkaf Vekâletine ait varidat-ı mütenevvianın kavanin-i mahsusasına tevfikan cibayetine kemakân devam olunur.

Madde 6- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 7- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Şer'iye ve Evkaf Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

1338 senesi Martından itibaren sene-i mezkûre Kânunuevvel gayesine kadar Evkaf Vekâleti muamelât ve hidemat-ı umumiyesinin ifası için yedi yüz yetmiş sekiz bin yüz on sekiz liraya ihtiyaç olup bundan beş yüz elli altı bin lirası merkez ve vilâyat-ı sairenin on aylık ve seksen beş bin altı yüz on sekiz lirası vilâyat-ı müstâhlâsanın dört aylık ve yüz seksen altı bin beş yüz lirası da mülga nezarette tatil-i faaliyet eden devair memuriniyle maa-mülhakat İstanbul vilâyetinin iki aylık maaşat ve vezaif ve masarif-i saire-i zaruriyesine ait olduğundan salifü'z-zikr yedi yüz yetmiş sekiz bin yüz on sekiz liranın sarfına lüzum görülmüştür.

Nebizade Hamdi Bey (Trabzon) — Dördüncü maddeye lüzum yoktur. Çünkü İstanbul' da açıkta bulunanlar yalnız Evkaf Nezaretinin memurları değildir. Diğer nezaretlerin de memurları vardır. Bunlar için umumi bir şey yapmak lâzımdır. Evkaf Vekâleti bütçesine ayrıca bir şey ilâve etmek doğru değildir.

Şer'iye ve Evkaf Vekili Vehbi Efendi (Konya) — Efendim müsaade buyurun. Zannedersem beyefendinin telâkkisi yanlıştır. Evkaf bütçesi ayrıdır. Bunun bütçesi nasıl ki, Muvazene-i Umumiyeye dokunmaz, ondan ayrı ise burada da onu aynıyla zikretmek lâzımdır. Çünkü bütçeleri ayrıdır.

مصطفی اوغلی علی پاشونك بقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفوینه دائر قانون

نومرو
۲۹۲

ماده ۱ — قتل قصدیله جرح ماده‌سندن دولایی صورت قطعیه‌ده اوچ سنه کوره‌ك محکوم و الیوم استانبول حبسخانه‌سنده محبوس بولونان مصطفی‌اوغلی علی اشمنك معلولیت‌دائمه‌سنه بناءً بقیهٔ مدت جزائیه‌سی عفو ایدلمشدر.

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۲۳ کانون‌اول ۱۳۳۸ و ٤ جمادی‌الاولی ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۳ کانون‌اول ۱۳۳۸	۲٤۱۳	اجرا وکیلری‌هیئتی ریاسته
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲٦	۲٦ : ۲۲	
شبو قانونه علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

MUSTAFA OĞLU ALİ PAŞO'NUN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
292	23/12/1338 (1922)	Tarih: 23/12/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; adam öldürmeye teşebbüs suçundan 3 sene kürek cezasına mahkûm edilen Mustafa oğlu Ali Paşo'nun hastalığı nedeniyle kalan süresinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Katl kastıyla cerh maddesinden dolayı suret-i kat'iyede üç sene küreğe mahkûm ve elyevm İstanbul Hapishanesinde mahpus bulunan Mustafa oğlu Ali Paşo'nun malûliyet-i daimesine binaen bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Katl kastıyla cerh maddesinden dolayı suret-i katiyede üç sene küreğe mahkûm ve elyevm İstanbul Hapishanesinde 4 Cemaziyelâhir 1339 tarihinden beri mahpus bulunan Mustafa oğlu Ali Paşo'nun müptelâ olduğu illetin ifna-yı hayatını mucip olacak bir mahiyette olduğundan bahisle mazhar-ı aff ve âtıfet olması istirhamını havi İstanbul İstinaf Müddeiumumiliğine ita eylediği istidaname üzerine etıbba-yı müteaddide tarafından bade'l-muayene ita kılınan raporda merkumun malûliyet-i vâkıasının imtidad-ı mahpusiyeti halinde teşeddüd ederek hayatını muhataraya ilka edeceği beyan ve lede'l-havale hastalığın hapishane şerait-i hayatiyesi dâhilinde terakki ederek bi'n-netice hayatını duçar-ı tehlike edeceği fennen müberhen bulunmakla tahliyesinin muvafık-ı fen ve mâdelet olacağı Tıbb-ı Adlî Müessesesi Müdüriyetinden bâ-rapor izbar kılınmış ve meclis-i idare-i vilayet mazbatası dahi bu

zeminde bulunmuş olmakla gayrikabil-i şifa illetle malûliyeti tahakkuk eden merkumun bakiyye-i müddet-i cezaiyesinin affı için üç maddelik lâyiha-i kanuniye kaleme alınmıştır.

Dursun Bey (Çorum) — Okunan evraktan ve Adliye Encümeni mazbatasından anlaşılıyor ki, bu adam İstanbul Tevkifhanesindedir. Bi't-tabi bu mazbata buraya gelinceye kadar da aradan bir ay geçmiştir. Eğer hakikaten malûl ve şayan-ı aff idiyse İstanbul'da da bir hükûmet vardı ve bunu onun affetmesi lâzımdı. Daha İstanbul istidad edilir edilmez böyle mazbatalar tevali edilecek ve şu, bu affedilecekse bunun sonu gelmez. Demek ki, adliyemizin, mahkemelerimizin adaletinden emin değilsiniz. Emin iseniz affa lüzum yoktur. Yok eğer emin değilseniz mahkemeleri ıslah edin yeter, benim anladığım mâna budur.

Mustafa Sabri Efendi (Siird) — Af meselesi başka, emniyet meselesi yine başkadır. Mahkeme kanaat etmiş, hüküm vermiş, fakat Heyet-i Vekilenizce de bir emniyet meselesi vardır. Heyet-i Vekile-i Muhteremeniz bir af talebinde bulunuyor. Affı talep edilen kimsenin hastalığı mevcut olduğuna dair raporu vardır. Rapora nazaran müptelâ olduğu hastalıktan reha-yâb olamayacağından af hakkında Heyet-i Vekileden bir lâyiha-i kanuniye geldi. Bu Heyet-i Vekileye itimat ve emniyet meselesidir. (Reye, ekseriyet yok sadaları)

شرعیه و اوقاف بودجه‌سنده مناقله اجراسنه دائر قانون

نومرو
۲۹۳

ماده ۱ ــ شرعیه وکالتی ۱۳۳۸ سنه‌سی بودجه‌سنك ۲۱۸ نجی مصارف متنوعه فصلنك برنجی طلبهٔ علوم ومأمورین خرجراهی ماده‌سندن یدی‌یوز لیرا بالتنزیل ۲۱٤ نجی ادارهٔ مرکزیه‌لوازمی فصلنك اوچنجی‌مفروشات ماده‌سنه علاوه ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه شرعیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۲۷ کانون‌اول ۱۳۳۸ و ۸ جمادی‌الاولی ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوروك ملت مجلسی ریاستدن تبلیغی :	۲۷ کانون‌اول ۱۳۳۸	۲٤٤۸	اجراوکیلری هیئتی ریاسته
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲٦	٥٤ : ٥۳	
کشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

ŞER'İYE VE EVKAF BÜTÇESİNDE MÜNAKALE İCRASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
293	27/12/1338 (1922)	Tarih: 27/12/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Şeriyye ve Evkaf Vekâleti 1338 (1922) bütçesinin fasılları arasında aktarma yapılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Şer'iye Vekâleti 1338 senesi bütçesinin 218'inci masarif-i mütenevvia faslının birinci talebe-i ulûm ve memurin harcırahı maddesinden yedi yüz lira bi't-tenzil 214'üncü idare-i merkeziye levazımı faslının üçüncü mefruşat maddesine ilâve edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Şer'iye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Umur-ı Şeriyye Vekilinin 1338 senesi bütçesine derç ve ithal kılınmış olan beş yüz lira mefruşat tahsisatının Tetkikat ve Telifat-ı İslâmiye Heyetiyle Fetva Emaneti Odalarının tefrişatına gayrikâfi olup Fetva Emaneti Odası için daha yedi yüz liranın sarfına ihtiyaç görülmüş ve meblâğ-ı mezkûrun 218'inci faslın birinci harcırah maddesinde mevcut mebaliğden tenziliyle 214'üncü faslın üçüncü mefruşat maddesine nakline zaruret hâsıl olmuş ve bu bapta üç maddelik bir kıta lâyiha-i kanuniye tanzim kılınmıştır.

صلح هیئت مرخصه‌سی مصارفاتی ایچون تخصیصات منضمه علاوه‌سنه دائر قانون

نومرو
۲۹٤

ماده ۱ — خارجیه وکالتی سنهٔ حالیه بودجه‌سنك (آ) ۲۱۰ نجی وصلح مذاکره‌سنه مأمور هیئت مصارف عمومیه‌سی، فصله ۳ تشرین ثانی ۱۳۳۸ تاریخلی قانونله وضع اولنان یوزاللی بیك لیرالق تخصیصاته یکیدن یوزبیك لیرا علاوه ابدلمشدر.

ماده ۲ — اشبو تخصیصاتك سنهٔ حالیه ظرفنده صرف ابدیله‌مه‌ین مقداری ۱۳۳۹ سنه‌سنده‌ده استعمال اولونه‌بیله‌جکدر .

ماده ۳ — اشبو تخصیصاتك صورت صرفی ۳ تشرین‌ثانی ۱۳۳۸ تاریخلی قانون احکامنه تابعدر .

ماده ٤ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٥ — اشبو قانونك اجرای احکامنه خارجیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۲۷ کانون‌اول ۱۳۳۸ و ۸ جمادی‌الاولی ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
یوروك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۷ کانون‌اول ۱۳۳۸	۲٤٤۹	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲٦	٥٤:٥٥
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۲۷۹	

SULH HEYET-İ MURAHHASASI MASARİFATI İÇİN TAHSİSAT-I MUNZAMA İLÂVESİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
294	27/12/1338 (1922)	Tarih: 27/12/1338 (1922)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; İsviçre'de düzenlenecek Barış Konferansı'na gönderilecek heyetin masrafları için konan 150 bin liralık tahsisata 100 bin lira eklenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Hariciye Vekâleti sene-i haliye bütçesinin (A) 210'uncu "sulh müzakeresine memur heyet masarif-i umumiyesi" faslına 3 Teşrinisani 1338 tarihli kanunla vazolunan yüz elli bin liralık tahsisata yeniden yüz bin lira ilâve edilmiştir.

Madde 2- İşbu tahsisatın sene-i haliye zarfında sarf edilemeyen miktarı 1339 senesinde de istimal olunabilecektir.

Madde 3- İşbu tahsisatın suret-i sarfı 3 Teşrinisani 1338 tarihli kanun ahkâmına tabidir.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Hariciye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Melfufen takdim olunan hülâsa-i hesabiyeden müsteban olacağı üzere sulh müzakeresine memur heyet masarifi olarak bütçeye vaz' edilmiş olan yüz elli bin liradan elyevm elde altmış üç bin küsur lira kalmıştır. Konferans müzakeratının Şubat evasıtına kadar devamı melhuz olduğu gibi heyetten bâzılarının Paris ve Londra'ya izamı mutasavver olmasına ve matbuat için dahi ehemmiyetlice sarfiyat icrası icab-ı halden görülmekte bulunmasına binaen tahsisat-ı mezkûreye ilâveten daha yüz bin liranın bütçeye âcilen ithali lüzumu kavi görülmüş ve ona göre madde-i kanuniye lâyihası tanzim edilmiştir.

ماده ۸ ــ ولايات مستخلصه‌ده قبل‌الاسترداد اعشار نظامنامه‌سنه توفيقاً اجرا قلنان احاله معاملاتی معتبردر .

ماده ۹ ــ اعشار ملتزملرندن ادای دين ايدنلرك املاك مرهونه ومتفوضه‌لرينك اعاده‌سنه دائر اولان ۱۵ محرم ۱۳۳۹ و ۲۹ ايلول ۱۳۳۶ تاريخلی قانون حكمی ۱۳۳۶ ، ۱۳۳۷ سنه‌لری اعشارينده‌ده شامل اولمق اوزره ۱۳۴۰ سنه‌سی مارتی ابتداسنه قدر جاريدر .

ماده ۱۰ ــ استيلا كورن محللرده ۱۳۳۶ و ۱۳۳۷ سنه‌لری احاله اعشاری ملتزملرينك انبارلرينه موضوع ذخائرك قسماً ويتماماً دشمن طرفندن غصب ويغما واحراق يدلديكنه دائر وقوعبولاجق دعوالر اعشارنظامنامه‌سنك اللی بشنجی ماده‌سی حكمنه توفيقاً رؤيت اولونور .

ماده ۱۱ ــ زراعت باقه‌سيله ولايات ادارهٔ خصوصيه‌لرينك منافع ومعارف حصهٔ اعانه‌سی اولهرق هرسنه اعشارندن تحقق ايده‌جك مقداره معادل اوسنه‌نك لوا وقضالر اعشاری ملتزمين سندانی بالتفريق باقه‌يه دوروحواله اولونور .

ماده ۱۲ ــ ديون عموميه‌جه اجنبی تبعه‌كو بايعلرندن جبايت ايدلمكده اولان بيعيه رسمنه حرب قارشولغی اولهرق درت مثلی دها ضم اولونمشدر .

ماده ۱۳ ــ خارجدن ادخال اولونان تبعه‌كولرك بهر كيلوسندن ادخالات رسمنه ضميمةً قرق غروش استهلاك رسمی استيفا اولونور .

ماده ۱۴ ــ ۱۴ حزيران ۱۳۲۶ تاريخلی تحرير مسقفات قانونی و ۲ تموز ۱۳۰۲ تاريخلی املاك وبركوسی نظامنامه‌سی ايله ۲۷ تشرين‌ثانی ۱۳۳۶ تاريخلی اغنام و ۷ مايس ۱۳۳۷ تاريخلی كمرك رسملری واعشار اوزرينه موضوع حصهٔ اعانه‌نك ايراد قيديله صورت تسويه‌سی حقنده ۲۰ تموز ۱۳۳۰ تاريخلی قانونلرك اشبو قانونه مغاير اولان احكامی ملغادر .

ماده ۱۵ ــ ۱ مارت ۱۳۳۹ تاريخنه قدر استانبوله خارجدن ادخال اولنه‌جق اونلر كبی بغدايدن دخی تعرفه‌ده‌كی رسم اصلی استيفا اولونور .

ماده ۱۶ ــ اشبو قانون تاريخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۱۷ ــ اشبو قانونك اجرای احكامنه ماليه وكيلی مأموردر .

۱۱ كانون‌ثانی ۱۳۳۹ و ۲۳ جمادی‌الاولی ۱۳۴۱

	تاريخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی رياستندن تبليغی :	۱۱ كانون‌ثانی ۱۳۳۹	۲۰۷۲	اجرا وكيلری هيئت رياسته

	جلد	صحيفه
مجلس ضبط جريده‌لرنده‌كی مذاكرات فهرستی :	۲۵	۴۳۶،۴۸۸
	۲۶	۲۴۶،۲۸۸،۲۹۶،۳۱۳ : ۲۶۵،۶۱۱،۹۷،۱۸۵،۲۳۷
اشبو قانونك علاقه‌دار اولديغی ديگر قانونلر :	۱۱۷،۲۲۶،۳۰۷،۰۸۶،۱۲۲،۶۳۱،۱۷۴۱،۰۷۴۹۰	

مسقفات ویرکوسی واغنام رسمیله کمرك تعرفه‌سنك تعدیلنه و۱۵ آغستوس ۱۳۳۶ تاریخلی قانونك اثناسنه وممالك مستخلصه اعشار معاملاتنه واعشار ملتزملرندن ادای‌دین ایدنلرك املاك مرهونه ومتفوضه‌لرینك اعاده‌سنه واعشار نظامنامه‌سنه وولایتلرك حصهٔ منافع ومعارفته وتنباکولر بیعیه واستهلاك رسمنه و۹ کانون اول ۱۳۳۸ تاریخلی آوانس قانونته بر ماده علاوه‌سنه دائر قانون

نومرو
۲۹۰

ماده ۱ — ۱٤ حزیران ۱۳۲٦ تاریخلی قانون موجبنجه تحریر کورمش اولان مسقفات وبوحکمده بولنان عرصه‌لره مقدر ایراد غیر صافیلر ۱۳۳۹ سنه‌سندن اعتباراً اقامتکاه اولهرق استعمال‌ایدیلن مسقفاتده اوچ وتجارتکاه اولهرق قوللانیلانلرده آلتی مثل اعتبار ایدیلهرك ویرکولری آکا کوره تحقق ایتدیریلیر .

ماده ۲ — ۲ تموز ۱۳۰۲ تاریخلی املاك ویرکوسی نظامنامه‌سی جاری اولان محللرده مسقفات ومسقفات حکمنده اولان عرصه‌لرله بلاد وقصبات داخل وجوارنده بولنان وعشره‌تابع اولیان مستقل سبزه باغچه‌لرینك تحریر قیمتی بیك اوچیوز اوتوز طقوز سنه‌سی مارتی ابتداسندن اعتباراً آلتی مثلنه ابلاغ اولنمشدر. آنجق ۱۳۳۲ سنه‌سیله آنی تعقیب ایدن سنه‌لرده تماماً ویاقسماً تعدیل وفراغ معامله‌سی کورمش اولانلرك قیمتلرینه وقوعبولان ضمائم قیمت محررهٔ سابقه‌نك آلتی مثلندن نقصان ایسه آلتی مثلنه ابلاغ اولنور. ۱۳۳۱ سنه‌سندن صوکره مجدداً انشاایدلمش اولان املاکك تعدیل قومیسیونلرنجه تقدیر ایدلمش اولان قیمتلریله ایراد غیر صافیلرینه ضمائم اجرا ایدلمز ۱۳۳۹ سنه‌سندن اعتباراً مسقفات ویرکوسندن آلنمقده اولان بالعموم کسورات منضمه آلنماز .

ماده ۳ — تجارتکاه اولهرق استعمال ایدیلن مسقفات ایله عرصه‌لردن وسکنا اولمق اوزره تماماً ویاقسماً کرایه ویرلمش خانه وآپارتمانلردن ایکنجی ماده موجبنجه تثبیت اولونان قیمتلر اوزرندن بیکده اون ، مسکنلردن بیکده بش وقابل استفاده اولمایان عرصه‌لرله کوی مسکنلرندن بیکده درت ویرکو استیفا اولنور .

ماده ٤ — مواد سالفه موجبنجه تحقق ایتدیریلهجك ویرکو تحصیلاتی ربعنك ثلثی بلدیه‌لره وثلثانی ولایات ادارهٔ خصوصیه‌لرینه ویریلور .

ماده ٥ — اغنام رسمی ۱۳۳۹ سنه‌سی تعدادندن اعتباراً بش مثل اولهرق آلنیر . یالکز ولایت حصهٔ منضمه‌سی رسم اصلی اوزرندن حساب واستیفا اولنور . بودجه آجینی وتجهیزات حصه‌لری آلنماز .

ماده ٦ — ۷ مایس ۱۳۳۷ تاریخلی قانونه مربوط « د » جدولنده محرر اشیا وموادك ادخالی تمنوعیق رفع ایدیلهرك « ب » جدولنده‌کی مواد ایله بالتوحید هر ایکی جدولده‌کی اشیا وموادن کمرك تعرفهٔ اصلیه‌سنك اون ایکی مثلی اوزرندن رسم اخذ اولنور . تعرفهٔ اصلیه‌نك « ۸٤ » نومروسنده محرر تازه وطوزلی زیتونلر دخی « ب » جدولنه آلنهرق بو رسمه تابع طوتیلور . اشبو قانونك تاریخ نشرینه قدر کمرکلرجه مصادره ایدیلوب الیوم موجود بولنانلر اون ایکی مثل رسم استیفا اولنهرق اصحابنه اعاده قیلنور .

ماده ۷ — ۱۵ آغستوس ۱۳۳٦ تاریخلی قانون موجبنجه آلنمقده اولان کمور اخراج رسمی ملغادر .

MÜSAKKAFAT VERGİSİ VE AĞNAM RESMİYLE GÜMRÜK TARİFESİNİN TADİLİNE VE 15 AĞUSTOS 1336 TARİHLİ KANUNUN İLGASINA VE MEMALİK-İ MÜSTAHLASA ÂŞAR MUAMELÂTINA VE ÂŞAR MÜLTEZİMLERİNDEN EDA-YI DEYN EDENLERİN EMLÂK-İ MERHUNE VE MÜTEFEVVİZELERİNİN İADESİNE VE ÂŞAR NİZAMNAMESİNE VE VİLÂYETLERİN HİSSE-İ MENAFİ VE MAARİFİNE VE TÖMBEKİLER BEYİYYE VE İSTİHLÂK RESMİNE VE 9 KÂNUNUEVVEL 1338 TARİHLİ AVANS KANUNUNA BİR MADDE İLÂVESİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
295	11/1/1339 (1923)	Tarih: 11/1/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; çeşitli vergilerin yeniden düzenlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 14 Haziran 1326 tarihli kanun mucibince tahrir görmüş olan müsakkafat ve bu hükümde bulunan arsalara mukadder irad-ı gayr-i safiler 1339 senesinden itibaren ikametgâh olarak istimal edilen müsakkafatta üç ve ticaretgâh olarak kullanılanlarda altı misil itibar edilerek vergileri ona göre tahakkuk ettirilir.

Madde 2- 2 Temmuz 1302 tarihli emlâk vergisi nizamnamesi carî olan mahallerde müsakkafat ve müsakkafat hükmünde olan arsalarla bilâd ve kasabat dâhil ve civarında bulunan ve öşre tâbi olmayan müstakil sebze bahçelerinin tahrir kıymeti bin üç yüz otuz dokuz senesi Martı iptidasından itibaren altı misline iblâğ olunmuştur. Ancak 1332 senesiyle onu takip eden senelerde tamamen veya kısmen tadil ve ferağ muamelesi görmüş olanların kıymetlerine vuku bulan zamaim kıymet-i muharrere-i sabıkanın altı mislinden noksan ise altı misline iblâğ olunur. 1331 senesinden sonra müceddeden inşa edilmiş olan emlâkin tadil komisyonlarınca takdir edilmiş olan kıymetleriyle irad-ı gayr-i safilerine zamaim icra edilmez. 1339 senesinden itibaren müsakkafat vergisinden alınmakta olan bilûmum küsurat-ı munzama alınmaz.

Madde 3- Ticaretgâh olarak istimal edilen müsakkafat ile arsalardan ve sükna olmak üzere tamamen veya kısmen kiraya verilmiş hane ve apartmanlardan ikinci madde

mucibince tespit olunan kıymetler üzerinden binde on, meskenlerden binde beş ve kabil-i istifade olmayan arsalarla köy meskenlerinden binde dört vergi istifa olunur.

Madde 4- Mevadd-ı salife mucibince tahakkuk ettirilecek vergi tahsilatı rub'unun sülüsü belediyelere ve sülüsanı vilâyat idare-i hususiyelerine verilir.

Madde 5- Ağnam Resmi 1339 senesi tadadından itibaren beş misil olarak alınır. Yalnız vilâyet hisse-i munzaması resm-i aslî üzerinden hesap ve istifa olunur. Bütçe açığı ve teçhizat hisseleri alınmaz.

Madde 6- 7 Mayıs 1337 tarihli kanuna merbut "D" cetvelinde muharrer eşya ve mevaddın ithali memnuiyeti ref' edilerek "B" cetvelindeki mevadd ile bi't-tevhit her iki cetveldeki eşya ve mevattan gümrük tarife-i asliyesinin on iki misli üzerinden resim ahzolunur. Tarife-i asliyenin 84 numarasında muharrer taze ve tuzlu zeytinler dahi "B" cetveline alınarak bu resme tâbi tutulur. İşbu kanunun tarih-i neşrine kadar gümrüklerce müsadere edilip elyevm mevcut bulunanlar on iki misil resim istifa olunarak ashabına iade kılınır.

Madde 7- 15 Ağustos 1336 tarihli kanun mucibince alınmakta olan kömür ihraç resmi mülgadır.

Madde 8- Vilâyat-ı müstahlasada kable'l-istirdat aşar nizamnamesine tevfikan icra kılınan ihale muamelâtı muteberdir.

Madde 9- Âşar mültezimlerinden eda-yı deyn edenlerin emlâk-i merhune ve mütefevvizelerinin iadesine dair olan 15 Muharrem 1339 ve 29 Eylül 1336 tarihli kanun hükmü 1336, 1337 seneleri âşarına da şâmil olmak üzere 1340 senesi Martı iptidasına kadar caridir.

Madde 10- İstilâ gören mahallerde 1336, 1337 seneleri ihale âşarı mültezimlerinin ambarlarına mevzu zehairin kısmen veya tamamen düşman tarafından gasp ve yağma ve ihrak edildiğine dair vukubulacak davalar âşar nizamnamesinin elli beşinci maddesi hükmüne tevfikan rüyet olunur.

Madde 11- Ziraat Bankasıyla vilâyat idare-i hususiyelerinin menafi ve maarif hisse-i ianesi olarak her sene âşarından tahakkuk edecek miktara muadil o senenin liva ve kazalar aşarı mültezimin senedatı bi't-tefrik bankaya devir ve havale olunur.

Madde 12- Düyûn-ı Umumiyece ecnebi tömbeki bayilerinden cibayet edilmekte olan bey'iye resmine harp karşılığı olarak dört misli daha zammolunmuştur.

Madde 13- Hariçten ithal olunan tömbekilerin beher kilosundan ithalat resmine zamimeten kırk kuruş istihlâk resmi istifa olunur.

Madde 14- 14 Haziran 1326 tarihli Tahrir-i Müsakkafat Kanunu ve 2 Temmuz 1302 tarihli Emlak Vergisi Nizamnamesi ile 27 Teşrinisani 1336 tarihli ağnam ve 7 Mayıs 1337 tarihli gümrük resimleri ve aşar üzerine mevzu hisse-i ianenin irat kaydıyla suret-i tesviyesi hakkında 20 Temmuz 1330 tarihli kanunların işbu kanuna mugayir olan ahkâmı mülgadır.

Madde 15- 1 Mart 1339 tarihine kadar İstanbul'a hariçten ithal olunacak unlar gibi buğdaydan dahi tarifedeki resm-i aslî istifa olunur.

Madde 16- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 17- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Maliye Vekili Hasan Fehmi Bey (Gümüşane) — Emlâk Vergisi halen iki esasa göre, iki kanun ile cibayet olunur. Birisi Tahrir-i Müsakkafat Kanunu ki, tahriri icra edilen mahallerde tatbik olunur. Bu da İstanbul, İzmir, Trabzon'dur. Diğeri tahriri icra edilmeyen mahallerdir ki; oralarda Atik Emlâk Nizamnamesi caridir. Buralarda da Emlâk Nizamnamesine göre müsakkafat vergisi cibayet olunur. Malûmuâlileri tahriri icra edilen mahallerde irad-ı gayr-i sâfi üzerinden vergi cibayet olunur. Tahriri icra edilmeyen mahallerde de kıymeti üzerinden binde dörtten ona kadar muhtelif kısımlar üzerinden vergiler alınır. (Tashihat nerede sesleri) Dördüncü maddeden başlar, bir de emlâk hükmünde arsalar ve saireler vardır. Balkan Harbi'nden sonra 1330 senesinde bütçe açığı karşılığı namıyla yüzde elli nispetinde emlâk vergilerine zamaim icra edildi. Ahiren de muhtelif kanunlarla küsurat-ı munzama namıyla belediye ve devair-i hususiye hisseleri zammolundu. Harb-i Umumi içerisinde 1334 senesinin nihayetinde neşredilen bir kanunla bütçe açığı ve teçhizat hisseleri lâğvolunarak bunun yerine akara yüzde üç yüz, meskenlere yüzde seksen bir nispetinde zamaim icra edildi. Fakat bu zamaim icra edilirken hiçbir istisna kabul edilmeyerek iki kayda müsteniden cibayet edilen vergilerle 1332 senesinden sonraki rayice ve kıymetlere göre; yani altınla evrak-ı nakdiye arasındaki fark-ı azîm husule geldikten sonra ferağ, intikal, müceddeden inşaat veya tamirat veyahut tashih-i kayıt suretiyle o senenin rayicine göre tespit edilen kıymet üzerinden alınan vergilere dahi yüzde 300, mesken ise yüzde 81 nispetinde, aynı surette vergi zammedildi. Ahiren bizce keenlemyekün hükmünde kalacak olan İstanbul Kararnamesiyle malûmuâliniz bu vergilere icra kılınan zamaim yüzde yedi yüz nispetindedir. Emlâk vergisinin nispetleri, küsurat-ı munzama ve muhtelif namlarla yapılan zamaimle içinden çıkılmaz bir hale geldi. Ve emlâk üzerinden alınan, gerek eski Emlâk Nizamnamesine tevfikan tahrir icra edilmeyen mahallerdeki emlâkten 1270, 1280 tarihlerinde veyahut 1326'ya kadar tahrir icra edilmeyen mahallerdeki kuyud-ı atikaya nazaran alınan vergi ile tahrir icra edildikten sonra kıymetleri artmış ve aynı zamanda 1332 senesinden sonra evrak-ı nakdiye ile altın

arasındaki fiyatların piyasaya olan tesir-i azîmi de 1332 senesinden bugüne kadar arz ettiğim gibi herhangi bir sebepten dolayı tecdit kaydedilmiş olan emlâke de müsavi derecede yani yüzde üç yüz, mesken ise yüzde seksen bir nispetinde yapılan bu zamaim o kadar büyük bir adaletsizlik, o kadar büyük mütebariz bir haksızlık husule getirmiştir ki; aynı kıymet, aynı sistem ve aynı mahiyette olan ve hattâ bir şehirde, bir sokakta karşı karşıya bulunan iki hane arasında yalnız inşaat zamanının veya intikal ve kayıt tarihlerinin tehalüf etmesinden dolayı birinin verdiği elli kuruş vergiye göre diğeri 2000 kuruş gibi fahiş ve azîm bir haksızlık mevcuttur. Bunların müsaadenizle misallerini de birer birer izah edeyim.

Düşündük ki, bu lâyiha-i kanuniye ile tahrir icra edilen ve edilmeyen mahallerdeki emlâk vergilerinin üzerlerindeki bütün bu küsurat-ı munzamaları kaldıralım ve kaldırdıktan sonra bunların 1332 senesinden sonra tadil görmüş olanlar ki artık kıymet-i sahih ve sabitini almıştır, bunlar üzerine hiçbir zamaim icra etmeyelim. Ondan evvelki kayda tâbi olanlar ki altın kaydı esasına göredir. Bundan dolayı hâsıl olan boşluğu taksir ve onunla imlâ edelim. Onların kıymetlerini bir derece yukarıya kaldıralım. Tadil görmüş olanların üzerinden zamaimi kaldıralım, atalım. Mümkün olduğu kadar vergiyi adalete takrib edecek bir dereceye getirelim. Bu esasa göre Muvazene-i Maliye ve Kavanin-i Maliye Encümenlerinde uzun uzadıya tetkik ve tahlil neticesinde tanzim edilen lâyiha-i kanuniye ile ortaya bir şekil getirilmiştir. Kavanin-i Maliye Encümeninin tanzim ettiği en son bir şekil vardır. Mezkûr encümen; Muvazene-i Maliye Encümeninin birinci, ikinci maddelerini aynen kabul etmiştir. Üçüncü ve dördüncü maddelerinde ufak bir tadil yapmıştır ki bir fıkra veya kelime tebdilinden ibarettir.

O maddelere gelince: Kavanin-i Maliye Encümeninin nokta-i nazarı da o tadilnameden anlaşılır. Binaenaleyh tahrir-i umumiye bugün başlasak yirmi seneden evvel bunun ikmaline imkân olamadığına ve olamayacağına göre uzun müddet daha emlâk vergisi üzerindeki mütebariz haksızlığı temadi ettirmektense bunu mümkün olduğu kadar çok olanları tahfif, bir dereceye kadar az olanları da bir nispet-i âdileye irca için kayıt üzerinde ıslahat yapacak bir lâyiha tanzim ve ihzar ederek Meclis-i Âlinize sevk ettik.

Bu lâyihanın diğer mevaddı da ağnam vergisine taallûk eder. Malûmuâliniz ağnam vergisi; biz bunu mukavemet-i maliyemizi temin için 8 misline iblâğ ettik. Hâlbuki bu resim ile ağnam saklanmayacak bir hale gelmiştir. Yalnız çiftçiler ihtiyacat-ı ruzmerrelerini tedarik edebilmek için belki birkaç ağnam saklayabiliyorlar. Yoksa ticaret kasdıyla memlekette hiçbir tüccar ağnam saklayamıyor ve bu resim ile ağnam saklamakta hiçbir faide hâsıl olmuyor. Bunu mâkul ve mutedil bir şekle getirmek lâzımdır.

Diğer mevadd, tâli mevaddır. Bunları her maddenin sırası geldiğinde izah edeceğim. Yalnız âşar bakayalarının affı hakkında bundan bir sene evvel kabul buyurduğunuz bir kanun vardır. 1336 - 1337 seneleri âşarının bakayasından 1339 senesi nihayetine kadar borçları tesviye ettikleri takdirde Faizlerinin Affı Hakkındaki Kanun'un 1339 senesi nihayetine kadar temadisini teklif edeceğim. Tensip buyurursanız zaten Heyet-i Umumiyesi hakkında Çarşamba günü başlayan müzakerede bir kısım malûmat arz etmiştim. Şimdi maddelere geçelim. Maddelerde daha esaslı malûmat arz ederim.

استانبول آوانس قانونه مذیل قانون

نومرو
۲۹۶

ماده ۱ — استانبول ولایتیله وکالتلره مربوط مؤسسات وقطعاتده بالفعل مستخدم مامورین ایله متقاعدین ومعزولین وایتام وارامل معاشاتی ۹ کانون اول ۱۳۳۸ تاریخلی آوانس قانونتك بشنجی وآلتنجی مادەلرندەکی قیود نظر دقته آلمق شرطیله تام اولهرق ویریلیر .

ماده ۲ — ماعدا دوائر مرکزیه مأموریتك جائزالاستخدام اولانلردن تقاعدینی استدعا ایلەیناردن تقاعد معاشلرینك تخصیصنده محسوبی اجرا اولنمق اوزره ۱۶ مارت ۱۳۳۶ تاریخندەکی معاش وتخصیصات تاریبك نصفی ومعزولیت معاشی طلب ایدنلره تخصیص معاملەسنك اکمالنده ویریلەجك معاشلردن بونه محسوبی اجرا ایدلمك اوزره تاریخ مذکوردەکی معاش وتخصیصاتاریبك ثانی ومعزولیت معاشنه کسب استحقاق ایدەمەین مأموریندن جائزالاستخدام اولانلره مأموریته تعیینلرنده معاشلردن اصولاً محسوب اولونمق اوزره تاریخ مذکوردەکی معاش وتخصیصاتاریبك کذلك ثانی ۱۳۳۹ سنەسی شباطی غایەسنه قدر آوانس اولهرق اعطا اولنور .

استانبولده آچیقده قالان ارکان امرا وضابطان ومأمورین ومنسوبین عسکریەدن قانوناً تقاعده سوق ایدیلەمەین ومدافعهٔ ملیه وکالتنجه جائزالاستخدام اولدیغنه قرار ویریلنلره نصف معاش ونصف تخصیصات ویریلور .

ماده ۳ — اشبو قانوندن استفاده ایدەبیلەجکلرك تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی داخلنده ساکن بولنمالری مشروطدر .

ماده ٤ — حرب قازانجاری ویرکوسنك هنوز تحقق معاملەسی اجرا ایدلەین استانبول وسائر محللرده قرارنامەسی موجبنجه اوچ سنه مدتله تحقق وتحصلینه دوام اولنەجقدر .

ماده ٥ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی الاجرادر .

ماده ٦ — اشبو قانونك اجرای احکامنه اجرا وکیللری هیئتی مأموردر .

۱۳ کانون ثانی ۱۳۳۹ و ۲۵ جمادی الاولی ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۳ کانون ثانی ۱۳۳۹	۲۵۹۲	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
مجلس ضبط جریدەلرندەکی مذاکرات فهرستی :	جلد		صحیفه
	۲٦		۲۸۹:۳۱۳،۳۲۱،۳۳۳
اشبو قانونك علاقەدار اولدیغی دیگر قانونلر :	۲۸۵،۳۰۷،۳۲۱،۳٦۰		

İSTANBUL AVANS KANUNUNA MÜZEYYEL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
296	13/1/1339 (1923)	Tarih: 13/1/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; İstanbul'da bulunan bakanlıkların ve memurların masraf ve maaşlarına ilişkin hususların yeniden düzenlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- İstanbul vilâyetiyle vekâletlere merbut müessesat ve kıtaatta bilfiil müstahdem memurin ile mütekaidin ve mazulin ve eytam ve eramil maaşatı 9 Kânunuevvel 1338 tarihli Avans Kanununun beşinci ve altıncı maddelerindeki kuyut nazar-ı dikkate alınmak şartıyla tam olarak verilir.

Madde 2- Mülga devair-i merkeziye memurininin caizü'l-istihdam olanlarından tekaüdünü istida eyleyenlerden tekaüt maaşlarının tahsisinde mahsubu icra olunmak üzere 16 Mart 1336 tarihindeki maaş ve tahsisatlarının nısfı ve mazuliyet maaşı talep edenlere tahsis muamelesinin ikmalinde verilecek maaşlarından yine mahsubu icra edilmek üzere tarih-i mezkûrdaki maaş ve tahsisatlarının sülüsü ve mâzuliyet maaşına kesb-i istihkak edemeyen memurinden caizü'l-istihdam olanlara memuriyete tayinlerinde maaşlarından usulen mahsup olunmak üzere tarih-i mezkûrdaki maaş ve tahsisatlarının kezalik sülüsü 1339 senesi Şubatı gayesine kadar avans olarak ita olunur. İstanbulda açıkta kalan erkân, ümera ve zabitan ve memurin ve mensubin-i askeriyeden kanunen tekaüde sevk edilemeyen ve Müdafaa-i Milliye Vekâletince caizü'l-istihdam olduğuna karar verilenlere nısf maaş ve nısf tahsisat verilir.

Madde 3- İşbu kanundan istifade edebileceklerin Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti dâhilinde sakin bulunmaları meşruttur.

Madde 4- Harp kazançları vergisinin henüz tahakkuk muamelesi icra edilmeyen İstanbul ve sair mahallerde kararnamesi mucibince üç sene müddetle tahakkuk ve tahsiline devam olunacaktır.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

İstanbul vilâyetiyle müessesat ve devair-i sairenin Türkiye Büyük Millet Meclisi idaresine intikal eylediği tarihten sonra tahakkuk eden maaş ve masraf karşılığı olarak üç milyon liranın sarfı mezuniyetini hâvi 9 Kânunuevvel 1338 tarih ve 285 numaralı Avans Kanununun üçüncü maddesinde mülki ve askeri devair ile müessesatta istihdam edilecek memurin ve müstahdeminin maaş ve tahsisatı ile masarif-i daimesi hakkında icra kılınacak tetkikatın hitamına kadar bir defaya mahsus olmak üzere teşrinisaniye mahsuben avans olarak vilâyet ve müessesatta bilfiil müstahdem bulunan memurin ile mütekaidin ve mazulin ve eytam ve eramile tam ve açıkta kalan memurin ve müstahdemînine nısf maaş tahsisat itası musarrah bulunmasına binaen vilâyet kadrosuna dâhil memurin ile vekâletlere merbut müessesatta ifa-yı vazife eden memurinin ve mütekaidin ve mazulin ile eytam ve eramilin elyevm kesb-i istihkak ettikleri şehrî Kânunuevvel 1338 maaşlarının mezkûr kanuna müsteniden tesviyesine imkân olmadığı gibi mülga devaire mensup olup bir defaya mahsus olmak üzere nısf raddesinde maaş almış olan gayr-i faal memurinin vaziyetlerinin suret-i sarihada tâyin edilmemiş olmasından nâşi bunlara âtiyen ne suretle maaş tahsis ve itası icap edeceği de muhtac-ı tavzih görülmüştür. Elyevm bilfiil ifa-yı hizmet eden memurinin müstahak oldukları maaşatın bu baptaki kadroların netice-i tetkikatına tâlikan tehir-i tesviyesi memurin-i mumaileyhimin mağduriyetini ve zaruretini müstelzim olacağına binaen vilâyet memurini ile bilfiil vazife gören müessese ve devair memurini maaşlarının ve kezalik mütekaidîn ve eytam ve eramil ile mâzuliyet maaşlarının tam olarak tesviyesi ve gayr-i faal memurinden mâzuliyet veya tekaüt maaşı tahsisi istidasında bulunanlara da bu baptaki muamelenin hitamına kadar intizarda kalmamak ve âtiyen mâzuliyet ve tekaüt maaşlarından mahsup edilmek üzere bir defaya mahsus olarak son memuriyet maaşlarının nısfı raddesinde bir meblâğın itası ve mâzuliyet ve tekaüt maaşına müstahak olmayanlara da haklarında yapılacak tetkikatın intacına kadar duçar-ı zaruret olmamaları için son memuriyet maaşlarının maa-tahsisat-ı fevkalâde iki aylık miktarının mükâfat-ı nakdiye olarak itası muktezi görülerek bu bapta tanzim olunan lâyiha-i kanuniye takdim kılındı.

Dursun Bey (Çorum) — Kanunun ruhu hakkında beyanatta bulunmazdan evvel yalnız usule dair birkaç kelime arz edeceğim. Malûmuâlinizdir ki; bu kanun hem mali bir kanundur ve hem idari bir kanundur. Binaenaleyh düşünülerek yapılması lâzım gelen bir kanundur. Binaenaleyh bu kanun tabedilip âzaya kırk sekiz saat evvel tevzi edilmeliydi. Biz bu kanunu şimdi aldık. (Doğru sesleri) Şimdi ne müzakere edeceğiz ve ne düşüneceğiz? Bunun için müzakeresinin celse-i âtiyeye tâlikini rica ediyorum. Müzakere cereyan etmesin. Eğer müzakere cereyan edecekse sözüm mahfuz kalmak üzere sözüme hâtime veriyorum.

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbata Muharriri Mazhar Müfid Bey (Hakkâri) — Efendim! Bu kanun hakkında encümenin nokta-i nazarını arzdan evvel, benden evvel söz söyleyen arkadaşımıza cevap vermek isterim. Filhakika Nizamname-i Dâhiliye riayet edilecek olursa bu gibi

mali olan kavanin evvelce tab' ve tevzi edilir. Bilhassa bütçelerin müddeti vardır. Müddetinden evvel müzakere edilmezdi. Fakat Beyefendi biraderimize hatırlatmak isterim ki, şimdiye kadar müteaddit avans kanunlarında bu usule riayet etmeyip de bugün büyük bir zaruret içinde, büyük bir sefalet içerisinde bulunan İstanbul memurinine gelince mi bunu hatırlıyoruz? Rica ederim. (Bravo sesleri) Şimdi efendim kanunda görüyorsunuz ki, encümen ekseriyetle bunu kabul etmiştir. Mazbata Muharriri sıfatıyla evvelemirde ekseriyetin nokta-i nazarını arz edeceğim. Birinci İstanbul Avans Kanununda, yani 9 Kânunuevvel tarihli Avans Kanununda bilûmum eytam ve eramil ve mazulin ve mütekaidîne tam ve istihdam edilmeyenlere gerek mazuliyet ve gerek tekaüt maaşına müstahak olsun, gerekse olmasın bir defaya mahsus olmak üzere nısf maaş itasını Heyet-i Celileniz kabul etmişti. Fakat lütfen tahattur buyurmanız lâzımdır ki, bendeniz o kanunu encümen namına müdafaa ederken ikinci bir avans kanunuyla tekrar kadrolar üzerinde tetkikat icra etmeksizin para vermeye mecbur olacaksınız demiştim, nasıl ki, bu kanunla o sözüm yerini bulmuş oluyor. Encümen şimdiye kadar verilen kadrolardan adliye, nafia kadrolarıyla İstanbul Vilâyeti Defterdarlığı kadrosunu itmam etmiş, binaenaleyh Heyet-i Celilenin kabul etmiş olduğu Birinci Avans Kanunuyla tespit edilen bu kadrolar mucibince maaş itasına diyeceğimiz yoktur. Fakat diğer kısımları derdest-i tetkiktir. Hattâ bir kısmı Heyet-i Vekileden encümene de gelmemiştir. Şimdi bu kadroların Heyet-i Vekilede tetkiki, sonra Muvazene-i Maliye Encümenine gelip tespit edilmesi meselesi zannediyoruz ki epeyce bir müddete mütevakkıftır.

فصل	ماده	نوع مصارف	ایرا
	۱۱	اوراق ودفاتر مطبوعه نقلیه وبندیه‌سی	۲ ۸۰۰
	۱۲	فابریقه وتعمیرخانه مصارفی	۲۰ ۰۰۰
	۱۳	آلات ولوازم زراعیه نقلیه وبندیه‌سی	۲ ۸۰۰
		بشنجی فصلك یکونی	٦٤ ۲٦٥
٦		تخصیصات فوق‌العادهٔ شهریه	٥٣ ١٥٠
		یکون عمومی	١٤٣ ٤٥٠

	تاریخ	نومرو	مقام
ووك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	١٥ کانون ثانی ١٣٣٩	٢٦٢٠	امراو کتبخانهٔ ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	٢٦	٣٨٠، ٣٦٧، ٣٣٤، ٣٣٢ : ٣٢٢	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

(ب) جدولی

بابی	نوع مصارف	لیرا
	زراعت بانقه‌سی	
۱	ادارهٔ مرکزیه معاشاتی	
	۳ مأمورین مرکزیه	۵۰۰
	٤ مفتشلر	۳۸۵
	برنجی فصلك یکونی	۸۸۵
۲	لوازم	
	٥ مجلس اداره اجورات اجتماعیه‌سی	٦۷٥
۳	ملحقات شعبه وصندوقر معاشاتی	
	۱ شعبه وصندوق مأمورینی	۹ ۱۳٦
	۲ شعبه وصندوق تحصیلدارلری	۹٦٤
	۳ اوطه‌جیلر وبکجیلر اجورات مقطوعه‌سی	٤ ۹۷۷
	٤ آلات ولوازم زراعیه فن ودیو مأمورلری	٥۸۰
	٥ آلات ولوازم زراعیه فن ودیوبکجی وحمالاری	۹۹
	اوچنجی فصلك یکونی	۱٥ ۷٥٦
٤	لوازم	
	۱ تنویر وتسخین	۱ ٤٦٥
	۲ قرطاسیه	۷۲۰
	۳ اجارات	٤ ۰۰۰
	٤ متفرقه	٤۲۳
	٥ مجالس اداره اجورات اجتماعیه‌سی	۲ ۱۱۱
	دردنجی فصلك یکونی	۸ ۷۱۹
٥	مرکز ایله ملحقات بینده مشترك مصارف	
	۱ طبعیه ، تجلیدیه ، قرطاسیه	۷ ۰۰۰
	۲ خرجراه ویومیه	۱٤ ۰۰۰
	۳ دمیر باش اشیا چورومه بابی	۲ ۱۰۰
	٤ ابنیه انشاآت وتعمیراتی	٤ ۲٥۰
	٥ حکومت قوناقلرینه بدل اشتراك	۱ ٤۰۰
	٦ آتشه نقلیه وبندیه‌سی	۱ ٤۰۰
	۸ مصارف غیر ملحوظه	۱ ٤۰۰
	۱۰ معاشات ومصارف تدریسیه	۷ ۱۱٥

(آ) جدولی

بیلیک	نمره	نوع واردات	لیرا
۱		واردات	
	۱	منافع حصه‌سی	۲٤۰ ۰۰۰
۲		تمتعات وعائدات	
	۱	اقراضات ومطلوبات مختلفه فائضلری	۱٤۰ ۰۰۰
	۲	تمتعات وعائدات مختلفه	۲۱ ۰۰۰
	۳	واردات خصوصیهٔ ولایات وزنه‌دارلغی عائدائی	۱۱ ۰۰۰
		ایکنجی فصلك یکونی	۱۷۲ ۰۰۰
۳		مؤسسات وارداتی	
	۱	یکیدن کشاد اولنه‌جق ما کینیست صنفنده وقوعبوله جق تعمیرات واعمالاتدن	۲۰۰
	۲	آلات ولوازم زراعیه بدلنه ضم اولونه‌جق کسورائدن	۱ ٤۰۰
	۳	یکیدن آچیله‌جق تعمیرخانه‌ده وقوع بولاجق تعمیرات و اعمالاتدن	۳ ۰۰۰
		اوچنجی فصلك یکونی	٤ ٦۰۰
		یکونه عمومی	٤۱٦ ٦۰۰

استخلاص ایدیلن محللرده کی زراعت بانقه‌لری واردات ومصارفاتنه دائر قانون

نومره
۲۹۷

ماده ۱ — زراعت بانقه‌سنك ۱۳۳۸ سنه‌سی بودجه‌سنك واردات عمومیه‌سنه مربوط [آ]جدولنده مرقم اولدیغی وجهله ٤۱٦,٦۰۰ لیرا علاوه ایدلمشدر .

ماده ۲ — مربوط [ب] جدولنده مرقم اولدیغی وجهله زراعت بانقه‌سنك ۱۳۳۸ سنه‌سی بودجه‌سنك فصول ومواد مختلفه‌سنه ۱٤۳,٤٥۰ لیرانك علاوةً صرفنه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۳ — زراعت بانقه‌سنك مرکز واستانبول وملحقاتی اداره‌لری معاش ومصارفی ایچون ۲۱,۰۲٥ وزراعت بانقه‌سنه مربوط امنیت صندوقنك ۱۳۳۸ سنه‌سی صوك درت آیلق معاش ومصرفی ایچون زیاده ۱۰۰۰۰ لیرانك آوانس اولهرق صرفنه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ٤ — اشبو آوانس صرفیاتی موازنهٔ مالیه انجمنجه تثبیت ایدیلهجك فصول ومواده تطبیق اولنه‌جقدر .

ماده ٥ — استانبول وملحقاتی دوائرینك معاش ومصرفی تشرین‌ثانی وکانون اول آیلرینه نام وآوانس اولهرق صرف ایدیلهجکدر .

ماده ٦ — ملغا ادارهٔ مرکزیه مأمورینندن آچیقده قالانلره بر دفعه‌یه مخصوص اولمق اوزره نصف معاش ونصف تخصیصات اعطا اولنور .

ماده ۷ — برنجی وایکنجی ماده‌لر ۱٦ ایلول ۱۳۳۸ تاریخندن بری وقوعبولان معاملاتی محتویدر .

ماده ۸ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۹ — اشبو قانونك اجرای احکامنه اقتصاد وکیلی مأموردر .

۱٥ کانون‌ثانی ۱۳۳۹ و ۲۷ جمادی‌الاولی ۱۳٤۱

İSTİHLÂS EDİLEN MAHALLERDEKİ ZİRAAT BANKALARI VARİDAT VE MASARİFATINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
297	15/1/1339 (1923)	Tarih: 15/1/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; düşman işgalinden kurtarılmış bölgelerdeki Ziraat Bankalarının mal varlığı ve borçlarının belirlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Ziraat Bankasının 1338 senesi bütçesinin varidat-ı umumiyesine merbut (A) cetvelinde murakkam olduğu vecihle 416600 lira ilâve edilmiştir.

Madde 2- Merbut (B) cetvelinde murakkam olduğu vecihle Ziraat Bankasının 1338 senesi bütçesinin füsul ve mevadd-ı muhtelifesine 143,450 liranın ilâveten sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 3- Ziraat Bankasının merkez ve İstanbul ve mülhakatı idareleri maaş ve masarifi için 21025 ve Ziraat Bankasına merbut emniyet sandığının 1338 senesi son dört aylık maaş ve masrafı için 10000 liranın avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 4- İşbu avans sarfiyatı Muvazene-i Maliye Encümenince tespit edilecek füsul ve mevada tatbik olunacaktır.

Madde 5- İstanbul ve mülhakatı devairinin maaş ve masrafı Teşrinisani ve Kânunuevvel aylarında tam ve avans olarak sarf edilecektir.

Madde 6- Mülga idare-i merkeziye memurininden açıkta kalanlara bir defaya mahsus olmak üzere nısf maaş ve nısf tahsisat ita olunur.

Madde 7- Birinci ve ikinci maddeler 16 Eylül 1338 tarihinden beri vuku bulan muamelâtı muhtevidir.

Madde 8- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 9- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İktisat Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Bihamdillâhi Teâlâ düşmanın pay-ı mülevvesinden tathir ve tahlis olunan vilâyat ve elviye ve kazalarımız Ziraat Bankası şuabat ve sandıklarının üç yüz otuz sekiz senesi Eylülünün on altıncı gününden Şubat gayesine kadar tanzim olunan bütçesi leffen arz ve takdim kılındı.

Mütalaasından müsteban buyurulacağı üzere Ziraat Bankasının sene-i haliye umumi bütçesinde dâhil olmayan İzmir, Bursa, Saruhan, Karesi ve Kale-i Sultaniye şubeleriyle 47 kaza sandıklarının ve evvelce küşad olunmuşken bir müddetten beri mesdut bulunan ve şimdi iadeten teşkiline mecburiyet-i katiye hâsıl olan Mucur ve Alaiye sandıklarının varidat ve temettüat ve aidat-ı muhtelifesi ve İzmir'de küşad edilecek tamirhaneden istihsal ve alât-ı ziraiye bedeline zammolunacak küsurat (A) cetvelinde muharrer olduğu üzere 299000 lira tahmin olunmuştur. İşbu miktar sureti merbut mazbatada muharrer olduğu vecihle Ziraat Bankası Meclis-i İdaresince 297000 liraya tenzil edilmiştir.

Mehmed Bey (Biga) — Hükûmet-i Feridiye zamanında, Yunan işgali esnasında memleketteki Ziraat Bankalarından birçok paralar alınmıştır. Ezcümle livamız olan Kale-i Sultaniye ve mülhakatı Ziraat Bankasından İstanbul Hükûmeti 190 bin lira çekmiştir. Bu paralar şu varidat kısmına dâhil midir, değil midir? Bunlar hakkında izahat isteriz.

Mazhar Müfid Bey (Hakkâri) — Ziraat Bankası Müdür-i Umumi Vekili bunun hakkında izahat verecek.

Ziraat Bankası Müdürü Umumi Vekili Zeki Bey — Efendim! Gerek Kale-i Sultaniye, gerek sair mülhakatta İstanbul Hükûmeti sermayesi fazla diyerek birkaç para almıştı. Bunlar mevcud-ı sandıktır. Mevcud-ı sermayedir. Bunlar bütçenin varidat kısmına geçmez. Bütçenin varidat kısmı o sene zarfında husule gelecek miktarı tâyin eder. O sene husule gelecek varidatı gösterir. Mamafih onlar bankalara ikraz edilmiştir. Emniyet sandıklarına ikraz edilmiştir. Hesapları vardır. Her yerin hesabı kendisine iade edilir.

Mehmed Bey (Biga) — Şu halde İstanbul'a alınan bu paraların tekrar sandıklara iadesinde endişe etmiyorsunuz.

Müdürü Umumi Vekili Zeki Bey — Yalnız bunlardan bir milyon dört yüz lira maaş açığı olarak kararname ile İstanbul Ziraat Bankasından o vakit ki Hükûmet karzan almıştı.

Abdullah Efendi (İzmit) — Varidat tahminî midir?

Müdürü Umumi Vekili Zeki Bey — Tahminîdir.

Abdullah Efendi (İzmit) — Bankalarda tahminî varidat olduğunu dünyanın hiçbir tarafında işitmedim. Bu nasıl olur? Banka ismi olur da tahminî muamele olur mu?

Müdür-i Umumi Vekili Zeki Bey — Varidat tahminî olabilir. Arz edeyim. Meselâ bugün tahminî muamelâttan bize getirip verilen eski paradan iki bin lira varidat alınır. Fakat yarın ne kadar para getireceğini, ne kadar aidat alınacağını bilemiyoruz. Binaenaleyh tahminî yapılır. Bu tahmin de olsa olsa aylara kıyasen tahmin olur. Mamafih hatalı olmaz. Hatalı olsa bile yüzde beş veya yedi derecesinde olabilir.

Hasan Basri Bey (Karesi) — Firar ve tagayyüb eden eşhasın kısm-ı mühimmi Ziraat Bankalarına medyundur. Bunların borçlarının tahsili için taraf-ı âlilerinden vilâyata emir verilmiş midir? Yani bu borçların bir an evvel tahsili için emir verilmiş midir?

Müdür-i Umumi Vekili Zeki Bey — Evet İktisat Vekil-i Âlisi İzmir'e teşrif ettiklerinde derhal bize yazmışlardı. Bunların merhun olan emval-i gayrimenkullerinden maada emval-i menkullerine müracaatla istîfa-yı matlup edilmesini yazdık. Her gün muhabere cereyan ediyor, taht-ı temine alınıyor efendim.

بویوك ملت مجلسی بودجه‌سنه ضمائم اجراسنه دائر قانون

نومرو
۲۹۸

ماده ۱ ــ بویوك ملت مجلسی سنهٔ مالیه بودجه‌سنك اوچنجی خرجراه ویومیه ماده‌سنه یکرمی بش بیك لیرا تخصیصات منضمه اعطا اولونمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانون بویوك ملت مجلسی طرفندن اجرا اولنور .

۱۸ کانون ثانی ۱۳۳۹ و ۳۰ جمادی‌الاولی ۱۳۴۱

بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۱۸ کانون‌ثانی ۱۳۳۹	۲۶۰۰	اجرا وکیلری هیئتی ریاسته اداره هیئته

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۲۶	۴۱۹:۴۱۸ ، ۶۴۰:۳۸۶ ، ۳۸۰

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر : ۳۱۳

BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BÜTÇESİNE ZAMAİM İCRASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
298	18/1/1339 (1923)	Tarih: 18/1/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; meclisin harcırah bütçesine aile harcırahı için 25 bin lira tahsisat konulması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Büyük Millet Meclisi sene-i haliye bütçesinin üçüncü harcırah ve yevmiye maddesine yirmi beş bin lira tahsisat-ı munzama ita olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanun Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Rasim Bey (Sivas) — Efendim! Sene bidayeti zarfında harcırah için bütçeye 80 bin lira para koymuştuk. Sene nihayetlerine doğru bütçe encümene gitti. Harcırahın on bin kuruş üzerinden itası kabul edildiğinden encümenden seksen bin liranın kâfi gelmeyeceği düşünülerek 103 bin liraya iblâğ edilmişti. Bilâhare aile harcırahı için bir kanun kabul edildi. Bunun üzerine yüz üç bin liranın da kâfi gelemeyeceği anlaşıldı. Binaenaleyh yirmi beş bin liralık tahsisat-ı munzama talep ediyoruz.

استانبول ولایتیله دشمندن استخلاص ایدیلن محلارك اعشار حصهٔ اعانه‌سی حقنده قانون

نومرو
۲۹۹

ماده ۱ — استانبول ولایتیله دشمندن استخلاص ایدیلن محلارك ۱۳۳۸ سنه‌سی اعشارندن تحصیل ایدیله‌جك مبالغدن ولایات مذکوره حصهٔ اعانه‌سی سنه‌سی ایچنده زراعت بانقه‌سیله ادارهٔ خصوصیه‌یه ویریلور.

ماده ۲ — بیك اوچ یوز اوتوز سکز سنه‌سی مالیه بودجه‌سنك سکسان آلتنجی ولایات ادارهٔ خصوصیه‌سنه عائد اعشار حصه‌سی معادلی فصله علاوةً برمیلیون لیرانك تخصیصات منضمه‌سیله صرف مأذونیت ویرلمشدر.

ماده ۳ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی الاجرادر.

ماده ٤ — اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه وکیلی مأموردر.

۲۵ کانون ثانی ۱۳۳۹ و ۷ جمادی‌الآخره ۱۳۴۱

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی : تاریخ ۲۵ کانون‌ثانی ۱۳۳۹ — نومرو ۲۶۹۰ — مقام اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی : جلد ۲۹ — صحیفه ۴۹۸،۴۹۷،۸۹۶،۴۹۶،۴۰۷

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :

İSTANBUL VİLÂYETİYLE DÜŞMANDAN İSTİHLÂS EDİLEN MAHALLERİN ÂŞAR HİSSE-İ İANESİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
299	25/1/1339 (1923)	Tarih: 25/1/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; düşmandan kurtarılan vilayetlerin masrafları için bütçeye 1 milyon lira tahsisat konulması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- İstanbul vilâyetiyle düşmandan istihlâs edilen mahallerin 1338 senesi âşarından tahsil edilecek mebaliğden vilâyat-ı mezkûre hisse-i ianesi senesi içinde Ziraat Bankası ile idare-i hususiyelere verilir.

Madde 2- Bin üç yüz otuz sekiz senesi maliye bütçesinin seksen altıncı vilâyat idare-i hususiyesine ait âşar hissesi muadili faslına ilâveten bir milyon liranın tahsisat-ı munzama olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Maliye Vekili Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — İstihlâs edilen mahaller âşarından, idare-i mahalliyelerle, menafi hissesinin 1338 senesine ait olan kısmını tediye edebilmek için bir milyon liralık bir tahsisat istedik. Bu, Muvazene-i Maliye Encümeninden çıktı. Tensip buyurursanız bu; iki maddeden ibarettir. Şimdi müzakere edelim. İdare-i hususiyelerin paralarını verelim. İstihlâs edilen memalikte şimdiye kadar âşarı henüz tahakkuk ettirebildiğimiz için bu teahhur etti. İdare-i hususiyelerin matlupları tediye edilemiyor. Bunda; mekteplerin masrafları ve muallimlerin maaşları mevzuubahistir. Arzu ederseniz bu beş dakikalık bir iştir. Hemen beş dakikada çıkaralım.

Salih Efendi (Erzurum) — İdare-i hususiyeler tarafından idare edilen mekteplerin sobası, odunları olmamakla beraber muallimleri de açtır. Bu mesele gayet mühimdir ve iki maddeden ibarettir. Bunu hemen çıkaralım.

مأمورين محاكمات متعلق وظائفك صورت ايفاسى حقنده‌كى ٤ تموز ١٣٣٧ تاريخلى قانونك دردنجى ماده‌سنك تعديلنه دائر قانون

نومرو
٢٠٠

ماده ١ — شوراى دولتك مامورين محاكمات متعلق وظائفك صورت ايفاسى حقنده‌كى ٤ تموز ١٣٣٧ تاريخلى قانونك دردنجى ماده‌سى بروجه آتى تعديل ايدلمشدر :

شبو هيئتدك وظائف تحريريه‌سنى ايفا ايتمك اوزره برى باش كاتب عنوانيله وايكى بيك بش يوز ديكرى ايكنجى كاتب عنوانيله ويرك بشيوز، اوچنجيسى ده مقيد عنوانيله ويرك غروش معاشلهاوچ موظف كاتب تعيين اولنور.

ماده ٢ — شبو قانون تاريخ نشرندن اعتباراً مرعى الاجرادر .

ماده ٣ — شبو قانون بويوك ملت مجلسى طرفندن اجرا اولنور .

٣١ كانون ثانى ١٣٣٩ و١٣ جمادى الآخره ١٣٤١

	تاريخ	نومرو	مقام
بوك ملت مجلسى رياستندن تبليغى :	٣١ كانون ثانى ١٣٣٩	٢٧٢٩	اجرا وكيلرى هيئتى رياسته اداره هيئتنه محاكمات هيئتى رياسته تدقيق محاكمات انجمنى رياسته

	جلد	صحيفه
مجلس ضبط جريده‌لرنده‌كى مذاكرات فهرستى :	٢٧	٧٣ : ٧٥ ، ٨٠ ، ٨٤ : ٨٥

شبو قانونك علاقه‌دار اولديغى ديكر قانونلر : ١٣١

MEMURİN MUHAKEMATINA MÜTEALLİK VEZAİFİN SURET-İ İFASI HAKKINDAKİ 4 TEMMUZ 1337 TARİHLİ KANUNUN DÖRDÜNCÜ MADDESİNİN TADİLİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
300	31/1/1339 (1923)	Tarih: 31/1/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Memurin Muhakemat Heyeti ile Muhakemat Tetkik Encümeninin özel kaleminde görevlendirilmek üzere üç kâtibin istihdam edilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Şûra-yı Devletin memurin muhakematına müteallik vezaifinin suret-i ifası hakkındaki 4 Temmuz 1337 tarihli kanunun dördüncü maddesi ber-vech-i âti tadil edilmiştir:

İşbu heyetlerin vezaif-i tahririyesini ifa etmek üzere biri başkâtip unvanıyla ve iki bin beş yüz diğeri ikinci kâtip unvanıyla ve bin beş yüz, üçüncüsü de mukayyit unvanıyla ve bin kuruş maaşla üç muvazzaf kâtip tayin olunur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanun Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbatası

Memurin Muhakematı Encümen ve Heyetinin vazaif-i tahririyesini ifa eylemek üzere kanun-ı mahsus mucibince halen müstahdem bulunan iki kâtibin adem-i kifayesine mebni ayrıca iki kâtip alınması ve maaşlarının hadd-i lâyıkına iblâğı hakkında Canik Mebusu Emin ve Maraş Mebusu

Hasib Beylerin lâyiha encümenince şayan-ı müzakere görülüp encümenimize havale buyurulan teklif-i kanunileri mütalaa ve tetkik olundu.

Filhakika teklifin esbab-ı mucibesinde dermeyan olunduğu üzere vazaif-i mezkûrenin hüsn-i ifasında âmil olan cihet malûmat-ı kanuniye ve muamelâtta ihtisastan ibaret olduğu ve bunun için de evsaf şerait-i lâzıme aranılmak lâzım geldiği halde heyet-i tahririyeye tahsis kılınan maaşat aranılan evsafa ve işin ehemmiyetine nazaran nispetsiz bulunduğu cihetle keyfiyet esas itibariyle encümenimizce de tasvip ve ancak 3000, 2000,1500 ve 1000 kuruş maaşla dört kâtip istihdamı teklif edilmekte ise de ihtiyaç ve zaruret miktarından fazla görülen taleb-i vâki 2500, 1500, 1000 kuruş maaşlı üç kâtip suretinde tadilen kabul edilmiş ve lâyiha-i kanuniye bu esas dairesinde yeniden bi't-tanzim takdim kılınmış olmakla Heyet-i Celilenin nazar-ı tasdikine arz olunur.

داخلیه وکالتی بودجه‌سنه ضمائم اجراسنه دائر قانون

نومرو
۳۰۱

ماده ۱ — ۱۳۳۸ سنه‌سی داخلیه بودجه‌سنك یوزالتی برنجی مصارف متنوعه فصلنك برنجی مامورین خرجراهی مادەسنه یکرمی بیك لیرا تخصیصات منضمه اعطا اولنمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجرای احکامنه داخلیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۳۱ کانون ثانی ۱۳۳۹ و ۱۳ جمادی‌الآخره ۱۳٤۱

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۳۱ کانون ثانی ۱۳۳۹	۲۷۳۰	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

مجلس ضبط جریده‌لرندەکی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۲۷	۷۰:۸۰۶۸۳۶۸۶

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

DÂHİLİYE VEKÂLETİ BÜTÇESİNE ZAMAİM İCRASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
301	31/1/1339 (1923)	Tarih: 31/1/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; 1338 (1922) senesi Dâhiliye Vekâleti bütçesinin harcırah maddesine 20 bin lira tahsisat konulması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 1338 senesi dâhiliye bütçesinin yüz elli birinci masarif-i mütenevvia faslının birinci memurin harcırahı maddesine yirmi bin lira tahsisat-ı munzama ita olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

1338 senesi için vekâlete üç defa verilmiş olan harcırah tahsisatı hitam bulmuş olduğundan sene nihayetine kadar daha otuz bin lira tahsisat itası muktezi görülmüştür. Vakıa şimdiye kadar vuku bulmuş yetmiş beş bin lira harcırah sarfiyati vehle-i ulâda istiksar olunursa da geçmiş senelerin vaziyet ve sarfiyatı ile bu senenin icabı tetkik ve mukayese olunur ve vekâletler içinde Dâhiliye Vekâletiyle mukayese olunabilecek Adliye Vekâletine verilen tahsisat dahi nazar-ı dikkate alınırsa vekâletin verilen tahsisatı israf etmemiş olduğu teslim olunur. Vekâlete 1336 senesinde seksen dokuz bin, 1337 senesinde altmış altı bin, 1338 senesinde yetmiş beş bin lira ve Adliye Vekâletine 1336 da doksan altı bin, 1337 de seksen iki bin beş yüz ve 1338 de doksan beş bin lira tahsisat verilmiş olmasına nazaran Vekâlete ait tahsisat her sene kasredilmişken vekâlet tasarrufa riayetle idare eylemiştir. Bu sene istihlâs edilen mahallerin müsait ve ehemmiyeti malûm olup oraya gönderilecek memurların

vaziyetin icabıyla mütenasip ehliyet ve kifayette olmaları bilhassa nazar-ı dikkate alınmış ve bu zarurete binaen uzak mahallerde bulunan o evsaftaki memurların nakledilmiş olmak yüzünden bittabi fazlaca harcırah itasına mecburiyet elvermiştir. Binaenaleyh sene nihayetine kadar idare-i umur edilebilmek için harcırah tahsisatından otuz bin lira daha itası muktezidir.

Dâhiliye Vekili Ali Fethi Bey (İstanbul) — Efendim bu sene malûmuâliniz Dâhiliye bütçesinin harcırah faslına yalnız otuz bin lira konulmuştur. Ondan sonra vilâyat-ı müstahlasanın lehü'l-hamd düşmandan istirdadını müteakip oraya alelacele memurlar gönderilmesi lüzumuna mebni daha bir miktar yani otuz bin lira kadar harcırah tahsisat-ı munzaması talep edildi.

Şevket Bey (Bayezid) — Arkadaşlar, bu Heyet-i Vekilede elâstiki bir şey vardır ki hemen böyle bir teklif yaptılar, harcırah... Efendiler, kimden alıp kime veriyorsunuz? Millet, gömleksiz. Harcırah verelim, doğrudur, bu da memurların bir hakkı. Fakat efendiler, Hasankale'den bir kaymakam kalkar, Edirne'ye giderse bu günah değil mi?

Efendiler, Şirvan Kaymakamı Dörtyol'a tahvil edilirse buna verilecek harcırah günah değil mi? Hiç milleti düşünmüyor musunuz? Bendeniz öyle kaymakam biliyorum ki bir ayda dört defa memuriyetini tahvil etmiş ve bu uzun yollar için kendisine harcırah verilmiş. (Ooo sesleri) Efendim, kayıt vardır.

Binaenaleyh, ben kendi kanaatimi söylüyorum. Bu hükûmet, milletin yıktığı saltanatın enkazı üzerinde kurulmuş bir hükûmettir. Başka bir şey değil. Milletten haberiniz olsun. Burada İstanbul memurları için bağırdık, bağırdık. Ben bu defa bizzat gözle gördüm. Efendiler, İstanbul'daki memurlarda öyle bir zaruret ve sefalet var ki vallâhü'l-azîm bunu mevsukan haber aldım. Bir aile kocasıyla sabaha kadar ağlayarak zaruret saikasıyla ayrılmışlar. Kocası, "Kadın seni besleyemiyorum, seni terk ettim." demiş. Bunları düşünmüyorsunuz da efendiler harcırah verin, diyorsunuz. Verin bakalım, nereden vereceksiniz? Ben gömleksiz yaşayayım, siz harcırah verin.

Lûtfi Bey (Malatya) — Efendim! Biz vazife-i asliye ve esasiyemizi böyle ihtiyaç görüldüğü ve para istenildiği zamanda mı düşüneceğiz rica ederim? Şimdiye kadar biz bi'l-itimat intihap ettiğimiz vekillerimizin yedine lâzım gelen talimat ve veçheyi verdik de ondan ayrıldılar da bugün ihtiyaç gösterilen bir parayı vermemek suretiyle bir başka suretle salâhiyetimizi istimal edemiyormuşuz gibi yalnız istenilen parayı vermemek suretiyle mi bunları tarik-i Hakk'a sevk edeceğiz? Rica ederim bu yanlıştır. Biz vükelâmızın tâyin ettiğiniz veçhe haricinde hareket ettiklerini gördükçe o günü muaheze etmeliyiz. Yoksa bekleyip bekleyip de ihtiyaç tahakkuk ettikten ve böyle bir kısmı da emrivâki haline geldikten sonra biz bu parayı vermeyiz demek mânasızdır. Şimdi bu halle beraber bugün on beş bin lira tahakkuk etmiş, birtakım mağdur memurin ya mahallerine kadar borç etmiş gitmiş veyahut burada veya bulundukları mevkide bekliyorlar; hareket edemiyorlar. Bunların parasını vermemek günahtır, vebaldir. Sonra şubat nihayetine kadar, bugün beş bin lira isteniliyor ki, bu kadar azîm bir daire içerisinde, bir ay içerisinde harc edilecek beş bin lira harcırah da istiksar edilecek mahiyete değildir. Bunun yirmi bin lira olarak kabulünü temenni ederim.

شیخ اسماعیل اوغلی رشیدك بقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفوینه دائر قانون

نومرو
۳۰۲

ماده ۱ ــ ضرباًوفاته سبیت ویرمك ماده‌سندن صورت قطعیه‌ده بش سنه کوره‌که محکوماً سعردحبسخانه‌سنده محبوس بولنان باده قریه‌لی شیخ اسماعیل اوغلی شیخ رشیدك معلولیت دائمه‌سنه بناءً بقیهٔ مدت جزائیه‌سی عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۷ شباط ۱۳۳۹ و ۲۰ جمادی‌الآخره ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بیوك‌ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۷ شباط ۱۳۳۹	۲۷۹٤	اجراوکیلری‌هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات‌فهرستی :	۲۷	۱۹۲:۱۹۱	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

ŞEYH İSMAİLOĞLU REŞİD'İN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
302	7/2/1339 (1923)	Tarih: 7/2/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; darp ederek ölüme sebebiyet suçundan 5 sene kürek cezasına mahkûm edilen Şeyh İsmailoğlu Şeyh Reşid'in hastalığı nedeniyle kalan süresinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Darben vefata sebebiyet vermek maddesinden suret-i kat'iyede beş sene küreğe mahkûmen Siirt Hapisanesinde mahpus bulunan Bade karyeli Şeyh İsmailoğlu Şeyh Reşid'in malûliyet-i daimesine binaen bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Bilûmum hapisanelerde gayrikabil-i tedavi illetle mâlûl ne kadar mahkûm bulunduğuna ve saireye dair Adliye Encümenince tanzim ve Heyet-i Umumiyece tensip kılınan Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin 19 Haziran 1338 tarih ve 860/2513 numaralı tezkere-i sâmiyeleriyle havale buyurulan mazbata mucibince icra kılınan tebligat üzerine muayeneleri icra kılınan Siirt Hapisanesi mahpusîni meyanında darben vefata sebebiyet vermek maddesinden suret-i katiyede beş sene küreğe mahkûm ve 16 Rebiyülevvel 1339 ve 27 Teşrinisani 1336 tarihinden beri mahpus bulunan Bade karyeli Şeyh İsmailoğlu Şeyh Reşid'in bi'n-netice hayatını tehdid edebilecek derecede ilel ve emraz ile malûl bulunduğu Tıbb-i Adlî Müessesesi Müdüriyetinin tasdikine iktiran eden mahalli etıbbasının raporu müeddasından anlaşılmış ve meclis-i idare-i liva mazbatası da bu zeminde bulunmuş olduğundan merkumun bakiyye-i müddet-i cezaiyesinin affı hakkında üç maddelik lâyiha-i kanuniye kaleme alınmıştır.

محمد اوغلی مصطفی و نادر اوغلی محمودك بقیهٔ مدت جزائیه‌لرینك عفوی حقنده قانون

نومرو
۲۰۳

ماده ۱ — غصب ماده‌سندن صورت قطعیه‌ده اوچ سنه کوره‌کی محکوم و الیوم وان حبسخانه‌سنده محبوس بولونان ارجیشلی محمد اوغلی مصطفی ایله شهادت کاذبه‌دن صورت قطعیه‌ده اوچ سنه قلعه‌بندلکه محکوم و مذکور حبسخانه‌ده محبوس بولنان قاقاس مهاجرلرندن نادر اوغلی محمودك معلولیت دائه‌لرینه بناءً بقیهٔ مدت جزائیه‌لری عفو ایدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۷ شباط ۱۳۳۹ و ۲۰ جمادی‌الآخره ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۷ شباط ۱۳۳۹	۲۷۹۰	اجراوکیلری هیئتی ریاسته

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۷	۱۹۳:۱۹٤

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر:

MEHMED OĞLU MUSTAFA VE NADİR OĞLU MAHMUD'UN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYELERİNİN AFFI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
303	7/2/1339 (1923)	Tarih: 7/2/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; gasp suçundan 3 sene kürek cezasına mahkûm edilen Mehmed oğlu Mustafa ile yalancı şahitlik suçundan 3 sene kalebentliğe mahkûm edilen Nadir oğlu Mahmut'un hastalıkları nedeniyle kalan sürelerinin affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Gasp maddesinden suret-i katiyede üç sene küreğe mahkûm ve elyevm Van Hapisanesinde mahpus bulunan Ercişli Mehmed oğlu Mustafa ile şahadet-i kâzibeden suret-i katiyede üç sene kalebentliğe mahkûm ve mezkûr hapisanede mahpus bulunan Kafkas muhacirlerinden Nadir oğlu Mahmud'un malûliyet-i daimelerine binaen bakiyye-i müddet-i cezaiyeleri affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun İcrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Bilûmum hapishanelerde gayrikabil-i tedavi illetle malûl ne kadar mahkûm bulunduğuna ve sâireye dair Adliye Encümenince tanzim ve Heyet-i Umumiyece tensip kılınıp Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin 19 Haziran 1338 tarih ve 860/2513 numaralı tezkere-i sâmiye ile havale buyurulan mazbata mucibince tamimen icra kılınan tebligat üzerine muayeneleri icra kılınan Van Hapishanesi mahpusîni meyanında gasp maddesinden suret-i katiyede üç sene küreğe mahkûm ve 29 Şubat 1336 tarihinden beri mahpus bulunan Mehmed oğlu Mustafa ile şahadet-i kâzibeden üç sene kalebentliğe mahkûm ve 2 Haziran 1337 tarihinden beri mahkûm bulunan Kafkas muhacirlerinden Nâdir oğlu

Mahmud'un gayrikabil-i şifa illetle malûl bulundukları Tıbb-i Adlî Müessesesi Müdüriyetinin tasdikine iktiran eden mahallî etıbbasının raporları müeddasından anlaşılmış ve iki kıta meclis-i idare mazbatası da bu zeminde bulunmuş olduğundan merkumanın mâlûliyet-i daimelerine binaen bakiyye-i müddet-i cezaiyelerinin affı hakkında ber-vech-i zîr üç maddelik lâyiha-i kanuniye kaleme alınmıştır.

مامو بن حسینك بقیهٔ مدت جزائیه‌سنك عفوی حقنده قانون

نومرو
۳۰٤

ماده ۱ ــ قتل وغصب ماده‌سندن صولت قطعیه‌ده یدی بچق سنه کوره‌که محکوماً سیوه‌رك حبسخانه‌سنده محبوس بولونان جرمیکك کاف‌قریه‌سندن مامو بن حسینك معلولیت‌دائمه‌سنه بناءً بقیهٔ‌مدت جزائیه‌سی عفوایدلمشدر.

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۷ شباط ۱۳۳۹ و ۲۰ جمادی‌الآخره ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۷ شباط ۱۳۳۹	۲۷۹٦	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۷	۱۹٤:۱۹۹	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

MAMO BİN HÜSEYİN'İN BAKİYYE-İ MÜDDET-İ CEZAİYESİNİN AFFI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
304	7/2/1339 (1923)	Tarih: 7/2/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; adam öldürme ve gasp suçundan 7,5 sene kürek cezasına mahkûm edilen Mamo bin Hüseyin'in hastalığı nedeniyle kalan hapis cezasının affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Katl ve gasp maddesinden suret-i katiyede yedi buçuk sene küreğe mahkûmen Siverek Hapishanesinde mahpus bulunan Çermik'in Kâf karyesinden Mamo bin Hüseyin'in malûliyet-i daimesine binaen bakiyye-i müddet-i cezaiyesi affedilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Bilûmum hapishanelerde gayrikabil-i tedavi illetle malûl ne kadar mahkûm bulunduğuna ve saireye dair Adliye Encümenince tanzim ve Heyet-i Umumiyece tensip kılınıp Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesinin 19 Haziran 1338 tarih ve 860/2513 numaralı tezkere-i sâmiye ile havale buyurulan mazbata mucibince tamimen icra kılınan tebligat üzerine muayeneleri icra kılınıp Siverek Hapishanesi mahpusîni meyanında katl ve gasp maddesinden suret-i katiyede yedi buçuk sene küreğe mahkûm ve 15 Eylül 1335 tarihinden beri mahpus bulunan Çermik'in Kâf karyesinden Memo bin Hüseyin'in gayrikabil-i şifa bir illetle malûl bulunduğu Tıbb-ı Adlî Müessesesi Müdüriyetinin tasdikine iktiran eden mahallî etıbbasının raporu müeddasından anlaşılmış ve meclis-i idare-i liva mazbatası bu zeminde bulunmuş olduğundan merkumun mâlûliyet-i daimesine binaen bakiyye-i müddet-i cezaiyesinin affı hakkında ber-vech-i zîr üç maddelik lâyiha-i kanuniye kaleme alınmıştır.

Hacı Mustafa Sabri Efendi (Siirt) — Efendim! Rüfeka-yı muhteremeden verilen bir takrir üzerine hapishanelerde illet-i sâriye ile mâlûl olanların muayenesiyle raporunun itası ve şayan-ı af olanların listesinin Meclis-i Âliye takdimine dair Mersin Mebusu Salâhaddin Bey ve birçok arkadaşlar müracaat etmişlerdi. O takrir üzerine Heyet-i Vekile hapisanelerden sormuş ve buraya gelen mevkuflar hakkındaki evrak sahipleri illet-i sâriye ile mâlûl olanlardır. Kanunun sarahati ve tarifi mucibince müptelâ oldukları hastalıkların katiyen kabil-i tedavi olmadığına dair rapor mevcuttur. Rapor münderecatı Sıhhiye Müdüriyet-i Âliyesince tasdik edilmiştir. Encümen-i Adlî de bunu mazhar-ı af görmüştür. Binaenaleyh encümenin mazbatasının kabulünü teklif eylerim.

Salih Efendi (Erzurum) — Sıhhatinde hayır kalmayan bu adamın affına taraftar olduğum gibi arkadaşlarımdan birçok zevatı Ankara Hapishanesine götürüp hapishanenin pürteessüf halini gösterdiğim zaman bütün arkadaşlar kanaatlerini izhar ederek söylemişlerdi ki burada herhangi tamü's-sıhha bir adam kırk gün içerisinde mutlaka bir hastalığa duçar olacaktır. Çünkü; kısmen idrarlar içinde, kısmen abdesthane kenarlarında, hattâ ondan daha fena yerlerde yaşıyorlar. Binaenaleyh Salâhaddin Bey'in dediği gibi (Böyle bir şey yoktur sesleri) zatıâlileri buraya gelir söylersiniz. Ben bu memleketin evlâdıyım biliyorum efendim. Ben memleketin canını kurtarmak için uğraşıyorum. Taş, toprak değilim. Bunların hayatlarına - hayat-ı beşere - bir parça hürmetkâr olmaklığımız lâzım gelir. Hapishaneye koyduğumuz eşhas cidden şayan-ı merhamettir. Bunları düşünmek lâzımdır. Hakikaten bunların sıhhatleri lâzımsa Mustafa Sabri Efendi Hoca'nın dediği gibi mazbatanın kabulü lâzımdır. Mücrim hapishaneye berây-ı tecziye gider, ıslah-ı hal için gider. Fakat öldürülmek için hapishanelere insan konulamaz.

Ömer Lütfi Bey (Amasya) — Efendiler ceza ve tertip meselesi başkadır; hapishanelerin ıslahı meselesi başkadır. Acaba ismi okunan bu katil, katl ve gasp maddesinden dolayı mevkuf Siverek Hapishanesinde maraz-ı kalbe müptelâ olan katil, adam öldürürken o adam doktora müracaat etmiş midir, kendini tabibe muayene ettirdi mi acaba? Hasta mıydı, sağ mıydı? Ondan sonra, bu adamın idamı lâzımken öldürülmemiştir. Yani hakkında lûtfedilmiştir. Cezası hapse tahvil olunmuştur. Şimdi hapishanenin havası fenadır diye çıkaralım, başka bir yere nakledelim. Fakat haydi affettiniz çıktı. O vakit, maktulün evlâdını, akrabalarını düşünün, cezadaki maksat nerede kalıyor? Hapishaneler fena ise ıslah edelim. Fakat hapishaneler fena olduğundan dolayı katilleri sokağa mı salıverelim? (Bravo sesleri)

ژاندارمه مخصصاتنك تزيدی حقنده قانون

نومرو
۳۰۰

ماده ۱ ــ بالعموم ژاندارمه افرادنك معاشلری ش بو غروشه ابلاغ ایدلمشدر
اونباشیلره آلتی یوز ، چاوشلره بدی یوز ، باش جاشه [illegible] غروش
ماده ۲ ــ ژاندارمه افرادینه ویریلن اعاشه بدلی هر ولایت یا و یاخود سرحدلرکی [illegible] نجاوز اتمهمك اوزره اعطا اولنور .
ماده ۳ ــ کوکلی مرتباتدن متأهل اولانلره ایکنجی ماده موجبجه تعیین یدیلهجك اعاشه بدلنك نصفی ضمیمهً اعطا اولنور .
ماده ٤ ــ بالفعل قرمغول قوماندانلقلرنده بولونان کوچوك ضابطانه معاشلرندن باشقه ماهیه ویریلن اللی غروش اکرامیه ایکی یوز غروشه ابلاغ ایدلمشدر .
ماده ٥ ــ اشبو قانون درسعادت وماحفاتنده کانون اول ۱۳۳۸ بدایتدن وسائر محللرده ۱۳۳۹ مارتندن اعتباراً تطبیق اولنور .
ماده ٦ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه داخلیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۷ شباط ۱۳۳۹ و ۲۰ جمادی الآخره ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۷ شباط ۱۳۳۹	۲۷۹۷	امر اوکیللری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریدهلرندن مذاکرات فهرستی :	۲۷	۲۰۷:۲۰۹:۲۲۱	
اشبو قانونك علاقهدار اولدیغی دیکر قانونلر :			

JANDARMA MUHASSASATININ TEZYİDİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
305	7/2/1339 (1923)	Tarih: 7/2/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; jandarma personelinin maaşına zam yapılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Bilûmum jandarma efradının maaşları beş yüz kuruşa iblâğ edilmiştir. Onbaşılara altı yüz, çavuşlara yedi yüz, başçavuşlara sekiz yüz kuruş maaş verilir.

Madde 2- Jandarma efradına verilen iaşe bedeli her vilâyet veya liva veya kaza merkezindeki rayice göre bini tecavüz etmemek üzere ita olunur.

Madde 3- Gönüllü mürettebatından müteehhil olanlara ikinci madde mucibince tayin edilecek iaşe bedelinin nısfı zamimeten ita olunur.

Madde 4- Bilfiil karakol kumandanlıklarında bulunan küçük zabitana maaşlarından başka mahiye verilen elli kuruş ikramiye iki yüz kuruşa iblağ edilmiştir.

Madde 5- İşbu kanun Dersaadet ve mülhakatında Kânunuevvel 1338 bidayetinden ve sair mahallerde 1339 Martı'ndan itibaren tatbik olunur.

Madde 6- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbatası

Jandarma efradının tezyid-i muhassasatı hakkında İcra Vekilleri Heyetinden mevrut ve Meclis-i Âliden, encümenimize muhavvel 9 Kânunusani 1339 tarihli ve 2143 numaralı kanun lâyihası Maliye Vekili Hasan Fehmi ve Umum Jandarma Kumandanı Galib Beylerin huzuruyla mütalâa ve tetkik olundu.

Hükûmetçe tanzim edilen esbab-ı mucibe lâyihasında dermeyan olunan mütalâa-i esasiye hulâsaten şudur:

1. Jandarmaya mevdu vazaifinin ehemmiyet ve nezaketi malûmdur.

2. Jandarma muhassasatı, vaziyetlerinden gayrimeşru surette istifadeye kendilerini sevk edecek derecede azdır.

3. Civar memleketlerde jandarma maaşatı efradımız üzerinde sû-i tesir yapacak kadar fazladır.

4. Emsali silâh altında bulunmasından dolayı şimdilik her türlü mahrumiyete katlanan jandarma efradından seferberlik hitamında maişetini başka suretle temin imkânını bulanlar mesleği terk edecek ve bu muallem ve tecrübe-dide efradın yerini tutacak kimse bulunamayacaktır.

5. Vaziyeti ıslah edilmedikçe jandarmanın bihakkın mucib-i şikâyet olan efal ve harekâtının önüne geçilemeyecektir.

Salih Efendi (Erzurum) — Erzurum'a giderken her yerde gördüğümüz gibi jandarmaların ahvalini nazar-ı tetkikten, nazar-ı dikkatten ayırmış hiçbir ferdimiz yoktur. Herkes jandarmaları, polisleri takip ediyorlar. Bunun içerisinde gayet elîm ve ince şeyler vardır. Meselâ Erzurum'a giderken bir karakoldan geçtim, orada jandarmaları gördüm. Her tarafı çırılçıplak. Benim başım sarılı filân olduğu için indim. Yanlarına oturdum. Onlardan birisi, onbaşı olacak ona dedi ki: "Rica ederim bu sefer köye gitmek sırasını bana veriniz. Bizim Ahmed dört defa fazla gitti." Sordum, oğlum bunu neden istiyorsunuz? Dedi ki: "Altı yüz yetmiş dokuz kuruşla ekmeğimizi, tütünümüzü tedarik etmek mecburiyetindeyiz. Bu parayla açlığımızdan ölüyoruz. Onbaşı izin verirse belki köyde bir çorba içeriz."

Mazhar Müfid Bey (Hakkâri) — Efendim! Jandarma maaşatının az olduğuna hiç şüphe yok ve buna misal iradına lüzum göremiyorum. Çünkü her arkadaşımız binlerce misalin şahidi olmuştur. Bu, bir hakikat olmakla beraber Muvazene-i Maliye Encümeninizin biraz da verilen paranın karşılığını düşünmek mecburiyetindedir. Hükûmetin teklifini kabul edersek Maliye Vekili Bey'in buyurduğu gibi üç milyon lira zammetmek lâzım gelecek, hâlbuki vaziyet-i maliyeyi nazar-ı dikkate aldık. Üç milyon liradan bir buçuk milyon liraya yakın bir para tenzilâtla - arz ettiğim gibi - bir milyon yedi yüz bin lira kadar jandarma bütçesine bundan dolayı zamaim icrasına mecbur kaldık. Malûm-ı ihsanınız evvelden jandarma üç türlü maaş alıyordu.

جزا قانونك برنجی بابنك بشنجی فصلنه مذیل مواد قانونیه

نومرو
٣٠٦

ماده ١ — نفوذ مأموریتی سوءاستعمالایله قانوناً حقلرنده توقیف امری صادر اولمایان کیمسه‌لری حبس وتوقیف ویا ادارهً نفی ویاخلاف قانون سربستیً سیاحتی خللدار ویاخود مصونیت مساکنی اخلال ایله‌ینلر ومنافع عمومیه ایجون لزومی ثابت اولمادقجه وقانونی موجبنجه مهاسی پشین ویرلمدکجه حقوق تصرفیه‌یی ابطال ایدنلر وهر هانکی برکیمسه‌یی قانوناً منسوب اولدیغی محکمه‌نك غیری محکمه‌یه سوق ایدنلر والحاصل کرك قانون‌اساسی‌وکرك قوانین خصوصیه ونظامات‌ایله افراده تأمین ایدلمش اولان حریت شخصیه ویا حقوق طبیعیه ویا مدنیه‌یه تجاوز ایله‌ینلر وجرائم مذکوره‌ده فرعاً ذیمدخل اولانلر بر سنه‌دن اوچ سنه‌یه قدر حبس ومؤبداً رتبه ومأموریتدن طرد اولنور . بوندن متولد ضرروشخصی دخی تضمین ایتدیریلور .

ماده ٢ — برنجی ماده‌ده‌کی جرائم مرتکبلری هرهانکی رتبه ومأموریتده بولونورسه بولونسون حقلرنده مدعی عمومیلر طرفندن محاکم عمومیه‌ده رأساً اقامه وتعقیب دعوی اولنور . اشبو وظائفی ایفاده اهمال وتراخی کوسترن مدعی عمومیلر ومدعی عمومیلرك بوخصوصانه متدائر ویرمه‌جکلری امرلری اجراده تعلل ایدنلر اوچ آیدن اوچ سنه‌یه قدر حبس وخدمت دولتده بردها استخدام ایدلمه‌مك اوزره رتبه ومأموریتدن طرد اولنور .

ماده ٣ — اشبو قانون احکامنه مغایر اولان بالعموم مواد قانونیه ونظامیه ملغادر .

ماده ٤ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ٥ — اشبو قانونك اجرای احکامنه عدلیه وکیلی مأموردر .

١٢ شباط ١٣٣٩ و ٢٥ جمادی‌الآخره ١٣٤١

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستدن تبلیغی :	١٢ شباط ١٣٣٩	٢٨٣٩	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	٢٦	٣٨٦:٤٠٦٧٤٠٧٧٤٠٨
	٢٧	٢٣١ :٢٨٤٧٢٨٨٧٢٣٠ :٢٥٠٧٢٦٥ :٢٢١٧٣٢٦ :٢١٠

اشبو قانونك علاقه‌داراولدیغی دیکر قانونلر :

CEZA KANUNUNUN BİRİNCİ BABININ BEŞİNCİ FASLINA MÜZEYYEL MEVADD-I KANUNİYE

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
306	12/2/1339 (1923)	Tarih: 12/2/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; rütbe ve mevkisi fark etmeksizin nüfuzunu suistimal eden askerler ile devlet memurları hakkında cezai hükümlerin konulması amacıyla düzenlenmiştir.*

Madde 1- Nüfuz-ı memuriyetini sû-i istimal ile kanunen haklarında tevkif emri sadır olmayan kimseleri hapis ve tevkif veya idareten nefy veya hilâf-ı kanun serbesti-i seyahati haleldar veyahut masuniyet-i mesakini ihlâl eyleyenler ve menafi-i umumiye için lüzumu sabit olmadıkça ve kanunu mucibince pahası peşin verilmedikçe hukuk-ı tasarrufiyeyi iptal edenler ve herhangi bir kimseyi kanunen mensup olduğu mahkemenin gayri mahkemeye sevk edenler velhasıl gerek Kanun-ı Esasi ve gerek kavanin-i hususiye ve nizamat ile efrada temin edilmiş olan hürriyet-i şahsiye veya hukuk-ı tabiiye veya medeniyeye tecavüz eyleyenler ve ceraim-i mezkûrede feran zî-methal olanlar bir seneden üç seneye kadar hapis ve müebbeden rütbe ve memuriyetten tard olunur. Bundan mütevellit zarar-ı şahsî dahi tazmin ettirilir.

Madde 2- Birinci maddedeki ceraim mürtekipleri herhangi rütbe ve memuriyette bulunursa bulunsun haklarında müddeiumumiler tarafından mehakim-i umumiyede resen ikame ve takib-i dava olunur. İşbu vezaifi ifada ihmal ve terahi gösteren müddeiumumiler ve müddeiumumilerin bu hususata mütedair verecekleri emirleri icrada taallül edenler üç aydan üç seneye kadar hapis ve hizmet-i devlette bir daha istihdam edilmemek üzere rütbe ve memuriyetten tard olunur.

Madde 3- İşbu kanun ahkâmına mugayir olan bilûmum mevadd-ı kanuniye ve nizamiye mülgadır.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 5- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

B. M. Meclisi Riyaset-i Celilesine

Devrimiz ihtilâl ve inkilâbatında gaye, hukuk ve hürriyat-ı umumiyenin her türlü tecavüzattan masuniyetini teminden ibarettir. Heyet-i içtimaiyenin duçar olacağı tecavüzatı def' için hudutlarda parlayan süngüler, dâhilde hukuk-ı efradı sıyanetin de kuvve-i teyidiyesi olduğu fiilen ispat edilmelidir ki aile ve evlâdını yetim ve bikes bırakarak ve servet ve sâmândan ve tatlı candan geçerek, kan döken ve ölen efrad-ı milletin kanları ve canları heder ve heba olmuş olmasın ve o kadar fedakârlıktan sonra yeni yeni ihtilâl ve inkılâplarla memleket harabiye ve ümmet bitabiye yüz tutmasın. Gayr-i kanuni ve gayr-i insani tazyikler, nereden gelirse gelsin menfurdur ve mukavemet hakkını doğururlar.

Onun içindir ki herhangi bir devletin diğer devlet istiklâlini ve hakk-ı bekasını tehdide kalkışırsa duçar-ı tecavüz olan devlet için mütemadiyen mütaavat-ı meskenetkârane yoktur. Tazyik, taammülfersa bir hal alınca mukavemet ve müdafaa ruhu artar ve ref'-i tecebbür imkânı hâsıl olur. İşte en yakın misâl: Harb-i Umumi'nin hodbîn ve zalim galipleri ve hakkını müdafaada muvaffakiyete yaklaşan mazlum Türk Milleti. Bu vaziyet-i hukukiyeyi aynen dâhil için de tasavvur ve kabul zaruridir. Yunanlıların haksız tecavüzatını def' için seller gibi kanlar akıttıktan ve en güzel kasaba ve köylerimizin hain ayaklar altında harap olduğunu gördükten ve düşmanı mevcudiyetimizi denizlere döktükten sonra dâhil-i vatanda hürriyet ve hakk-ı hayat namına yeniden mücadelâta, yeniden kanlar fışkırtmaya mecbur olmayarak huzur ve sükûn içinde hukuk ve vezaif-i mütekabilede hükûmetçe ve milletçe riayetkârlığı âzami dereceye getirmek çarelerini şimdiden düşünmek mecburiyet-i katiyesindeyiz.

Meşrutiyetin ilânından evvel Devlet-i Osmaniye bir hükûmet-i mutlaka şeklindeydi. Her hükûmet-i mutlakada gaye; hükümdar ve onun hükûmeti olmasına göre gerek ecnebi kanunlarından lisanımıza nakil ve tercüme edilen kanunlar ve gerekse doğrudan doğruya vücuda getirilen nizamlar "Hükûmette gaye hükümdar ve hükûmettir." düsturuna tevfikan vücut buluyor ve tatbik ediliyordu. Hâlbuki meşrutiyet usulündeki hükûmetlerde gaye; halktır, ümmettir, âmmedir.

Ve meşrutiyet; idare-i mutlakanın tazyikine tahammülsüzlüğün bir netice-i zaruriyesidir. Böyle olmadığı veya böyle kabul edilmediği takdirde inkılâp nâ-tamamdır ve yalnız eşhasta tebeddül vâki olmuştur, şu halde zaman, inkılâbı itmam eder. Ve bu itmamcı inkılâp, ihtilâlin bir neticesi olursa kan dökülür ve bu itibarla muzır addedilebilir. Fikrin ve ilmin hâkimiyeti dolayısıyla meydana çıkarsa müfittir ve gayeye vusul için merhaledir.

Behimi devre ait ve mutlak hürriyet bittabi vahşettir. Fakat insanın tekâmül-i hukuki neticesinde âdeta hakk-ı tabiî derecesinde telâkki edilen hukukunun temin-i masuniyeti de muktezidir ve bu vazifeyi ifaya her devletin kavanin-i cezaiyesi memurdur. Kanun-ı Cezamız Fransız Ceza Kanunundan nakledilirken idare-i devletin mutlakiyeti idare şeklinde olması hasebiyle hukuk-ı efrattan ziyade,

hukuk-ı hükûmet düşünülerek hukuk ve hürriyat-ı umumiyeyi teyit eden birçok maddeler ihmal edilmiştir. Veyahut bi'l-iltizam naklonulmamıştır. O maddeler Kanun-ı Cezamıza ithal edilmedikçe dâhil-i vatanda bir devr-i sükûnun hulûlünü görmek müyesser olmaz. Bu endişelerle ber-vech-i âti mevadd-ı kanuniyenin müstaceliyet kararıyla kanuniyetini teklif ederim efendim.

Hüseyin Avni Bey (Erzurum) — Efendim! Abdülkadir Kemali Bey biraderimiz bu noksanı ikmalden ziyade ihmali ikmal için zannediyorum, bu kanunu teklif etmiştir. Devletimizin kavanin-i mevzuasında cidden böyle cürüm irtikâp eden kimseler hakkında ceza mevcuttur. Bu kanunu elime aldığım zaman baktım ki "Rütbesi ne olursa olsun." diyor. Anlıyorum ki Abdülkadir Kemali Bey bizde bir sınıfın, daha doğrusu fevka'l-kanun yaşayan bir sınıf vardır ki rütbe ve mevkii ne olursa olsun kaydıyla kanun-ı mutlak olarak teklif etmiştir. Bu kayıt bir endişe ile konmuş ve bu kaydın konulmasına ve bu kanunun teklifine yegâne saik bu olmuştur. Yani evliya-i umur efendilerimiz kanunun tesiri altında değilmiş gibi.

Rauf Bey (Sivas) — Hayatımla temin ediyorum. Kanunların hâkim olmasına sizin kadar taraftar ve azimkârız. Yalnız efendiler; kanun mevzubahis olunca, kanunların tatbikatı mevzubahis olunca yalnız muhitimizi görmeyelim. Cihan adaletini ve cihanda kanunların tatbikini görelim. (Hayır sesleri) (Biz kendimize bakarız sesleri) Adaletin müstemirren ve seyyanen tatbik edilebilmesi için zaman lâzımdır ve o zamanı dâhil-i hesap ederek düşünmek zaruridir efendiler.

۹ کانون‌اول ۱۳۳۸ تاریخلی استانبول آوانس قانونه مذیل قانون

نومرو
۳۰۷

ماده ۱ — استانبول ولایی دوائر ملکیه وعسکریه‌سیله خدمات عمومیه‌سی ایچون ۱ - ۱۲ - ۱۳۳۸ تاریخلی قانونله ویریلن اوچ‌یوز میلیون لیرالق تخصیصاته علاوةً درت‌میلیون لیرانك دها آوانس اولهرق صرفنه مأذونیت ویرلمشدر.

ماده ۲ - . اشبو تخصیصاتك صورت صرفی ۹ - ۱۲ - ۱۳۳۸ تاریخلی استانبول آوانس قانونیله آکا مذیل ۱۳ - ۱ - ۱۳۳۹ تاریخلی قانون احکامنه تابعدر.

ماده ۳ — ۱۳۳۸ سنه‌سی ظرفنده تطبیق ایدلهمش اولان محللرده مکلفیت نقلیهٔ عسکریه قانونی بردفعه‌یه مخصوص اولمق اوزره ۱۳۳۹ سنه‌سنده تطبیق و تحقق ایده‌جك ویرکو جبایت اولنور .

ماده ٤ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مریٔ‌الاجرادر .

ماده ٥ — اشبو قانونك اجرای احکامنه اجرا وکیللری هیئتی مأموردر .

۱۲ شباط ۱۳۳۹ و۲۵ جمادی‌الآخره ۱۳٤۱

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی : تاریخ ۱۲ شباط ۱۳۲۹ — نومرو ۲۸٤۰ — مقام اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی : جلد ۲۷ — صحیفه ۳۲۲ : ۳۲۱ : ۳۱۳ : ۲۸۸

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر : ۲۸۵ ، ۲۹٦

9 KÂNUNUEVVEL 1338 TARİHLİ İSTANBUL AVANS KANUNUNA MÜZEYYEL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
307	12/2/1339 (1923)	Tarih: 12/2/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; İstanbul'da bulunan bakanlıkların ve memurların masraf ve maaşlarının karşılanması amacıyla verilen 3 milyon liralık avansa ek olarak 4 milyon liralık tahsisat konulması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- İstanbul vilâyeti devair-i mülkiye ve askeriyesiyle hidemat-ı umumiyesi için 1 kânunuevvel 1338 tarihli kanunla verilen üç milyon liralık tahsisata ilâveten dört milyon liranın daha avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İşbu tahsisatın suret-i sarfı 9 Kânunuevvel 1338 tarihli İstanbul Avans Kanunuyla ona müzeyyel 13 Kânunusani 1339 tarihli kanun ahkâmına tabidir.

Madde 3- 1338 senesi zarfında tatbik edilmemiş olan mahallere Mükellefiyet-i Nakliye-i Askeriye Kanunu bir defaya mahsus olmak üzere 1339 senesinde tatbik ve tahakkuk edecek vergi cibayet olunur.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

İstanbul vilâyetiyle müessesat ve devair-i sairenin Türkiye Büyük Millet Meclisi İdaresine intikal ettiği tarihten sonra tahakkuk eden maaşat ve masarif için 9 Kânunuevvel 1338 tarihli kanun ile

üç milyon liranın avans olarak sarfına mezuniyet verilmiş ise de vekâletlerce bi't-tanzim li-ecli't-tasdik muhtelif tarihlerde Muvazene-i Maliye Encümenine tevdi olunan dört aylık bütçelere nazaran Teşrinisani 1338 tarihinden gaye-i Şubat 1339 tarihine kadar yedi milyon beş yüz doksan dokuz bin beş yüz altmış dokuz lira raddesinde bir tahsisata ihtiyaç hâsıl olmakta bulunduğundan mezkûr üç milyon liraya ilâveten daha dört milyon beş yüz doksan dokuz bin beş yüz altmış beş liranın avans olarak sarfı için mezuniyet istihsali zaruri görülerek bu bapta icap eden kanun lâyihası tanzim kılınmıştır.

Durak Bey (Erzurum) — Efendiler! Büyük Millet Meclisinin teşekkülü anından bugüne kadar Meclis-i Âlinin bütçe münakaşası hafta geçmez olur. Bu kadar çalıştığımıza, bu kadar bağırdığımıza ve bu kadar uğraştığımıza nazaran bütçe meselesini bir türlü halledemedik ve edemeyeceğiz. Hükûmet daima birtakım Avans Kanunu ile karşımıza geliyor. Ben hükûmeti tahtie etmek istemem. Çünkü bütçeyi çıkaracak Meclis-i Âlidir. Her nasılsa hafta geçmez, on beş gün geçmez, hükûmet bir Avans Kanunu ile karşımıza gelir. Bir münakaşa ve gürültü ile müzakere edilir. Neticede kabul edilir. Hâlbuki Meclis-i Âlinin malî mesailde en büyük vazifesini teşkil eden bütçeyi çıkarmak, irat ve masrafı anlamaktır. Her nedense bunu yapamıyoruz. Bendeniz temenni ediyorum. Sene nihayeti geliyor. Gelecek seneden itibaren Meclis-i Âli her şeye takdimen bütçesini çıkarsın. Varidat ve masarifatı neden ibaret olduğunu anlasın. Günlerimizi, her gün, her vakit Avans Kanununa hasretmeyelim.

Zannediyorum ki Avans Kanununa sarf etmiş olduğumuz zamanları bütçeye hasretmiş olsaydık, bütçeyi çoktan çıkarmış ve bugün karşımızda maliyemizin muvazenesini tamamıyla anlamış olurduk. Şimdi İstanbul meselesine gelince: İstanbul hakkında ayrıca bir bütçe çıkarmak siyaset vaziyet itibariyle bugün pek tabiîdir. Bütçemiz müzakere edilmemiştir, çıkamamıştır. Bir de İstanbul kadrosu ile bir masraf kabul edeceğiz ve bunlara vereceğiz.

Efendiler! İstanbul hakikaten bir sefalet-i uzmâ içindedir. Bütün arkadaşlarımın, nazar-ı dikkatini İstanbul'a celp ederim. İstanbul'da benim bir dikili taşım yoktur. İstanbul ile her arkadaşım gibi vatandaşlıktan başka hiçbir alâkam yoktur. Hakikaten İstanbul bir sefalet-i uzmâ içindedir. Eğer biz İstanbul'a bakmazsak, eğer İstanbul'un lâzım gelen işlerini tamamıyla yoluna koymazsak içtimai dertlerimiz çok fena hale girer. Efendiler İstanbul halkı Anadolu halkından münevverdir. Fakat maalesef Anadolu halkından fakirdir. İstanbul halkı Anadolu halkından zavallıdır, çünkü Anadolu halkından herhangi birisi açlığa mahkûm kalmaz. Gider hamallık eder. Ekmek parasını çıkarır. Karnını doyurur. Fakat hiçbir İstanbullu bunu yapamaz. İstanbul'a fazla bir şey verelim demiyorum, İstanbul'a nazar-ı dikkatinizi celbediyorum. İstanbul bizim tarihî bir şehrimizdir. Tarihî bütün sanatımız İstanbul'da tezahür eder. Bütün mefahirimiz İstanbul'dadır. Efendiler İstanbul'dakilerin hepsi bizim kardeşlerimizdir. Evet onların felâketleri bizim felâketlerimizdir. Onların saadetleri bizim saadetimizdir.

اوقاف وکالتی خدمات عمومیه‌سنك ایفاسی ایچون ۲۰ کانون‌اول ۱۳۳۸ تاریخلی آوانس قانونیله ویرلمش اولان یدی یوزاللی بیك لیرالق تخصیصانه علاوةً درت یوز بر بیك طقسان طقوز لیرانك آوانس اولهرق اعطاسنه دائر قانون

نومرو
۳۰۸

ماده ۱ — ۱۳۳۸ سنه‌سی اوقاف وکالتی خدمات عمومیه‌سنك ایفاسی ایچون ۲۰ کانون‌اول ۱۳۳۸ تاریخلی قانونله ویریلن یدی یوز اللی بیك لیرایه ضمیمةً درت یوز بر بیك طقسان طقوز لیرانك دها آوانس اولهرق صرفنه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ — ۲۰ کانون‌اول ۱۳۳۸ تاریخلی قانونك ایکنجی مادهسنه توفیقاً موازنهٔ مالیه انجمنجه تثبیت ایدیلن قادرولر ۱۳۳۹ سنه‌سی مارتندن اعتباراً تطبیق اولونور .

ماده ۳ — استانبول وملحقات دوائر وقفیه‌سنده بالفعل استخدام ایدیلن مأمورین معاشاتی ودوائر مصارفیله بالعموم مؤسسات وقفیه وجوامع ومدارسك معاشات ومصارفی کانون‌ثانی وشباط آیلرنده اشبو آوانسدن نام‌اولهرق اعطا اولونور .

ماده ٤ — استانبولده حقوق مشاورینك ریاستی آلتنده عقارات وقفیه ، مبانیٔ خیریه ، قیود وقفیه وانشاآت و تعمیرات مدیرلرندن مرکب بر انجمن اداره تشکیل اولونمشدر .

ماده ٥ — انجمن ادارهنك وظیفه‌سی استانبول ولایتیله اوراده مقام وکالته مربوطاً ایفای وظیفه ایدن دوائرك محتاج مذاکره کوردیکی خصوصاتی تدقیق، محلولاتی تفویض مقداری نه اولورسه اولسون کرك مزایده ومناقصه صورتیله احالهً ، کرك استانبول انشاآت وتعمیرات مدیریتنجه اجرا اولنه‌جق انشاآت‌وتعمیرات ایله مرنوع مبایعات و ایجار و استیجاره عائد معاملاتی ایفادن عبارتدر .

ماده ٦ — ۱۳۳۹ سنه‌سی مارتندن اعتباراً اوچی اونوزر ، اوچی یکری بشر ، اوچی یکرمیشر لیرا معاش اصلی ایله طقوز مفتش استخدامنه شرعیه و اوقاف وکالتی مأذوندر .

ماده ۷ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۸ — اشبو قانونك اجرای احکامنه امور شرعیه و اوقاف وکیلی مأموردر .

۲۱ شباط ۱۳۳۹ و ٥ رجب ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۱ شباط ۱۳۳۹	۲۸۸۸	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط حریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۲۷	۳۱ ،٤۲٥٤ :۳۹۹
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۲۹۱	

EVKAF VEKÂLETİ HİDEMAT-I UMUMİYESİNİN İFASI İÇİN 20 KÂNUNUEVVEL 1338 TARİHLİ AVANS KANUNUYLA VERİLMİŞ OLAN YEDİ YÜZ ELLİ BİN LİRALIK TAHSİSATA İLÂVETEN DÖRT YÜZ BİR BİN DOKSAN DOKUZ LİRANIN AVANS OLARAK İTASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
308	21/2/1339 (1923)	Tarih: 21/2/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Şeriyye ve Evkaf Vekâletinin masraflarının karşılanması amacıyla verilen 750 bin liralık avansa ek olarak 401099 liralık tahsisat konulması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 1338 senesi Evkaf Vekâleti hidemat-ı umumiyesinin ifası için 20 Kânunuevvel 1338 tarihli kanunla verilen yedi yüz elli bin liraya zamimeten dört yüz bir bin doksan dokuz liranın daha avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- 20 Kânunuevvel 1338 tarihli kanunun ikinci maddesine tevfikan Muvazene-i Maliye Encümenince tespit edilen kadrolar 1339 senesi Martından itibaren tatbik olunur.

Madde 3- İstanbul ve mülhakat devair-i vakfiyesinde bilfiil istihdam edilen memurin maaşatı ve devair masarifiyle bilûmum müessesat-ı vakfiye ve cevami ve medarisin maaşat ve masarifi kânunusani ve şubat aylarında işbu avanstan tam olarak ita olunur.

Madde 4- İstanbul'da hukuk müşavirinin riyaseti altında akarat-ı vakfiye, mebani-i hayriye, kuyud-ı vakfiye ve inşaat ve tamirat müdürlerinden mürekkep bir encümen-i idare teşkil olunmuştur.

Madde 5- Encümen-i idarenin vazifesi İstanbul vilâyetiyle orada makam-ı vekâlete merbuten ifa-yı vazife eden devairin muhtac-ı müzakere gördüğü hususatı tetkik; mahlûlâtı tefviz miktarı ne olursa olsun gerek müzayede ve münakasa suretiyle ihaleten, gerek İstanbul İnşaat ve Tamirat Müdüriyetince icra olunacak inşaat ve tamirat ile her nevi mubayaat ve icar ve isticara ait muamelâtı ifadan ibarettir.

Madde 6- 1339 senesi Martından itibaren üçü otuzar, üçü yirmi beşer, üçü yirmişer lira maaş-ı aslî ile dokuz müfettiş istihdamına Şeriyye ve Evkaf Vekâleti mezundur.

Madde 7- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 8- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Umur-ı Şeriyye ve Evkaf Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbatası

Evkaf Vekâletinin 1337 senesi varidat ve masarifinin 1336 bütçesine tevfikan cibayet ve idaresi ve ona müteferri muamelât ve hesabatın cereyan ettirilmesi esası kabul edilmiş olduğundan vekâlet-i mezkûrenin 1338 senesi hidemat-ı umumiyesi için teklif ettiği bütçe lâyiha ve cetvelleri bu esas dairesinde mukaddema encümenimizce bi't-tetkik varidat-ı umumiyesi 600278 lira tahmin ve masarif-i umumiyesi de 571806 lira olarak tespit edilmiş ve evkafın gerek nezaret ve gerek vekâlet zamanında en son vaziyet-i kanuniye ve teşkilât-ı merkeziye ve idariyeleri ile ifa ettikleri vazaif ve hidemata ait malûmatı, bu en yüksek müessese-i içtimaiyemizin hikmet-i vazı ve suret-i idaresi hakkında tetkikat ve izahatı mutazammın mazbata ile Heyet-i Umumiyenin nazar-ı tasdikine arz olunmuştu. Bütçenin Heyet-i Umumiyece müzakeresine iptidar edilmeden evvel Garbî Anadolu ve Paşaili vilâyatımız düşmandan istihlâs edilmiş ve 4 Teşrinisanide de İstanbul bilûmum müessesat ve mülhakatıyla hükûmetimize iltihak eylemiş olduğundan devair-i merkeziye idarat-ı vakfiyesi teşkilâtıyla varidat ve tahsisat-ı umumiyesi nakıs olan mezkûr bütçenin mevki-i müzakereye vazına imkân kalmamış ve muvazene-i umumiyeye dâhil devair hakkında tatbiki zaruri olan avans usulüne müracaat zarureti hâsıl olmuş idi. Vekâletin bu zarurete müsteniden teklif eylediği ve encümenimizin tadilâtı vecihle Heyet-i Umumiyece kabul ve tasdike iktiran eden 20 Kânunuevvel tarihli kanun mucibince 1338 senesi Martından itibaren Evkaf Vekâleti hidemat-ı umumiyesinin ifası için 750000 liranın avans olarak sarfına mezuniyet verilmiş ve varidat-ı umumiyesinin dahi kavanin-i mahsusasına tevfikan cibayetine devam olunması emredilmiş idi. Mezkûr avans sarfiyatının merkez, mülhakat, vilâyat-ı müstahlasa ve İstanbul için encümenimizce tespit edilmiş ve edilecek olan füsul ve mevada tatbiki tasrih edildiğinden vekâlet-i mezkûrenin varidat ve masarif cetvelleriyle merkez ve İstanbul teşkilâtına ait tertibatı yeniden tetkik ve tespit olunmuştur. Vilâyat-ı müstahlasanın altı, Paşaili'nin beş, İstanbul'un dört aylık, vilâyat-ı sairenin de senelik olmak üzere tahmin olunan miktar-ı varidatı 1234711 liraya, masarifi dahi 1151099 liraya baliğ olduğundan mukaddema verilen 750000 lira avansa zamimeten 401099 liralık tahsisatın daha itası lüzumu anlaşılmış ve lâyiha-i kanuniye bu lüzuma binaen tanzim olunmuştur.

سکزنجی آوانس قانونی

نومرو
۲۰۹

ماده ۱ ــ ۲۸ شباط و٦ مایس و ۳ تموز و ۲۱ آغستوس و ۲۰ ایلول و ۱۱ تشرین اول و ١٤ کانون اول ۱۳۳۸ تاریخلی آوانس قانونلریله ویرلمش اولان سکسان درت میلیون لیرالق تخصیصاته علاوةً مدافعهٔ ملیه وکالتی ایچون‌او چ‌میلیون یدی‌یوزاوتوزبش بیك بش یوز اون یدی لیرانك دها آوانس‌اولهرق صرفنه مأذونیت ویرلمشدر.

ماده ۲ ــ اشبو آوانس صرفیاتی موازنهٔ مالیه انجمنجه تثبیت وتصدیق‌ایدیلن فصول و مواده تطبیق‌اولنور.

ماده ۳ ــ ۱۳۳۷ و ۱۳۳۸ سنه‌لری ظرفنده مدافعهٔ ملیه وکالتنجه اشغال اولونان املاك بدل ایجارلری مذکور سنه‌لره عائد مدافعهٔ ملیه بودجه‌سنك ۳۲٦ نجی فصلنك یدنجی اجارات ماده‌سندن تسویه اولنور .

ماده ٤ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٥ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه مدافعهٔ ملیه و مالیه وکیللری مأموردر .

۲۲ شباط ۱۳۳۹ و ٦ رجب ۱۳٤۱

بوبوك ملت مجلسی‌ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۲۲ شباط ۱۳۳۹	۲۸۹٤	اجراوکیللری‌هیئتی ریاستنه

مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی:

جلد	صحیفه
۲۷	٤٥٥:٤٥٨

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر : ۱۹۸٫۲۳۰٫۲٤۱٫۲٥۰٫۲٦٦٫۲٦۹٫۲۸۹

SEKİZİNCİ AVANS KANUNU

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
309	22/2/1339 (1923)	Tarih: 22/2/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; 1338 (1922) tarihli Avans Kanununda belirlenen avans miktarının 3735517 lira daha artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 28 Şubat ve 6 Mayıs ve 3 Temmuz ve 21 Ağustos ve 20 Eylül ve 11 Teşrinievvel ve 14 Kânunuevvel 1338 tarihli avans kanunlarıyla verilmiş olan seksen dört milyon liralık tahsisata ilâveten Müdafaa-i Milliye Vekâleti için üç milyon yedi yüz otuz beş bin beş yüz on yedi liranın daha avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İşbu avans sarfiyatı Muvazene-i Maliye Encümenince tespit ve tasdik edilen füsul ve mevada tatbik olunur.

Madde 3- 1337 ve 1338 seneleri zarfında Müdafaa-i Milliye Vekâletince işgal olunan emlâk bedel-i icarları mezkûr senelere ait müdafaa-i milliye bütçesinin 326'ncı faslının yedinci icarat maddesinden tesviye olunur.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbatası

Bugüne kadar muhtelif tarihli kanunlarla verilen 84000000 liralık tahsisata ilâveten Müdafaa-i Milliye Vekâletine mahsus olmak üzere 3735517 liranın daha avans olarak sarfına mezuniyet verilmesi hakkında İcra Vekilleri Heyetinin encümenimize muhavvel 21 Şubat 1339 tarihli lâyiha-i kanuniyesi

tetkik ve müzakere edildi. müdafaa-i milliye sarfiyatının encümenimizce tespit edilecek füsul ve mevada tatbiki esası evvelki Avans Kanunlarıyla kabul edilmiş idi. Encümenin tespit eylediği müdafaa-i milliye bütçesi yekûn-ı umumisi 52943441 lira olduğu halde bugüne kadar muhtelif tarihli kanunlarla verilen avanslardan vekâlete ancak 49207924 lira tefrik edilebilmiş ve binaenaleyh aradaki 3735517 liralık farkın avans tahsisatına ilâvesiyle sarfına mezuniyet itası tabiî bulunmuş olmakla lâyiha bâzı tadilât ile kabul ve yeniden bi't-tanzim Heyet-i Celileye takdim kılındı.

بویوك ملت مجلسی بودجه‌سنه تخصیصات منضمه اعطاسنه دائر

نومرو
۳۱۰

ماده ۱ ــ بویوك ملت مجلسی بیك‌اوچیوز اوتوز سکزنه‌سی بودجه‌سنك آلتنجی مأمورین معاشاتی ماده‌سنه یوزاون‌طقوز و یدنجی مأمورین تخصیصات فوق‌العادهٔ شهریه‌سی ماده‌سنه ایکیوز اوتوز طقوز لیرا تخصیصات منضمه اعطا اولونمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانون بویوك ملت مجلسی طرفندن اجرا اولنور .

۲٤ شباط ۱۳۳۹ و ۸ رجب ۱۳٤۱

بویوك ملت مجلسی ریاستنه تبلیغی : تاریخ ۲٤ شباط ۱۳۳۹ — نومرو ۲۹۰۲ — مقام اجراوکیلری هیئتی ریاستنه، داره هیئتنه، موازنهٔ مالیه انجمنی ریاستنه

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی : جلد ۲۷ — صحیفه ٤۷۹ : ٤۷۰

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BÜTÇESİNE TAHSİSAT-I MUNZAMA İTASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
310	24/2/1339 (1923)	Tarih: 24/2/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Meclis'in bütçesine personel gideri olarak 358 liralık ek tahsisat konulması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Büyük Millet Meclisi bin üç yüz otuz sekiz senesi bütçesinin altıncı memurin maaşatı maddesine yüz on dokuz ve yedinci memurin tahsisat-ı fevkalâde-i şehriyesi maddesine 239 lira tahsisat-ı munzama ita olunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanun Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbatası

31 Kânunusani 1339 tarihli kanunla Muhakemat Heyeti ve Encümeni memurin-i tahririye kadrosu tevsi edilmiş ve Tetkik-i Hesabat Heyetinin gösterdiği lüzum üzerine Meclis-i Âlinin 30 Teşrinisani 1338 tarihli içtimaında kıraat ve Divan-ı Riyasetten encümenimize havale olunan teklif-i kanuni üzerine Meclis Muhasebe Müdüriyeti kadrosuna biri 1500 diğeri 1200 kuruş maaşlı iki kâtip ilâvesi encümenin 22 Kânunusani 1339 tarihli içtimaında kabul ve kütüphane memuru maaşı 2000 kuruş olarak tespit edilmişti. Bundan maada alelâde bir encümen işlerinin kat kat fevkinde olmak üzere encümenimize mevdu vezaifin kadrodaki bir kâtiple idaresine imkân bulunmadığı cihetle yeniden bir kâtibin encümen kadrosuna ilâvesine encümenin 13 Şubat tarihli içtimaında lüzum görülmüştür. Salifü'l-arz memurinin sene-i haliye nihayetine kadar maaş ve tahsisatlarının bütçeye ilâvesi zımnında

tanzim olunan lâyiha-i kanuniye tercihan müzakere ve tasdik edilmek üzere Heyet-i Celileye arz ve takdim kılındı.

Yahya Galib Bey (Kırşehir) — Meclis-i Âlinin bir milyon liraya yakın bütçesinin şimdiye kadar hesapları usul dairesinde tanzim edilmemişti. Çünkü elde mevcut bulunan kâtiplerle yetişmek imkân ve ihtimali yoktu. Meclisin umur ve muamelat-ı hesabiyesini tespit eden komisyon tamamiyle işe vaz-ı yedle santimine varıncaya kadar tetkik etmiştir. Şükrü Bey biraderimiz gerçi oraya tâyin olundular. Fakat zamanı geçtikten sonra ve biz zamanı geldiği vakit Heyet-i Âliyenize hesabını vereceğiz. Hâlihazırdaki kâtiple bu hesabı vermek ihtimali yoktur. Herhangi bir daireyi nazar-ı itibara alırsanız alınız. Meclis-i Âliniz kadar ufak kadroya malik değildirler. Binaenaleyh Meclis-i Âlinin kadrosu gayet azdır. Bu azlıkla hesabını günü gününe tanzim edemez. Üç yüze karîb mevcut olan arkadaşımız her gün bir tarafa mezuniyetle giderse bunların hesabını tanzim etmek lâzım, bu seneden itibaren hepsinin esamisi üzerine hesap ayrılmıştır. Tahsisatı nedir? Ne kadar müddet, mezuniyet verilmiştir ve ne kadar harcırah alması lâzım gelir? Bunlar birer iştir. Binaenaleyh bu kadro ile kâbil olamayacağını anladık. Bunu da Meclis-i Âli kabul etmiştir. İki tane kâtip zannedersem, bir aydan beri istihdam ediliyor. Nasıl olmuş da Divan-ı Riyaset bunun bir kanuna raptedilmesine lüzum göstermiş? Muvazene-i Maliye Encümeni bir kâtiple bu kadar muazzam muamelâtı tedvirde gayet müşkülât görmüş, bir kâtip daha ilâve etmiş ve bu üç kâtip için bir lâyiha tanzim ediniz diye Divan-ı Riyaset bunu tekrar muvazeneye havale etti. Yoksa şimdiye kadar hesabı rüyet edilmiyor da bundan sonra edilecek değildir. Dairenin hesabı vardır fakat bu hesabın muntazam bir surette tutulması esbabının istikmali için bu iki kâtibi istememişti ve bu da fazla değildir. Şükrü Beyefendi bunu tetkik edecek olursa bu iki kâtibin oraya tâyininin muamelât-ı idariye ve hesabiye nokta-i nazarından ne kadar mühim olduğunu itiraf ederler. (Müzakere kâfi sesleri)

Rasim Bey (Sivas) — Efendim! İdarenin hesabı muntazamdır. Yalnız üç seneden beri hesab-ı kati yapılmamıştır. Bu da idarenin vazifesindeki tekâsülden değil, Tetkik-i Hesabat Encümenine tâyin edilen arkadaşların hesab-ı katiyi tanzim etmemesinden ileri gelmiştir. Heyet hesabatını tetkik esnasında iki kâtibin daha lüzum-ı istihdamını gösterdi. Binaenaleyh 1336 senesinde Meclis Muhasebesi bir muhasebeci, bir mümeyyiz ve bir kâtipten, bir de veznedardan ibaretti. 1337 senesinde bizde her dairenin yapmış olduğu tasarrufata tâbi olarak mümeyyizi ilga ettik. Yalnız bir müdür ve bir kâtiple iktifa ettik. Bu sene hesab-ı katiyi tanzim için iki kişi ile idare imkânı hâsıl olmadı. Bunun üzerine kadroya bunları vaza lüzum gördük. Meclis-i Âlinin bütçesi bir milyon liradır. Hâlbuki üç yüz bin lira, beş yüz bin lira bütçeli diğer devair için yedi, sekiz kâtip verildiği halde biz üç, dört kâtiple idare-i umur ediyoruz. Âza-yı kiram her gün görüyorlar. Yalnız muamelât-ı hesabiye değildir. Bunların gördüğü vazife, muamelât-ı tahririye ve resmiye de bunların üzerindedir. Binaenaleyh; iki kâtibin herhalde ilâvesine lüzum vardır. Kabulünü rica ederim.

۱۳۳۹ سنه‌سی برنجی آوانس قانونی

نومرو
۳۱۱

ماده ۱ — بیك اوچیوز اوتوز طقوز سنه‌سی مارتی ابتداسندن اعتباراً خدمات عمومیهٔ دولته صرف و سنهٔ مذکوره بودجه‌سندن محسوبی اجرا ایدلمك اوزره مربوط جدولده‌کی ترتیب وجهله اوتوز میلیون یوزاون درت بیك ایکیوز اللی بش لیرانك آوانس اوله‌رق صرفه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ — دوائر ملکیه معاشات صرفیاتی موازنهٔ مالیه انجمنتك بیك اوچیوز اوتوز سکز سنه‌سنده تثبیت ایتمش اولدیغی فصول ومواده تطبیق اولونور . مصارف تأدیاتی فصول ومواد عائده‌سنه مرقم تخصیصاتك اوچ آیه اصابت ایدن مقدارینك یوزده یتمشنی تجاوز ایده‌مز. آنجق طرق عمومیه تعمیراتی تخصیصاتی مستثنادر .

ماده ۳ — دوائر عسکریه صرفیاتی بیك اوچیوز اوتوز سکز سنه‌سی ایچون تثبیت ایدیلن فصول ومواده تطبیق اولونور .

ماده ٤ — ۱۳۳۸ سنه‌سنده قوانین و نظامات وتعلیماتنامه‌لرینه توفیقاً طرح و جبایت اولنان بالعموم تکالیف و رسوم ایله خرجلرینك اوچیوزاوتوز طقوز سنهٔ مالیه‌سی ظرفنده دخی استانبول وولایات سائره‌ده طرح وجبایت اولونور . آنجق استانبوله ادخال ایدیلمه‌جك اون‌وبغدایلردن تعرفهٔ اصلیه‌نك بش‌مثلی کمرك رسمی آلنور .

ماده ٥ — استوق اون وبغدایلرك کمرك رسمی برکونا احتکاره محل‌قالمامق اوزره اصحابنك بر هفته‌ظرفنده ویره‌جکی بیاننامه‌یه کوره بش مثله ابلاغ اولونور . خلاف حقیقت بیاننامه ویرنلردن جزاءً بش مثل دها رسم منضم آلنور . بیاننامه ویرمه‌ینلرك اون و بغدایلری مصادره اولونور .

ماده ٦ — ۱۵ نیسان ۱۳۳۸ تاریخلی رسوم بحریه قانونته مربوط جدول خارجنده اولوب درسعادت لیمان ریاستجه اونه‌دنبری آلنمقده اولان رسوم کافی‌السابق استیفا ایدیلیر .

ماده ۷ — مستفات ویرکوسنك تزییدینه دائر اولان ۱۱ کانون‌ثانی ۱۳۳۹ تاریخلی قانونك ایکنجی ماده‌سنك اوچنجی فقره‌سنده‌کی «ایراد غیرصافیلرینه» جمله‌سی طی ایدلمشدر .

ماده ۸ — آنقره ایله ازمیر، تمتع قانونی موجنجه، برنجی‌صنف مراکز تجاریه‌دن عد اولنمشدر .

ماده ۹ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۱۰ — اشبو قانونك اجرای احکامنه اجرا وکیللری هیئتی مأموردر .

۲۸ شباط ۱۳۳۹ و ۱۲ رجب ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۸ شباط ۱۳۳۹	۲۹۲٤	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌ن مذاکرات فهرستی :	۲۷	٥٦٥ : ٥١٧
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۲۸٥٬۲۹۰٬۳۳۱٬٥۱٤	

1339 SENESİ BİRİNCİ AVANS KANUNU

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
311	28/2/1339 (1923)	Tarih: 28/2/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; 1339 (1923) senesi masrafları için otuz milyon yüz on dört bin iki yüz elli beş lira avans verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Bin üç yüz otuz dokuz senesi Martı iptidasından itibaren hidemat-ı umumiye-i devlete sarf ve sene-i mezkûre bütçesinden mahsubu icra edilmek üzere merbut cetveldeki tertip vecihle otuz milyon yüz on dört bin iki yüz elli beş liranın avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- Devair-i mülkiye maaşat sarfiyatı Muvazene-i Maliye Encümeninin bin üç yüz otuz sekiz senesinde tespit etmiş olduğu füsul ve mevada tatbik olunur. Masarif tediyatı füsul ve mevadd-ı aidesine murakkam tahsisatın üç aya isabet eden miktarının yüzde yetmişini tecavüz edemez. Ancak turuk-ı umumiye tamiratı tahsisatı müstesnadır.

Madde 3- Devair-i askeriye sarfiyatı bin üç yüz otuz sekiz senesi için tespit edilen füsul ve mevada tatbik olunur.

Madde 4- 1338 senesinde kavanin ve nizamat ve talimatnamelerine tevfikan tarh ve cibayet olunan bilûmum tekâlif ve rüsum ile harçlarının üçyüz otuz dokuz sene-i maliyesi zarfında dahi İstanbul ve vilâyat-ı sairede tarh ve cibayet olunur. Ancak İstanbul'a ithal edilecek un ve buğdaylardan tarife-i asliyenin beş misli gümrük resmi alınır.

Madde 5- Stok un ve buğdayların gümrük resmi bir gûna ihtikâra mahal kalmamak üzere ashabının bir hafta zarfında vereceği beyannameye göre beş misle iblâğ olunur. Hilâf-ı hakikat beyanname verenlerden cezaen beş misli daha resm-i munzam alınır. Beyanname vermeyenlerin un ve buğdayları müsadere olunur.

Madde 6- 15 Nisan 1338 tarihli Rüsum-ı Bahriye Kanununa merbut cetvel haricinde olup Derseadet Liman Riyasetince öteden beri alınmakta olan rüsum kema-fi's-sabık istifa edilir.

Madde 7- Müsakkafat vergisinin tezyidine dair olan 11 Kânunusani 1339 tarihli kanunun ikinci maddesinin üçüncü fıkrasındaki "irad-ı gayrisafilerine" cümlesi tayyedilmiştir.

Madde 8- Ankara ile İzmir, Temettü Kanunu mucibince, birinci sınıf merakiz-i ticariyeden addolunmuştur.

Madde 9- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 10- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Maliye Vekili Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — Efendim! 1339 senesi Muvazene-i Umumiyeye ve masraf cetvellerini Heyet-i Celilenize takdim ediyorum. Bittabi bütçe Muvazene-i Maliye Encümenine tevdi ederek orada lâzım gelen tetkikat icra edilecektir. Şimdiden kısaca bir fikr-i icmali hâsıl olabilmek için Heyet-i Celilenize arz edeyim ki 1338 senesinde hidemat-ı umumiye-i devlet için sarfına mezuniyet vermiş olduğunuz miktarın yekûn-ı umumisi tahsisat-ı munzamalar da dâhil olduğu halde yüz bir milyon liradan ibarettir. Malûmuâlileri 1338 senesinde memleketin bir kısmı mühimm-i istihlâs olunduğu için masraf altı aylık, beş aylık, dört aylık olmak üzere tespit edilmişti. O esasa göre 1339 senesinin masarifat-ı umumiyesi tahsisat-ı munzamalar da dâhil olduğu halde yüz yirmi milyon liradan ibarettir. (Gürültüler)

1339 senesi için Heyet-i Celilenizden istediğimiz tahsisat yüz on sekiz milyon küsur liradan ibarettir. Bütçemiz, yine ordumuz seferber olmak üzere, harp bütçesidir. Masarifat-ı askeriyeyi, 1338 senesinde olduğu gibi 1339 senesinde de aynen ibka ederek Heyet-i Celilenize arz ediyoruz. Binaenaleyh; bütçeyi Muvazene-i Maliye Encümenine havale buyurursunuz. İkinci olmak üzere bütçe Muvazene-i Maliye Encümeninde tetkik buyurulup Heyet-i Celilenizin tasdikine iktiran edinceye kadar martın birinci gününden itibaren lüzumu olan masarifat-ı umumiye-i devletin temini için üç aylık muvakkat bütçe olmak üzere tahsisat istiyoruz. Bu tahsisatın suret-i sarfı da 1338 senesindeki esasa göre; yani Heyet-i Celilenizin ve Muvazene-i Maliye Encümeninin tespit ettiği şekle göre sarf edilmek üzere üç aylık da muvakkat tahsisat istiyoruz.

حوالیٔ شرقیه دمیر یوللر اداره‌سنك ۱۳۳۹ سنه‌سی بودجه قانونی

نومرو
۳۱۲

ماده ۱ ــ حوالیٔ شرقیه دمیر یوللر اداره‌سنك بیك‌اوچ‌یوز اوتوز طقوز سنه‌سی واردات عمومیه‌سی مربوط (آ) جدولنده کوسترلدیکی وجهله ۹۸۵۰۰۰ لیرا تخمین ایدلمشدر .

ماده ۲ ــ حوالیٔ شرقیه‌دمیر یوللاراداره‌سنك بیك‌اوچ‌یوز اوتوز طقوزسنه‌سی معاشات ومصارفات عمومیه‌سی ایچون مربوط (ب) جدولنده کوسترلدیکی وجهله ۷۴۸۳۷۳ لیرا تخصیصات ویرلمشدر .

ماده ۳ ــ اشبو دمیر یوللر اداره‌سنجه استیفا ایدیله‌جك اجورات مربوط تعرفه‌یه تابعدر .

ماده ٤ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٥ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه نافعه وکیلی مأموردر .

۸ مارت ۱۳۳۹ و ۲۰ رجب ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی	۸ مارت ۱۳۳۹	۰	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
		۲۹۸	
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط حریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۸	٤۱:۵۵	
اشبوقانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکرقانونلر:			

HAVALİ-İ ŞARKİYE DEMİRYOLLAR İDARESİNİN 1339 SENESİ BÜTÇE KANUNU

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
312	8/3/1339 (1923)	Tarih: 8/3/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; Havali-i Şarkiye Demiryollar İdaresinin 1339 (1923) yılı bütçesinin belirlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Havali-i Şarkiye Demiryollar İdaresinin bin üç yüz otuz dokuz senesi varidat-ı umumiyesi merbut (A) cetvelinde gösterildiği vecihle 985000 lira tahmin edilmiştir.

Madde 2- Havali-i Şarkiye Demiryollar İdaresinin bin üç yüz otuz dokuz senesi maaşat ve masarifat-ı umumiyesi için merbut (B) cetvelinde gösterildiği vecihle 748373 lira tahsisat verilmiştir.

Madde 3- İşbu Demiryollar İdaresince istifa edilecek ücurat merbut tarifeye tâbidir.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Nafia Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

İcra Vekilleri Heyeti Riyaset-i Celilesine

1339 sene-i maliyesi bidayetinden itibaren vekâlet-i âciziye devri Heyet-i Celilelerinin 17 Ağustos 1338 tarihli içtimaında karargir olan Sarıkamış - Kars - Arpaçayı, Sarıkamış - Erzurum - Kükürtlü ve Geliran - Bayezid - Karakilise - Hanzir demiryollarının bir işletme müdürü idaresinde vekâlet-i âciziye merbut bir müessese olarak idare ve işletilmesi zımnında tanzim kılınan kadro, bütçe ve bunlara ait lâyiha-i kanuniye arz ve takdim kılınmıştır.

Mezkûr hatlar şimdiye kadar muntazam bir işletme idaresi altında olmadığından dolayı lâyıkıyla işletilmemiş ve bilhassa yol aksamı harabiye yüz tutmuştur. Alât ve edevat-ı muharrike ve müteharrikleri, yedek aksamı temin olunamadığından bunlara ait tamirat, hal-i sefere vazolunmayan makina ve vagonlardan bâzı aksam alınarak diğerlerine konulmak suretiyle icra edilmiş ve bu suretle bir kısım edevat-ı muharrike ve müteharrike metruk ve harap vaziyete ilka olunmuştur. Memleketin en ziyade muhtaç olduğu mezkûr demiryollarını kendilerinden beklenilen fevaid ve muhassenatı temin edecek tarzda idame ettirmek ve halen devam ve tezayüd edegelmekte olan harabisine bir nihayet verilmek lâzımdır.

تورکیه بویوك ملت مجلسی بودجه‌سنه آلتمش بیك لیرا علاوه‌سنه دائر قانون

نومرو
۳۱۳

ماده ۱ ــ تورکیه بویوك ملت مجلسی ۱۳۳۹ سنه‌سی بودجه‌سنك اوچنجی خرجراه ماده‌سنه علاوةً آلتمش بیك لیرانك صرفنه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانون بویوك ملت مجلسی طرفندن اجرا اولنور .

۸ مارت ۱۳۳۹ و ۲۰ رجب ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۸ مارت ۱۳۳۹	۵	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
		۱۰۹۵	
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۸	۵۶:۵۷	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BÜTÇESİNE ALTMIŞ BİN LİRA İLÂVESİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
313	8/3/1339 (1923)	Tarih: 8/3/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; aile harcırahı kapsamında Meclis bütçesine altmış bin lira tahsisat konulması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi 1339 senesi bütçesinin üçüncü harcırah maddesine ilâveten altmış bin liranın sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanun Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Riyaset-i Celileye

Âza-yı kirama aile harcırahı itası hakkında evvelce kabul edilen kanuna tevfikan âza-yı muhteremeye on bin kuruş üzerinden harcırah itası ve aileleri için kendi harcırahlarının nısfını tecavüz etmemek üzere harcırah verilmesi kabul buyurulmuş ve binaenaleyh o zamanki ihtiyaç bi'l-hesap lüzum görülen yirmi beş bin lira tahsisat-ı munzama talep ve Meclis-i Âlice kabul buyrulmuş idi. Ancak bu kerre kabul ve Makam-ı Riyasetten tebliğ buyurulan karara nazaran bu suretle harcırah itası hakkındaki Avans Kanununun yedinci maddesinin hükmü ancak kanun-ı mezkûrun tarih-i neşrinden sonra vuku bulan seyahatlere maksur olduğu ve ondan evvel vâki olan seyahatler için Harcırah Kanunu hükmü cari bulunduğu anlaşıldığına ve âza-yı kiramın kısm-ı âzamının aile harcırahları da şu tefsire nazaran nüfus itibariyle itası icabetmekte ve bu cihetle mevcut tahsisatın adem-i kifayesi muhakkak bulunmakta olduğundan Meclis-i Âlinin infaz-ı kararı için âtideki teklifin bir an evvel iktisab-ı kanuniyet olması esbabının istikmal buyurulması rica olunur efendim.

نافعه وکالتی بودجه‌سنه ایکی یوزبیک لیرا تخصیصات وضعنه دائر قانون

نومرو
۳۱٤

ماده ۱ ــ حوالیٔ شرقیه دمیر یولارندن پایله جق تأسیسات وتعمیرات مستعجله یه مقتضی مصارفه مقابل نافعه وکالتنك ۱۳۳۹ بودجه‌سنده « حوالیٔ شرقیه دمیر یولاری اداره‌سنه معاونت » نامیله آچیلان [۲۷۱ب] فصله ایکی یوزبیك لیرا تخصیصات وضع اولونمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه نافعه ومالیه وکیللری مأموردر .

۸ مارت ۱۳۳۹ و ۲۰ رجب ۱۳٤۱

بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی : تاریخ ۸ مارت ۱۳۳۹ — نومرو ۴۲۲ — مقام اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه

مجلس ضبط جریده‌لرندکی مذاکرات فهرستی: جلد ۲۸ صحیفه ۵۵:۵٦

لشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

NAFİA VEKÂLETİ BÜTÇESİNE İKİ YÜZ BİN LİRA TAHSİSAT VAZINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
314	8/3/1339 (1923)	Tarih: 8/3/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; Arpaçay - Sarıkamış - Kükürtlü ve Geliran - Hanzir demiryollarının 1339 senesi ödeneğinin tahsis edilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Havali-i Şarkiye Demiryollarında yapılacak tesisat ve tamirat-ı müstaceleye muktezi masarife mukabil Nafia Vekâletinin 1339 bütçesinde "Havali-i Şarkiye Demiryolları İdaresine muavenet" namıyla açılan (271 B.) faslına iki yüz bin lira tahsisat vazolunmuştur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Nafia ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Cavid Bey (Kars) — Efendim! Havali-i şarkıyede başlıca iki mühim hat var. Bu mühim hatlardan birisi Cihan Harbi esnasında Rusya Çar Hükûmeti tarafından yaptırılan, Erivan'ın cenubundaki Nahçivan hattından ayrılarak gelen dar hattır. Bu hattın bir kısmı da Bakü'den gelerek Bayezid'e ve Bayezid'den de Karakilise'ye, Karakilise'den Bargiri'ye kadar gelmiş ve orada kalmıştır. Bu hat Rusya'nın Sibirya'da bulunan hattı gibi dar hattır. Geniş hatlı şimendifer değildir. Travestlerini sökmek ve tahtalarını yakmak gibi bâzı hallerle kısmen tahrip edilmiştir. Eğer bu hat yapılacak olursa Van Gölü'nün şimaline kadar da varılır.

Şevket Bey (Bayezid) — Kısmen varılmıştı. Ama demirleri söktünüz.

Cavid Bey (Kars) — Demirleri vardı, söküldü. Ahali-i mahalliye bu hattın travestlerini söküp götürmek ve yakmak suretiyle tahrip eyledi. Bu hat Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti zamanında harekât-ı askeriye icabatı olarak...

Emin Bey (Erzincan) — Onlarla hususi evler yapılmıştır.

Cavid Bey (Kars) — Harekât-ı askeriye esnasında intizama konuldu. Ve tamir edildi. Harekât esnasında geride kalan kısım işletilmiştir. Ahali-i mahalliyeye tahrip edilmemesi için yalvarılmıştır ve icabında fazla tesir yapılarak bu hat Türkiye Büyük Millet Meclisinin teşekkülünden itibaren tamirle işletilmiştir. Nafia Vekâletinin bu hatta şimdiye kadar tesahüb edip işletmemesi şayan-ı teessüftür ve bundan dolayı cihet-i askeriye bu hattı işletmek mecburiyetinde kalmıştır. Cihet-i askeriye bir şimendifer bölüğünü sevk etmiş ve ahaliyi ikna ederek getirmiş. Ahalinin muavenetiyle bu hattı yapmıştır ve işletmiştir. Muharebede bu hattan istifade etmiştir. Bu hattın arka tarafı kördür. Karaköse'ye kadar gidemediği için kördür. Hâlbuki orası Ruslar zamanında yapılmış geniş Rus hattıdır. Mamafih cihet-i askeriye bundan istifade etmiştir ve iradına geçirmiştir. Eğer bu hat tamir ve ıslah edilirse ikmal edilmese bile İran hududunda Girbaran'dan Karaköse'ye kadar mutavassıt bir hat yapılabilir ve biraz varidat da getirebilir. Diğer hatlar Ruslar zamanında yapılmış geniş hattır. Erzurum'dan geçmek suretiyle Karaköse'ye kadar ve şimdi de Kükürtlü'den Sarıkamış'a kadar gelir. Bu hat Büyük Millet Meclisi Hükûmeti'nin Şark Cephesi'nin Kars istikametine ileri harekâtından sonra tekrar istirdad edilmiş ve elyevm de nakliyat-ı askeriyede kullanıldığı gibi nakliyat-ı ticariye de bundan istifade etmektedir. Sonra hükûmet Sarıkamış'a sahip olduğu dakikadan itibaren kömür madenlerine kadar dekovil hattı yapılmıştır, gayet dardır. Büyük nakliyata müsait değildir. Çok vagon taşıyamaz. Geçtiği yollar akar. Askerî itibarıyla mühim bir hattır, istifadeyi temin etmekle beraber ticarette mühim bir hat olamaz; çünkü şimendifer alayı zabitanı işletmiştir. Vaziyeti değiştirmek mecburiyeti vardır. Aksi takdirde eğer bakılmazsa bu hat yok olmaya mahkûmdur. Şimdi burada bu bütçeyi tasdik ederek nafiaya devredilince epeyce istifade ederiz. Fakat Askerî idaresinde ancak bu şekli muhafaza edebilmek imkânı yoktur ve bu hususta meclisi tenvir edebilmek lâzımdır.

نصاب مذاکره قانونك آلتنجی و سکزنجی ماده‌لرینی معدل قانون

نومرو
۲۱۵

ماده ۱ — تورکیه بویوك ملت مجلسی اعضاسنه سنوی ایکی بیك درت یوزلیرا تخصیصات اعطا اولنور .

ماده ۲ — تورکیه بویوك ملت مجلسی اعضاسنه دائرهٔ انتخابیه‌لرینه عزیمت وعوده‌لری ایچون معین اولان ایام آریجه علاوه ایدلمك شرطیله اصولنه توفیقاً سنه‌ده اوچ آی مأذونیت ویریلور. اشبو مدت مأذونیت ایچون مادهٔ سابقه‌دهکی تخصیصاتدن برشی تنزیل اولنماز . اوچ آیدن فضله مأذونیت آلان ویامأذونیتنی تجاوز ایتدیرنلرك فضله مدته عائد تخصیصاتلری قسط الیوم حسابیله قطع اولنور .

ماده ۳ — ۹ جمادی‌الآخره ۱۳۳۹ و ۱۷ شباط ۱۳۳۷ تاریخلی قانون ملغادر .

ماده ٤ — اشبو قانون ۱ مارت ۱۳۳۹ تاریخندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٥ — اشبو قانون بویوك ملت مجلسی طرفندن اجرا اولنور .

۸ مارت ۱۳۳۹ و ۲۰ رجب ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۸ مارت ۱۳۳۹	۱۰۹٦	ا راوکیفری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۲۸	۵۷:۷۲	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۱۸٫۹۸٫۲۷۲٫٤۲۱		

NİSAB-I MÜZAKERE KANUNUNUN ALTINCI VE SEKİZİNCİ MADDELERİNİ MUADDİL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
315	8/3/1339 (1923)	Tarih: 8/3/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin senelik ödeneklerinin artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi azasına senevi iki bin dört yüz lira tahsisat ita olunur.

Madde 2- Türkiye Büyük Millet Meclisi azasına daire-i intihabiyelerine azimet ve avdetleri için muayyen olan eyyam ayrıca ilâve edilmek şartıyla usulüne tevfikan senede üç ay mezuniyet verilir. İşbu müddet-i mezuniyet için madde-i sabıkadaki tahsisattan bir şey tenzil olunmaz. Üç aydan fazla mezuniyet alan veya mezuniyetini tecavüz ettirenlerin fazla müddete ait tahsisatları kıstelyevm hesabıyla kat'olunur.

Madde 3- 9 Cemaziyelâhir 1339 ve 17 Şubat 1337 tarihli kanun mülgadır.

Madde 4- İşbu kanun 1 Mart 1339 tarihinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanun Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Riyaset-i Celileye

Nisab-ı Müzakere Kanununun altıncı ve sekizinci maddeleri makamına kaim 17 Şubat 1337 tarihli kanunun müstacelen tadilini teklif eyleriz.

1. — Büyük Millet Meclisi müstemirren münakit bulunduğu cihetle azasına 1 Mart 1339 tarihinden itibaren senevi iki bin dört yüz lira tahsisat ita olunur.

2. — Büyük Millet Meclisi azasına daire-i intihabiyelerine kadar azimet ve avdet için muayyen olan eyyam ayrıca ilâve edilmek üzere senede üç ay mezuniyet ita kılınır.

İşbu müddet-i mezuniyet için madde-i sabıkada muayyen tahsisattan bir şey kat'olunmaz.

Süleyman Sırrı Bey (Yozgat) — Efendim! Kanunun birinci maddesinde "Azaya senevi iki bin dört yüz lira ita olunur." diyor. Malûmuâliniz, zaten aza-yı kiram 2400 lira alıyor. Binaenaleyh bu kanunun bu maddesine ne lüzum vardır? Zaten senevi iki bin dört yüz lira alındığı halde "Türkiye Büyük Millet Meclisi Azasına senevi 2400 lira verilir." demek ne demektir? Bundan maksat nedir? Eğer bundan maksat defaten 2400 lira verilir demekse, bendeniz defaten verilmekteki mahzuru takdir-i âlilerine bırakıyorum. Meclis-i Âlinin ahengi bozulur. Ekseriyete halel gelir. Eğer denilirse ki elde Nisab-ı Müzakere Kanunu vardır. Nisab-ı müzakereyi muhafaza ederek biz müzakereyi temin edeceğiz. Öyle olmakla beraber tahsisatı aldıktan sonra beni burada durmaya kimse icbar edemez. Binaenaleyh kanunun birinci maddesi doğru değildir. Sonra ikinci maddesinde "Mezunen giden arkadaşlara şehrî tahsisat tam verilir." diyor. Buna ben de iştirak ederim. Çünkü mezunen giden bir arkadaşın tahsisatı esasen bütçeye konulmuştur. Bütçede mevcut mevzu olan tahsisatın verilmesinde bir mahzur yoktur. Çünkü esasen memur bile mezun olduğu zamanlarda tam tahsisat aldığı halde bütün arkadaşların nısf tahsisat alması mantıksızdır. Bu madde doğrudur. Mebde-i içtimaa gelince: Bu zaten Teşkilât-ı Esasiye Kanununda münderiçtir. Binaenaleyh, esas teşrinisani iptidasında içtima edilecektir. Bu madde de zaittir. Binaenaleyh, birinci maddenin tayyı ile tahsisat meselesinin müddet-i mezuniyette tam olarak verilmesine taraftarım. Mevadd-ı sairesinin tayyını teklif eylerim.

Refik Şevket Bey (Saruhan) — Efendim! Mesail-i umumiyeye taallûk eden hususatta kanunların tab ve tevzii veya olmazsa yazılması usulden iken bilhassa mebus arkadaşlarımıza taallûk eden, hakikatte bir şey olmayan fakat dedikoduyu mucip olan hususatta istisnai muamele yapmak doğru değildir. Bendeniz diyorum ki mesele açıktır. Hiçbir şey yapmıyoruz. Gayet basit bir mesele yapıyoruz. Çok rica ederim teamül vecihle yazalım. Bendenizin de ayrıca bunun kabiliyet-i tatbikiyesine dair olan hususat hakkında söyleyeceklerim vardır, mütalâalarım vardır. Yazıldıktan sonra müzakere edilmesini teklif ediyorum.

اوقاف وکالتنك ۱۳۳۹ سنه‌سی اوچ آیلق موقت به دجه‌سنه دائر قانون

نومرو
۳۱۶

ماده ۱ — اوقاف وکالتنك ۱۳۳۹ سنه‌سی مارتی ابتدا سندن مایسی غایه‌سنه قدر اوچ آیلق خدمات عمومیه‌سنه صرف اولنمق و ۱۳۳۹ بودجه‌سندن محسوبی اجرا قلنمق اوزره بش یوز بیك لیرانك آوانس اولهرق صرفنه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ — اشبو آوانس صرفیاتی موازنهٔ مالیه انجمنجه ۱۳۳۸ سنه‌سنده تثبیت ایدیلن فصول ومواده تطبیق اولنور .

ماده ۳ — اوقاف وکالتنه عائد واردات متنوعه‌نك قوانین مخصوصه‌سنه توفیقاً جبایتنه کماکان دوام اولنور .

ماده ٤ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مریٔ‌الاجرادر .

ماده ٥ — اشبو قانونك اجرای احکامنه شرعیه واوقاف وکیلی مأموردر .

۲۸ مارت ۱۳۳۹ و ۱۰ شعبان ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
		۱	
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۸ مارت ۱۳۳۹	٤۸۹	اجرا وکیلی هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۲۸	۱۹٤ : ۱۹۱	
اشبو قانونه علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :	۳۳۲		

EVKAF VEKÂLETİNİN 1339 SENESİ ÜÇ AYLIK MUVAKKAT BÜTÇESİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
316	28/3/1339 (1923)	Tarih: 28/3/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; Şeriyye ve Evkaf Vekâletinin 3 aylık masraflarının karşılığı olarak 500 bin liranın avans verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Evkaf Vekâletinin 1339 senesi Martı iptidasından Mayısı gayesine kadar üç aylık hidemat-ı umumiyesine sarf olunmak ve 1339 bütçesinden mahsubu icra kılınmak üzere beş yüz bin liranın avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İşbu avans sarfiyatı Muvazene-i Maliye Encümenince 1338 senesinde tespit edilen füsul ve mevada tatbik olunur.

Madde 3- Evkaf Vekâletine ait varidat-ı mütenevvianın kavanin-i mahsusasına tevfikan cibayetine kemakân devam olunur.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Şeriyye ve Evkaf Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Müstağni-i izah olduğu üzere vilâyat-ı müstahlasa ile İstanbul ve mülhakatının hükûmet-i milliyemizin havza-i idaresine geçmesi geçen senenin nısf-ı âhirine tesadüf etmesine mebni bu gibi mahallerde vakt ü zamanıyla teşkilât icrası ve bütçeye esas olmak üzere lâzım gelen hesabat-ı sahihanın celbi mümkün olamamış ve vilâyat-ı şarkiye devair-i vakfiyesi muamelâtı da budiyetleri hesabıyla aynı vaziyet karşısında kalmıştır.

Binaenaleyh bu gibi mahallerden hesap almak ve ona göre 1339 sene-i maliyesi için esaslı bütçe tanzim etmek vakte muhtaç olup emr-i tediyat ise senelik bütçenin tanzim ve tasdikine talik edilecek olursa bilûmum idarat-ı vakfiye muamelâtını sektedar edeceği şüphesiz ve bu ise gayr-i caiz bulunduğundan 1338 senesi Umumi Avans Kanunlarıyla Muvazene-i Maliye Encümeninin ahiren tespit ettiği füsul ve mevada ait senelik erkâmın üç aylığına isabet eden miktarları üzerine işbu muvakkat bütçenin tanzimine mecburiyet hâsıl olmuştur.

Şeriyye ve Evkaf Vekili Vehbi Efendi (Konya) — Efendim! Maddeler okundu. Martın nihayeti geldi. Maaş veremiyoruz. Sonra inşaat zamanıdır. Tamirat ve inşaata bakamıyoruz. Lütfen bunu kabul buyurun. Okunuversin, bitsin. (Muvafık sesleri)

Emin Bey (Erzincan) — Üç sene zarfında en doğru bir hareket yapan Şeriyye Vekâleti hiç olmazsa muntazam bir muvakkat bütçe ile gelmiştir. Muvazene-i Maliye Encümeni, bunu tetkik etmek için geçecek zamanı fazla görmüş olacaktır ki dünyada hiçbir usule tevafuk etmeyen muvakkat bütçeyi avansa kalbederek göndermesi zannederim ki vazifesini hüsn-i suretle ifa etmediğine delâlet eder. Herhalde bunu muvakkat bütçe şeklinde tetkik ederek Heyet-i Umumiyeye sevk etmesi zannederim daha münasiptir.

Muvazene-i Maliye Encümeni Reisi Ali Cenani Bey (Gaziantep) — Efendim! Avans usulünün kaldırılmasını en evvel teklif eden Muvazene-i Maliye Encümeniydi. Fakat Heyet-i Celile yine bu sene bi'l-mecburiye avans usulünü kabul etti. Evkaf Vekâleti üç aylık için muvakkat bir bütçe yapmış. Hâlbuki Heyet-i Celileniz geçen seneki evkaf bütçesini tetkik etmeye vakit bulamadı, bir ay sonra Evkaf Vekâletinin yapacağı bütçeyi Heyet-i Celileye sevk edeceğiz. O vakit heyet-i umumiyesini müzakere edeceksiniz. Binaenaleyh iki defa bunu müzakere ederek Meclisin vaktini izaa etmemek için bi'l-mecburiye bunu kabul ettik. (Doğru sesleri) Bir ay sonra heyet-i umumiyesini müzakere ederiz. Nihayet vakit kaybetmeyerek bunun bir an evvel çıkarılması lâzımdır.

ماده ۲ — اثنای اشغالده کسب قطعیت ایتمش اعلامات ایله محکوم بولنان اشخاص اشبو قانونك تاریخ مرعیتندن اعتباراً مدت قانونیه‌لری ظرفنده اصولنه توفیقاً طرق قانونیه‌یه مراجعت ایده‌بیلیرلر . بوقبیل اعلاماتدن بویوك ملت مجلسی محکومیتجه مرعی قوانینه مخالف اولانلر حقنده مدعی عمومیلر ایکی آی ظرفنده راساً طرق قانونیه‌یه مراجعت ایدرلر .

اشبو اعلاماتدن محکمهٔ تمیزجه مصدق اولانلر آنجق بویوك ملت مجلسی حکومتجه مرعی قوانینه مخالف اولدیغی تقدیرده کرك محکوم علیهلر و کرك مدعی عمومیلر طرفندن اشبو قانونك تاریخ مرعیتندن اعتباراً کذلك ایکی آی ظرفنده هیئت تمیزیه‌یه بالمراجعه بونلرك یکیدن تدقیق طلب اولنور .

ماده ۳ — اشغال مناطقنده متارکه تاریخی اولان ۳۰ تشرین اول ۱۳۳٤ دن صوکره منشکل دیوان حربلر طرفندن متارکه‌نك اول ایقاع ایدلمش اولان جرائم سیاسیه‌دن وبعدالمتارکه بویوك ملت مجلسی حکومتنه هر نه‌صورتله اولورسه اولسون مظاهرتدن دولایی ویریلن حکملرله بویوك ملت مجلسی حکومتنجه مرعی قوانینه مخالف اولهرق تشکل ایدن محکمه‌لردن وعلی‌الاطلاق اشغال محاکمندن ویریلن بالعموم حکملر کأن لم یکن‌در .

ماده ٤ — استانبول وملحقاتی محاکم ودوائر عدلیه وشرعیه‌سنجه جریان ایتمش اولان بالجمله معاملات ایله محاکم ودوائر مذکوره‌دن صادر اولان احکام ومقررات معتبردر .

ماده ٥ — اشبو قانون تحلیه ایدیلن محللرده منتشر غزته‌لرله نشری وغزته بولنمایان یرلرده علی‌الاصول اعلان تاریخندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٦ — اشبو قانونك اجرای احکامنه عدلیه ومدافعهٔ ملیه وکیللری مأموردر .

۲۸ مارت ۱۳۳۹ و ۱۰ شعبان ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۲۸ مارت ۱۳۳۹	۱ / ٤۲۸	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

	جلد	صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۸	۸۱٤۲۰۳:۲۰٤۰ : ۱٦۰
		۳۷٥:۳۹٤٤٨۰:٤۸۷۰٥۰۲:٥۱۳

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :

ممالك مستخلصه‌ده اشغال مدنيه تكون ايدن هرنوع دعاوى ومعاملات شرعيه و نظاميه ايله صادر اولان حكملر حقنده يابيلاجق معاملەيه دائر قانون

نومرو
۳۰۷

ماده ۱ ــ استخلاص ايديلان وايديلەجك اولان محللر محاكمنجه اشغال مدنى ظرفنده صادر اولان احكام ومقررات شرعيه وحقوقيه وتجاريه ومعاملات اجرائيه فقرات آتيه دائرەسنده معاملەيه تابعدر :

«ا» تاريخ استحلاصده دردست رؤيت بولنان دعاوى ومعاملات اصول وقوانين موضوعه دائرەسنده رؤيت واستخلاص تاريخندن صوكره تجديد دعوى ايدلمزسه اشغال اتناسنده‌كى دعوى ايله بو ايكى دعوادن معاملەسى ايلرولەمش اولانلر اتتاج اولنور .

«ب» اشغال اتناسنده اعطا وتبليغ ايديلوبده تاريخ استخلاصدەا كتساب قطعيت ايتمەمش اولان حكملر حقنده طريق قانونيه مراجعت ايچون قانوناً معين اولان مدتلر اشبو قانونك تاريخ مرعيتندن اعتباراً جريانه باشلار .

«ج» اثناى اشغالده اعطا ايديلوب تميزدن كچمكسزين اكتساب قطعيت ايلەمش وفقط هنوز اجرا ايدلمش اولان حكملراشبوقانونك تاريخ مرعيتندن اعتباراً قانوناً معين اولان مدتلرى ظرفنده اصولاً اعتراض ويااستيناف ويياخود تميز اولنەبيلير . بووجهله فسخ ويا نقضى طلب اولنميان اعلامات ايله طريق تميزدن مرور ايدرك كسب قطعيت ايتمش اولان اعلامات قابليت اجرائيەيى حائزدر .

«د» اثناى اشغالده تميزدن كچمكسزين اكتساب قطعيت ايدوب تماماً ويا قسماً تنفيذ ايدلمش اولان حكملر اشبوقانونك تاريخ مرعيتندن اعتباراً قانوناً معين اولان مدتلرى ظرفنده اعتراض ويا استيناف ويا تميز اولنەبيلير. بووجهله فسخ ويانقضى طلب اولنميان اعلامات ايله طريق تميزدن مرور ايدرك كسب قطعيت ايتمش اولان اعلاماته مستند معاملات سابقهٔ اجرائيه اعاده اولنماز. اشبوفقرەنك شمولندن نكاح وطلاقه دائر اعطا قلنمش اولان حكملر مستثنادر .

«ه» (ج) و (د) فقرەلرندەكى اصول واحكام نفقه حقندەكى حكملرەده شاملدر . شوقدركه طريق قانونيه مراجعتله حكمى فسخ ويانقض تقديرنده اشبو فسخ ويا نقض اجرا ايدلمش اولسون اولماسون ماقبلنه مؤثر اولماز .

ماده ۲ ــ استخلاص اولنان محللر محاكم ودوائر جزائيه ومأمورين محاكماتنه دائر اولان قانون موجبنجه متشكل هيئتلر طرفندن اشغال مدنى ظرفنده جريان ايدن باجلمله معاملات ومحاكمات و بوبابده صادر اولان احكام ومقررات فقرات آتيه دائرەسنده معاملەيه تابعدر :

«أ» استخلاص تاريخنده مظنون ويا متهم اولدقلرى آكلاشيلان اشخاصه متعلق اوراقك محتوى اولديغى افعال ، بويوك ملت مجلسى حكومتنجه مرعى قوانينه نظراً مستلزم مجازات افعالدن اولديغى تقديرده تحقيقات ومحاكماتى قالديغى نقطەدن اعتباراً اتمام ومستلزم مجازات افعالدن بولنمديغى تقديرده معاملات مسبوقه ابطال اولنور .

«ب» اثناى اشغالده برجرمدن دولايى محكوم بولونوبده حقلرنده حكم كسب قطعيت ايتمەمش اولان اشخاصك طرق قانونيەيه مراجعت ايچون معين مدتلرى اشبو قانونك هرمحلده نشر واعلانندن فرداسندن اعتباراً جريانه باشلار .

MEMALİK-İ MÜSTAHLÂSADA İŞGAL MÜDDETİNCE TEKEVVÜN EDEN HER NEV' DEAVİ VE MUAMELÂT-I ŞERİYYE VE NİZAMİYE İLE SADIR OLAN HÜKÜMLER HAKKINDA YAPILACAK MUAMELEYE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
317	28/3/1339 (1923)	Tarih: 28/3/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; düşman işgalinden kurtarılan bölgelerde işgal süresince gerçekleşen ve halen devam eden her derecedeki mahkemelerce verilen kararlar ile yapılan işlemlerin yeniden değerlendirilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- İstihlâs edilen ve edilecek olan mahaller mehakimince işgal müddeti zarfında sadır olan ahkâm ve mukarrerat-ı şeriyye ve hukukiye ve ticariye ve muamelât-ı icraiye fıkarat-ı âtiye dairesinde muameleye tâbidir.

"A" Tarih-i istihlâsta derdest-i rüyet bulunan deavi ve muamelât usul ve kavanin-i mevzua dairesinde rüyet ve istihlâs tarihinden sonra tecdid-i dâva edilmezse işgal esnasındaki dâva ile bu iki dâvadan muamelesi ilerlemiş olanlar intaç olunur.

"B" İşgal esnasında ita ve tebliğ edilip de tarih-i istihlâsta iktisab-ı katiyet etmemiş olan hükümler hakkında tarik-i kanuniye müracaat için kanunen muayyen olan müddetler işbu kanunun tarih-i meriyetinden itibaren cereyana başlar.

"C" Esna-yı işgalde ita edilip temyizden geçmeksizin iktisab-ı katiyet eylemiş ve fakat henüz icra edilmemiş olan hükümler işbu kanunun tarih-i meriyetinden itibaren kanunen muayyen olan müddetleri zarfında usulen itiraz veya istinaf ve yahut temyiz olunabilir. Bu vecihle fesih veya nakzı talep olunmayan ilâmat ile tarik-i temyizden mürur ederek kesb-i katiyet etmiş olan ilâmat kabiliyet-i icraiyeyi haizdir.

"D" Esna-yı işgalde temyizden geçmeksizin iktisab-ı katiyet edip tamamen veya kısmen tenfiz edilmiş olan hükümler işbu kanunun tarih-i meriyetinden itibaren

kanunen muayyen olan müddetleri zarfında itiraz veya istinaf veya temyiz olunabilir. Bu vecihle fesih veya nakzı talep olunmayan ilâmat ile tarik-i temyizden mürur ederek kesb-i katiyet etmiş olan ilâmata müstenit muamelât-ı sabıka-i icraiye iade olunmaz. İşbu fıkranın şümulünden nikâh ve talâka dair ita kılınmış olan hükümler müstesnadır.

"H" (C) ve (D) fıkralarındaki usul ve ahkâm nafaka hakkındaki hükümlere de şamildir. Şu kadar ki tarik-i kanuniye müracaatla hükm-i fesih veya nakız takdirinde işbu fesih veya nakz icra edilmiş olsun olmasın mâkabline müessir olmaz.

Madde 2- İstihlâs olunan mahaller mehakim ve devair-i cezaiye ve memurin muhakematına dair olan kanun mucibince müteşekkil heyetler tarafından işgal müddeti zarfında cereyan eden bilcümle muamelât ve muhakemat ve bu bapta sadır olan ahkâm ve mukarrerat fıkarat-ı âtiye dairesinde muameleye tâbidir.

"A" İstihlâs tarihinde maznun veya müttehim oldukları anlaşılan eşhasa müteallik evrakın muhtevi olduğu efal, Büyük Millet Meclisi Hükûmetince meri kavanine nazaran müstelzim-i mücazat efalden olduğu takdirde tahkikat ve muhakematı kaldığı noktadan itibaren itmam ve müstelzim-i mücazat efalden bulunmadığı takdirde muamelât-ı mesbuka iptal olunur.

"B" Esna-yı işgalde bir cürümden dolayı mahkûm bulunup da haklarında hüküm kesb-i katiyet etmemiş olan eşhasın turuk-ı kanuniyeye müracaat için muayyen müddetleri işbu kanunun her mahalde neşr ü ilânının ferdasından itibaren cereyana başlar.

"C" Esna-yı işgalde kesb-i katiyet etmiş ilâmat ile mahkûm bulunan eşhas işbu kanunun tarih-i meriyetinden itibaren müddet-i kanuniyeleri zarfında usulüne tevfikan turuk-ı kanuniyeye müracaat edebilirler. Bu kabîl ilâmattan Büyük Millet Meclisi Hükûmetince meri kavanine muhalif olanlar hakkında müddeiumumiler iki ay zarfında resen turuk-ı kanuniyeye müracaat ederler. İşbu ilâmattan mahkeme-i temyizce musaddak olanlar ancak Büyük Millet Meclisi Hükûmetince meri kavanine muhalif olduğu takdirde gerek mahkûm-ı aleyhler ve gerek müddeiumumiler tarafından işbu kanunun tarih-i meriyetinden itibaren kezalik iki ay zarfında heyet-i temyiziyeye bi'l-müracaa bunların yeniden tetkiki talep olunur.

Madde 3- İşgal menatıkında mütareke tarihi olan 30 Teşrinievvel 1334'ten sonra müteşekkil Divan-ı Harpler tarafından mütarekeden evvel ika edilmiş olan ceraim-i siyasiyeden ve bade'l-mütareke Büyük Millet Meclisi Hükûmetine her ne suretle olursa olsun müzaharetten dolayı verilen hükûmlerle Büyük Millet Meclisi Hükûmetince

meri kavanine muhalif olarak teşekkül eden mahkemelerden ve ale'l-ıtlak işgal mehakiminden verilen bilûmum hükümler keenlemyekündür.

Madde 4- İstanbul ve mülhakatı mehakim ve devair-i adliye ve şeriyyesince cereyan etmiş olan bilcümle muamelât ile mehakim ve devair-i mezkûreden sadır olan ahkâm ve mukarrerat muteberdir.

Madde 5- İşbu kanun tahliye edilen mahallerde münteşir gazetelerle neşri ve gazete bulunmayan yerlerde alelûsul ilân tarihinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Adliye ve Müdafaa-i Milliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Müfid Efendi (Kırşehir) — Efendim! Bu teklif olunan madde-i kanuniyenin mahiyeti itibarıyla bendeniz bir affı müstelzim olmak suretiyle teklif olunduğuna kaaniim.

Dr. Mazhar Bey biraderimizin burada beyan ettiği vecihle, mütarekeyi müteakip Ankara'da teşekkül eden Büyük Millet Meclisi Hükûmetini teşkil eden arkadaşlarımızın, hemşerilerimizin takip edildiği nokta-i nazarından, artık bunlar hakkında gıyaben verilmiş olan hükümlerin refini isteyecek ve bunların serbest olarak ihtifagâhlarından meydana çıkarak bu heyet-i içtimaiye meyanına dâhil olmaması arzusunda bulunacak zannederim. Hiçbir arkadaş bulunmaz ve hattâ bir dakika bunların geri kalmasını arzu etmeyiz. Lâkin şu maddenin metnini okuduğum zaman bendeniz düşünüyorum ki 30 Teşrinevvel 1334'ten sonra teşkil edilecek Divan-ı Harpler tarafından mütarakeden evvel ika edilmiş olan ceraim-i siyasiyeden ve bade'l-mütareke Büyük Millet Meclisine her ne suretle olursa olsun müzaharette bulunduğundan dolayı verilen hükümlerle Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetince meri kavanine muhalif olarak teşekkül eden mahkemeler diye üç fıkra görüyorum. Bir kere Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin kavaninine muhalif teşekkül etmiş bir mahkemeyi bendeniz tasavvur edemem. Öyle bir mahkeme eğer teşekkül etmiş ise ve hüküm de vermiş ise bunlar o mehakimden sâdır olmak münasebetiyle bunların hükümleri, hükümden mâdut, muhakemeleri de mergup değil. Binaenaleyh, bu muhakemeyi icra eden adamların kendileri cürüm irtikâp etmiş olduklarından onların mahkûm olmaları lâzımdır! Ondan sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetince meri kavanin deyince, biz burada teşekkül ettiğimiz dakikadan itibaren ne kadar mevcut kavanin varsa hepsinin meri olmasına karar vererek ve onun meriyetini kabul etmek dolayısıyla elan elimizde o kanunlar meri ve muteber bulunuyor.

Şimdi Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin teşekkül ettiği zamanda, İstanbul'da mevcut bulunan Divan-ı Harpler tarafından mahkûm edilen eşhas hakkındaki hüküm, evvelce bizim

kanunumuzla teşekkül etmiş bir mahkeme olmak itibarıyla başka bir usule tâbi olması lâzım gelecek. Bunları böyle karıştırarak içinden çıkılmaz bir hale getirmektense ceraim-i siyasiye kabîlinden olarak doğrudan doğruya Ankara'da teşekkül eden Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetine taraftar bulunan ve fakat İstanbul mehakimince mahkûm edilen ne kadar erbab-ı ceraim varsa bunların kâffesinin cürümlerinin, mahkûmiyetlerinin affına, refine dair derhal bir madde-i kanuniye ile bu meseleyi çıkarırız. Yoksa bu madde-i kanuniyede aşağıda gelecek maddeler gibi iki ay, üç ay diye mukayyet olmasına nazaran bu kanunun hükmünü tatbik edebilmek için herhalde aradan iki, üç ay belki daha fazla bir müddet geçer. Binaenaleyh, bu gibi zevatın mahkûmiyetlerinin refi ve kendilerinin affı cihetine gidilerek meseleyi bitirmelidir. Bunların arasında bizim kanunumuzla da kabul edilmiş hâkimler, mahkemeler vardır. O mehakimden sâdır olmuş hükümler vardır. Bunlar hakkında birçok işarlar, istişarlar vuku bulacak ve nitekim biz bir hıyanet-i vataniye affı yaptık. Bu defa bendeniz taşraya gittiğimde hapishaneden bâzı mahkûmlar bendenizi de çağırdılar. Haklarında verilen af kararının tamamıyla tatbik edilemediğinden işar ve istişarlarla iştigal edildiğinden bize yazık oluyor, dediler. Bunları katî ve sarih bir ifade ile affedelim bitsin. Bu madde-i kanuniyeye lüzum yoktur. Bunu tayyedelim.

محکوم عسکری وسیویل اسرا حقنده عفوعمومی اعلانه دائر قانون

نومرو
۳۱۸

ماده ۱ — تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی ویرمان فوق‌العاده مرخصاری طرفندن لوزانده متقابلا قبول ایدیلن ۳۰ کانون‌ثانی ۱۳۳۹ تاریخلی ائتلافنامه‌نك دردنجی وبشنجی ماده‌لری موجبنجه تورکیه حکومتی الده‌بولنوب اعاده ایدیلمه‌جك اولان عسکری وسیویل اسرادن حقوق عمومیه‌یه عائد جرائمدن دولایی محکوم ویاتعقیبانه معروض بولنانلر حقلرنده عفو عمومی اعلان ایدلمشدر .

ماده ۲ — اشبوقانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی الاجرادر .

ماده ۳ — اشبوقانونك اجراسنه عدلیه ومدافعهٔ ملیه وکیللری مأموردر .

۳۱مارت ۱۳۳۹ و ۱۰ شعبان ۱۳۴۱

بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
۳۱مارت۱۳۳۹	۱/۲۰۲	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۲۸	۳۳۳:۳۳۰

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :

MAHKÛM ASKERÎ VE SİVİL ÜSERA HAKKINDA AFF-I UMUMİ İLANINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
318	31/3/1339 (1923)	Tarih: 31/3/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; Lozan Barış Antlaşması gereğince esirlerin karşılıklı olarak mübadele edilebilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ve Yunan fevkalâde murahhasları tarafından Lozan'da mütekabilen kabul edilen 30 Kânunusani 1339 tarihli itilâfnamenin dördüncü ve beşinci maddeleri mucibince Türkiye Hükûmeti elinde bulunup iade edilecek olan askerî ve sivil üseradan hukuk-ı umumiyeye ait ceraimden dolayı mahkûm veya takibata maruz bulunanlar haklarında aff-ı umumî ilân edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye ve Müdafaa-i Milliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Adliye Vekili Rıfat Bey (Kayseri) — Efendim! Adliye Encümenine havalesi tebliğ buyurulan üseranın affı meselesi pek müstaceldir. Malûmuâliniz Lozan'da yapılan muahede mucibince mütekabilen üsera hakkında aff-ı umumi ilânı kabul edilmiştir. Ve bu affı Yunanistan ilân etmiştir ve esirlerimizi peyderpey göndermektedir. Hâlbuki biz henüz bu affı ilân etmedik. Binaenaleyh bu baptaki kanunun bugünkü ruznameye ilâvesiyle müstacelen müzakeresini teklif ediyorum.

Hasan Basri Bey (Karesi) — Efendim! Yunanlıların muhtelif bahanelerle mahkûm edip Yunanistan'a gönderdikleri birtakım zavallı kardeşlerimiz vardır ki bunlar elyevm tarafeynce

muahede akdedilmesine rağmen Yunan Hükûmeti tarafından bırakılmamaktadır. Yalnız bizim daire-i intihabiyemizden bu suretle mazlûmen götürdükleri insanların miktarı üç yüze baliğdir. Bunların aileleri, evlatları, çolukları, çocukları Yunanistan'dan sivil üsera geliyor diye her posta İzmir'e gitmekte ve fakat üseranın İzmir'e avdet etmediklerini görünce feryat ve figan ile memleketlerine avdet mecburiyetinde bulunmaktadır. Balıkesir'in muhtelif mahallerinden telgraf alıyorum. Bugün belediye reisinden yine acîp bir telgraf aldık. Yunanlıların bizim sivil üseramızı bırakmamalarının esbabı bizim henüz bu teklifi kabul etmemekliğimizden ileri geldiğini anlıyoruz. Esasen Adliye Vekâletince tanzim edilen bu lâyiha Heyet-i Vekilece tasvip edilmiştir. Muvafık görülürse böyle encümenlere uzun uzadıya gitmektense esasen Heyet-i Vekilece de tasvip edilen bu lâyihanın şimdi müzakeresini heyet-i muhteremeden rica ediyorum. Bu suretle ağlayan, matem çeken binlerce hane halkını, binlerce masum insanları sevindirmiş olursunuz. Bunu Heyet-i Celileden bilhassa istirham ediyorum.

حوالیٔ شرقیه مهاجرلرینك اعاده‌سی ومساكنك تعمیر وانشاسی ایچون تخصیصات اعطاسنه دائر قانون

نومرو
٣١٩

ماده ١ — حوالی شرقیه‌ده روس استیلاسنه معروض قالان محلار اهالیسندن داخله هجرت ایتمش اولانلرك مملكتلرینه اعاده‌لری ایچون ١٣٣٩ سنه‌سی معاونت اجتماعیه بودجه‌سنده (حوالیٔ شرقیه اهالیسندن داخله هجرت ایدنلرك اعاده مصارفی) نامیله آیریجه جق ب ـ ١٨٠ فصله یوزللی بیك لیرا تخصیصات وضع اولونمشدر .

ماده ٢ — اخیراً یونان استیلاسندن تخلیص واسترداد اولونان محلاردن غیری اقسام مملكتده احوال حربیه الجاسیله قسماً ویا تماماً خراب اولان قری وقصباتده مساكنك تعمیر ویا انشاسی ایچون مالیه بودجه‌سنده (احوال حربیه الجاسیله خراب اولان مساكنك تعمیر وانشا مصارفی) نامیله آیریجه جق ز ـ ٩٩ فصله بر میلیون لیرا تخصیصات وضع اولونمشدر .

ماده ٣ — ایكنجی ماده ایله ویریلن تخصیصات هر محلده لدی‌الكشف تحقق ایده‌جك تخریبات بدل اعمارینه نظراً یوزده نسبتنده توزیع وصرفیله اك مستعجل تعمیرات وانشاآته تخصیص اولونور .

ماده ٤ — برنجی وایكنجی ماده‌لرله ویریلان تخصیصاتدن ١٣٣٩ سنهٔ مالیه‌سی طرفنده صرف ایدیله‌مه‌ین مقداری ١٣٤٠ سنه‌سنده صرف ایدیله‌بیلیر .

ماده ٥ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٦ — اشبو قانونك اجرای احكامنه مالیه وصحیه ومعاونت اجتماعیه وكیللری مأموردر .

٣ نیسان ١٣٣٩ و ١٥ شعبان ١٣٤١

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	٣ نیسان ١٣٣٩	٥٤٠	اجرا وكیلری هیئتی ریاستنه
مجلس ضبط جریده‌لرندهكی مذاكرات فهرستی :	جلد		صحیفه
	٢٨		٢٤١ : ٢٧٢ ، ٢٨٧ : ٢٩٤ ، ٣٤١
اشبو قانونله علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :	٥٦٦		

HAVALİ-İ ŞARKİYE MUHACİRLERİNİN İADESİ VE MESAKİNİN TAMİR VE İNŞASI İÇİN TAHSİSAT İTASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
319	3/4/1339 (1923)	Tarih: 3/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; Rus işgali esnasında civar bölgelere göç etmek zorunda kalan bölge halkının yurtlarına dönmeleri için gerekli masrafların karşılanması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Havali-i şarkiyede Rus istilâsına maruz kalan mahaller ahalisinden dâhile hicret etmiş olanların memleketlerine iadeleri için 1339 senesi muavenet-i içtimaiye bütçesinde (Havali-i Şarkiye ahalisinden dâhile hicret edenlerin iade masarifi) namıyla açılacak B-180 faslına yüz elli bin lira tahsisat vazolunmuştur.

Madde 2- Ahiren Yunan istilâsından tahlis ve istirdat olunan mahallerden gayri aksam-ı memlekette ahval-i harbiye ilcasıyla kısmen veya tamamen harap olan kurâ ve kasabatta mesakinin tamir veya inşası için maliye bütçesinde (ahval-i harbiye ilcasıyla harap olan mesakinin tamir ve inşa masarifi) namıyla açılacak Z-99 faslına bir milyon lira tahsisat vazolunmuştur.

Madde 3- İkinci madde ile verilen tahsisat her mahalde lede'l-keşf tahakkuk edecek tahribat bedeli imarına nazaran yüzde nispetinde tevzi ve sırasıyla en müstacel tamirat ve inşaata tahsis olunur.

Madde 4- Birinci ve ikinci maddelerle verilen tahsisattan 1339 sene-i maliyesi zarfında sarf edilemeyen miktarı 1340 senesinde sarf edilebilir.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Umumi seferberlik esnasında Havali-i Şarkiye Rus ordusu istilâsına mâruz kaldığı sırada gerek mezkûr ordunun gerek yerli ve Kafkasyalı Ermenilerin ika eyledikleri mezalimden tahlis-i nefsle civar vilâyetlere mecburi hicret etmiş olan ahalinin mesken ve mevaları hal-i harp sebebiyle tahrib edildiği cihetle ahali-i merkumenin pek çokları istirdattan sonra memleketlerine avdet edemeyerek elyevm hicret etmiş oldukları mahallerde işsiz ve güçsüz, perişan bir halde imrar-ı hayat etmektedirler. Bu hal hem ahalinin zaruret ve sefaletlerini hem de iktisat nokta-i nazarından hükûmetin zararını müstelzim bulunmasıyla buna çare-saz olmak üzere saika-i zaruretle şu sırada burada kalmış olan ahali-i merkumenin bir an evvel memleketlerine sevk ve iadeleri ve aynı zamanda bunların memleketlerinde barınabilmeleri için de harap olan meskenlerinin süratle tamir ve inşası muktezi görülmüş ve işbu hidematın ifası zımmında maliye ve sıhhiyenin sene-i maliye bütçesinde küşad olunacak fasl-ı mahsusa tahsisat-ı lâzime vazolunmak üzere merbut kanun lâyihası kaleme alınmıştır.

انتخاب مبعوثان قانون موقتك بعض موادنى معدل قانون

نومرو
٣٢٠

ماده ١ — تورکیه بویوك ملت مجلسنك مقدار اعضاسی تورکیه دولتی خلقندن هربکرمی بیك نفوس ذکورده بر نفر اولمق اوزره انتخاب اولنور .

بر دائرهٔ انتخابیه‌نك نفوس ذکوری یکرمی بیکدن دون اولسه دخی هرحالده بر مبعوث انتخابنه حق اولهجنی کبی نفوس ذکورك یکرمی بیکدن فضله‌سی ایچون بروجه آتی معامله ایفا اولنور . شویله‌که :

اوتوز بیکه‌قدر بر ، اوتوز بیك بردن اللی بیکه قدر ایکی ، اللی بیك بردن یتمش بیکه قدر اوچ ، یتمش بیك بردن طقسان بیکه قدر درت مبعوث انتخاب اولنه‌جق وبومقداردن زیاده‌سی بونسبت اوزره آرتیریله‌جقدر .

ماده ٢ — اون‌سکز یاشنی اکمال ایدن هرفرد ذکور انتخاب ایتمك حقنی حائزدر .

ماده ٣ — معلمین مستثنا اولمق اه زره مرکزدن منصوب بالعموم مأمورین ایله مفتیلر ، حکام‌ومدعی‌عمومیلر وبلدیه رئیسلری منتخب ثانی انتخابنه مباشرتدن ایکی آی اول استعفا ایتمش اولمدقچه محل مأموریتلرینك داخل بولندیغی دائرهٔ انتخابیه‌دن مبعوث انتخاب اولنه‌میه‌جقلری کبی اردو ، قول‌اردو ، فرقه قومانداناریله بالعموم اخذ عسکر وقلم وشعبه رئیسلری ژاندارمه آلای ، طابور وبلوك قومانداناری دخی موقع مأموریتلرینك داخل‌بولندیغی دائرهٔ انتخابیه‌ده مبعوث انتخاب ایدیله‌مزلر . عکس تقدیرده انتخاب واقع معتبر اولماز .

ماده ٤ — منتخب اول ، منتخب‌ثانی ویامبعوث اولهبیلمك ایچون برکوایله مکلف اولمق مشروط دکلدر .

ماده ٥ — بر ناحیه داخلنده بولنان نفوس ذکوردن هرایکی یوز کیشی ایچون بر منتخب ثانی‌انتخاب اولنور . بومقداردن فضله‌سی ایچون بروجه آتی معامله ایفا اولنور :

اوچ‌یوزه قدر بر ، اوچ‌یوز بردن بش یوزه قدر ایکی ، بش‌یوز بردن یدی یوزه قدر اوچ الخ منتخب ثانی انتخاب اولنور .

ماده ٦ — انتخاب مبعوثان قانون موقتك وانتخاب مبعوثانه متعلق تواریخ مختلفه‌ده منتشر قوانین سائره ایله قانون اساسینك اشبو قانونه مخالف احکامی ملغادر .

ماده ٧ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٨ — اشبو قانونك اجراسنه اجرا وکیللری مأموردر .

٣ نیسان ١٣٣٩ و ١٦ شعبان ١٣٤١

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	٣ نیسان ١٣٣٩	٢	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه
		٦٦١	
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	جلد	صحیفه	
	٢٨	٣١١:٣٤١	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

İNTİHAB-I MEBUSAN KANUN-I MUVAKKATİNİN BAZI MEVADDINI MUADDİL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
320	3/4/1339 (1923)	Tarih: 3/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; Meclis seçim usulünün yeniden düzenlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisinin miktar-ı azası Türkiye Devleti halkından her yirmi bin nüfus-ı zükûrda bir nefer olmak üzere intihap olunur. Bir daire-i intihabiyenin nüfus-ı zükûrü yirmi binden dûn olsa dahi her halde bir mebus intihabına hakkı olacağı gibi nüfus-ı zükûrun yirmi binden fazlası için ber-vech-i âti muamele ifa olunur.

Şöyle ki:

Otuz bine kadar bir, otuz bin birden elli bine kadar iki, elli bin birden yetmiş bine kadar üç, yetmiş bin birden doksan bine kadar dört mebus intihap olunacak ve bu miktardan ziyadesi bu nispet üzere arttırılacaktır.

Madde 2- On sekiz yaşını ikmal eden her ferd-i zükûr, intihap etmek hakkını haizdir.

Madde 3- Muallimîn müstesna olmak üzere merkezden mansup bilûmum memurin ile müftiler, hükkâm ve müddeiumumiler ve belediye reisleri müntehib-i sani intihabına mübaşeretten iki ay evvel istifa etmiş olmadıkça mahall-i memuriyetlerinin dâhil bulunduğu daire-i intihabiyeden mebus intihap olunamayacakları gibi ordu, kolordu fırka kumandanlarıyla bilûmum ahz-ı asker ve kalem ve şube reisleri jandarma alay, tabur ve bölük kumandanları dahi mevki-i memuriyetlerinin dâhil bulunduğu daire-i intihabiyede mebus intihap edilemezler. Aksi takdirde intihab-ı vaki muteber olmaz.

Madde 4- Müntehib-i evvel müntehib-i sani veya mebus olabilmek için vergi ile mükellef olmak meşrut değildir.

Madde 5- Bir nahiye dâhilinde bulunan nüfus-ı zükûrdan her iki yüz kişi için bir müntehib-i sani intihap olunur. Bu miktardan fazlası için ber-vech-i âti muamele ifa olunur:

Üç yüze kadar bir, üç yüz birden beş yüze kadar iki, beş yüz birden yedi yüze kadar üç ilh... müntehib-i sani intihap olunur.

Madde 6- İntihab-ı Mebusan Kanun-ı Muvakkatinin ve intihab-ı mebusana müteallik tevarih-i muhtelifede münteşir kavanin-i saire ile Kanun-ı Esasi'nin işbu kanuna muhalif ahkâmı mülgadır.

Madde 7- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 8- İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

B. M. Meclisi Riyaset-i Celilesine

Hâkimiyetin bir hükümdar-ı mutlakta temerküz ettiği telâkkisine ve neşredilen Kanun-ı Esasi'nin mahza bir lûtf-i mahsusu hükümdarı bulunduğu kanaatine istinat eden 93 Meşrutiyeti'nde tedvin olunan İntihap Kanun-ı Muvakkati, irade-i milliyenin tecellisine mâni kuyudu ihtiva etmekle beraber bütün vesait-i intihabiyeyi hükûmet elinde cem eylemektedir. O telâkkiye göre pek muvafık bir kanun olan İntihap Kanunu bugün en evvel def ve tard edilecek bir zincir-i istibdat ve tahakkümdür. Çünkü bütün beşeriyet-i fâzılanın kabul ve tatbik ettiği desatir-i hukukiye ki hakk-ı hâkimiyetin millete aidiyetini mulin ve müeyyittir. Buna muhalif esasların elbette refi bir lâzime-i milliyedir. Teşkilât-ı Esasiye Kanununun istihdaf eylediği gaye ile taban tabana zıt bulunan elimizdeki İntihap Kanununun tecdidi Meclis-i Âlinin akdem-i vezaifinden biri addolunsa lâyıktır. Kaldı ki irade-i milliyenin kemaliyle tecellisine mâni teşkil eden kavanin ve müessesatın refi ve tahribi, inkılâb-ı mesudun bir netice-i tabiiyesidir. Yeniden bir İntihap Kanununun tedvin ve neşri hayli mesaiye ve zamana muhtaç olduğundan ve meselenin müstaceliyet ve ehemmiyeti derkâr bulunduğundan yeni bir İntihap Kanunu yapıncaya kadar elimizdeki muvakkat kanunun ihtiyaca göre tadili elzem görülmüştür. En fena intihap usulü olan ekseriyet ve iki dereceli intihap usulünün tamamen, refi cihetine gidemedik çünkü; memleketimizin variyet-i idariye ve içtimaiyesini ve terbiye-i siyasiyenin derecesini nazar-ı dikkatte tutmak zaruretinde bulunduğumuzdan ondan sonra bir dereceli intihaba geçmek üzere şimdilik üç devre-i intihabiyeye mahsus olmak üzere iki dereceli usul-i intihap kabul edilmiş ve usul-i ekseriyetin mehmaemken tenkis-i mazarratı için de ekseriyet-i mutlakanın ihrazı meşrut kılınmıştır. İntihab-ı idare ve icraya memur heyet-i teftişiyelerin suret-i teşkili esaslı surette tebdil edilmiş ve bu heyetlerin yine muhtelif mesalik erbabı tarafından, yani halkça intihabı kabul

olunmuştur. Milletin hakk-ı intihabını serbest istimal edebilmesini teminen bâzı tahdidat derci ve şedit ve serî mesuliyet tertibi muvafık mütalâa olundu. Teşkilât-ı Esasiye Kanunu mucibince teşri-i salâhiyeti haiz olan bir meclisin vezaif-i mütekatlimesini hüsn-i ifa ve kanaat ve içtihadat-ı muhtelife ile hâkimiyet-i milliyenin mümkün mertebe kudretli ve şâmil bir şekilde tecellisini temin için aded-i azanın kâfi miktara baliğ olması düşünülmüş ve binaenaleyh her yirmi bin nüfus-ı zükûr için bir mebus tertip ve intihap edilmesi teklif edilmiştir. Türkiye'nin artık hayat, menfaat, fikir ve emelde müşterek bir millet vatanı olması ve bunu temine çalışmanın en mukaddes vezaif-i milliyemizde bulunması dolayısıyla memleketimizi rasgelen kozmopolit tufeylâtın istilâsına mâruz bırakmamak lüzum-ı katiyetle derpiş edilmiş ve bu ciheti teminen bir madde-i mahsusa ilâve kılınmıştır. Esbab-ı mucibe sairesi şifahen de arz edileceğinden âtideki mevadd-ı kanuniyenin müstaceliyetle müzakeresini ve kabulünü arz ve teklif eyleriz.

مجلس بودجه‌سنه تخصیصات منضمه اعطاسنه واستانبول غیرفعال مأمورلرینه دائر قانون

نومرو
۳۲۱

ماده ۱ — ۱۳۳۹ سنه‌سی بودجه‌سندن محسوبی اجرا اولنمق اوزره ویریلن آوانسدن بویوك ملت مجلسی بودجه‌سنه تفریق ایدیلن مبالغه ضمیمةً سکز یوز بیك لیرانك دها آوانس اولهرق صرفنه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده۲ — ملغا دوائر مرکزیه‌دن آیریلمش اولان بالعموم مأمورین دولته ۱۳ کانون‌ثانی ۱۳۳۹ تاریخلی قانونك برنجی ، ایکنجی ، اوچنجی ماده‌لری مو جبنجه آوانس اولهرق ویرلمکده اولان معاش عین‌قیود و شروط دائره‌سنده سنهٔ حالیه مایسی نهایتنه قدر اعطا اولنه‌جقدر .

ماده ۳ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٤ — اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه وکیلی مأموردر .

٥ نیسان ۱۳۳۹ و ۱۸ شعبان ۱۳٤۱

بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :

تاریخ	نومرو	مقام
٥ نیسان ۱۳۳۹	۲	اجرا وکیلری میثنی ریاسته

۷۰٦

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :

جلد	صحیفه
۲۸	۳٦۳ : ۳٦٦ ، ۳۷۲

اشبو قانونه علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر : ۲۹٦

MECLİS BÜTÇESİNE TAHSİSAT-I MUNZAMA İTASINA VE İSTANBUL GAYR-İ FAAL MEMURLARINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
321	5/4/1339 (1923)	Tarih: 5/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; İstanbul'da görev yapmaktayken açıkta kalan memurların maaşlarının ödenmesi için bütçeye tahsisat konulması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 1339 senesi bütçesinden mahsubu icra olunmak üzere verilen avanstan Büyük Millet Meclisi bütçesine tefrik edilen mebaliğe zamimeten sekiz yüz bin liranın daha avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- Mülga devair-i merkeziyeden açıkta kalmış olan bilûmum memurin-i devlete 13 Kânunusani 1339 tarihli kanunun birinci, ikinci, üçüncü maddeleri mucibince avans olarak verilmekte olan maaş aynı kuyud ve şürut dairesinde sene-i haliye mayısı nihayetine kadar ita olunacaktır.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Sâmi Bey (İçel) — Efendim! Bu kanunun encümende müzakeresiyle Meclis-i Âliye sevki o kadar müstacel olmuştur ki kanun üzerinde uzun uzadıya bir fikir ve mütalâa serd etmek imkânı hâsıl olamamıştır. Bendeniz bu maddeye de muhalifim. Esbab-ı muhalefetim, İstanbul'da bir vaziyet varmış, birçok memurlar aç kalmış. Binaenaleyh bunları aç bırakmak doğru değildir. Orası için bunları terfih etmek icap ediyor. Binaenaleyh onlara üç aylık daha verelim. Şimdi şu üç aylığı da kabul ettiğiniz takdirde açıkta kalan memurlara yedi aylık vermiş olacağız. 1338 ve 1337 senesinde

vaziyet-i maliyemizin adem-i müsaadesi dolayısıyla Muvazene-i Maliye Encümeninin tespit ettiği kadroların hin-i tatbikinde Anadolu'da yalnız maliye kısmında 1400 memur açıkta kalmıştır ve elyevm bu memurinden birçokları sefil ve perişan bir haldedir. İstanbul'un vaziyet-i hususiyesini biliyorum. Oradaki memurları aç bırakmamalıdır. Fakat İstanbul hakkında vârid olan bu aç bırakmamak, sefil bırakmak acaba Anadolu memurları hakkında da vârid değil midir? Binaenaleyh Efendiler; niçin İstanbul memurinine veriliyor da Anadolu'da açıkta kalmış olan memurinine verilmiyor? Bunlar mağdur değil midir, bunlar zavallı değil midir, bunlar aç değil midir, bunlar insan değil midir? Şu hale göre eğer devletin bütçesi böyle herhangi bir suretle açıkta kalan memurin kütlesini beslemeye sarf edilecekse umumi olmalıdır. Hususiyet olmamalıdır, şahsiyet olmamalıdır. Bu madde kabul edildiği takdirde ya Anadolu memurinine de teşmil edilmeli veyahut da bir vaziyet-i hususiye ihdasıyla yalnız İstanbul memurinine verilmesi doğru değildir. Anadolu memurinine de teşmil edildiği takdirde yeni bir sistem, yeni bir prensip konulmalıdır. (Gürültüler)

Mazhar Müfid Bey (Hakkâri) — Efendim! Sami Bey'e cevap vereceğim. (Kabul sesleri, ne lüzum var sesleri) Sami Beyefendi biraderimiz buyurdular ki encümenden acele bir kanun çıkmıştır. Beyefendiler, acele bir şey olmamıştır, Heyet-i Âliyeniz bundan bir saat evvel bir karar verdiniz ve kararınızda dediniz ki bu kanunu bugün Muvazene-i Maliye Encümeni müzakere edecek ve tespit edip bugün bize verecektir. Karar-ı âlinizi encümen infaz etmiştir. Bundan başka bir şey yapmamıştır. (Teşekkür olunur sesleri)

İkincisi; Sami Beyefendi'nin işaret buyurduğu gibi filhakika bendeniz Muvazene-i Mâliye Encümeni reisiydim. Anadolu'da geçen sene 1400 maliye memuru bütçe açığı olarak açığa çıkarılmıştır. Bu doğrudur. Çünkü memuriyetleri lağvedilmiştir, fakat bu 1400 efendiden acaba bugün kaç efendi açıkta kalmıştır? Hiç. Hepsi yerleşmiştir. Fakat rica ederim, geçen sene bütçede yaptığımız bu ilga ile acaba bu sene İstanbul'da açıkta kalan memurlar aynı vaziyette midirler?

İstanbul'da açıkta kalmak demek, büyük bir inkılâp yaptık ve şekl-i hükûmeti değiştirdik, binaenaleyh bu şekl-i hükûmeti değiştirmekle büyük bir inkılâp husule gelmiştir O inkılâbın neticesi olarak o memurlar orada açıkta kalmıştır. Efendiler! Bütün memurlara bu usulü teşmil edelim dendiği zaman her bütçeye mühim bir yekûn koymak lâzım gelecek, elbette bu da caiz değildir. Fakat büyük bir inkılâbın neticesi olarak bugün İstanbul'da açıkta kalan on, on beş bin memur vardır ve bunların bu kadar aileleri vardır. Saniyen; bunlara verdiğimiz para nedir? Ekmek parası bile değildir. Zaten bu parayı bağışlamıyoruz. Bunu taviz olarak veriyoruz. Ve bu kanunda musarrahtır. Yani müddet-i hizmet-i tekaüdiye ve maluliyet maaşlarına kâfi gelmeyenlere ilerde bir memuriyete tâyin edilince mallarından kat'edilmek üzere şimdilik son maaşının sülüsünü taviz olarak veriyorsunuz. Yoksa o parayı bağışlamıyorsunuz. O para, memuriyete tâyin edildiğinde peyderpey istirdad edilecektir.

Binaenaleyh tarihte bunun emsali çoktur. Yani bizim bütçemizde bunun emsali vardır. Meselâ siyasi inkılâptan dolayı istilâ gören mahallerdeki memurlara pekâlâ maaş verdik, Halep'teki memurine icabat-ı siyasiye olarak senelerce maaş verdik. Kezalik Cezair-i Bahr-i Sefid memurlarına senelerce maaş verildi. Çünkü evvelce arz ettiğim vecihle siyasi bir inkılâp neticesi olarak maaş verilmiştir. (Kabul sesleri) Mademki Heyet-i Umumiyeniz bunu kabul ediyor, daha ziyade söz söylemeyeceğim.

دارالایتام مدیریت عمومیه‌سی ایچون آوانس اعطاسنه دائر قانون

نومرو
۳۰۲

ماده ۱ ــ بیك اوچیوز اوتوزطقوز سنه‌سی مارتی ابتداسندن تموز غایه‌سنه‌قدر دارالایتام مدیریت عمومیه‌سی خدماتنه صرف و بودجه‌سنك تصدیقنده محسوبی اجرا ایدلك اوزره ایکی یوز للی بیك لیرانك آوانس اولهرق صرفنه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو آوانس بیك اوچ یوز اوتوز سکز سنه‌سنك صوك درت آیی ایچون موازنهٔ مالیه انجمنجه تثبیب ایدیلن فصول ومواده توفیقاً صرف اولنور .

ماده ۳ ــ قوانین موضوعه‌یه توفیقاً جبایت اولنن دارالایتام واردات مختلفه‌سی بیك اوچ یوز اوتوز طقوز سنه‌سی ظرفنده‌ده جبایت اولنور .

ماده ٤ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٥ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه صحیه ومعاونت اجتماعیه وکیلی مأموردر .

۷ نیسان ۱۳۳۹ و ۲۰ شعبان ۱۳٤۱

بوروك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی : تاریخ ۷ نیسان ۱۳۳۹ — نومرو ۲ — مقام اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه

۲۰۷

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی : جلد ۲۸ — صحیفه ۳٦۱:۳٦۲٤۱٦

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر : ۳٤٤

DARÜLEYTAM MÜDÜRİYET-İ UMUMİYESİ İÇİN AVANS İTASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
322	7/4/1339 (1923)	Tarih: 7/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; Darüleytam Müdüriyet-i Umumiyesinin bütçesine mahsuben 250 bin lira avans verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Bin üç yüz otuz dokuz senesi Martı iptidasından Temmuz gayesine kadar Darüleytam Müdüriyet-i Umumiyesi hidematına sarf ve bütçesinin tasdikinde mahsubu icra edilmek üzere iki yüz elli bin liranın avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İşbu avans bin üç yüz otuz sekiz senesinin son dört ayı için Muvazene-i Maliye Encümenince tespit edilen füsul ve mevada tevfikan sarf olunur.

Madde 3- Kavanin-i mevzuaya tevfikan cibayet olunan Darüleytam varidat-ı muhtelifesi bin üç yüz otuz dokuz senesi zarfında da cibayet olunur.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbatası

Gerek Muvazene-i Umumiyeye dâhil olsun ve gerek mülhak bütçe ile idare olunsun; bilûmum devair-i devlette maaşat ve masarifin tesviyesi mutlaka kanunen verilmiş bir salâhiyete istinad etmek lâzım geldiği cihetle Muvazene-i Umumiyeye dâhil devair için olduğu gibi mülhak bütçe ile idare edilen daireler için de sene başında veya evvelce verilmiş bir mezuniyet varsa müddetinin hitamından

evvel alakadarlarca Meclis-i Âliye müracaat edilmesi tabiî iken bu noktaya lâzım geldiği kadar ehemmiyet verilmediği görülmektedir. Encümenin vâki olan teşebbüsatı üzerine Seyrisefain, Ziraat Bankası, Emniyet Sandığı ve Evkaf Müdüriyet-i Umumiyesi için avans verilmesi hakkındaki lâyihalar Hükûmetten Meclis-i Âliye tevdi ve encümenimizce bi'l-müzakere Heyet-i Celileye takdim kılınmış ise de mütemadi takibata rağmen Darüleytamlar Müdüriyet-i Umumiyesi için henüz bu yolda bir lâyiha gelmemiştir. Mart ayı bittiği cihetle maaşatın tesviyesi bu kanunun çıkmasına mütevakkıf bulunduğundan bu bapta encümence resen tanzim edilen kanun lâyihası berây-ı tasdik Heyet-i Celileye takdim kılındı.

زراعت بانقه‌سی ایچون آوانس اعطاسنه دائر قانون

نومرو
۳۲۳

ماده ۱ — بیك اوچیوز اوتوز طقوز سنه‌سی مارتی ابتداسندن حزیران غایه‌سنه قدر زراعت بانقه‌سی خدمات عمومیه‌سنه صرف وبودجه‌سنك تصدیقنده محسوبی اجرا ایدلك اوزره ایکی یوز اللی درت بیك لیرالك آوانس اولهرق صرفنه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ — اشبو آوانس صرفیاتی بیك اوچ یوز اوتوز سکز سنه‌سی ایچون تثبیت ایدیلن فصول ومواده تطبیق اولنور . آنجق ۱۳۳۹ سنه‌سی بودجه‌سنك موازنهٔ مالیه انجمنجه تثبیت وتصدیقنده اشبو بودجه ایله قبول ایدیلهجك فصول ومواد معتبر اولهجقدر .

ماده ۳ — قوانین ونظامات موضوعه‌یه توفیقاً زراعت بانقه‌سنجه جبایت اولنان واردات مختلفه ۱۳۳۹ سنه‌سی ظرفنده‌ده جبایت اولنور .

ماده ٤ — زراعت بانقه‌سی ادارهٔ مرکزیه‌سندن آجیقده قالان غیر فعال مأمورلردن جائزالاستخدام اولوبده معزولیت معاشنه کسب استحقاق ایتمیانلره دیکر مأمورین کبی آوانس اولهرق ثلث معاش وتخصیصات اعطا اولنور.

ماده ٥ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مریٔ الاجرادر .

ماده ٦ — اشبو قانونك اجرای احکامنه اقتصاد وکیلی مأموردر .

۷ نیسان ۱۳۳۹ و ۲۰ شعبان ۱۳٤۱

بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی : تاریخ ۷ نیسان ۱۳۳۹ ، نومرو ۱/۱۰۰ ، مقام اجرا وکیلری هیئتی ریاسته

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی : جلد ۲۸ ، صحیفه ۳٦٦:۳٦۹،٤۱٦

اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر : ۳۷۰

ZİRAAT BANKASI İÇİN AVANS İTASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
323	7/4/1339 (1923)	Tarih: 7/4/1339 (1923)	Tertip: 4 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; Ziraat Bankası bütçesine mahsuben 254 bin lira avans verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Bin üç yüz otuz dokuz senesi Martı iptidasından Haziran gayesine kadar Ziraat Bankası hidemat-ı umumiyesine sarf ve bütçesinin tasdikinde mahsubu icra edilmek üzere iki yüz elli dört bin liranın avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İşbu avans sarfiyatı bin üç yüz otuz sekiz senesi için tespit edilen füsul ve mevada tatbik olunur. Ancak 1339 senesi bütçesinin Muvazene-i Maliye Encümenince tespit ve tasdikinde işbu bütçe ile kabul edilecek füsul ve mevad muteber olacaktır.

Madde 3- Kavanin ve nizamat-ı mevzuaya tevfikan Ziraat Bankasınca cibayet olunan varidat-ı muhtelife 1339 senesi zarfında da cibayet olunur.

Madde 4- Ziraat Bankası idare-i merkeziyesinden açıkta kalan gayr-i faal memurlardan caizü'l-istihdam olup da mazuliyet maaşına kesb-i istihkak etmeyenlere diğer memurin gibi avans olarak sülüs maaş ve tahsisat ita olunur.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İktisat Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Ziraat Bankasının 1339 senesi bütçesinin tanzimi kuvve-i karibeye gelmiş ise de Garbî Anadolu ve Trakya'daki şuabatından bâzılarının kuyudu mahfuz bulundukları mahallerden henüz tamamen

iade olunmadığı cihetle icap eden malûmat alınamadığından bütçenin şehr-i hâl gayesine kadar ancak takdim olunabileceğine ve hâlbuki bir taraftan varidatın kabz ve bâzı hususat-ı mübremeye para sarfına mecburiyet hâsıl ve 1 Mart 1339 tarihinden gaye-i Nisan 1339 tarihine kadar iki aylık maaşat ve masarif miktarı musaddak 1338 senesi bütçesine nazaran yüz yirmi yedi bin liraya baliğ olup varidat ve masarifin kavanin ve nizamat-ı sariha dairesinde tahsili lâzım gelmesine mebni bu bapta tanzim olunan lâyiha-i kanuniye tasdiki istirhamıyla leffen arz ve takdim kılınmıştır.

Muvazene-i Maliye Encümeni Mazbata Muhariri Mazhar Müfid Bey (Hakkâri) — Efendim zannederim bunun kabulü de zaruridir. Zira geçen avans kanunlarında bu cihet düşünülmediği için gayet müessif ve dilhun bir vakaya sebebiyet verilmiştir. O da Mekteb-i Mülkiyeden çıktığından beri Ziraat Bankasında hizmet eden ve mektep arkadaşım olan Aziz Mahmud Bey açlıktan ölmüştür. Efendiler; kendisine on para verilememiştir. Çünkü bu mülhak bütçe olduğu için verilmemiştir. Senelerce hizmet etmiş, maatteessüf açlıktan ölmüştür. Binaenaleyh bu maddenin kabulü zaruridir. (Kabul sesleri)

Maliye Vekili Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — Efendim! Maddenin kabulü doğrudur. Çünkü evvelce kabul ettiğimiz kanunlarla İstanbul'da tekaüt ve mâzuliyet maaşlarına kesb-i istihkak etmeyen kısma muayyen müddetle tavizan para vermekten ibarettir. Maaş değildir. Faizsiz bir para tevzi etmektir. Memuriyete alındığında taksitlerle mahsup etmek üzere bunun Ziraat Bankası bütçesinde Ziraat Bankası memurlarına da teşmili pek doğrudur, muvafıktır. Fakat zannediyorum ki açlıktan öldüğü ifade edilen efendi de bir yanlışlık olsa gerek. Bu efendi ki; uzun müddet hizmet-i devlette bulunduğu dermeyan buyuruldu, o halde mâzuliyet maaşına kesb-i istihhak etmişti. Gayr-i faal memur değildir. Maaşsızlık yüzünden zannedersem öyle bir hâdise olamaz.

امنیت صندوغی ایچون آوانس اعطاسنه دائر قانون

نومرو
۳۲٤

ماده ۱ — بیك‌اوچ یوز اوتوزطقوز سنه‌سی مارتی ابتداسندن حزیران غایه‌سنه قدر امنیت صندوغی خدمات عمومیه‌سنه صرف وبودجه‌سنك تصدیقنده محسوبی اجرا ایدلك اوزره سکز بیك طقوز یوز اوتوز درت لیرانك آوانس اوله‌رق صرفنه مأذونیت ویرلمشدر.

ماده ۲ — اشبو آوانس بیك اوچ یوز اوتوز سکز سنه‌سنك صوك درت آیی ایچون موازنهٔ مالیه انجمنجه تثبیت ایدیلن فصول ومواده توفیقاً صرف اولنور .

ماده ۳ — قوانین ونظامات موضوعه‌یه توفیقاً امنیت صندوغنجه جبایت اولنان واردات مختلفه بیك اوچ یوز اوتوز طقوز سنه‌سی ظرفنده‌ده جبایت اولنور .

ماده ٤ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٥ — اشبو قانونك اجرای احکامنه اقتصاد وکیلی مأموردر .

۷ نیسان ۱۳۳۹ و ۲۰ شعبان ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی:	۷ نیسان ۱۳۳۹	۱/۲۲	اجرا وکیلری هیئتی ریاسته
	جلد		صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۸		۳۷۱٫٤۱٦:۳٦۹
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :	۳۷۷		

EMNİYET SANDIĞI İÇİN AVANS İTASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
324	7/4/1339 (1923)	Tarih: 7/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; Emniyet Sandığı bütçesine mahsuben sekiz bin dokuz yüz otuz dört lira avans verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Bin üç yüz otuz dokuz senesi Martı iptidasından Haziran gayesine kadar Emniyet Sandığı hidemat-ı umumiyesine sarf ve bütçesinin tasdikinde mahsubu icra edilmek üzere sekiz bin dokuz yüz otuz dört liranın avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İşbu avans bin üç yüz otuz sekiz senesinin son dört ayı için Muvazene-i Maliye Encümenince tespit edilen füsul ve mevada tevfikan sarfolunur.

Madde 3- Kavanin ve nizamat-ı mevzuaya tevfikan Emniyet Sandığınca cibayet olunan varidat-ı muhtelife bin üç yüz otuz dokuz senesi zarfında da cibayet olunur.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren meriyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İktisat Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Ziraat Bankasına mülhak Emniyet Sandığının 1339 senesi bütçesi ihzar edilmiş ise de 15 Mart 1339 tarih ve 32308/67 numaralı ariza melfufu esbab-ı mucibe lâyihasında arz edildiği üzere ancak mah-i hal gayesinde gönderilebilecek olan Ziraat Bankasına ait bütçe ile beraber takdim olunmak üzere şimdilik sandık-ı mezburun 1338 senesi bütçesine nazaran iki aylık maaşat ve masarifi olan dört bin dört yüz altmış yedi liranın sarfına ve kema-fi's-sabık icra-yı muameleye mezuniyet istihsali lâzım geldiğinden bu bapta tanzim olunan Avans Kanunu tasdik buyurulması istirhamıyla leffen arz ve takdim kılındı.

سیر سفائن ادارەسی ایچون آوانس اعطاسنه دائر قانون

نومرو
۳۲۵

ماده ۱ — بیك اوچیوز اوتوز طقوز سنەسی مارتی ابتداسندن تموز غایەسنه قدر تورکیه سیر سفائن ادارەسی خدمات عمومیەسنه صرف وبودجەسنك تصدیقندەمحسوبی اجراایدلمك اوزره یدی یوز بیك لیرانك آوانس اولەرق صرفه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ — اشبو آوانس بیك اوچیوز اوتوز سکز سنەسنك صوك درت آیی ایچون موازنهٔ مالیه انجمنجه تثبیت ایدیلن فصول ومواده توفیقاً صرف اولنور . آنجق ۱۳۳۹ سنەسی بودجەسنك انجمنجه تثبیت وتصدیقندە اشبو بودجه ایله قبول ایدیلەجك فصول ومواد معتبر اولەجقدر .

ماده ۳ — سیر سفائن بودجەسنك آلتنجی مصارف فصلنك اونجی کومور اثمانی مادەسنه علاوةً سکسان بیك لیرا تخصیصات منضمه اعطا اولنمشدر .

ماده ٤ — قوانین ونظامات موضوعەیه توفیقاً تورکیه سیر سفائن ادارەسنجه جبایت اولنان واردات مختلفه بیك اوچ یوز اوتوز طقوز سنەسی ظرفندەده جبایت اولنور .

ماده ٥ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی الاجرادر.

ماده ٦ — اشبو قانونك اجرای احکامنه مدافعهٔ ملیه وکیلی مأموردر .

۷ نیسان ۱۳۳۹ و۲۰ شعبان ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بورونك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۷ نیسان ۱۳۳۹	۲/۷۰۵	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریدەلرندەکی مذاکرات فهرستی :	۲۸	۳۷۲:۳۷۲٤۱٦	
اشبو قانونله علاقەدار اولدیغی دیکر قانونلر :	۳۵۱		

SEYRİSEFAİN İDARESİ İÇİN AVANS İTASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
325	7/4/1339 (1923)	Tarih: 7/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; Türkiye Seyrisefain İdaresi bütçesine mahsuben 700 bin lira avans verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Bin üç yüz otuz dokuz senesi Martı iptidasından Temmuz gayesine kadar Türkiye Seyrisefain İdaresi hidemat-ı umumiyesine sarf ve bütçesinin tasdikinde mahsubu icra edilmek üzere yedi yüz bin liranın avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İşbu avans bin üç yüz otuz sekiz senesinin son dört ayı için Muvazene-i Maliye Encümenince tespit edilen füsul ve mevada tevfikan sarf olunur. Ancak 1339 senesi bütçesinin encümence tespit ve tasdikinde işbu bütçe ile kabul edilecek füsul ve mevadd muteber olacaktır.

Madde 3- Seyrisefain bütçesinin altıncı masarif faslının onuncu kömür esmanı maddesine ilâveten seksen bin lira tahsisat-ı munzama ita olunmuştur.

Madde 4- Kavanin ve nizamat-ı mevzuaya tevfikan Türkiye Seyrisefain İdaresince cibayet olunan varidat-ı muhtelife bin üçyüz otuz dokuz senesi zarfında da cibayet olunur.

Madde 5- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 6- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Müdafaa-i Milliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esad Bey (Lâzistan) — Efendiler! Batum'un vaziyet-i ahiresi üzerine Ardahan, Artvin ve Kars livalarının mahreci Hopa olmuştur. Hâlbuki seyrisefain vapurları Rize'ye kadar geliyor. Beri tarafta

Atina ve Hopa kazaları vardır. Bütün yolcular, emtia-i ticariye orada kalıyor, müşkülâta uğruyorlar. Hattâ Elviye-i Selâse mebusları da bunlardan müşteki bulunuyorlar. Hiç olmazsa on beş günde, yirmi günde olsun vapurların Atina'ya ve Hopa'ya uğramasını rica ve istirham ediyorlar. Bu istirhamları da pek muhiktir. Binaenaleyh takririmin tasviben Müdafaa-i Milliye Vekâletine havale buyurulmasını rica ederim. (Muvafık sesleri)

وکالتنه عائددر.

ماده ۱۳ — ابتدائی معلملرینك معاشاتی اشبو قانونك تاریخ نشرندن اعتباراً آلتی یوز غروشدن باشلار و هر ایکی سنه‌ده یوز غروش ضم ایدلمك صورتیله مدت خدمتلرینك یکرمی طقوزنجی سنه‌سی مقدار معاشی ایکی بیك غروشه بالغ اولور. معلملرك آلمقده اولدقلری معاشات جزاءً اولمدنجه هیچ بر سبب و بهانه ایله تنزیل ویا تنقیص ایدیلهمز.

ماده ۱۴ — ادارهٔ خصوصیه بودجه‌لرینك معارفه عائد قسمنك تدقیقی معارف وکالتنه عائددر.

ماده ۱۵ — ادارهٔ ولایات قانونیله تدریسات ابتدائیه قرارنامه‌سنك اشبو قانونه مغایر اولان موادی ملغادر.

ماده ۱۶ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر.

ماده ۱۷ — اشبو قانونك اجرای احکامنه معارف، داخلیه ومالیه وکیللری مأموردر.

۲۱ شعبان ۱۳۴۱ و ۸ نیسان ۱۳۳۹

بوبوك مات مجلس ریاستندن تبلیغی : تاریخ ۸ نیسان ۱۳۳۹ نومرو ۱/۵۶۱ مقام اجرا وکیلری هیئتی ریاسته

مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی : جلد ۲۸ صحیفه ۳۸۰:۴۱۷۶۵۱۵

اشبو قانونت علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر : ۴۲۶۷۵۳۸

ادارهٔ ولایات قانونیله تدریسات ابتدائیه قرارنامه‌سنك تعدیانه‌دائر قانون

نومرو
۳۲۶

ماده ۱ — مجموعی بشیوز خانه‌دن دون قصبه، کوی‌ویاکویلرده‌موجود ابتدائی مکتبلرك معاشات ومصارفنك یوزده اوتوز بشی ، بش‌یوز خانه‌دن بیك بش‌یوز خانه‌یه قدر اولان قصبه وشهرده یوزده اللیسی، بیك بش یوزدن فضله خانه‌لی شهرلرده یوزده آلتمش بشی مذکور کوی ، قصبه ویاشهر خلقی طرفندن تأمین وتسویه اولنور .

ماده ۲ — یکیدن آچیلاجق ابتدائی مکتبلرینك انشا آت بدلی ومعاشات ومصارفی‌ده برنجی ماده‌ده‌کی احکامه تابعدر.

ماده ۳ — تکالیفك طرح وتوزیعنده ثروت واقتدارینه کوره خلق یدی درجه‌یه تفریق اولنور. برنجیدن‌بره ایکنجی‌دن ایکی ، اوچنجی‌دن بش ، دردنجیدن یدی ، بشنجیدن اون، آلتنجیدن‌اون‌بش ، یدنجی‌دن یکرمی لیرا آلنیر. آنجق خلقك درجه‌لره کوره تفریق وتقسیمی کندیلرینه عائد بورجی‌تأمین ایده‌جك برصورتده‌اوله‌جقدر.

ماده ٤ — رسمی وخصوصی مؤسسه‌لرده جالیشان بالعموم مأمورین ومستخدمین ایله متقاعدینك معاش وتخصیصات فوق‌العاده‌لرندن ویا اجرت مقطوعه‌لرندن یوزده بری تدریسات ابتدائیه ویرکوسی اولهرق آلنور . اشبو یوزده‌لر رسمی وخصوصی مؤسسه‌لر محاسب‌لرنجه هر آی قطع ومحلی ادارهٔ خصوصیه‌لرینه تودیع اولنور .

ماده ٥ — هر شخص آنجق برجهتدن تدریسات ابتدائیه ویرکوسی ویرر . مأمورین ومستخدمین ایله متقاعدین معاش آلدقلری محلده ، سائر افراد اقامتکاهلرینك بولندیغی یرده ویرکو ویرمکله مکلفدر .

ماده ٦ — بش یوز خانه‌دن دون قصبه وکویلرده توزیعات جدولی معلمده داخل اولدیغی حالده اختیارهیئتی طرفندن تنظیم وقضا انجمنه تودیع اولنور . بیك بش یوز خانه‌یه قدر اولان قصبه‌لرده توزیعات جدولی اختیار هیئتی ومعارف انجمنی طرفندن تنظیم ایدیلیر . بیك بش یوزدن فضله خانه‌لی شهرلرده اشبو توزیعات تدریسات ابتدائیه مجلسلری طرفندن یاپیلیر . توزیعات جدوللرینی تنظیم ایدن هیئته محللری بلدیه وتجارت وزراعت‌اوطه‌لری اعضاسندن‌ده ایکیشر ذات اشتراك ایدر .

ماده ۷ — اشبوتوزیعات جدوللری خلقك معلومی اولمق اوزره کوی قصبه وشهرلرده، مناسب محللره تعلیق اولنور. اعتراض ایتمك ایسته‌ینلر اون بش کون ظرفنده محلی مجلس اداره‌سنه مراجعت ایده‌بیلیرلر .

ماده ۸ — اشبو ویرکوی تحصیل اموال قانونی موجبنجه تحصیل ایچون ادارهٔ خصوصیه‌لر طرفندن آیریجه تحصیلدارلر استخدام اولنه‌بیلیرلر .

ماده ۹ — ۱۳۳۷ و ۱۳۳۸ سنه‌لرنده تحقق ایتدیریلن اشبو ویرکودن هنوز تحصیل ایدلمه‌ین قسملر اشبو قانون ایله تعیین ایدیلن مقادیره بالارجاع تحصیل اولنور .

ماده ۱۰ — دارالمعلمین و دارالمعلماتلرله بالعموم مکاتب تالیه‌معاشات‌ومصارفی ۱۳۳۹ سنه‌سی ایلولندن اعتباراً معارف وکالتی بودجه‌سندن تسویه اولنور.

ماده ۱۱ — بالعموم دارالمعلمین و دارالمعلماتلرله اعدادی مکتبلرینه عائد بنالر بتون وسائط تدریسیه ولوازم لیلیه‌سیله برلکده موقتاً معارف وکالتنه دور ایدلمشدر .

ماده ۱۲ — مصارفی موازنهٔ‌عمومیه‌دن ویریلن مکاتب تالیه هیئت اداره وتعلیمیه‌سنك حق تعیین وعزلی‌معارف

İDARE-İ VİLÂYAT KANUNUYLA TEDRİSAT-I İPTİDAİYE KARARNAMESİNİN TADİLİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
326	8/4/1339 (1923)	Tarih: 8/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; ilkokulların zorunlu masraflarının karşılanmasını teminen bölge halkının tedrici bir biçimde katılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Mecmuu beş yüz haneden dûn kasaba, köy veya köylerde mevcut iptidaî mektepleri maaşat ve masarifinin yüzde otuz beşi, beş yüz haneden bin beş yüz haneye kadar olan kasaba ve şehirde yüzde ellisi, bin beş yüzden fazla haneli şehirlerde yüzde altmış beşi mezkûr köy, kasaba veya şehir halkı tarafından temin ve tesviye olunur.

Madde 2- Yeniden açılacak iptidaî mekteplerinin inşaat bedeli ve maaşat ve masarifi de birinci maddedeki ahkâma tabidir.

Madde 3- Tekâlifin tarh ve tevziinde servet ve iktidarına göre halk yedi dereceye tefrik olunur. Birinciden bir, ikinciden iki, üçüncüden beş, dördüncüden yedi, beşinciden on, altıncıdan onbeş, yedinciden yirmi lira alınır. Ancak halkın derecelere göre tefrik ve taksimi kendilerine ait borcu temin edecek bir surette olacaktır.

Madde 4- Resmî ve hususi müesseselerde çalışan bilûmum memurin ve müstahdemîn ile mütekaidînin maaş ve tahsisat-ı fevkalâdelerinden veya ücret-i maktualarından yüzde biri tedrisat-ı iptidaiye vergisi olarak alınır. İşbu yüzdeler resmî ve hususî müesseseler muhasebelerince her ay kat' ve mahallî idare-i hususiyelerine tevdi olunur.

Madde 5- Her şahıs ancak bir cihetten tedrisat-ı iptidaiye vergisi verir. Memurin ve müstahdemîn ile mütekaidîn maaş aldıkları mahalde, sair efrat ikametgâhlarının bulunduğu yerde vergi vermekle mükelleftir.

Madde 6- Beş yüz haneden dûn kasaba ve köylerde tevziat cetveli muallim de dâhil olduğu halde ihtiyar heyeti tarafından tanzim ve kaza encümenine tevdi olunur. Bin beş yüz haneye kadar olan kasabalarda tevziat cetveli ihtiyar heyeti ve maarif encümeni

tarafından tanzim edilir. Bin beş yüzden fazla haneli şehirlerde işbu tevziat tedrisat-ı iptidaiye meclisleri tarafından yapılır. Tevziat cetvellerini tanzim eden heyete mahalleri belediye ve ticaret ve ziraat odaları azasından da ikişer zat iştirak eder.

Madde 7- İşbu tevziat cetvelleri halkın malûmu olmak üzere köy kasaba ve şehirlerde, münasip mahallere talik olunur.

İtiraz etmek isteyenler on beş gün zarfında mahallî meclis-i idaresine müracaat edebilirler.

Madde 8- İşbu vergiyi Tahsil-i Emval Kanunu mucibince tahsil için idare-i hususiyeler tarafından ayrıca tahsildarlar istihdam olunabilirler.

Madde 9- 1337 ve 1338 senelerinde tahakkuk ettirilen işbu vergiden henüz tahsil edilmeyen kısımlar işbu kanun ile tayin edilen mekadire bi'l-irca tahsil olunur.

Madde 10- Darülmuallimîn ve darülmuallimatlarla bilûmum mekâtib-i taliye maaşat ve masarifi 1339 senesi Eylülünden itibaren Maarif Vekâleti bütçesinden tesviye olunur.

Madde 11- Bilûmum darülmuallimîn ve darülmuallimatlarla idadî mekteplerine ait binalar bütün vesait-i tedrisiye ve levazım-ı leyliyesiyle birlikte muvakkaten Maarif Vekâletine devredilmiştir.

Madde 12- Masarifi Muvazene-i Umumiyeden verilen mekâtîb-i taliye heyet-i idare ve talimiyesinin hakk-ı tayin ve azli Maarif Vekâletine aittir.

Madde 13- İptidai muallimlerinin maaşatı işbu kanunun tarih-i neşrinden itibaren altı yüz kuruştan başlar ve her iki senede yüz kuruş zammedilmek suretiyle müddet-i hizmetlerinin yirmi dokuzuncu senesi miktar-ı maaşı iki bin kuruşa baliğ olur. Muallimlerin almakta oldukları maaşat cezaen olmadıkça hiç bir sebep ve bahane ile tenzil veya tenkis edilemez.

Madde 14- İdare-i hususiye bütçelerinin maarife ait kısmının tetkiki Maarif Vekâletine aittir.

Madde 15- İdare-i Vilâyat Kanunuyla Tedrisat-ı İptidaiye Kararnamesi'nin işbu kanuna mugayir olan mevaddı mülgadır.

Madde 16- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 17- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maarif, Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Kavanin-i Maliye Encümeni Mazbatası

Tedrisat-ı İptidaiye Kararnamesi'nin 15 inci madde-i muaddelesindeki masarif-i mecbure hakkında Meclis-i Âliye verilip encümenimize tevdi buyurulan takrirlerle Dâhiliye Encümeninin mazbatası ve evrak-ı müteferriası Maarif ve Maliye Vekilleriyle İdare-i Vilâyat Müdürü Asaf Bey huzurunda kıraat ve tetkik olundu. Her masarif-i mecbure ahaliyi izaç ettiğine encümenimizce kanaat hâsıl olarak Tedrisat-ı İptidaiye Kararnamesi'nin 15'inci madde-i muaddelesi mucibince Teşrinisani 1338 tarihine kadar tahakkuk eden kısmı tahsil olunmak şartıyla madde-i mezkûre lâğvedilmiş ve bademe masarif-i mecbure olarak ahaliye hiçbir akçe tarh ve tevzi edilmeyeceği takarrür etmiştir. Şu halde maddenin lağvından mütehassıl açığın kapatılması ve mekâtib-i iptidaiyenin ihtiyaç nispetinde teksir ve tezyidini temin için darülmuallimîn ve darülmuallimatlarla mekâtib-i tâliye maaşat ve masarifatının tamamen Maarif Vekâleti bütçesine alınması ve maarif hisse-i ianesiyle maarife ait sair varidatın tamamen tedrisat-ı iptidaiyeye hasrı ve bunun temin-i istifası için encümence tanzim olunan on iki maddelik kanun lâyihası merbuten takdim kılınmıştır. Mezkûr kanunun kabulü halinde ahalinin bihakkın şikâyet ettiği masarif-i mecbure bâdema istifa edilmeyeceği gibi tedrisat-ı iptidaiye, maarifçe birtakım kavanin ile mürettep karşılığın tahsili ile temin edileceğinden Maarif Vekâletinin inzimam-ı muvafakatıyla tanzim olunan mezkûr on iki maddeden ibaret kanunun taalluku hasebiyle bir kere de Dâhiliye, Maarif ve Muvazene-i Maliye Encümenlerince tetkik buyurulmak üzere maa-evrak-ı müteferria mezkûr encümenlere tevdi ve takdim kılındı.

Abdullah Efendi (İzmit) — Mevzu-ı müzakere Tedrisat-ı İptidaiye Nizamnamesi'nin on beşinci maddesinin ilgası hakkında bir tekliftir. Bu madde ilga edilmekle beraber, Hakkı Hami Bey'in ve sair arkadaşların söyledikleri gibi kanuna diğer bâzı maddeler de ilâve edilmiştir. Yani tedrisat-ı iptidaiye vergisi namıyla ahaliden alınan para kalktıktan sonra, idadi mektepleri, Muvazene-i Umumiyeye verilir. Maarif Vekili Beyefendiden rica ederim, bir memleketten aşar vergisi olarak on bin lira, yirmi bin lira aldıktan sonra yüz haneli veyahut elli haneli bir köy; bin, bin beş yüz lira tedrisat-ı iptidaiye vergisi mi versin istiyorlar? Bendeniz son teklifin maksat ve gayesini, elde mevcut teklifi kabul ettirmemek fikrine müstenit gibi görüyorum. Bu fikre kail oluyorum. Eğer Tedrisat-ı İptidaiye Kanununun on beşinci maddesi lâğvedildikten sonra varidat, masarifatına tekabül etmezse; aradaki farkı millet vermeye mecburdur. Verir ve zaten şimdiye kadar da vermemiş midir? Rica ederim şimdi aslolan lâyihayı müzakere edelim. Diğer tekliflerin encümene gitmesi lâzımdır. Encümene gitmeden müzakereleri katiyen doğru olamaz.

Durak Bey (Erzurum) — Efendim! Tedrisat-ı İptidaiye Kanunu mucibince halktan toplanan vergiler hakkında arkadaşlarımız içerisinde şikâyet almayan bir arkadaş tasavvur edemem. Hepimiz büyük şikâyetler almışızdır. Bu vergi hakikaten âdilâne tarh edilmiş bir vergi olmaktan çok uzaktır ve arkadaşlarımızın her birine şikâyetler tevali ettikten başka, Meclis-i Âlinizin İstida Encümenine gelmiş yüzlerce şikâyetname mevcuttur. Bazen bu şikâyetnameler Maarif Vekâletine, bazen de şuraya

buraya havale ediliyor. Tabii elde bir kanun mevcut olduğundan dolayı başka bir muamele yapılamaz. Ve şüphesiz hepimiz bu verginin ilgası taraftarıyız. Fakat efendiler bize yine mektep lâzımdır. Bu vergiyi ilga etmekle beraber acaba iptidai mekteplerini bütün bütün kapatabilecek miyiz? Benim anladığıma göre Heyet-i Vekilenin veyahut Maarif Vekâletinin diğer bir lâyiha-i kanuniye ile Meclis-i Âliye geleceği veyahut geldiği mevzubahis oluyor.

Efendiler; hiç şüphesiz ki bugün köylerimizin de kasabalarımızın da maarife birer suretle yardım etmesi lâzımdır. Biz bugünkü bütçe ile memleketin maarifini ileri götüremeyiz ve bu memlekette maarif namına bir şey yapamayız ve nitekim bugün de maarifimiz yoktur. Efendiler bugün memlekette maarif var mıdır? Yoktur. Maarifimiz olmadığı için, zaten haksız olan bir şey ileri gitmez ve Allah da buna razı olmadığından maarifimiz ileri gitmiyor. Çünkü o maarif vergisinin içerisinde gözyaşı vardır. Onun için bendeniz zannediyorum ki yeni gelecek kanun veyahut onu tadil mahiyetinde olan kanun, eski tarzdaki vergiyi ilga ettikten sonra, şeklen yine ya bu veyahut buna yakın bir şeydir. O halde her iki teklif için ayrı ayrı müzakerelerle vaktimizi geçirmek ve bu meselenin intacı için birçok zaman kaybetmek doğru değildir.

شرقی آناطولی تیمور یوللرینه دائر قانون

نومرو
۳۲۷

ماده ۱ — تورکیه بویوك ملت مجلسی نافعه وکالتیله آمریقا حکومات متحده‌سنك ده‌لاوه‌ر حکومتی قوانینته توفیقاً تشکل ایتمش « اوتومان آمریقان ده‌وه‌لوپمان قومپانی » وکیللری مستر . ك . آقلهیتون کنه‌دی و آرتورجستر پنلرنده دمیر یوللری ولیمانلر انشا و ایشله‌تلمسی ودمیر یوللر کذرکاهنك هر ایکی طرفده ویکرمیشر کیلو مترولق ساحه‌ده‌کی معادنك ایشله‌تلمسنه دائر اولان مربوط مقاوله نامهٔ ابتدائیه ومقاوله نامهٔ اساسیه و مقاوله نامهٔ مذیله و شرطنامهٔ فنیه ملفوفی تعدیلنامه دائره‌سنده قبول ایدلمشدر .

ماده ۲ — اشبو قانونك تطبیق و اجراسنه نافعه وکالتی مأموردر .

۹ نیسان ۱۳۳۹ و ۲۲ شعبان ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۹ نیسان ۱۳۳۹	۱/۵۹۳	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۸	۴۲۴:۵۱۵	
	۲۹	۱۷:۱۸	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

ŞARKÎ ANADOLU DEMİRYOLLARINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
327	9/4/1339 (1923)	Tarih: 9/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; Anadolu demiryolları inşası karşılığında bölgedeki madenlerin işletilmesi hakkında Nafia Vekâletiyle Amerikan Hükümeti temsilcileri arasında yapılan sözleşmenin kabul edilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi Nafia Vekâletiyle Amerika Hükûmat-ı Müttehidesinin Delaver Hükûmeti kavaninine tevfikan teşekkül etmiş "Ottoman Amerikan Developman Kompani" vekilleri Mistir K. Akleyton Kenedi ve Artor Cester beynlerinde demiryolları ve limanlar inşa ve işletilmesi ve demiryollar güzergâhının her iki tarafta ve yirmişer kilometrelik sahadaki meadinin işletilmesine dair olan merbut mukavelename-i iptidaiye ve mukavelename-i esasiye ve mukavelename-i müzeyyele ve şartname-i fenniye melfufu tadilname dairesinde kabul edilmiştir.

Madde 2- İşbu kanunun tatbik ve icrasına Nafia Vekâleti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Nafia Vekili Feyzi Bey (Diyarbekir) — Muhterem Efendiler! Memleketin büyük bir kıtasını ihtiva eden Anadolu Şarkî demiryolları kırk iki vilâyet ve elviye-i müstakilleden geçer. Bunu kabul etmekle bu memleket halkının öteden beri olan arzularını isaf etmiş ve en mühim derd-i içtimaisini tedavi etmiş olacağız. Bu asırda şimendifersiz terakki ve tekâmül-i iktisadi olamayacağı müsellem bir hakikattir. Anadolu'da memuriyet veren ve dolaşan arkadaşlarım pekâlâ bilirler ki buralar arzumuz derecesinde derece-i tekemmüle gelmemiştir. Bunların esbabı uzun mesafede olduğundan ve yirmi beş gün at üzerinde seyrüsefer bu asırda gayrimümkün olduğundan her suretle müşkülât görmekte ve mahrumiyet içinde yaşamaktadırlar. Meclis-i Âli, şimdiye kadar görmüş olduğu işlerle bu memlekete büyük hizmetlerde bulunmuştur. Fikr-i âcizaneme göre Meclis-i Âli, her işte büyük bir faaliyet gösterdiği gibi Anadolu-yı Şarkînin ihtiyacını temin edecek olan bu lâyihayı da Heyet-i Celilenin bilâ-tereddüt kabul edeceğine eminim.

دیونات ـ اتقه‌نك صورت تأدیه‌سنه دائر قانون

نومرو
۳۲۸

ماده ۱ ــ ۱۳۳۸ سنهٔ مالیه‌سی ختامنه‌قدر کذران اولان مدتلرده عائد رسوم وتکالیف وعقوددن اشخاص عادیه وحکمیه ذمتنده تحقق ایتمش اولان مطلوبات خزینه ۱۳۳۶ ، ۱۳۳۷ ، ۱۳۳۸ سنه‌لرینه عائد تکالیف ملیه وحربیه ووسائط نقلیهٔ بریه وبحریه‌ده داخل اولدیغی حالده ۱۳۳۹ سنهٔ مالیه‌سی نهایتنه قدر عین اشخاص وافرادك شخصلریله آنا ، بابا ، اولاد ، زوج ویا زوجه‌لرینك ومعامله‌لری مشترك برادر و همشیره‌لرینك و شریکلرینك خزینهٔ مالیه ذمتنده‌کی بالعموم مطلوباتیله تفاس ومحسوب اولونور .

ماده ۲ ــ برنجی ماده موجبنجه محسوب ایدیله‌جك بورجی اولیان اصحاب مطلوبك بدنده‌کی مضبطه‌لر محتویاتی یوز لیرایه‌قدر تماماً ویوز لیرادن فضله‌سی یوزده یکرمی‌بش نسبتنده‌اولمق اوزره نقداً تسویه‌اولونور .

ماده ۳ ــ برنجی ماده ایله تعیین ایدیلن مدتلرده منحصر اولمق‌رق عینی قریه اهالیسندن مطلوبی اولانلرك قرابت واشتراکلرینه باقیلمقسزین علی‌الاطلاق فقط بالرضا هرنوع مطلوباتیله عینی قریه اهالیسنك خزینه‌یه اولان دیونلرینك محسوبی جائزدر .

ماده ٤ ــ برنجی وایکنجی ماده‌لرموجبنجه محسوب ویا تأدیه ایدیله‌جك تکالیف حربیه ووسائط نقلیه مضبطه بدللرینه مقابل دیون عمومیه‌نك ۱۳۳۹ بودجه‌سنده آچیله‌جق فصل مخصوصه اوچ میلیون لیرا تخصیصات وضع اولونمشدر .

ماده ٥ ــ دردنجی ماده موجبنجه وضع ایدیلن تخصیصاتك ۱۳۳۹ سنه‌سی ظرفنده صرف اولونامیان مقداری ۱۳٤۰ سنه‌سنده‌ده صرف ایدیله‌بیلیر .

ماده ٦ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۷ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه اجرا وکیللری هیئتی مأموردر .

۱۲ نیسان ۱۳۳۹ و۲۵ شعبان ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوروك مات مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۲ نیسان ۱۳۳۹	$\frac{1}{٥٤٧}$	اجرا وکیللری هیئتی ریاسته
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	جلد	صحیفه	
	۲۸	۱۱۳:۱۳۱	
	۲۹	٦۰:٦۱٤۹۱	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	۳٤۸۰٤٥۹		

DÜYUNAT-I SABIKANIN SURET-İ TEDİYESİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
328	12/4/1339 (1923)	Tarih: 12/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; Milli Mücadele sırasında Tekâlif-i Milliye kararları kapsamında halktan alınanların bedeline karşılık olarak vergilerden mahsup edilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 1338 sene-i maliyesi hitamına kadar güzeran olan müddete ait rüsum ve tekâlif ve ukuddan eşhas-ı adiye ve hükmiye zimmetinde tahakkuk etmiş olan matlubat-ı hazine 1336, 1337, 1338 senelerine ait tekâlif-i milliye ve harbiye ve vesait-i nakliye-i berriye ve bahriye de dâhil olduğu halde 1339 sene-i maliyesi nihayetine kadar aynı eşhas ve efradın şahıslarıyla ana, baba, evlât, zevç veya zevcelerinin ve muameleleri müşterek birader ve hemşirelerinin ve şeriklerinin hazine-i maliye zimmetindeki bilûmum matlubatıyla takas ve mahsup olunur.

Madde 2- Birinci madde mucibince mahsup edilecek borcu olmayan ashab-ı matlubun yedindeki mazbatalar muhteviyatı yüz liraya kadar tamamen ve yüz liradan fazlası yüzde yirmi beş nispetinde olmak üzere nakten tesviye olunur.

Madde 3- Birinci madde ile tayin edilen müddetlere münhasır olarak aynı karye ahalisinden matlubu olanların karabet ve iştiraklerine bakılmaksızın ale'l-ıtlak fakat bi'r-rıza her nevi matlubatıyla aynı karye ahalisinin hazineye olan düyununun mahsubu caizdir.

Madde 4- Birinci ve ikinci maddeler mucibince mahsup veya tediye edilecek tekâlif-i harbiye ve vesait-i nakliye mazbata bedellerine mukabil düyun-ı umumiyenin 1339 bütçesinde açılacak fasl-ı mahsusa üç milyon lira tahsisat vazolunmuştur.

Madde 5- Dördüncü madde mucibince vazedilen tahsisatın 1339 senesi zarfında sarf olunamayan miktarı 1340 senesinde de sarf edilebilir

Madde 6- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 7- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekiller Heyeti memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Maliye Vekili Hasan Bey (Gümüşhane) — Sakarya Muharebesi esnasında Meclis-i Âli tarafından verilen salâhiyete istinaden Başkumandanlıktan sâdır olan Tekâlif-i Milliye emri mucibince malûmuâlileri halktan, bedel-i müeccel olmak üzere birçok levâzım alınmıştı. Yine Tekâlif-i Milliye emri mucibince mültezimlerden alınan yüzde kırkların mültezimlerin maliyeye olan borçlarına takas ve mahsubu icra edildi. Yine tekâlif-i milliye suretiyle tüccarlardan alınan emval ve eşya bedeli Tekâlif-i Milliye emri mucibince o sene içinde getirecekleri eşyanın gümrük resmine mahsup edildi. Fakat doğrudan doğruya halktan alınan hayvanat ve zahire ile tüccarlar tarafından senesi zarfında eşya getirtilmediğinden bunların mahsubu icra edilememiştir. Binaenaleyh bu suretle elde kalmış mühim bir miktarda Tekâlif-i Milliye mazbataları vardır ki bunlar halkın matlubudur. Tekâlif-i Milliye mazbata bedelleri istinad ettikleri kanunlara göre sulhun akdini takip eden senelerin bütçelerine mevzu tahsisattan tediye edilir. İşte henüz sulh akdedilmemiş ve sulh akdini takip eden senenin bütçesine bu iş için muayyen bir tahsisat da konulmadığı için bu lâyiha-i kanuniyeyi tanzim etmek lüzumunu hissettim.

زراعتده مستعمل اولوب خارجدن ادخال ایدیلهجك موادك گمرك واستهلاك رسمنه دائر قانون

نومرو
۳۲۹

ماده ۱ — احتیاجات زراعیه ایچون چفتجیلرله باغجیلره توزیع واعطا ایدلمك اوزره زراعت باقهسنك خارجدن جلب وادخال ایدهجکی طرپانلر وماکنه قایشلری ویدك اقسامی وماکنهلره مقتضی واقوم ، غرس ، بنزین ، بنزول وپترول ایله قاربونیت پوتاس ، قاربونیت سودیم ، کوزطاشی ، زاج قبریس وکوکورتك وتقلیاته الویریشلی مرنوع اوتوموبیللرك گمرك واستهلاك رسملری حین ادخالده زراعت باقهسی نامنه ذمت قیدایدیلهرك اقتصادبودجهسنده چفتجی وباغجیلره معاونت نامیله آچیلهجق برفصل مخصوصدن محسوب ایدیلیر .

ماده ۲ — زراعت باقهسندن آلدینی موادی زراعتده وچفت ماکنهلرنده ونقلیات زراعیهده مستعمل اوتوموبیللرده استعمال ایتمیوبده باشقهسنه صاتان ویا سائر خصوصلرده استعمال ایدنلردن مذکور موادك گمرك واستهلاك رسملری جزاءً اوچ مثل اولهرق استیفا ایدیلیر .

ماده ۳ — اشبو قانونك صورت تطبیقی برتعلیماتنامه ایله تعیین اولنور .

ماده ٤ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی الاجرادر .

ماده ٥ — اشبو قانونك اجرای احکامنه مالیه واقتصادوکیلری مأموردر .

۱۲ نیسان ۱۳۳۹ و ۲۵ شعبان ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۳ نیسان ۱۳۳۹	۲/٤۱۹	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
مجلس ضبط جریدهلرندهکی مذاکرات خرستی :		جلد	صحیفه
		۲٦	۳۳٤:۳٤۲،٤٦۲:٤۸۸
		۲۷	۳۲۸:۳٤٤،۳٦۹:۳۷۰
		۲۹	٦۱:٦۰،۹۱
اشبو قانونله علاقهدار اولدیغی دیگر قانونلر :		۰۳۵	

ZİRAATTE MÜSTAMEL OLUP HARİÇTEN İTHAL EDİLECEK MEVADDIN GÜMRÜK VE İSTİHLÂK RESMİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
329	12/4/1339 (1923)	Tarih: 13/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; ziraat makinalarının ithalinde vergi indirimi yapılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- İhtiyacat-ı ziraiye için çiftçilerle bağcılara tevzi ve ita edilmek üzere Ziraat Bankasının hariçten celp ve ithal edeceği tırpanlar ve makina kayışları ve yedek aksamı ve makinalara muktezi vakum, gres, benzin, benzol ve petrol ile karbonit-i potas, karbonit-i sut, göztaşı, zaç kıbrıs ve kükürtün ve nakliyata elverişli her nevi otomobillerin gümrük ve istihlâk resimleri hin-i ithalde Ziraat Bankası namına zimmet kaydedilerek iktisat bütçesinde çiftçi ve bağcılara muavenet namıyla açılacak bir fasl-ı mahsustan mahsup edilir.

Madde 2- Ziraat Bankasından aldığı mevadd-ı ziraatta ve çift makinelerinde ve nakliyat-ı ziraiyede müstamel otomobillerde istimal etmeyip de başkasına satan veya sair hususatta istimal edenlerden mezkûr mevaddın gümrük ve istihlâk resimleri cezaen üç misli olarak istifa edilir.

Madde 3- İşbu kanunun suret-i tatbiki bir talimatname ile tayin olunur.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Maliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Zamir Bey (Adana) — Arkadaşlar! Memleketimizin, vaziyeti itibarıyla bir ziraat memleketi olduğu ve baştanbaşa topraklarımızın münbit ve mahsuldar bulunduğu cümlemizce malûmdur. Bu

hususta uzun uzadıya izahat vermeyi zait görüyorum. Gerek Harb-i Umumi dolayısıyla ve gerek diğer hâdisat dolayısıyla memleketimizde çalışan kolların, uzuvların adedi maatteessüf çok azalmıştır. Bugün iktisat âlemine çıkmak ve Türkiye'yi iktisâden de yükseltmek için çok çalışmaya mecburuz. Bu mesai için de vâsi olan toprağımıza nazaran nüfusumuz kâfi değildir. Behemehâl memleketimize makina sokarak ondan istifade edeceğiz. Bu memlekete makina girmezse; yapmış olduğumuz ne kadar büyük zaferler olursa olsun, netice itibarıyla iktisadi bir tehlike vardır. Binaenaleyh bugün en dar zamanlarımızda bize muavenet eden çiftçilerimiz, himayeye pek muhtaçtır. İşte bu himayeyi Türkiye Büyük Millet Meclisi bir kanun yaparak ilân ediyor ve çiftçilerimizi himaye ettiğini ispat eyliyor ve çiftçiliğin terakkisi âleminde, onlara mühim bir istifade temin ettiğini gösteriyor. Bizim sanayi fabrikalarımız, Avrupa'ya karşı rekabet yapabilecek müessesatımız yoktur. Binaenaleyh, biz de bu topraktan âzami surette istifade edeceğiz, bu istifadeyi de makinalar temin edecektir. Arkadaşlar! Ahalimizi, çiftçilerimizi ve bilhassa ekseriyet-i azîmeyi teşkil eden köylülerimizi zengin etmek gayemiz ve maksadımızdır. Bu memlekete âzami mikyasta makina girmesi lüzumundan bahsediyoruz. Hâlbuki eğer bu kanunu yapmayacak olursak; memlekete girecek olan bu makinaların hiçbir faidesi olmaz ve verdiğiniz paralar heder olur gider. Tasavvur ediniz ki bu makinanın bu gibi mevaddını köylüye elli altmış kuruşa mal etmelisiniz ki ondan istifade edebilsin.

خارجدن ادخال ایدیلهجك حیواناتك ایکی سنه مدتله کمرك رسمندن معافیتنه دائر قانون

نومرو
۳۳۰

ماده ۱ ــ خارجدن ادخال اولنهجق بینك ، مکاری وقوشومه الویرشلی من جنس استره ، مرکب ودوه‌لرله حیوانات فرسیه وبقریه ایکی سنه مدتله کمرك رسمندن معافدر .

ماده ۲ ــ بو صورتله ادخال اولنان حیواناته مملکته تاریخ دخولندن اعتباراً اوچ سنه ظرفنده هیچ بر نام وبهانه ایله وضع‌ید اولنهماز .

ماده ۳ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٤ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه اقتصاد ، داخلیه ، مدافعهٔ ملیه ومالیه وکیللری مأموردر .

۱۲ نیسان ۱۳۳۹ و ۲۵ شعبان ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
یوروك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۳ نیسان ۱۳۳۹	۱/۲۲۱	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد		صحیفه
مجلس ضبط جریده‌لرندهن مذاکرات فهرستی :	۲۹		٦٥:٧٥،٩١
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

HARİÇTEN İTHAL EDİLECEK HAYVANATIN İKİ SENE MÜDDETLE GÜMRÜK RESMİNDEN MUAFİYETİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
330	12/4/1339 (1923)	Tarih: 13/4/1339 (1923)	Tertip: 4 Cilt: 3

KONU *Bu kanun; çeşitli hayvan ithalinde vergi muafiyeti sağlanması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Hariçten ithal olunacak binek, mekkâri ve koşuma elverişli her cins ester, merkep ve develerle hayvanat-ı feresiye ve bakariye iki sene müddetle gümrük resminden muaftır.

Madde 2- Bu suretle ithal olunan hayvanata memlekete tarih-i duhulünden itibaren üç sene zarfında hiç bir nam ve bahane ile vaz-ı yed olunamaz.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icrâ-yı ahkâmına İktisat, Dâhiliye, Müdafaa-i Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Necati Efendi (Lâzistan) — Efendiler! Her şeyi hâriçten tedarik ile memleketimizi güya imar ve ihya edeceğimiz tahmin ediliyor. Hâlbuki maalesef bu doğru değildir. Her şeyi memleketimizde yetiştirmeyip de hariçten getirecek olursak çok fenadır. Hâlbuki gayet vâsi ovalarımız her şeyi yetiştirir. Bilhassa hayvanatı gayet iyi yetiştirir. Şimdi bize bir hayvan lâzımdır. Mutlaka dışardan alacağız, öteki hayvan yetiştiren adam ben ne yetiştireyim diyecek? Eli, kolu kırılacak. Âtıl bir hâlde kalacak ve elindeki mevcudunu kaybedecek. Memleketimiz müsait değildir. Hatta çalıştığımız takdirde biz harice hayvan da ihraç edebiliriz. Eğer bu kanun yerine harice hayvan ihracı müzakere edilseydi kabul

ederdim. Bu kanunu kabul ettiğimiz takdirde memleketimizde hiç çalışmayacağız demektir. Her şeyi hariçten getireceğiz. Elimizdekini de kaybedeceğiz. Yarın öbür gün her şeyimiz mahvolarak sıfrü'l-yed kalacağız. Rica ederim memleketimizde yetiştirilmesi mümkün olan, memleketimizde yetişebilen her şeyi böyle hariçten almayalım ve memleketimiz dâhilinde yetiştirelim. (Ret sedaları)

Maliye Vekili Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — Efendim! Memleketimizin vüsatine, arazimizin kabiliyetine göre asıl olan, Necati Efendi arkadaşımızın mütalâasıdır. Fakat bu mütalâa hâli't-tabiîye aittir. Muharebeler, hastalıklar memlekette hayvan bırakmamıştır. Bugün memleket, hayvanata şiddetle muhtaçtır. Kanunun bir noksanı vardır. O da zaman ile takyid edilmesi lâzımdır. Bir sene ile takyid ederiz. Bir sene zarfında ihtiyacımıza kâfi hayvan bulamazsak muafiyet müddetini bir sene daha temdit ederiz. Aslolan Necati Efendi'nin mütalâasıdır. Fakat bugün için değil. İstilâda düşman ordusunun girdiği yerlerde kedi dahi kalmamıştır. Nerede kaldı mevaşi? Bugün birden hayvan yetiştiremeyiz. Yetiştireceğimiz hayvanat memleketin ihtiyacına katiyen kâfi gelmez. Hariçten hayvan almaya bu sene için muhtacız. Onun için gümrük resmini bir sene müddetle bırakırız. Sene-i âtiyede lüzum görürseniz bir sene daha temdid ederiz.

ماده ۱۲ — عثمانلی واعتبارملی بانقه‌لری مأمورینندن زراعت بانقه‌سی مأمورلری درجه‌سنده مؤجلیت عسکریه وبرکوسی استیفا اولنور .

ماده ۱۳ — قوانین موجوده‌نك اشبو قانونه مغایر بالعموم مواد واحکامی ملغادر .

ماده ۱٤ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۱۵ — اشبو قانونك اجرای احکامنه اجرا وکیللری هیئتی مأموردر .

مادهٔ مذیله — نافعه وکالتی بودجه‌سنك ۲٦٤نجی فصلنه‌موضوع طرق عمومیه‌تخصیصاتنك برسنه‌لکسنك تمامی صرفنه نافعه ، ومالیه وکیللری مأذوندر .

۱۵ نیسان ۱۳۳۹ و ۲۸ شعبان ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
یوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۵ نیسان ۱۳۳۹	۱/۶۶۹	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۲۹	۷۷:۹۰:۶۱۲۵:۱۳۷۶۱٤۵	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :	۲۷۹۶۳۹۱۶۳٤۸۶۵۱٤		

ایکنجی آوانس قانونی

ماده ۱ — ۲۸ شباط ۱۳۳۹ تاریخلی آوانس قانونیله صرفنه مأذونیت ویرلش اولان اوتوز میلیون بوز اون درت بیك ایکیبوز اللی بش لیرایه ضمیمهٔ بحریه ، مدافعهٔ ملیه وعسکری فابریقهلر ایچون یکرمی ایکی میلیون ودوائر سائره ایچون اون بش میلیون بشیوز بیك که جمعاً اوتوز بدی میلیون بشیوز بیك لیرانك دها آوانس اولارق صرفنه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ — اشبو تخصیصات دوائر ملکیه وعسکریه ایچون ۱۳۳۸ سنهسنده موازنهٔ مالیه انجمنجه تثبیت ابدلش اولان فصول ومواده توفیقاً صرف اولنور . آنجق بویوك ملت مجلسی بودجهسی ایچون ۱۳۳۹ سنهسنده موازنهٔ مالیه انجمنك تثبیت ایتدیکی فصول ومواد معتبردر .

ماده ۳ — ۱۳۳۹ سنهسی خارجیه بودجهسنك [آ] ۲۱۱ نجی « صلح مذاکرهسنه مامور هیئت مصارف عمومیهسی » فصلنه ایکی یوز اللی بیك لیرا تخصیصات وضع اولونمشدر.

اشبو تخصیصاتك صورت صرفی ۳ تشرین ثانی ۱۳۳۸ تاریخلی قانون احکامنه تابعدر .

ماده ٤ — ۱۳۳۹ سنهسی داخلیه بودجهسنده «مبعوثان انتخابات مصارفی» نامیله یکدن آچیلاجق ۱۶۰ فصلنه یوز بیك لیرا تخصیصات وضع اولونمشدر.

ماده ٥ — ۱۳۳۹ سنهسی شرعیه بودجهسنك ۲۱۸ نجی « مصارف متنوعه » فصلنده « رمضان واعطاری » نامیله موجود تخصیصاتك تمامنه قدر صرفیات اجراسی جائزدر .

ماده ٦ — دارالمعلمین ودارالمعلماتلرله اعدادی مکتبلری تأسیساتنه مقتضی مصارف معارف بودجهسنك (ب ۲۵۲) نجی « ولایات مکاتبنه معاونت » فصلندهکی تخصیصاتدن تسویه اولنور .

ماده ۷ — ۱۳۳۹ سنهسی مالیه بودجهسنده « یاپان شهرلر بلدیهلرینه اقراضات » نامیله آچیلهجق ۹۰ فصلنه ایکی یوزبیك لیرا تخصیصات وضع اولنمشدر . اشبو تخصیصات حرب ویاحریق سببیله ثلثدن فضلهسی خراب اولان شهرلر بلدیهلرینه اون سنه مدتله وبلدی وارداتی قارشولق اولمق اوزره اقراض ایدیلور . اقراضاتك مقداری مالیه وداخلیه وکیللری طرفندن تعیین اولنور .

ماده ۸ — تورکیهدن اخراج اولنان اشیا ومواددن تورك گمرك تعرفهلریله معین مقادیردن فضله رسم استیفا ایلهین حکومتلرك مواردانه قارشی گمرك تعرفهٔ اصلیهسنك یکرمی مثلنه قدر تزییدینه اجرا وکیللری هیئتی مأذوندر.

ماده ۹ — ۲۸ شباط ۱۳۳۹ تاریخلی آوانس قانونك بشنجی مادهسی موجبنجه تعرفهٔ اصلیهنك بش مثلی رسمنه تابع اولان اون وبغدایلرله یونلردن معمول بالعموم موادك استانبولدن مملکتك اقسام سائرهسنه حین ادخالنده، اولجه آلنان رسم حالاً مرعی اولان عمومی تعرفهده معین مقداره ابلاغ اولنور .

ماده ۱۰ — فابرلر ادارهسی طرفندن تعرفهٔ مخصوصهسنه توفیقاً استیفا ایدلمکده اولان رسوم وتادیت خرجلری بش مثلنه ابلاغ ایدلمشدر .

ماده ۱۱ — پوسته نقلیاتی مجاناً درعهده ایدن متعهدلرله یونلرك معتمد وسوروجیلری مؤجلیت عسکریه ویرکوسندن معافدرلر .

İKİNCİ AVANS KANUNU

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
331	15/4/1339 (1923)	Tarih: 15/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; 1339 (1923) tarihli Avans Kanununda belirlenen avans miktarının otuz yedi milyon beş yüz bin lira daha artırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- 28 Şubat 1339 tarihli Avans Kanunuyla sarfına mezuniyet verilmiş olan otuz milyon yüz on dört bin iki yüz elli beş liraya zamimeten Bahriye, Müdafaa-i Milliye ve Askerî Fabrikalar için yirmi iki milyon ve devair-i saire için on beş milyon beş yüz bin ki ceman otuz yedi milyon beş yüz bin liranın daha avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İşbu tahsisat devair-i mülkiye ve askeriye için 1338 senesinde Muvazene-i Maliye Encümenince tespit edilmiş olan füsul ve mevada tevfikan sarfolunur. Ancak Büyük Millet Meclisi bütçesi için 1339 senesinde Muvazene-i Maliye Encümeninin tespit ettiği füsul ve mevad muteberdir.

Madde 3- 1339 senesi hariciye bütçesinin (A) 211'inci "Sulh müzakeresine memur heyet masarif-i umumiyesi" faslına iki yüz elli bin lira tahsisat vazolunmuştur.

İşbu tahsisatın suret-i sarfı 3 Teşrinisani 1338 tarihli kanun ahkâmına tabidir.

Madde 4- 1339 senesi dâhiliye bütçesinde "Mebusan intihabat masarifi" namıyla yeniden açılacak (B) 163 faslına, yüz bin lira tahsisat vazolunmuştur.

Madde 5- 1339 senesi şeriyye bütçesinin 218'inci "masarif-i mütenevvia" faslında "Ramazan vaizleri" namıyla mevcut tahsisatın tamamına kadar sarfiyat icrası caizdir.

Madde 6- Darülmuallimîn ve darülmuallimatlarla idadî mektepleri tesisatına muktezi masarif maarif bütçesinin (B) 252'nci "Vilâyat mekâtibine muavenet" faslındaki tahsisattan tesviye olunur.

Madde 7- 1339 senesi maliye bütçesinde "Yanan şehirler belediyelerine ikrazat" namıyla açılacak T-99 faslına iki yüz bin lira tahsisat vazolunmuştur. İşbu tahsisat harp

veya harik sebebiyle sülüsünden fazlası harap olan şehirler belediyelerine on sene müddetle ve beledî varidatı karşılık olmak üzere ikraz edilir. İkrazatın miktarı Maliye ve Dâhiliye Vekilleri tarafından tayin olunur.

Madde 8- Türkiye'den ihraç olunan eşya ve mevaddan Türk gümrük tarifeleriyle mübeyyen mekadirden fazla resim istifa eyleyen hükûmetlerin mevaridatına karşı gümrük tarife-i asliyesinin yirmi misline kadar tezyidine İcra Vekilleri Heyeti mezundur.

Madde 9- 28 Şubat 1339 tarihli Avans Kanununun beşinci maddesi mucibince tarife-i asliyenin beş misli resme tâbi olan un ve buğdaylarla bunlardan mamul bilûmum mevaddın İstanbul'dan memleketin aksam-ı sairesine hin-i ithalinde, evvelce alınan resim halen meri olan umumî tarifede muayyen miktara iblâğ olunur.

Madde 10- Fenerler İdaresi tarafından tarife-i mahsusasına tevfikan istifa edilmekte olan rüsum ve tabiiyet harçları beş misline iblâğ edilmiştir.

Madde 11- Posta nakliyatını meccanen deruhde eden müteahhitlerle bunların mutemet ve sürücüleri müecceliyet-i askeriye vergisinden muaftırlar.

Madde 12- Osmanlı ve İtibar-ı Millî Bankaları memurininden Ziraat Bankası memurları derecesinde müecceliyet-i askeriye vergisi istifa olunur.

Madde 13- Kavanin-i mevcudenin işbu kanuna mugayir bilûmum mevadd ve ahkâmı mülgadır.

Madde 14- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 15- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Madde-i Müzeyyele- Nafia Vekâleti bütçesinın 264'üncü faslına mevzu turuk-ı umumiye tahsisatının bir seneliğinin tamami-i sarfına Nafia ve Maliye Vekilleri mezundur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Müdafaa-i Milliye Vekili Kâzım Paşa (Karesi) — Efendim! Vekâlet için üç aylık olarak verilen tahsisat kâfi gelmemiştir. Bunun esbabı vardır. Bu da Meclis-i Âlinizce malûmdur. Fiyatlar geçen seneki gibi olmadığı için, yani fiyatların bu sene artmasından dolayı bâzı fasıllardaki masarifat da artmıştır ve bu maddeten sabit olmuştur. Bundan dolayı ilk üç aylık için masarif-i hakikiye nazar-ı dikkate alınarak altı milyon kadar bir fazlalık tayyedilmiştir. Fakat bunun hepsi üç aylık değildir.

Biz bundan başka ayrıca diğer üç aylık ki bundan sonraki üç aylık için kabul buyurulan tahsisatın da gayrikâfi olacağını düşünerek ayrıca üç milyon lira daha ilâveten istedik. Muvazene-i Maliye Encümeninde müzakere edilirken ilk kısmında yani altı buçuk milyonluk hesabatta tamamen mutabakat-ı efkâr hâsıl oldu. Yalnız bir ihtilâf vardır. Encümen bunda ittifak edememiştir. Maliye Vekâletiyle de maatteessüf bu meselede anlaşamadık. Onun için bunu bir kere de Meclis-i Âliye bütün vuzuhu ile arz etmek isterim. Malûmuâlinizdir ki biz henüz sulh vaziyetine girmedik. Henüz ordularımız seferberdir. Tekrar muharebeye başlamaklığımız ihtimali mevcuttur. Bütün seneye göre tevzi edilmiş olan tahsisat bilhassa malzeme, cephane ve saire tahsisatı istiyoruz ki lâzım olduğu zamanda sarf edebilelim. Fakat bunun zamanı herhalde senenin nihayeti değildir. Bir muharebe zuhur ederse o muharebede hazırlıklı bulunmak iktiza eder.

اوقاف وکالتی ایچون آوانس اعطاسنه دائر قانون

نومرو
۳۳۲

ماده ۱ ــ بیك اوچیوز اوتوز طقوز سنه‌سی حزیرانی ابتداسندن آغستوس غایه‌سنه قدر اوقاف خدمات عمومیه‌سنه صرف وبودجه‌سنك تصدیقنده محسوبی اجرا ایدلك اوزره ۲۸ مارت ۱۳۳۹ تاریخلی قانونله ویریلن بش‌یوز بیك لیرایه علاوةً بش یوز بیك لیرانك دها آوانس اولهرق صرفنه مأذونیت ویرلمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو تخصیصات بیك اوچیوز اوتوز سکز سنه‌سنده موازنهٔ مالیه انجمنجه‌تثبیت ایدیلن فصول ومواده توفیقاً صرف اولنور . آنجق ۱۳۳۹ سنه‌سی بودجه‌سنك انجمنجه تثبیت وتصدیقنده اشبو بودجه ایله قبول ایدیلهجك فصول ومواده‌معتبر اولهجقدر .

ماده ۳ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٤ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه شرعیه وکیلی مأموردر

۱۵ نیسان ۱۳۳۹ و ۲۸ شعبان ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
یوزوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۵ نیسان ۱۳۳۹	۱/۳۳۲	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنه‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۹	۱۳۳:۱۳۵،۲۲۷:۲۳۱	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :		۳۱٦،۳٤۹	

EVKAF VEKÂLETİ İÇİN AVANS İTASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
332	15/4/1339 (1923)	Tarih: 15/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; Evkaf Vekâleti bütçesine mahsuben ek olarak 500 bin avans verilmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Bin üç yüz otuz dokuz senesi Haziranı iptidasından Ağustos gayesine kadar evkaf hidemat-ı umumiyesine sarf ve bütçenin tasdikinde mahsubu icra edilmek üzere 28 Mart 1339 tarihli kanunla verilen beş yüz bin liraya ilâveten beş yüz bin liranın daha avans olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2- İşbu tahsisat bin üç yüz otuz sekiz senesinde Muvazene-i Maliye Encümenince tespit edilen füsul ve mevada tevfikan sarfolunur. Ancak 1339 senesi bütçesinin encümence tespit ve tasdikinde işbu bütçe ile kabul edilecek füsul ve mevad muteber olacaktır.

Madde 3- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 4- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Şeriyye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Yeniden intihabat icrası dolayısıyla bütçenin tasdikine imkân kalmadığından evkaf hidemat-ı umumiyesinin tatilden vikayesi için evvelce alınan avansa zamimeten beş yüz bin liranın daha avans olarak alınması zaruri görülmüş ve bu baptaki lâyiha-i kanuniye leffen takdim kılınmıştır. Kanunun birinci maddesi ber-vech-i muharrer beş yüz bin liranın itasına dair olup muhtac-ı izah değildir. İhtiyacatın tâyin ve tespiti filhal mümkün olamamakla beraber bâzı mahallerce bilhassa hademe ve odacıların kifayetsizliği anlaşılmasına mebni alınan avansın ihtiyaca göre tevzi ve taksimi hakkında vekâlete tevdii hem bu hususun temini hem de bütçe hakkında mesbuk olan şekle muvafakati itibarıyla muvafık görülmüş ve ikinci madde bu maksada binaen vazolunmuştur.

رؤیت اولان دعوالر خزینه‌لر طرفندن کذلك احکام عمومیه‌یه توفیقاً تعقیب و اتمام ایدیلیر .

ماده ٤ — قانون مذکورك سکزنجی ماده‌سی بروجه آتی تعدیل اولونمشدر :

قومیسیونلرك صورت تشکلی ایله بوقانونك احکام سائره‌سنك صور تطبیقیه واجرائیه‌سی اشبوقانونك تعدیلاتی دائره‌سنده برتعلیماتنامه ایله تعیین ایدیله‌جکدر .

ماده ٥ — قانون مذکورك طقوزنجی ماده‌سی ملغادر .

ماده ٦ — هرنه صورتله اولورسه اولسون تغیب ویا مفارقت ویاخود ممالك اجنبیه و مشغوله‌یه ویا استانبول وملحقاتنه فرار ایدنلرك اموال منقوله وغیرمنقوله ودیون ومطلوباتی حقنده‌دخی مذکور ۱۳ ایلول ۱۳۳۱ تاریخلی قانون موقت ایله اشبو تعدیلات احکامی تطبیق اولونور .

ماده ٧ — ٢٢ شعبان ١٣٤٠ و ٢٠ نیسان ١٣٣٨ تاریخلی اموال متروکه قانونی ملغادر .

ماده ٨ — اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ٩ — اشبو قانونك اجراسنه شرعیه واوقاف ، عدلیه ، داخلیه ومالیه وکیللری مأموردر .

١٥ نیسان ١٣٣٩ و ٢٨ شعبان ١٣٤١

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	١٥ نیسان ١٣٣٩	١/٥٣٦	اجراوکیلری هیئتی ریاسته
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرندەکی مذاکرات فهرستی :	٢٩	١٣٦ : ١٣٥	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :	٢٢٤٫٢٦٩		

آخر محالره نقل ایدیلن اشخاصك اموال ودیون و مطلوبات متروکه‌سی حقنده‌کی ۱۷ ذی‌القعده ۱۳۳۳ و ۱۳ ایلول ۱۳۳۱ تاریخلی قانون موقتك بعض موادی ایله ۲۰ نیسان ۱۳۳۸ تاریخلی اموال متروکه قانونی معدل قانون

نومرو
۳۳۳

ماده ۱ — آخر محالره نقل ایدیلن اشخاصك اموال ودیون و مطلوبات متروکه‌سی حقنده‌کی ۱۷ ذی‌القعده ۱۳۳۳ و ۱۳ ایلول ۱۳۳۱ تاریخلی قانون موقتك ایکنجی ماده‌سی بروجه آتی تعدیل اولونمشدر :

برنجی ماده‌ده بیان اولنان اشخاصك حین نقللرنده متصرف بولندقلری اجارتینلی مستغلات ومستغلات وقفیه‌نك خزینهٔ اوقاف و اموال غیر منقولهٔ سائرهٔ‌نك خزینهٔ مالیه نامنه قیدی اجرا ایدیلمدرك هر ایکی قسم اموال غیر منقوله‌نك تقدیر اولنه‌جق بدللرندن بعدالتصفیه قالانجق مقداری مذکور خزینه‌لرجه اصحابی نامنه امانةً ایراد قید اولنور . اموال مذکوره‌یه داثر تحدث ایده‌جك بالعموم دعاویده خزینه‌لر خصم اولور ویومالمرده تصرفك اثباتنده مواضعه‌دن عاری اولمق شرطیله طابو سندانك غیری وثائق دخی معتبر طوتولور . اشخاص مبحوثه‌نك تاریخ افکاکلرندن اعتباراً نهایت اوتوز کون اولمق مدت ظرفنده اجرا ایتدکلری فراغ ویاخود تاریخ افکاکلرندن بر سنه اولمق تفرغ معاملهلرنده مواضعه وغبن فاحشك وجودی بالمحاکمه ثابت اولدیغی تقدیرده عقود واقعه فسخ وابطال اولنور . اوراق و وثائق معتبره‌یه مستند برعقد اولمقسزین فضولاً اشغال ایدیلن غیرمنقول اموال متروکه قومیسیون قراریله اون‌بش کون ظرفنده الك بویوك ملکیه مأموری طرفندن تخلیه ایتدیریلیر .

ماده ۲ — قانون مذکورك دردنجی ماده‌سی بروجه آتی تعدیل اولنمشدر :

اموال متروکه‌یه استحقاق ویا افکاك ایدن اشخاص ذمتنده مطلوبات ادعا ایدنلردن تورکیه‌ده مقیم اولانلر برنجی ماده موجبنجه متشکل قومیسیونلرك اشبو قانونك تاریخ مرعیتندن و هنوز تشکل ایتمش اولانلرك هر منطقه‌ده تاریخ تشکلندن اعتباراً درت و ممالك اجنبیه‌ده بولنانلرك آلتی آی ظرفنده اصالةً ویا وکالةً بالمراجعه آلاجقلری قید وقبول ایتدیرمکه وهرنوع تبلیغاته محل اولمق اوزره قومیسیونك انعقاد ایتدیکی بلده‌ده براقامتکاه ارائه ایلمکه مجبوردرلر. بومدتك مرورندن صوکره اقامه ایدیلمه‌جك دعوالر حقنده احکام عمومیه جاری اولاجق ایسه‌ده بوکبی دعاویده مدعیٰ علیهك عندالاعتراض یمیندن نکوله تعلیقاً حکم اعطاسندن حکام ممنوعدر. اشبو قانونك تاریخ مرعیتنه‌دکین حصراً عندالاعتراض یمیندن نکوله تعلیقاً استحصال ایدیلویده هنوز تماماً اجرا ایدلمه‌مش اولان اعلامات غیابیه کأن لم یکن اولوب اصحابی اشبو قانونه توفیقاً تعقیب دعواده مختاردر . اشبو قومیسیونلر هرمحلده تاریخ تشکللرندن اعتباراً اعظمی برسنه مدتله ایفای وظیفه ایدرلر. بومدتك ختامنده معاملهسی انتاج اولونه‌میان مواد برای انتاج نوعنه کوره عائد اولدیغی محاکم و دوائره دور اولنور .

ماده ۳ — قانون مذکورك یدنجی ماده‌سی بروجه آتی تعدیل اولنمشدر :

افکاك ایدن اشخاصك اموال متروکه‌سنه اشبو قانونك نشرندن مقدم محاکم ودوائر رسمیه طرفندن وضع ایدلمش اولان احتیاطی حجزلر کأن لم یکن اولوب حجزی وضع ایدنلر ویا محاکمده دردست رؤیت دعواسی اولانلر اشبو قانونك احکامنه تابع اوله‌جقلردر . اجرائی حجزلر احکام قانونیه دائره‌سنده اکمال وانتاج اولنور. بوشخصلرك لهنه دردست

AHAR MAHALLERE NAKLEDİLEN EŞHASIN EMVAL VE DÜYUN VE MATLUBAT-I METRUKESİ HAKKINDAKİ 17 ZİLKADE 1333 VE 13 EYLÜL 1331 TARİHLİ KANUN-I MUVAKKATİN BAZI MEVADDI İLE 20 NİSAN 1338 TARİHLİ EMVAL-İ METRUKE KANUNUNU MUADDİL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
333	15/4/1339 (1923)	Tarih: 15/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; başka bir yere nakledilen ya da kaçak olan kişilerin menkul ve gayrimenkul mallarının tasarrufunun yeniden düzenlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Âhar mahallere nakledilen eşhasın emval ve düyun ve matlubat-ı metrukesi hakkındaki 17 Zilkade 1333 ve 13 Eylül 1331 tarihli kanun-ı muvakkatin ikinci maddesi ber-vech-i âti tadil olunmuştur:

Birinci maddede beyan olunan eşhasın hin-i nakillerinde mutasarrıf bulundukları icareteynli müsakkafat ve müstegallat-ı vakfiyenin hazine-i evkaf ve emval-i gayrimenkule-i sairenin hazine-i maliye namlarına kaydı icra edilerek her iki kısım emval-i gayrimenkulenin takdir olunacak bedellerinden bade't-tasfiye kalacak miktar-ı mezkûr hazinelerce ashabı namına emaneten irad kaydolunur. Emval-i mezkûreye dair tahaddüs edecek bilûmum deavide hazineler hasım olur ve bu mallarda tasarrufun ispatında muvazaadan âri olmak şartıyla tapu senedatının gayri vesaik dahi muteber tutulur. Eşhas-ı mebhusenin tarih-i infikâklarından itibaren nihayet otuz gün evvelki müddet zarfında icra ettikleri ferağ veyahut tarih-i infikâklarından bir sene evvelki teferruğ muamelelerinde muvazaa ve gabn-i fahişin vücudu bilmuhakeme sabit olduğu takdirde ukud-ı vakıa fesih ve iptal olunur. Evrak ve vesaik-i mutebereye müstenit bir akit olmaksızın fuzulen işgal edilen gayrımenkul emval-i metruke komisyon kararıyla on beş gün zarfında en büyük mülkiye memuru tarafından tahliye ettirilir.

Madde 2- Kanun-ı mezkûrun dördüncü maddesi ber-vech-i âti tadil olunmuştur:

Emval-i metrukeye istihkak veya infikâk eden eşhas zimmetinde matlubat iddia edenlerden Türkiye'de mukim olanlar birinci madde mucibince müteşekkil komisyonların işbu kanunun tarih-i meriyetinden ve henüz teşekkül etmemiş olanların her mıntakada tarih-i teşekkülünden itibaren dört ve memalik-i ecnebiyede bulunanların altı ay zarfında asaleten veya vekâleten bi'l-müracaa alacaklarını kayıt ve kabul ettirmeye ve her nevi tebligata mahal olmak üzere komisyonun inikat ettiği beldede bir ikametgâh irae eylemeye mecburdurlar. Bu müddetin mürurundan sonra ikame edilecek davalar hakkında ahkâm-ı umumiye cari olacak ise de bu gibi deavide müddeialeyhin inde'l-itiraz yeminden nükulüne talikan hüküm itasından hükkâm memnudur. İşbu kanunun tarih-i meriyetine değin hasren inde'l-itiraz yeminden nükulüne talikan istihsal edilip de henüz tamamen icra edilmemiş olan ilâmat-ı gıyabiye keenlemyekün olup ashabı işbu kanuna tevfikan takib-i davada muhtardır. İşbu komisyonlar her mahalde tarih-i teşekküllerinden itibaren azamî bir sene müddetle ifa-yı vazife ederler. Bu müddetin hitamında muamelesi intaç olunamayan mevad berây-ı intaç nevine göre ait olduğu mehakim ve devaire devrolunur.

Madde 3- Kanun-ı mezkûrun yedinci maddesi ber-vech-i âti tadil olunmuştur:

İnfikâk eden eşhasın emval-i metrukesine işbu kanunun neşrinden mukaddem mehakim ve devair-i resmiye tarafından vazedilmiş olan ihtiyatî hacizler keenlemyekün olup haczi vazedenler veya mehakimde derdest-i rüyet dâvası olanlar işbu kanunun ahkâmına tabi olacaklardır. İcraî hacizler ahkâm-ı kanuniye dairesinde ikmal ve intaç olunur. Bu şahısların lehine derdest-i rüyet olan davalar hazineler tarafından kezalik ahkâm-ı umumiyeye tevfikan takip ve itmam edilir.

Madde 4- Kanun-ı mezkûrun sekizinci maddesi ber-vech-i âti tadil olunmuştur:

Komisyonların suret-i teşekkülü ile bu kanunun ahkâm-ı sairesinin suver-i tatbikiye ve icraiyesi işbu kanunun tadilâtı dairesinde bir talimatname ile tayin edilecektir.

Madde 5- Kanun-ı mezkûrun dokuzuncu maddesi mülgadır.

Madde 6- Her ne suretle olursa olsun tagayyüp veya müfarekat veyahut memalik-i ecnebiye ve meşguleye veya İstanbul ve mülhakatına firar edenlerin emval-i menkule ve gayr-i menkule ve düyun ve matlubatı hakkında dahi mezkûr 13 Eylül 1331 tarihli kanun-ı muvakkat ile işbu tadilât ahkâmı tatbik olunur.

Madde 7- 22 Şaban 1340 ve 20 Nisan 1338 tarihli Emval-i Metruke Kanunu mülgadır.

Madde 8- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 9- İşbu kanunun icrasına Şeriyye ve Evkaf, Adliye, Dâhiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Heyet-i Umumiyeye

Emval-i metrukenin usul-i idaresine ait olmak üzere muhtelif tarihlerde Heyet-i Vekilece bi't-tanzim Adliye Encümenine havale buyurulmuş olan dört kıta lâyiha-i kanuniye yekdiğerinin lâzım ve mütemmimi olduğu cihetle encümenimizin tevarih-i muhtelifede makut celselerinde hükûmetten izam kılınan memur-ı mahsus huzuruyla bi't-tevhit mütalâa ve tetkik olundu. Mezkûr lâyihalardan birincisi: Âhar mahallere nakledilmiş olan eşhasın tasfiyeye tâbi tutulan emvali hakkındaki 17 Zilkade 1333 tarihli kanun-ı muvakkati müfid olan İstanbul Hükûmetince münteşir 8 Kânunusani 1336 tarihli kararnamenin mevki-i meriyetten ilgasına, ikincisi: Mütarekeden sonra mahall-i ahara sevk olunmak veyahut firar ve gaybubet etmek suretiyle mahall-i ikameti meçhul olanların aleyhinde ikame edilen deaividen dolayı Usul-i Muhakemat-ı Hukukiye Kanunu zeylinin 18'inci maddesi mucibince verilen hükmü havi ilâmatın mahkûmun-lehler tarafından hazineye tebliğ ettirilerek hazinelerce ilâmat-ı mezkûre aleyhine turuk-ı kanuniyeye tevessül olunabilmesinin teminine; üçüncüsü: Emval-i Metruke Kanununun beşinci maddesinin tadiline; dördüncüsü: Esbab-ı siyasiye ve ilcaat-ı harbiye dolayısıyla firar ve gaybubet edenlerin ve yahut âhar mahallere naklolunanların emval ve düyun ve matlûbat-ı metrûkelerinin 13 Eylül 1331 tarihli Mahallî Âhara Nakledilen Eşhas Hakkındaki Kanun mucibince tasfiyesinin icrasıyla Emval-i Metruke Kanununun tadiline mütedair olduğu ve levayih-i mezkûrenin sebeb-i teklifi de firar ve tagayyüb eden veya ilcaat-ı harbiye ve siyasiyeden nâşi mahall-i âhara nakledilmiş olan eşhas aleyhine bi's-suhule ikame-i dâva olunarak müsaadat-ı kanuniyeden bi'l-istifade bâzı fuzuli müddeiiler mahkûmunaleyh olan eşhas-ı gaibenin inde'l-itiraz yeminden nükûlüne veya istiktap icrasına talikan mehakimde istihsali hükmederek birçok emval ve emlâkin eyadi-i gayr-i muhikkaya geçmekte olmasından ve avdet etmeleri melhuz ve muhtemel bile olmayan işbu firari veya gaip veyahut menkul eşhas aleyhinde istihsal edilen hükümlerden dolayı hazine-i beytülmale hakk-ı husumet teveccüh etmediğinden turuk ve derecat-ı kanuniyeye müracaatla vuku-ı melhuz müddeiyat-ı bâtılanın zımnında sâdır olan ahkâm ve ilâmatın ıslâh ve tadiline imkân bulunmaması servet-i metrukenin müstahak olmayanların yed-i intifaına geçmekte olduğu ve bundan dolayı Usul-i Muhakemat-ı Hukukiye Zeyil Kanununun 18'inci maddesi mucibince gaib-i ani'l-muhakeme olan firari ve gaip ve menkul eşhas aleyhinde istihsal edilmiş olan ahkâm ve mukarreratın hazinelerce turuk-ı kanuniyeye tevessül olunabilmesi için husumet itası ve Emval-i Metruke Kanununun nakıs ve tatbikatının temin-i maksada nâ-kâfi olmasından ilgasının vücubu ve mani-i meriyeti olan kararname Büyük Millet Meclisince ret ve ref edilmiş olmakla hasbe'n-netice meriyeti kabul olunmuş olan 17 Zilkade 1333 ve 13 Eylül 1331 tarihli kanunun şâmil olduğu firar ve tagayyüp veya ahval-i harbiye ve ilcaat-ı siyasiyeden nâşi âhar mahallere nakledilen veyahut her ne suretle olursa olsun infikak eden ve memalik-i meşguleye giden eşhasın emval-i metruke ve düyun ve matlubatı hakkında icab-ı hâle göre ahkâm-ı cedide vazından ibaret olduğu anlaşıldı.

خیانت وطنیه قانونك برنجی مادەسنك تعدیلی حقنده قانون

نومرو
۳۳٤

ماده ۱ ــ خیانت وطنیه قانونك برنجی مادەسی بروجه آتی تعدیل اولنمشدر :

سلطنتك الغاسنه وحقوق حاکمیت وحکمرانیسنك غیر قابل ترك وتجزی وفراغ اولمق اوزره توركیه خلقنك ممثل حقیقسی اولان بویوك ملت مجلسنك شخصیت معنویەسنده مندمج بولوندیغنه دائر ۱ تشرین ثانی ۱۳۳۸ تاریخلی قرار خلافنده ویا توركیه بویوك ملت مجلسنك مشروعیتنه عصیانی متضمن قولاً ویا تحریراً ویا فعلاً عن قصد مخالفت ویا افسادات ویا نشریاتده بولنان کسان خائن وطن عد اولنور .

ماده ۲ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۱۵ نیسان ۱۳۳۹ و ۲۸ شعبان ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۵ نیسان ۱۳۳۹	۲/۸۱۵	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
مجلس ضبط جریدەلرندەکی مذاکرات فهرستی:	جلد		صحیفه
	۲۹	۱۸۲ :۱۶۶ /۱۴۸ :۱٤۷	
اشبو قانونك علیهدار اولدیغی قانونلر :	۲٤۳۳۰٤۰۰٦		

HIYANET-İ VATANİYE KANUNUNUN BİRİNCİ MADDESİNİN TADİLİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
334	15/4/1339 (1923)	Tarih: 15/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; 1 Kasım 1922 tarihli ve 308 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin hukuk-ı hâkimiyet ve hükümranın mümessil-i hakikisi olduğuna dair Heyet-i Umumiye kararına muhalefetin de Hıyanet-i Vataniye Kanunu kapsamına alınması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Hıyanet-i Vataniye Kanununun birinci maddesi ber-vech-i âti tadil olunmuştur:

Saltanatın ilgasına ve hukuk-ı hâkimiyet ve hükümranisinin gayr-i kabil-i terk ve tecezzi ve ferağ olmak üzere Türkiye halkının mümessil-i hakikisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin şahsiyet-i maneviyesinde mündemiç bulunduğuna dair 1 Teşrinisani 1338 tarihli karar hilâfında veya Türkiye Büyük Millet Meclisinin meşruiyetine isyanı mutazammın kavlen veya tahriren veya fiilen an-kastin muhalefet veya ifsadat veya neşriyatta bulunan kesan hain-i vatan addolunur.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Hakkı Hami Bey (Sinop) — Muhterem arkadaşlar! Bendeniz eminim ki şu meclis-i muhteremi teşkil eden aza-yı kiramın hepsi şimdiye kadar göstermiş olduğu bütün harekâtıyla hâkimiyet-i milliyenin en büyük taraftarı olduğuna kaaniim. Bendeniz şu Meclis-i Âlide hâkimiyet-i milliyeye aleyhtar bir arkadaşın bulunduğuna kani değilim. Ancak ve ancak efendiler Hâkimiyet-i milliyenin icabatını bilerek, bilmeyerek ihlâl edersek hariçte bizi görenler, efalimizle akvalimiz arasındaki tezattan dolayı bizim harekâtımızı hüsnüniyetle tevil etmezler. Onun için pek ehemmiyetsiz addedilen bu meselenin lâyık olduğu bir ehemmiyetle mütenasib olarak halli, memleketin ve bilhassa milletin mukadderatını üç senedir eline almış ve tarih-i hayatına pek parlak sahifeler yazmış ve en nihayet bu hayatını parlak bir sahife ile kapamak mecburiyetinde kalan Meclis-i Âliniz için en birinci vazifedir.

۱۹ نیسان ۱۳۳۶ تاریخلی خیانت وطنیه قانونك سكزنجی ماده‌سنی معدل قانون

نومرو
۲۳۰

ماده ۱ ــ خیانت وطنیه قانونك سكزنجی ماده‌سی بروجه آتی تعدیل اولونمشدر :

اشبو قانونه توفیقاً محاكمدن صادر اولان مقرراتدن محكومیتی متضمن اولانلر رأساً وبراءت ویا عدم مسئولیت ایله وظیفه وصلاحیت كی مقررات مدعی عمومیلرك ویا علاقه دارلرك استدعالرینه بناءً هیئت تمیزیه‌جزا دائره‌سنجه مواد سائره‌یه ترجیحاً تدقیق اولنور . هیئت تمیزیه جزا دائره‌سی احكام ومقررات مذكوره‌یی وظیفه وصلاحیتدن وتخصیصاتك حكمه مؤثر اولهجق صورتده نقصاندن وابطال حقی موجب اولهجق صورتده اصول محاكمه‌یه عدم رعایتدن وحكمك قانونه مخالفتدن ناشی عادیاً نقض واو دائره‌ده ایفای معامله ایتمك اوزره حكمی ویرن محكمه‌یه اعاده ایدر . نقض قرارلرینه قارشو اصرارجائزدكدر .

ماده ۲ ــ اشبو قانونك تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وكیلی مأموردر .

۱۵ نیسان ۲۳۳۹ و ۲۸ شعبان ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بیوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۶ نیسان ۱۳۳۹	۲/۷۱۸	اجرا وكیلری هیئتی ریاستنه .
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌كی مذاكرات فهرستی :	جلد		صحیفه
	۲۹		۱۸۳:۱۸۵
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :	۲۰۳۳۴۰۵۰۶		

19 NİSAN 1336 TARİHLİ HIYANET-İ VATANİYE KANUNUNUN SEKİZİNCİ MADDESİNİ MUADDİL KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
335	15/4/1339 (1923)	Tarih: 16/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; Hıyanet-i Vataniye Kanunu kapsamında yapılan yargılamalara ilişkin temyiz usulünün düzenlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Hıyanet-i Vataniye Kanununun sekizinci maddesi ber-vech-i âti tadil olunmuştur:

İşbu kanuna tevfikan mehakimden sadır olan mukarrerattan mahkûmiyeti mutazammın olanlar resen ve beraat veya adem-i mesuliyet ile vazife ve salâhiyet gibi mukarrerat müddeiumumilerin veya alâkadaranın istidalarına binaen heyet-i temyiziye ceza dairesince mevadd-ı saireye tercihan tetkik olunur. Heyet-i temyiziye ceza dairesi ahkâm ve mukarrerat-ı mezkûreyi vazife ve salâhiyetten ve tahsisatın hükme müessir olacak surette noksanından ve iptali hakkı mucip olacak surette usul-i muhakemeye adem-i riayetten ve hükmün kanuna muhalefetinden naşi adiyen nakız ve o dairede ifa-yı muamele etmek üzere hükmü veren mahkemeye iade eder. Nakız kararlarına karşı ısrar caiz değildir.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Hamid Bey (Biga) — Malûm-ı ihsanınız Hıyanet-i Vataniye Kanununa tevfikan sû-yi dûr etmiş olan ahkâm-ı cezaiyenin tetkikini Meclis-i Âliniz deruhde etmiş ve bu vazifeyi Meclis-i Âlinizin Encümen-i Adlîsi ifa etmekte bulunmuştur. Encümene birçok evrak-ı hükmiye tevdi edilmektedir.

Aynı zamanda gerek rüfeka-yı muhtereme tarafından ve gerek hükûmet tarafından teklif edilmiş evrak ve mesail vardır. Onların da süratle intaç edilmesi iktiza edenleri vardır. Evrak-ı hükmiye tetkikatından vakit bulup da encümeniniz vezaif-i asliye-i teşriiyesini bitamamiha ifaya muvaffak olamamaktadır. Bunların ekserisi mevkufîne taallûk eden hükümlerdir. Bu evrak-ı hükmiye tetkik edilemiyor, teehhür ediyor. Yine malûmuâliniz olduğu üzere Ramazan tekarrüb ediyor. İhtimal ki tatil olacaktır. Böyle mevkuf eşhasın tûl müddet Meclis-i Âliden sudûr edecek kararın husulüne kadar intizar etmeleri muvafık bulunmadığından ve esasen Meclis-i Âlinizin bu baptaki evrak-ı hükmiyeyi bizatihi tetkik edilmesini arzu etmesi de hali sükûnetin avdet etmesine kadar olduğundan bu tetkikatın Mahkeme-i Temyiz tarafından icrasına dair encümeniniz tarafından resen tanzim edilmiş mazbatayı, huzur-ı âlinize takdim ediyoruz.

احتیاجات عمومیه ایچون جلب اولنه‌جق معدنی بورولرك کمرك رسمندن معافیتی حقنده قانون

نومرو
۳۳۶

ماده ۱ — شهر وقصبه وکویلرده احتیاجات عمومیه‌یه مخصوص صولر ایچون خارجدن جلب اولنه‌جق معدنی بورولر کمرك رسمندن معفودر . امتیازلی شرکتلر اشبو معفویتدن استفاده ایده‌مزلر .

ماده ۲ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ — اشبو قانونك اجراسنه مالیه وکیلی مأموردر .

۱۶ نیسان ۱۳۳۹ و ۲۹ شعبان ۱۳۴۱

	تاریخ	نومرو	مقام
بوبوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱۶ نیسان ۱۳۳۹	۲ / ۲۹۸	اجرا وکیلری هیئتی ریاسته
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	۲۹	۱۹۷:۱۹۶:۲۰۲	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیکر قانونلر :			

İHTİYACAT-I UMUMİYE İÇİN CELP OLUNACAK MADENÎ BORULARIN GÜMRÜK RESMİNDEN MUAFİYETİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
336	16/4/1339 (1923)	Tarih: 16/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; yerel hizmetlerde kullanılmak üzere yurtdışından ithal edilen su borularının gümrük resminden muaf tutulması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Şehir ve kasaba ve köylerde ihtiyacat-ı umumiyeye mahsus sular için hariçten celp olunacak madenî borular gümrük resminden mafuvdur. İmtiyazlı şirketler işbu mafuviyetten istifade edemezler.

Madde 2- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Konya ahalisinin temin-i ihtiyacı zımnında iane ile üç saat mesafeden celp ve isale edilmekte olan su için Belçika'dan sipariş edilen ve Dersaadet'te Basiret Hanı'nda Emil Kantaran vasıtasıyla teslim ve tesellüm muamelesinin icrası meşrut bulunan üç yüz ton borunun gümrük resminden muafiyeti lâzımdır. Çünkü celp ve isale ameliyesinin ifası için muktezi mebaliğin iane-i ahali ile teminine çalışılmakta olduğu faalde henüz kâmilen elde edilememiş ve bâzı erbab-ı hamiyetten yapılan istikraz suretiyle şimdilik ancak boruların bedeli temin olunabilmiştir. Sıhhat-i umumiyeye taallûk eden şu hususdan dolayı ber-vech-i zir mevaddın Meclis-i Âlice müstacelen kabulünü teklif ederim.

وفاءً بیع وفراغ ویا تأمینات صورتیله اموال غیر منقوله‌لری مرهون اولوب تأدیهٔ دین ایده‌میان مدیونلرك املاك ودیونی حقنده قانون

نومرو
۳۳۷

ماده ۱ ــ استانبول وممالك مستخلصه‌ده وفاءً بیع وفراغ ویا تأمینات صورتیله اموال غیر منقوله‌لری مرهون اولوب ختام بولمش وبوله‌جق اولان مدت معینه‌سنده تأدیهٔ دین ایده‌میان مدیونلرك اموال مرهونه‌لرینك مزایده وفروختی حلول اجلدن اعتباراً بر سنه مدتله تأجیل اولنمشدر .

ماده ۲ ــ اشبو تأجیلدن دولایی مدیون قائض نظامیی اعطایه مجبوردر .

ماده ۳ ــ اشبو قانون حکمندن مطلوبات امیریه ایله زراعت بانقه‌سی واوقاف وایتام اداره‌لری مطلوباتی مستثنادر .

ماده ٤ ــ اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ٥ ــ اشبو قانونك اجرای احکامنه عدلیه ومالیه وکیللری مأموردر .

١٤ نیسان ١٣٣٩ و ٢٤ شعبان ١٣٤١

	تاریخ	نومرو	مقام
بویوك ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	١٦ نیسان ١٣٣٩	١٤٠٢	اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
مجلس ضبط جریده‌لرنده‌کی مذاکرات فهرستی :	٢٩	٢٠٢:٢١٠	
اشبو قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :			

VEFAEN BEY' VE FERAĞ VEYA TEMİNAT SURETİYLE EMVAL-İ GAYRİMENKULELERİ MERHUN OLUP TEDİYE-İ DEYN EDEMEYEN MEDYUNLARIN EMLÂK VE DÜYUNU HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
337	16/4/1339 (1923)	Tarih: 16/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; gayrimenkullerini ipotek ettiren kimselerin borçlarının ödenmesi konusunda kolaylık sağlanması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- İstanbul ve memalik-i müstahlasada vefaen bey' ve ferağ veya teminat suretiyle emval-i gayrimenkuleleri merhun olup hitam bulmuş ve bulacak olan müddet-i muayyenesinde tediye-i deyn edemeyen medyunların emval-i merhunelerinin müzayede ve füruhtu hulûl-i ecelden itibaren bir sene müddetle tecil olunmuştur.

Madde 2- İşbu tecilden dolayı medyun faiz-i nizamiyi itaya mecburdur.

Madde 3- İşbu kanun hükmünden matlubat-ı emiriye ile Ziraat Bankası ve evkaf ve eytam idareleri matlubatı müstesnadır.

Madde 4- İşbu kanun tarih-i neşrinden itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 5- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına Adliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Ahval-i hâzıra dolayısıyla emval-i gayrimenkule kıymetlerinde pek mühim bir tenezzül vukua geldiğinden vefaen bey' ve ferağ veya teminat olarak irae edilmiş olup müddet-i muayyenesinin hitamı

üzerine defterhane idarelerince müzayedeye bırakılan emval-i merhune kıymet-i muhammenesinden pek dûn bir bedelle ihâle edilegelmekte ve ekserisi memurin ve mütekaidîn ve eytam ve fukara-i ahaliden ibaret olan medyunlardan pek çoğunun gayr-i mütenasip bedelle mülkleri ellerinden çıktıktan başka bedel-i müzayedenin deynlerine adem-i kifayeti neticesi olarak diğer emval ve eşyalarının dahi dayinleri tarafından haciz ve füruht ettirilmesine teşebbüs olunarak bu suretle birçok ailelerin perişan ve sefalete duçar olduğu müracaat-ı mütevaliyeden anlaşılmakta ve bu cihet İstanbul Vilâyeti Meclis-i İdaresince müttehaz karara atfen Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden dahi bildirilmektedir. Hâl-i tabiî avdet ile emval-i gayrimenkule kıymetleri hadd-i lâyıkını buluncaya kadar bu bapta tedâbir-i lâzime ittihaz ve tatbiki zaruri görülmüş ve buna binaen işbu lâyiha-i kanuniye tertip kılınmıştır.

۲۶ جمادی‌الآخره ۱۳۳۶ و ۸ نیسان ۱۳۳٤ تاریخلی سکنا قانونك الغاسنه دائر قانون

نومرو
۳۳۸

ماده ۱ ــ سکنا ایچون ایجار واستیجار اولنان محللرك ایجار بدلاتی حقندهکی ۲۶ جمادی‌الآخره ۱۳۳۶ و ۸ نیسان ۱۳۳٤ تاریخلی قانون ملغادر .

ماده ۲ ــ اشبو قانون یوم نشرینك فردا سندن اعتباراً مرعی‌الاجرادر .

ماده ۳ ــ اشبو قانونك اجراسنه عدلیه وکیلی مأموردر .

۱٦ نیسان ۱۳۳۹ و ۲۹ شعبان ۱۳٤۱

	تاریخ	نومرو	مقام
ملت مجلسی ریاستندن تبلیغی :	۱٦ نیسان ۱۳۳۹	۱/۹۱۸	اجرا وکیلری هیئتی ریاستنه
	جلد	صحیفه	
ضبط جریده‌لرندهکی مذاکرات فهرستی :	۲۹	۲۱۱:۲۱۸	
قانونك علاقه‌دار اولدیغی دیگر قانونلر :			

26 CEMAZİYELÂHİR 1336 VE 8 NİSAN 1334 TARİHLİ SÜKNA KANUNUNUN İLGASINA DAİR KANUN

Kanun Numarası	Kabul Tarihi	BMM'den Tebliği	Yayımlandığı Düstur
338	16/4/1339 (1923)	Tarih: 16/4/1339 (1923)	Tertip: 3 Cilt: 4

KONU *Bu kanun; Cihan Harbi sırasında kiralanan meskenlerin bedelini düzenleyen Sükna Kanununun yürürlükten kaldırılması amacıyla çıkarılmıştır.*

Madde 1- Sükna için icar ve isticar olunan mahallerin icar bedelâtı hakkındaki 26 Cemaziyelâhir 1336 ve 8 Nisan 1334 tarihli kanun mülgadır.

Madde 2- İşbu kanun yevm-i neşrinin ferdasından itibaren mer'iyyü'l-icradır.

Madde 3- İşbu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

ZABIT CERİDELERİNDEN

Esbab-ı Mucibe

Harb-i Umumi esnasında şerait-i iktisadiyeden mütevellit mesken buhranına karşı ilca-yı hal ile kabul ve neşredilmiş olan 26 Cemaziyelahir 1336 ve 8 Nisan 1334 tarihli Sükna Kanunu tanzimini icab ettiren ahval-i izaleye salih olmadığı şimdiye kadar tecaribiyle sabit olmuş ve elyevm nefs-i İstanbul'da birçok gayr-i meşgul mesakine, berây-ı isticar, talip zuhur etmemekte olduğu gibi Anadoluca devam-ı meriyetine ihtiyaç kalmamış olan kanun-ı mezkûrun ilgası muvafık görülmüştür.

Adliye Vekili Rıfat Bey (Kayseri) — Pekâlâ izahat vereyim. Efendim şimdi mevki-i meriyette bulunan malûm-ı âlileri 1334 senesinde yapılan Sükna Kanunudur. (İşitmiyoruz sesleri) Size işittirecek kadar sesim olmazsa ne yapayım? Efendim bu kanun mucibince sükna için bedel-i icar 1332 senesinin Martındaki bedel-i icarın bir buçuk mislidir. Bi'l-farz 1332 senesinin Nisanından, Harb-i Umumi'de

bir ev bir lira ise şimdi kanunen kirası bir buçuk liradır. Fazla verilmiyor. İstanbul'da elyevm tatbik edilen kanun budur ve İstanbul işgal zamanında bu kanunları müteaddit defa tadil ettiği için herkes Sükna Kanununa istinaden bir ev bulmuş, oturuyor ve istifade için bu kanun mucibince bedelini tediye etmektedir. Bundan mutazarrır olan kâffe-i ashab-ı akâr bittabi birçok şikâyetler dermeyan etmektedir. Biz gerek cihet-i mülkiyeden gerek cihet-i adliyeden birçok tahkikat yaptık, sualler yaptık. İstanbul'da bugün Sükna Kanununa ihtiyaç kalmadığını anladık. İstanbul'da sükna lüzumundan fazla, çoktur. Bu kanunun hiç lüzumu olmadığı anlaşılmıştır. İhtiyaç da kalmamış. Binaenaleyh ilgası için bir madde-i kanuniye teklif ediyoruz.

Süleyman Sırrı Bey (Yozgat) — Efendim zannederim, bir kanun-ı mahsus vardı. Seferberlik devam ettiği müddetçe zâbitan ailesinin isticarında bulunan hanelerden çıkarılmasının meni hakkında, bu kanunun ilgası dolayısıyla seferberlikte taht-ı silâhta bulunan zâbitan ailelerini çıkarabilecekler mi? Çıkmaya icbar etmeyecekler mi?

Adliye Vekili Rıfat Bey (Kayseri) — Sırrı Beyefendi'nin buyurdukları tahliye meselesidir. Bizim mevzubahsimiz süknanın bedel-i icarıdır. Yani meseleyi ayırırlarsa onunla alâkası olmadığını anlarlar.

Refik Şevket Bey (Saruhan) — Efendim bilhassa Adliye Vekili Beyefendi'den çok rica ediyorum, arz edeceğim hususat hakkında bizi tenvir etsinler. Tatbik edilmekte olan bir kanunun ilgası için söyledikleri esbab, ilga esbabı olamaz. Bir kere bu kanun mucibince bin üç yüz otuz iki senesindeki icar bedelâtının yüzde elli, altmışının haksız olduğunu söylüyorlar. O hâlde hakka makrun olacak miktara irca edebiliriz. Eğer mucirlerin aleyhine ise mucirler ile müstecirler arasında yekdiğerinin haksızlığını mucip olmamak üzere ikinci bir şekil bulabiliriz. İkinci mesele, ancak misal olarak İstanbul'u gösterdiler. Hâlbuki Sükna Kanunu, umumi bir kanundur. Her yerde kâbil-i tatbiktir. Memalik-i müstahlasada yangın gören yerlerde ev buhranına bir çare olmak üzere bir Sükna Kanununa ihtiyaç var mıdır, yok mudur? Bunu söylemediler yalnız İstanbul'un ihtiyacatı, bir kanunun ilgası için esbab-ı hakikiye teşkil edemez. Üçüncü mesele; Süleyman Sırrı Bey tarafından sorulmuştur. Vekil Bey'in ona mukabil verdiği cevap tahliye meselesidir. Efendiler, Sükna Kanununun müstecirlere bahşettiği en mühim mesele tahliye edilmemek meselesidir. Yani müstecir olanların ashab-ı emlak elinde oyuncak olmamasını temindir. Binaenaleyh bu kanunun vazı hengâmında ashab-ı emlâkin mücerret müstecirleri ızrar maksadıyla mütemadiyen bedel-i icarı tezyid eylediklerini görerek herhalde müstecirlerin hukukunu mucirlerininki ile muvazene etmek şartıyla tesis olunan bu kanun ilga edilirse mucirlerin müstecirler aleyhine aynı suretle zulümleri vâki olacak mı olmayacak mı?

İSTİKLÂL HARBİ DÖNEMİNDE RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANAMAYAN 205 KANUNUN NÜMERİK FİHRİSTİ

NO.	KANUNUN ADI	GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ	İLGA EDEN KANUNUN		KANUNUN KONUSU
			TARİHİ VE NO.	MD.	
134	Hâkim-i Münferid Kanununun Bazı Mevaddını Muaddil Kanun	Münferit Hâkim Kanununun Bazı Maddelerini Düzenleyen Kanun	8/4/1924 469	9, 10	Adalet
135	Darülharpte Hüsn-i Hizmet ve Yararlık İbraz Eden Mahkûminin Müddet-i Mahkûmelerinin Affına Dair Kanun	Savaş Yerlerinde Yararlılıkları Görülen Mahkûmların Affına Dair Kanun			Genel Af
136	Nüfus Vukuatının Altı Ay Müddetle Ceza-yı Nakdiden Mafuviyetine Dair Kanun	Nüfus Vukuatını Altı Ay Müddetle Para Cezasından Muafiyetine Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Nüfus
137	Hudut Sıhhiye İdaresiyle Tekaüt Sandığına Ait Rüsumun Tezyidi Hakkındaki 28 Teşrinisani 1336 Tarihli Kanunu Muaddil Kanun	Hudut Sıhhiye İdaresiyle Tekaüt Sandığına Ait Vergilerin Arttırılması Hakkındaki 28 Teşrinisani 1336 Tarihli Kanunu Düzenleyen Kanun	22/4/1924 500	12	Vergi
138	Garp Cephesinde Bilfiil Harekât-ı Askeriye Sahası Olan Mevakie Münhasır Olmak Üzere Aşarın Suret-i Cibayetine Dair Kanun	Garp Cephesinde Bilfiil Askeri Harekat Sahası Olan Alanlara Münhasır Olmak Üzere Âşar Vergisinin Tahsil Usulüne Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
139	Muafiyet-i Askeriye Vergisi Hakkında Kanun	Askeri Muafiyet Vergisi Hakkında Kanun	14/1/1924 398	1/ b	Vergi
140	Türkiye-Afganistan Muahedenamesi Hakkında Kanun	Türkiye - Afganistan Muahedenamesi Hakkında Kanun			Anlaşma
141	Türkiye-Rusya Muahedenamesi Hakkında Kanun	Türkiye - Rusya Muahedenamesi Hakkında Kanun			Anlaşma
142	Türkiye ile Rusya Beyninde Münakit Üsera Mukavelenamesi Hakkında Kanun	Türkiye ile Rusya Arasında Esir Değişimi Hakkında Kanun			Anlaşma
143	İhracat Resminin İlgasına Dair Kanun	İhracat Vergisinin Kaldırılmasına Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
144	Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine Başkumandanlık Tevcihine Dair Kanun	Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine Başkumandanlık Unvanının Verilmesine Dair Kanun			Başkumandanlık
145	Elviye-i Selâsede Vergilerin Suret-i Cibayetine Dair Kanun	Elviye-i Selâsede (Kars- Ardahan ve Batum) Vergilerin Tahsil Usulüne Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
146	Boduroğlu Ahmed'in Müddet-i Bakiyye-i Mahkûmiyetinin Affına Dair Kanun	Bodur Oğlu Ahmed'in Kalan Mahkumiyet Süresinin Affına Dair Kanun			Özel Af
147	Müftülerin Tekaütten İstisnası Hakkında Kanun	Müftülerin Emeklilikten İstinası Hakkında Kanun	8/6/1949 5434	133	Kamu Personeli
148	Kanun-ı Ceza'nın 242 ve 243'üncü Maddelerini Muaddil Kanun	Ceza Kanununun 242 ve 243'üncü Maddelerini Düzenleyen Kanun	1/3/1926 765	590	Adalet
149	Van Vilâyeti Dâhilinde İki Nahiyenin Lâğvıyla (Zilanderesi) ve (Sarısu) Namıyla İki Nahiye Teşkili Hakkında Kanun	Van Vilâyeti Dâhilinde İki Nahiyenin Kaldırılması ile "Zilan Deresi" ve "Sarısu" Namıyla İki Nahiye Teşkiline Dair Kanun			Mülki İdare

NO.	KANUNUN ADI	GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ	İLGA EDEN KANUNUN		KANUNUN KONUSU
			TARİHİ VE NO.	MD.	
150	Usul-i Muhakeme-i Şeriyye Kararnamesinin Yedinci Maddesine İlâve Edilen Mevad Hakkında Kanun	Şeriye Muhakeme Usulü Kararnamesinin Yedinci Maddesine İlave Edilen Maddeler Hakkında Kanun	31/3/1924 492	50	Adalet
151	Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanun	Ereğli Kömür Havzası Maden İşçilerinin Hakları ile İlgili Kanun			Çalışma
152	Türkiye Büyük Millet Meclisi Takdirnamesiyle Usul-i Taltif Hakkında Kanun	Türkiye Büyük Millet Meclisi Takdirnamesiyle Taltif Usulü Hakkında Kanun	29/5/1926 863	19	Askeri
153	Büyük Millet Meclisi Reisi Başkumandan Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine Gazilik Unvanı İta ve Rütbe-i Müşiri Tevcihine Dair Kanun	Büyük Millet Meclisi Reisi Başkumandan Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine Gazilik Unvanı ve Mareşallik Rütbesi Verilmesine Dair Kanun			Başkumandanlık
154	Dersim Hapishanesinde Mahpus Zeynozade Ali Bey Oğlu Beko'nun Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affı Hakkında Kanun	Dersim Hapishanesinde Mahpus Zeynozâde Ali Bey Oğlu Beko'nun Kalan Mahkûmiyet Süresinin Affı Hakkında Kanun			Özel Af
155	Taklib-i Hükûmet Maddesinden Dolayı Ankara İstiklâl Mahkemesince 9 Mayıs 1337 Tarihinde Mahkûm Edilenlerin Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyelerinin Affına Dair Kanun	Hükümeti Ortadan Kaldırma Maddesinden Dolayı Ankara İstiklal Mahkemesince 9 Mayıs 1337 Tarihinde Mahkûm Edilenlerin Kalan Mahkûmiyet Cezalarının Affına Dair Kanun			Özel Af
156	8 Ağustos 1335 Tarihli Tahsil-i Emval Kanununun 3'üncü Maddesinin Tadiline Dair Kanun	8 Ağustos 1335 Tarihli Tahsil-i Emval (Amme Alacakları) Kanununun 3'üncü Maddesinin Düzenlenmesine Dair Kanun	21/7/1953 6183	116	Vergi
157	Amasya'daki Şefkat-ı İslâmiye Yurdu İçin Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Bütçesine Beş Bin Lira Tahsisat Kabulüne Dair Kanun	Amasya'daki Şefkat-i İslâmiye Yurdu İçin Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Bütçesine Beş Bin Lira Tahsisat Kabulüne Dair Kanun			Bütçe
158	Şeyh Eşref Meselesinde Alâkadar Olanların Affına Dair Kanun	Şeyh Eşref Meselesinde Alâkadar Olanların Affına Dair Kanun			Özel Af
159	Hıyanet-i Vataniye Cürmünden Mahkûm Yenişehirli Edhem Paşa'nın Bakiyye-i Müddet-i Mahkûmesinin Affı Hakkında Kanun	Vatana İhanet Suçundan Mahkûm Yenişehirli Ethem Paşa'nın Kalan Mahkûmiyet Cezasının Affı Hakkında Kanun			Özel Af
160	Başkumandanlık Müddetinin 5 Teşrinisani'den İtibaren Üç Mah Daha Temdidine Dair Kanun	Başkumandanlık Müddetinin 5 Teşrinisaniden İtibaren Üç Ay Daha Uzatılmasına Dair Kanun			Başkumandanlık
161	Düşmandan İstirdat Edilen ve Edilecek Olan Mahaller Ahalisine Muavenet Hakkında Kanun	Düşmandan Alınan ve Alınacak Yerlerin Ahalisine Yardım Hakkında Kanun	27/10/1988 3488	1	Sosyal Yardım
162	İzinnamesiz Akd-i Nikâh ve İzdivaçtan Dolayı Maznun ve Mahkûm Olanların Affına Dair Kanun	İzinnamesiz Nikâh Kıyma Suçundan Sanık ve Mahkûm Olanların Affına Dair Kanun			Genel Af
163	Sulh Hâkimleri Kanununun Dördüncü Maddesinin Tadiline Dair Kanun	Sulh Hâkimleri Kanununun 4'üncü Maddesinin Düzenlenmesine Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Adalet
164	Vilayât-ı Müstahlasa Ahalisine Verilmiş Olan Tohumlukların Affı Hakkındaki Kanunun Birinci Maddesine Müzeyyel Kanun	İşgalden Kurtarılmış Yerlerin Ahalisine Verilmiş Olan Tohumlukların Affı Hakkındaki Kanunun Birinci Maddesine Ek Kanun	27/10/1988 3488	1	Sosyal Yardım

NO.	KANUNUN ADI	GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ	İLGA EDEN KANUNUN		KANUNUN KONUSU
			TARİHİ VE NO.	MD.	
165	Gümrük Tarife Kanununun Temin-i Meriyeti Hakkında Kanun	Gümrük Tarife Kanununun Geçerliliğinin Devamı Hakkında Kanun	2/5/1949 5383 1/6/1929 1499	154 31	Vergi
166	Bey'iyye Hakkının ve Gişe Memurluklarının Malûl Gazilere Tahsisi Hakkında Kanun	Satış Aidatı Hakkının ve Gişe Memurluklarının Malûl Gazilere Tahsisi Hakkında Kanun	30/5/1929 1485	6	Sosyal Yardım
167	Dâhiliye Vekâletinin 1337 Senesi Bütçesinin 151'inci Faslının Birinci Memurin Harcırahı Maddesine Otuz Bin Lira Tahsisat İtası Hakkında Kanun	Dâhiliye Vekâletinin 1337 Senesi Bütçesinin 151'inci Faslının Birinci Memurların Harcırahı Maddesine 30 Bin Lira Ödenek Verilmesi Hakkında Kanun			Bütçe
168	Aff-ı Umumî Hakkında Kanun	Genel Af Hakkında Kanun			Genel Af
169	Gaziantep Ahalisine Muavenet Hakkında Kanun	Gaziantep Ahalisine Destek Hakkında Kanun	27/10/1988 3488	1	Sosyal Yardım
170	Hıyanet-i Vataniye Mücrimininden Bir Kısmının Aflarına Dair Kanun	Vatana İhanet Suçlularından Bir Kısmının Aflarına Dair Kanun			Özel Af
171	Umum Jandarma Kumandanlığının Sene-i Haliye Bütçesine Zammedilen Tahsisata Dair Kanun	Jandarma Genel Komutanlığının Bu Seneki Bütçesine Zammedilen Ödeneğe Dair Kanun			Bütçe
172	Emniyet-i Umumiye Bütçesine Zamaim İcrasına Dair Kanun	Emniyet-i Umumiye (Emniyet Genel Müdürlüğü) Bütçesine Ek Ödenek Verilmesine Dair Kanun			Bütçe
173	Nafia Bütçesine Zamaim İcrasına Dair Kanun	Bayındırlık Bütçesine Ek Ödenek Verilmesine Dair Kanun			Bütçe
174	Adana Leyli Sultanisi ile Gaziantep'teki Ticaret İdadisi İçin Maarif Vekâletinin 1337 Bütçesine Tahsisat İlâvesine Dair Kanun	Adana Leyli Sultanisi (Yatılı Lise) ile Gaziantep'teki Ticaret İdadisi İçin Maarif Vekâletinin 1337 Bütçesine Tahsisat İlâvesine Dair Kanun			Bütçe
175	Münhasıran Gümrük Muamelâtını Teftiş İçin Maliye Vekâletinde Dört Müfettişlik İhdası Hakkında Kanun	Özellikle Gümrük İşlerini Teftiş İçin Maliye Vekâletinde Dört Müfettişlik İhdası Hakkında Kanun	27/10/1988 3488	1	Kamu Personeli
176	Posta Müdüriyet-i Umumiyesi Bütçesine Zamaim İcrası Hakkında Kanun	Posta Genel Müdürlüğü Bütçesine Ek Ödenek Konulması Hakkında Kanun			Bütçe
177	Şûra-yı Devletin Memurin Muhakematına Müteallik Vezaifinin Suret-i İfası Hakkındaki 4 Temmuz 1337 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun	Şûra-yı Devletin Memurların Yargılanması ile İlgili Vazifenin Yerine Getirilmesi Usulü Hakkındaki 4 Temmuz 1337 Tarihli Kanuna Ek Kanun	27/10/1988 3488	1	Adalet
178	Cihet-i Askeriye Emrinde Bulunan Lâgar Hayvanatının Bilâ-Bedel Muhtacin-i Zürrâa İtası Hakkında Kanun	Ordunun Emrinde Bulunan Zayıf ve Cılız Hayvanların Ücretsiz Olarak İhtiyacı Olan Çiftçilere Verilmesi Hakkında Kanun	27/10/1988 3488	1	Sosyal Yardım
179	Sülüsân Müddet-i Cezaiyelerini İkmal Eden Mahkûminin Aflarına ve İşgal Olunan Mahaller Ahalisindan Maznun ve Müttehem Olan Cünha ve Cinayet Erbabı Hakkındaki Hukuk-ı Umumiye Davasının Teciline Dair Kanun	Cezalarının Üçte Birini Çeken Mahkûmların Aflarına ve İşgal Olunan Mahaller Ahalisindan Sanık Olanlar Hakkındaki Kamu Davasının Ertelenmesine Dair Kanun			Genel Af

NO.	KANUNUN ADI	GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ	İLGA EDEN KANUNUN		KANUNUN KONUSU
			TARİHİ VE NO.	MD.	
180	Mut Kazasının Kale Mahallesinde Vaki Maa-Müştemilât Bir Kıta Hamam Arsasının Mut Kazası Belediyesine Terkine Dair Kanun	Mut Kazasının Kale Mahallesinde Bulunan Müştemilatıyla Bir Hamam ve Arsasının Mut Kazası Belediyesine Verilmesine Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Mülki İdare
181	Divan-ı Harpçe İdama Mahkûm Keskin'in Çengelli Karyesinden Bekiroğlu Hasan'ın Affı Hakkında Kanun	Divan-ı Harpçe İdama Mahkûm Keskin'in Çengelli Karyesinden Bekir Oğlu Hasan'ın Affı Hakkında Kanun			Özel Af
182	İşkodralı Arap Cemil'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affı Hakkında Kanun	İşkodralı Arap Cemil'in Kalan Cezasının Affı Hakkında Kanun			Özel Af
183	Tecil-i Takibat Hakkında Kanun	Takibin Ertelenmesi Hakkında Kanun	27/10/1988 3488	1	Adalet
184	Buhara Mümessili ve Maiyyeti Erkânı Maaş ve Tahsisatı Karşılığı Olarak Hariciyenin 1337 Bütçesine Zamaim İcrasına Dair Kanun	Buhara Temsilcisi ve Maiyeti Maaş ve Ödeneği Karşılığı Olarak Hariciyenin 1337 Senesi Bütçesine Ek Ödenek Konulmasına Dair Kanun			Bütçe
185	Bin Üç Yüz Otuz Yedi Senesi Posta ve Telgraf Müdiriyet-i Umumiyesi Bütçesine Kırk Bin Lira Tahsisat-ı Munzama İtasına Dair Kanun	1337 Senesi Posta ve Telgraf Genel Müdürlüğü Bütçesine Kırk Bin Lira Ek Ödenek Konulmasına Dair Kanun			Bütçe
186	Anadolu ile Dahil-i İttihat Memalik-i Ecnebiye Arasında Müteati Posta Müraselâtının Tezyidi Ücüratına Dair Kanun	Anadolu ile Müttefik Memleketler Arasındaki Posta Gönderileri Ücretinin Arttırılmasına Dair Kanun	26/11/1923 376	55	Ulaştırma
187	Konya Darüleytamı İçin 1337 Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Bütçesine Zamaim İcrasına Dair Kanun	Konya Darüleytamı (Yetimler Yurdu) İçin 1337 Senesi Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Bütçesine Ek Ödenek Konulmasına Dair Kanun			Bütçe
188	Müdafaa-i Milliye Bütçesine İki Milyon Lira Avans İtasına Dair Kanun	Müdafaa-i Milliye Bütçesine İki Milyon Lira Avans Konulmasına Dair Kanun			Bütçe
189	Başkumandanlık Müddetinin 5 Şubat 1338 Tarihinden İtibaren Üç Mah Daha Temdidine Dair Kanun	Başkumandanlık Müddetinin 5 Şubat 1338 Tarihinden İtibaren 3 Ay Daha Uzatılmasına Dair Kanun			Başkumandanlık
190	1337 Hariciye Vekâleti Bütçesine Yüz Altmış Bin Lira Tahsisat-ı Munzama İlâvesi Hakkında Kanun	1337 Senesi Hariciye Vekâleti Bütçesine Yüz Atmış Bin Lira Ödenek İlâvesi Hakkında Kanun			Bütçe
191	Sene-i Haliye Dâhiliye Vekâleti Bütçesinin Yüz Elli Birinci Faslının Dördüncü Tahsisat-ı Muhtelife Maddesine İlâveten Dört Bin On Lira Tahsisat İtası Hakkında Kanun	Bu Seneki Dâhiliye Vekâleti Bütçesinin 151'inci Faslının 4'üncü Muhtelif Tahsisatlar Maddesine İlâveten 4010 Lira Tahsisat Konulması Hakkında Kanun			Bütçe
192	1338 Senesi Emlâk ve Temettü Vergileriyle Ağnam Resminin ve Harp Kazançları Vergisinin Suret-i Tahsiline Dair Kanun	1338 Senesi Emlâk ve Gelir Vergileriyle Küçükbaş Vergisi ve Harp Kazançları Vergisinin Tahsil Usulüne Dair Kanun	27/10/1988 3488		Vergi
193	Bolu Hapishanesinde Mahpus Bakkal Hasan Bin Mustafa'nın Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun	Bolu Hapishanesinde Mahpus Bakkal Hasan Bin Kalan Mahkûmiyet Cezasının Affına Dair Kanun			Özel Af
194	Ferağ ve İntikal Harçlarının Tadilini Mutazammın 27 Şubat 1329 Tarihli Kanun-ı Muvakkate Müzeyyel 21 Teşrinievvel 1335 Tarihli Kararnamede Muayyen Müddetin İnkızasından İtibaren Bir Sene Daha Temdidi Hakkında Kanun	Devretme Harçlarının Düzenlenmesini Gerektiren 27/2/1329 Tarihli Geçici Kanuna Ek 21/10/1335 Tarihli Kararnamede Belirlenmiş Sürenin Dolmasından İtibaren Bir Sene Daha Uzatılması Hakkında Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi

NO.	KANUNUN ADI	GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ	İLGA EDEN KANUNUN		KANUNUN KONUSU
			TARİHİ VE NO.	MD.	
195	Zahire İthalâtından Alınmakta Olan Gümrük Resmi Hakkında Kanun	Zahire İthalâtından Alınmakta Olan Gümrük Resmi Hakkında Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
196	Koçgiri Hadisesinde Duçar-ı Sefalet Olanlara Verilecek Tohumluk ve Yemeklik Hakkında Kanun	Koçgiri Hâdisesinde Yoksul Düşmüş Olanlara Verilecek Tohumluk ve Yemeklik Hakkında Kanun			Sosyal Yardım
197	1337 Senesi Muvazene-i Umumiye Kanunu	1338 Senesi Muvazene-i Umumiye (Bütçe) Kanunu			Bütçe
198	1338 Senesi Avans Kanunu	1338 Senesi Avans Kanunu			Bütçe
199	Tayyarecilere Verilecek Müteferrika Tahsisatı Hakkında Kanun	Tayyarecilere Verilecek Ödenekler Hakkında Kanun	1/6/1926 889	10	Bütçe
200	Tahsisat-ı Fevkalâde Kanununa Müzeyyel Kanun	Olağandışı Ödenekler Kanununa Ek Kanun	23/2/1961 257	12	Maaş ve Ödenek
201	Seferberlik ve Cephe Zammı Maaş Kanununu Muaddil Kanun	Seferberlik ve Cephe Zammı Maaş Kanununu Düzenleyen Kanun	22/10/1923 360	4	Maaş ve Ödenek
202	Makam Maaş ve Müteferrikası Hakkında Kanun	Makam Maaş ve Dışındakiler Hakkında Kanun	22/10/1923 360 20/4/1924 490	4 27	Maaş ve Ödenek
203	Emirber ve Seyis Neferleri Hakkında Kanun	Emirber ve Seyis Neferleri Hakkında Kanun	27/12/1960 182	5	Maaş ve Ödenek
204	Seferberlikte Mal-ı Zatî Binek Hayvanatının İaşesine Dair Kanun	Seferberlikte Binek Hayvanlarının Beslenmesine Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Maaş ve Ödenek
205	Zabitandan Kıdemli Yüzbaşı ve Memurin ve Mensubin-i Askeriyeden Maaşça Muadilleri İçin Melbusat ve Teçhizat Bedeli İtası Hakkında Kanun	Subaylardan Kıdemli Yüzbaşı ve Memurlar ve Ordu Mensuplarının Maaşça Muadilleri İçin Giyim ve Teçhizat Bedeli Verilmesi Hakkında Kanun	22/10/1923 360	4	Maaş ve Ödenek
206	Türkiye - Ukrayna Muhadenet ve Uhuvvet Ahitnamesi Hakkında Kanun	Türkiye - Ukrayna Dostluk Antlaşması Hakkında Kanun			Anlaşma
207	Türkiye, Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan Muahedenamesi Hakkında Kanun	Türkiye - Ermenistan – Azerbeycan ve Gürcistan Muahedenamesi Hakkında Kanun			Anlaşma
208	Kocakafaoğlu İbrahim'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun	Kocakafa Oğlu İbrahim'in Kalan Cezasının Affına Dair Kanun			Özel Af
209	Alikirioğlu Ali'nin Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun	Alikiri Oğlu Ali'nin Kalan Cezasının Affına Dair Kanun			Özel Af
210	Emrazoğlu Hasan'ın Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun	Emraz Oğlu Hasan'ın Kalan Cezasının Affına Dair Kanun			Özel Af
211	Hariciye Vekâleti Bütçesine Vazife-i Mahsusa ile Ukrayna'ya Gidecek Heyetin Masarif-i Seferiye ve Zaruriyesine Karşılık Olmak Üzere Zam İcrası Hakkında Kanun	Hariciye Vekâleti Bütçesine Özel Görev ile Ukrayna'ya Gidecek Heyetin Yol ve Günlük Masraflarına Karşılık Olmak Üzere Zam İcrası Hakkında Kanun			Bütçe
212	Harb-i Umumî Esnasında Kurâ Ahalisine Zimmet Kayıt Olunan Aşarın Suret-i Cibayeti Hakkında Kanun	Dünya Savaşı Esnasında Köy Ahalisine Yüklenen Toprak Mahsulleri Vergisinin Tahsil Usulü Hakkında Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi

NO.	KANUNUN ADI	GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ	İLGA EDEN KANUNUN		KANUNUN KONUSU
			TARİHİ VE NO.	MD.	
213	Kars - Ardahan - Borçka - Hopa Tarikinin Turuk-ı Umumiye Meyanına İthaline Dair Kanun	Kars - Ardahan - Borçka - Hopa Yolunun Umumi Yolları Arasına Konulmasına Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Ulaştırma
214	Bayezid Livasına İthal Olunacak Zehair Hakkında Kanun	Beyazit Livasına İthal Olunacak Zahireler Hakkında Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
215	Sigara Kâğıtları, Kibrit ve Kav Kutularının İstihlâk Resmine Dair 12 ve 14 Mart 1334 Tarihli Kanunlara Müzeyyel Kanun	Sigara Kâğıtları, Kibrit ve Kav Kutularının Tüketim Vergisine Dair 12 ve 14 Mart 1334 Tarihli Kanunlara Ek Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
216	Merakib-i Bahriyeden Alınacak Rüsum Hakkında Kanun	Deniz Taşıtlarından Alınacak Vergiler Hakkında Kanun	2/7/1964 492	139	Vergi
217	İstihlâk Resmi Hakkında Kanun	Tüketim Vergisi Hakkında Kanun	1/6/1929 1499	31	Vergi
218	Zabıta-i Saydiye Nizamnamesini Muaddil Kanun	Av Nizamnamesini Düzenleyen Kanun	23/3/1950 5639	8	Vergi
219	Şehbenderhaneler Rüsumunun Tezyidi Hakkında Kanun	Konsolosluk Vergisinin Arttırılması Hakkında Kanun	23/6/1927 1143	3	Vergi
220	Kibrit İstihlâk Resminin Tezyidi Hakkında Kanun	Kibrit Tüketim Vergisinin Arttırılmasına Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
221	Sigara Kâğıdının İstihlâk Resminin Tezyidine Dair Kanun	Sigara Kâğıdının Tüketim Vergisinin Arttırılmasına Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
222	Ceza-yı Nakdilerin Beş Misline İblâğına Dair Kanun	Para Cezalarının Beş Misline Çıkarılmasına Dair Kanun	10/6/1949 5435	4	Vergi
223	Mükellefiyet-i Nakliye-i Askeriye Kanunu	Askeri Nakliye Mükellefiyeti Kanunu	27/10/1988 3488	1	Vergi
224	Memalik-i Müstahlâsadan Firar veya Gaybubet Eden Ahalinin Emval-i Menkule ve Gayrimenkulelerinin İdaresi Hakkında Kanun	Düşman İşgalinden Kurtarılmış Bölgelerden Firar Eden veya Kaybolan Ahalinin Menkul ve Gayrimenkul Mallarının İdaresi Hakkında Kanun	15/4/1923 333	7	Bayındırlık
225	Çivril'in Baraklar Karyesinden Mustafaoğlu Halil'in İdam Cezasının Affına Dair Kanun	Çivril'in Baraklar Karyesinden Mustafa Oğlu Halil'in İdam Cezasının Affına Dair Kanun			Özel Af
226	Arapsun'un Rum Mahallesinden Dimitri Kızı Timya Hakkındaki Hükmün Ref'ine Dair Kanun	Arapsun'un Rum Mahallesinden Dimitri Kızı Timya Hakkındaki Hükmün Kaldırılmasına Dair Kanun			Özel Af
227	Vazife-i Mahsusa ile Ukrayna'ya Gidecek Heyetin Masarif-i Zaruriyesine Karşılık Olmak Üzere 1338 Senesi Hariciye Vekâleti Bütçesine Mevzu Tahsisat Kanununa Müzeyyel Kanun	Özel Görev ile Ukrayna'ya Gidecek Heyetin Zaruri İhtiyaçlarına Karşılık Olmak Üzere 1338 Senesi Hariciye Vekâleti Bütçesine Konulmuş Tahsisat Kanununa Ek Kanun			Bütçe
228	Müecceliyet-i Askeriye Vergisi Hakkında Kanun	Askeri Tecil Vergisi Hakkında Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
229	Başkumandanlık Müddetinin 5 Mayıs 1338 Tarihinden İtibaren Üç Mah Daha Temdidine Dair Kanun	Başkumandanlık Müddetinin 5 Mayıs 1338 Tarihinden İtibaren 3 Ay Daha Uzatılmasına Dair Kanun	20/7/1922 245	3	Başkumandanlık

NO.	KANUNUN ADI	GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ	İLGA EDEN KANUNUN		KANUNUN KONUSU
			TARİHİ VE NO.	MD.	
230	1338 Senesi İkinci Avans Kanunu	1338 Senesi İkinci Avans Kanunu			Bütçe
231	Harp Kazançları Vergisi Kanununun Yirmi Yedinci Maddesinin Birinci Fıkrasını Muaddil Kanun	Harp Kazançları Vergisi Kanununun 27'nci Maddesinin Birinci Fıkrasının Düzenlenmesine Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
232	İbrahimoğlu Mustafa'nın Affı Hakkında Kanun	İbrahim Oğlu Mustafa'nın Affı Hakkında Kanun			Özel Af
233	Haliloğlu Kasım'ın Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affı Hakkında Kanun	Halil Oğlu Kasım'ın, Kalan Ceza Müddetinin Affı Hakkında Kanun			Özel Af
234	Keçi Oğullarından Ahmetoğlu Kemal'in Affı Hakkında Kanun	Keçioğullarından Ahmet Oğlu Kemal'in Affı Hakkında Kanun			Özel Af
235	Mustafaoğlu Ali'nin Affına Dair Kanun	Mustafa Oğlu Ali'nin Affına Dair Kanun			Özel Af
236	Alioğlu Veli'nin Affı Hakkında Kanun	Ali Oğlu Veli'nin Affı Hakkında Kanun			Özel Af
237	Divan-ı Temyiz-i Askerî Teşkiline Dair Kanun	Askeri Temyiz Mahkemesinin Teşkiline Dair Kanun	22/5/1930 1631	284	Adalet
238	Zahire İthalatından Alınan Gümrük Rüsumunun Temdid-i Meriyetine Dair Kanun	Zahire İthalâtından Alınan Gümrük Vergisinin Geçerlilik Süresinin Uzatılmasına Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
239	Meccanen Kereste Kat'ına Müsaade İtasına Dair Kanun	Ücretsiz Kereste Kesimine Müsaade Edilmesine Dair Kanun	8/2/1937 3116	134	Sosyal Yardım
240	Elviye-i Selâsede Vergilerin Suret-i Cibayetine Dair Kanun	Elviye-i Selâsede (Kars, Ardahan ve Batum'da) Vergilerin Tahsil Usulüne Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
241	1338 Senesi Üçüncü Avans Kanunu	1338 Senesi 3'üncü Avans Kanunu			Bütçe
242	Ziraat Bankası Bütçe Kanunu	Ziraat Bankası Bütçe Kanunu			Bütçe
243	Emir Osmanoğlu Mehmed'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun	Emir Osman Oğlu Mehmed'in Kalan Ceza Müddetinin Affına Dair Kanun			Özel Af
244	İcra Vekillerinin Suret-i İntihabına Dair Kanun	Bakanlar Kurulu Üyelerinin Seçim Usulüne Dair Kanun	20/4/1924 491	104	Seçim
245	Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Müşir Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine Başkumandanlık Tevcihi Hakkında Kanun	T.B.M.M. Reisi Mareşal Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine Başkumandanlık Unvanının Verilmesi Hakkında Kanun			Başkumandanlık
246	Müecceliyet-i Askeriye Vergisi Kanununu Muaddil Kanun	Askeri Tecil Vergisi Kanununun Düzenlenmesine Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
247	İktisat Vekâleti Bütçesine Otuz Bin Lira İlâvesine Dair Kanun	İktisat Vekâleti Bütçesine 30 Bin Lira İlâvesine Dair Kanun			Bütçe
248	Garp Cephesinde Bilfiil Harekât-ı Askeriye Sahası Olan Mevaki Aşarı Hakkındaki 16 Temmuz 1337 Tarihli Kanunun Temdid-i Meriyetine Dair Kanun	Garp Cephesinde Bilfiil Askeri Harekât Sahası Olan Alanların Toprak Gelirleri Hakkında 16 Temmuz 1337 Tarihli Kanunun Geçerlilik Süresinin Uzatılmasına Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
249	İstiklâl Mehakimi Kanunu	İstiklâl Mahkemeleri Kanunu	4/5/1949 5384	1	Vergi
250	Dördüncü Avans Kanunu	Dördüncü Avans Kanunu			Bütçe
251	Harp Kazançları Vergisinin Tahsiline Dair Olan 25 Teşrinievvel 1336 Tarihli Kanuna Tezyil Edilen Kanun	Harp Kazançları Vergisinin Tahsiline Dair Olan 25 Ekim 1920 Tarihli Kanuna İlave Edilen Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi

NO.	KANUNUN ADI	GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ	İLGA EDEN KANUNUN		KANUNUN KONUSU
			TARİHİ VE NO.	MD.	
252	Zonguldak Memurları Maaşına Zamaim İcrasına Dair 23 Kânunuevvel 1336 Tarihli Kanunun İlgası Hakkında Kanun	Zonguldak Memurları Maaşına Zam Yapılmasına Dair 23 Kânunuevvel 1336 Tarihli Kanunun Kaldırılması Hakkında Kanun	27/10/1988 3488	1	Maaş ve Ödenek
253	Malûlîn-i Guzâtın Terfih ve İkdarı Hakkında Kanun	Malul Gazilerin Refah Seviyelerinin İyileştirilmesi Hakkında Kanun	27/10/1988 3488	1	Sosyal Yardım
254	Türkiye Dâhilinde Açılmış ve Açılacak Mıntıka Ziraat Mekteplerinin Ziraat Bankası Tarafından İdaresine Dair Kanun	Türkiye'de Açılmış ve Açılacak Bölge Ziraat Okullarının Ziraat Bankası Tarafından İdaresine Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Eğitim
255	Askerî Tekaüt ve İstifa Kanununa Müzeyyel Kanun	Askeri Emeklilik ve İstifa Kanununa Ek Kanun	3/6/1930 1683	72	Sosyal Yardım
256	Mehmed Oğlu İsmail ve Beş Refikinin İdam Cezalarının Affına Dair Kanun	Mehmet Oğlu İsmail ve Beş Arkadaşının İdam Cezalarının Affına Dair Kanun			Özel Af
257	Hasan Oğlu Ahmed'in İdam Cezasının Affına Dair Kanun	Hasan Oğlu Ahmed'in İdam Cezasının Affına Dair Kanun			Özel Af
258	Beşereli Mustafa Efendi'nin Affı Hakkında Kanun	Beşerili Mustafa Efendi'nin Affı Hakkında Kanun			Özel Af
259	1338 Senesi Dâhiliye Bütçesinin Harcırah Maddesine Otuz Bin Lira Tahsisat-ı Munzama İtasına Dair Kanun	1338 Senesi İçişleri Bütçesinin Harcırah Maddesine 30 Bin Lira Ek Ödenek Verilmesine Dair Kanun			Bütçe
260	28 Şubat 1338 Tarihli Avans Kanununun Üçüncü Maddesinin İlgasına Dair Kanun	28 Şubat 1922 Tarihli Avans Kanununun 3'üncü Maddesinin Kaldırılmasına Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Bütçe
261	Ekmekçi Saib Oğlu Kara Mehmed'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun	Emekli Saip Oğlu Kara Mehmed'in Kalan Ceza Müddetinin Affı Hakkında Kanun			Özel Af
262	Battal ile Molla Ali'nin Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyelerinin Affına Dair Kanun	Battal ile Molla Ali'nin Kalan Ceza Müddetinin Affı Hakkında Kanun			Özel Af
263	Değirmencioğullarından Akif Oğlu Said'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun	Değirmencioğullarından Akif Oğlu Said'in Kalan Ceza Müddetinin Affına Dair Kanun			Özel Af
264	Kadıoğlu Hacı Mehmed Bin Mevlüd'ün Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun	Kadıoğlu Hacı Mehmed Bin Mevlüd'ün Kalan Ceza Müddetinin Affına Dair Kanun			Özel Af
265	Ereğli'nin Kirmanlı Mahallesinde Mukim Ahmed'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun	Ereğli'nin Kirmanlı Mahallesinde İkamet Eden Ahmed'in Kalan Ceza Müddetinin Affına Dair Kanun			Özel Af
266	Beşinci Avans Kanunu	Beşinci Avans Kanunu			Bütçe
267	Düşmandan İstihlâs Edilmiş ve Edilecek Mahallere Muavenet Hakkındaki 31 Teşrinievvel 1337 Tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun	Düşmandan Kurtarılmış ve Kurtarılacak Yerlere Yardım Hakkındaki 31 Ekim 1921 Tarihli Kanununa Ek Kanun	27/10/1988 3488	1	Sosyal Yardım
268	Sinop'ta Tersane Namıyla Mevcut Arazinin Belediyeye Terkine Dair Kanuna Zeyl	Sinop'ta Tersane İsmiyle Mevcut Arazinin Belediyeye Bırakılmasına Dair Kanuna Ek Kanun	27/10/1988 3488	1	Bayındırlık
269	Altıncı Avans Kanunu	Altıncı Avans Kanunu			Bütçe
270	Ankara Mebus-ı Sabıkı Atıf Bey'e Hidemat-ı Vataniye Tertibinden 1000 Kuruş Maaş Tahsisine Dair Kanun	Ankara Eski Milletvekili Atıf Bey'e Hidemat-ı Vataniye Tertibinden (Vatana Hizmet Tertibinden) Bin Kuruş Maaş Tahsisine Dair Kanun			Özel Af

NO.	KANUNUN ADI	GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ	İLGA EDEN KANUNUN		KANUNUN KONUSU
			TARİHİ VE NO.	MD.	
271	Boğazlıyan Kaymakam-ı Esbakı Kemal Bey'in Ailesine Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Maaş Tahsisine Dair Kanun	Boğazlıyan Eski Kaymakamı Kemal Bey(in Ailesine Hidemat-ı Vataniye Tertibinden (Vatana Hizmet Tertibi) Maaş Tahsisine Dair Kanun			Özel Af
272	Nisab-ı Müzakere Kanununun Yedinci Maddesini Muaddil Kanun	Nisabı Müzakere (Müzakere Yeter Sayısı) Kanununun Yedinci Maddesinin Düzenlenmesine Dair Kanun	15/5/1930 1613	4	Maaş ve Ödenek
273	Hasbe'l-lüzum Celp veya Bir Mahalle İzam Kılınacak İmalât-ı Harbiye Sivil Ustalarıyla Levazımat-ı Umumiye Fabrika ve Müessesatı Sanatkârlarına Harcırah İtasına Dair Kanun	Lüzum Üzerine Getirilen ve Bir Bölgeye Gönderilecek Harp İmalatı Sicil Ustalarıyla Genel Levazım Usta ve Sanatkârlarına Harcırah Verilmesine Dair Kanun.	10/2/1954 6245	62	Maaş ve Ödenek
274	Mustafa Oğlu Osman'ın Affına Dair Kanun	Mustafa Oğlu Osman'ın Affına Dair Kanun			Özel Af
275	Yahya Kaptan'ın Ailesine Hidemat-ı Vataniye Tertibinden Bin Kuruş Maaş Tahsisine Dair Kanun	Yahya Kaptan'ın Ailesine Hidemat-ı Vataniye Tertibinden (Vatana Hizmet Tertibinden) Bin Kuruş Maaş Tahsisine Dair Kanun			Sosyal Yardım
276	Konya Bidayet Mahkemesi Reisi İhsan ve Azadan Sabit ve Refet Efendiler Hakkındaki Hükmün Ref'ine Dair Kanun	Konya Bidayet Mahkemesi Reisi İhsan ve Âzadan Sabit ve Refet Efendiler Hakkındaki Hükmün Kaldırılmasına Dair Kanun			Özel Af
277	Elâziz'in Helezor Karyesinden Hasan Oğlu Yusuf Ağa'nın Hukuk-ı Medeniyesinin İadesine Dair Kanun	Elazığ'ın Helezor Köyünden Hasan Oğlu Yusuf Ağa'nın Haklarının İadesine Dair Kanun			Özel Af
278	Devair-i Belediye Rüesasının Suret-i İntihabına Dair Kanun	Belediye Daire Reislerinin Seçilme Biçimine Dair Kanun	3/4/1930 1580	162	Seçim
279	Sulh Heyet-i Murahhasası Masarifine Dair Kanun	Sulh Heyeti (Lozan Heyeti) Üyelerinin Masraflarına Dair Kanun			Maaş ve Ödenek
280	Anadolu ve Bağdat ve Uşak - Afyonkarahisar Demiryolları Tarifeleri Hakkında Kanun	Anadolu ve Bağdat ve Uşak ve Afyonkarahisar Demiryolları Tarifeleri Hakkında Kanun	27/10/1988 3488	1	Ulaştırma
281	İstilâzedelere Tavizen Verilecek Tohumluk Bedeli Hakkında Kanun	İstilâzedelere Karşılığı Daha Sonra Alınmak Üzere Verilecek Tohumluk Bedeli Hakkında Kanun	27/10/1988 3488	1	Sosyal Yardım
282	Yunanlılardan Tahlis Olunan Mahallerde Menhubat Komisyonlarının Suret-i Teşkili ile Vezaifine Dair Kanun	Yunanlılardan Kurtarılan Yerlerde Menhubat (Yağmalanmış Yer) Komisyonlarının Oluşturulma Şekli ve Vazifelerine Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Adalet
283	Hamid Oğlu Yusuf'un Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun	Hâmid Oğlu Yusuf'un Kalan Ceza Süresinin Affına Dair Kanun			Özel Af
284	Şûra-yı Evkaf Hakkında Madde-i Münferide	Şûra-yı Evkaf (Vakıflar Şurası) Hakkında Madde	27/10/1988 3488	1	Kamu Teşkilatı
285	Üç Milyon Lira Avans İtasına Dair Kanun	Üç Milyon Lira Avans Ödenmesine Dair Kanun			Bütçe
286	Binbaşı Ömer Lütfi Efendi'nin Cürüm ve Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun	Binbaşı Ömer Lütfi Efendi'nin Suçu ile Kalan Ceza Müddetinin Affı Hakkında Kanun			Özel Af
287	Esbak Amasya Müddeiumumisi Süleyman Efendi'nin Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun	Eski Amasya Savcısı Süleyman Efendi'nin Kalan Ceza Müddetinin Affı Hakkında Kanun			Özel Af

NO.	KANUNUN ADI	GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ	İLGA EDEN KANUNUN		KANUNUN KONUSU
			TARİHİ VE NO.	MD.	
288	Hayrullah ve Ali'nin Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyelerinin Affına Dair Kanun	Hayrullah ve Ali'nin Kalan Ceza Müddetlerinin Affına Dair Kanun			Özel Af
289	Yedinci Avans Kanunu	Yedinci Avans Kanunu			Bütçe
290	Çillioğullarından İbrahim'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun	Çillioğullarından İbrahim'in Kalan Ceza Müddetinin Affına Dair Kanun			Özel Af
291	Evkaf Vekâletinin Hidemat-ı Umumiyesinin İfası İçin Avans İtasına Dair Kanun	Evkaf (Vakıflar) Vekâletinin Genel Hizmetlerinin Yapılması İçin Avans Ödemesine Dair Kanun			Bütçe
292	Mustafa Oğlu Ali Paşo'nun Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun	Mustafa Oğlu Ali Paşa'nın Kalan Ceza Müddetlerinin Affına Dair Kanun			Özel Af
293	Şer'iye ve Evkaf Bütçesinde Münakale İcrasına Dair Kanun	Şer'iye ve Evkaf (Din İşleri ve Vakıflar) Bütçesindeki Meblağın Başka Bir Bütçeye Nakline İlişkin Kanun			Bütçe
294	Sulh Heyet-i Murahhasası Masarifatı İçin Tahsisat-ı Munzama İlâvesine Dair Kanun	Sulh Heyeti (Lozan Heyeti) Üyelerinin Masrafları İçin Ek Ödenek İlâvesine Dair Kanun			Bütçe
295	Müsakkafat Vergisi ve Ağnam Resmiyle Gümrük Tarifesinin Tadiline ve 15 Ağustos 1336 Tarihli Kanunun İlgasına ve Memalik-i Müstahlasa Âşar Muamelâtına ve Âşar Mültezimlerinden Eda-yı Deyn Edenlerin Emlâk-i Merhune ve Mütefevvizelerinin İadesine ve Âşar Nizamnamesine ve Vilâyetlerin Hisse-i Menafi ve Maarifine ve Tömbekiler Beyiyye ve İstihlâk Resmine ve 9 Kânunuevvel 1338 Tarihli Avans Kanununa Bir Madde İlâvesine Dair Kanun	Müsakkafat (Vakfedilmiş Evler, Dükkânlar vs. yapılar) Vergisi ve Ağnam (Küçükbaş Hayvan Sahiplerinden Alınan Sayım Vergisi) Vergisiyle Gümrük Tarifesinin Değiştirilmesine - 15 Ağustos 1336 Tarihli Kanunun Kaldırılmasına - Düşman İşgalinden Kurtarılan Yerlerin Âşar (Tarım Ürünlerinden Alınan 1/10 Oranındaki Vergi) İşlerine ve Âşar Toplatanlar Arasından Borçlarını Ödeyenlerin Rehin Alınmış Emlaklarının ve Tasarruflarında Olan Arazilerinin İadesine - Âşar Kanununa ve Vilayetlerin Menfaatlerine ve Eğitimine – Tömbekiler (Nargile Tütünü) Satış ve İstihlâk (Harcama, Tüketim) Vergisine ve 9 Kânunuevvel 1338 Tarihli Avans Kanununa Bir Madde İlavesine Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
296	İstanbul Avans Kanununa Müzeyyel Kanun	İstanbul Avans Kanununa Ek Kanun			Bütçe
297	İstihlâs Edilen Mahallerdeki Ziraat Bankaları Varidat ve Masarifatına Dair Kanun	Düşman İşgalinden Kurtarılan Yerlerdeki Ziraat Bankaları Gelir ve Masraflarına Dair Kanun			Bütçe
298	Büyük Millet Meclisi Bütçesine Zamaim İcrasına Dair Kanun	Büyük Millet Meclisi Bütçesine Zam Yapılmasına Dair Kanun			Bütçe
299	İstanbul Vilâyeti ile Düşmandan İstihlâs Edilen Mahallerin Âşar Hisse-i İanesi Hakkında Kanun	İstanbul Vilâyetiyle Düşmandan Kurtarılan Yerlerin Âşar (Tarım Ürünlerinden Alınan 1/10 Oranındaki Vergi) Yardım Hissesi Hakkında Kanun	27/10/1988 3488	1	Bütçe
300	Memurin Muhakematına Müteallik Vezaifin Suret-i İfası Hakkındaki 4 Temmuz 1337 Tarihli Kanunun Dördüncü Maddesinin Tadiline Dair Kanun	Memurların Yargılanmasına İlişkin Görevlerin Yapılma Şekli Hakkındaki 4 Temmuz 1337 Tarihli Kanunun 4'üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Adalet
301	Dâhiliye Vekâleti Bütçesine Zamaim İcrasına Dair Kanun	İçişleri Vekâleti Bütçesine Zam Yapılmasına Dair Kanun			Bütçe
302	Şeyh İsmailoğlu Reşid'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affına Dair Kanun	Şeyh İsmail Oğlu Reşid'in Kalan Ceza Müddetinin Affına Dair Kanun			Özel Af

NO.	KANUNUN ADI	GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ	İLGA EDEN KANUNUN		KANUNUN KONUSU
			TARİHİ VE NO.	MD.	
303	Mehmed Oğlu Mustafa ve Nadir Oğlu Mahmud'un Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyelerinin Affı Hakkında Kanun	Mehmet Oğlu Mustafa ve Nadir Oğlu Mahmud'un Kalan Ceza Müddetlerinin Affı Hakkında Kanun			Özel Af
304	Mamo Bin Hüseyin'in Bakiyye-i Müddet-i Cezaiyesinin Affı Hakkında Kanun	Mamo Bin Hüseyin'in Kalan Ceza Müddetinin Affı Hakkında Kanun			Özel Af
305	Jandarma Muhassasatının Tezyidi Hakkında Kanun	Jandarma Bütçesinin Arttırılması Hakkında Kanun	19/4/1926 812	12	Bütçe
306	Ceza Kanununun Birinci Babının Beşinci Faslına Müzeyyel Mevadd-ı Kanuniye	Ceza Kanununun Birinci Babının Beşinci Faslına Ek Kanun Maddesi	1/3/1926 765	590	Adalet
307	9 Kânunuevvel 1338 Tarihli İstanbul Avans Kanununa Müzeyyel Kanun	9 Kânunuevvel 1338 Tarihli İstanbul Avans Kanununa Ek Kanun			Bütçe
308	Evkaf Vekâleti Hidemat-ı Umumiyesinin İfası İçin 20 Kânunuevvel 1338 Tarihli Avans Kanunu ile Verilmiş Olan Yedi Yüz Elli Bin Liralık Tahsisata İlâveten Dört Yüz Bir Bin Doksan Dokuz Liranın Avans Olarak İtasına Dair Kanun	Vakıflar Vekâleti Genel Hizmetlerinin İcrası İçin 20 Kânunuevvel 1338 Tarihli Avans Kanunuyla Verilmiş Olan Yediyüzellibin Liralık Tahsisata İlâveten Dörtyüzbirbindoksandokuz Liranın Avans Olarak Ödenmesine Dair Kanun			Bütçe
309	Sekizinci Avans Kanunu	Sekizinci Avans Kanunu			Bütçe
310	Büyük Millet Meclisi Bütçesine Tahsisat-ı Munzama İtasına Dair Kanun	Büyük Millet Meclisi Bütçesine Ek Ödenek Verilmesine Dair Kanun			Bütçe
311	1339 Senesi Birinci Avans Kanunu	1339 Senesi Birinci Avans Kanunu			Bütçe
312	Havali-i Şarkiye Demiryollar İdaresinin 1339 Senesi Bütçe Kanunu	Havali-i Şarkiye (Doğu Bölgesi) Demiryollar İdaresinin 1339 Senesi Bütçe Kanunu			Bütçe
313	Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçesine Altmış Bin Lira İlâvesine Dair Kanun	T.B.M.M. Bütçesine 60 Bin Lira İlâvesine Dair Kanun			Bütçe
314	Nafia Vekâleti Bütçesine İki Yüz Bin Lira Tahsisat Vazına Dair Kanun	Bayındırlık Vekâleti Bütçesine İki Yüz Bin Lira Tahsisat Ayrılmasına Dair Kanun			Bütçe
315	Nisab-ı Müzakere Kanununun Altıncı ve Sekizinci Maddelerini Muaddil Kanun	Nisab-ı Müzakere (Müzakere Yeter Sayısı) Kanunu'nun 6'ncı ve 8'inci Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Maaş ve Ödenek
316	Evkaf Vekâletinin 1339 Senesi Üç Aylık Muvakkat Bütçesine Dair Kanun	Vakıflar Vekâletinin 1339 Senesi Üç Aylık Geçici Bütçesine Dair Kanun			Bütçe
317	Memalik-i Müstahlâsada İşgal Müddetince Tekevvün Eden Her Nev-i Deavi ve Muamelât-ı Şeriyye ve Nizamiye ile Sadır Olan Hükümler Hakkında Yapılacak Muameleye Dair Kanun	Düşman İşgalinden Kurtarılan Yerlerde İşgal Müddetince Meydana Gelen Her Çeşit Dava ve Hukuki İşlerle İlgili Ortaya Çıkan Hükümler Hakkında Yapılacak Muameleye Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Adalet
318	Mahkûm Askerî ve Sivil Üsera Hakkında Aff-ı Umumi İlanına Dair Kanun	Mahkûm Askeri ve Sivil Esirler Hakkında Genel Af İlânına Dair Kanun			Genel Af
319	Havali-i Şarkiye Muhacirlerinin İadesi ve Mesakinin Tamir ve İnşası İçin Tahsisat İtasına Dair Kanun	Havali-i Şarkiye (Doğu Bölgesi) Muhacirlerinin İadesi Ve Meskenlerinin Tâmir ve İnşası İçin Ödenek Verilmesine Dair Kanun			Sosyal Yardım
320	İntihab-ı Mebusan Kanun-ı Muvakkatinin Bazı Mevaddını Muaddil Kanun	Milletvekili Seçimi Geçici Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun	14/12/1942 4320	52	Seçim

NO.	KANUNUN ADI	GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ	İLGA EDEN KANUNUN		KANUNUN KONUSU
			TARİHİ VE NO.	MD.	
321	Meclis Bütçesine Tahsisat-ı Munzama İtasına ve İstanbul Gayr-i Faal Memurlarına Dair Kanun	Meclis Bütçesine Ek Ödenek Verilmesine ve İstanbul'da Görevde Aktif Olmayan Memurlara Dair Kanun			Maaş ve Ödenek
322	Darüleytam Müdüriyet-i Umumiyesi İçin Avans İtasına Dair Kanun	Darüleytam (Yetimler Yurdu) Genel Müdürlüğü İçin Avans Ödenmesine Dair Kanun			Bütçe
323	Ziraat Bankası İçin Avans İtasına Dair Kanun	Ziraat Bankası İçin Avans Ödenmesine Dair Kanun			Bütçe
324	Emniyet Sandığı İçin Avans İtasına Dair Kanun	Emniyet Sandığı İçin Avans Ödenmesine Dair Kanun			Bütçe
325	Seyrisefain İdaresi İçin Avans İtasına Dair Kanun	Seyrisefain (Denizcilik) İdaresi İçin Avans Ödenmesine Dair Kanun			Bütçe
326	İdare-i Vilâyat Kanunuyla Tedrisat-ı İptidaiye Kararnamesinin Tadiline Dair Kanun	Vilayetler İdaresi Kanunuyla İlköğretim Kararnamesinin Değiştirilmesine Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Eğitim
327	Şarkî Anadolu Demiryollarına Dair Kanun	Doğu Anadolu Demiryollarına Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Ulaştırma
328	Düyunat-ı Sabıkanın Suret-i Tediyesine Dair Kanun	Eski Borçların Ödenme Şekline Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
329	Ziraatte Müstamel Olup Hariçten İthal Edilecek Mevaddın Gümrük ve İstihlâk Resmine Dair Kanun	Çiftçilikte Kullanılan ve Dışarıdan İthal Edilecek Aletlerin Gümrük ve Tüketim Vergisine Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
330	Hariçten İthal Edilecek Hayvanatın İki Sene Müddetle Gümrük Resminden Muafiyetine Dair Kanun	Dışarıdan İthal Edilecek Hayvanların İki Sene Müddetle Gümrük Vergisinden Muafiyetine Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Vergi
331	İkinci Avans Kanunu	İkinci Avans Kanunu			Bütçe
332	Evkaf Vekâleti İçin Avans İtasına Dair Kanun	Evkaf (Vakıflar) Vekâleti İçin Avans Ödenmesine Dair Kanun			Bütçe
333	Ahar Mahallere Nakledilen Eşhasın Emval ve Düyun ve Matlubat-ı Metrukesi Hakkındaki 17 Zilkade 1333 ve 13 Eylül 1331 Tarihli Kanun-ı Muvakkatin Bazı Mevaddı ile 20 Nisan 1338 Tarihli Emval-i Metruke Kanununu Muaddil Kanun	Başka Yerlere Nakledilen Şahısların Malları ve Borçları ve Mirasları Hakkındaki 17 Zilkade 1333 ve 13 Eylül 1331 Tarihli Geçici Kanununun Bazı Maddeleri ile 20 Nisan 1338 Tarihli Emval-i Metruke (Ölen Bir Kimseden Geriye Kalan Mal) Kanununun Düzenlenmesine İlişkin Kanun	27/10/1988 3488	1	Bayındırlık
334	Hıyanet-i Vataniye Kanununun Birinci Maddesinin Tadili Hakkında Kanun	Vatana İhanet Kanununun Birinci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun	12/4/1991 3713	23	Adalet
335	19 Nisan 1336 Tarihli Hıyanet-i Vataniye Kanununun Sekizinci Maddesini Muaddil Kanun	19 Nisan 1336 Tarihli Vatana İhanet Kanununun 8'inci Maddesinin Düzenlenmesine İlişkin Kanun	12/4/1991 3713	23	Adalet
336	İhtiyacat-ı Umumiye İçin Celp Olunacak Madenî Boruların Gümrük Resminden Muafiyeti Hakkında Kanun	Genel İhtiyaçlar İçin Getirilecek Metal Boruların Gümrük Vergisinden Muafiyeti Hakkında Kanun	3/6/1933 2268	2	Vergi
337	Vefaen Bey' ve Ferağ veya Teminat Suretiyle Emval-i Gayrimenkuleleri Merhun Olup Tediye-i Deyn Edemeyen Medyunların Emlâk ve Düyunu Hakkında Kanun	İpotek veya Teminat Suretiyle Taşınmazları Rehinli Olup Borçlarını Ödeyemeyenlerin Emlak ve Borçları Hakkında Kanun	27/10/1988 3488	1	Bayındırlık
338	26 Cemaziyelâhir 1336 ve 8 Nisan 1334 Tarihli Sükna Kanununun İlgasına Dair Kanun	26 Cemaziyelahir 1336 ve 8 Nisan 1334 Tarihli Süknâ (Oturma Hakkı) Kanununun Kaldırılmasına Dair Kanun	27/10/1988 3488	1	Bayındırlık

DEVRE : I CİLT : 13 İÇTİMA : 2

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Doksan üçüncü İçtima

15.10.1337 Cumartesi

Münderecat

	Sayfa
1. — Zaptı sabık hulâsası	**148**
2. — Âzayı kiram muamelâtı	**148**
1. — Kars Mebusu Ali Rıza Beyin, intihap mazbatasının tasdiki	148
2. — Mebuslardan bâzılarına izin verilmesine dair Divanı Riyaset kararı	148,149
3. — Ergani Mebusu Rüşdü Beyin, hidematı vataniyesine nihyet verildiği tarihten Meclise iltihakına kadar geçen müddet zarfında mezun addedilmesine dair Divanı Riyaset kararı	149,150
4. — Karesi Mebusu Abdülgafur Efendinin, Koçgiri Tahkik Heyetinden istifası	155
3. — Teklifler	**148**
1. — Çorum Mebusu Haşim Beyin, Mükellefiyeti Askeriye Kanununun kırk ikinci maddesinin tadili hakkında kanun teklifi (2/358)	148
4. — İntihaplar	**155**
1. — Koçgiriye gidecek Tahkik Heyeti için intihap	155,156
5. — Mazbatalar	**150**
1. — Amasya Mebusu Hamdi Beyin, Amasya'daki Şefkati İslâmiye Yurduna muavenet hakkında kanun teklifi ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası (2/252)	150:154,156,157
2. — Hiyaneti vataniyeden mahkûm Karaman'ın İbradı karyesinden Hafızzâde Mustafa Efendinin evrakı hükmiyesinin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası	154
3. — Yozgad Mebusu Süleyman Sırrı Beyin, İmhayi eşkıya hakkında kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/353)	154

BİRİNCİ CELSE

Açılma Saati : 2,15 sonra

REİS — Birinci Reisvekili Hasan Fehmi Beyefendi

KÂTİPLER : Mahmud Said Bey (Muş), Âtıf Bey (Kayseri)

REİS — Meclis küşadedildi. Zaptı sabık hulâsası okunacak.

(Zaptı sabık hulâsası kıraat edildi.)

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

Birinci Celse

Reisisani Adnan Beyefendinin tahtı Riyasetlerinde bilinikat zaptı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul olundu. Heyeti İcraiye Riyasetinden mevrut, Çıldır namiyle bir kaza teşkiline dair lâyihai kanuniye Dahiliye Encümenine, Divanı harblerce gıyaben idama mahkûm edilen eşhas hakkındaki evrak Adliye Encümenine, Lâyiha Encümeninden şayanı müzakere olduğuna dair mazbata ile mevrut Adana Mebusu Zamir Beyin harbde âzayi mühimmesini kaybeden efrada maaş tahsisine dair teklifi kanunisi Müdafaai Milliye ve Muvazenei Maliye encümenlerine, Konya Mebusu Vehbi Efendi ile rüfekasının Pozantı'daki kerestenin bilâbedel Konya Darüleytamına devredilmesine dair teklifi Lâyiha Encümenine havale olundu.

2 Temmuz 1337 tarihli Kanunla ita edilmiş olan on milyon liralık avanstan mütebaki meblâğın Ağustos 1337 gayesinden sonraki zaman içinde sarfına mezuniyet itasına dair Maliye Vekili Beyin teklifi hakkında müzakere cereyan ederek bu bapta bir maddei kanuniye tedvinine lüzum görülmeyip Lâzistan Mebusu Osman Beyin takriri mucibince kanunu mezkûru tefsiren bakıye kalan meblâğın Ağustos gayesinden sonraki zaman içinde sarfına mezuniyet verilmesi kabul olunarak celsei hafiyeye geçildi.

(Sonraki celseler hafidir)

Sualler

1. — Kütahya Mebusu Cemil Beyin, öğle tatilleri hakkında sual takriri Dahiliye Vekâletine tebliğ edilmiştir.

Birinci Reisvekili	Kâtip	Kâtip
Hasan Fehmi	*Mahmud Said*	*Âtıf*

REİS — Zaptı sabık hulâsası hakkında mütalâa var mı (Hayır sesleri) Zaptı sabık aynen kabul edildi.

3. — TEKLİFLER

1. — Çorum Mebusu Haşim Beyin, Mükellefiyeti Askeriye Kanununun kırk ikinci maddesinin tadili hakkında kanun teklifi (2/358)

REİS — Mükellefiyeti Askeriye Kanununun kırk ikinci maddesinin tadiline dair Çorum Mebusu Haşim Beyin teklifi kanunisini Lâyiha Encümenine havale ediyoruz. (Anlıyamadık sadaları) Efendim Mükellefiyeti Askeriye Kanununun kırk ikinci maddesinin tadilini teklif ediyorlar. Lâyiha Encümenine gönderiyoruz.

2. — ÂZAYI KİRAM MUAMELÂTI

1. — Kars Mebusu Ali Rıza Beyin, intihap mazbatasının tasdiki

Kars Mebusu Ali Rıza Beyin intihap mazbatası var, işbu mazbata bittetkik usulüne muvafık olduğu tasdik olunur.

10 . X . 1337

Diyarbekir	Eskişehir	Bolu
Mustafa Akif	Hacı Veli	Dr. Fuad

REİS — Kars Mebusu Ali Rıza Beyin Mebusluğunu kabul edenler lûtfen el kaldırsın. (Kabul sadaları) Kabul edilmiştir.

2. — Mebuslardan bâzılarına izin verilmesi hakkında Divanı Riyaset kararı.

REİS — Efendim mezuniyet hakkında Divanı Riyaset Kararı :

13 . X . 1337

Heyeti Umumiyeye

Âtide isimleri muharrer zevatın mâzereti katiye ve meşrualarına mebni hizalarında gösterildiği miktarda mezuniyet itası Divanı Riyasetin 13 Teşrinievvel 1337 tarihli on ikinci İçtimaında tensibedilmiş olmakla keyfiyet Heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine arz olunur efendim.

Büyük Millet Meclisi
Reisisanisi
Dr. Adnan

REİS — Halil İbrahim Bey (Antalya) Üç ay, kabul buyuranlar lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Rifat Bey (Kayseri) Üç ay, kabul edenler lûtfen el kaldırsınlar. Kabul edilmiştir.

Hilmi Bey (Kayseri) Üç ay, kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Sabit Efendi (Kayseri) Üç ay, kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Ömer Lûtfi Bey (Saruhan) Üç ay, kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Hüsrev Sâmi Bey (Eskişehir) Üç ay, kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Nadir Bey (İsparta) Üç ay, kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Remzi Efendi (İsparta) üç ay, kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Hasan Efendi (Denizli) Bir ay, temdiden, 3 Teşrinievvel 1337 tarihinden itibaren, kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Mazlum Baba (Denizli) iki ay, temdiden, 3 Teşrinievvel 1337 tarihinden itibaren, kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Hüseyin Hüsnü Efendi (İsparta) bir buçuk ay, kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

3. — Ergani Mebusu Rüşdü Beyin, hidematı vataniyesine nihayet verildiği tarihten Meclise iltihakına kadar geçen müddet zarfında mezun addedilmseine dair Divanı Riyaset kararı

REİS — Ergani Mebusu Rüşdü Bey hakkında Divanı Riyaset kararı:

Heyeti Umumiyeye

Heyeti Umumiye karariyle 14 Şubat 1337 tarihinde hidematı vataniyeye memur edilmiş ve hidematı vataniyesi 27 Nisan 1337 tarihinde hitam bulan Ergani Mebusu Rüşdü Beyin; vazifei vataniyesinin hitam bulduğuna dair tarafı Riyasetten çekilen telgrafnamenin Palu merkezine vürudetmediğini işar ve dört ay mezuniyet talebeylemişti. Keyfiyet o zaman Divanı Riyasetçe tezekkür olunarak mumaileyhin vazifei vataniyesinin hitam bulduğu tarihten itibaren dört ay müddetle mezun addi tasviben Heyeti Celileye arz olunmuş ise de; işbu mezuniyet kabul edilmediğinden bir an evvel Meclisi Âliye iltihak etmek üzere hareket etmesi lüzumu 3 Temmuz 1337 tarih ve 932 No. lı telgrafname ile Palu'da mirimumaileyhe tebliğ olunmuştu. Mumaileyh bu tebligat üzerine Ankara'ya hareket etmiş ise de; Meclisi Âliye ancak 21 Eylûl 1337 tarihinde iltihak edebilmiş ve şu hale nazaran vazifei vataniyesine hitam verildiği 27 Nisan 1337 tarihinden 21 Eylûl 1337 tarihine kadar dört ay yirmi dört gün tecavüzü olduğu anlaşıldığından mazeretinin tahriren işarı lüzumu 21 Eylûl 1337 tarihli Divanı Riyaset karariyle Rüşdü Beyden istifsar edilmişti. Mumaileyh verdiği tahrirî cevapta; hidematı vataniyesine hitam verildiğine dair Makamı Riyasetten çekilen telgrafnamenin Palu merkezine vürudetmemesinden ve buna ancak Riyasetin 23 Haziran 1337 tarihli telgrafnamesiyle muttali olmasından ve mezuniyet talebinin ademiis'afı üzerine harcırahının itası hakkındaki telgrafnameye 20 Temmuz 1337 tarihinde cevap verilmesinden ve mal sandığının müzayakası hasebiyle harcırahının 25 Ağustos 1337 tarihinde tediyesinden ve aynı zamanda bir ay kadar rahatsız bulunmasından münbais olduğunu ifade etmiş ve yedinde mevcut vesaika nazaran Riyasetin 27 Nisan 1337 tarih, 393 - 212 No lı vazifei vataniyesinin hitam bulduğunu müş'ir telgrafnamenin Palu merkezine vürudetmediği ve keyfiyetten 23 Haziran 1337 tarihli telgrafla haberdar olarak mezuniyet talebinde bulunduğu ve mal sandığının mevcudu olmadığı cihetle harcırahını 25 Ağustos 1337 tarihinde aldığı ve aynı zamanda rahatsız bulunduğu cihetle Meclise 21 Eylûl 1337 tarihinde iltihak edebildiği anlaşılmış ve hidematı vataniyesine nihayet verildiği 27 Nisan 1337 tarihine kadar tahsisatını almak ve 28 Nisan 1337 tarihinden Meclise iltihak ettiği 21 Eylûl 1337 tarihine kadar geçen müddetin 3 aynın sene zarfındaki istihkakına mahsuben ve diğer kıs-

mının da bilâtahkikat mezun addi tensibedilmiş olmakla keyfiyet Heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine arz olunur efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Reisisanisi
Dr. Adnan

REİS — Efendim bu hususta müzakere açılmasını arzu ediyormusunuz? Müzakere açılmasını tensip buyuranlar lûtfen el kaldırsın. (Gürültüler)

RÜŞDÜ B. (Ergani) — Reis Bey, sözüm var. Müsaade buyurunuz da söyliyeyim.

REİS — Efendim mezuniyete mütaallik olan mesail bilâmüzakere reyinize arz edilir. Bu meselede müzakere açılıp açılmamasını nizamname takyidettiği için Meclisi Âlinin takdirine bıraktım ve reye vaz'ettim. Ekseriyet müzakere açılmasına taraftar olmadı. Onun için söz vermedim. (Gürültüler)

RÜŞDÜ B. (Ergani) — Reis Bey, her halde söz veriniz, söyliyeceğim şeyler vardır.

REİS — Efendim Divanı Riyasetin kararını reyinize arz ediyorum. Meclisi Âlinin hidematı vataniyesine nihayet verdiği...

RÜŞDÜ B. (Ergani) — Söz isterim. Hakkımı müdafaa edeceğim. Nasıl olur da mezuniyetime mahsubedilir?

REİS — Rüştü Bey rica ederim. Sükût ediniz. Efendim Meclisi Âlinin hidematı vataniyesine nihayet verdiği günden sonra geçen eyyam hakkındaki mazeretini Divan kabul ediyor. Alelûsul mezuniyet itası cihetini de Meclisi Âlinize teklif ediyor. Kararın mahiyeti budur. Divanı Riyasetin Kararını tensip buyuranlar lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

RÜŞDÜ B. (Ergani) — Bu karar gelecek seneki mezuniyetime mahsubolunuyor. Bu bana hakarettir. Müsaade edin, hakikatı teşrih edeyim. Bu bana hakarettir. Elimde vesaik var ispat edeceğim.

REİS — Sükût ediniz Rüşdü Bey ihtar ediyorum.

RÜŞDÜ B. (Ergani) — Hem memuren gönderiyorsunuz, hem de böyle yapıyorsunuz.

REİS — Rüşdü Bey ihtar ediyorum. Susunuz, mazeretinizi Meclis makbul addetti.

5. — MAZBATALAR

1. — Amasya Mebusu Hamdi Beyin, Amasya'daki Şefkatı İslâmiye Yurduna muavenet hakkında kanun teklifi ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası (2/252)

REİS — Amasya'daki Şefkatı İslâmiye Yurduna muavenet hakkındaki kanun teklifi ile Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası var, okunacaktır :

Riyaseti Celileye

Erzurum, Erzincan, Bayburt, Trabzon muhacirleriyle Sivas mültecilerinin ana baba akrabadan mahrum ve ekseri kız olan üç yüz eytamı Amasya'da Şefkatı İslâmiye namındaki cemiyeti hayriye tarafından iki buçuk senedir iaşe ve terbiye olunmakta ve başkaca altıdan on bir yaşına kadar yüz yetmiş yetim cemiyetin hususi mektebinde okutturulup yazdırılmakta ve büyüklerine yine hususi muallim ve muallimeler vasıtasiyle biçki, dikiş, nakış, dokumacılık gösterilmektedir. Çocuklar için yirmi beş yataklık bir de hastane vücuda getirilmiştir ki, buraya Guruba da kabul olunuyor. Şefkat yurdunun bilûtfihi Taalâ iki buçuk senedir muntazaman devamı burasının bir müessesei islâmiye olarak takarrür ettirilmesi ve fukarayi islâmı gerek tedavi ve gerek suveri saire ile Merzifon'daki Koleje müracaata mecbur bırakmıyarak eytam ve fukaraya melce olabilmesi için esbabı lâzimeye teşebbüsü teşvik etmekte bulunuyor. Binaenaleyh hastane ve mekteple beraber üç yüz mevcudu istiabeder bir binanın vücuda getirilmesine Amasya'ca erbabı hamiyet ibzali mesai etmekte iseler de böyle bir binanın tesisi en az altmış, yetmiş bin lira ile kabil olabileceğine ve cemiyetin masarifi daime tedarikindeki şiddeti alâkası ile bu masrafı da kâmilen deruhde etmesi imkânsız bulunduğuna ve mevsimi inşaat hulûl etmekte olduğuna binaen otuz bin lirası muaveneti içtimaiye bütçesinden tesviye kılınmak üzere mevaddı âtiyenin müstaceliyetle müzakere ve kabulünü teklif eylerim. 19 Mart 1337

Amasya
Hamdi

MADDE 1. — Amasya'daki Şefkatı İslâmiye Yurdu için yatakhane, dershane, hastane gibi müştemilâtı haiz bir bina vücuda getirilmek ve 1337 senesi muaveneti içtimaiye tertibine

zam ve ilâve olunmak üzere cemiyeti mezkûreye otuz bin lira ita kılınmıştır.

MADDE 2. — Mezkûr binalara lüzum olup liva dâhilindeki ormanlardan kat'ettirilecek iki bin metre mikâbı keresteden Orman Resmi alınmıyacaktır.

MADDE 3. — İşbu kanunun icrasına Maliye, Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye ve İktisat Vekâletleri memurdur.

Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası

Amasya'daki Şefkati İslâmiye Yurdu için Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye bütçesinden beş bin lira tahsisat kabulüne dair Kanun

MADDE 1. — Evlâdı şüheda ve muhacirinin iaşesi ve talim ve terbiyeleri için Amasya'da küşadedilmiş olan Şefkatı İslâmiye Yurdunun masarifi daime ve mübremesine medar olmak üzere 1337 Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye bütçesinin 193 (A) faslına beş bin lira tahsisat kabul edilmiştir.

MADDE 2. — İşbu kanun tarihi neşrinden muteberdir.

MADDE 3. — İşbu kanunun icrasına Maliye ve Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekilleri memurdur.

Amasya'da vaktiyle küşadedilmiş olan Şefkatı İslâmiye Yurdunda talim ve terbiye edilen birtakım evlâdı şüheda ve muhacirinin refahı hallerini temin için vâsi bir bina vücuda getirmek üzere otuz bin liranın Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye bütçesine lüzumu ilâvesine dair Amasya Mebusu Hamdi Beyin 29 Mart 1337 tarihli mazbata ile Lâyiha Encümeninden tevdi olunan teklifi kanunisi mütalâa ve tetkik olundu.

Sureti tesis ve idaresi evrakı merbutada tasvir olunan işbu Şefkati İslâmiye Yurdunun şüheda ve muhacirin evlâdını iaşe ve talim ve terbiye ve bunlarla beraber gurabayı tedavi etmek gibi mahalliyet ve hattâ darüleytamların haiz bulundukları husuiyet fevkında vâsi bir Darülmuavenet bulunduğu anlaşılmakta olmasına nazaran bu müesseseye sihhiye ve muaveneti içtimaiye bütçesinden muaveneti lâzime ifası esas itibariyle kabul edilmiştir. Ancak bugünkü ahval ve ihtiyacatı mübrememize ve bundan mütevellit vaziyeti maliyeye nazaran talep ve teklif olunan muavenetin böyle ehemmiyetli bir surette ifasına imkân olamıyacağı cihetle müesseseye muktazi binanın bedeli icarı ile sair ihtiyacatı mübremesine medar olmak üzere Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye bütçesinin 193 (A) faslına beş bin liranın vaz'ı ekseriyetle tezekkür ve teklifi kanuninin ona göre yeniden bittesbit takdim edildiği Heyeti Umumiyeye arz olunur. 16 Nisan 1337

Reis	Mazbata Muharriri
Burdur	Trabzon
Veliyüddin	Hasan Hüsnü
Kâtip	
Saruhan	Sivas
Reşad	Yalnız üç bin lira için (Okunamadı)
Niğde	İçel
Mehmed	Ali

(Anlıyamadık, sadaları)

REİS — Efendim, okunan Muvazenei Maliye mazbatasıdır, tabolunmadığı için dikkatle dinleyiniz.

(Mazbata tekrar okundu.)

REİS — Söz istiyen var mı?

RAGIB B. (Amasya) — Efendim, bendeniz bu yurdun ufacık tarihçesini arz edeceğim. Başka bir şey değil. Malûmuâlileridir ki, Harbi Umumide ricat zamanlarında pederleri gitmiş, şehidolmuş, valideleri, yahut büyük pederleri veyahut akrabaları nezdinde kalmış birtakım evlâdı şühedayı ve muhacirini ordumuz hiyni ricatte toplamış ve muaveneti içtimaiye namiyle tesis etikleri eytam yurtlarında hıfz ve sıyanet etmekte bulunmuştur. Müterakeyi mütaakıp ordu kadrosundan bunların parasını çıkarmış. Binaenaleyh bu eytam Merzifon'da 300 - 350 kadar miktarındadır. Bunları salıverip sokak ortasına bırakmak bittabi insaniyete muvafık gelemiyordu. Bu zamanda da İngilizler ve Amerikalılar bu çocukları bize verin diye müracaat ediyorlardı. Biz iaşe edelim, siz iaşe edemiyeceksiniz diyorlardı. Halbuki bizim bunları vermekliğimiz kabil olamıyordu. Alelacele memlekette (Şefkatı İslâmiye) namiyle bir cemiyet teşkil edilerek ve bunlara muktazi olan şey iaşe ve saire suretiyle alâk aderilimkân dercolunarak Merzifon'da 350 kadar yetim ve yeti-

meyi o cemiyet tahtı himayesine aldı İki senedir bunların iaşe ve ilbasını her suretle temin ediyor. Bunlar bırakılmış olursa, bugün, o cemiyetin birçok âzası askerdir, birçoğu tekâlifi harbiye suretiyle Hükümete birçok muavenette bulunmuşlardır Şimdi biz bunların bir kısmını ianeten, bir kısmını da Hükümetin muavenetiyle besliyoruz. Bir kısmını, darüttahsiller açarak okutturuyoruz ve bir kısmı için darüssinaalar küşadederek bez dokutturuyoruz. İnşallah ileride daha terakki ettireceğiz. Bunlar için bir ipek fabrikası aldık. Alât ve edevatı mevcut. Sermayemiz olursa bunu işlettireceğiz. Bunlara ipekçiliği öğreteceğiz. Bizim istediğimiz para cüzi bir paradır, muaveneti içtimaiye tertibinden aldık. Şimdi de kış geliyor. Kış gelmezden evvel Meclisi Âliniz bu parayı kabul ederse 350 çocuğun her birisine beşer lira düşer ki, elbette bunu diriğ buyurmazsınız.

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum — Efendim böyle bir teklif karşısında hatıra gelir ki, memleketin her tarafında muhacir, her tarafında fakir var. Fakat şurasını arz ederim ki, Amasya'dan geçtiğim zaman mezkûr müesseseyi büyük bir müessese haline getirilmiş olarak gördüm. Büyük bir himmetle bir mektep vücuda getirilmiş, muallimleri var. Buyurdukları gibi cemiyet hakikaten çok çalışmıştır. Binaenaleyh bu teklif gayet musıptir, bu paranın verilmesini rica ederim. (Kabul sadaları).

HASAN BASRİ B. (Karesi) — Görüyorum ki, Heyeti Celile bu kanunu maal iftihar kabul taraftarı. Binaenaleyh uzun uzadıya söz söylemeye lüzum yoktur. Muaveneti İçtimaiye Vekâletinin birinci defa olmak üzere yaptığı en büyük hizmet bu kanunla tezahür etmektedir. Memleketin bâzı yerlerinde halkın teşebbüsatiyle açılan böyle islâmî müesseseleri idame etmek bizim için farizedir. Binaenaleyh bu kanunun bilâmünakaşa kabulünü teklif ediyorum.

REİS — Efendim müzakerenin kifâyeti hakkında bir takrir aldım. Söz almış yedi arkadaşımız vardır. Eğer bunlardan aleyhte söyliyecek varsa söz vereyim. (Hayır sadaları) Peki müzakereyi kâfi görenler lûtfen ellerini kaldırsın. Müzakere kâfi görüldü.

Maddelere geçilmesini kabul edenler, ellerini kaldırsın, maddelere geçilmiştir.

Amasya'daki Şefkatı İslâmiye Yurdu için Sıhhiye ve ve Muaveneti İçtimaiye bütçesine beş bin lira tahsisat kabulüne dair Kanun

MADDE 1. — Evlâdı şüheda ve muhacirinin iaşe ve talim ve terbiyeleri için Amasya'da küşadedilmiş olan Şefkatı İslâmiye Yurdunun masarifi daime ve mübremesine medar olmak üzere 1337 senesi Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye bütçesinin 193/ (A) faslına beş bin lira tahsisat kabul edilmiştir.

HAKKI HAMİ B. (Sinob) — Efendim, bendeniz Heyeti Celilenize şunu arz etmek isterim: Muaveneti içtimaiyenin bu hususta tabiî bir faslı vardır. Bu faslı falan yere ver diye bir kanun çıkarılmasına lüzum yok. Bu salâhiyet zaten vekâlette vardır.

MÜFİD Ef. (Kırşehir) — Çok doğrudur. (Hayır doğru değildir sesleri.)

HAKKI HAMİ B. (Sinob) — Bu böyledir, lâkin yeni tahsisat ilâve edilecekse yeniden kanun yapılacak. Fakat zannediyorum ki; fasıldan sarf edebilir. (Gürültüler)

YASİN B. (Gazianteb) — Bu mesele bütçeye mütaallik bir meseledir. Maliye Vekilinin izahat vermesi lâzımdır.

MÜFİD Ef. (Kırşehir) — Muaveneti İçtimaiye Vekâletine taallûk eden bir meseleyi müzakere ediyoruz. Vekil gelse de bir söz söylese; dinlesek.

MALİYE VEKİLİ HASAN B. (Trabzon) — Efendim Amasya'daki Şefkatı İslâmiye Yurdunun masarifi mübremesine karşılık olmak üzere Muaveneti İçtimaiye Vekâletinin bütçesinin faslı mahsusuna beş bin lira ilâvesine dair olan lâyihayı müzakere eden encümende bendeniz o zaman mazbata muharriri idim ve bendeniz de bu reye iştirak etmiş arkadaşlarınızdan biriyim. Bittabi bu itibarla bence, şahsım itibariyle şâyanı kabuldür. Muaveneti içtimaiye bütçesi, değil Amasya'da, bütün yerlerde bulunan bu gibi şâyanı himaye ve muavenet müesseselere muavenet edilmesi lâzımdır. Fakat maatteessüf vaziyeti maliyemiz buna müsaidolmadığından en ziyade hizmeti tebarüz etmiş, müspet neticeler vermeye başlamış olan bu müesseseye beş bin lira sarfı bendeniz de dâhil olduğum halde, Muvazenei Maliye Encümenimizce şâyanı kabul görülmüştür. Binaenaleyh buna bir itirazım yoktur.

İ : 93 15.10.1337 C : 1

NEBİL Ef. (Karahisarı Sahib) — Tahsisatı munzama mıdır?

MALİYE VEKİLİ HASAN B. (Devamla) — Tahsisatı munzama demek, Heyeti Celilenizce bir bütçe kabul edilip kesbi katiyet ettikten sonra her hangi bir şey için ilâvesi istenen bir paraya derler. Sıhhiye ve Muaveneti içtimaiye Bütçesi fasıl fasıl, madde madde Heyeti Celilenizce henüz tasdik edilmediği cihetle bunu tahsisatı munzama olarak telâkkiye mahal yoktur. Olsa olsa, o faslın miktarı tahsisatını ve bu müessseseye sarf edilecek paranın miktarını tahdideden bir maddei kanuniye şeklinde telâkki edilir. Amasya Şefkatı İslâmiye Yurduna vereceğimiz paranın miktarı bu kanunla tasrih ve tahdidedilmiş olur.

MÜFİD Ef. (Kırşehir) — Bütçe müzakeresinde nazarı itibara alsak olmaz mı?

MALİYE VEKİLİ HASAN B. (Devamla) — İsterseniz tecil edersiniz.

MEHMED ŞÜKRÜ B. (Karahisarı Sahib) — Ayrı bir maddeye ne hacet var.

RAGIB B. (Amasya) — Paranın müessseseye müstaceelen lüzumu vardır, halbuki bütçenin ne vakit çıkacağı malûm değildir.

MEHMED ŞÜKRÜ B. (Karahisarı Sahib) — Şimdiden verir.

MALİYE VEKİLİ HASAN B. (Devamla) — Malûmuâliniz, masarifin esasatı, kadrolar Muvazenei Maliye Encümeninde tesbit edilmiş ve o esas dairesinde mevkii icraya konmuştur. Sıhhiye bütçesinin son mevkii meriyete konulan şeklinde bu Amasya Şefkati İslâmiye müessesesine para sarfına mezuniyet verilmiştir. Hali hazırı ile, onun için böyle bir maddei kanuniye ile mezuniyet vermiş olacaksınız.

MÜFİD Ef. (Kırşehir) — O halde tahsisatı munzamadır.

MALİYE VEKİLİ HASAN B. (Devamla) — Hayır efendim, tahsisatı munzama değil. Malûmuâliniz sarfiyatın esasları tesbit edilmiştir. Musaddak bir bütçe olmadığı için tahsisatı munzamanın mahiyeti kanuniyesine tevafuk etmez.

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Efendim, binlerce yetim gözümün önüne gelerek bunlardan hiç olmazsa bir kısmının bu suretle kurtarılması için kalbimle epeyce mücadele ettim. Fakat ben sormak üzere iken Şükrü Bey biraderimizin sorduğu bir suale karşı Maliye Vekilinin verdiği cevap benim kalbimi sızlattı, şimdi tediyatta bulunamam dedi. Efendiler: Daima söylerim, ezcümle bu gibi müesseselerde müdür ve saire kabilinden eğer muktedir kimseler yoksa onları kapatmak evlâdır. Zira kapatmadığımız takdirde entipüften adamlarla kendimizi avutmuş oluruz.

Halbuki eğer kapatacak olursak kendimize muvafık, daha âlâ bir müessese açmaya daima gayret ederiz. Şimdi bütçeye beş bin lira konacak. Maliye Vekili katiyen bunu temin edemiyecek. Oradaki zavallı biçareler ise bu boş ümide kapılarak şefkatlarini kesecekler. O çocuklar da büsbütün dağılacak, mesele suya düşecektir. Binaenaleyh kanunun reddini teklif ediyorum.

HAKKI HAMİ B. (Sinob) — Efendim, rüfekayı kiramdan bunu diriğ etmek istiyen hiç kimse bulunmaz. Ancak bir mesele var. Yanlış bir şey yaparsak doğru olmaz. Lâyihai kanuniye muaveneti içtimaiye faslından beş bin liranın o müessseseye sarfını istiyor. Eğer bu tarzda kabul edecek isek, muaveneti içtimaiye faslında mevcudolan erkamdan bittenzil ondan verilmek lâzımdır.

Binaenaleyh bendeniz diyorum ki : Lâyihadan maksat bu ise bu teklif zaittir. Eğer bunun doğruluğunu kabul edersek Muaveneti İçtimaiye Vekâleti bütçesinin fasılında mevcut bulunan hiçbir erkamı Meclisi Âlinizden madde madde kanunla çıkarmadıkça sarf edemiyecektir. Halbuki bu suretle bütçede mevcut muaveneti içtimaiye faslında bir rakam vardır ki; maksat bunun ortadan bittenzil itası ise bu kanuna hiç lüzum yoktur. Muaveneti İçtimaiye Vekili yapar. Bendeniz anlıyorum ki; mevcut erkamdan sarf edilmiyecek, onun cihetı tahsisi başkadır. Bu itibarla bu munzam olacaktır. Munzam olduğuna nazaran bunu ona göre müzakere etmek ve Maliye Vekilinin de mütalâasını almak lâzımdır.

REİS — Meclisi Âlinize maddenin son fıkrası üzerine bir daha izahat vereyim. Hakkı Hami Beyin başka suretle mütalâalarından maddenin iyi dinlenmediği anlaşılıyor.

Madde : 193. — (A) faslına beş bin lira tahsisat kabul edilmiştir.

Esasen 193 (A) faslı bütçede mevcut değildir. Bir fasıl olarak ilâvedir, yani fasıl olarak ilâve...

1 : 93 10 . 10 . 1337 C : 1

Mevcut bir rakama ilâve değil.

Şimdi efendim müzakerenin kifayetine dair bir takrir var. Üç arkadaşımız da söz almıştır. Müzakerenin kifayetini kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Kâfi görülmüştür.

Maddeyi reyinize arz ediyorum. Birinci maddeyi kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Madde kabul dilmiştir.

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Takririm var.

REİS — Bendenizde takrir yoktur.

TUNALI HİLMİ B. (Bolu)— Verdim efendim.

REİS — Evvelce vereydiniz...

MADDE 2. — İşbu kanun tarihi neşrinden muteberdir.

REİS — Kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — İşbu kanunun icrasına Maliye ve Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekilleri memurdur.

REİS — Kabul edenler, lûtfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir. heyeti umumiyesini tâyini esami ile reyinize arz ediyorum. Kabul edenler beyaz, etmiyenler kırmızı pusla vereceklerdir.

Efendim! Adliye Encümeninden gelen bir evrak var. Ref'i hükmü mutazammın, mahpusin hakkındadır. Bunu şimdi reyinize arz edeceğim. Reyler tasnif edilinceye kadar evrakı varidiye devam edelim.

MEHMED ŞÜKRÜ B. (Karahisari Sahib) — Koçgiri Heyeti Tahkikıyesi intihabatını da yapalım.

2. — Hiyaneti vataniyeden mahkûm Karaman'ın, İbradı karyesinden Hafızzade Mustafa Efendinin evrakı hükmiyesinin gönderildiğine dair Adliye Vekâletinin tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası

REİS — İbradılı Hafızzade Mustafa Efendi hakkında Adliye Encümeni mazbatası :

Adliye Encümeni mazbatası

İşbu evrak ve müteferriatı ve mahkûmunaleyh İbradılı Hafızzade Mustafa Efendinin bu baptaki itiraznamesi mütalâa ve tetkik olundu. Hükmü vâkı İbradılı Hafızzade Mustafa Efendinin Konya hâdisei isyaniyesi esnasında İbradı nahiyesi Müdürü Midhat Efendinin takibetmesiyle müdürü mumaileyhin nerede olduğunu muallim Hüseyin Efendiden sual etmesi ve hini sualde siz İttihatçısınız Delibaşı geldiğinde sizi teslim edeceğim, idam ettireceğim, dediği sabit olmasına binaen, Hiyaneti Vataniye Kanununun ikinci maddesine tevfikan kanunu cezanın 46 ncı maddesi mucibince üç sene kalebent olmasına karar verildiğinden ibarettir Mahkûmualeyh Hafızzade Mustafa Efendinin bermucibi iddia söz sarf ettiği sabit olmayıp ancak Delibaşı buraya geldiğinde ne yapacaksınız diye muallim Hüseyin Efendiye sual ettiği ve muallimi mumaileyhin de siz ne yapacaksanız biz de öyle yapacağız dediği bu sözün söylendiği haber verilen eskici Mehmed Ağanın dükkânındaki dükkân sahibi Mehmed Ağanın şahadetiyle anlaşılmış ve bu sözün kanunen bir cürüm teşkil etmiyeceği derkâr bulunmuş alduğundan hükmü vâkın ref'i ile mumaileyh Mustafa Efendinin sebebi âhardan mevkuf değilse hemen tahliyesi hususunda Heyeti Umumiyeye teklifine müttefikan karar verildi.

Adliye En. Reisi		Mazbata Muharriri
Eskişehir		Antalya
Abdullah Azmi		Halil İbrahim
Âza	Âza	Âza
Kırşehir	Niğde	Sinab
Müfid	Mustafa Hilmi	Hakkı Hami
	Âza	
	Maraş	
	Tahsin	

REİS — Efendim bu mazbata hakkında söz istiyen var mı? (Yok sadaları) Söz alan yok. Reyinize arz ediyorum. Adliye Encümeninin mazbatasını kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Ekseriyetle kabul edilmiştir.

3. — Yozgad Mebusu Süleyman Sırrı Beyin, İmhayi eşkıya hakkında kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/353)

REİS — Süleyman Sırrı Beyin, İmhayi eşkıyaya dair teklifi kanunisinin şayanı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası vardır. Müsaade ederseniz Dahiliye ve Adliye encümenlerine havale edelim. Dahiliye ve Adliye encümenlerine havale edilmiştir.

İ : 93 15 . 10 . 1337 C : 1

4. — İNTİHAPLAR

1. — Koçgiri'ye gidecek olan Tahkik Heyeti için intihap

REİS — Koçgiri'ye gönderilecek Heyeti Tahkikiyenin intihabını icra edeceğiz. Reylerinizi hazırlayın.

4. — Karesi Mebusu Abdülgafur Efendinin Koçgiri Tahkik Heyetinden istifası

REİS — Evvelce icra edilen birinci intihapta ekseriyeti kazanan Karesi Mebusu Abdülgafur Efendi bir takrirle Meclisi Âliden kendisinin affını rica ediyor. Mamafih; eğer Abdülgafur Efendi arkadaşımız bu takrirlerinde musir iseler yine beş arkadaş intihabı lâzımgelecek, rica ederiz geri alsınlar.

ABDÜLGAFUR Ef. (Karesi) — Takririmde mazeretimi arz etmiştim, takririm okunsun.

Riyaseti Celileye

Koçgiri Heyeti Tahkikıyesi âzalığı intihabında itayi rey suretiyle ibrazı âsarı teveccüh ve emniyet eden zevatı muhteremeye arzı minnet ve şükran ederim. Ancak heyeti müşarünileyhanın kablel af izamı aleyhinde ve bu kanaatimi istihsali ârada da izhar etmiş bulunduğumdan daîlerinin affını samimiyetle rica eylerim olbapta.

Karesi Mebusu
Abdülgafur

REİS — Meclisi Âlinin kararına tebaan vazifeyi deruhde edeceksiniz. Binaenaleyh; takrirlerini geri almalarını rica edeceğiz. Takririnizi geri alınız.

ABDÜLGAFFUR Ef. (Karesi) — Israr ediyorum...

REİS — O halde beş zat üzerine intihap icra edeceğiz.

ÂTIF Ef. (Ankara) — Ekseriyeti izafiye ile yapacaksak...

REİS — Hayır. Ekseriyeti izafiye yapamıyacağız. Çünkü geçen defaki reyler ekseriyeti mutlakayı bulmadığı için intihap keenlemyekündür. Eğer bu defa da olmazsa o vakit reyi izafi olacaktır. Bu defa yapacağımız intihap ikinci intihaptır.

ADLİYE VEKİLİ REFİK ŞEVKET B. (Saruhan) — Bu mesele hakkında izahat vereceğim.

REİS — Hayır, müzakere açmıyacağız.

SÜLEYMAN SIRRI B. (Yozgad) — İntihap uzıyacaktır zannederim. Her şubeden bir zat intihabedilsin, o zatı da Meclisi Âli reyi işari ile kabul etsin.

ADLİYE VEKİLİ REFİK ŞEVKET B. (Saruhan) — Müsaade buyurunuz bir şey söyliyeceğim.

Şimdi efendim, bu Koçgiri vakasının tahkikıne memur olmak üzere gidecek arkadaşlarımız elbette bu vazifeyi ifa edeceklerdir. Fakat bendeniz Adliye Vekili sıfatiyle Meclisi Âlinin nazarı dikkatini celp ve bu hususta vâridi hatırım olan şeyi arz edeceğim. Hayri Bey biraderimizin verdiği bir takrirle denildi ki : Mevkuf olanlar hakkında olan muhakeme dursun. Tabiatiyle duracaktır. Bir noktayi hatırlatacağım. Bunun durmasını teklife saik olan sebep, her hangi muhakemede idama mahkûm edilen, idamına karar verilmsei melhuz olanların hayatının korunmasıydı. Ve şimdi burada heyet tâyin olunacak, gidecek, tahkikatı yapacak, Meclise bildirecek. Bu, bendenizin kanaatime göre kışı da nazarı dikkate alacak olursak tahminen asgari 3-4 aylık bir iştir. Tasavvur edebildiğiniz kadar kısa kabul ediniz, şurasını arz edeyim ki şimdi heyeti tahkikiye gitse, tahkikatını yapsa, birçok kimselerin mâsumiyetini bize getirse yapacağımız muamele aftır. Fakat muhakeme devam etse bunların içerisinde bu tahkikattan evvel beraet edecek olanlar da vardır. Bunların hakkında olsun mâni olmamak için bendeniz Heyeti Muhteremenin nazarı dikkatini celbediyorum. Diyorum ki; kabili telâfi olmıyan ceza idamdır. Emir verelim oraya, istiklâl mahkemesine, divanı harbe münasip göreceğiniz yere, bunların muhakemesi devam etsin, idama mahkûm olan idam edilmesin, beraet edecekleri derakap tahliye etsin ve şayet mahkûm edilmiş olsalar bile bizim Heyeti Tahkikıyenin vereceği rapor üzerine affetmek elimizdedir. Onun için öyle zannediyorum ki, bilmuhakeme mevkufiyetlerine hitam verilip beraet etmeleri melhuz ve muhtemel bulunanların temadii mağduriyetlerine meydan vermemek için böyle bir noktayı nazarı dikkate almak lâzımdır. Maksat idamdan korunmak ise emir veriniz, idam hükümleri icra edilmesin.

LÜTFİ B. (Malatya) — Tahkikat muhake-

menin şekli esasını tağyire saik bir mahiyette ise.

ADLİYE VEKİLİ REFİK ŞEVKET B. (Devamla) — Şekli esassisini tağyire saik olacak bir mahiyette olsa bile netice ne olabilir? Maznunların lehine olursa zararı yok. Fakat aleyhine olursa elbette bir karar verir, affederiz.

HASAN HAYRİ B. (Dersim) — Hükümet hapsetmiştir. Varsın bir iki ay daha beklesin.

ADLİYE VEKİLİ REFİK ŞEVKET B. (Davamla) — Hayri Bey biraderimize söylerim ki, kullandıkları lisan bir Vekil lisanı değil. Ben derim ki, beraet etmeleri melhuz olanları mümkün olabildiği takdirde bir an evvel çıkarmakla mükellefiz. Bendeniz Heyeti Celilenin nazarı dikkatini celbediyorum. (Müzakere mi açıyoruz? Sadaları) Hayır beyim, affedersiniz. Müzakere değil, nazarı dikkati âlinize arz ediyorum. İstediğinizi yapınız. Ben Adliye Vekili sıfatiyle vazifemi yapıyorum.

REİS — Bu Heyeti Tahkikiye yine vazifesine devam edecek mi, etmiyecek mi?

ADLİYE VEKİLİ REFİK ŞEVKET B. (Devamla) — Edecektir. Heyetin vazifesine mâni yoktur Heyet gidecektir.

REİS — Efendim, müsaade buyurun. Mevzuu müzakeremiz intihaptır. Vekil Bey Meclisin nazarı dikkatini celbederek beyanatta bulundu. Alelûsul bir teklif gelirse reye vaz'ederim. Şimdi mesele intihap meselesidir.

Amasya'daki Şefkatı İslâmiye Yurdûna muavenet icrasına dair olan Kanunda reye iştirak eden (164) zattır, muamele tamamdır, beş redde karşı (159) reyle kanun kabul edilmiştir. Tensip buyurursanız on dakika teneffüs edelim de ondan sonra intihabı yapalım.

İKİNCİ CELSE

Açılma saati : 5 sonra

REİS — Birinci Reisvekili Hasan Fehmi Beyefendi

KÂTİP : Mahmud Said Bey (Muş)

REİS — Efendim; Celseyi açıyorum.

Bundan evvel Koçgiri heyeti tahkikiyesinin intihabına başlanmak üzere celse kapanmıştı. Şimdi intihabı yapalım. Fakat eğer isim okunmak suretiyle yapılacak olursa çok zaman kaybederiz. Malûmuâliniz mühim bir meselenin müzakeresiyle meşgul olacağız. Arzu buyurursanız birer birer buraya puslaları atıp bu suretle getirmiş oluruz.

MEHMED ŞÜKRÜ B. (Karahisarı Sahib) — Ekseriyet olup olmadığı tasnifi âra neticesinde belli olur. Hem yoklama olur ve hem de vakit kazanmış oluruz efendim.

REİS — Bendeniz buradan sayarım efendim.

OSMAN B. (Lâzistan) — Reis Bey, intihabatı tehir edelim. Daha iyi olur efendim.

REİS — Meclisi Âli bundan evvelki celsede karar vermiş efendim. İsterlerse tehir edelim.

(Ali Rıza Ef. (Amasya) dan itibaren reyler toplandı) (Şeref Bey (Edirne), Sabit Bey (Kayseri), Hüsnü Bey (Bitlis) tasnifi âraya memur edildi.)

(Celsei hafiyeye geçildi.)

(Doksan dördüncü İçtima hafidir.)

İ : 93 15 . 10 . 1337 C : 2

Amasya'da Şefkatı İslâmiye Yurdu için Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye bütçesine beş bin lira tahsisat kabulüne dair Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kabul edenler)

Dr. Eşref B. (Adana), Necmeddin B. (Siird), Osman Nuri B. (Bursa), Hilmi B. (Ankara), Abdülkadir Kemali B. (Kastamonu), Hüseyin Avni B. (Erzurum), Hasib B. (Maraş), Dr. Adnan B. (İstanbul), Hamdi B. (Genc), Hasan Fehmi B. (Gümüşane), Behçet B. (Kângırı), Derviş B. (Mardin), Arif B. (Bitlis), Hakkı B. (Van), İbrahim B. (Mardin), İsmail Remzi B. (İsparta), Şemseddin Ef. (Ankara), Abdülgaffur Ef. (Karesi), Fikri Ef. (Genc), Necati B. (Erzurum), Yusuf İzzet Pş. (Bolu), Hüseyin Hüsnü Ef. (İstanbul), Dr. Fuad B. (Bolu), Memduh B. (Karahisarı Şarki), Ömer Lûtfi B. (Amasya), Hamdi B. (Genc), Midhat B. (Mardin), İsmail Safa B. (Mersin), Besim Atalay B. (Kütahya), Eyüb Sabri B. (Eskişehir), Ali Haydar B. (Genc), Hasan Basri B. (Karesi), Sırrı B. (İzmit), Emin B. (Erzincan), Halil İbrahim B. (Antalya), Dr. Asım B. (Amasya), İsmail B. (Erzurum), Seyfi Ef. (Kütahya), Yasin B. (Oltu), Halil B. (Ertuğrul), Mesud B. (Karahisarı Şarki), Zekâi B. (Adana), Rasim B. (Cebelibereket), Muhtar B. (Mersin), Mustafa Hilmi B. (Niğde), Âtıf B. (Kayseri), Rüstem B. (Oltu), Haydar B. (Van), Mahmud Said B. (Muş), Rasim B. (Sivas), Rasih Ef. (Antalya), Şeref B. (Edirne), Mustafa B. (Tokad), Hacı Şükrü B. (Diyarbekir), Riza B. (İstanbul), Rifat Ef. (Konya), Hulûsi B. (Karahisarı Sahib), Mustafa Sabri Ef. (Siird), Abdülgani B. (Muş), Mehmed Besim B. (Kastamonu), Cavid B. (Kars), Ragıb B. (Gazianteb), Ragıb B. (Kütahya), Emin Ef. (Aydın), Ali Ulvi B. (Burdur), Sabri B. (Kastamonu), Hamdi B. (Amasya), Refet Ef. (Maraş), Sadullah B. (Bitlis), Sırrı B. (Siverek), Salih Ef. (Siird), Hacı Feyzi B. (Elâziz), Âkif B. (Burdur), Hacı Süleyman Ef. (İzmir), Mustafa B. (Diyarbekir), Kadri B. (Diyarbekir), Hasan B. (Trabzon), Ahmed Ferid B. (İstanbul), Hüseyin Avni B. (Kozan), Şeyh Feyzi Ef. (Erzincan), Halil İbrahim B. (İzmit), Fevzi Ef. (Batum), Faik B. (Edirne), Mehmed Vasfi B. (Karahisarı Şarki), Ali Ef. (İçel), Mustafa Hulûsi Ef. (Karahisarı Sahib), Sırrı B. (Ergani), Hüsnü B. (Bitlis), Mehmed Vehbi Ef. (Konya), Abdullah Ef. (Adana), Refik Şevket B. (Saruhan), Dr. Suad B. (Kastamonu), Hacı Ahmed Hamdi Ef. (Muş), Hacı Hayali Ef. (Urfa), Mehmed Hamdi Ef. (Adana), Vehbi Ef. (Niğde), Hamdi Ef. (Diyarbekir), Halil İbrahim Ef. (Eskişehir), Mustafa B. (Siverek), Ruşen B. (Gümüşane), Süleyman Sırrı B. (Yozgad), Ramiz B. (Desim), Kâzım Hüsnü B. (Konya), Hakkı Hami B. (Sinob), Mazhar B. (Aydın), Arif B. (İstanbul), Hacı Tahir Ef. (İsparta), Hüseyin Hüsnü Ef. (İsparta), Mahmud Celâl B. (Saruhan), Dr. Mustafa B. (Kozan), Halil Hulki Ef. (Siird), Recai B. (Trabzon), Şükrü B. (Canik), Dr. Abidin B. (Lâzistan), Musa Kâzım Ef. ((Konya), Lûtfi B. (Malatya), Şeyh Servet Ef. (Bursa), Emin B. (Eskişehir), Mustafa Kemal B. (Ertuğrul), Fahrüddin B. (Kars), Tahsin B. (Aydın), Salâhaddin B. (Mersin) Rüşdü B. (Ergani), Hafız Hamdi Ef. (Biga), Mustafa Fehmi Ef. (Bursa), Osman Kadri B. (Muş), Ömer Vehbi Ef. (Konya), Mehmed B. (Biga), Tahir Ef. (Kângırı), Cevdet B. (Kütahya), Mehmed Şükrü B. (Karahisarı Sahib), Rıza B. (Kırşehir), Hcı Veli Ef. (Eskişehir), Mehmed Vehbi B. (Karesi), Emir Pş. (Sivas), Yusuf Ziya B. (Mersin), Mustafa B. (Dersim), Tevfik B. (Erzincan), Yahya Galib B. (Kırşehir), Ömer Mümtaz B. (Ankara), Şerif B. (Sinob), Ali Vefa B. (Antalya), Hafız İbrahim Ef. (İsparta), Ömer Lûtfi B. (Saruhan), Osman Fevzi Ef. (Erzincan), Hasan Hayri B. (Dersim), Abdullah Azmi Ef. (Eskişehir), Mustafa B. (Antalya), Osman B. (Lâzistan), Kadri B. (Siird), Mehmed Ragıb B. (Amasya), Ali Vasıf B. (Genç), Cemil B. (Kütahya), Ziya B. (Kângırı), Abdullah Ef. (İzmit), Hüseyin B. (Erzincan),

(Reddedenler)

Nebil Ef. (Karahisarı Sahib), Rifat B. (Kayseri), Müfid Ef. (Kırşehir), Hacı Mustafa Ef. (Ankara), Hacı Atıf Ef. (Ankara),

T. B. M. M. Matbaası

150

No: 98 — Amasyadaki Şefkatı İslâmiye Yurdu için Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye bütçesine beş bin lira tahsisat kabulüne dair kanun [1]

15 Teşrinievvel 1337 ve 12 Safer 1340

Kanun No: 157

MADDE 1 — Evlâdı şüheda ve muhacirinin iaşesi ve talim ve terbiyeleri için Amasyada küşat edilmiş olan Şefkatı İslâmiye Yurdunun masarifi daime ve mübremesine medar olmak üzere 1337 Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye bütçesinin 193 (A) faslına beş bin lira tahsisat kabul edilmiştir.

MADDE 2 — İşbu kanun tarihi neşrinden muteberdir.

MADDE 3 — İşbu kanunun icrasına Maliye, Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekilleri memurdur.

---

[1] Kanun lâyihasının tevdii tarihi 16 nisan 1337
Müzakere tarihi 15 teşrinievvel 1337
Müzakere tarihi: Cilt — 13
Sahife — 139, 140, 141, 142, 144, 145.

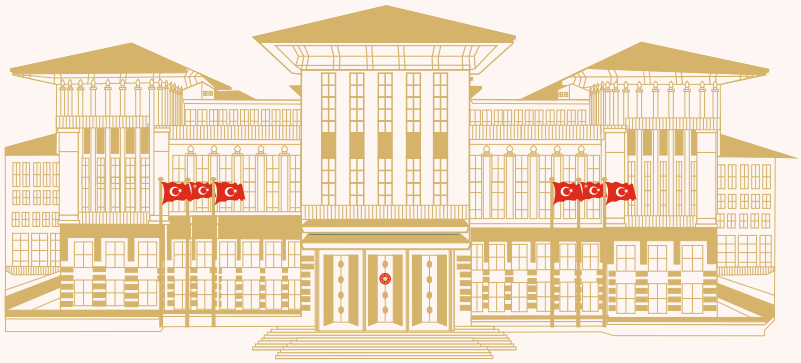

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞI

HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ